C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\H\Harrison Harry\Harrison_Harry-Kladivo_a_kriz_2-Cesta_jedineho_krale.PDB

PDB Name: Harrison_Harry-Kladivo_a_kriz_2
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 8.5.2004
Modification Date: 8.5.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

CESTA JEDINÉHO KRÁLE

Kapitola 1

Zamrzlá v tvrdém sevření nejhorší zimy, co tu pamatovali, ležela celá Anglie pod ztuhlým pláštěm sněhu. Veliká řeka Temže byla od břehu k břehu spoutaná ledem. Silnice vedoucí na západ do Winchesteru byla ztvrdlá jako kámen, špinavá cesta plná zamrzlých otiskli koňských kopyt a ztuhlých koblížků. Koně klouzali po ledě a od nozder jim stoupala pára. Jejich jezdci, schoulení a promrzlí, vzhlíželi k tmavým stěnám velké katedrály a pobízeli unavená zvířata, ale bez účinku.
Bylo 21. března 876 roku od narození našeho Pána a špatný den. Dnes se scházelo královské shromáždění. V lavicích se usazovali příslušníci vojenské aristokracie Wessexu; každý družiník, zeman i správce kdejaké bohatší vesnice, který se ještě vmáčkl do kamenných hradeb, tu civěl s otevřenou pusou a potil se. Ozývalo se tiché mumlání, jak si někteří nechávali vysvětlovat či překládat, oč jde, a zároveň všichni napjatě přihlíželi, jak se před jejich očima jako důstojný tanec odvíjel celý složitý obřad korunovace křesťanského krále.
V lavicích na pravé straně a v přední části lodi velké winchesterské katedrály seděl Shef Sigvarthsson, anglický spolukrál - a plnoprávný král ve všech krajích severně od Temže, které ho musely poslouchat. Vrtěl se, uvědomoval si, že po něm všichni pokukují.
Lidé viděli muže neurčitého věku. Díky hustým tmavým vlasům a hladce oholené tváři vypadal mladý, příliš mladý na zlatý královský kroužek na čele a těžké náramky na obou pažích. Byl vysoký a širokoplecí jako válečník v nejlepších letech - nebo kovář, kterým také byl. Nicméně přes své mládí měl již vlasy protkané stříbrem a zrádné vrásky v obličeji prozrazovaly starosti a bolest. Tmavý oční důlek měl prázdný a ani klípec nemohl zakrýt způsob, jakým byly svaly pod ním svraštělé a kůže vpadlá. Celá Anglie a půlka Evropy za ní věděly, jak byl zpola oslepen na rozkaz Sigurda Hadí oko, nejstaršího z Ragnarových synů. A jak kovářský učedník došel pomsty, když zabil Sigurdova bratra, Ivara Měkkýše, šampiona Severu, a pozvedl se z téměř nevolníka na carla vikinské Velké armády a potom na rozkaz prince Alfréda na jarla. Nyní byl králem a spoluvládcem samotného Alfréda. Teprve před rokem společně porazili francké křižáky. Všude se povídalo o tom, jaký význam asi má podivné znamení, které nosil kolem krku jako odznak Asgardské cesty, odznak, který ještě nikdy nikdo před ním nenosil: kraki, ostrev či jednoduchý žebřík tajuplného božstva Ríga .
Shef nijak netoužil po tom, vidět korunovaci, a ještě méně obřad, který měl následovat. Jak přihlížel, vrásky bolesti se mu prohloubily. Nicméně chápal, proč tu musí být, on i jeho muži: aby byli vidět, aby bylo jasné, že podporuje svého spolukrále. Přišel jen na Alfrédovu žádost, vlastně téměř rozkaz.
"Na mši nemusíte," pravil Alfréd Shefovi a jeho přívržencům. "Nemusíte dokonce ani zpívat hymny. Ale chci, abyste byli při korunovaci, měli své přívěsky a ty svou korunu, Shefe. Ať je vás vidět. Vyber své nejpůsobivější muže a ať vypadáte bohatí a mocní. Chci, aby každý viděl, že mě Seveřané plně podporují, že mě podporují ti, co pokořili Ivara Měkkýše a Karla Holého . Pohané. Ne divoši, otrokáři a obětníci, jako jsou synové Ragnara, ale muži Cesty, Asgardské cesty, lidé, kteří nosí přívěsky."
Aspoň tohle se jim podařilo, říkal si Shef, když se podíval kolem sebe. Vyprovokováni k nejlepšímu výkonu, dva tucty Poutníků, kteří byli vybráni, aby seděli v předních řadách, odpověděli důstojně. Skrblík Gudmund měl na sobě víc zlata a stříbra v náramcích na pažích, nákrčníku a přezce na opasku než pět wessexkých zemanů dohromady. Jistě, měl podíl na třech po sobě jdoucích děleních kořisti, již získali pod Shefovým velením, a Shefova sláva, ač skoro neuvěřitelná, rozhodně nebyla přehnaná. Thorův kněz Thorvin a jeho druh Skaldfinn, kněz Njördův, přestože nepřáli světské slávě, se nicméně přioděli do zářivé bílé a přinesli si odznaky svých úřadů, Thorvin krátké kladivo a Skaldfinn loďku.
Cwiccovi, Osmondovi a ostatním anglickým propuštěncům, nyní veteránům Shefových tažení, ačkoliv beznadějně nevýrazným, neboť v mládí hladověli, se podařilo obléknout do neslýchaného přepychu hedvábných halen. Také si nesli opatrně skloněné nástroje svého řemesla: halapartny, kuše a páky ke katapultám. Shef tušil, že pouhý pohled na jeho muže, tak zřejmě anglického původu, tak zřejmě nízkého původu a tak zřejmě bohaté, že se o tom průměrnému wessexkému zemanovi ani nesnilo, natož nějakému vesničanovi, je nejpůsobivější tichý argument podporující Alfrédův nárok na trůn, jaký jen bylo možné najít.
Obřad začal před mnoha hodinami, kdy bylo vytvořeno velké procesí od královského sídla k samotné katedrále - bylo to jen asi sto yardů, ale každý yard zjevně vyžadoval zvláštní rituální úkon. Pak velká mše v katedrále, kde se šlechtici

říše shromáždili ke svatému přijímání, ani ne tak ze zbožné úcty, jako z upřímné touhy po tom, aby jim neuniklo nějaké štěstí či požehnání, jehož by se mohlo dostat ostatním. Shef si všiml, že je mezi nimi mnoho zdánlivě neslučitelných osob, podvyživené postavy a hrubý šat otroků, které Alfréd osvobodil, a svobodných sedláků, které povýšil. Nyní byli tady, aby pak o všem vyprávěli doma ve vsích a městech. Aby vyprávěli, že není nejmenších pochyb, že není vůbec žádných pochyb o tom, že princ Alfréd je nyní králem Alfrédem, králem Západních Sadů a Marky, podle zákonů lidských i podle zákonů křesťanského Boha.
V první řadě také seděl wessexský maršálek a tyčil se nad ostatními. Tento muž byl vybrán podle zvyku jako nejpozoruhodnější válečník království. Maršálek Wigheard byl na pohled skutečně působivý, měl téměř sedm stop a na váhu ne méně než dvacet anglických kamenů. Králův státnický meč unesl bez námahy v natažené ruce, jako by to byl klacík, a již předvedl neskutečnou obratnost v zacházení s halapartnou, jako by to byla vrbová větvička.
V Shefově skupině byl jeden muž, seděl hned nalevo od Shefa, jenž měl potíže sledovat obřad a neustále se po válečníkovi ohlížel. Byl to obr Brand, sám přední válečník mezi muži z Halogalandu, stále ještě zesláblý a hubený po ráně do břicha, kterou utržil v souboji na lávce s Ivarem Měkkýšem, ale pomalu získával síly. Brand, jakkoliv byl hubený, pořád vypadal dost velký i na dva muže. Kosti měl na svou kůži téměř příliš velké, klouby jako kameny a nadočnicové oblouky jako hledí. Shef si kdysi pečlivě porovnal Brandovy pěsti, takže věděl, že jsou větší než pintová konvice. Nebyly jenom obrovské, byly prostě příliš velké v poměru k jeho tělu. "Tam, odkud pocházím, muži hodně vyrůstají," bylo vše, co k tomu kdy Brand řekl.
Hluk kongregace utichl, když se Alfréd, nyní důkladně požehnaný a omodlený, otočil čelem ke shromáždění, aby složil přísahy. Poprvé byla zapomenuta latina a Alfrédův nejstarší družiník přešel na angličtinu, když kladl vážnou otázku: "Zaručuješ nám naše práva a dodržování našich zvyků a přísaháš na svou moc, že budeš soudit spravedlivě a bránit práva svých lidí proti každému nepříteli?"
"Ano." Alfréd se rozhlédl po nacpané katedrále. "Dělal jsem to a budu v tom i pokračovat." Souhlasný šum hlasů.
Teď přišla ta nejzrádnější část, pomyslel si Shef, když družiník odstoupil a dopředu popošel služebně nejstarší biskup. Například byl biskup překvapivě mladý - a z dobrého důvodu. Poté, co Alfréd církvi zabavil majetek a papež ho exkomunikoval, vytáhli proti němu křižáci a on nakonec vyhlásil, že nehodlá jednat s Římem, odešel každý důležitější duchovní z jeho království. Od arcibiskupů z Yorku a Canterbury až po posledního biskupa a opata. Alfréd odpověděl tím, že povýšil deset nejlepších ze zbývajících mladších duchovních a řekl jim, že církev Anglie je v jejich rukou. Teď jeden z nich, Eanfrith, biskup z Winchesteru, před šesti měsíci farář ve vesnici, kde lišky dávají dobrou noc, popošel dopředu, aby položil svou otázku.
"Můj králi, žádáme tě, abys nám zaručil ochranu pro Svatou církev a odpovídající zákony a práva pro všechny, kdož jsou jejími členy."
Eanfrith a Alfréd novou formulaci promýšleli celé dny, připomněl si Shef. Tradiční žádala potvrzení všech práv a privilegií, desátků a daní, majetku movitého i nemovitého - což všechno Alfréd církvi vlastně odebral.
"Zaručuji ochranu a práva," odpověděl Alfréd. Znovu se rozhlédl kolem sebe a dodal slova, která nepatřila k tradici: "Ochranu těm, kteří patří k církvi, i těm ostatním. Práva všem členům církve i ostatním."
Zkušení chóroví zpěváci z Winchesteru, mniši i chlapci ze sboru společně, se pustili do chorálu kněze Zadoka, Unxerunt Salomonem Zadok sacerdos, zatímco se biskupové připravovali na vážný okamžik pomazání, po němž se Alfréd stane doslova pomazaným pánem, takže vzpoura proti němu by byla svatokrádeží.
Zakrátko, pomyslel si Shef, přijde pro mě obtížná chvíle. Velmi pečlivě mu vysvětlili, že Wessex nikdy neměl královnu od královny Eadburh, neblahé paměti, a že králova manželka nemůže mít žádnou oddělenou korunovaci. Nicméně Alfréd prohlásil, že trvá na tom, aby byla jeho manželka přijata jím osobně před lidmi na počest její odvahy při obraně před Franky. A tak, prohlásil, poté, co přijme znaky královské moci, meč, prsten a žezlo, hodlá vyzvat svou ženu, aby přišla dopředu, kde bude před kongregací prohlášena nikoliv královnou, ale lady z Wessexu. A kdo byl vhodnější, aby ji přivedl k oltáři, než její bratr Shef a také jeho spolukrál, jenž by mohl postoupit království dítěti Alfréda a lady, pokud sám nebude mít žádné potomky.
Tohle bude podruhé, co se jí vzdám, pomyslel si Shef hořce. Znovu musel zapomenout na lásku, na vášeň, která je kdysi spojovala. Poprvé to bylo kvůli muži, kterého oba nenáviděli, a trestem za to, jak se zdá, ji musí vydat znovu muži, jehož oba milují. Když do něj Thorvin dloubl mocným loktem, aby mu připomněl, že nadešla chvíle, kdy má vstoupit a odvést lady Godivu s jejími dvorními dámami k oltáři, Shef se jí podíval do očí - do vítězoslavných očí - a cítil, jak se mu srdce mění v led.
Alfréd teď možná je králem, pomyslel si otupěle. On sám jím ale nebyl. Neměl na to právo ani sílu.
Když chór začal pět Benedicat, usoudil, že to udělá. Udělá to, co chce, ne jenom to, co považuje za svou povinnost. Vezme flotilu, nové námořnictvo spolukrálů, aby se zbavil vnitřních nepřátel říše, severských pirátů, francké flotily, otrokářů z Irska a Španělska, prostě všech. Ať Alfréd a Godiva naleznou doma své vlastní štěstí. On to svoje najde mezi utopenými muži a vraky potopených lodí.

o o o

Dříve toho samého dne, daleko na severu v zemích Dánů, se odehrával prostší a mnohem děsivější obřad.
Začal před úsvitem. Spoutaný muž, jehož zvedli z místa, kde ležel na podlaze strážnice, se již dávno přestal vzpírat, ačkoliv nebyl ani zbabělec, ani slaboch. Přede dvěma dny, když vyslanci Hadího oka napochodovali do ohrady pro otroky, věděl, co čeká muže, kterého vyberou. Když mezi ostatními vybrali jej, věděl také, že je třeba využít i té nejnepatrnější šance k útěku, a využil jí. Tajně trochu povolil řetěz okovů, když ho vedli pryč, a počkal, až ho stráže hnaly přes dřevěný můstek, vedoucí do samého srdce Braethraborgu, pevnosti tří Ragnarových přeživších synů. Pak

náhle udeřil muže napravo řetězem a vrhl se k zábradlí a rychle proudící řece pod ním - přinejlepším by doplaval ke svobodě, přinejhorším by se utopil jako svobodný muž.
Jeho strážci však viděli poměrně hodně takových zoufalých pokusů. Když se vrhal k zábradlí, jeden ho popadl za kotník a dva další ho přitiskli k zemi dřív, než se stačil vzpamatovat. Potom ho systematicky ztloukli patkami oštěpů, nikoliv ze zloby, ale aby zajistili, že bude příliš ztuhlý a potlučený, aby se ještě dokázal rychleji pohnout. Pak mu sundali okovy a nahradili je řemeny z nevydělané kůže, kterou zkroutili a namočili mořskou vodou, takže se po vyschnutí ještě víc stáhla. Kdyby spoutaný muž viděl ve tmě na své prsty, byly by modročerné a nateklé jako u mrtvoly. Dokonce i kdyby se nyní nějaký bůh přimluvil za jeho život, bylo by příliš pozdě, aby mu zachránil ruce.
Ale nepřimluví se ani bůh, ani člověk. Stráže ho přestaly brát na vědomí, když se spolu bavily. Nebyl mrtev, protože na to, co musel udělat, bylo potřeba muže, který může dýchat, a zvláště krvácet. To však bylo všechno. Nic jiného potřeba nebylo.
Nyní, na konci dlouhé noci, ho strážní vynesli z dlouhé síně až k místu, kde ležela dlouhá, čerstvě nadehtovaná vlajková loď, a dolů kolem řad klád až ke skluzu vedoucímu do moře.
"Tady to bude stačit. Tohohle sem," zavrčel rozložitý válečník středního věku, jenž tomu velel.
"Jak to uděláme?" zeptal se jeden ze strážných, mladý muž beze stop z tažení, jizev a stříbrných kroužků na pažích, které měli ostatní. "Ještě jsem nikdy neviděl, jak se to dělá."
"Tak se dobře dívej a poučíš se. Nejdřív mu přeřízni tu kůži kolem zápěstí. Ne, neboj se," když mladší muž zaváhal a automaticky se rozhlédl kolem sebe po nejmenší šanci k útěku, "on už to vzdal, koukni na něj, nedokázal by se odplazit, ani kdybychom ho nechali jít. To my ale neuděláme, víš. Jenom mu uvolni zápěstí, ano?"
Pár minut řezání, a spoutaný muž se zapotácel, jak se řemeny uvolnily. V bledém, leč sílícím světle svítání se jen díval na svoje ruce.
"Teď ho polož na tu kulatinu, hezky na břicho. Nohy k sobě. Teď se koukni sem, mladý Hrani, protože tohle je důležitý kousek. Otrok musí mít záda nahoře, proč, to brzo uvidíš. Nesmí mít ruce za zády, ze stejného důvodu, a nesmí být schopný se hnout. Ale nesmí se mu dovolit, aby se přestal úplně hýbat.
Takže já udělám tohle." Starší vůdce přitiskl zajatci tvář na pevný kmen borovice, na němž ležel, popadl ho za obě ruce a vytáhl mu je dopředu přes hlavu, až oběť vypadala jako muž skákající šipku do vody. Válečník od pasu vytáhl kladivo a dva krátké železné hřeby.
"Kdysi jsme je přivazovali, ale takhle se to podle mě líp kutálí. Kdysi jsem viděl něco podobného v jednom z těch křesťanských kostelů. Oni ale zaráží hřeby na špatná místa. Hlupáci."
Veterán zachrčel námahou a začal opatrně zatloukat hřeb mezi zápěstní kůstky. Za ním se ozval ruch, muži se pohybovali. Proti světlejšímu obzoru na východě se začaly objevovat tmavé postavy. Oštěpy a přilby se rýsovaly proti obloze, na níž brzy ukáže slunce své první paprsky, v první den válečnického nového roku, kdy jsou den a noc stejně dlouhé.
"Snáší to dobře," poznamenal mladík, když jeho učitel začal zatloukat druhý hřeb. "Spíš jako válečník než jako otrok. Kdo to vůbec byl?"
"On? Jenom jakýsi rybář, co jsme ho vloni chytili na cestě zpátky. A nesnáší to dobře, nic necítí, ruce má mrtvé už pár hodin."
"Už to brzo skončí," dodal k muži, nyní pevně přitlučenému ke kládě, a poplácal ho po tváři. "Mluv o mně hezky v příštím světě. Kdybych to zpackal, mohlo by to být mnohem horší. Ale já to nezpackal. Vy dva mu jenom přivažte nohy. Další hřeb není potřeba. Nohy k sobě. Až přijde čas, musí se otáčet."
Skupinka se zvedla na nohy, muži zanechali oběť nataženou na kmeni borovice.
"Připravený, Vestmare?" ozval se hlas za nimi.
"Připravený, pane."
Prostor za nimi se zaplnil, když ještě pracovali. Vzadu, o hodný kus dál od břehu a dlouhého zálivu, byly tmavé hroudy, jedna za drahou, ohrady s otroky, dílny, loděnice a ve více méně pravidelných řadách domy, v nichž přebývaly spolehlivé oddíly mořských králů, synů Ragnara - kdysi čtyř, nyní tří. Z domů vycházel proud mužů, nebyla tu žádná žena ani mladší chlapci, aby sledovali pochmurné divadlo: vypuštění první lodi, začátek každoročních výprav, kdy opět zanesou hrůzu a zkázu do křesťanských zemí a zemí jejich spojenců na jihu.
A přesto se válečníci drželi zpátky, řadili se kolem zálivu v půlkruhu několik řad hlubokém. Až k vodě došli jen tři muži, všichni vysocí a silní, muži na vrcholu sil, tři zbývající synové Ragnara Lodbroka: Ubbi, prošedivělý prznitel žen, Halvdan rudovous, jenž se fanaticky vrhal do každého souboje, šampion, držící se válečnického života i kodexu bojovníka. Ještě před nimi stál Sigurd Hadí oko, jehož tak nazývali pro jeho bělma, obklopující ze všech stran zorničky jako u oka hada. Muž, jenž se hodlal prohlásit králem všech zemí Severu.
Nyní se všichni obraceli k východu, aby viděli, až se objeví první kousek slunečního kotouče. Po většinu let byly tady v Dánsku, v měsíci, jejž křesťané nazývají březnem, vidět jen mraky. Dnes, dobré znamení, byla obloha čistá, jen lehký opar již růžověl, jak ho zabarvilo ještě stále neviditelné slunce. Diváci začali tiše mumlat, když z jejich řad vystoupili vykladači znamení, shrbení a věkovití, svírající své posvátné vaky, nože, kůstky a ovčí lopatky, nástroje věštění.
Sigurd je chladně pozoroval. Byli nezbytní pro mužstvo. On se ale špatných věšteb, nevhodných znamení, nebál. Augurové, kteří vyslovili špatnou věštbu, mohli skončit na obětním kameni stejně dobře jako kdokoliv jiný.
V mrtvém, napjatém tichu muž natažený na borové kládě našel svůj hlas. Jak byl přibitý a připoutaný, nemohl se hnout. Zaklonil hlavu a zvolal zdušeným hlasem, obraceje se na prostředního z trojice mužů na břehu.
"Proč tohle děláš, Sigurde? Nebyl jsem tvůj nepřítel. Nejsem křesťan ani Poutník. Jsem Dán a svobodný muž jako ty sám. Co ti dává právo vzít mi život?"
Jeho poslední slova utopil řev davu. Na východě se objevila čára světla, slunce vykouklo nad téměř plochý obzor

Sjaellandu, nejvýchodnějšího z dánských ostrovů. Hadí oko se otočil, odhodil pláštěnku a kývl na muže v loděnici nad sebou.
Okamžitě se ozvalo vrzání provazů a zároveň namáhavé chrčení; padesát mužů, které vybral mezi nejlepšími bojovníky ragnarssonského vojska, se vrhlo na provazy připevněné k veslovým kolíkům. Z loděnice vyčnívala dračí příď lodi Hadího oka. Byl to samotný Frani Orm, Zářící had. Dopředu se po plošině tvořené namazanými kládami, právě pro tuto příležitost připravenými, sunulo deset tun váhy padesát stop dlouhého kýlu, vyrobeného z nejpevnějších dubů v Dánsku.
Příď dosáhla skluzu. Muž na kládě natočil hlavu na stranu, aby viděl, jak se nad ním proti obloze tyčí jeho osud, a pevně stiskl rty, aby potlačil výkřik, jenž se mu dral do hrdla. Byla tu jediná věc, kterou mohl svým mučitelům odepřít, a to bylo potěšení z dobrého znamení, rok načatý ve strachu, zoufalství a výkřicích bolesti.
Muži společně zatahali za provazy a příď se naklonila a začala klouzat dolů, přičemž se cestou lehce odrazila od každé klády. Jak se vysunutá příď přiblížila k němu, obětovaný znovu vzdorně zavolal: "Jaké máš právo, Sigurde? Co tě dělá králem?"
Kýl ho zasáhl přesně do beder a přejel ho, přitiskl ho ke kládě svou ohromnou váhou. Muži to mimoděk vyrazilo dech v podivném zajíknutí, jež se změnilo v řev, když bolest začala být nesnesitelná. Jak se loď hnala přes něj a válečníci museli utíkat, aby lodi stačili, kláda, k níž byla oběť upoutána, se otočila. Vytryskla krev z rozdrceného srdce a plic, rozdrcených mohutným oblým kýlem.
Krev vyšplíchla nahoru na prkna kýlu. Věštci napjatě přihlíželi, krčili se, aby jim neunikla žádná podrobnost, výskali a nadšeně kroutili rukávy s třásněmi.
"Krev! Krev na kýlu při spouštění mořského krále!"
"A křik! Smrtelný křik pro pána válečníků!"
Loď vletěla do klidných vod Braethraborgského fjordu. A právě v té chvíli se sluneční kotouč plně zvedl nad obzor a vyslal pod oparem široký paprsek. Hadí oko odhodil pláštěnku, popadl oštěp a zvedl ho nad hlavu, nad stín loděnice a skluzu. Slunce ho zachytilo a změnilo osmnáct palců dlouhý trojúhelníkový hrot v oheň.
"Rudé světlo a rudý oštěp do nového roku," zařvala přihlížející armáda a přehlušila tak vřískot augurů.
"Co mě dělá králem?" Hulákal Hadí oko na odcházejícího ducha. "Krev, kterou jsem prolil, a krev v mých žilách! Protože já jsem z boha zrozený, syn Ragnara, syna Völsy, sémě nesmrtelnosti. A synové mužů jsou kládypod mým kýlem."
Vojsko za ním se rozběhlo, muži se dělili podle posádek a hnali se ke svým čekajícím lodím, střídajíce se u přeplněných skluzů.

o o o

Stejná mrazivá zima, která tížila Anglii, panovala i na druhé straně kanálu La Manche. V prochladlém městě Kolíně, toho samého dne, kdy byl Alfréd korunován, se v holé nevyhřáté prostoře velkého kostela, stovky mil na jih od Braethraborgu a jeho lidské oběti, sešlo jedenáct mužů. Pět jich na sobě mělo purpur a bílou hodnost arcibiskupa - žádný však zatím kardinálský nach. Kousek za nimi a napravo za každým z pětice seděl druhý muž, tento pak měl na sobě prosté černé roucho kanovníka řádu svatého Havla. Tito muži dělali svým arcibiskupům zpovědníky, kaplany a rádce - neměli žádnou oficiální hodnost, zato však nesmírný vliv a také největší naději, že nahradí v úřadu svého církevního knížete.
Jedenáctý muž měl také černé roucho, tentokrát pouhého jáhna. Kradí se díval na shromážděné duchovní a poznal a ctil jejich moc, nebyl si však jist svým vlastním místem u stolu. Byl to Erkenbert, kdysi jáhen velké katedrály v Yorku a sluha arcibiskupa Wulfhereho. Katedrála však již nestála, předešlého roku ji vyrabovali rozzuření pohani ze Severu. A Wulfhere, ačkoliv zůstal arcibiskupem, byl pouhým vězněm svých kolegů arcibiskupů, předmět opovržlivé blahovůle, stejně jako jeho spoluprimas z Canterbury. Církev již v Anglii neexistovala, neměla tam žádné pozemky, žádné desátky, žádnou moc.
Erkenbert nevěděl, proč byl přizván na tuto schůzku. Věděl, že je ve smrtelném nebezpečí. Místnost nebyla holá proto, že by si velký kněz arcibiskup kolínský nemohl dovolit nábytek. Byla holá, protože si nepřál poskytnout vůbec žádný úkryt případnému špehovi. Tady se pronášela slova, která by pro všechny přítomné znamenala smrt, pokud by je někdo někde zopakoval.
Skupina nakonec, pomalu a opatrně, došla k rozhodnutí. Nyní, když se rozhodli, napětí povolilo.
"Takže musí jít," zopakoval arcibiskup Gunther, hostitel kolínského setkání.
Muži kolem stolu přikyvovali na souhlas.
"Jeho neúspěch je příliš velký, aby se dal přehlédnout," potvrdil Theutgard trevírský. "Nejenže křížová výprava, kterou vyslal proti provincii Angličanů, skončila porážkou v bitvě "
"Ačkoliv to samo není známkou božské nemilosti," souhlasil notoricky pobožný Hincmar z Remeše.
" ale dopustil, aby bylo zaseto sémě. Sémě horší než porážka toho či onoho krále. Sémě odpadlictví."
Slovo vyvolalo chvíli ticha. Všichni věděli, co se vloni událo. Jak se pod tlakem jak Vikingů ze severu, tak jeho vlastních biskupů doma mladý král západních Sasů, Alfréd, spojil s jakousi pohanskou sektou - nazývanou, jak se doslechli, Cesta. Tehdy úspěšně porazil strašlivého Ivara Ragnarssona a jeho Vikingy a potom i Karla Holého, křesťanského krále Franků a vyslance samotného papeže. Teď vládl Alfréd v Anglii neomezeně, ačkoliv se o své panství dělil s nějakým pohanským jarlem, jehož jméno působilo skoro jako vtip. Žádným vtipem ale nebylo, že odplatou za křížovou výpravu, již proti němu vyslal papež Mikuláš, tedy Mikuláš I. Veliký, Alfréd oddělil anglickou církev od katolické a apoštolské církve samotného Říma. A na vrchol všeho obral anglickou církev o všechny její statky a bohatství a dovoloval, aby o Kristu kázali a bohoslužby konali jen ti, kteří byli připraveni žít jen z toho, co jim

věřící svobodně nabídnou, či dokonce - jak se povídalo - byli ochotni sami obchodovat.
"Kvůli té porážce a odpadlictví musí odejít," zopakoval Gunther. Podíval se na muže u stolu. "Já říkám, že papež Mikuláš musí jít k Bohu. Je to starý člověk, ale ne dost starý. Musíme jeho odchod uspíšit."
Když to teď bylo vysloveno nahlas, rozhostilo se ticho. Pro knížata církve nebylo snadné hovořit o zabití papeže. Nahlas promluvil Meinhard, arcibiskup mohučský, divoký, tvrdý muž. "Máme k tomu nějaké prostředky?" zeptal se.
Kaplan po Guntherově pravici se zavrtěl a ozval se. "To nebude problém. V papežově družině v Římě jsou muži, kterým můžeme důvěřovat. Muži, kteří nezapomněli, že jsou Němci jako my. Nedoporučuji jed. Polštář v noci. Když se neprobudí, jeho úřad lze prohlásit za prázdný bez nějakého skandálu."
"Dobrá," zabručel Gunther, "protože, ačkoliv si přeji jeho smrt, složil jsem před Bohem přísahu, že nehodlám papeži Mikuláši nijak ublížit."
Muži se po něm podívali s lehkým skepticismem. Všichni věděli, že teprve před deseti lety papež Mikuláš Gunthera sesadil a zbavil ho jeho diecéze jako trest za neposlušnost. Totéž udělal Theutgardovi trevírskému a pokáral dokonce i pobožného Hincmara a zrušil jeho nařízení ve sporu s pouhým biskupem.
"Byl to velký muž, jenž konal svou povinnost tak, jak ji viděl. Nedávám mu za vinu ani to, že vyslal krále Karla na tu nešťastnou křížovou výpravu. Ne, na křížové výpravě není nic špatného. Ale udělal chybu. Pověz jim, Arno," obrátil se na svého zpovědníka. "Pověz jim, jak hodnotíš situaci." Posadil se a zvedl zlatý pohár s rýnským vínem, na němž záviselo tolik z jeho arcibiskupských důchodů.
Mladší muž si přitáhl stoličku ke stolu a tvář s ostrými rysy mu zářila nadšením pod nakrátko zastřiženými plavými vlasy. "Tady v Kolíně," začal, "pečlivě studujeme umění válečné. Ne pouze na poli válečném, ale také v jeho širších souvislostech. Snažíme se myslet nikoliv pouze, jako by myslel tacticus," - použil latinské slovo, ačkoliv do této chvíle všichni hovořili lidovou němčinou Saska a horního Německa - "ale též jako strategos starých Řeků. A budeme-li myslet strategice," - přinejmenším Hincmar sebou trhl při té podivné míchanici řečtiny a latiny - "uvidíme, že papež Mikuláš udělal závažnou chybu.
Nepochopil to, čemu my říkáme punctum gravissimum, totiž závažný bod nepřátelského útoku. On ihned nepochopil, že skutečné nebezpečí, skutečné nebezpečí pro celou církev, neleží ve schizmatu s Východem ani v zápase papeže proti císaři, ani v námořních útocích stoupenců toho Mahounda, ale v málo známých královstvích ubohé provincie Britannie. Protože jen v Britannii našla církev víc než jen nepřítele. Nalezla tam soupeře, náhradníka."
"On je z Východu," utrousil Meinhard opovržlivě.
"Přesto. On si myslí, že to, co se děje tady na Západě, tady na severovýchodě Evropy, v Německu a zemi francké a v Nižší zemi, není příliš důležité. My ale víme, že tady spočívá osud. Osud církve. Osud světa. Odvažuji se to říci, i když papež Mikuláš ne. Nový vyvolený lid, jediná skutečná bašta proti barbarům."
Odmlčel se a tvář již měl zarudlou pýchou.
"O tom se tu s tebou nikdo hádat nebude, Arno," poznamenal Gunther. "Takže jakmile bude Mikuláš mrtev, musí být nahrazen. Já vím," - zvedl ruku - "že kardinálové nezvolí papežem nikoho, kdo má trochu rozumnější názory, a my nemůžeme čekat, že Italy pohneme k rozumu. Můžeme je ale pohnout k hlouposti. Myslím, že tady všichni souhlasíme, že použijeme naše důchody a náš vliv, abychom zajistili, že zvolí někoho, u koho se budeme moci spolehnout, že bude oblíbený v Římě, urozený Ital a úplná nula. Myslím, že si již vybral své papežské jméno. Hadrián II., jak jsem slyšel. Důležitější je to, co se musí vykonat blíž k domovu. Nejenže musí odejít Mikuláš. Král Karel také. I jeho porazila ta rolnická chátra."
"Jako by již byl pryč," řekl Hincmar rozhodně. "Jeho hrabata mu takové ponížení neodpustí. Ti pánové, kteří nebyli v Britannii s ním, nedokážou uvěřit, že francké rytíře by mohli porazit prakovníci a lučištníci. A ti, kteří tam byli, touží po tom, aby nemuseli sdílet jeho pokoření. Skončí s provazem kolem krku nebo s nožem v žebrech, aniž bychom museli hnout prstem. Kdo ale nahradí jeho?"
"S dovolením," ozval se Erkenbert potichu. Pozorně poslouchal a pomalu docházel k přesvědčení, že tihle muži, na rozdíl od nabubřelých a neschopných duchovních anglické církve, jimž sloužil celý život, si skutečně váží inteligence víc než hodnosti. Mladší muži tu promlouvali bez toho, aby je starší kárali. Vyslovovali nahlas své nápady a ty byly přijímány. Nebo pokud byly odmítnuty, bylo to z rozumných důvodů a po pečlivém uvážení. Mezi těmito muži bylo jediným hříchem nelogické myšlení či nedostatek představivosti. Vzrušení z abstraktních myšlenek na Erkenberta působilo víc než vůně vína z jeho poháru. Konečně se cítil jako mezi sobě rovnými. Nade všecko na světě si přál, aby i oni jej přijali za sobě rovného.
"Rozumím lidové němčině, protože je podobná mé vlastní angličtině. Dovolte mi však chvíli mluvit latinsky. Nechápu, jak by mohl být král Karel II. Holý z Francie nahrazen. Nebo jakou výhodu bude znamenat některý z jeho nástupců pro tuto skupinu. Má dva syny, mám pravdu? Ludvíka Francképo a Karla. Taky měl tři bratry, Ludvíka , Pippina a Lothara . Naživu už zůstal jenom Ludvík a - to je sedm žijících synovců, Ludvík Francký, Karel, Lothar "
" a Pippin, Karloman, Ludvík Saský a Karel," dokončil Gunther. Krátce se zasmál. "A co náš příliš zdvořilý anglický přítel neřekl, je, že si jsou všichni k nerozeznání podobní. Karel Holý. Karel Tlustý . Ludvík Saský. Pippin Mladší. Který je který a co na tom záleží? Takže já to uvedu na pravou míru.
Sémě císaře, samotného Karla Velikého, zklamalo. Jeho ctnosti vyprchaly. Stejně jako najdeme nového papeže pro Řím, musíme také najít nového krále pro tento kraj. Novou královskou linii."
Muži kolem stolu se po sobě opatrně podívali. Opatrnosti ubývalo, jak si každý uvědomil, že bylo vysloveno nemyslitelné. Gunther se krátce usmál, jaký účinek jeho slova měla.
Erkenbert, který znovu nabyl odvahy, promluvil. "Je to docela možné. I v mé vlastní zemi byly nahrazeny královské pokrevní linie. A ve tvé - copak sám mocný Karel Veliký nepřišel k moci skrze činy svých předků, kteří nahradili boží potomky, jimž sloužili? Nahradili je a na veřejnosti jim ostříhali vlasy, aby ukázali, že už nejsou posvátní. Dá se to

provést. Co, koneckonců, dělá z muže krále?"
Jeden muž během celého hovoru vůbec nepromluvil, ačkoliv čas od času kývl na souhlas. Nesmírně vážený arcibiskup hamburský a brémský z dalekého Severu, žák a následník svatého Ansgara, arcibiskup Rimbert, vyhlášený svou osobní odvahou na fanatických výpravách k a proti pohanům na Severu. Když se zavrtěl, všichni k němu otočili oči.
"Máte pravdu, bratří. Karlova krev zklamala. A vy se mýlíte. Mýlíte se v mnoha věcech. Mluvíte o tomhle a támhletom, řešíte tu strategii a punctum gravissimum o Západu a Východu, a ve světě lidí to, co říkáte, má možná význam.
My ale nežijeme jen ve světě lidí. Říkám vám, že papež Mikuláš a král Karel zklamali víc než kdokoliv, koho jste kdy viděli. Modlím se jen, abychom do toho nespadli sami. Říkám vám, že oni nevěřili! A bez víry byly všechny jejich zbraně a jejich plány jen sláma a plevy, které odvanou větry boží nemilosti.
Takže vám povídám, že my nepotřebujeme nového krále, ani novou královskou linii. Ne. My teď musíme mít císaře! Musí přijít Imperator Romanorum. Protože my, přátelé - my Němci jsme nový Řím. Musíme mít imperatora, aby to prokázal."
Ostatní na něj mlčky hleděli a v hlavách se jim pomalu tvořil nový obraz. Ticho přerušil plavovlasý ostříhaný Arno, Guntherův rádce.
"A jak bude tento nový císař vybrán?" zeptal se opatrně. "A kde se dá někdo takový najít?"
"Slyšte," řekl Rimbert, "a já vám to povím. A taky vám prozradím tajemství Karla Velikého, posledního pravého římského císaře na Západě. A povím vám, co dělá skutečného krále králem."

Kapitola 2

Ve vzduchu byly cítit piliny a dřevo, když Shef a jeho společníci, nyní odpočatí po dlouhé jízdě z Winchesteru, kráčeli dolů k loděnici. Ačkoliv slunce teprve nedávno vyšlo na východě, stovky mužů již pracovaly - vodily trpělivé voly, zapřažené do velkých vozů naložených dřevem, scházely se kolem kovářských výhní, hemžily se na můstcích. Všude se ozývalo bušení kladiv a zvuky pilování, spolu s rozzuřeným křikem předáků. Neozývalo se tu však žádné práskání bičů, křik bolesti, ani tu nebyli otroci se železnými obojky.
Brand si tiše pohvizdoval a kroutil hlavou, když si celou scénu prohlížel. Právě ho pustili z lůžka po dlouhé nemoci a jeho ranhojič, maličký Hund, ho stále pozorně sledoval. Doteď Brand neviděl nic z toho, co bylo vykonáno během dlouhé zimy. A vlastně i sám Shef, který práce každodenně poháněl osobně či přes zplnomocněnce, měl potíže tomu uvěřit. Bylo to, jako by vypustil proud energie, spíš než by ji tvořil. Znovu a znovu během zimy zjišťoval, že lidé předvídají jeho přání.
Poté, co vloni ustaly boje, zjistil, že má k dispozici zdroje a bohatství celého království. Prvním a nejnaléhavějším úkolem bylo zajistit obranu své nejisté říše. Vydal rozkazy, a jeho velitelé se dychtivě vrhli do jejich plnění: stavěli válečné stroje, cvičili jejich posádky, verbovali oddíly a míchali potenciálně vzpurné skupiny z osvobozených otroků, Vikingů vyznávajících Cestu a anglických zemanů, kteří vykonávali vojenskou službu oplátkou za získání lén. Když dokázal tohle, pustil se do druhého úkolu. Zajistit královské důchody. Úkol zaznamenat všechny podrobnosti o krajích a poplatcích, dluzích a daních, což se doposud dělalo pouze podle zvyku a zpaměti, předal otci Bonifácovi. S příkazy, aby ve všech hrabstvích, která nyní Shef ovládal, udělal to, co začal Shef sám v Norfolku. Bude to vyžadovat čas a schopnosti, ale výsledky se již začínaly projevovat.
Třetí úkol však musel Shef provést sám. Musel vybudovat námořnictvo. Pokud bylo něco zcela jasné, tak to, že všechny bitvy předchozího roku se odehrály na anglické půdě a platily se anglickými životy. Jak to Shef viděl, způsob, jak zajistit obranu, byl zastavit útočníky, a zvlášť Vikingy nevyznávající Cestu, na místě, kde neomezeně vládli, totiž na moři. S podporou nahromaděného bohatství a daní z Východní Anglie a také z Východní Mercie začal Shef okamžitě stavět loďstvo.
Mohl využít pomoc i zkušenosti. Mezi Vikingy Poutníky bylo mnoho zkušených loďařů, kteří byli docela připravení za slušnou odměnu své vědomosti i schopnosti poskytnout. Thorvin a jeho kolegové kněží Cesty, nesmírně zaujatí celou věcí, se po hlavě vrhli do práce, jako by celý život po ničem jiném netoužili - což vlastně byla pravda. Řídili se svým kodexem věčně hledat nové vědomosti a podporovat sebe i své náboženství jen svou zručností při práci. Na místo, které Shef vybral jako svůj dok, na severním břehu Temže, se z celé Východní Anglie hrnuli kováři, tesaři i přepravci. Dok ležel na jeho vlastním území, ale byl naproti těm, které vlastnil král Alfréd, připraveným strážit - či ohrožovat - kanál La Manche a Severní moře, jen kousek po proudu od obchodního přístavu Londýna, u mrňavé vísky Creekmouthu.
Potíž byla ve vedení. Všechny tyhle schopné a zkušené muže bylo zapotřebí udržet u plánu, který vymyslel Shef, který však byl v naprostém protikladu k jejich společné životní zkušenosti. Nejdřív Shef požádal Thorvina, aby se ujal vedení prací, jenže on odmítl, řka, že musí být volný, aby mohl odejít, kdykoliv si to bude žádat jeho víra. Potom Shefa napadl Udd, bývalý otrok, jenž, téměř sám, vymyslel kuši a vytvořil bezpečný onager. Tak - podle některých - porazil jak Ivara Ragnarssona, šampiona Severu, tak, o několik týdnů později, Karla Holého, krále Franků, v bitvě, kterou lidé začali nazývat bitva u Hastingsu léta Páně 866.
Z Udda se vyklubala katastrofa, brzy bylo nutné jej nahradit. Když byl ponechán sám sobě, ukázalo se, že malý mužík je schopen zajímat se pouze o věci vyrobené z kovu. Z vrozené nesmělosti prostě nedokázal pořádně uřídit ani kluka, který tahal měchy. Byl odvolán a dostal mnohem příjemnější úkol, zjistit všechno, co se dá, o oceli.
Jak zmatek rostl, Shef se musel zamyslet nad tím, co skutečně potřebuje: muže zvyklého na moře a lodi, zvyklého organizovat práci ostatních, ale ne natolik nezávislého, aby měnil Shefovy rozkazy, ani natolik konzervativního, aby je nepochopil. Shef znal jen málo lidí. Jediný, který by se na to snad hodil, byl náčelník rybářské vísky Birdlingtonu Ordlaf, jenž přede dvěma lety chytil Ragnara Lodbroka, a tím na Anglii vypustil fúrii. Ten tedy nyní vítal Shefův oddíl.

Shef počkal, než poklekne a zase vstane. Předchozí pokusy zrušit formální projevy úcty ztroskotaly na uražených pohledech a nejistotě Shefových zemanů.
"Přivedl jsem někoho, aby dohlédl na práci, Ordlafe. Tohle je můj přítel a bývalý kapitán Viga-Brand. Přichází z Halogalandu, to je na Dalekém severu, a přeplul víc mil než většina lidí. Chci znát jeho názor na nové lodě."
Ordlaf se zakřenil. "Uvidí poměrně hodně, aby zbystřil zrak, pane, ať už se plavil jak chtěl daleko. Věci, co ještě nikdy nikdo neviděl."
"Pravda - přímo tady je něco, co jsem ještě nikdy neviděl," připojil se Brand. Ukázal na jámu o pár kroků dál. Uvnitř někdo tahal za šest stop dlouhou pilu. Další stál na obrovském polenu nahoře a tahal za druhý konec pily. Ochotné ruce chytaly desky, které odřezávali z kmene.
"Jak to funguje? Viděl jsem jenom fošny přisekané teslicí."
"Já taky, dokud jsem nepřišel sem," řekl Ordlaf. "Tajemství spočívá ve dvou věcech. Lepší zuby na pile - to je práce mistra Udda. A naučit tyhlety tupouny tady," - muži s úsměvem vzhlédli - "aby na pilu netlačili, nýbrž aby se jenom střídali při tahání. Ušetří to spoustu dřeva a spoustu práce," dodal normálním hlasem. Fošna se sklonila k zemi, kde ji zachytili pomocníci, a muži u pily se vyměnili, ten, co byl dole, si přitom setřásal piliny a prach z vlasů. Když se měnili, Shef si všiml, že jeden má kolem krku Thorovo kladivo, stejně jako většina dělníků v doku, a druhý téměř neodlišitelný křesťanský křížek.
"To je ale maličkost, pane," pokračoval Ordlaf obraceje se pomalu k Brandovi. "Král ve skutečnosti chce, abys viděl jeho pýchu a radost, deset lodí, co jsme postavili podle jeho návrhů. A jedna z nich, pane, je teď připravená, abyste si ji mohli prohlédnout, dokončili jsme ji, co jste byli ve Winchesteru. Pojďte a uvidíte."
Vedl je brankou v pevné palisádě k molům, vyčnívajícím v kruhu do klidných stojatějších vod v ohybu řeky. Před nimi leželo deset lodí, na všech pracovali muži, ale jedna, ta nejbližší, byla očividně dokončená.
"Takže, pane Brande. Už jsi někdy viděl něco takovýho na týhle straně Halogalandu?"
Brand se pozorně díval. Pomalu zakroutil hlavou. "Je velká, to tedy ano. Povídá se, že největší oceánská loď na světě je Frani Orm, Zářící had, vlastní loď Sigurda Hadí oko, a ta má padesát řad vesel. Tahle je stejně velká. Všechny tyhle lodi jsou stejně velké."
Oči mu zamlžily pochyby. "Z čeho jsou ty kýly? To jste vzali dva kmeny a spojili je? Jestli ano, no, tak snad na řece či u pobřeží v klidném počasí, ale na hluboké vodě nebo na dlouhé plavbě -"
"Všechno to jsou jednotlivé kmeny," vysvětloval Ordlaf. "Možná, pane, zapomínáš, jestli to tak můžu říct, že tam na Severu, odkud pocházíš, musíte pracovat se dřevem, co máte. A i když vidím, že tam nahoře rostou hodně velcí muži, pro stromy to samý neplatí. Tady máme anglickej dub. A ať si kdo chce co chce říká, ještě jsem neviděl lepší dřevo nebo větší kmeny."
Brand znovu zazíral a znovu potřásl hlavou. "No dobrá. Ale co, do Helu, jste to udělali se stěžněm? Vy jste - dali jste ho na špatné místo. A takhle nakloněný dopředu - jako pták nově přijatýho bojovníka! Jak to má udržet plachty pro takhle velkou loď?" Do hlasu se mu vloudila upřímná bolest.
Shef i Ordlaf se široce zubili. Tentokrát se do vyprávění pustil Shef.
"Celá představa za těmihle loděmi je, Brande, že mají jenom jeden účel. Nemají přeplout oceán ani nosit muže s oštěpy a meči, ani vozit náklad.
Tohle jsou bitevní lodě. Lodě pro boj s jinými loděmi. Ne tak, že k sobě přirazí a posádky přelezou na druhou loď. Dokonce ani tak, jak mi otec Bonifác vykládal, že to dělali staří Římané, taranováním. Ne, ony mají potopit druhou loď a posádku s ní, a to z dálky. A existuje jenom jedna věc, kterou známe a která to dokáže."
"Pamatuješ na ty balisty, co jsem tenkrát v zimě prvně vyrobil v Crowlandu? Co si o nich myslíš?"
Brand pokrčil rameny. "Dobré proti lidem. Nechtěl bych, aby jeden z těch kamenů spadl na mou loď. Ale jak víš, musíš být ve správné vzdálenosti, abys zasáhl. Dvě lodě, obě se pohybují "
"Správně, nemáš šanci. Takže co ty katapulty, co jsme použili proti rytířům krále Karla?"
"Mohly by pozabíjet posádku, jednoho muže po druhém. Nedokážou potopit loď. Šíp, co by prorazil díru, by ji sám ucpal."
"Takže nám zůstává poslední zbraň, ta, co jáhen Erkenbert vyrobil pro Ivara. Gudmund je použil, aby prorazil palisádu v táboře nad Hastingsem. Ta věc, co ji Římani nazývali onager - divoký osel. My to nazýváme mezek."
Na znamení lodníci stáhli nadehtované plátno z přisedlého hranatého předmětu, upevněného přesně uprostřed trupu nejbližší lodě bez paluby.
"Co říkáš zásahu jednoho z nich?"
Brand pomalu zakroutil hlavou. Viděl onagery střílet jen jednou a navíc z dálky, ale vzpomínal si, že viděl, jak do všech stran odletují káry a do země jsou zaráženy celé kusy volů. "To by nepřežila žádná loď na světě. Jeden zásah, a celá stavba bude na kusy. Ale důvod, proč tomu říkáš mezek, je "
"Protože kope. Pojď a podívej se, co jsme udělali."
Muži vyšli po můstku, aby si prohlédli tu novou zbraň zblízka. "Hele," vysvětloval Shef. "Tohle váží tunu a čtvrt. Musí. Vidíš, jak to funguje? Pevný provaz dole u základny a z každé strany držadlo, jako u rumpálu. Provaz zkroutíš z obou stran zároveň. Drží to tohle břevno," poplácal pět stop dlouhý trám, stojící svisle, na kolíku nahoře visel těžký kožený prak. "Stáhneš trám dolů k palubě, kde ho drží železná svorka, a stáčíš dál. Když je tah největší, uvolníš svorku. Trám vyletí s kamenem v praku, prak se zatočí a "
"Trám narazí na příčné břevno." Ordlaf poplácal silný trám na masivním rámu, na obou stranách vypodloženém těžkými pytli s pískem.
"Trám se zastaví, prak se uvolní a kámen letí. Háže tvrdě a po strmý dráze až do půl míle. Vidíte ale problém. Musí se to postavit hodně těžký, aby to vydrželo to kopnutí. Musí se to umístit přesně doprostředka, aby se rám dal upevnit ke

kýlu. A protože to váži tolik, musí to taky bejt přesně v půlce mezi přídi a zádí."
"Tam by ale měl být stěžeň," namítl Brand.
"Takže jsme museli pohnout se stěžněm. Tady nám něco ukázal Ordlaf."
"Víš, pane Brande," vysvětloval Ordlaf, "odkud já pocházím, máme čluny jako vaše, stejný na obou koncích, s klinkrovou obšívkou, všecko. Ale poněvadž je máme na rybaření, ne na daleký plavby, tak mají jiný lanoví. Posunuli jsme stěžeň dopředu a taky ho naklonili. A pak, víš, střihneme jiný plachty. Ne čtvercový, jako jsou vaše, ale šikmý."
Brand zavrčel. "Já vím. Takže když sundáte ruce z kormidelního vesla, loď se otočí přímo proti větru a proráží vlny. Rybářský trik. Dost bezpečný. Ale pomalý. Zvlášť když bude tak těžká. Jak je rychlá?"
Shef a Ordlaf si vyměnili pohledy. "Vůbec není rychlá," přiznal Shef. "Gudmund s ní závodil proti jednomu z jejich člunů, než jsme na ni upevnili mezka, a dokonce i bez té váhy, no - Gudmund na člunu plaval kolem dokola.
Ale víš, Brande, my se nesnažíme nikoho chytit! Když se na otevřeném moři potkáme s flotilou a oni s námi budou chtít bojovat, tak je potopíme! Když odplavou, tak jsme uchránili pobřeží. Tohle není na přepravu, Brande. Je to loď do bitvy."
"Bitevní loď," dodal Ordlaf nadšeně.
"Dá se otočit?" zeptal se Brand. "Totiž ten mezek. Můžete s ním mířit? S katapultami se to dalo."
"Pracujeme na tom," řekl Shef. "Snažili jsme se celé zařízení umístit na kola, kola umístit na osu a tu dole upevnit do kýlu, jenže to bylo moc těžké, aby se s tím dalo hýbat, a při zpětném rázu to osu přerazilo. Udda napadlo umístit to celé na železnou kouli, ale Ne. Jenom to střílí přes bort. My jsme ale umístili dva trámy, dva provazy a dvě sady tyčí a tak dál, na obou stranách. Přirozeně jenom jedno příčné břevno. Znamená to ale, že můžem střílet na obě strany."
Brand znovu zakroutil hlavou. Jak tam tak stáli, začal mít pocit, že se pod ním loď mírně houpá, dokonce i na klidné hladině Temže, a snažil se odhadnout, jak se bude chovat na otevřeném moři.
Tuna a čtvrt nákladu s těžištěm dost vysoko, takže stroj byl výš než okraj. Plachta mimo střed. Dlouhé ráhno, takže se dá rozvinout hezký kus plachty, všiml si. Bude se však obtížně ovládat. Nepochyboval o tom, že rybář věděl, co dělá. A nebylo pochyb o tom, co udělá náraz jednoho z těch kamenů. Vzpomněl si, jak křehký trup měla každá loď, na níž se plavil, prkna dokonce ani nebyla přitlučená k žebrům, nýbrž přivázaná šlachami. Brand v duchu viděl, jak se celá konstrukce ve chvilce rozpadá a celá posádka končí v moři. A s tím nemohlo bojovat dokonce ani padesát vybraných válečníků Sigurda Hadí oko.
"Jaké jí chcete dát jméno?" zeptal se náhle. "Pro štěstí." Automaticky zvedl ruku k přívěsku na hrudi. Ordlaf jeho gesto napodobil a zpod haleny vylovil Njördův stříbrný člun.
"Máme deset bitevních lodí," řekl Shef. "Chtěl jsem je všechny nazvat podle bohů Cesty, Thor, Frey, Ríg a tak dál, ale Thorvin to nedovolil. Tvrdil, že by to přineslo smůlu, kdybychom museli říct: 'Heimdall je na suchu', nebo 'Thor uvízl na písečné kose'. Takže jsme změnili názor. Rozhodli jsme se nazvat každou loď podle jednoho hrabství mé říše, a pokud to půjde, její posádka bude z toho hrabství. Takže tohle je Norfolk, támhleta je Suffolk, Lincoln, Ostrov Ely, Buckingham a všechny ostatní. Co myslíš?"
Brand zaváhal. Jako všichni námořníci si velmi vážil štěstí a netoužil říci špatné slovo, které by mohlo přivolat neštěstí na podnik jeho přítele. "Myslím, že jsi na svět znovu přinesl něco nového. Ta tvoje 'Hrabství' možná ovládnou moře. Já bych rozhodně nerad potkal některou z nich, a lidé o mně neříkají, že bych byl zrovna nejmírnější ze Seveřanů. Je možné, že mořskými králi v budoucnu budou králové Anglie a ne králové Severu."
"Pověz," pokračoval, "kam tvoji muži vyplují na první plavbu?"
"K holandským břehům," řekl Shef. "Pak nahoru podél pobřeží a Fríských ostrovů do dánských vod. To je hlavní cesta, kudy sem přicházejí piráti. Potopíme každou pirátskou loď, kterou potkáme. Pak každý, kdo nás bude chtít přepadnout, bude muset plout z Dánska delší cestou. Nakonec však zničíme jejich základny, najdeme je i v jejich vlastních domovských přístavech."
"Fríské ostrovy," zamumlal Brand. "Ústí Rýna, Emže, Labe a Eideru. No, povím ti jednu věc, mladý muži. Tam všude jsou lodivodské vody. Rozumíš, co tím myslím? Budeš potřebovat lodivoda, co zná kanály a značky v krajině, takže v případě potřeby najde cestu i po čichu a sluchu."
Ordlaf se zatvářil ohromeně. "Já celej život našel cestu jenom s olovnicí, hlídkou a logem . Ani nemám pocit, že by se moje štěstí vytratilo od tý doby, co jsem opustil mnichy, kteří byli moji páni, a našel bohy Cesty."
Brand zavrčel. "Neříkám nic proti bohům Cesty." Znovu se oba, on i Ordlaf, dotkli svých ochranných přívěsků, a tentokrát Shef mimoděk vytáhl svůj vlastní amulet s ostrví, zástavu svého patrona Ríga. "Ne, bohové jsou sice dobří, ale co se olovnice, hlídky a logu týče - za Brémami budeš potřebovat víc než jen to! To říkám já, Brand, první bojovník Halogalandu."
Naslouchající dělníci se začali ošívat a mumlat. Někteří z těch, co byli v loděnici noví, se začali šťouchat a ukazovat na Rígovo neznámé znamení.

o o o

Sluneční světlo dopadalo vysokými okny poněkud šikmo do velké knihovny kolínské katedrály na stránky několika knih, které ležely otevřené na masivním čtecím pultu. Jáhen Erkenbert, jak byl malý, tak jen tak tak dohlédl na horní řádky, zde stál ztracen v myšlenkách. Byl sám. Librarius, jenž věděl, že je v arcibiskupově přízni, a schvaloval důkladný výzkum, ho nechal být, dokonce i s velkou a drahocennou biblí, napsanou na kůži osmdesáti telat.
Erkenbert srovnával texty. Mohla být ta fantastická pohádka, kterou jim arcibiskup Rimbert před několika dny vyprávěl, pravdivá? Všechny ostatní na setkání přesvědčil, arcibiskupy i rádce. Ale ona taky polechtala jejich pýchu, obracela se k jejich smyslu pro národ, a to národ Římem neustále podceňovaný a odmítaný. Erkenbert jejich pocit

nesdílel - nebo alespoň zatím ne. Anglický národ, vzpomínající na své obrácení blahoslaveným papežem Řehořem , se dlouho chlubil svou věrností k papežům a Římu. Co ale Řím poslal na oplátku? Pokud to, co Rimbert říkal, byla pravda, tak možná přišel čas přenést věrnost jinam.
Teď texty. První mezi nimi byl ten, který Erkenbert znal dobře, mohl ho recitovat i ze spaní. Nicméně bylo důležité do něj znovu nahlédnout. Ve všech čtyřech evangeliích se popisovalo ukřižování Krista, ale každý příběh byl jiný - samozřejmě to dokazovalo jejich pravdivost, protože kdo by nevěděl, že čtyři muži, kteří vidí stejnou věc, si vyberou jiné části, jež budou opakovat? Ale Jan - Jan říkal víc než ostatní. Erkenbert obracel velké tuhé stránky a našel pasáž, kterou chtěl. Přečetl si ji a tiše šeptal latinská slova, která si v duchu překládal do rodné angličtiny.
" sed unus militum lancea latus eius aperuit. Ale jeden z vojáků mu probodl bok kopím." Kopím, pomyslel si Erkenbert. Kopím římského vojáka.
Erkenbert věděl určitě líp než většina lidí, jak vypadaly zbraně římských vojáků. A v jeho bývalém domově ve velkém klášteře v Yorku ještě stál hodně velký kus toho, co kdysi bývalo velitelstvím šesté legie v Eboracu. Legie opustila York a Britannii před čtyřmi sty lety, odvolali ji, aby bojovala v nějaké občanské válce na evropské pevnině, ale hezká část arzenálu zůstala na ostrově, a většina toho, co nebylo ukradeno či použito, stále spočívalo pod střechou kláštera. Nezničitelné bronzové součástky ke katapultám, které Erkenbert vyrobil pro pohana Ivara, byly skutečná stará práce, bronz byl stejně dobrý jako za časů, kdy byl odlit. Železo zrezivělo, ale Erkenbert přesto viděl některé kusy stále ve stojanech, jak je mniši čistili a leštili jako trofeje, úplnou zbroj římského legionáře, kterou tvořila přilba, kyrys, krátký meč, náholenice, štít, a samozřejmě, římské kopí se železným hrotem, pilum. Také nazývané lancea.
Ano, pomyslel si Erkenbert, takhle se to mohlo stát. A nebylo pochyb, že to kopí, posvátné kopí, kopí, jež probodlo bok samotného Syna božího, mohlo přežít až doteď. Sám viděl a držel v ruce zbraně, které mohly být stejně staré. Koho by ale napadlo něco takového uchovat? Musel to být někdo, kdo rozpoznal jeho důležitost už ve chvíli, kdy bylo použito. Jinak by zbraň skončila zase v kasárnách, kde by spočinula mezi tisíci ostatních. Kdo by odložil takovou zbraň? Nebyl to, přes vše, co arcibiskup říkal, zbožný Josef z Arimatei, o němž se evangelista Jan později zmínil ve čtyřech verších, usoudil Erkenbert. Takový muž, byť Ježíšův učedník, mohl být schopen vyprosit tělo od Piláta a zachránit posvátný kalich, jímž Ježíš požehnal Poslední večeři - ačkoliv Jan se o tomhle nezmiňuje. Nedokázal by od Římanů získat do svého vlastnictví pěchotní zbraň.
Avšak centurion ano. Erkenbert zamyšleně obracel stránky bible a přecházel od jednoho evangelia k druhému. O centurionovi se zmiňovala tři ze čtyř, a ve všech třech pronášel téměř stejná slova. U Lukáše: "Tento člověk byl vskutku spravedlivý," u Marka: "Ten člověk byl opravdu Syn boží," u Matouše: "On byl opravdu Syn boží." A ve čtvrtém, u Jana, nemohl pisatel myslet "jedním z vojáků" také onoho centuriona? Pokud centurion probodl Ježíši bok, jak byla jeho povinnost, a spatřil nebo ucítil zázrak - co by pro něj bylo snazší než si ponechat a chránit vlastní kopí? A kam šel tento centurion po Ukřižování? Erkenbert vytáhl jinou knížku, malou, odrbanou, bez titulu, knížku zřejmě plnou dopisů, kde se jen žvanilo o pozemcích, nájmech a dluzích, které napsali různí autoři. Knížka patřila k těm, které by většina pečlivých librarii poslala, aby ze stránek seškrábali písmo a knihu bylo lze znovu použít. Erkenbert se soustředil na dopis, na nějž ho upozornil Rimbert. Vypadal docela nezajímavě. Dopis z římských časů, psaný latinsky mužem, jenž zná pouze velitelská slova a pro něhož je gramatika záhadou. Nahoře stálo, že jej zapsal jistý Gaius Cassius Longinus, centurion XXX. Legie Vitrix. Obdivnými slovy tu popisoval ukřižování jakéhosi potížisty v Jeruzalémě a dopis posílal domů v - Erkenbert jméno nedokázal přečíst, ale určitě to bylo něco v Germánii, Bingen nebo Zobingen. Erkenbert se zatahal za spodní ret. Falzifikát? Dopis byl očividně několikrát opsán, ale to bylo za dlouhá staletí přirozené. Kdyby se kopista snažil zdůraznit jeho důležitost, udělal by tak ošuntělou kopii, zapsanou tak mizerným rukopisem? A co se příběhu samotného týkalo, Erkenbert nepochyboval, že centurion v Jeruzalémě léta Páně 33 mohl docela dobře pocházet z Porýní. Nebo třeba také z Anglie. Copak se velký Konstantin, jenž prohlásil křesťanství náboženstvím celého císařství, sám neprohlásil císařem na místě Erkenbertova vlastního kláštera v Yorku?
Nejdůležitější text byl ten třetí, moderní práce, zapsaná teprve před asi třiceti lety, soudě podle stylu. Zde se popisoval život a smrt velikého císaře Karla, jehož zdegenerovaní potomci, podle názoru arcibiskupa Gunthera, nyní zcela neschopně vládli na Západě. Erkenbert již hodně z toho znal - císařova tažení, jeho podpora vzdělání. Erkenbert ani na malou chvíli nezapomněl, že Karel Veliký povolal Alkuina, dalšího muže z Yorku, dalšího pokorného jáhna, jako byl on sám, z anglického kláštera, aby řídil osud a vzdělanost v celé Evropě. Alkuin byl skutečně velmi učený muž. Ale jen v literatuře, ne v praktických uměnách. Nebyl arithmeticus jako Erkenbert. A nikde se neříkalo, že arithmeticus by nemohl být stejně velký muž jako básník.
Ale v této kronice Karla Velikého bylo něco, o čem Erkenbert opravdu ještě nikdy neslyšel, dokud mu to všechno nepovyprávěl Rimbert. Ne to, jak císař zemřel, protože to bylo známo, ale zlá znamení, která smrt ohlašovala. Erkenbert posunul knihu do plného slunečního světla a pozorně četl.
Psalo se tu, že se císař, stár sedmdesát let, vracel ze svého čtyřicátého sedmého vítězného tažení proti Sasům v plné velkoleposti a síle. Avšak potom večerní oblohou přelétla kometa. Kometa, pomyslel si Erkenbert. To, čemu my říkáme vlasatice. Její dlouhé vlasy jsou znamením posvátného krále. Proto Karlovi předkové nechávali krále, jež sesadili, veřejně ostříhat. Vlasatá hvězda spadla. A jak padala, prohlašoval kronikář, císařův kůň se vzepjal a jezdce shodil. Karel spadl tak prudce, že se mu utrhl opasek s mečem. A kopí, jež nesl ve své levici, mu vyletělo z ruky a přistálo o hodný kus dál. Zároveň v císařské kapli v Cáchách z nápisu, který dal na kameni vztyčit sám císař, zmizelo slovo "princeps" či "princ" a už se nikdy nevrátilo. Král zemřel o týden později, psal kronikář, a doposledka trval na tom, že žádný z těchto zlých úkazů neznamená, že by mu Bůh sebral jeho pravomoci. A přesto největším z nich bylo to, že císař upustil kopí, jež předtím nosil všude s sebou - protože to kopí, stálo v knize, byla samotná beata lancea, kopí germánského centuriona Longina, vynesené za Karlova mládí ze skrýše v Kolíně, a při všech svých taženích a vítězstvích ho měl císař vždycky při sobě.

Ten, kdo vlastní toto kopí, psal kronikář, ovládá osud světa. Žádný učenec však neví, kde je, protože hrabata Karla Velikého si o něj po jeho smrti házela kostkami a jenom ona sama věděla, kdo zvítězil.
A tak podle Rimberta to nyní neví nikdo, pomyslel si Erkenbert a zvedl se od knih. Protože podle něho odvezl toto posvátné kopí hrabě Reginbald do Hamburku a choval ho zde jako relikvii, nechal ho vyložit zlatem a drahými kameny. Avšak od chvíle, kdy před dvanácti lety Hamburk vyrabovali severští pohané, nikdo ho neviděl. Ukradl ho nějaký náčelník či králík. Možná ho i zničil.
Ale ne. Protože je-li to skutečně posvátná relikvie, Bůh ji ochrání. A je-li vyzdobené zlatem a drahokamy, dokonce i pohan si ho bude vážit.
Znamená to snad, že se nějaký ubohý náčelník mezi prznitelí církve má stát pánem Evropy, novým Karlem Velikým?
Erkenbert si vzpomněl na Ragnara Lodbroka, jehož sám nechal hodit do hadí jámy, a jeho syny, Ubbiho, Halvdana, Ivara Měkkýše a nejhoršího ze všech Sigurda Hadí oko, a cítil, jak ho strachy mrazí v zádech.
To se nesmělo dovolit. Je-li relikvie v rukou pohanů, je třeba ji zachránit, jak Rimbert vášnivě navrhoval. Zachránit a předat novému císaři, ať to bude kdokoliv, který pak s ním znovu sjednotí křesťany. Jaká je ale záruka, že celý tento příběh, o kopí a ukřižování a germánském centurionovi, není jenom výmysl? Falzifikát?
Erkenbert opustil knihy a přistoupil k oknu. Zahleděl se na mírumilovnou jarní scenerii. Přišel do knihovny prohlédnout dokumenty, a také je prohlédl. Vypadaly spolehlivě. Příběh, který vyprávěly, neměl žádné díry. Dále si uvědomil, že je to dobrý příběh. Chtěl mu věřit. A věděl, proč mu chce věřit.
Celý život, přemítal Erkenbert, byl v rukou břídilů. Neschopných arcibiskupů, jako byl Wulfhere, neschopných králů, jako byl Ella a ten hlupák Osbert před ním, kreténských zemanů a nevzdělaných mníšků, kteří svá místa zaujímali jenom díky příbuzenství s velkými. Anglie byla zemí, kde všechny její nástroje byly vyrobeny ze slámy.
Tady to bylo úplně jiné, v zemi německých knížat arcibiskupů. Tady byly rozkazy plněny. Rádci byli vybíráni pro svou inteligenci a vzdělání. Praktické záležitosti byly vyřizovány okamžitě a ti, kteří věci rozuměli, to ocenili. Byly tu mnohem větší zdroje. Erkenbert věděl, že se o něj veliký Gunther tolik zajímá prostě proto, že poznal vysokou kvalitu arcibiskupových stříbrných mincí a zeptal se, jak ji udržují. Z nových dolů, řekli mu, v Harckých horách. Avšak muž, který ví, jak vyčistit stříbro a oddělit je od olova, je vždy vítán.
Ano, pomyslel si Erkenbert. Obdivuje tyhle lidi. Chtěl, aby ho přijali mezi sebe. Udělají to však? Cítil jejich divokou pýchu na vlastní rasu a jazyk a věděl, že je pro ně jenom cizincem. Byl taky malý a snědý, a věděl, kolik si oni cení síly a světlých vlasů, jež považovali za známky svého původu. Mohl být jeho osobní osud někdy spojen s touto zemí? - Potřeboval znamení.
Sluneční paprsky se celé odpoledne posouvaly k západu přes čtecí pult a police s knihami vedle něj. Když se Erkenbert otočil od okna, zasvitlo na otevřenou stránku. V bohatě iluminovaném písmenu se zatřpytilo zlato, iluminaci tvořila fantasticky propletená hadí těla, lesknoucí se stříbrem a rubínovými vzory.
To je anglická práce, pomyslel si Erkenbert. Znovu se podíval na velkou bibli, jejíž stránky obracel, a soustředil se jen na to, co na nich stojí, ne na umění či původ. Rozhodně je to anglická práce a navíc z Northumbrie. Nejspíš ne z Yorku, ale z Wearmouthu či ze scriptoria ve velkém Bede v Jarrow, z časů před příchodem Vikingů. Jak se sem dostala?
Jak se sem dostalo křesťanství? Hamburk a Brémy byla do příchodu Karla Velikého pohanská města. Víru sem přinesli angličtí misionáři, muži mé vlastní krve, blahoslavený Willibrord a Wynfrith a Willebald, bořitel model. Mí předkové jim přinesli veliký dar, říkal si Erkenbert v zápalu pýchy. Křesťanskou víru a nauku, aby ji pochopili. Pokud mi někdo vmete do tváře to, že jsem cizí, tak jim to připomenu.
Erkenbert opatrně vrátil drahocenné knihy na police a vyšel ven. Na nádvoří venku seděl na lavici Arno, arcibiskupův rádce. Když viděl maličkého jáhna vycházet, vstal.
"Nuže, bratře? Jsi spokojen?"
Erkenbert se usmál s naprostou sebedůvěrou a nadšením. "Naprosto spokojen, bratře Arno. Buď ujištěn, že svatý Rimbert obrátil prvního člověka cizí rasy na víru. Chvalořečím dni, kdy mi pověděl o této největší z relikvií."
Arno se na něj zazubil a chvilkové napětí povolilo. Začal si vážit maličkého Angličana pro jeho učenost a prozíravost. A koneckonců - copak nebyli Angličané jenom jinou větví Sasů?
"Nuže, bratře, neměli bychom se pustit do božího díla? Najít posvátné kopí?"
"Ano," vyhrkl Erkenbert ohnivě. "A pak, bratře, do práce, pro niž nám bylo sesláno. Musíme nalézt pravého krále, císaře Nového Říma na Západě."

o o o

Shef ležel na zádech a podřimoval. Flotila měla vyplout ráno, a podle toho, co Brand říkal o tvrdém životě na moři, bylo důležité vyspat se, dokud to ještě šlo. Byl to však úmorný večer. Shef měl za povinnost pohostit všechny kapitány, deset anglických velitelů, které s obtížemi nalezl a kteří budou velet jeho "bitevním lodím", a čtyřicet či víc Vikingů-Poutníků, kteří budou velet obvyklým plavidlům. Bylo třeba hodně alkoholu na přípitky, přičemž se obě skupiny snažily, aby ji ta druhá nepřekonala.
Poté, když se jich zbavil a doufal, že si v soukromí promluví s Brandem, byl jeho uzdravující se přítel v zatrpklé náladě. Odmítl Shefa doprovodit na Norfolk slovy, že dává přednost vlastní lodi a posádce. Trval na tom, že to přinese smůlu, vyplout na moře s tolika muži, kteří neznají slova haf složitého tabuizovaného jazyka, jímž se námořníci vyhýbali přímým zmínkám o tak smolných věcech, jako jsou ženy, kočky či kněží. Odmítl se s ním bavit dokonce i Thorvin, jenž se hodlal plavit na Norfolku, a začal místo toho vyprávět depresivní příběhy ze své domoviny, příběhy převážně o neznámých mořských tvorech, mořských pannách a marbendillech, mužích, kteří rozhněvali álfy žijící na pobřežních skalách a byli pak proměněni ve velryby, a nakonec příběh o jednom posměváčkovi, který nade vším ohrnoval nos a

jehož člun naposledy viděli, když ho pod vodu vtahovala obrovská ruka porostlá šedou srstí. V té chvíli Shef odešel. Nyní ležel a bál se, co mu ukážou jeho sny.
Když sen přišel, Shef ho - pro jednou - okamžitě poznal. Byl v Asgardu, domově bohů, a navíc stál přímo před největší asgardskou síní, Valhalou, Odinovým domovem hrdinů. V dálce, i když stále ještě v Asgardu, viděl rozlehlou pláň, na níž se odehrávalo něco, co vypadalo jako zmatená bitva. Bitva, kde nebyly žádné řady, kde všichni bušili do všech a muži náhodně padali a krváceli.
Jak den pokračoval, muži padali a už se nezvedali. Bitva se rozdělila na řadu soubojů muže proti muži. Ti, co prohráli, padli, vítězové bojovali dál. Nakonec zůstal jenom jediný muž, strašlivě zraněný, opírající se o velkou zakrvácenou sekeru. Shef z dálky zaslechl tlumený jásot: Hermod, Hermod .
Mrtví začali vstávat, odťaté končetiny se zase připojovaly k tělům, rány v trupech se zavíraly. Muži si pomáhali vstát, muži, kteří se navzájem zabíjeli, se teď smáli a ukazovali si, jak to probíhalo. Pomalu se stavěli do řad a vydali se pochodovým krokem na cestu zpátky do velké síně, ve dvanáctistupu, zástup měl tisíc řad, a v jeho čele kráčela postava s obrovskou sekerou. Obešli budovu jen pár kroků od Shefa, jehož si nevšimli, zabočili doleva, a aniž vypadli z kroku či řad, produsali vraty, jejich křídla nyní byla otevřená, do síně. Vrata se zabouchla. Světlo, dokonce i v Asgardu, začalo pohasínat. Zevnitř se ozývaly zvuky hýření.
Teď ke dveřím dokulhal jakýsi chudák v hrubých šatech. Když k němu Shef vzhlédl, poznal, že pouze v Asgardu může takové stvoření zůstat naživu. Záda měl přeražená vejpůl, takže se horní polovina jeho trupu kolébala zdánlivě bez spojení s nohama. Žebra měl roztažená a břicho zploštělé, jako by ho nakoplo nějaké silné zvíře. Z kabátce mu vyčuhovaly vnitřnosti.
Dorazil k bráně do Valhaly a zahleděl se na ni. Zevnitř se ozval hlas, jeden z těch silných hlasů, které Shef slyšel již dřív. Ne pobavený a cynický hlas jeho patrona - nebo možná jeho otce - boha Ríga, patrona obratnosti a úskoků. Ne, toto byl chladný a vážný hlas. Toto je hlas majitele síně, pomyslel si Shef. Toto je sám mocný Odin .
"Kdo tě poslal, človíčku?" zeptal se hlas.
Shef odpověď neslyšel, ale tazatel ano.
"Aha," řekl. "Dobře, já znám jeho znamení. Bude mít místo zde, mezi mými hrdiny. Až přijde jeho čas."
Mrzák ještě jednou promluvil, avšak Shef jej ani tentokrát neslyšel.
"Ty?" řekl mocný hlas. "Tohle není místo pro takové jako ty. Kdo jsi, že stojíš mezi těmi, co bojují proti Fenriho plemeni, když já potřebuji muže? Pryč s tebou. Jdi dozadu ke kuchyni. Třeba můj služebník Tjálfi potřebuje dalšího, kdo bude vylizovat koryta."
Mrzák se otočil a odkulhal kolem rohu za budovu, opačným směrem, než odkud přišel zástup bojovníků. Když procházel kolem, Shef si všiml, že má ve tváři výraz tak skličujícího zoufalství, jaké doufal, že již nikdy neuvidí.
Toto je muž, jemuž ani smrt nepřinesla klid, pomyslel si. Copak dokonce i bohové dovolují takové ubližování? Jaká nezbytnost je žene k takovému zlu?

Kapitola 3

Ze svého vyvýšeného místa na zádi vůdčí lodí se Shef ohlédl na dlouhou řadu plavidel. Bedfordshire, čtvrtá loď předvoje, znovu zaostávala za řadou, jako to ostatně činila od chvíle, kdy, metodou zkoušky a omylu, zaujali současnou formaci. Všech deset anglických "bitevních lodí", na kterémžto názvu Ordlaf trval, mířilo přímo na východ s jihozápadním větrem v zádech a na pravoboku, což byl snad nejsnazší směr plachtění, jaký si jen bylo možné představit, rozhodně mnohem snazší než jejich počáteční neohrabaná plavba kolem holandského pobřeží od ústí Rýna s větrem téměř přímo v zádech. Nicméně Bedfordshire se opět pomalu převaloval na vlnách.
Nemělo smysl křičet na loď za nimi, aby zprávu postupně předala až kapitánovi na opožďující se Bedfordshire. Shef věděl, jak je důležité držet se v řadě, nechal to kapitánovi vyřizovat pořád dokola všemi ostatními veliteli lodí pokaždé, když se utábořili na noc. V lodní konstrukci musela být nějaká chyba. Z nějakého důvodu měla větší tenhleten "snos", na který si Ordlaf pořád stěžoval. Až se vrátí do přístavu, budou to muset opravit. Mezitím bude Bedfordshire dělat to, co dosud: převalovat se na moři, až se opozdí tak o sto yardů, pak otočí plachtu a neohrabaným manévrem se vrátí na své místo. Tam, kde ostatní lodi pluly více méně rovně, Bedfordshire postupovala klikatě, připomínalo to vzor na kovaném meči.
Příliš to nevadilo, přinejmenším prozatím, usoudil Shef. Jednu věc si však uvědomil, a uvědomil si ji již před několika dny, téměř okamžitě, jakmile on a většina pozemských krys přestali zvracet přes zábradlí. Totiž že důvod, proč Vikingové ovládají moře a mohou se vrhnout na kterékoliv místo západního světa bez ohledu na předběžná opatření a stráže křesťanských králů, je ten, že jsou velmi dobří v něčem dost nečekaně složitém a obtížném: v plachtění.
Námořníci a kapitáni, které Shef najal v anglických přístavech na pobřeží, byli svým způsobem docela dobří námořníci, ale ne tak jako Vikingové. Rybáři téměř do jednoho byli dobří v tom, jak se vrátit živí z moře. Jako Ordlaf, pokud bylo třeba nakrmit hladové děti, se vydávali na moře téměř za každého počasí. Nijak je však nezajímalo, jak se dostat někam jinam, pokud to nebyl další vhodný břeh či mělčina, a rozhodně je nezajímalo, jak se někam dostat rychle či nečekaně.
A co se rybářů z vnitrozemských hrabství týkalo, kteří byli na palubě, aby stříleli z mezků a kuší, pro ně byl veškerý život na moři břemenem. Přinejmenším šest jich už spadlo přes palubu, když se snažili vykonávat své přirozené funkce, ačkoliv byla pravda, že z klidného a mělkého moře byli všichni zachráněni. Hlavní důvod, proč Shef trval na tom, že se každý večer utáboří na břehu, místo aby spěchali dál, byl ten, že se děsil, jaké výsledky by měly pokusy uvařit během plavby.
Shef přestal myslet na problémy Bedfordshire a soustředil se na nízké, nevlídné písčité pobřeží, ubíhající po jeho

pravici - či na "kormidelním boku", jak říkali námořníci té straně lodi, na níž bylo upevněno dlouhé kormidelní veslo.
Shef rozvinul dlouhý svitek pergamenu, na který se pokoušel, díky předchozím zkušenostem, zakreslit tyto neznámé kraje. Domorodci z pobřežních ostrovů, které míjeli, mu prozradili hodně - byli to, samozřejmě, Frísové, a Frísové cítili silné pouto k Angličanům, s nimiž byli spřízněni, a s Poutníky, jejichž náboženství a zákony založil jejich vlastní vévoda Radbod před sto padesáti lety. Důležitější však bylo, že Frísové z ostrovů byli nejchudší z chudých. Na pustých písečných kosách, kde žili, občas i dvacet mil dlouhých, ale nikdy víc než míli širokých, nebyla žádná chajda či stádo ovcí dál než deset minut cesty od kdejakého vikinského lupiče. Ostrované žili z mála a byli připraveni to kdykoliv opustit.
To neznamenalo, že by nechtěli rány oplácet. Když se po ostrovech rozšířila zpráva, že ta zvláštní flotila je anglická a připlula sem bojovat s Vikingy, přicházeli ke každému táborovému ohni muži, ochotní promluvit za džbánek piva či dobrou stříbrnou pencí z nové ražby.
Obrázek, který poskytli, byl dost jasný. Když loď obeplula záliv Ijsselmeer, začínal se tu řetěz ostrovů táhnoucích se rovnoběžně s pobřežím, které zároveň chránily, vedoucí mírně na severovýchod. Texel, Vlieland, Terschelling, které minuli před třemi dny - Shef nevěděl, co tato jména znamenají, ale potom obepluli Schiermonnikoog a dál řádku ostrůvků s podobnými jmény, Norderney, Langeoog a Spiekeroog. Tady bylo snadné rozumět, protože -oog byl jen drsný fríský způsob vyslovování "ey" a "eyot", což znamenalo ostrov či ostrůvek, a -koog bylo známé norfolské "key", písčina.
A všechny tyhle ostrovy byly vlastně jen takové písčiny, písečné náplavy, které tu během staletí vytvořily řeky ústící do moře, jimž neustále hrozilo, že se samy udusí nánosy bahna a písku. První nepříliš výraznou mezerou v řetězu vytvářela Emže a dál na sever dvojité ústí Jade a Wesery, kde kousek ve vnitrozemí stálo strážené biskupovo město Brémy. Těsně před nimi, za Wangerooge, posledním dlouhým fríským ostrovním řetězem, nyní ubíhající po pravoboku, ústila veliká řeka Labe, na němž byl přístav a pevnost Hamburk, ovládané svým mocným arcibiskupem. Hamburk, který slavně vyloupili Vikingové před asi dvanácti lety, jak tvrdil Brand, jenž se toho zúčastnil, ale který se nyní vzpamatovával, hrot oštěpu křesťanské říše namířeného na Dánsko a Skandinávii za ním.
Čas podívat se na Hamburk a Brémy přijde. Ale ne teď. Teď měl Shef v plánu obeplout ústí Labe k místu, kde se pobřeží stáčelo k severu k Severofríským ostrovům, k Jutsku a území jižních Dánů. A - jak tvrdili někteří námořníci - k rovinaté nížině, odkud před sto lety přišli i sami Angličané, kteří pak vyrabovali Britannii a svrhli Římany. Shef cítil lehké vzrušení. Kdo mohl říci, že tady nezůstali už žádní Angličané, které by bylo možné povolat, aby se bránili před těmi, kdo museli jistě být jejich dánští utlačovatelé? Bude však stačit, když se tam dostane - dostat se tam a vrátit se, vyzkoušet lodě a poskytnout posádkám sebedůvěru.
Shef, stále ještě hledící na značky na své mapě, si uvědomil, že skutečně potřebuje mapu toho, co leží uvnitř ostrovního řetězce, mezi ostrovy a pevninou. Kdyby tamtudy mohli proplout, jeho lodě by se mohly vzepřít větru, počasí a nedostatku vody, křižovat stejně snadno jako doma na řekách Ouse či Stour. Číhat v úkrytu, aby mohly udeřit na vikinskou flotilu.
Ordlaf ale rozhodně odmítl proplout ke břehu a Brand ho bez váhání podpořil. Vody pro lodivoda, opakoval pořád dokola. Nezkoušej to bez člověka, který se tu narodil a vyrostl tu a kterému můžeš věřit. Mělčiny, písečné kosy, proudy a příliv. S lodí můžeš ztroskotat na písku či na štěrku stejně snadno jako na mysu Flamborough. Snáz, dodával Ordlaf. Mys Flamborough aspoň uvidíš.
Shef jenom umíněně přemítal, kolik z toho je vikinské opovržení anglickým námořním uměním. Během plavby to neustále sílilo, vikinské vtípky pořád získávaly na ostří, až musel Shef zabránit posádce Norfolku, aby neskočila k mezkovi a neposlala několik nejhlasitějších posměváčků na dno mořské. Od té doby přišli se současnou formací: deset bitevních lodí plulo kolem pobřeží a posádky využívaly veškeré své schopnosti, aby udržely trochu slušnou rychlost, zatímco čtyřicet doprovodných plavidel - všechna s vikinskými posádkami, všechna postavená na březích Kattegatu či norských fjordů, ale všechna s kladivem a křížem poutnického království vyšitými na plachtách - se opovržlivým obloukem vydala daleko dopředu na otevřené moře. Ačkoliv se nikdy neztrácela z dohledu. Na obzoru vždy zůstávala jedna plachta, již samotnou sledovaly nejbystřejší oči Brandovy malé flotily ještě o kus dál za obzorem.
Mohou se smát, říkal si v duchu Shef. A taky umějí plachtit, to připouštím. Ale tohle je jako vyloupení Yorku, nový druh boje. Moji muži nemusejí být zrovna nejlepší námořníci od časů Noema. Prostě jen musejí být na moři. Jestli se budou Ragnarssonové, nebo kteříkoliv jiní zatracení piráti ze Severu, chtít dostat přes nás, musejí se dostat na dostřel. Pak je potopíme. Ani nejlepší námořníci na světě nesvedou nic proti rozbitým fošnám.
Sroloval svitek, vsunul ho do navoskovaného tlumoku a vydal se dopředu. Cestou poplácal uklidňující rám mezka. Cwicca, nyní nejstarší velitel katapulty ve flotile, předvedl při jeho gestu úsměv s chybějícími zuby. Za účast v loňském úspěšném tažení získal čtyřicet dobře vybavených akrů a mladou nevěstu. Pro někoho, kdo býval otrokem mnichů z Crowlandu, jenž neměl nic, jen dudy sestavené z kostí a měchýře, to bylo doslova nepředstavitelné bohatství. A přesto to teď všechno opustil, kromě hedvábné haleny, kvůli téhle plavbě. Těžko říci, zda doufal ve větši bohatství či další zázraky.
"Plachta se obrací támhle," křikla náhle hlídka z nepohodlného místa na jediném ráhnu patnáct stop nad Shefovou hlavou. "A za ní jsou další, vidím je všechny! Všechny míří přímo k nám."
Norfolk okamžitě zareagoval, jak se vzrušenější členové posádky rozběhli nalevo, na zadní palubu, aby se podívali osobně. Nastal okamžik zmatku, než je bocman a jeho pomocníci dokopali zpátky. Ordlaf obratně vyšplhal po uzlovatém provaze, vedoucím k ráhnu, a podíval se směrem, kterým ukazovala hlídka. Vzápětí sklouzl dolů a s napjatým výrazem podával hlášení.
"Je to Brand, pane. Všechny jeho lodě se přibližují k sobě, jak nejrychleji můžou, s bočním větrem. Určitě něco uviděli. Připojí se k nám," - ukázal na oblohu - "až bude slunko takhle daleko."

"Nemohlo by to být lepší," řekl Shef. "A máme na boj celé dopoledne a odpoledne. Piráti se nemají kde schovat. Dneska dejte mužům oběd dřív." Sevřel svůj přívěsek, stříbrnou ostrev. "Kéž nám můj otec sešle vítězství. A jestli chce Odin hrdiny pro Valhalu," dodal, když si vzpomněl na svůj sen, "ať si je vezme na druhé straně."

o o o

"Nuže, co nám to říká?" zeptal se Sigurd Hadí oko. Mluvil ke svým dvěma bratrům, kteří mu stáli po boku na přídi jeho lodi Frani Orm. "Flotila před námi, pluje nám vstříc, a potom se najednou všichni otočí a stáhnou se, jako by se doslechli, že se jejich ženské doma nabízejí zadarmo každému, kdo přijde."
Za nimi promluvil kapitán Ormu, Vestmar. "Promiň, pane. Tady Hrani, naše hlídka, chce něco říct."
Sigurd se obrátil a podíval se na mladého muže, kterého právě strkali dopředu. Mladý muž na lodi, kde téměř většina padesáti Sigurdových vybraných válečníků byla v nejlepších letech. Taky chudák, nelesklo se na něm žádné zlato a jílec meče měl z prosté kosti. Vybral ho Vestmar a přidal ho k posádce, vzpomněl si Sigurd, pro jeho ostrý zrak. Sigurd se nenamáhal promluvit, jenom zvedl obočí.
Hrani se podíval do Sigurdových vyhlášených hadích očí s bíle lemovanými zorničkami, zrudl a zakoktal se. Pak se sebral, polkl a začal. "Pane. Než se otočili, dobře jsem viděl první loď. Na přídi stál muž, jako ty, pane, a díval se na nás." Zaváhal. "Myslím, že to byl Brand. Viga-Brand."
"Už jsi ho někdy viděl?" zeptal se Sigurd.
Mladý muž kývl.
"Teď pořádně mysli. Jsi si jistý, že to byl on?"
Hrani znovu zaváhal. Pokud se mýlil - Sigurd měl jako mstitel děsivou pověst a každý muž ve flotile věděl o této jej spalující touze, i jeho bratrů. Touze najít a zabít muže zodpovědné za smrt jejich šíleného bratra Ivara, Angličana Skjefa a Viga-Branda, Branda Zabijáka. Budou-li však bratři zklamáni Na druhou stranu jim zalhat nebo zamlčet, co viděl, obojí bylo stejně nebezpečné. Hrani chvíli zvažoval, co skutečně viděl, když se vedoucí nepřátelská loď zvedla na vlně. Ne, vlastně ani nepochyboval. Postava, kterou zahlédl, byla na každého jiného muže příliš velká.
"Ano, pane. Na přídi vedoucí lodi stál Viga-Brand."
Sigurd se mu chvíli díval do očí, pak si z paže pomalu sundal zlatý kroužek a podal mu ho. "Dobrá zpráva, Hrani. Vezmi si to za svůj bystrý zrak. Teď mi řekni ještě jednu věc. Proč se podle tebe Brand otočil zpátky."
Další polknutí, jak mladý muž potěžkával kroužek a stěží dokázal uvěřit svému štěstí. Obrátil zpátky? Proč by se někdo obracel zpátky? "Pane, musel poznat Frani Orm a bál se s námi střetnout. Bál se střetnout s tebou," opravil se chvatně.
Sigurd ho pokynem ruky propustil a otočil se k bratrům.
"No," poznamenal. "Slyšeli jste, co si myslí ten pitomec. Takže co si myslíme my?"
Halvdan hleděl do vln, cítil vítr na tvářích a díval se, jak na obzoru plují nejasné tečky. "Byli na výzvědách vepředu," prohodil. "Stáhli se pro posily. Snaží se nás někam vlákat."
"Vlákat kam?" zeptal se Ubbi. "Bylo jich čtyřicet. Tolik jsme zhruba čekali, díky našim lidem, o kterých se ví, že jsou," - odplivl si přes zábradlí, "- s těmi Poutníky."
"Další Poutníci mohli odplout na jih," navrhl Halvdan. "Jejich kněží se je snažili povzbudit."
"Doslechli bychom se, kdyby jich bylo nějak moc."
"Takže jestli jsou tam posily," usoudil Hadí oko, "musejí být z Anglie. Angličani na lodích. Nová věc. A kde je něco nového "
"Tam najdeš Sigvarthssona," dokončil Ubbi a v úšklebku vycenil zuby.
"Má něco za lubem," doplnil Sigurd. "Má něco za lubem, jinak by se neopovážil nás vyzvat, ne na moři. Hele, Poutníci se stahují k sobě, obracejí se k pevnině. No, tak je vyzveme. Uvidíme, jak dobré je to jejich překvapení. A možná je taky překvapíme."
Otočil se k Vestmarovi, který stál ostražitě o několik kroků dál. "Vestmare, předej zprávu. Všechny lodě připravit k boji. Okamžitě kasat plachty, upevnit vesla. Ale neskládat stěžeň. Nechat ráhno nahoře."
Vestmar chvíli jen vyvaloval oči. Zúčastnil se tuctu námořních bitev podél pobřeží Británie a Dánska, Norska a Švédska i Irska. Stěžně a ráhna byly vždy sklopeny a uskladněny, aby se snížilo těžiště a lodě získaly pod vesly nejvyšší možnou rychlost. V boji nablízko neměl nikdo volné ruce, aby mohl upravovat plachty, a nikdo nechtěl, aby mu něco bránilo ve výhledu, až na něj poletí šíp nebo oštěp.
Vestmar se však vzpamatoval, kývl, otočil se a zařval rozkaz, takže ho slyšela jeho posádka i ty na nejbližších lodích. Jeho rozkaz pak předávali dál, až ho slyšeli všichni na sto dvaceti dlouhých lodích za Ormem i vedle něj. Flotila Ragnarssonů se rychle a zručně připravila k boji.

o o o

Shef se vykláněl ze zadní paluby, když se s jeho lodí hladce srovnala Brandova loď, Walrus - Mrož - na konci dlouhého obratu, který ji i zbytek poutnické flotily přivedl zpět do řady s jeho deseti bitevními loděmi.
"Hadí oko?" křikl.
"Ano. V čele je určitě Frani Orm. Jsou proti nám v přesile tři na jednoho. Musíme s nimi bojovat hned. Jestli se pokusíš stáhnout, doženou tě, než slunce začne zapadat."
"Proto jsme sem přišli," zavolal Shef. "Znáš plán?"
Brand kývl, ustoupil a stáhl si z krku dlouhý červený hedvábný šátek. Přešel na závětrnou stranu lodi a nechal šátek vlát ve větru.

Lodě za ním ihned spustily plachty, které zpola skasaly, a vyrazily kupředu a rozestoupily se do řady. Salva rozkazů od Ordlafa, a Norfolk pomalu vyrovnával zpomalení, zatímco jeho sesterské lodě se začaly srovnávat, ne do řady, ale těsně za sebe tak, že příď zadní bitevní lodi vždy byla téměř v úrovni zádi plavidla před ní. Kormidelníci celí nervózní pozorně přihlíželi, jak se neohrabaná plavidla blíží k sobě.
Cwicca zamával, osádky katapult spustily vrhací břevna na palubu a upevnily je dobře promazanými klouzavými svorkami. Pak se muži vší silou zapřeli do držadel rumpálů, aby pevné provazy zkroutili na nejzazší mez. "Natočte obě strany," zavolal Cwicca s pohledem upřeným na svého pána. "Bude-li k nám Bůh milostivý, mohli bychom si vystřelit na obě strany. Totiž bude-li k nám Thor milostivý." Vytáhl přívěsek s kladivem a zakýval jím.
Poutnická flotila se pomalu dostala do předem dohodnuté formace, připomínající obrácené T mířící na nepřítele. Vepředu, jedna vedle druhé, pluly Brandovy lodě, čtyřicet jich bylo, s plachtami svinutými a sklopenými stěžni, pomalu postupovaly kupředu pouze pod vesly - Shef slyšel, jak muži chrčí, když napírali svou váhu proti mírným vlnám. Za nimi uprostřed a stále pod plachtami plulo deset anglických bitevních lodí.
Když se formace utvořila, Shef pocítil známou úlevu. Uvědomil si, že se ve všech bitvách cítí stejně. Než začaly, cítil hroznou, hryzavou nervozitu, když přemýšlel o sto a jednom způsobu, jak by se mohl jeho plán zvrtnout - kapitáni ho nepochopili, posádky se nepohnou dost rychle, nepřítel se objeví nečekaně, dřív, než budou připraveni. Pak úleva, okamžitě následovaná zoufalou zvědavostí. Bude to fungovat? Nemohl na něco zapomenout?
Brand řval ze zádi své lodi, naléhavě ukazoval dopředu na flotilu Ragnarssonů, nyní necelé půl míle před nimi, která se k nim dost rychle blížila pod vesly. Co to křičel? Shef slyšel slova a zároveň si to sám uvědomil. Nepřítel se hnal do bitvy podle očekávání. Nicméně jejich stěžně byly stále nahoře, ačkoliv plachty měli skasané.
" cítí krysu!" dolehl k němu konec Brandova prohlášení.
Ať si ji cítí, pomyslel si Shef. Krysa je teď na dostřel. Teď už se musí jenom zakousnout. Z krku si stáhl dlouhý modrý šátek - Godivin dar, uvědomil si s bolestným píchnutím, který mu dala v den, kdy mu oznámila, že se provdá za Alfréda. Zvedl ho na závětrné straně a viděl, jak se k němu muži obracejí, když si ho všimly hlídky. Není to zrovna šťastná připomínka, pomyslel si. Pustil hedvábí a nechal vítr, aby ho zanesl na žluté, kalné moře.

o o o

Sigurd Ragnarsson stál na přídi své lodi a všiml si podivného tvaru plachet za Brandovou slabou řadou. Všiml si rovněž obrovského Branda, stojícího přímo naproti němu a mávajícího sekerou v ironickém pozdravu. Má něco za lubem, pomyslel si znovu. Je však jenom jeden způsob, jak se dá zjistit, co to je. Velmi pečlivě si sundal dlouhou šarlatovou pláštěnku, otočil se a hodil ji na dno lodi. Muž u stěžně zároveň trhl provazem. Z vrcholku stěžně, nad ráhnem, náhle zavlál velký praporec, na němž byl černý krkavec: Krkavčí prapor Ragnarových synů, utkaný, jak se vyprávělo, za jedinou noc, a do jeho lemu byla vetkána kouzla zajišťující vítězství. Od Ivarovy smrti ho nikdo neviděl vlát.
Když ho spatřila přihlížející flotila, každý veslař pětkrát mohutně zabral, pak vytáhl veslo a hodil je s třesknutím na dno lodi. Přes hluk každý muž krátce zajásal a popadl štít a zbraně. Každý kormidelník otočil najednou zrychlivší loď co nejblíže ke svému sousedovi a bocmani roztočili hákovací kotvice, aby je bylo možné co nejrychleji vypustit. Jak bývalo zvykem, flotila získá rychlost a potom dopluje k nepříteli spojená. Lodě se měly zaklesnout příděmi s nepřátelskými plavidly a muži pak měli bojovat oštěpy a meči z palub přes příďové nástavby, dokud jedna či druhá strana nepovolí a nepokusí se - obvykle neúspěšně - uvolnit.
Brand viděl prapor i muže napínající síly k závěrečnému výkonu. Ještě když se vesla ohýbala pod divokým náporem, zařval hlasem, který se nesl i přes atlantický vichr: "Zabrat kontra a otočit!"
Poutníci v přední řadě, po pečlivém nazkoušení, se okamžitě rozdělili uprostřed. Brandova loď a všechny ostatní na straně směrem k moři zahnuly prudce doleva, vesla na pravoboku prudce zabírala, vesla na levoboku se pohybovala obráceně. Všechna plavidla na straně směrem ke břehu se prudce otočila na druhou stranu. Pak, když se kormidelníci snažili zabránit srážce, se vesla znovu otočila a rychlé pohyblivé lodě vyrazily pryč.
Shef, stojící u stěžně Norfolku, viděl, jak se Brandovy lodě stáčejí napravo a nalevo s jednomyslností dvou hejn tažných ptáků. S bodnutím strachu - ne o sebe, ale o svůj plán - si uvědomil, že flotila Ragnarssonů je blíž, než čekal, a rychle se blíží. Jestli se tihle zkušení válečníci dostanou k němu na palubu, může to skončit jenom jedním způsobem.
Zároveň cítil, jak Norfolk poskočil dopředu, když Ordlaf spustil plachtu, jak nejvíc to šlo. Bitevní loď se pomalu otočila nalevo, takže dračím přídím o necelých sto yardů dál ukazovala pravý bort. Za ní se devět sesterských lodí otáčelo do těsné řady. Norfolk opět získal yard dva na rychlosti, jak vítr zavál přímo přes záď.
Shef zaslechl Ordlafa, jak povzbudivě křičí: "Zvedá se vítr! Otočíme se včas."
Možná, pomyslel si Shef. Ale bude to jen tak tak, byli příliš blízko. Byl čas se přesvědčit. Kývl na Cwiccu, který se vyčkávavě krčil u spouště.
Cwicca zaváhal jen na chviličku. Věděl, že plánem je potopit vedoucí loď uprostřed, tu s velkou pozlacenou hadí hlavou na přídi. Tento mezek však nemířil přímo na ni. Nebylo možné stroj otočit. Cwicca chviličku počkal, až se zvedne vlna, a trhl za spoušť.
Záblesk pohybu, prudký náraz na vypolstrované břevno, náraz, který otřásl celou lodí, a na okamžik se zdálo, že změní směr její plavby. Černá šmouha byl třicetiliberní balvan řítící se nad vodou. Šmouha, která skončila těsně za přídí lodi přímo nalevo za Frani Ormem.
Na okamžik se řada postupujících lodí pohupovala, jako by se nic nestalo, a Shefovi vyletělo srdce do krku. Poté se loď unaveně, nevyhnutelně rozpadla. Letící kámen rozdrtil přední vaz stěžně úplně na třísky. Desky, pečlivě k němu připojené, vyletěly ze zářezů. Pod čarou ponoru se dovnitř začala hrnout voda, proud byl silnější i díky pohybu lodi.

Když se voda dostala pod nástavbu, šlachy, poutající prkna k žebrům a žebra ke kýlu, se roztrhaly. Stěžeň, pod nímž se pohnula lodní páteř, se naklonil dopředu, chvíli držel na stězích a potom se unaveně zhoupl na bok. Jako obrovský kyj smetl část vyděšené posádky vedlejší lodě.
Přihlížejícím z anglických lodí to připadalo, jako by loď náhle zmizela, jako by ji pod vodu stáhly vodní čarodějnice z Brandových příběhů. Chvíli měli dojem, že vidí muže stát na hladině vody, ti se pak snažili udržet na uvolněných prknech, a vzápětí byli ve vodě či se snažili udržet okrajů lodí po stranách.
Pak připravil a spustil svého mezka i Suffolk. Do srdce flotily Ragnarssonů vletěla další šmouha. A další, jak se otočila i třetí loď v řadě.
Shef náhle zíral s otevřenou pusou, když se k bitvě připojil jakýsi hluk. Okamžitě si uvědomil pleskání tětiv kuší, zpěv provazů, jak Cwiccovi pomahači chvatně natáčeli svůj stroj, nárazy kamenů na vodu a vlny jásotu, když se Brandovy lodě otočily a vrhly se Ragnarssonům na křídla. Shef zároveň cítil náhlý příval deště a lodě naproti se na okamžik rozmazaly. Přes moře přelétla dešťová přeháňka. Promáčí déšť provazy a vyřadí v této nejhorší chvíli jeho střelce z boje?
Z oparu se vynořily tři dračí přídě, byly děsivě blízko. Nebyla to hadí hlava nepřátelské vlajkové lodi, nyní sto yardů za nimi, ale nějací jiní pozorní nepřátelští kapitáni, kteří nechali odhodit kotvice a poslali muže k veslům, když si uvědomili, že se nepřítel nehodlá přiblížit k férovému boji. Jestli se jim podaří přirazit
Cwicca zvedl palec. Shef kývl. Opět se loď otřásla a kámen tentokrát skončil velmi brzy u základny stěžně prostřední lodi. A znovu loď náhle zmizela, ve vodě zůstaly jen fošny a muži lapající po dechu.
Druhé dvě lodi se však stále blížily, byly jen pár yardů daleko, a muži na přídích roztáčeli hákovací kotvice, nad štíty byly vidět divoké vousaté tváře a zároveň se ozvalo hluboké zamručení, jak veslaři naposledy zabrali, aby překonali mezeru.
Shefovi se téměř těsně u ucha ozval bouřlivý jásot a jen pár stop před bokem Norfolku se protáhl mohutný trup, jako velryba. Jedna z Brandových lodí se sem hnala pod vesly, aby se mohla vrhnout do boje. Její příď se srovnala podél levoboku lodi Ragnarssonů rychlostí dvaceti mil za hodinu a přitom lámala vesla, takže konce letící dovnitř drtily žebra a páteře veslařů. Když se dvě lodě prodraly kolem, Shef viděl, že poutničtí veslaři vstávají z lavic a zasypávají druhou loď oblakem oštěpů z naprosté blízkosti. Když na třetí nepřátelské lodi viděli tato jatka, uhnuli od zádi Norfolku a nabrali rychlost na otevřené moře.
Shef chytil za rameno Ordlafa a ukázal přes půl míle moře plného roztříštěných lodí, topících se mužů a zoufalého boje jednotlivých lodí a skupin. Přes mrholení a spršky vody, které zvedal sílící vítr, viděl, že Krkavčí prapor stále vlaje. Již se ale obracel a mířil na východ. Frani Orm, s mistrem kormidelníkem, proplul bez jediného škrábnutí anglickou řadou, otočil se a již prchal naplno. Když se Shef s Ordlafem dívali, z ráhna se spustila plachta, napjala se a loď snadno uklouzla do bezpečí.
"Za ní," řekl Shef.
"Urazí dva yardy za jeden náš."
"Odřízni ji od otevřeného moře, dokud ještě můžeš. Zažeň ji ke břehu."
"Ale tam je Labská brána," namítal Ordlaf.
Shef mu velitelsky sevřel prsty na rameni.

Kapitola 4

Sigurd Ragnarsson zamyšleně hleděl přes levou část zádi lodi. Schválně si neoblékl dlouhou šarlatovou pláštěnku, nýbrž si nechal levou ruku volnou pro akci. Na pohupující se palubě Ormu se opíral o dlouhý oštěp se železným hrotem a těžkou trojúhelníkovou hlavicí. Jeho bratři stáli zády k němu, také zdánlivě uvolnění, ale s tasenými zbraněmi. Ve flotile Ragnarssonů vládla divoká disciplína. Jenomže muži v ní byli také divocí, a tihle navíc byli vybraní veteráni.
Nijak se jim nelíbilo, že utíkají z bitvy, již si představovali, co by o nich lidé mohli později říkat. Přemítali, zda snad Hadí oko nemékne.
Nemělo smysl se to pokoušet vysvětlovat. Prostě je nechá uvažovat ještě o chvíli déle.
"Co si myslíš o našem příteli tam vzadu?" zeptal se Sigurd Vestmara a ukázal na Norfolk, plaholčící se o hodný kus pozadu.
"Je to neohrabanej prcek, ale dokáže s ní plachtit," odtušil Vestmar krátce. "Ale jedna věc. Nevyzná se tady. Koukni na tu hlídku na ráhně a jak se kapitán naklání přes příď, když hledá mělčiny?"
"Těch je tady kolem spousta," podotkl Sigurd. Otočil se a podíval se na pevninu. Pobřeží bylo téměř dokonale beztvaré. Již minuli dva menší ostrovy, Neuwark a Scharhorn. Pod kýlem se jim líně vlnil proud Labe, plný bahna a písku, a pak už nepotkají nic zajímavého, dokud se nedostanou na začátek Jutského poloostrova a překonají země mezi Dánskem a Německou říší.
"V pořádku. Skasat plachtu. Pošli muže k veslům. A ať jde někdo na příď s olovnicí."
Vestmar zíral s otevřenou pusou, málem hlasitě zaprotestoval. Olovnice, pomyslel si. Já ale znám Labskou bránu jako zadek svý ženy. A jestli skasáme plachtu, ti parchanti tam po nás začnou házet ty svoje obří kameny, zatímco my se budeme dřít, abychom se dostali pryč. Nicméně svá slova spolkl, otočil se na patě a drsně vykřikl rozkazy.

o o o

"Dotahujeme je," zavolal Shef. "Cwicco, připrav mezka!"

Ordlaf neodpověděl. Pozorně obhlédl oblohu, znovu se podíval na loď, kterou pronásledovali, a vzal si olovnici, kterou mu podal námořník na boku. Přičichl k blátu, jež ulpělo na vosku na konci olověného válečku, připevněného k pět provazců dlouhému provazu. Vyplázl jazyk a lízl si.
"Proč to děláš?"
"Nevím," zamumlal Ordlaf. "Občas tak poznáš, jestli tam jsou škeble, jakej druh písku tam je Jestli se blíží písečná kosa."
"Hele," prskl Shef. "On taky neví, kde je, poslední dvě míle má na přídi chlapa, co se ohání olovnicí stejně jako ty. Drž se za ním, a jestli on nenarazí na mělčinu, tak ty taky ne."
To se snadno řekne, mladý pane, pomyslel si Ordlaf, to se moc snadno řekne, ale hůř udělá. Jsou tu i další věci, jako proud - vidím ho, jak klouže proudem jako had, zatímco nás proud chytá za kýl. A vítr a tyhle všivý dešťový přeháňky, co každou chvíli spadnou. A příliv. Ještě stoupá? Kdybych byl doma v Yorkshire, cítil bych v kostech, kdy příliv vrcholí. Ale tady v těch cizích vodách, kdoví kdy se obrátí? Nemůže to už trvat moc dlouho.
"Ještě čtvrt míle a jsme na dostřel," křičel Shef. "Na přídi a na zádi vytáhněte vesla. Jenom nechte místo kolem mezka."
Když zubící se muži začali zabírat v nízkých vlnách, Norfolk získal ještě trochu na rychlosti a viditelně se přiblížil k dlouhé dračí lodi vepředu. Shef koukal, odhadoval vzdálenost a směr.
"Dobrá, tohle bude stačit. Dobře miř, Cwicco. Ordlafe, otoč ji doprava, ne, na pravobok, abychom mohli vystřelit."
Když Norfolk zareagoval na kormidelní veslo, plachta se sklonila na druhou stranu. Cwicca zařval vzteky, jak mu spodní okraj plachty zaclonil výhled. Námořníci se rozběhli a spěšně vytahovali lana, aby plachtu podkasali. Ordlaf zuřivě klel, když veslaři zakolísali a příď se stočila ještě dál, narovnala se a skočila zpátky. Když jim plachta konečně přestala zavazet, Shef a Cwicca chvíli jen civěli a přemítali, kam se jejich kořist poděla.
"Támhle!" V okamžiku zmatku Frani Orm zakličkoval jako zajíc, otočil se na levobok a teď byl přímo za jejich zádí. Odplouval pryč zoufalou rychlosti a vesla se míhala jako těsně před cílem závodu.
"Teď jsou moc daleko," křičel Cwicca Shefovi do ucha, bez sebe vzrušením.
"Tohle dlouho nevydrží. Ordlafe, vezmi nás za nimi."
Ordlaf zaváhal a prohlížel si dlouhé vlny v mělké vodě po obou stranách prchající vikinské lodě. Mělká voda půl míle široká mezi dvěma dlouhými písečnými kosami, které se právě začínaly vynořovat. Za nimi rozlehlá prostora neznámých kos a mělčin a kanály vedoucí na míle daleko podél beztvarého německého pobřeží.
Vzpomínka na olovnici druhého kapitána mu dodala sebedůvěry. Nebezpečné vody, on je ale také nezná. Jestli někdo zaútočí, tak nejdřív zaútočí on. Norfolk se otočil, dostal vítr do druhého boku, znovu spustil plachtu a vyrazil k úzkému kanálu za zádí nepřítele.

o o o

Bude to stačit, pomyslel si Sigurd, když ucítil slaboučké drhnutí písku pod kýlem. Jsme za tím, na vrcholu přílivu. I ve Vestmarových očích zahlédl záblesk úlevy, přestože kormidelník spěšně sklopil zrak. Jeden z veslařů vyfoukl a, velmi odvážně, zvedl obočí na kormidelníka. Během posledních minut cítili písek pod listy vesel a automaticky zabírali mělce, jelikož byli dobří námořníci. Teď cítili, že voda znovu stoupá. Třeba Hadí oko nepřišel o všecko štěstí. Třeba.
Za nimi Sigurd viděl anglickou loď, blížila se a na její plachtě byly zpola viditelné kladivo a kříž. A za ním poryv deště, ženoucího se přes ploché otevřené říční ústí, poryv deště, který ji zachytí Teď.

o o o

Když s náhlou aprílovou zuřivostí zabubnoval do paluby déšť, Ordlaf napjatě vyhlédl přes bort. Muž s olovnicí najednou začal vřískat: "Teď dva provazce, kapitáne, dva provazce a vidím mělčinu!"
"Vesla dovnitř," zařval Ordlaf zároveň, "stáhnout plachtu, připravte se stáhnout."
Příliš pozdě. Ještě nedomluvil, když jeden z veslařů, který nezkušeně mával veslem, cítil, jak se pod ním veslo obrací. Stočilo se a doslova ho vymrštilo z lavice, takže přepadl na bok. Zaražené do písku, pevné jasanové dřevo na okamžik zadrželo celou loď, strhlo ji zpět a pak prasklo, až létaly třísky. Do plachty se napřel poslední závan větru a nahnal kýl do vzedmuté vlny. Loď se se skřípavým zaduněním spustila do písku. Na okamžik zavládl naprostý zmatek, jak Ordlaf a jeho pomocníci hystericky řvali, odkopávali muže z cesty, tahali za provazy a snažili se nejdřív odrazit loď od kosy, na niž najela, a pak ji alespoň složit rovně. Hluk pomalu utichl a suchozemci, včetně jejich krále, se nervózně choulili uprostřed lodi. Shef zjistil, že hledí do páru vyčítavých očí.
"Nemuselo se to stát. Hnali jsme se na vrcholu přílivu. Hele -" Ordlaf ukázal přes okrajník na písečné kosy, které se již objevovaly na obou stranách, jak moře začalo na dlouhých šest hodin ustupovat.
"Hrozí nám nějaké nebezpečí?" zeptal se Shef, když si vzpomněl na to, jak Ragnarovy dva knarry narazily na zem a před jejich očima se rozpadly na kusy - tenkrát přede dvěma dlouhými jary.
"Ne, nehrozí, že se rozpadne. Je to měkkej písek a my narazili docela pomalu. Že nás ale pěkně dostali." Ordlaf s lítostivým obdivem kroutil hlavou. "Vsadím se, že jejich kapitán na palec věděl, kde je. Jenom mával tou starou olovnicí a prostě nás táhl za sebou. A teď je míli daleko a vrací se zpátky na moře."
Shef se kolem sebe pozorně podíval, najednou si uvědomil, co by se mohlo stát, kdyby Hadí oko a jeho vybraná posádka přebrodili mělčiny. Nebyli však nikde v dohledu. Došel na příď a pomalu a pozorně se podíval nejdřív doprava na plochý šedý obzor, hledaje stěžeň a Krkavčí prapor, který před nimi vlál jen před deseti minutami. Nebyl nikde vidět. Frani Orm číhal v nějakém zálivu nebo korytu jako jedovatý had, čekal na příliv a volnou cestu pryč. Shef si zhluboka povzdechl, napětí z něj opadlo, a obrátil se zpátky k Ordlafovi a mlčící posádce.

"Dostaneme se pryč před setměním?"
Ordlaf jen pokrčil rameny. "Můžem ji zkusit přetáhnout. Ať mají všichni plný ruce práce."
O několik hodin později se nálada kolem uvízlé lodě zlepšila. Mužům jí zvedla tvrdá práce, pot a rostoucí pocit, že aspoň vyhráli bitvu, i když se někteří nepřátelé dostali pryč.
Odliv - v těchto částech byl rozdíl mezi přílivem a odlivem dobře patnáct stop - odhalil všem, co Norfolk dokázal. Loď teď ležela půl míle od hlavního kanálu Labe v mělkém údolí mezi dvěma dlouhými písčitými náspy, a všemi směry se mezi kopečky mělčin táhly potůčky a mělká koryta, tu a tam přerušené jen prkny a žebry již dávno zapomenutých vraků.
Ordlaf nejdřív nechal posádku slézt a kopat kolem kýlu a pod ním ve snaze vytáhnout loď zpátky do vody, z níž připlula. Když odliv ustoupil ještě víc a v dálce se objevil hlavní kanál, tento nápad zavrhli. Necelých šedesát či sedmdesát stop před nimi vedl další hluboký kanál, dokonce i za nejnižšího odlivu v něm bylo na deset i víc stop vody.
Bylo zřejmé, že Ragnarssonův kapitán se k němu dostal, neboť dobře věděl, kde je, a pak zabočil napravo či nalevo, zatímco měl nepřítel jiné starosti. Směrem na pevninu k Hamburku a hlavnímu kanálu či ven na moře nějakou neznámou cestou, teď na tom již nezáleželo. Teď musela posádka Norfolku přetáhnout loď o pár stop dál, aby ji dostala přes téměř neznatelný hřeben mělčiny a pak dolů do hluboké vody. Již před ní vykopali písek, takže příď se teď rozhodně mírně nakláněla dolů. Aby ji ale posunuli, než přijde noční příliv, potřebovali muži kladku.
Ordlaf už jeden provaz připravil, jeden konec upevnil na lodní kotvu, pevně zabořenou do tvrdého písku, ovinul ho kolem základny stěžně a pak ji podal třiceti tahačům. Loď se zavrtěla a zasténala. A nehnula se ani o píď.
"Potřebujem další provaz," prohlásil Ordlaf. "Musí víst rovněji, jestli to půjde, a musíme mít místo, aby mohli zabrat i ostatní mládenci. Nejlepší by bylo, kdyby se dal upevnit tady." Ukázal na písečnou kosu na druhé straně kanálu před nimi, asi třicet yardů širokého.
"Máš dost dlouhý provaz?" zeptal se Shef.
"Ano. A uděláme další kotvu z čepelí halaparten. Jenom to musíme udělat támhle."
Shef slyšel jeho tichou prosbu. Norfolk, jakkoliv byl velký ve srovnání s ostatními současnými plavidly, byl až příliš malý, aby v nabitém prostoru, kam se muselo vejít všecko, posádka i zásoby, vezl třebas šalupu. Místo toho tu byl mrňavý člunek vyrobený z kůže natažené přes kostru z tyčí, spíš korakl než kánoe, těžko se ovládal a snadno se převrhl. Ordlaf, či kterýkoliv z jeho norfolských krajanů rybářů, ho zvládal, ti však ale měli plné ruce práce s odbornými úkoly. Kterýkoliv suchozemec, který zvládal veslování či ovládání mezka, by ho určitě převrátil a utopil se.
Shef si zhluboka povzdechl. Před hodinou vytáhl poslední ubohou, denně obnovovanou zásobu palivového dříví a řekl Cwiccovi, aby na písku zapálil oheň, vzal velký železný lodní kotel a udělal, co půjde, z nouzových přídělů - mouky, slanečků a ječných sucharů. Pro hladového byla vůně, která začínala stoupat z kotle, docela lákavá. Shef se podíval na slunce, již pomalu sestupující k obzoru, představil si noc strávenou zápolením ve stoupající vodě a vzdal se.
"Tak dobrá. Než mě udělali jarlem a králem, žil jsem v močálech. Udělám to já."
"Zvládneš to?"
"Dívej se. Kdybych nemusel nést kotvu, klidně bych to pár tempama přeplaval."
Ordlafův bocman opatrně naložil kotvu na dno koraklu a dával pozor, aby se ostré hrany nedotkly kůže, a ujistil se, že provaz, k ní připevněný, je dost volný. Shef se znovu podíval na kotel, spočítal vzdálenost a naděje člověka s rozbouřeným žaludkem a sňal si zlatý kroužek, který nosil jako odznak své hodnosti. Podal jej Hwithelmovi, pohlednému mládenci z urozené rodiny a neuvěřitelně hloupému, kterého mu vnutili jako obřadního mečonoše, jenž již nesl jeho opasek s mečem.
"Podrž mi to, než se vrátím."
Hwithelm se zamračil nad tím ledabylým gestem, pomalu však pochopil, že je rozumné. "A tvoje náramky, pane?"
Shef se na chvíli zamyslel a pak pomalu stáhl zlaté kroužky, které nosil na bicepsech, přetáhl si je přes ruce a podal je Hwithelmovi. Nebylo pravděpodobné, že by mu spadly, ale kdyby se korakl převrhl, což bylo docela pravděpodobné, kdo mohl vědět, co se může stát?
Došel k okraji kanálu, usadil se do koraklu, vzal si pádlo a odrazil od písku. Bylo těžké člunek uřídit jenom s jedním pádlem a neohrabanou váhou, díky níž byla mořská hladina jen tři palce pod okrajníkem. Trik spočíval v tom, že pádlo se muselo při každém záběru pootočit, aby se loďka narovnala. Shef opatrně zamířil přes kanál a celou dobu ho mučila vůně jídla. Dobrodil se na suchou zemi a podle pokynů, které na něj Ordlaf křičel, zaryl kotvu do písku. Pak, spěšněji, jak slyšel řinčení rozdávání hliněných misek, vlezl do lodičky a připravil se na cestu zpátky.
Provaz byl natažený přes kanál. Snazší než pádlovat bylo přitahovat se s pomocí provazu a přeručkovat zpátky.
Shef si pomalu uvědomil, že křik z lodi se změnil, je naléhavější, zoufalejší. Otočil se doleva, jako to vždy dělal s jediným okem, aby viděl, co se děje. Nic neuviděl, ale Ordlaf, se zděšeným výrazem, mával a ukazoval. Ukazoval napravo.
Shef se rychle otočil na druhou stranu a tímto prudkým pohybem málem korakl převrátil. Chvíli viděl jenom černý trup, řítící se bílou vodou - již byl téměř u něho. Potom pochopil, co vlastně vidí.
Hnala se na něj Sigurdova loď, Frani Orm, vesla se jen míhala. Po obou stranách úzkého kanálu se pěnila příďová vlna. Se sklopeným stěžněm a sundanou hadí přídí a dračím ocasem ležela loď v úkrytu za nějakým bezejmenným a neviditelným náspem, jelikož nebyla vyšší než válečná kánoe, a číhala na svou příležitost. Teď ji zahlédla a blížila se, aby narazila a rozdrtila pod sebou křehkého nepřítele. Ve chvíli, kdy Shef poznal loď, zahlédl na přídi válečníka v šarlatové pláštěnce s těžkým oštěpem v ruce. Šklebil se nenávistí a soustředěním, až mu byly vidět zuby. V té chvíli Shef poznal, že neexistuje možnost, jak by takový muž mohl minout svůj cíl. Napřáhl se a namířil oštěp.
Shef se okamžitě vrhl přes bort do vody a zoufale se snažil dostat do hloubky. Proud vody ho tlačil stále hloub, až pod hrudí ucítil písek a na okamžik měl pocit, že uvízl mezi kýlem a mořským dnem. Zoufale se škrábal do strany a nahoru. Něco ho zasáhlo z boku do hlavy, veslo ponořené do větší hloubky, a tak se znovu potopil. Pak už jeho plíce nevydržely, musel se vynořit a nadechnout, jenomže hladina tam nebyla, a on se zoufalými tempy snažil dostat výš.

Shef vyletěl na hladinu a prudce se nadechl pár yardů za zádí Ormu, divoce se rozhlédl kolem sebe a vyrazil k nejbližšímu břehu. Zjistil, že je zpátky na písečné kose, do níž zaryl kotvu. Na protějším břehu někdo převrhl kotel a muži si rychle rozebírali meče a halapartny a stavěli se kolem lodi. Nad zábradlím byla vidět řada přileb, jak tucet kušištníků natahovalo zbraně. Ordlaf křičel rozkazy a připravoval se odrazit útok na písku. Neexistovala naděje, že by mohli použít mezka, když Norfolk ležel přídí do kanálu a v každém případě nakloněný zpola na bok.
Frani Orm se obracel v úzkém kanále, vesla na levoboku zabírala dopředu, na pravoboku kontra. Loď se neobracela k Norfolku, nýbrž k Shefovi, který stál opuštěný na špatné straně hluboké vody. Shefa napadlo, že skočí do vody a doplave ke svým přátelům, zaváhal a představil si, jak se mu při plavání do zad zaráží harpuna. Příliš pozdě. Orm, bez příďové nástavby, se pravidelným tempem hnal směrem k němu a hrstka mužů na boku ho napjatě sledovala.
Shef zacouval dál po břehu, mimo dosah oštěpu, a přemítal, co bude teď. Byl beze zbraně a sám. Výkřik, a vesla znehybněla, zůstala opřená o veslové kolíky. Přes okraj přestoupil muž a po jednom vesle sešel dolů v námořnických botách z kozí kůže. Posledních pár stop na tvrdý písek seskočil. Mladý muž, všiml si Shef, jenž ho ostražitě pozoroval. Ale vysoký, silný a se zlatým kroužkem kolem bicepsu.
Cosi mu proletělo nad hlavou. Střely z kuší z Norfolku, jak se mu snažili pomoci. Bylo to ale daleko, z uvízlé lodě přes kanál, když jim navíc stál v cestě trup Frani Ormu. Shef couvl ještě víc, když mladý muž tasil meč. Na vesla vystoupili tři další muži a přistoupili k němu. Shef, jenž jenom na okamžik odhlédl od nejbližšího nepřítele, poznal všecky tři - Halvdana Ragnarssona, který rozhodoval jeho holmgang u Yorku, prošedivělého Ubbiho Ragnarssona a mezi nimi Sigurda, který u Bedricswardu zničil Shefovi oko. Jako by si na to vzpomněl, Shefovi se náhle prázdný oční důlek zalil slzami. Ragnarsson měl sekeru, meč a oštěp. Všichni tři na sobě měli kroužkovou zbroj. Mladého muže Shef neznal.
Shef se otočil a rozběhl se po písku. Dostal se tím dál od Norfolku, s tím se ale nedalo nic dělat. Kdyby zůstal, kde byl, zabili by ho; když uteče přes písek, po pár krocích se zase bude brodit vodou. O chvíli později si uvědomil, že je to chyba, poněvadž utíkal stejným směrem, kterým mířil Frani Orm, jenž s ním snadno udržel krok po jeho pravici, čímž navíc chránil pronásledovatele před šipkami z kuší, a na jeho palubě byli muži připravení použít šípy či oštěpy. Zabočil doleva a za sebou slyšel dusot nohou na písku. Suchá země končila. Shef se plochým skokem vrhl bez váhání do vody, udělal tři čtyři mocná tempa, znovu ucítil pod břichem písek a vyškrábal se na nohy.
Tucet kroků, a odvážil se ohlédnout přes rameno. Mladý muž sice na okraji vody zaváhal, ale teď se brodil dál, voda mu nesahala ani k pasu. Ragnarssonové byli za ním, starší muži, obtěžkaní kroužkovou zbrojí, ale rozestoupili se a překročili úzký kanál na yard od sebe, čímž zabránili Shefovi se vrátit. Před ním a po obou jeho stranách byla jenom spleť oblých kopečků, mezi nimiž byly tůně a mělká koryta odváděla vodu zpět do hlavních kanálů. Občas bylo některé koryto hlubší. Tam by ho mohli chytit, on by ještě plaval a Sigurd by po něm mohl mrštit oštěpem nebo by ho mladík chytil za nohu. Jestli však získá dostatečný náskok, mohl by jim uplavat a dostat se pryč. Muži v kroužkové zbroji nebudou nijak dychtiví dostat se do hluboké vody, a jestli to udělají, ztratí ho z dohledu.
Shef se otočil, právě když mladý muž dorazil na břeh, a znovu se rozběhl. Běžel jenom o málo pomaleji, než kdyby se hnal plnou rychlostí, a každých tucet kroků se pootočil a ohlédl se přes rameno, jako kdyby měl strach. Padesát yardů a přebrodit mělké jezírko. Ještě padesát a do příkřejšího kopce. Vysoký mladík funěl tak, že ho bylo dobře slyšet, jak Shefa dohánět, a každých pár kroků zvedl meč, jako by doufal, že bude moci udeřit.
Vikingové jsou špatní běžci, vzpomněl si Shef. Proběhl dalším po kolena hlubokým potůčkem, na druhé straně vyskočil na písek a otočil se.
Mladík se u vody zastavil, pak se jásavě zazubil a skočil, s mečem napřaženým v horním střehu, připraven seknout. Shef proskočil pod napřaženou zbraň, popadl muže oběma rukama za pravé zápěstí a podrazil mu nohy. Oba šli k zemi, dopadli na písek a meč se odrazil.
Nebyl čas ho chytit a bylo příliš riskantní se po něm sápat. Vikingovi stačilo jen počkat, dokud se sem nedostanou Ragnarssonové. Shef couvl a napřáhl ruce v zápasnickém postoji. Mladý muž se mu postavil, stále funěl, stále se zubil.
"Jmenuju se Hrani," řekl. "Jsem nejlepší zápasník v Ebeltoftu."
Přiblížil se a snažil se Shefa chytit pod krkem a za loket. Shef se sehnul a hrábl po noži, který měl Hrani u pasu. Jak Hrani spustil ruku, aby výpad vykryl, Shef se narovnal a hřbetem levé ruky udeřil Hraniho do krku a zároveň za něj strčil nohu. Dlouhána to vyvedlo z rovnováhy a přepadl dozadu. Na protivníkovo koleno, jež se mu zapřelo o páteř. Shef zároveň zabral oběma rukama i celým, kovařinou posíleným tělem.
Páteř křupla a Hrani vzhlédl s hrůzou v očích. Shef si ho stále ještě držel přes koleno a jemně ho poplácal po tváři.
"Pořád jsi nejlepší zápasník v Ebeltoftu," řekl mu. "Byl to ošklivý chvat."
Vytáhl Hranimu od pasu nůž a bodl nahoru, hluboko pod hrudní koš. Odvalil tělo stranou, narovnal se a sebral meč s prostým kostěným jílcem.
Hluboký kanál byl jen o pár yardů dál. Shef k němu doklusal, přehodil meč třicet stop na drahou stranu, vrhl se do vody a rychle kanál přeplaval. Otočil se a postavil se na břehu tváří k Ragnarssonům, kteří, funíce, doklusali k vodě. Shef na chvíli sklonil hlavu, aby mu z prázdného očního důlku vytekla voda, a pak se na ně podíval a střetl se se Sigurdovým pohledem.
"Tak pojďte," křikl. "Jste tři, všecko velcí válečníci. To byl i váš bratr Ivar. Taky jsem ho zabil ve vodě."
Halvdan vstoupil do vody s pozvednutým mečem. Jeho bratr Ubbi ho chytil za rameno.
"Rozsekal by tě, než by ses zvedl na nohy."
Shef se zakřenil, schválně to přehnal v naději, že je vyprovokuje k útoku. Kdyby se přes kanál vydal jeden z nich, pokusil by se ho zabít, když by ho ještě v pohybu omezovala voda. Kdyby se k němu vydali dva či tři společně, znovu by utekl. Věřil si, že pokud nic jiného, dokáže jim utéci. Měl teď iniciativu. Tuhle hádanku museli vyřešit sami. Protože oni nevěděli, že se rozhodl utíkat. Kdyby přešli všichni společně, byla by šance, že by ho zabili, ale on by se nejdřív dostal přinejmenším k jedné ráně. Když viděli tělo svého kata, mohli si myslet, že je plný bojového šílenství a odváží se

jim postavit.
Bez varování či nápřahu po něm Sigurd hodil oštěp, míře na břicho, hodil, aniž se mu ve tváři mihl nějaký výraz. Shef viděl záblesk a s rychlostí mládí vyskočil do vzduchu a rozhodil nohy do stran. Ratiště ho bolestivě zasáhlo do slabin, jak letělo kolem. Shef přistál na písku a přikrčil se, kousal se do rtu, aby zakryl bolest.
"Váš bratr Ivar aspoň bojoval fér, stál na stejné lávce jako já," zařval. "Vyprávěl vám někdo, jak umřel?" Rukou jsem mu rozdrtil varlata, pomyslel si, a tvář jsem mu rozsekal na cucky, jak jsem do něj bušil okrajem přílby. Doufám, že tenhle příběh tedy neslyšeli. Protože jestli on bojoval fér, já rozhodně ne.
Hadí oko se otočil, nenamáhal se dokonce ani tasit meč. Zamumlal cosi k bratrům a ti se také obrátili a vydali se k Hraniho tělu. Shef viděl, jak se Sigurd sklonil a stáhl Hranimu z paže zlatý náramek. Pak se všichni tři vydali zpátky ke své lodi. Neodvážili se mu postavit.
Sigurd je bystrý muž, pomyslel si Shef. Otočil se a utekl z námořní bitvy, než by bojoval podle mého plánu. Teď udělal zase to stejné. Musím si zapamatovat, že to neznamená, že se vzdal.
Rozhlédl se kolem sebe a odhadoval vlastní situaci.
Byl odříznut od Norfolku. Sigurd a jeho posádka na něj mohli či nemuseli zaútočit a mohli či nemuseli souboj vyhrát. Nedalo se říci, jaké léčky Sigurd mohl na písčinách nalíčit. Bude muset jít opačným směrem, směrem k neznámému pobřeží přes asi čtvrt míle jesepů.
Měl na sobě šaty, které si oblékl ráno, a u pasu křemen a ocílku a nepříliš kvalitní železný meč s kostěným jílcem. Žaludek mu připomněl, že od oběda nic nejedl. Už se v promáčených vlněných spodcích a haleně začínal neovladatelně třást. Slaná voda ho dráždila v prázdném důlku, takže mu z nějakého vrtochu neustále slzelo i zdravé oko. Slunce již bylo jen dlaň nad plochým obzorem. A on nemohl zůstat, kde byl. Začínal příliv. Brzy bude muset tu dálku uplavat, místo aby ji ušel.
Méně králem se ještě nikdy v životě necítil. Jenomže, říkal si, já se nikdy králem skutečně necítil. Aspoň teď byl mužem a neměl žádného pána či otčíma, jenž by ho tloukl.
Otočil se k německému pobřeží na severním břehu Labe a napadlo ho zvednout oštěp, který po něm Sigurd mrštil. Byla to hezká zbraň, jak se ostatně dalo čekat, se železnou tulejí ještě stopu pod trojúhelníkovou hlavicí. Hlavice sama byla z vynikající oceli beze stop po používání. Nebyla tauzovaná stříbrem ani nijak zdobená. Hadí oko, rozumný muž, neplýtval penězi na to, co chtěl házet po nepřátelích. A přesto byly na oceli značky, runy. Jelikož ho Thorvin pečlivě učil, dokázal je Shef přečíst: Gungni , stálo tam. Takže Hadí oko si myslel, že není žádným znesvěcením napodobovat samotného Odina. Nebylo to dědictví ani stará zbraň. Shef byl natolik zkušeným kovářem, aby poznal, že zbraň je nově vykovaná. Zamyšleně si dal oštěp na rameno, Hraniho meč si zastrčil za opasek a unaveně a ostražitě se vydal k severnímu břehu Labe, jenž byl přes své strážné písky v soumraku ještě viditelný.

o o o

Daleko na sever od labských jesepů, na sever dokonce i od pevnosti Ragnarssonů na dánském Sjaellandu, ležela veliká univerzita Cesty ve vzdáleném Kaupangu stále ještě pod hlubokým sněhem norského pobřeží. Silný led spojoval oba břehy fjordu. Lidé, kteří museli vyjít ven, rychle mířili za svými cíli a do úkrytu.
A přesto mezi rychle se pohybujícími lyžaři se jedna postava zastavila a nehybně stála na sněhu. Zřec Vigleik, nejctihodnější kněz Cesty. Na místě, kde stál, se na obloze začali hemžit ptáci, přistávali všude kolem něj a vytvořili velký kruh. Jak hejno houstlo, lidé si začali ukazovat, volali na ostatní, ať se podívají. Za kruhem ptáků se pomalu vytvářel kruh mužů, kněží a jejich učedníků a sluhů, o uctivých padesát kroků dál.
Jeden z ptáků, drobná červenka, vyletěl z hejna a posadil se Vigleikovi na rameno a hlasitě a dlouho švitořil. Vigleik stál nehybně na sněhu s hlavou nakloněnou, jako kdyby ho poslouchal. Nakonec zdvořile kývl a ptáček odletěl.
Přiletěl druhý pták a usadil se mu na ruku v rukavici, v které držel lyžařskou hůl. Tentokrát to byl maličký střízlík, s ocáskem zdviženým jako červenou ostruhou. Také zazpíval, zpíval dlouho a čekal. "Děkuji, sestřičko," slyšeli přihlížející kněží Vigleikova slova.
Pak všichni ptáci spěšně vzlétli a odletěli do bezpečí ve větvích. Nově přiletěl velký černý havran, který se neposadil na Vigleika, nýbrž před ním přecházel sem a tam a občas drsně a vyzývavě zakrákal. Znělo to téměř jásavě. Vigleik stále mlčel. Nakonec pták zvedl ocas, upustil do trávy dlouhý proud trusu a pak odletěl.
Vigleik po chvíli zvedl oči a zahleděl se do dálky. Když zrak sklopil, zase se tvářil normálně. Jeho kolegové poznali, že ho vidění opustilo, a tak se odvážili přiblížit. V jejich čele byl Valgrim, uznávaná hlava univerzity a kněz Odina Praotce - takovou zodpovědnost na sebe vzal jen málokdo.
"Jaké jsou zprávy, bratře?" zeptal se nakonec.
"Zprávy o smrti tyranů. A horší zprávy. Bratříček červenka mi řekl, že papež Nikulaus zemřel v Rome-burgu, jeho vlastní služebníci ho udusili polštářem. Zaplatil cenu ne za to, že proti nám poslal své muže, ale že prohrál."
Valgrim kývl a vous mu rozdělil potěšený úsměv.
"Sestřička střízlík mi řekla, že ve Franklandu je král Karel Holý také mrtev. Jeden jeho hrabě vypráví příběh o tom, jak Karlovi předkové nechávali oholit dlouhovlasé krále, aby ukázali, že už nejsou králi, a tvrdí, že Bůh na Karla seslal plešatost, aby ukázal, že on se králem nikdy stát neměl. Když Karel řekl mužům, aby hraběte chytili, vstala místo toho ostatní hrabata a zabila jeho."
Valgrim se znovu usmál. "A havran?" vybídl Vigleika nakonec.
"To byla nejhorší zpráva. Řekl mi, že jeden tyran stále ještě žije, ačkoliv byl dnes blízek smrti. Sigurd Ragnarsson."
"Možná je tyran," řekl Valgrim. "A přesto je právě proto oblíbencem Odinovým. Kdyby ho Cesta získala na svou stranu, získala by tím mocného válečníka."

"To je též možné," připustil Vigleik. "A přesto se k nám jeho tvor havran chová jako k nepřátelům, vrahům jeho bratra. Ohrožuje mne, ohrožuje nás všechny svou pomstou. Přesto vím, že havran nevypověděl celý příběh. Něco si nechal pro sebe."
"Co?"
Vigleik pomalu potřásl hlavou. "To je mi stále ještě skryto. Nicméně přese vše, co říkáš, Valgrime, si nemyslím, že cesta k vítězství v ragnaröku povede skrze takové, jako je Sigurd Ragnarsson, s jeho oběťmi a jeho krutostí. Velcí bojovníci sami nepřemohou Lokiho a Fenriho plémě. A krev také nepřivede Baldra zpátky ze síní mrtvých. Nebude to krev, ale slzy."
Valgrim zrudl i přes zimu, jak se ho dotkla pochybnost o jeho autoritě a vyslovení nešťastných jmen a činů. Nakonec se ovládl a zeptal se: "A nakonec, když ses díval do dálky?"
"Tehdy jsem v dáli viděl orly. Nejdřív vylétl jeden nad druhého, pak ten spodní vyletěl ještě výš. Nevím, který nakonec zvítězil."

Kapitola 5

Jáhen Erkenbert seděl ve slunečním světle za pevným stolem a před sebou měl kalamář a pergamen. Byl to dlouhý den plný práce a již pomalu končil. Ale byl hluboce uspokojivý. Erkenbert cítil důvěra a úctu, téměř zbožnou, jak posouval vysokou hromadu listů pergamenu, vyplněných řádky se jmény, jedno každé odpovídalo žádosti o vstup do řad nového řádu, který vytvořili arcibiskupové Západu, řád kopí, či v jejich jazyce Lanzenorden.
Během pomalé cesty z Kolína na sever do Hamburku si Erkenbert uvědomil, že založení nového řádu mnichů-válečníků tady, v německých zemích, napomáhá několik zvláštních faktorů. V jeho rodné Northumbrii, jako ostatně po celé Anglii, kde měli lidé velký smysl pro rodinu, byli zemani, tvořící páteř vojska, dobří jen v jedné věci, totiž jak se pohodlně usadit na panstvích, která jim udělil král. A pak byli schopní pohnout nebem i zemí, jen aby zajistili, že si je nejen udrží, jakkoliv začínali stárnout a tloustnout a nijak se nehodili pro vojenskou službu, ale také je předají v dobrém stavu svým dětem. Občas posílali syny, aby za ně vojenskou službu odsloužili, občas se propracovali do královské či klášterní přízně tím, že vybírali královské daně či daně opatství, a sledovali všechny privileje, při nichž bylo třeba každého hlasu, aby se výsledek zvrátil na tu či onu stranu. Ať už to však dokázali jakkoliv, i když museli poslat své dcery, aby vznítili chtíč v nějakém magnátovi, v Anglii se dal těžko najít nějaký pozemek, na nějž by si nečinil nárok nějaký šlechtický synek, i když třeba nakonec dojde zklamání.
V Německu to bylo jiné. Zde se kasta válečníků nesměla usadit a zpohodlnět. Voják musel do služby. Pokud ne, okamžitě se našla lepší náhrada. Válečník středního věku se musel moc dobře starat o vlastní bezpečnost, když mu tuhla pravice, protože jeho pán rozhodně necítil žádnou povinnost dělat to za něj. A co se synů válečníků týkalo, mnozí měli jen malé vyhlídky a žádnou jistou budoucnost. V jistém smyslu, říkal si Erkenbert pouze pro sebe, přes všechny jejich starosti o urozenou krev byli spíš jako rolníci a sedláci než šlechtici, protože mohli být každou chvíli vyhozeni. Pro takové muže, ačkoliv bojechtivé, mohla být možnost vstoupit do řádu, který jim zaručí domov a přátelství až do jejich smrti, jako byli mniši černoprdelníci, docela dobře nečekaně lákavá.
Přesto by on a jeho kolegové neměli při verbování vojáků-vazalů takový úspěch, nebýt proslovu arcibiskupa Rimberta. Tucetkrát jej pronášel cestou na sever z Kolína do Hamburku, Erkenbert ho slyšel svolávat masy lidí v každém městě, kde se rozhodl zastavit, a slyšel ho se modlit.
Vždycky vycházel z textů svatého Marka: "Pošlu vás jako ovce mezi vlky." Připomínal posluchačům, jak Ježíš zakázal svatému Petrovi vzpírat se vojákům, když si pro něj přišli do Getsemanské zahrady, jak vybízel své učedníky, aby nastavovali druhou tvář, a když je někdo donutí, aby s ním šli míli, aby s ním dobrovolně šli míle dvě. Toto téma sledoval, dokud na tvářích svých válečnických posluchačů nezahlédl pochyby či znechucení.
A pak jim řekl, že to, co Ježíš říkal, je nepochybně pravda. Co když vás ale někdo donutí, abyste mu nesli náklad jednu míli, a vy mu ho z dobré vůle odnesete dvě - a on pak, místo aby vám poděkoval, vám vynadá a řekne vám, abyste ho nesli ještě dvě míle, pak deset, pak dvacet? Co když nastavíte druhou tvář a váš nepřítel udeří znovu a zas, a používá při tom své nejtěžší důtky? Když se jeho posluchači začali vrtět a rozzlobeně mumlat, zeptal se jich, proč cítí hněv. Protože copak nejsou tyhle věci, jež jim předkládá, mnohem méně, stokrát méně než urážky a rány, jež museli vytrpět od pohanů ze Severu? A pak k nim mluvil o tom, co on, Rimbert, viděl za ta léta, která strávil jako apoštol víry na Severu. O zprzněných dcerách a manželkách, o mužích odvlečených, aby zahynuli v otroctví, o křesťanech na kolenou ve sněhu, vyjících, zatímco čekali, až je obětují pohanským bohům v Odensee či Kaupangu nebo, což bylo nejhorší, ve švédské Uppsale. Kdykoliv mohl, každému shromáždění pověděl o tom, co se stalo mužům či ženám z toho kterého městečka či kraje - zřejmě měl nevyčerpatelnou zásobu srdcervoucích příběhů, a kdo by taky ne, uvědomil si Erkenbert, když strávil třicet let úplně marným a beznadějným úkolem na modlitbách mezi pohany.
A když hněv posluchačů dostoupil vrcholu, když se rytíři-vazalové mezi nimi začali mračit a lomit rukama a strhávat si v záchvatu vášní kožené čapky, tehdy jim Rimbert přednesl svůj text: "Pošlu vás jako ovce mezi vlky. Ano," řekl, "dobří kněží z mých misijních výprav, z nichž se domů nikdy nevrátí ani jeden z deseti, ti byli ovcemi - a ovcemi zůstanou. Od nynějška však," - a když říkal tohle, zesílil mocně hlas - "když pošlu svoje ovce, zařídím, aby s každou ovcí šla ne další ovce, ani vlk ne. Ale velký pes, obrovský mastif z německého chovu, s pevným hrotnatým obojkem kolem krku a dvaceti dalšími vlkodavy doprovodu. Pak uvidíme, jak severští vlci naslouchají modlitbám ovcí! Možná pak začnou její bečení poslouchat pozorněji."
A Rimbert pak blahosklonně přešel k žertům a hrátkám se slovy, občas dokonce napodoboval bečení ovce, aby se jeho posluchači hlučně zasmáli, když napětí a hněv opadly. A pak jim Rimbert prozradil, pomalu a tiše, svůj plán. Že chce na

Sever posílat jednu misi za druhou, skrze přátelštější náčelníky a krále pohanů, a každá bude mít ve svém středu učeného kněze, jak bývalo zvykem, nicméně každá mise také bude mít novou a silnou osobní stráž pro tohoto kněze, muže ušlechtilé rodem a rytířského stavu, muže bez žen či dětí nebo pout, muže zkušené v zacházení s mečem, kopím a palcátem, muže, kteří dokážou obratně ovládat válečné hřebce se štítem na jedné ruce a kopím v druhé, ovládat je jen koleny a konečky prstů - muže, kolem nichž budou opatrně našlapovat dokonce i piráti ze Severu v obavách, aby si je neznepřátelili.
A pak, když získal jejich plnou podporu, jim Rimbert pověděl o posvátném kopí a o tom, jak, až se vrátí zpátky do rukou říše, vrátí se i duch Karla Velikého a opět povede křesťanstvo k vítězství nad všemi nepřáteli. A pak vhodné uchazeče vyzval, aby se představili jeho sluhům a přesvědčili se, jestli jsou hodni místa v Lanzenorden.
Proto teď měl Erkenbert v ruce tlustý svazek pergamenů pokrytých řádkami jmen, jmen uchazečů spolu s jejich nároky na urozený rod - protože do řádu nebude za žádných okolností připuštěn rolník či syn rolníka - seznam světského majetku, který přinesou řádu, a podrobnosti o jejich osobních zbraních a zbroji. Po řádném zvážení budou některá jména vyškrtnuta, jiná přijata. Většina bude vyškrtnuta. A většinou ne proto, že by jim chyběl majetek nebo urozenost, ale proto, že neprojdou zkouškami, které pro ně vymyslel arcibiskupův Waffenmeister, jeho mistr zbrojíř. Tyto zkoušky, právě když Erkenbert přestal psát, probíhaly tady či po celém rozlehlém cvičišti venku za dřevěnou palisádou mnohokrát vyloupeného Hamburku. Muži do sebe sekali tupými meči a štíty. Muži jezdili na koních složitou trasou přes překážky a při jízdě museli srážet kopím figuríny. Muži se v kruhu rvali holýma rukama. A všude byl prošedivělý Waffenmeister či seržanti z jeho štábu a zaznamenávali, srovnávali a opakovali si jména.
Erkenbert se podíval na Arna, Guntherova poradce, jehož poslali spolu s Erkenbertem do Rimbertovy arcidiecéze, aby všechno sledoval, pomáhal a hlásil. Oba muži se na sebe zazubili s tím zvláštním pocitem sounáležitosti, jak v sobě navzájem poznali to nadšení z výkonnosti, ze cvičení čisté inteligence.
"Arcibiskup získá svou první stovku snadno," poznamenal Erkenbert.
Než stačil Arno odpovědět, ozval se další hlas. "Teď jich bude potřebovat jenom devět a devadesát."
Jáhen a kněz zírali ze svých stoliček na nově přišedšího.
Není nijak vysoký, všiml si Erkenbert, vždy na toto téma citlivý. Ramena však měl neobyčejně široká, což ještě zdůrazňoval stažený, úzký pas, jako u dívky. Měl na sobě prošívanou koženou vestu, jakou nosívali rytíři pod zbrojí. Erkenbert si všiml, že jsou do ní všity pruhy navíc, aby byl vršek širší, aniž se někdo snažil sladit barvy. Pod prošívanicí měl zřejmě jenom barchetovou halenu toho nejlacinějšího druhu a silně obnošené vlněné spodky.
Oči, jež na ně upíral, byly bystré, pronikavé a modré, vlasy měl světlé jako Arno, ale stály mu na hlavě jako štětiny na kartáči. Erkenbert si uvědomil, že už viděl nebezpečné tváře, šílené tváře, když si vzpomněl na tvář Ivara Měkkýše. Ale nevzpomínal si, že by kdy viděl tvrdší. Jako by byla vytesána z kamene, kůže byla pevně natažená přes vyčnívající kosti. Jelikož mu seděla na krku silném jako u buldoka, vypadala mužova hlava malá.
Erkenbert našel hlas. "Co tím myslíš?"
"No, brachu, arcibiskup chce stovku chlapů, já jsem jeden, takže sto bez jednoho - slyšel jsi někdy o umění arithmetiky? - to činí devět a devadesát."
Erkenbert se při tom rýpnutí začervenal. "Slyšel jsem o arithmetice. Ty jsi ale ještě nebyl vybrán. Nejdřív musíme znát tvé jméno a jména tvých rodičů a mnoho dalších věcí. A budeš se muset ukázat před Waffenmeisterem. V každém případě jsi dneska přišel moc pozdě."
Arno Erkenbertovi položil ruku na paži a tiše a opatrně promluvil. "Kolego, máš pravdu, ale mám pocit, že v tomto případě bychom měli učinit výjimku. Tady tento mladý herra je mi znám, my všichni ho známe. Je to Bruno, syn Reginbalda, hraběte z Marky. O jeho vhodnosti v otázce předků samozřejmě nelze mít pochyb."
Erkenbert podrážděně sáhl po pergamenu. "Nuže dobrá. Máme-li to udělat řádně, musíme tedy přejít k otázkám ohledně majetku a příspěvku, který může uchazeč řádu přinést." Začal psát. "Jméno zní Bruno, syn hraběte musí být přirozeně Bruno z ?"
"Bruno von nikde," řekl muž tiše. Sevřel Erkenbertovo zápěstí do neochvějné pěsti, sice jemně, ale jáhen pod kůží cítil železná lana. "Jsem třetím synem hraběte, bez panství. Nevlastním nic než svoje zbraně a zbroj a dobrého koně. Dovol mi ale položit pár otázek tobě, mužíku s papírem. Hovoříš teutsch dobře, ale poznám, že nejsi jeden z nás. Neslyšel jsem nic o tvé urozené rodině. Ptám se, co je zač ten, který má právo říci, z koho se stane Ritter urozeného řádu a z koho ne? Bez urážky, doufám."
Do hovoru se spěšně vložil Arno. "Tady učený jáhen je Angličan, Bruno. Bojoval v papežském vojsku, jež bylo poraženo, a přišel nám povědět svůj příběh. Viděl rovněž smrti slavných Vikingů, Ivara Měkkýše a Ragnara Lodbroka. Pověděl nám hodně cenných věcí a je srdcem i duší našeho případu."
Blondýn pustil Erkenbertovu ruku a couvl, v jeho drsné tváři se objevil zájem.
"Dobrá," řekl, "dobrá. Jsem připraven přijmout Angličana jako druha. A je tu jedna věc, kterou malý Angličan řekl - neuraž se, příteli, každý z nás má své silné stránky - jedna věc, která je pravdou. Rozhodně musím projít přes Waffenmeistera." Zesílil hlas a křikl: "Dankwarte! Kde jsi, ty starý zloduchu. Urči mi zkoušku. Ne, nedělej si starosti. Určím si ji sám."
Během hovoru s Erkenbertem na cvičišti ustala veškerá činnost. Waffenmeister, jeho seržanti i zatím úspěšní uchazeči ustali v různých úkolech a shlukli se kolem nově příchozího. Když Bruno odstoupil od stolu, udělali mu cestu. Čtyřmi kroky dorazil k mohutnému vraníkovi, který stál volně opodál. Bez toho, aby se dotkl třmene nebo sedlové hrušky, se vyhoupl do sedla, popadl dřevec zabodnutý do země a již mířil ke kruhu překážek a panáků. Jak se jeho kůň přenášel přes první košatinu, Erkenbert si uvědomil, že plavovlasý muž si teatrálně dal ruku za záda, aby nahradil to, že nenese štít. Otěže měl hřebec volně položené na krku, Bruno jej ovládal pouze koleny a stehny. Bodnutí přes ruku po první figuríně, otočit dřevcem a skočit. Z pole se zvedal prach, takže Erkenbert rozeznával jenom třesk padajících cílů a

černého kentaura, který se každých pár vteřin zvedl nad nějakou překážku. Zkušenější diváci začali při každém výpadů jásat. Ve chvilce byl kůň zpátky a jezdec seskočil na zem, dýchal tvrdě a široce se křenil.
"Prošel jsem touhle částí, Dankwarte? Tedy pověz tomu muži s papírem, že nezáleží na tom, jestli si mě zapíše. Ale nyní tady, Dankwarte, máme zkušeného diváka, někoho, kdo viděl skutečné bitvy a viděl bojovat skutečné šampiony. Chci mu něco ukázat a slyšet jeho názor. Kdo je tu dneska nejlepší s mečem a štítem?"
Prošedivělý Waffenmeister ukázal na jednoho z uchazečů, který předtím bojoval s jeho seržanty. Byl to vysoký mládenec s bílým vafnrokem přes kroužkovou zbroj. "Tenhleten, Bruno. Je dobrej."
Bruno popošel k navrhovanému protivníkovi, vzal jeho ruku do obou svých a se zvláštní něhou k němu vzhlédl, jako dáma ke svému milenci. "Souhlasíš?" zeptal se.
Dlouhán přikývl. Seržanti každému podali štít, protáhlý trojúhelníkový jezdecký štít. Pak těžký dvoubřitý meč se ztupeným ostřím a pečlivě zaobleným hrotem. Oba muži ustoupili a začali se ostražitě obcházet v kruhu, oba ustupovali doprava, směrem od protivníkova meče.
Erkenbert nebyl žádný odborník, takže viděl jen rozmazaný pohyb, tři opakující se rány, jak vyšší muž udeřil nízko, vysoko a přes ruku a zatočil mečem, jako by nic neváţil. Bruno třikrát odhodlaně odrazil jeho výpady, pokaždé pootočil zápěstí, aby ránu vykryl zbraní v pravém úhlu k meči soupeře, na štít jako by úplně zapomněl. Potom, když letěla čtvrtá, popošel dopředu a trhl dost prudce okrajem štítu nahoru, aby zachytil padající meč těsně pod záštitou. Když dlouhán couvl, aby znovu získal rovnováhu, Bruno už měl meč ve vzduchu. Na okamžik se zdálo, že naráz udeřily tři meče, a vyšší muž zoufale vykrýval všemi směry. Pak měl štít dole a meč nahoře a zpola se krčil, aby odrazil ránu, která nepadla. Bruno se na okamžik zdánlivě dokonce zastavil, aby zvážil, co je potřeba.
Pak jeho meč proletěl mezerou příliš rychle, aby ho bylo vidět. Náraz, zalapání po dechu, a dlouhán ležel na zádech. Erkenbert si vteřinu po úderu uvědomil, že viděl, jak hraběcí syn v okamžiku dopadu schválně přetáčí zápěstí, aby zmírnil úder. Nepotřeboval předvádět svou plnou sílu.
Bruno již pustil meč a štít a pomáhal protivníkovi na nohy s tou stejnou zvláštní něhou. Poplácal ho po rameni, zblízka se mu podíval do očí a zamával mu rukou před obličejem, aby viděl, jestli dokáže zaostřit. Tváří se mu mihla úleva, couvl a zakřenil se. "Dobrý zápas, mladý rytíři. Jsem rád, že se staneme druhy v řádu. Jindy ti ukážu ten trik s falší, je lehké se mu naučit." Rozhlédl se kolem, vzal na vědomí potlesk z kruhu diváků a mávl tak, aby do něj byl zahrnut i soupeř.
Další věc na těchhle Němcích, pomyslel si Erkenbert, když si vzpomněl na naježené a neohrabané trvání na hodnostech a přednostním právu ve své domovině. Němci spolu snadno spolupracují. Rádi zakládají kluby a skupiny a společenstva a všichni se dělí o jídlo a pivo. A přesto klidně přijmou vůdce, který trvá na tom, že je jedno se svými muži. Je to síla, či slabina?
Bruno znovu přistoupil ke stolu a v očích mu svítilo jakési šílené veselí. "Teď," prohodil, "mě zapíšeš?"
Když Arno sáhl pro brk a pergamen, blondýn se zasmál, sklonil se, podíval se do očí Erkenbertovi a náhle vážně řekl: "Nuže, brachu. Prý jsi viděl velké válečníky, Ivara Měkkýše a možná i bojovníka, co ho nazývají Zabiják Brand. Pověz mi, jací jsou ve srovnání s nimi podle tebe takoví jako já? Pověz mi pravdu, já se neurazím."
Erkenbert zaváhal. Viděl Ivara bojovat proti šampionům Mercie, byť jen z dálky a zezadu. Z větší blízkosti viděl souboj na lávce mezi Ivarem a Brandem. Připomněl si Ivarovu hadí rychlost, nečekanou sílu jeho poměrně štíhlého těla. Probral to, co právě viděl, a zvážil sílu a páku širokých plecí před sebou.
"Ivar byl velice rychlý," řekl nakonec. "Ranám se spíš vyhýbal, než je odrážel, a přesto pořád zůstával připravený k útoku. Myslím, že kdybys s ním bojoval na volném prostranství, mohl bys ho nakonec utahat, protože bys byl silnější. Jenomže Ivar je mrtvý."
Bruno kývl, tvář měl napjatou. "A co Zabiják Brand, ten, který ho zabil?"
"Jeho nezabil Brand. Ivar byl na Branda příliš rychlý, jakkoliv je to silný muž. Ne." Nenávist vybublala z Erkenbertova srdce na povrch. "Ivara zabil jiný. Syn sedláka, posedlý ďáblem. Může si říkat jenom psím jménem, Shef, a ani nezná svého otce. V rovném boji bys porazil stovku takových, jako je on. A oni ho teď nazývají králem!"
Modré oči byly zamyšlené. "A přesto zabil velikého Bojovníka, jak říkáš, ať už ten souboj byl rovný či ne. Takové věci se nestávají náhodou. Takovým mužem nesmíš opovrhovat. Někteří lidé říkají, že největším darem, jaký může král mít, je štěstí."

Než ale Shef dorazil na pevnou zemi, byl promrzlý skrz naskrz a zuby mu neovladatelně cvakaly. Díky stoupajícímu přílivu musel dvakrát plavat, nebylo to sice daleko, ale pokaždé promokl na kost. A nesvítilo slunce, aby ho jeho teplo osušilo. Nejzazší hranici vody na písku značily třásně chaluh, těsně za ní pak stála nízká hráz, očividně dílo lidských rukou. Shef se na ni vyškrábal a otočil se, aby viděl na moře, proti vší pravděpodobnosti doufal, že zahlédne Norfolk, plující ho zachránit, a že by tak do hodiny mohl počítat se suchými šaty, pokrývkou a kusem chleba a sýra, možná i ohněm na písku, zatímco na stráži bude stát někdo jiný. V této chvíli si neuměl představit žádnou větší odměnu za to, že je králem.
Nikde nebylo nic k vidění. V šedém soumraku vypadalo všechno na pláních stejné, šedé moře, šedá obloha, šedé písčiny, pomalu se poddávající vodě. Když šel ke břehu, neslyšel za sebou žádný hluk bitvy, ale to nic neznamenalo. Norfolk mohl nést útočníky. Nebo ho mohli znovu spustit na vodu a pokračovat v boji lodě proti lodi s Frani Ormem. Nebo obě lodě mohly dávno odplout zpátky na otevřené moře. V tomto směru žádná naděje nebyla.
Shef se otočil na druhou stranu a zamyslel se nad jednotvárnou krajinou před sebou. Zoraná pole, kde vyrážely výhonky zeleného ječmene. O pár set yardů dál mohly být nezřetelné černé postavy pasoucí se krávy. To vše ukazovalo na jistou sebedůvěru, tady na kraji moře plného pirátů. Jsou muži tohoto kraje velcí válečníci? Nebo otroci Vikingů? Nebo spoléhají na to, že je nebezpečné mělčiny udrží v bezpečí? Cokoliv z toho byla pravda, jejich země

nebyla zvláštní výhrou: plochá jako dlaň, před přílivem ji chránila pouze šest stop vysoká hráz, rozbahněná, promáčená a beztvará.
Důležitější bylo, že nikde nebyla vidět ani vyhlídka na oheň. V zalesněné krajině Shef mohl najít aspoň padlý strom, který by ho ochránil před větrem, klacky, které by naskládal pod sebe a přes sebe, aby se uchránil před vlhkem, a možná by našel i naváté tlející listí, aby ho nahrabal přes sebe. Tady nebylo nic než bláto a mokrá tráva. A přesto krávy a zoraná pole ukazovaly, že nedaleko je nějaká vesnice. Lidé nikdy neorali dál než pár mil od domů a chlévů. Volovi chvíli trvalo, než urazil větší vzdálenost, ráno tam a večer zpátky, a žádný rozumný člověk nechtěl na cestě strávit věčnost. Takže tu někde musel být dům a s domem oheň, jenomže nebyl nikde na dohled.
Shef se rozhlížel, zda nezachytí zář ohně. Nic. To se dalo čekat. Každý, kdo měl světlo a oheň, bude mít dost rozumu, aby ho někde skryl. Shef se otočil doleva, neměl k tomu žádný zvláštní důvod, jenom to, že to bylo směrem od zemí křesťanů a Hamburku dál proti proudu Labe, a rychle vyrazil podle hráze. Rozhodl se, že jestli bude muset, půjde celou noc. Nakonec mu šaty přece musely uschnout. Ráno bude mít hlad jako vlk, jeho tělesné zdroje budou vyčerpány, jak bude zahánět zimu, ale to se dalo snést. Celé ty měsíce, co dělal krále a předtím jarla, si jedl dobře. Teď byl čas toho využít. Kdyby si ale lehl do pole, byl by do rána mrtev.
Po pár minutách klopýtání si Shef uvědomil, že jde přes cestu. Zarazil se. Měl by se po ní vydat? Pokud budou domorodci nepřátelští, mohl by být mrtev mnohem dřív. Kapky deště, které mu zabušily do ramen, rozhodly v podstatě za něj. Opatrně vyrazil po stezce a okem pátral v temnotě.
Vesnice byla spíš jen shluk dlouhých domů, nízké zdi byly jen o málo tmavší než obloha. Shef se zamyslel. Nebyla tu žádná velká síň pro pána ani kostel pro kněze. To bylo dobře. Domy byly různě velké, některé delší, jiné krátké. Jeden z nejkratších byl k němu nejblíže. V zimě tihle lidé, stejně jako chudáci v Norfolku, přivedou dobytek do domu, kvůli teplu. Malý domek znamenal málo krav. Není snad pravdou, že dobročinnosti se člověk nejspíš dočká od chudáků? Opatrně vyrazil ke dveřím nejbližšího stavení, toho nejmenšího. Mezi dřevěnými okenicemi bylo vidět světlo.
Opřel oštěp Hadího oka patkou o zem, pak vytáhl meč od pasu a chytil ho za čepel. Pravou rukou zabušil na špatně padnoucí dveře. Uvnitř se ozvaly chvatné kroky a tichá slova. Dveře se skřípavě otevřely.
Shef popošel dopředu do špatně osvětleného vchodu a meč držel oběma rukama jako zástavu podřízenosti. Vzápětí zjistil, že leží na zádech a hledí na oblohu. Necítil žádnou ránu, neměl tušení, co se stalo. Jeho údy zřejmě vůbec nereagovaly na naléhavé rozkazy k pohybu.
Cítil, jak mu vzadu svírá halenu silná pěst, kdosi ho zpola vytáhl a do ucha mu zamumlal nezřetelným, nicméně ještě srozumitelným nářečím: "Tak dobře, vstávej, postav se na nohy, vezmem tě dovnitř a prohlídnem si tě."
Shef se na podlamujících se nohou vpotácel dovnitř, ruku měl kolem ramen jakéhosi domorodce, a sesul se na stoličku u ubohého ohýnku.
Dlouhou dobu věnoval pozornost pouze teplu, natahoval k němu ruce a nakláněl se nad něj. Když mu ze šatů začala stoupat pára, potřásl hlavou, zvedl se na nejisté nohy a rozhlédl se kolem. Před ním stál rozložitý muž, s rukama v bok, kšticí kudrnatých vlasů, a z jeho výrazu bylo patrné, že trpí nepotlačitelným smyslem pro humor. Z toho, jak měl řídkou bradku, Shef poznal, že je ještě mladší než on sám. Opodál stáli dva starší lidé, muž a žena, a dívali se na něj poplašeně a nedůvěřivě.
Shef se pokusil promluvit a uvědomil si, že má čelist ztuhlou a bolavou. Pátravě si sáhl na rostoucí bouli na pravé straně.
"Cos udělal?" zeptal se.
Rozložitý mladík se zakřenil ještě víc než předtím a pak rychle a obratně pohnul rukama a trupem. "Dal jsem ti takovou menší ránu," odpověděl. "Přímo jsi mi do ní nakráčel."
Shef se v duchu ohromeně vrátil zpátky. V Anglii a mezi Vikingy do sebe muži bušili pěstmi dost často, ale zápas byl sportem válečníků. Než někdo dokázal zvednout pěst a rozmáchnout se, dokonce i dědeček by měl být schopen mu uhnout. I kdyby vstupoval do tmavé místnosti, čekal by, že uvidí, jak se k němu pěst blíží, a dokázal by zareagovat. Člověk taky nečekal, že rána pěstí protivníka složí. Boj na pěsti byl záležitostí dlouhého a neohrabaného bušení, proto jím taky válečníci opovrhovali. A přesto Shef nic neviděl ani necítil, dokud nebyl na zemi.
"Nebuď překvapenej," řekl starší muž v pozadí. "Náš Karli tohle dělá každýmu. Je šampion. Radši bys nám ale měl říct, kdo jseš, jinak tě praští znova."
"Ztratil jsem se ze své lodi," řekl Shef. "Musel jsem přejít a plavat přes mělčiny."
"Ty patříš k Vikingům? Mluvíš spíš jako jeden z nás."
"Jsem Angličan. Ale hodně jsem mezi Seveřany pobýval a rozumím jejich řeči. Taky jsem mluvil s Frísy. Vy mluvíte skoro jako oni. Jste Frísové? Svobodní Frísové," dodal Shef, když si vzpomněl, jak se tito lidé rádi označují.
Dokonce i starší žena se zasmála. "Svobodní Frísové," řekl mohutný mládenec. "Žijí na mělčinách a pokaždý, když zahlídnou plachtu, se utíkají schovat. Ne, my jsme Němci."
"Arcibiskupovi muži?" vyzvídal Shef opatrně. Už viděl svůj meč, byl opřený v rohu, kam ho museli položit. Jestli odpovědí špatně, vrhne se k němu a pokusí se rozložitého mladíka okamžitě zabít.
Oni se znovu zasmáli. "Ne. Někteří z nás jsou křesťani, někteří uctívají staré bohy. Ale nikdo z nás nechce platit desátky ani poklekat před nějakým pánem. My jsme lidi z Menších marši," zakončil jinoch pyšně.
Shef to jméno ještě nikdy neslyšel. Kývl. "Je mi zima a jsem mokrý. A hladový," dodal. "Můžu dneska spát u vás?"
"Vyspi se u ohně a buď vítán," řekl starší muž, jenž, jak si Shef uvědomil, musel být otcem toho mladíka, pána domu. "Co se hladu týče, toho máme sami až dost. Můžeš se tu ale usušit, než bys umřel v mokřinách. Zítra musíš jít před vesnici pro rozsudek."
Už jsem stál v soudném kruhu dřív, pomyslel si Shef. Ale rozsudek těchhle lidi z marši bude jistě laskavější než ten Velké armády. Znovu si sáhl na nateklou čelist a přistoupil k ohni, zatímco se rodina ukládala ke spánku.

Kapitola 6

Když se Shef ráno probudil, cítil se zvláštně klidný a odpočatý. Chvíli jenom ležel na udusané hlíně podlahy a přemítal proč. Oheň vyhasl a on se uchránil před zimou a třesem jen tím, že se schoulil do klubíčka a kolena objal rukama. Šaty mu vysušilo tělesné teplo, ale když uschly, byly ztuhlé a zdrsnělé solí. Žaludek měl stažený hladem. A byl sám, beze zdrojů, v cizí a pravděpodobně nepřátelské zemi. Tak proč není nervóznější?
Shef vstal, líně se protáhl a otevřel dřevěné okenice, aby dovnitř vpustil sluneční světlo a čerstvý vzduch vonící trávou a květinami. Znal odpověď. Poprvé za mnoho měsíců nemusel myslet na potřeby druhých: jak je nakrmit, jak je přesvědčit, jak je vychválit, aby udělali, co po nich chtěl. V dětství si zvykl na zimu a hlad. A na rány a hrozbu otroctví také. Nyní však už nebyl dítě, nýbrž muž v rozkvětu sil. Když ho někdo praští, může ránu oplatit. Jediným okem si všiml zbraní, které opřel v rohu chýše. Hraniho meč a Sigurdův oštěp. Byl to nyní jeho jediný majetek, kromě přívěsku kolem krku, křesacího kamene a nože, jenž mu visel u pasu. Bude to muset stačit.
Koutkem oka Shef viděl, že starší pár vstává z postele. Muž šel rovnou ke dveřím. To mohlo znamenat nebezpečí. Žena zpod hrubého stolu vytáhla ruční mlýnek, ze soudku do něj nabrala zrní a začala ho drtit tloukem. Ten zvuk vrátil Shefa do dětství s ještě větší silou. Pokud si vzpomínal, každý den začínal stejně, zvukem, když ženy drtily zrní na mouku. Pouze jarlové a králové mohli žít dost daleko od každodenních záležitostí, aby to neslyšeli. Tento úkol válečníci nenáviděli ze všech nejvíc, ačkoliv na tažení to museli dělat taky. Možná ho ženy nenávidějí též, napadlo Shefa. Aspoň to ukazovalo, že tihle lidé mají jídlo. V odpověď na tuto myšlenku se mu stáhl žaludek a Shef znovu pohlédl na své zbraně.
Kdosi se dotkl jeho ruky. Stál tam mladý muž s kudrnatými vlasy a zubil se jako vždy. Natáhl umolousanou pěst s kusem chleba, na němž ležel žlutý sýr se silným odérem. Když si ho Shef bral, sliny se mu sbíhaly v ústech. Mladík vytáhl cibuli, hrubým nožem ji rozkrojil a půlku podal Shefovi.
Společně si dřepli na podlahu a pustili se do jídla. Chleba byl starý, tvrdý a plný plev a písku z ručního mlýnku. Shef trhal potravu a těšil se z každého sousta.
Po chvíli, když se mu trochu uklidnil žaludek, se rozpomněl, jak ho bolí čelist, a na zvláštní události předchozí noci. Jak zvedal ruku, aby ohmatal bouli, všiml si, že se mládenec - jak ho ta žena nazvala? Náš Karli? - při tom gestu zubí.
"Proč jsi mě praštil?" zeptal se.
Karliho ta otázka zřejmě překvapila. "Nevěděl jsem, kdo jsi. Byl to nejjednodušší způsob, jak to s tebou vyřídit. Jak to vyřídit s každým."
Shef cítil podráždění. Spolkl poslední sousto sýra, vstal, rozpřáhl ruce a napjal zádové svaly. Vzpomněl si na muže, jehož včera zabil, na toho mladého Vikinga z Ebeltoftu. Byl větší dokonce než Shef a Shef byl dobře o hlavu vyšší než Karli.
"Kdyby nebyla tma, tak by se ti to nepodařilo."
Karli už byl také na nohou a tvářil se rozjařeně. Začal Shefa obcházet tím zvláštním šouravým krokem, nebyl to pevný postoj zápasníka. Pěsti měl zaťaté a hlavu vtaženou mezi ramena. Shef netrpělivě popošel dopředu a napřáhl se po Karlim, aby ho chytil za zápěstí. Do obličeje mu vyrazila pěst a on ji smetl stranou. Cosi ho zasáhlo pod žebra na pravé straně. Shef si toho chvíli nevšímal a znovu se snažil protivníka chytit. Pak mu do jater vystřelila bolest, cítil, jak mu dochází dech, a ruce mu automaticky sjely dolů, aby chránily ohrožené místo. Hlava mu okamžitě odskočila dozadu.
Shef se začal potácet směrem ke zdi. Když se narovnal, tekla mu z pusy krev a měl pocit, že se mu uvolnily zuby.
Pocítil příval hněvu, hnal ho kupředu. Shef se bleskově pohnul, chtěl protivníka chytit, podrazit mu nohy a chytit ho do sevření, v němž by mu mohl zlomit kost. Karli tam ale nebyl, a jak se Shef otočil, aby dosáhl na uhýbající postavu, nyní za ním, ucítil další ránu do zad, bolestivé bodnutí do ledvin. Znovu odrazil výpad na obličej a tentokrát si vzpomněl, že má okamžitě dát ruce dolů, aby odvrátil ránu na játra, která následovala. Pořád protivníka nedokázal chytit, a jak zaváhal, přistála mu pěst na lícní kosti. Otočka však Shefa dostala na dosah oštěpu opřeného o zeď. Jak bude ten úsměv vypadat ?
Shef se narovnal a rozhodil rukama na znamení bezbrannosti. "Tak dobrá," řekl a podíval se na usmívajícího se Karliho. "Dobrá. Byl bys mě srazil, i kdyby nebyla tma. Vidím, že znáš něco, co já ne. Možná víc věcí."
Karli se zakřenil ještě víc než předtím a spustil ruce k bokům. "Asi taky znáš pár věcí - takovej námořník jako ty, a taky s oštěpem a mečem. Já nikdy nebyl mimo náš kraj - vlastně ani mimo vesnici. Co obchod? Ukážu ti, co vím, a ty mi zase ukážeš, co znáš ty. Útočit a bránit se pěstma, jak to děláme tady v Menších marších, tě naučím za chvíli. Jseš rychlej. Moc rychlej na většinu těchhle oráčů."
"Platí," souhlasil Shef. Plivl si do dlaně a podíval se na Karliho, aby zjistil, jestli jeho gesto pochopil. Ten se zazubil a taky si plivl do dlaně. Prudce si plácli, aby zpečetili dohodu.
Když si Shef rukávem setřel krev z nosu, znovu si spokojeně dřepli.
"Teď poslouchej," řekl Karli. "Teď se musíš naučit důležitější věci, než je pěstní zápas. Můj táta šel říct vesnici, že jseš tady. Sejdou se venku, udělají kruh a rozhodnou, co s tebou."
"Jakou mají volbu?"
"Nejdřív někdo řekne, že jseš otrok. To bude Nikko. Je to nejbohatší člověk ve vesnici. Chce bejt pánem. Ale v Menších marších nejni moc stříbra a my nikdá neděláme otroky ze sebe navzájem. On pořád myslí jenom na to, jak nechat někoho prodat na trhu v Heddeby ."
"Heddeby je dánské město," poznamenal Shef.
Karli pokrčil rameny. "Dánský, německý, fríský, nám je to jedno. V Menších marších se nikdo nesnaží o nějaký triky.

Nenašli by v bažinách cestu. A stejně každej ví, že tady nejni žádný stříbro. Výběrčí daní tady může hodně ztratit, ale jen málo získat."
"Když nechci být otrokem, jaká je jiná možnost?"
"Mohl bys bejt hostem a přítelem." Karli se na něj podíval úkosem. "Jako se mnou. To znamená vyměnit si dary."
Shef si sáhl na biceps a zalitoval svého včerejšího rozhodnutí, na poslední chvíli si sundat zlaté kroužky. Za jeden z nich by si koupil pohostinnost na celý rok. Nebo také nůž do zad. "Takže co mám? Oštěp. Meč. A tohle." Vytáhl si zpod haleny Rígovu stříbrnou ostrev a podíval se na Karliho, jestli ten znamení poznal. Žádný zájem. Karli se spíš díval na zbraně opřené v rohu.
Shef k nim přistoupil a zvedl je, aby si je lépe prohlédl. Oštěp s runovým nápisem Gungni z vynikající oceli, leskl se a byl v ruce skvěle vyvážený. Meč byl docela použitelný, ale trochu příliš těžký, čepel byla jen z naostřeného železa bez speciálně přikovaného ostří a již se začínala pokrývat rzí. Meče byly cennější než oštěpy, bylyť známkou profesionálního válečníka. Nicméně
Shef natáhl ruku s mečem. "Vezmi si tohle, Karli." Všiml si způsobu, jakým mladík zbraň přebral, jak ho nesprávně drží, což bylo pohromou při obraně. "A dám ti ještě dvě věci. Ukážu ti, jak ten meč používat. A jestli se někdy dostaneme ke kovárně, překovám ti ho, abys měl lepší zbraň."
Pihovatá tvář zrumněla radostí. Otevřely se dveře, vstoupil Karliho otec a ukázal palcem přes rameno.
"Pojď, cizinče," řekl. "Soudný kruh čeká."

o o o

Venku stálo v hrubém kruhu asi čtyřicet mužů, jejich ženy a děti tvořily větší kruh za nimi. Všichni muži byli ozbrojeni, ale nepříliš dobře - měli oštěpy a sekery, avšak žádné osníře ani přílby. Někteří měli na ramenou štíty, ale neměli je připjaté a připravené k použití.
Z chýše viděli vesničané vystupovat vysokého válečníka, jeho povolání bylo jasné z toho, jak se nesl. Měl rovná záda, široká ramena, nebyl shrbený jako rolník, který musel orat pole nebo se každý den hrbit nad motykou či srpem. A přesto na sobě neměl vůbec žádné zlaté ani stříbrné ozdoby, jen v pravé ruce nesl dlouhý oštěp. Byl také zjizvený, jedno víčko měl skleslé přes prázdný oční důlek a celou stranu obličeje měl jaksi zapadlou. Tvář měl potřísněnou krví, což si zřejmě neuvědomoval, a jeho prostá halena a spodky byly špinavější než u rolníka. Muži v kruhu na něj zírali, nebyli si jistí, jak si tato znamení vyložit. Ozvalo se tiché mumlání hlasů, když se za ním vynořil Karli a nezkušeně svíral meč, který dostal.
Shef se rozhlédl kolem sebe a snažil se odhadnout situaci. Pocit klidu a sebedůvěry, který měl po probuzení, jej ještě neopustil, rvačka s Karlim ho nijak nenarušila. Zamyšleně vytáhl stříbrný Rígův přívěsek, takže mu na řetízku visel na prsou. Další tichý hovor, muži bystřili zrak, aby rozpoznali znamení. Někteří z přihlížejících, asi čtvrtina přítomných, si také vytáhli přívěsky. Kladiva, čluny, faly. Žádný nebyl jako Shefův.
Muž přímo před Shefem popošel dopředu, tělnatý muž středního věku se zarudlou tváří.
"Přišel jsi sem z lodí," řekl. "Jsi Viking, jeden z těch severskejch lupičů. Dokonce i takovej, jako ty, by měl mít dost rozumu a nestrkat nos do Menších marši, kde žijí svobodní lidi. Uděláme z tebe otroka a prodáme tě tvejm kamarádům v Heddeby. Nebo biskupovejm mužům v Hamburku. Leda by se našel někdo, kdo by zaplatil, aby tě dostal zpátky - což nejni moc pravděpodobný, podle toho, jak vypadáš."
Nějaký instinkt Shefa postrčil přes kruh, pomalu šel, až se ocitl tváří v tvář žalobci. Podíval se na něj a naklonil přitom hlavu, aby zdůraznil svou výšku.
"Jestli víš, že přicházím z moře," prohlásil, "tak taky víš, že tam bojovaly dvě lodě. Jedna byla vikinská. Byl to Frani Orm, velká loď Sigurda Ragnarssona. Copak jsi neviděl Krkavčí prapor? Ta druhá byla moje a Sigurd před ní prchal. Dostaňte mě na ni zpátky a já vám vyplatím cenu za člověka ve stříbře."
"Jaký lodě by honily Vikingy?" řekl tlouštík.
"Anglické lodě."
Posluchači překvapeně a nevěřícně vykřikovali. "Je pravda, že první loď byl Viking," ozval se kdosi. "Ale neutíkal. Lákal za sebou tu druhou loď. Pěkně toho kapitána oklamal. Jestli byla ta druhá loď anglická, tak to musí bejt pěkný hlupáci. Taky měli špatně stěžeň a plachtu."
"Zaveď mě k ní zpátky," zopakoval Shef.
Za ním promluvil Karli. "To by nemohl, i kdyby chtěl, cizinče. Žádný čluny. My z Menších marši jsme hodně odvážný v mokřinách, ale půl míle na moři jsou už pirátský vody."
Tlusťoch zrudl a rozzlobeně se rozhlédl kolem. "Tak to má bejt. Jestli ale nemáš nic dalšího, jednookej, tak co jsem řek, platí. Jseš můj otrok, dokud nenajdu kupce. Odevzdej oštěp."
Shef vyhodil oštěp do vzduchu, zachytil ho v těžišti a napodobil výpad. Zeširoka se zazubil, když druhý muž neobratně odskočil, pak se k němu obrátil zády, nevšímaje si nebezpečné sekery. Obešel kruh a díval se z jedné tváře na druhou. Oslovil právě jen muže s přívěsky. Usoudil, že vypadají stejně jako norfolští sedláci, jejichž hádky často soudil jako jarl. Získej jejich zájem a využij rozkolu v jejich vesnici.
"Zvláštní věc," prohodil. "Člověka to vyplaví na břeh, možná je živý, možná mrtvý, a co s ním uděláte? Tam, odkud pocházím, rybáři, pokud mají peníze, si dávají do ucha stříbrný kroužek. Víte, k čemu je. Aby, kdyby se utopili a jejich těla se dostala na břeh, lidi dostali zaplaceno za to, že je pohřbí. Lidi by je pohřbili stejně, z povinnosti, ale jim se nelíbí představa, že přijmou poslední službu za nic.
Teď jsem tady, nemám v uchu kroužek, ale taky nejsem mrtvý. Proč by se mi mělo dostat horšího zacházení? Copak jsem vám nějak uškodil? Dal jsem tady Karlimu dar a on mě na oplátku srazil k zemi, rozbil mi nos, uvolnil zuby a praštil

mě do brady - takže jsme všichni dobří přátelé."
Pobavené mručení. Jak Shef hádal, Karli byl něco mezi předmětem obdivu a zavedeným vtipem.
"Překvapuje mě ale náš přítel tady za mnou." Shef ukázal přes rameno palcem na tlusťocha. "On tvrdí, že jsem otrok. No, možná. Říká, že jsem jeho otrok. Šel jsem snad do jeho domu? Chytil mě snad sám a riskoval při tom život? Možná jste se všichni rozhodli, že všecko, co spadne z lodi, patří jemu. Mám pravdu?"
Tentokrát znělo mručení rozhodně odmítavě a Karli si dokonce snad tiše uprdl.
"Takže já navrhuju tohle." Shef už téměř obešel celý kruh a vracel se zpátky k tlouštíkovi. "Jestli ze mě chceš udělat otroka, Nikko, tak mě vezmi do Heddeby a strč do prodejního kruhu. Jestli mě dokážeš prodat, dobře. Pak se ale musíš o peníze rozdělit ve vsi. Dokud se ale nedostaneš do Heddeby, tak zůstanu volný, žádná pouta ani obojek. A nechám si oštěp. Můžeš mě docela klidně hlídat, jak budeš chtít. A nakonec, než se tam dostaneme, budu pracovat za jídlo." Shef si poklepal na přívěsek. "Něco umím. Jsem kovář. Dejte mi výheň a nářadí a já vám udělám, co budete chtít."
"To zní dost spravedlivě," křikl kdosi. "Mám radlici, co jí upadává hrana, potřebuje pečlivou ruku."
"Nemluví jako Viking," zavolal jiný. "Spíš jako Frís, jenom bez tý rýmy."
"Slyšeli jste ten kousek o dělení?" ječel třetí.
Shef si plivl do dlaně a čekal. Tlusťoch Nikko, pomalu a s nenávistí v očích, plivl také. Zběžně si plácli. Když napětí opadlo, Shef se otočil a vrátil se ke Karlimu.
"Chci, abys šel taky do Heddeby," řekl. "Abys uviděl svět. My oba ale nejdřív musíme zjistit, jak se tam dostat."

o o o

Asi čtyřicet mil daleko na moři, na dohled od Helgolandu, se na vlnách pohupovala anglická flotila se skasanými plachtami jako hejno obrovských racků. Zcela uprostřed byly čtyři lodě připoutány k sobě, konala se na nich porada. Byl tu Norfolk, jenž unikl z bahnitých kanálů Labské brány, Suffolk, pod velením nejstaršího anglického kapitána Hadreda, Brandův Walrus a Seamew, neboli Racek, Skrblíka Gudmunda, jako zástupci vikinských Poutníků. Všude bouřily vášně a k naslouchajícím námořníkům se přes vodu nesly rozhněvané hlasy.
"Nemůžu uvěřit, že jste ho prostě opustili na té Thorem opuštěné písčině," řekl Brand hlasem, který byl jen o maličko tišší než řev.
Ordlaf zůstal umíněný jako mezek. "Nedalo se nic dělat. Zmizel z dohledu, stoupal příliv, blížila se noc a my nevěděli, jestli se Sigurd a jeho vybraní válečníci neobjeví za dalším kopcem z písku. Museli jsme se odtamtud dostat."
"Myslíš, že žije?" zeptal se Thorvin, stojící mezi kolegy kněžími, povolanými z jejich lodí.
"Viděl jsem, jak se za ním ženou čtyři muži. Tři se vrátili. Nevypadali vesele. Víc nemůžu říct."
"Takže je naděje, že uvízl někde v Menších marších," usoudil Brand. "Všichni ti parchanti tam mají na nohou plovací blány."
"Slyšel jsem, že je taky z bažin," podotkl Ordlaf. "Jestli je tam, tak je nejspíš v pořádku. Proč prostě nejdeme za ním? Teď je den a my si můžem vybrat příliv."
Tentokrát se zabejčeně zatvářil Brand. "To není dobrý nápad. Za prvé, v Menších marších nikdo nepřistává ani pro vodu, dokonce ani na večerní strandhögg. Moc posádek tam prostě zmizelo. Za druhé, jak jsem říkal už před několika týdny, tohle všechno jsou vody, kde potřebuješ lodivoda. A tys říkal, že dokážeš najít cestu s olovnicí a hlídkou! Uvízls a můžeš zas, možná to příště bude na horším místě.
A za třetí, pořád se někde kolem potulují Ragnarssoni. Vyrazili se sto a dvaceti loděmi, podle vašeho počítání. Kolik jsme jich podle tebe potopili nebo zajali?"
Odpověděl Hardred. "Zajali jsme jich šest. Katapulty potopily nejmíň tucet dalších."
"Takže jich zbývá tak stovka, na našich padesát. Míň než padesát, protože se dostali na palubu Buckinghamshire a prorazili díru do dna a já mám teď půl tuctu lodí s moc malou posádkou, aby se daly použít. A znova je nepřekvapíme."
"Tak co uděláme?" chtěl vědět Ordlaf.
Nastalo dlouhé ticho. Nakonec ho porušil Hardred a jeho pečlivá anglosaština zvláštně kontrastovala s táborovým žargonem, vzniklým spojením norštiny a angličtiny, který používali ostatní.
"Když nemůžeme zachránit krále," řekl, "jak říkáte, že nemůžeme, tak vidím jako svou povinnost navrátit se se zbytkem flotily do anglických vod, abych přijal rozkazy od krále Alfréda. Je to můj pán, ale dohoda mezi ním a králem Shefem," - zaváhal, než pokračoval - "zněla, že jeden získá všechna práva druhého, pokud ten zemře dřív. Což může být tento případ."
Počkal, než utichne bouře protestů, a pak pokračoval a jeho hlas získal na pevnosti. "Koneckonců je nyní tato flotila štítem a ochranou anglických břehů. Víme, že můžeme piráty potopit, když se objeví, a to také uděláme. To byl hlavní cíl krále Shefa, stejně jako krále Alfréda. Nastolit mír na pobřeží a klid ve vnitrozemí. Kdyby tu byl, byl by nám řekl, abychom udělali, co říkám já."
"Můžeš jít," křičel Cwicca, osvobozený otrok. "Vrať se ke svýmu pánovi. Náš pán je ten, kdo nám z krků sundal obojky, a my ho neopustíme, aby mu nějakej parchant s plovacíma blánama nasadil svůj."
"A jak se tam chcete dostat?" zeptal se Hardred. "Doplavete? Brand vás nevezme. Ordlaf se neodváží, ne sám."
"Nemůžem prostě jen tak odplout," prosil Cwicca.
Do hovoru se vložil Thorvin. "Ne. Ale já jsem se rozhodl, že poplujeme dál. Aspoň někteří z nás. Něco mi říká, že osudem Shefa Sigvarthssona není zemřít v tichu nebo zmizet. Někdo by ho mohl držet pro výkupné. Nebo ho prodat. Když doplujeme do většího přístavu, kde se sbírají zprávy, něco se o něm doslechneme. Navrhuji, abychom odpluli do Kaupangu, někteří z nás."
"Kaupang," řekl Brand. "Na univerzitu Cesty."

"Mám vlastní důvody, proč se tam vydat, to je pravda," pravil Thorvin. "Ale Cesta má mnoho věncích a mnoho zdrojů a univerzita se o Shefa velmi zajímá. Když půjdeme tam, získáme pomoc."
"Já tam nejdu," prohlásil Hardred vyrovnaně. "Je to příliš daleko, příliš riskantní, celou cestu jsou nepřátelské vody a my teď víme, že 'Nizozemí' se nehodí pro plavbu." Ordlaf kývl v zachmuřeném souhlasu.
"Někteří se vrátí, někteří poplují dál," řekl Thorvin.
"Myslím, že většina se vrátí," pronesl Brand. "Čtyřicet lodí, dokonce i padesát není dost, aby se dostaly skrz všechny flotily Norska a Dánska - jsou tam Ragnarssoni, král Halvdan, hlathirští jarlové, král Gamli, král Hrorik a všichni ostatní. Radši by se měli vrátit, strážit Cestu v Anglii. Je tam spousta lidí, kteří by ji ještě rádi zadupali do země.
Já si vezmu Walrus. Vypluji na hluboké moře, nepopluji kolem pobřeží. Dostanu se tam. Tebe vezmu s sebou, Thorvine, a tvoje druhy, do Kaupangu na univerzitu. Kdo ještě? Co ty, Gudmunde?"
"Vezmi nás!" Cwicca byl na nohou, tvář měl rudou vzteky. "My se nevrátíme. Vezmi mě a moje druhy a taky naši katapultu, můžeme ji přendat z Norfolku, jestli ten yorkshirskej zbabělec nechce riskovat kůži. Cowpang, Ditfen, přemůžem je všechny, když budem muset." Z útrob lodi se ozvalo souhlasné mručení, ukazovalo, že osvobození otroci z osádky katapulty poslouchali.
"Já taky," ozval se téměř neslyšitelný hlas, promluvil mužík číhající za stěžněm. Brand se nejdřív chvíli rozhlížel kolem, dokud si neuvědomil, že to přišlo od Udda, mistra kováře, kterému dovolili vyplout na lodi pouze v jeho předchozí roli náhradníka v osádce katapulty.
"Proč chceš jet do Norska?"
"Kvůli vědomostem," odpověděl Udd. "Slyšel jsem muže mluvit o Jarnberalandu. Železonosné zemi," dodal v překladu.
Objevil se další štíhlý mužík a mlčky se postavil vedle něj. Ranhojič Hund, Shefův přítel z dětství, nyní se stříbrným Idunniným jablíčkem kolem krku.
"No dobře," řekl Brand rozhodně. "Vezmu svou posádku a Seamew jako sesterskou loď. Nemám místo pro víc než deset dobrovolníků. Vezmu tebe, Hunde, tebe, Udde, a tebe, Cwicco. Ostatní ať losují."
"A my budeme pasažéři," řekl Thorvin a kývl na své dva druhy - kněze. "Až na univerzitu."

Kapitola 7

Shef o krok ustoupil a noha se mu zabořila do měkkého bahna. Zatočil oloupanou větví v ruce a pozorně sledoval Karliho. Menší muž se přestal zubit a teď měl ve tváři výraz nervózního odhodlání. Aspoň se naučil, jak držet pořádně meč, ostří a příčka musely být dokonale rovnoběžné s předloktím, aby se výpad či kryt nedaly prorazit. Shef přistoupil blíž, provedl sek zprava doleva, bodl a ukročil, jak ho to Brand naučil během měsíců strávených v táboře před Yorkem. Karli ho snadno odrazil, sice se mu tak docela nepodařilo zachytit lehké dřevo svou těžší čepelí, ale pokaždé ji teď vedl správným směrem - měl vynikající reakce. Pořád však měl ten starý problém.
Shef mírně zrychlil, předstíral útok nízko a rázně Karliho klepl přes ruku s mečem. Ustoupil a sklonil klacek.
"Musíš si to zapamatovat, Karli," řekl. "Neosekáváš křoví. Ty tady máš dvoubřitý meč, ne jednobřitý sekáček. Nač je podle tebe to druhé ostří? Není pro hlavní úder, protože vždycky sekáš tou samou stranou, abys do toho mohl vložit všecku sílu."
"Je to pro zpětnej úder," pravil Karli, opakuje lekci. "Já vím, já vím. Prostě k tomu nedokážu přimět svaly, když na to nemyslím, a když si na to vzpomenu, tak už je pozdě. Tak mi pověz, co by se stalo, kdybych se zkusil postavit opravdickýmu šermíři, Vikingovi z lodí?"
Shef natáhl ruku pro meč, který překoval, a kriticky se podíval na čepel. Nebyla to špatná zbraň, teď už ne. Ale s tím, co měl v kovárně ve vesnici v marších, se toho neodvažoval moc podniknout.
Zbraň byla celá z jednoho druhu kovu, bez spojeni měkkého a tvrdého, které vynikajícímu meči propůjčovaly pružnost a pevnost. Ani nedokázal přikovat tvrzená ocelová ostří, která byla známkou mistrovské zbraně - nebyl to dobrý kov a ve výhni ho dokázal nažhavit pouze do červeného žáru. Takže teď, když s Karlim odešli z vesnice, pokaždé, když spolu šermovali, Shef přitom také používal svůj oštěp Gungni jako halapartnu, objevovaly se na železných hranách laciného meče zuby, které potom musel vyklepat a vypilovat. Přesto se však člověk z těch zubů dokázal poučit. Když byly v pravém úhlu k čepeli, Karli bojoval správně. Pokažený kryt měl za následek rýhy a škrábance v nejrůznějších úhlech. Tentokrát však ne.
Shef podal meč zpátky Karlimu. "Kdybys stál proti skutečnému šampionovi, jako je muž, co mě učil, už bys byl mrtvý," řekl. "Já taky. Ve vikinských armádách je však spousta sedláků. Mohl bys potkat jednoho z nich. A nezapomínej," dodal, "když budeš stát proti skutečnému šampionovi, nemusíš bojovat fér."
"Tos udělal ty," uhádl Karli.
Shef kývl.
"Vykonals spoustu věcí, cos mi o nich neřekl, Shefe."
"Kdybych ti to řekl, nevěřil bys mi."
Karli zasunul meč zpátky do dřevěné, suknem podložené pochvy, kterou na něj vyrobili. Byla to jediná věc, jež ho chránila před všudypřítomným vlhkem Menších marši. Pak se muži otočili a vydali se zpátky do provizorního tábora na mýtině o třicet yardů dál. Z ohně na vaření náhle do vlhkého vzduchu vyletěl oblak kouře.
"Ani jsi mi neřek, co hodláš dělat dál," pokračoval Karli. "To prostě půjdeš na trh s otrokama a necháš Nikka, aby tě prodal, jaks říkal?"
"Půjdu na trh s otroky v Heddeby, to ano," řekl Shef. "Pak se uvidí, co se bude dít. Nehodlám ale skončit jako otrok. Pověz mi, Karli, jak si vedu?"

Mínil tím hodiny, které Karli trávil, výměnou za lekce šermu, tím, že ho učil, jak zatnout pěst, jak silně udeřit přímo před sebe, místo obvyklého rozmáchlého nápřahu, jak udělat krok dopředu a vložit celou váhu těla do háku, jak se krýt rukama a uhýbat hlavou.
Karli se znovu zakřenil. "Asi jako já, řek bych. Kdybys potkal skutečnýho šampiona, pěstního zápasníka z marši, tak bys byl vyřízenej. Dokážeš ale chlapa docela slušně srazit, když stojí rovně."
Shef zamyšleně kývl. Aspoň to byla věc, kterou stálo za to znát. Zvláštní, že jsou tak dobří v jednom jediném umění zápasu, tady v tom zapadlém koutě světa, kde lišky dávaly dobrou noc. Možná to bylo proto, že se tu tak málo obchodovalo a měli tu tak málo kovu, že museli bojovat holýma rukama.
Když se vrátili do tábora, jenom Nikko se obtěžoval vzhlédnout a na oba se rozzlobeně zamračil.
"Zítra dorazíme do Heddeby," řekl. "Potom musí to vaše poskakování přestat. Říkám, že to vaše poskakování musí přestat," zopakoval a křičel přitom, když si ho Shef nevšímal. "Pán, kterýho najdeš v Heddeby, tě nenechá pobíhat kolem a předstírat, že jseš šermířskej mistr. Budeš celej den pracovat, a jestli se budeš ulejvat, přetáhne tě kůží přes záda! Už jsi to pocejtil, viděl jsem tě svlečenýho! Nejseš žádnej válečník, co mu došlo štěstí, jseš jenom uprchlík!"
Karli do Nikkova ohně hodil hrst bláta, takže křik utichl v rozčileném mumlání.
"Je to naše poslední noc," řekl Karli tichým hlasem. "Mám nápad. Hele, vyjdeme z Menších marši. Zítra budeme na silnici a na suchý zemi, kde žijou Dánové. Ty si s nima můžeš promluvit, mně to moc nejde. Ale půl míle daleko je vesnice, kde holky pořád mluví dobrou maršskou řečí jako já - a ty taky, sice pořád mluvíš jako Frís, ale ony ti budou rozumět. Tak proč prostě nevyklouznem a nezjistíme, jestli v tý vesnici není některá, co by chtěla na chvíli vyměnit toho blátošlapa, co je na něm závislá?"
Shef se na Karliho podíval se směsicí podráždění a náklonnosti. Za ten týden, co pobýval v maršské vesnici u moře, si uvědomil, že Karli, veselý, upřímný a bezstarostný, patří k těm mužům, kteří se ženám vždy líbí. Reagovaly na jeho humor, na to, jak se o nic nestaral. Zřejmě vyzkoušel své štěstí u každé ženy doma ve vsi, a obvykle úspěšně. Někteří manželé a otcové to věděli a někteří zavírali oči, žádný nijak nedychtil poskytnout Karlimu důvod použít pěsti. Když Karli odešel s Nikkem a ostatními na obchodní výpravu do Heddeby, všichni to schvalovali, ať už se jim podaří uplatnit Shefa jako zboží nebo ne. Poslední noc, kdy Karli spal v chýši s rodiči, neustále někdo škrábal na okenice a on mizel do křoví venku.
Nebyly to Shefovy ženy, proto neměl Shef důvod si stěžovat. A přesto ho Karli znepokojoval na jakési hlubší úrovni. V mládí, když pracoval v kovárně v Emnethu na blatech a cestoval po okolních vesnicích s posílkami, měl Shef několik vášnivých schůzek s dívkami - dcerami sedláků, dokonce i s dcerami nevolníků, ne mladými dámami, jejichž panenství bylo ceněno a stráženo, prostě s obyčejnými holkami, které byly připravené poučit ho v jeho nevědomosti. Pravda byla, že ho nikdy nevyhledávaly tak, jako chodily za Karlim, snad je odrazovala jeho zachmuřená starost o budoucnost, možná že vycítily jeho vnitřní posedlost, ale alespoň si nemusel myslet, že mu něco schází, že není normální.
Potom Emneth zcela vyrabovali Vikingové, zmrzačili jeho otčíma a chytili Godivu, kterou pak zachránil. Toho letního rána pak přišla ona chvíle v malé chajdě v lesíku, kde se stal Godiviným "prvním mužem", a on si myslel, že dosáhl vrcholu své ctižádosti. A od té doby neměl Shef nic se žádnou ženou, dokonce ani s Godivou ne poté, co ji získal zpátky, ani poté, co si na hlavu nasadil zlatý královský kroužek a polovina nevěstek v Anglii čekala jen na jeho zavolání. Shefa občas napadlo, jestli snad na jeho mysl tolik nezapůsobila Ivarova hrozba, že ho nechá vykastrovat. Věděl, že je stále celým mužem - jenomže to byl i Ivar, aspoň na tom Hund trval, a stejně se mu říkalo "Měkkýš". Mohl chytit impotenci od muže, jehož zabil? Nebo ho snad proklel jeho polobratr, Godivin manžel, než ho pověsili?
Shef věděl, že je to otázka mysli, ne těla. Mělo to něco společného s tím, jak využil ženu, kterou miloval, jako návnadu a úplatek, jak v duchu souhlasil s tím, že ho odmítla a vdala se za Alfréda, nejpravdomluvnějšího muže, jakého kdy Shef poznal. Ať už to byl kterýkoliv případ, neznal na to lék. Jít s Karlim mohlo vést jen k ponížení. Zítra bude stát na trhu s otroky a den poté by mohl čelit kleštiči.
"Myslíš, že mám šanci?" zeptal se a poplácal si zničené oko a tvář.
Karlimu se tvář stáhla potěšením. "Jasně že ano! Velkej vysokej chlapík jako ty, s kovářskýma svalama. Cizí přízvuk, přídech tajemství. Musíš si pamatovat, že holky tady se nudí. Tady se nikdy nic nestane. Nesmí jít ani na silnici, kde by je mohl někdo chytit. Do marši nikdy nikdo nepřijde. Od narození do smrti vidí pořád ty samý obličeje. Řeknu ti... "
Karli se pustil do líčení představ, jakými se děvčata z Menších marši musela zabavit, když neměla po ruce pohledného cizince - nebo ošklivého cizince - zatímco Shef míchal pokrmem v kotlíku a na klacek namotával proužky těsta, aby je nechal opéci v ohni. Myslel si, že Karliho plán nebude fungovat, rozhodně ne na něj. Na námořní výpravu se ale vydal především z jednoho důvodu - totiž aby setřásl chmury způsobené svatbou Alfréda s Godivou. Využije každé příležitosti, jak zlomit kouzlo, které na něho působí. Nic moc ale nečekal. Na to, aby se zbavil svých vzpomínek, by potřeboval víc než ženušku z blat.

o o o

O několik hodin později, když se v černočerné tmě vraceli přes bažiny do tábora, se Shef znovu zamyslel nad svým nedostatkem zájmu. Večer se odvíjel v podstatě tak, jak čekal. Do vsi dorazili v době, kdy lidé vycházeli ven a pohybovali se kolem domů, občas zapředli hovor s muži, aby zjistili, co je nového, Karli vrhal významné pohledy a občas rychle prohodil pár slov s tou či kterou dívkou, zatímco Shef zabavoval její mužské ochránce. Pak za soumraku okázalý odchod, kradmo obejít vesnici k hájku smutečních vrb s větvemi visícími nad stojatou vodou. Příchod dívek, funících, vystrašených a vzrušených.
Shef skončil s příjemnou boubelkou s trucovitou tváří. Nejdřív s ním koketovala, pak jím opovrhovala. Pak, nakonec, když si uvědomila, že Shef sám ohledně svého neúspěchu nechová ani naději, ani není vyvedený z míry, začala být

ustaraná. Hladila ho po zničené tváři a pod halenou mu na zádech nahmátla jizvy. "Zažils těžký časy?" prohodila zpola tázavě. "Těžší, než ukazují ty jizvy," odpověděl. "Věci jsou těžký i pro nás ženský, víš," řekla mu. Shef si vzpomněl na to, co viděl po dobytí Yorku a v troskách Emnethu, vzpomněl si na matku a její životní příběh, na Godivu a Alfgara a zkrvavenou březovou metlu, na příběhy o Ivaru Měkkýši a jeho zacházení se ženami, nakonec se rozpomněl na kosti otrokyň, pohřbených zaživa s přeraženou páteří, o něž zakopl v mohyle starého krále, a neříkal nic. Chvíli jenom mlčky leželi, mezitím hluk, který vydával Karli a jeho družka, utichl a pak se ozval nanovo. "Nikomu to neřeknu," pošeptala mu, když se druhý pár konečně vynořil zmáčený a zablácený ze svého dolíku. Už ji nikdy neuvidí.
Shef si uvědomil, že by mu mělo dělat starosti, že není celým mužem. Ale jaksi mu to starosti nedělalo. Zarazil se a patkou oštěpu vyzkoušel pevnost půdy před sebou. Ve tmě na blatech cosi zabublalo a zapleskalo a Karli s vyjeknutím tasil meč.
"Byla to jenom vydra," poznamenal Shef.
"Možná. Copak nevíš, že v mokřinách jsou i jiní tvorové?"
"Jací?"
Karli zaváhal. "Říkáme jim tursové."
"Ano, my taky. Velicí tvorové, co žijí v bahně a chytají děti, které si hrají příliš blízko. Obří ženy se zelenými zuby. Ruce mají porostlé dlouhou šedou srstí, natahují je z vody a převracejí čluny lovců ptáků," dodal Shef, přičemž vylepšil jeden z příběhů, které slyšel od Branda. "Merlingové, co sedí a hodují na... "
Karli ho popadl za ruku. "Dost! Neříkej to. Mohli by slyšet, jak je voláš, a přijít."
"Nic takového neexistuje," prohlásil Shef, jenž se znovu ujistil o tom, kde je, a vstoupil na maličko pevnější půdu mezi dvěma třasovisky. "Lidé si jenom vymýšlejí příběhy, aby vysvětlili, proč se někdo nevrátí. V mokřinách, jako je tahle, nepotřebuješ tursa, abys zmizel. Hele, támhle za těmi olšemi je tábor."
Když dorazili na okraj táborové mýtiny, kde již nehybně leželi muži zabalení v pokrývkách, Karli k němu vzhlédl. "Nerozumím ti," řekl. "Vždycky si jseš jistej, že všecko víš nejlíp. Jednáš jako náměsíčník. Poslali tě bohové?"
Shef si všiml, že Nikko je vzhůru, sedí a mlčky je pozoruje ze stínu. "Pokud jsem," opáčil, "tak doufám, že mi zítra pomůžou."

o o o

Ve snu té noci měl pocit, jako by mu šíji svíraly ocelové prsty, které ho nutí dívat se tím či oním směrem.
Nejdřív viděl cosi na opuštěné pláni. Stál tam jakýsi mladý válečník a s obtížemi se držel zpříma. Zbroj měl pokrytou zčernalou krví a další mu zpod kroužkové košile stékala po nohou. Oběma rukama svíral zlomený meč a u nohou mu ležel další válečník. Odněkud z dálky slyšel Shef nápěv:

Šestnácte ran mám, prošly mou zbrojí,
zavírám oči, nevidím, kam kráčím.
Ostrý Angantyho meč srdce mi probíjí,
krev mou prolil, jedem zakalený.

Meč se nedá zakalit v jedu, pomyslel si Shef. Kalení je otázka velkého žáru a náhlého zchlazení. Proč voda najednou nestačí? Možná je to tou párou, která z ni stoupá. A co je vlastně pára?
Prsty na šíji se náhle sevřely, jako by chtěly, aby dával pozor. Nad plání Shef viděl poletovat dravé ptáky a hlas znovu zazpíval:

Hladoví krkavci z jihu přilétají,
běloocasí mrchožrouti bratry následují.
Teď naposled jim chystám tabuli.
Na mojí krvi teď divocí ptáci hodují.

Shef měl dojem, že za ptáky na okamžik zahlédl ženy, ženské postavy jedoucí na větru, a ještě dál za nimi v příšeří se otevírala obrovská vrata, vrata, která již viděl, dveře Valhaly.
Takže hrdinové umírají, řekl jiný hlas, ne ten zpěvavý. Dokonce i v ochromení snu Shefa zamrazilo, když poznal zachmuřeně ironický hlas svého ochránce, boha Ríga, jehož znamení - ostrev - nosil kolem krku. Toto je smrt Hjalmara Šlechetného, pokračoval hlas. Rozhodl se bojovat se švédským berserkem, čímž mému otci Odinovi opatřil dva rekruty.
Scéna zmizela a Shef cítil, jak mu nadpřirozená síla obrací hlavu jinam. Chvíle, a pak se zaostřil jiný výjev. Bylo to někde za hlavními komnatami, možná slepý průchod někde mimo cesty, chladný a nepříjemný. Tady si lehala jakási stařena, opatrně a s bolestmi. Shef věděl, že jí ranhojič, vědmák či zvířecí felčar právě sdělil, že zemře. Ne na plicní chorobu, kterou obvykle trpívali starší lidé v zimě, ale pro to, že v ní cosi roste, cosi zlého. Velice ji to bolelo, ale neodvažovala se promluvit. Neměla už žádné příbuzné; pokud měla nějakého manžela či syny, již byli mrtvi nebo odešli, nyní žila z pochybného milosrdenství těch, kteří nebyli její krve. Kdyby je v nejmenším obtěžovala, sebrali by jí i její ubohý kavalec a chleba. Byla naprosto nedůležitá osoba.
Byla to ta dívka, kterou opustil na blatech, její život pomalu končil. Mohla to být ona. Mohly to být i jiné ženy. Shef pomyslel na Godivinu matku, irskou otrokyni, kterou si jeho otčím Wulfgar vzal jako milenku a pak ji prodal, oddělil od dítěte, když manželka začala žárlit. Byly tu ale další. Mnoho dalších. Svět byl plný zoufalých starých žen, a také starých mužů, kteří se z posledních sil snažili zemřít v tichosti a nepřitahovat pozornost. Pak se mohli vplížit do svých hrobů a

zmizet z paměti. Kdysi byli mladí.
Z té scény Shef cítil vlnu takové beznaděje, jakou si dřív ani neuměl představit. A přesto na ní bylo cosi zvláštního. Ta pomalá smrt mohla přijít za mnoho let, jak si pomyslel, když měl dojem, že ženu poznává. Nebo k ní mohlo dojít kdysi dávno. Na chvíli však Shef zřejmě věděl jedinou věc, ta stařena, modlící se o smrt bez povšimnutí na posteli, byla on. Nebo on byl ona?
Shef se s trhnutím a pocitem úlevy probudil. Kolem něj v táboře leželi muži v pokrývkách. Shef pomalu vydechl a uvolnil napjaté svaly.

o o o

Příštího rána vyšli z mokřadů téměř naráz. Jednu chvíli se ploužili mezi černými tůněmi a přes mělké potoky, které zdánlivě tekly odnikud nikam, v řídké studené mlze. Potom se jim půda pod nohama zvedla, mlha ustoupila a za loukou, necelou míli dlouhou, Shef viděl vojenskou silnici táhnoucí se k obzoru, po níž putoval nepřerušený zástup lidí. Ohlédl se a viděl, že Menší marše pokrývá mlžná pokrývka. Se sluncem se rozplyne a za soumraku se znovu utvoří. Nebylo divu, že obyvatelé žili z ruky do huby a nepoznali vetřelce.
Shefa také pobavilo, když viděl, jak se jeho společníci po příchodu na silnici změnili. V mokřinách byli v bezpečí, sebevědomí, připravení ohrnovat nos nad vnějším světem a svými sousedy. Tady klopili hlavy a doufali, že se vyhnou pozornosti. Shef sám šel s hlavou vztyčenou a rozhlížel se kolem sebe, zatímco ostatní se hrbili a tiskli se k sobě.
Brzy je dohonila skupinka na koních, deset dvanáct mužů jelo společně s nákladními zvířaty, náklad soli mířící na sever na Jutský poloostrov. Když projížděli kolem mužů z marši, volali na sebe norsky.
"Hele, vidíš ty blátošlapy z mokřin? Proč vylezli ven? Hele, ten je vysoký, jeho máma musela prožít menší dobrodružství. Hej, mokřiňane, na co tak koukáš? Hledáš snad lék na prázdný žaludek?"
Shef se zakřenil do nejhlasitějšího smíchu a zavolal v odpověď plynnou norštinou, kterou pochytil od Thorvina a pak od Branda a jeho posádky.
"Co ty o tom víš, Jute?" Přeháněl drsné hrdelní hlásky ribeského nářečí, kterým jezdci mluvili. "To mluvíte norsky, nebo vás bolí v krku? Zkuste si do piva rozmíchat med a možná to dokážete vykašlat."
Obchodníci přitáhli koním otěže a vytřeštili na něj oči. "Ty nejsi z Menších marši," řekl jeden z nich. "A nemluvíš ani jako Dán. Odkud jsi?"
"Enzkr em," odpověděl Shef. "Já jsem Angličan."
"Mluvíš jako Nor a navíc Nor z konce světa. Slyšel jsem chlapy, co jazykem, jako mluvíš ty, obchodovali s kožešinama."
"Já jsem Angličan," zopakoval Shef. "A neobchoduju s kožešinami. Jdu s těmihle lidmi na trh s otroky do Heddeby, kde mě chtějí prodat." Vytáhl stříbrný přívěsek na světlo, otočil se tváří k Dánům a vážně mrkl okem. "Není třeba to udržovat v tajnosti. Koneckonců si musím najít kupce."
Dánové se na sebe podívali a jeli zase dál. Shef byl docela spokojený. Angličan, navíc jednooký a se stříbrnou ostrví kolem krku. Stačilo, aby se zpráva dostala jen k jedinému Brandovu příteli či k někomu z Poutníků nebo dokonce k některému kapitánovi z loňského tažení, který se vrátil domů, a Shef bude mít poměrně velkou důvěru, aby získal alespoň přepravu domů do Anglie, ačkoliv by jenom velice nerad nastupoval na loď v Heddeby na baltském pobřeží.
Nikko se na něj mračil, cítil, že mu situace uniká mezi prsty. "Než dorazíme na trh, vezmu si ten tvůj oštěp."
Shef oštěp použil, aby ukázal na dřevěnou palisádu Heddeby, která se objevila na dohled.

o o o

Jak se Shef druhý den pomalu šoural dopředu v řadě zboží na prodej, srdce mu bušilo prudčeji. Pořád cítil ten vnitřní klid - nebo to byla lhostejnost? - s nímž se probudil toho rána v Karliho chýši a jenž ho ani na chvíli neopouštěl. A i když věděl, co má v plánu, nevěděl, jak to provést. Výsledek cele závisel na tom, jaká má člověk práva. Na trhu s otroky v Heddeby pak na tom, co si on a jeho přátelé dokážou vynutit.
Trh sám byl jenom vyklizené místo na břehu, kde uprostřed byl pár stop vysoký pahorek, na němž se zboží předvádělo kupujícím. Dál už jenom na úzkém pruhu písku mírně šplouchal Balt. Na jedné straně se daleko do mělké vody táhla dřevená mola, aby knarry se širokými trupy mohly přirazit a vyložit náklad. Kolem celého místa se táhla pevná palisáda z kůlů, ve srovnání s římskými hradbami vzdáleného Yorku sice dost chatrná, ale byla udržovaná a se silnou stráží. Shef četl o činech krále Hrorika, jenž vládl v Heddeby a od něj k dánské hrázi zvané Danewerk třicet mil na jih. Jeho důchody však závisely na clu, které vybíral od kupců v přístavu, a vládl i strážil se stejně pohotovou a těžkou rukou. Shef občas pohlédl k šibenici, již vztyčili všem na dohled na nejvzdálenějším molu. Viselo na ní asi půl tuctu vousatých mrtvol.
Hrorik si dával práci, aby kupcům dokázal, že jejich práva budou ochráněna. Jednou z mnoha věcí, kterou Shef nemohl vědět, bylo, zda jeho plán nebude považován za ohrožení obchodu. V každém případě však, jak čas ubíhal, řada postupovala a on měl stále mrzutější náladu.
Skupinku, kterou dražili tentokrát, tvořily pouze ženy, bylo jich šest a dopředu je strkalo několik křenících se Vikingů. Muži je drželi za ruce, zatímco vůdce obcházel kolem pahorku a vyřvával jejich přednosti. Shef viděl, že všechny jsou mladé. Na pokyn jim muži stáhli pláště a všechny tu stály jen v krátkých kytlích, s nohama holýma kus nad kolena, a ve slunečním světle jejich bílá pleť přitahovala pohledy.
"Odkud jsou?" zeptal se Shef ozbrojeného strážce stojícího poblíž řady otroků. Muž si Shefa zvědavě prohlédl, jeho postavu i postoj, a zabručel v odpověď.
"Wendky. Vidíš tu bílou pleť a rusý vlasy. Chytili je na jižním pobřeží Baltu."

"A kdo jsou kupci?" Shef už je viděl, skupinku snědých mužů v cizím odění, tlačící se dopředu, aby si mohli ženy lépe prohlédnout. Místo obvyklých přileb či obnažených hlav měli roušky a zakřivené dýky u pasu se jim třpytily drahým kovem. Někteří se celou dobu dívali kolem, jako by čekali překvapivý útok.
"Muži z jižních krajů. Uctívají nějakého boha, co je soupeřem boha Krista. Hodně kupují ženský a platí zlatem. Letos musí platit hodně."
"Pročpak to?"
Strážce se na něj znovu zvědavě podíval. "Mluvíš norsky, ale nic nevíš? Cena za ženy šla nahoru ve chvíli, kdy se pokazil anglickej obchod. Z Anglie bývaly dobrý holky."
Kordóvští Arabové teď skrze tlumače kladli otázky. Jeden z diváků je překládal davu.
"Chce vědět, jestli jsou všecky panny."
Výbuch smíchu a mocný býčí hlas zařval: "Vím, že ta vysoká nejni, Alfe, viděl jsem, jak ji včera zkoušíš za svou boudou."
Vůdce prodávajících se rozzlobeně otočil a snažil se přihlížející umlčet zamračeným pohledem. Arabové si zavolali tlumače a dali hlavy dohromady. Nakonec nabídka. Námitka a odmítnutí. Avšak žádné protinabídky. Dohoda byla uzavřena - Shef viděl záblesk, když peníze měnily majitele, a při tom pohledu se nadechl. Nebyly to stříbrňáky, nýbrž zlaté denáry. Dražitel dostal poplatek, další dostal jarl krále Hrorika, který to pozorně sledoval, ženy byly zabaleny a odehnány pryč.
Pak se objevila podivná postava, muž středního věku v cárech černého hábitu. Vypadal plešatý, ale na lebce mu již vyráželo kratičké strniště černých vlasů. Křesťanský kněz, uvědomil si Shef, s tonzurou, kterou si delší dobu neholil. Když vyšel, protlačil se mezi diváky jiný muž, jenž ho chtěl zřejmě obejmout. Další kněz, další černý hábit, ale tentokrát s hladce vyholenou tonzurou. Strážný ho zatlačil zpátky a další se zeptal na nabídky.
Skupinka vysokých, mohutně stavěných mužů zahalených i v jarním slunci v kožešinách, okamžitě zareagovala. Shef si myslel, že to jsou Švédové, vzpomněl si na přízvuk Gudmunda Skrblíka a pár dalších, s nimiž se setkal v řadách Velké armády Ragnarssonů. Nabízeli osm uncí stříbra. Jeden z nich vytáhl od pasu váček a hodil ho na zem, aby podpořil svou nabídku.
Kněz, jehož předtím zatlačili pryč, byl zase zpátky, uhýbal před strážemi, rozpřahoval ruce a vášnivě křičel.
"Co říká?" zamumlal strážný vedle Shefa.
"Snaží se zakázat prodej," odpověděl Shef, jenž v té hatmatilce rozeznal směs norštiny a dolnoněmčiny. "Říká, že nemají právo prodat kněze pravého Boha."
"Prodají i jeho, jestli nesklapne," zabručel strážný.
A opravdu, Švédové hodili na zem další váček, vyměnili několik slov s dražitelem a už se spokojenými výrazy mířili k oběma mužům.
Z davu vystoupil další muž a uspokojení se vytratilo, nahradil ho výraz ostražité vypočítavosti. Shef, jenž byl zvyklý odhadovat válečníky, okamžitě poznal důvod.
Nově příchozí nebyl nijak vysoký, byl ještě menší než nejmenší ze Švédů. Měl však nesmírně široká ramena a navíc se pohyboval s línou sebejistotou, která muže zarazila. Měl na sobě prošívanici, odřenou a s našitými pruhy různých barev. Levou ruku měl položenou na hlavici dlouhého jezdeckého meče. Vlasy měl jako tuhý, světlý kartáč a sevřenou, hladce vyholenou tvář tvrdou jako kámen. Nicméně se usmíval.
Blonďák vsunul špičku nohy pod jeden váček a kopl ho zpátky Švédům, pak i druhý.
"Nemůžete ho mít," řekl nabubřelou norštinou a v náhlém tichu se jeho hlas jasně rozléhal. "Žádného z nich. Jsou to knězové Krista a jsou pod mou ochranou. Pod ochranou Lanzenorden." Náhle mluvil ještě hlasitěji a mávl rukou. Shef si uvědomil, že ke kruhu se přiblížil asi tucet mužů v drátěných košilích a se zbraněmi. Byli proti Švédům v přesile. Přihlížely tu však dvě stovky Norů, kteří rovněž byli všichni ozbrojení. Kdyby se spojili proti křesťanům Nebo kdyby se muži krále Hrorika rozhodli, že budou chránit obchod a trh
"Zaplatíme za jednoho z nich," zavolal blonďák smířlivě. "Osm uncí. Křesťanské peníze jsou stejně dobré jako pohanské."
"Deset uncí," řekl vůdce Švédů.
Dražitel se tázavě podíval na blonďáka.
"Dvanáct uncí," řekl potom pomalu a rozvážně. "Dvanáct uncí, a nebudu se ptát, jak jeden z vás přišel ke křesťanskému knězi - ani nač vy chcete křesťanského kněze. Dvanáct uncí, a myslete si, že máte štěstí."
Švéd sjel rukou po toporu sekery a plivl na zem.
"Dvanáct uncí," řekl. "A Odinovy mince mají lepší zvuk než peníze nějakýho křesťanskýho kleštěnce s hladkým obličejem."
Shef cítil, jak se strážce vedle něho pohybuje, všiml si, že Hrorikův jarl také popochází dopředu. Když Švéd domluvil, nadhodil si sekeru, aby ji mohl chytit v útočné pozici. Ale než kterýkoliv z nich dokončil pohyb, vzduchem se cosi mihlo, ozval se náraz a zafunění. Švéd zíral na mosazný jílec, který mu trčel z těla. Shef si uvědomil, že blonďák se ani nepokusil tasit meč. Místo toho vytáhl od pasu těžký nůž a spodem ho hodil. Než tu myšlenku dokončil, blonďák už udělal tři kroky, tasil meč a nyní stál s hrotem dlouhého meče opřeným o ohryzek prodávajícího.
"Je obchod dohodnutý?" zavolal a na okamžik pohlédl stranou na váhajícího jarla.
Prodávající pomalu, opatrně kývl.
Blonďák odtáhl meč. "Jen osobní neshoda," poznamenal k jarlovi. "To nemá vliv na trh. Rád to vyřídím s jeho přáteli kdekoliv za městem."
Jarl chvíli váhal, potom také přikývl a nevšímal si křiku Švédů, sklánějících se nad tělem svého vůdce.
"Zaplaťte peníze a odveďte si svého muže. A vy ostatní přestaňte hulákat. Když už začnete mužům nadávat, tak byste

měli být rychlejší. Jestli chováte nějakou zášť, tak si to můžete klidně vybojovat. Ale ne tady. Škodí to obchodu. No tak, někdo pokračujte, strčte tam další zboží."
Když se křesťanští duchovní objali a blonďák se připojil ke skupině svých ozbrojených pomocníků, Shefa strčili k pahorku. Na okamžik se ho zmocnila panika, jako herce, který zapomněl svůj text při nečekané narážce. Pak se dopředu prodral Nikko a za ním Shef viděl ustaranou tvář Karliho a vzpomněl si, co musí udělat.
Pomalu si začal stahovat odrbanou vlněnou halenu.
"Co tu máme?" vyjel dražitel. "Silného mladého muže, schopného vykonávat prosté kovářské práce, k prodeji ho nabízí - nějaký blátošlap, to je jedno."
Shef hodil halenu na zem, upravil si Rígův stříbrný přívěsek na prsou a napjal svaly v parodii na chování zemědělských nádeníků, když se nechávají najímat na polní práce. Sluneční světlo mu zvýraznilo staré jizvy po bičování na zádech, bičování, jehož se mu před mnoha lety dostalo z otčímových rukou.
"Je poslušnej?" křikl kdosi. "Rozhodně tak nevypadá."
"Otroka můžeš k poslušnosti přimět," odsekl Nikko a postavil se vedle dražitele.
Shef zamyšleně kývl a přistoupil k nim. Při tom opatrně roztáhl prsty levé ruky, pak je zaťal v pevnou pěst s palcem vně, jak mu to Karli ukázal. Musel to hodně zdramatizovat. Nebylo to strčení, ani šťouchnutí.
Předsunul levou nohu, podle Karliho ukázek, poté švihl levačkou krátkým obloukem a dal do úderu váhu celého těla. Mířil tak, jako by mu měla ruka skončit nad pravým ramenem. Levý hák skončil ne na Nikkově čelisti - Karli ho od toho jako začátečníka zrazoval - nýbrž na jeho pravém spánku. Tlouštík, naprosto nepřipravený, se okamžitě složil na kolena.
Shef ho okamžitě popadl za límec, vytáhl ho na nohy a obrátil ho čelem k davu.
"Jeden blátošlap," zařval norsky. "Moc mluví. Není k ničemu. Co nabízíte?"
"Já myslel, že on prodává tebe," křikl kdosi.-
Shef pokrčil rameny. "Změnil jsem názor." Rozhlížel se kolem a snažil se podrobit si dav jediným okem. Co činí otroka otrokem? Nakonec musí dojít k vzájemné shodě. Otroka, který prostě neposlouchá, který se prostě vzpírá, je možné zabít, ale nestojí za nic. Shef si uvědomil, že na okraji kruhu dochází k menší rvačce, jak Nikkovi chtěli jít na pomoc jeho syn a synovec, jenomže jim cestu zahradil Karli s pozvednutými pěstmi.
"Dobrá, dobrá," prskl jarl Shefovi téměř u ucha. "Vidím, že vy dva jste naprosto nevhodní k prodeji. Tohle vám ale povím - pořád mi dlužíte poplatek za dražbu, a jestli ho nezaplatíte, vezmu si ho za vás za oba."
Shef se rozhlédl kolem sebe. Nebezpečná chvíle. Doufal, že do této chvíle již zahlédne přátelskou tvář, pokud Dánové, které potkal na silnici, rozšířili zprávu. Teď to bude muset vyřídit s jarlem-výběrčím sám. Zůstaly mu pouze dvě věci. Sevřel rukou stříbrný přívěsek - tohle byla poslední možnost. A ta druhá?
Do trávy u jeho nohou se zabodl oštěp Gungni. Karli, celý rozzářený, si mnul klouby a vesele mu zamával. Shef už chtěl vytáhnout oštěp ze země, ukázat runové značky pohrdlivému jarlovi a pokusit se uzavřít dohodu.
"Jestli je na prodej ten jednooký," křikl kdosi, "tak ho koupím. Vím o někom, kdo ho moc chce."
Shef, s pocitem blížící se pohromy, se obrátil k novému hlasu. Doufal, že ho pozná přítel. Nezapomněl na to, že existuje možnost, že to bude nepřítel, ale sázel na to, že všichni stoupenci Ragnarssonů, ti z vojáků Velké armády, co přežili a které znal, budou s flotilou Ragnarssonů na moři na druhé straně Dánska. Nepočítal ale s volnými spojenectvími, neustále se měnícími dohodami vikinského světa.
Byl to Skuli Holý, který velel obléhací věži, když Shef před rokem dobýval hradby Yorku, ale pak se spojil s Ragnarssony, kteří je zradili. Teď popošel dopředu a posádka jeho lodi se mu držela těsně za zády v disciplinované formaci.
Zároveň Shefa cosi upozornilo, že na něj upřeně zírá ještě někdo jiný. Otočil se a setkal se s párem černých, neúprosných očí. Okamžitě muže poznal. Erkenbert, černý jáhen, jehož poprvé viděl při smrti Ragnara v hadí jámě a naposledy, když ho nakládali na palubu přepravní lodě po porážce křesťanské křížové výpravy u Hastingsu. Stál vedle zachráněného černého kněze, rychle něco vykládal plavovlasému Němci a ukazoval.
"Skjef Sigvarthsson - Ivarova zhouba," pravil Skuli a křenil se teď jen o pár stop dál. "Jsem připravenej za tebe zaplatit víc, než je tržní cena. Řek bych, že mi Ivarovi bratři na oplátku zaplatí tvoji váhu ve stříbře."
"Jestli si to dokážeš vybrat," prskl Shef, couvl a rychle se ohlédl přes rameno, kde je nejbližší zeď, aby si mohl krýt záda. Uvědomil si, že Karli je s ním. Tasil meč a vzdorně křičel v rostoucím hluku. Shef si okamžitě povšiml, že zapomněl na všechno, co mu řekl, a zbraň drží jako doškář sekající rákosí. Kdyby se napětí prolomilo, Karli by byl ve chviličce mrtev.
Plavovlasý Němec se teď rovněž ocitl v Shefově zorném poli, také měl tasený meč. Jeho muži se snažili utvořit řadu mezi Shefem a Skulim. On také řval něco o ceně. V pozadí se obchodníci a otroci rozprchli, někteří se snažili dostat pryč, jiné to přitahovalo a zřejmě se snažili připojit k jedné či druhé frakci. Stráže krále Hrorika, které ten náhlý výbuch násilí mezi zákazníky úplně vyvedl z míry, se snažily vytvořit klín a prodrat se do středu hrozící bitvy.
Shef se zhluboka nadechl a potěžkal oštěp. Půjde rovnou po Skulim a zkusí štěstí s Erkenbertem a křesťany. Nejdřív ale jeden milosrdný čin. Otočil se, hodlaje srazit nicnetušícího Karliho patkou oštěpu. Když bude prcek na zemi, třeba ho nikdo nezabije, což by určitě udělali, pokud by se pokusil bojovat.
Něco viselo na hrotu a stahovalo ho dolů, bránilo mu to v pohybu. A něco jiného mu zakrylo obličej a oslepilo ho. Když se zoufale snažil strhnout pokrývku a osvobodit se, z boku ho cosi zasáhlo do hlavy. Klesl na koleno, pokoušel se vstát, pokoušel se vidět. Jestli ztratí vědomí, příště by mohl uvidět tvář některého Ragnarssona, chystajícího se mu prořezat do žeber krvavého orla.
Kdosi Shefovi podrazil nohy a on hlavou udeřil do země.

Kapitola 8

"Mrzí mě to," řekl tlusťoch na druhé straně stolu. "Kdybych se o tobě doslechl o trochu dřív, byl bych tě vykoupil od tvých přátel z marši sám a nikdo by se nic nedozvěděl. Ale jsi taky král, takže musíš sám vědět, jaké to je. Žádný král není chytřejší než informace, které dostává."
Shef zíral, snažil se zaostřit pohled na mužův obličej, potřásl hlavou, aby se mu rozjasnil zrak, a trhl sebou.
"Takže," řekl ten muž. "Myslím, že jsi neslyšel ani slovo z toho, co jsem říkal. Kde to bolí?"
Shef si promnul levý spánek a zároveň si uvědomil, že bouli má na pravé straně. Před očima se mu mihla čísi ruka, došlo mu, že ho zkouší kvůli otřesu mozku.
"Boule na jedné straně, bolest na druhé. Myslíš si, že se ti mozek uvolnil v hlavě, viď?" pokračoval tlouštík konverzačním tónem. "Proto je tolik zkušených válečníků - no - trochu divných. Říkáme tomu vidrhögg, protiúder. Vidím ale, že už se ti daří líp. Dovol, ať ti zopakuju něco z toho, co jsem říkal.
Jsem Hrorik, král Heddeby a jižního Jutska. A ty?"
Shef se náhle zazubil, protože mu došla podstata toho, co slyšel. "Jsem tvůj kolega král, Shef, král Východní a Střední Anglie."
"Dobrá. Jsem moc rád, že se ti paměť vrací. Míváme na tržišti nepokoje dost často, víš, a mládenci už v tom umějí chodit. Hodit plachtu na všechny zbraně a potom klepnout každého, kdo vypadá nebezpečně, dokud se ještě snaží vytáhnout čepel. Neradi ztrácíme zákazníky nadobro." Velká ruka nalila víno do něčeho, v čem Shef poznal zlatý pohár. "Nalej si do toho trochu vody a brzy se budeš cítit líp."
"Dneska jsi zákazníka ztratil," podotkl Shef, když si vzpomněl na nůž trčící ze srdce švédského kupce.
"Ano, to nebyl dobrý obchod. Můj jarl mi ale hlásil, že ten mrtvý provokoval. Kromě toho... "
Buclatým prstem vytáhl Shefovi z výstřihu přívěsek, který někdo našel a vrátil zpátky.
"Ty vyznáváš Cestu, že? Takže nemáš moc v lásce křesťany. Z toho, co jsem slyšel o tvém vítězství nad Franky, bych řekl, že vůbec, a odvažuji se říct, že oni mají ještě míň v lásce tebe. Tady dole na ně ale musím dávat dobrý pozor. Mezi mnou a Odin ví kolika německými kopiníky je jenom dánská hráz. Je pravda, že pořád bojují mezi sebou, a ještě větší pravda je, že se nás bojí víc než já jich. Ale já vážně velmi nerad vyvolávám potíže, zvlášť v otázkách víry.
Takže nechávám křesťany, aby sem posílali své kněze a obraceli věřící na svou víru, a nikdy neřeknu ani slovo, když začnou křtít ženy a otroky. Jistě, když se ti chudáci zatoulají na venkov a skončí prodaní do otroctví nebo je pro štěstí hodí do močálu, nemůžu s tím nic dělat. Udržuju pořádek v Heddeby a podél obchodní silnice a soudím rozmíšky v zákonodárném shromáždění thing. Říkám svým poddaným, čemu mají věřit a koho nechat na pokoji. " Tlouštík se zasmál. "A ty víš, jak riskantní to může být.
Tohleto je ale něco nového. Letos na jaře, když vyrazili kněží na sever z Hamburku, byli tři nebo čtyři, každý měl s sebou doprovod. Ne dost velký na to, aby se mu dalo říkat vojsko, dokonce ani dost velký, aby znamenal vážnou hrozbu, a měli spoustu peněz, aby si zaplatili cestu. Tak jsme je pustili. Něco ti ale povím," naklonil se blíž k Shefovi, "jako král králi. Jsou velice nebezpeční. Velice cenní. Rád bych jich půl tuctu najal. O tom, co jsi ho viděl, o tom plavovlasém s vlasy jako tvrdý drát, můj gardový kapitán tvrdí, že je to nejrychlejší chlap, jakého kdy viděl. Taky velice lstivý."
"Rychlejší než Ivar Ragnarsson?" zeptal se Shef.
"Měkkýš? Zapomněl jsem, že jsi ho překonal." Shefovi se projasnil zrak, jak víno konalo svou povinnost, a tak se na velkého muže, opírajícího se v dřevěném křesle, až pevné opěradlo skřípalo, podíval pozorněji. Kolem hlavy měl Hrorik zlatý kroužek, kolem krku těžký zlatý řetěz a na pažích silné náramky. Působil dojmem neustále dobré nálady, jako hostinský v mírumilovné maloměstské krčmě. Pod huňatým obočím však měl velice bystré oči a na svalnatém předloktí spleť jizev tam, kam člověka zasáhnou při souboji nejčastěji. Vítěze v soubojích, protože ten, kdo prohrál, nežil dost dlouho, aby se mu udělaly jizvy.
"Nuže, za toho jsem ti rozhodně dlužný. Dělával mi dost velké starosti a jeho bratři mi je ještě pořád dělají." Těžce si povzdechl. "Tady dole má král hodně těžký život. Na druhé straně dánské hráze cení zuby říše a křesťané, na Severu se padesát mořských králů hádá o to, který bude králem nade všemi. Křesťané teď tvrdí, že potřebují císaře. Občas si myslím, že my taky. Jenomže kdyby nás to napadlo, tak bychom se museli dohodnout, kdo to bude. Možná že já. Možná že ty. Možná Sigurd Ragnarsson. Kdyby to měl být on, tak ani ty, ani já bychom se toho dne nedožili, ani bychom nechtěli.
Ale já se zapomínám. Prožil jsi těžké časy, to vidím, a vypadáš, že by sis dal slušnou večeři. Co kdyby sis přes odpoledne sedl někam na slunce a počkal, dokud nebude čas na večeři? Zařídím, aby bylo bezpečno."
"Dlužím ti peníze," řekl Shef. "Ten muž, co jsem ho praštil na dražbě - přivedl mě sem a týden mě krmil. Musím mu to oplatit. A pak potřebuju peníze, abych si zaplatil cestu domů. Jestli jsou v přístavu nějací angličtí kupci, můžu si vypůjčit od nich, na mou pověst a pověst mého spolukrále Alfréda."
Hrorik zvedl ruku plnou prstenů. "To je všechno vyřízeno, za vše je zaplaceno. Poslal jsem ty muže zpátky domů, byli velice šťastní. Vždycky se snažím vycházet i s nimi, protože když se rozzlobí, dokážou být pěkně protivní. Jeden mladík ale trval na tom, že zůstane tady. Neděkuj mi, vždycky mi to můžeš oplatit.
Cestu domů ale ještě budeš muset odložit."
Shef se podíval do mazané, veselé tváře. V rohu za ním viděl o stěnu opřený oštěp Gungni. Nedělal si iluze, že by se k němu dokázal dostat.
"To mám zůstat u tebe?"
"Vlastně jsem tě prodal," řekl Hrorik a mrkl.
"Prodal? Komu?"

"Neboj se, Skulimu ne. Nabídl mi pět liber stříbra. Křesťané šli až na deset a odpuštění všech hříchů podepsané papežem červeným inkoustem."
"Tak komu?"
Hrorik mrkl znovu. "Tvým přátelům z Kaupangu. Kněžské univerzitě Cesty. Učinili mi příliš dobrou nabídku, abych ji mohl odmítnout. Říkali něco o soudu. Lepší, než aby tě soudil Sigurd Hadí oko, ne? Nemyslíš?"

o o o

Shef, s kusem tlustého jelita za pasem, dlouhým černým bochníkem pod paží a troškou soli v ruce, vyšel do jasného odpoledního slunce. Poslechl výzvu krále Hrorika, aby si šel do večeře odpočinout. Obklopovalo ho půl tuctu strážných, aby zajistili, že ho nikdo nebude obtěžovat a že neuteče z města. Doprovázel je Karli, pro jednou spíš zamlklý, a přes rameno nesl Shefův oštěp.
Skupinka se malou chvíli procházela zalidněnými ulicemi Heddeby, plnými stánků, kde se prodával jantar, med, víno z jihu, dobré zbraně, kostěné hřebeny, boty, surové železo a všechno možné, s čím se ve Skandinávii obchodovalo. Potom, když Shefa unavilo to neustálé strkání a šťouchání, zahlédl nízký zelený pahorek, byl uvnitř palisády, ale nestály na něm žádné budovy ani tam nebyli lidé. Beze slova na něj ukázal a zamířil k němu. Bolest hlavy ho přešla, ale stále se pohyboval pomalu a opatrně, jak se bál, aby se mu nevrátila díky nějakému prudšímu pohybu. Také cítil, jak k němu pomalu pronikají informace zvenčí, jako by byl pod stopou čisté vody. Musel se toho hodně dozvědět a promyslet.
Dorazil až k pahorku, posadil se a rozhlédl se po zátoce Schlei a zelených pláních severně od ní. Karli zaváhal, ale potom zarazil patku oštěpu do měkké prsti a taky si sedl. Strážní si vyměnili pohledy. "Vy se nebojíte nevěsty z mohyly?" zeptal se jeden z nich.
"Už jsem v mohyle kdysi byl," odvětil Shef. Všiml si, že nůž, který měl za pasem, zmizel. Hrorik nehodlal vůbec nic riskovat. Podal tedy jelito Karlimu, aby mu ho nakrájel, a sám začal lámat chleba. Strážní se nesměle posadili nebo přidřepli do kruhu kolem nich.
Po nějaké době, s břichem plným, příjemně vyhřátý na sluníčku, Shef ukázal na úrodnou krajinu za obvodem města. Severně od města tekla řeka Schlei a na druhém břehu viděl Shef políčka ohrazená živými ploty, oráče poháněj ící volská spřežení, hnědé brázdy obrácené mezi zelení, a mezi stromy na několika místech stoupal kouř z komínů. Angličanovi připadaly země Vikingů jako domov ohně a vraždění, jejich obyvatele viděl jako námořníky a loupežníky, ne jako oráče a uhlíře. A přesto tady, uprostřed vikinské bouře, vypadal kraj mírumilovněji než Suffolk v létě.
"Slyšel jsem, že odsud kdysi vzešli Anglové," řekl Shef nejbližšímu strážnému. "Žijí tady ještě nějací Angličané?"
"Ne," odpověděl voják. "Jenom Dánové. Někteří z nich si říkají Jutové, když nechtějí přiznat spříznění s mořskými králi z ostrovů. Všichni však mluví dánským jazykem, právě jako ty. Tenhle kousek země se ale pořád jmenuje Angle. Je to ten klín mezi řekou Schlei tady a Flensborským fjordem na druhý straně. Řekl bych, že odsud Anglové pocházejí docela určitě."
Shef se zamyslel dál. Tolik pro jeho dávnou naději, že zachrání utlačované Angličany před dánskou vládou tady v Dánsku. Přesto bylo zvláštní, že v Menších marších nemluvili dánsky, když žili takhle v jejich sousedství. Taky bylo hodně zvláštní, jakým jazykem mluvili, ne anglicky ani dánsky, ani ne tak docela tím divným jazykem, jímž dnes ráno mluvil kněz, jakýmsi německým nářečím. Mluvili jazykem, v němž se spojovaly kousky všech těchto řečí, snad nejpodobnější byl fríštině, kterou byl Shef zvyklý slýchat od mužů z ostrovů u holandského pobřeží. Kdysi bylo tohleto pohraničí tavícím kotlem kmenů. Nyní byla čára narýsována mnohem pečlivěji: křesťané na téhle straně, pohané zase na téhle, německy se mluví tady, norsky pak na tomto místě. Ale přesto ten proces nebyl zdaleka dokončen. Strážný nazýval svůj jazyk dánštinou, dönsk tunga, jiní stejnou řeč nazývali norštinou, norsk mal. Stejní lidé si dnes říkali Dánové a zítra Jutové. Shef byl králem Východních Anglů a Alfréd Západních Sasů, ale obě strany by souhlasily, že v základě jsou Angličané. Germánským kmenům vládl stejný papež a stejná královská rodina jako franckým, lidé si ale nemysleli, že jsou stejní. Švédové a Gótové, Norové a Gaddgedlarové. Jednou se to všecko vyřeší a bude to jasnější. Již nyní existovalo nutkání to udělat. Kdo ale uspěje, namaluje čáry a vnutí zákon na nějaké vyšší úrovni, než byla Hrorikova etika "co je dobré pro obchod"?
Shefa nijak nepřekvapilo, když viděl, jak k nim od města míří ten plavovlasý Němec, muž, který ráno zabil Švéda a zachránil kněze před otroctvím. Hrorikovi strážní si ho taky všimli a zareagovali, aniž by vůbec předstírali válečnický klid. Dva mu okamžitě zahradili cestu tasenými meči a zvednutými štíty, ostatní čtyři napřáhli z deseti stop krátké oštěpy. Blonďák se usmál a s přehnanou opatrností si odepjal opasek s mečem. Když na něj velitel křikl rozkaz, rozvázal si také koženou vestu, položil ji na zem, z rukávu vytáhl těžký vrhací nůž a krátkou, tenkou a ostrou dýku z boty. Jeden strážný přistoupil a drsně a důkladně ho prohledal. Nakonec, s nevůlí, strážní couvli a nechali ho projít, ačkoliv oštěpy nesklonili. Když překonal posledních pár stop k Shefovi, Karli také vytáhl meč a zaujal postoj podezíravé bojovnosti. Blonďák se podíval, jak Karli drží meč, povzdechl si a se zkříženýma nohama se posadil naproti Shefovi. Tentokrát jeho úsměv naznačoval tajemství spoluviny.
"Jmenuji se Bruno," prohodil. "Jsem tu s misijní výpravou arcibiskupa hambursko-brémského k Dánům. Vykoupili jsme zpátky některé naše lidi, víš. A ti mi vyprávěli, že jsi ten slavný Shef Sigvarthsson, jenž zabil dokonce ještě slavnějšího Ivara." Mluvil norsky se silným přízvukem, takže jméno "Sigvarth" u něj znělo téměř jako "Siegfried".
"Kdo ti to řekl?"
Znovu ten úsměv značící spoluvinu a pochopení. "Nuže. Jak jsi již uhodl, byl to ten tvůj malý krajan, jáhen Erkenbert. Je to vášnivý malý chlapík a nechce o tobě slyšet vůbec nic dobrého. Přesto nemůže popřít, že jsi Ragnarssona pobil meč proti meči."

"Meč proti halapartně," opravil ho Shef. Další podrobnosti nedodával.
"Aha. To se často vyhrát nedá. Používáš však zvláštní zbraně. Smím se podívat na tvůj oštěp?" Bruno vstal a prohlížel si oštěp zabodnutý do hlíny vedle Shefa. Dával pozor, aby se ho nedotkl, ruce měl za zády.
"Vynikající zbraň. Nově ukutá, jak vidím. Mám o oštěpy zájem. I o jiné věci. Smím se podívat, co to máš kolem krku?"
Nevšímaje si Karliho pochybovačného zavrčení, Shef vytáhl stříbrný přívěsek s Rígovým znamením a nechal Bruna, jenž mezitím znovu usedl, aby si ho pozorně prohlédl.
"A jak bys nazval tohle, co?"
"To je kraki," odpověděl Shef. "Ostrev. Kůl s příčlemi po stranách. Je to znamení mého boha."
"A přesto jsi, myslím, pokřtěný křesťan. Taková škoda, že někdo, kdo patří pravému Bohu, přešel k pohanské modle. Necítíš touhu se vrátit? Nemohl bys to udělat, kdyby ti byly z cesty odklizeny jisté - obtíže?"
Shef se poprvé za celý hovor usmál, vzpomněl si, jaké hrůzy jemu a ostatním prováděli černí mniši, Wulfgar a biskup Daniel. Zavrtěl hlavou.
"Nečekal bych, že změníš názor, když se o tom někdo zmíní poprvé. Dovol však, ať ti poskytnu dva náměty k přemýšlení," pokračoval plavovlasý mládenec.
"Toto je první. Nemám nejmenší pochyby, že všechen tenhle boj a zápas vypadá, jako kdyby šlo o půdu a peníze. A tak to je! Hrorik mi tě nepřenechal, protože si myslel, že lepší dohodu uzavře jinde, a stejně nás nechce posílit. Vím, že jsi získal anglická království pro své kacířství hlásající svobodu pro všechny bohy tím, že jsi zrušil desátky, které lidé museli platit církvi. Jenomže pod veškerým tím zápasem, jak podle mě docela určitě dobře víš, je něco mnohem hlubšího. Nejen zápas mezi lidmi, ale i mezi většími silami."
Shef si vzpomněl na zvláštní vidění, která měl, na neúprosné hlasy jeho ochránců i dalších bohů toho zvláštního světa Asgardu ze svých snů, a pomalu kývl.
"Existují síly, se kterými by se člověk neměl paktovat. Naše církev je nazývá ďáblové a démoni a ty si možná myslíš, že je to jenom předsudek církve, chránící si svůj - jaké je to slovo? - svůj jednostranný obchod se spásou duše. No, já taky znám kněze a taky opovrhuji jejich zájmem o peníze, o kupování a prodávání božích náležitostí.
Něco ti ale povím, Shefe, Siegfriedssone, jako válečník válečníkovi: blíží se veliká změna a přichází Ten, který ji přinese. Toho dne budou svržena království a vržena do nového kadlubu a kněží - ano, arcibiskupové a papeži, kteří si myslí, že to ovládají, budou ovládáni. Toho dne nebudeš chtít být na špatné straně."
"A jak někdo pozná, která strana je ta správná?" zeptal se Shef, když si povšiml vášnivého svitu v té tvrdé, kamenné tváři. Když strážní zaslechli, že Bruno zesílil hlas, přiblížili se, jako by čekali, že náhle dojde k násilí.
Bruno se znovu nečekaně usmál tím svým zvláštně podmanivým úsměvem. "Och, ono se objeví znamení. Řekl bych, že něco naprosto nezaměnitelného. Zázrak, relikvie, něco, co Bůh sešle, aby pomohlo světu, aby to vyvolený vůdce použil." Zvedl se, připravený k odchodu.
"Řekl jsi, že mi povíš dvě věci," vybídl ho Shef. "Být na správné straně, až to otřese královstvími, to byla jedna. A ta druhá?"
"Aha, ano. Ovšem. Musím ti říct, že ses se svým znamením částečně zmýlil. Doufám, že ta ostatní rozpoznáš lépe. To, co máš kolem krku, se možná v norštině jmenuje kraki, nebo 'žebřík' v mém a tvém jazyce. Ale v latině - slyšel jsi někdy od kněze latinu? No, ti by to nazvali graduale. To je z gradus, krok, víš."
Shef čekal, nebyl si jist, kam tím druhý muž míří.
"Existují lidé, kteří věří ve svatý Graduale. Frankové to nazývají svatý Graal. To je hrozné, jak Frankové mluví latinsky - umíš si představit jazyk, v němž se aqua změní v eau? Ano, svatý Graduale, nebo Grál, to je to, co máš kolem krku. Někteří lidé říkají, že má mít něco společného s posvátným kopím."
Bruno se vrátil k hromádce svých šatů a zbraní a pomalu je na sebe natáhl. Celou dobu na něj mířily oštěpy. Nakonec se ještě podíval na Shefa, kývl na rozloučenou a klidně se vydal zpět k městu a tržištím.
"Co to mělo znamenat?" zeptal se podezíravě Karli. Shef neodpověděl. Pocit, že je pod vodou, sílil, jako by byl nyní několik provazců hluboko, ale voda byla čistá, výhled mu nic nekazilo. Stále se díval na mírumilovná pole Angle a cítil štípnutí na krku, které mu prozradilo, že ho někdo nutí se dívat na jistou věc. Na zelených polích a brázdách a sloupech kouře z chalup se začaly tvořit jiné obrazy.

o o o

Stále se díval na to samé místo, avšak budovy Heddeby již byly pryč, bylo tu víc stromů a méně zorané půdy. Něco mu prozradilo, že toto je Angle, jak vypadalo, když Angličané odešli. Do Schlei mířilo deset dlouhých válečných lodí, hodně se podobaly lodím Sigurda Ragnarssona, v něčem se však lišily, měly primitivnější tvar.
Neměly stěžeň ani plachtu, jen vesla, a působily topornějším, vratším dojmem, neměly živou poddajnost plně vybavené vikinské lodě. Válečné čluny. Shef je sledoval, jak plují proti proudu, našly malou zátoku a dopádlovaly až do malého, mělkého jezírka. Posádky se vylodily. Voda mužům sahala jen po stehna. Válečníci se rozešli po kraji a později toho dne se pomalu vraceli s nákladem kovu, pytli a soudky, dobytkem a ženami. Muži se usadili u lodí, když padla tma, zapálili oheň, začali zabíjet dobytčata a znásilňovat ženy. Shef to bez pohnutí sledoval, už viděl horší věci ve skutečnosti bez odtažitosti poskytované viděním.
Muži té země však neodešli, utekli jenom, aby našli zbraně a nabrali sílu. Teď měli vůdce. Tam, kudy proveslovali dovnitř, nechal porazit stromy tak, aby spadly a zablokovaly cestu. Pak se suchozemci vydali ke scéně násilí a vřavy. Ze stromoví vyletěly šípy. Nájezdníci zanechali zábavy, rozběhli se ke zbraním a seskupili se, aby odrazili útok. Některé ženy vyklouzly pryč, odplazily se do tmy či do černých vod jezera. Jiné srazily letící šípy či je zabili rozzlobeni válečníci. Obyvatelé kraje se seřadili a se zvednutými štíty se drali kupředu. Nájezdníci se s nimi srazili a obě strany do sebe

chvíli sekaly nad žlutými lipovými štíty, pak se místní stáhli. Ze stromoví znovu vylétly šípy. Z tmavého lesa kdosi zavolal, sliboval, že všechny útočníky předá bohu války, pověsí je na stromy jako potravu pro ptáky. Nájezdníci se vrhli do lodí a za rozbřesku se snažili prorazit cestou, kterou se sem dostali, ale střetli se s propletenými stromy barikády. Během dlouhého boje, trvajícího celé dopoledne - zrychleného, jako by všechno prováděla vojska mravenců - Shef viděl, že nájezdníci jsou poraženi, místní je rozdělili a přes zbraně jim naházeli pokrývky, takže ty, co přežili, mohli srazit k zemi nebo přitisknout štíty. Nakonec leželo v bahně deset válečných lodic s posekanými a rozštípnutými boky a u nich stálo či leželo sto dvacet zachmuřených zajatců.
Vítězově odnesli mrtvé a zbraně, všechny je na rozkazy svého vůdce naskládali do ukořistěných lodí. Shef čekal, že ze zajatců stáhnou zbroj a cennosti a rozdělí si lup. Muži místo toho začali dělat díry do lodí. Oštěpy, které ukořistili, vráželi do kmenů stromů a ohýbali je, takže železné hlavice nebyly k ničemu. Lámali luky a šípy, proráželi díry do bronzových přilbic, sbírali meče a nahřívali je v ohni, aby zničili kalení, a pak s pomocí kleští stočili čepele do spirál. Nakonec se obrátili k zajatcům, nahnali každého ke kotli, ohnuli ho nad něj, podřízli mu hrdlo a nechali ho vykrvácet jako prase o hodech. Těla naskládali do člunů a odstrčili je na jezero, aby se ponořily. Zničené zbraně zůstaly ležet na rozbahněném břehu.
Všichni odešli. Celá léta všechno zůstalo tak, jak to bylo, místu se vyhýbali všichni, jen občas sem zavítalo ustrašené či odvážné dítě. Čluny, těla a zbraně se pomalu propadaly, prolezlé červy, do černého bahna. Ještě pomaleji jezero vysychalo. Teď se tu pásly krávy a všechny vzpomínky na to, co se stalo, dávno zmizely jak mezi vítěznými Angly, jejichž potomci nyní žili daleko za mořem, tak mezi muži z ostrovů, k nimž se zpráva o porážce výpravy nikdy ani nedostala.
A proč to udělali? Shef zjistil, že ho to zajímá. Rozsah toho, nač se díval, se změnil, již se nedíval na skutečnou zemi, skutečné dějiny, místo toho jako by se díval na nákres, nákres, který se pohyboval. Nad holou plání vyšlo slunce. Jenomže to nebylo slunce, byla to ohnivá koule na voze taženém koňmi. Koně se splašeně řítili kupředu, pokrytí pěnou. Oblohou se za nimi hnali obrovští vlci s vyplazenými jazyky, byli rozhodnutí strhnout koně a sežrat slunce. Něco mu říkalo, že když není vidět slunce či měsíc, je to proto, že na ně padl vlčí stín. Jednoho dne vlci vůz doženou, a předtím, než slunce i měsíc zhasnou, bude padat krvavý déšť.
Na pláni vyrostl obrovský strom, pod svými větvemi poskytoval vzduch, stín a život celému světu. Když se Shef podíval blíž, viděl, že je neustále zkroucený bolestí. Viděl, jak v podzemí obrovský had užírá z jeho hlavního kořene. V moři plaval ještě větši had a občas se zvedl nad hladinu, aby obří tlamou stáhl pod vodu loď pod rozvinutou plachtou. Hluboko pod stromovým hadem a mořským hadem Shef novým zrakem rozeznal nejasně obrysy ještě olbřímější postavy, přikované řetězy k základům světa, ale svíjející se bolestí tak, že se třásla země. Ta také trpěla a neustále se rvala, a jednoho dne se osvobodí a bude pohánět vlky na obloze a hada v moři.
Shef si řekl, že tohle je svět, jak ho znají pohané. Nebylo divu, že se svých bohů bojí a nenávidí je a snaží se je usmířit krutostí. Jejich bohové se také bojí, dokonce i Odin Praotec se bojí ragnaröku, ale neví, jak ho odvrátit. Kdyby měli pohané nějakou lepší možnost, byli by se jí chytili. Vzpomněl si na Thorvinovo kázání o Asgardské cestě. Taky si vzpomněl na bílého Krista, trpící tvář pod trnovou korunou, již jednou viděl na dřevěně soše v katedrále v Ely, i na mučedníka krále Edmunda, který zemřel pod Ivarovým dlátem.
Něco mu říkalo, že to ale není celý příběh. Jenom část. Jednoho dne možná uvidíš svět tak, jak ho vidí křesťané. Do té doby si zapamatuj tohle. Zapamatuj si vlky na obloze a hada v moři.

o o o

Příjemné teplo, které Shef cítil v zádech, se teď vytratilo. Když se mu pomalu vrátil normální zrak, uvědomil si, že stále hledí na Schlei, oko má otevřené a nemrká. Zelená pole tam byla stále, ale slunce pomalu zapadalo a zašlo za mraky. Jeho strážci stáli opodál, nervózně si mumlali a pokukovali po něm.
Blíž klečel na jednom koleni jakýsi muž a pozorně se mu díval do tváře. Shef poznal bílé šaty a náhrdelník z jeřabin kněze Cesty, všiml si i stříbrného člunku, který říkal, že toto je kněz Njörda, boha moře.
"Jsem Hagbard," pravil kněz. "Jsem tu, abych tě doprovodil do Kaupangu. Mí kolegové se nemůžou dočkat, až se s tebou sejdou, aby tě vyzkoušeli na vlastní půdě. Naštěstí pro nás jsi sem přišel z Anglie."
Zaváhal. "Povíš mi, co jsi právě viděl?"
"Nic, jen svět, jaký je," odpověděl Shef.
"Vidět svět, jaký je, je vzácná schopnost," podotkl Hagbard. "A ještě vzácnější za denního světla. Možná jsi skutečně prorok, jak tvrdí Thorvin, a ne falešný Lokiho vyslanec, jak tvrdí jiní. Budu ti svědčit. Už musíme jít."
"Do Hrorikovy hodovní síně?"
"A pak do Kaupangu."
Shef vstal ze země, ztuhlejší a zhmožděnější, než by být měl. Když se ploužil z vršku k Heddeby, uvědomil si, co viděl. Říkala mu snad vlastní mysl, aby přijal nabídku křesťana Bruna? Bylo to varování, které ho upozorňovalo na skutečnou podstatu světa, do něhož vstupoval, světa mořských králů, tvořeného krví a hrůzami po víc než sto pokolení?
Když došli k městu, viděli, jak kolem pochoduje zástup otroků. Shef se na ně podíval, překvapilo ho, když viděl, že se takoví ubožáci dostali na trh. Starci, ženy i muži, kulhali a ve všech tvářích byla vepsána celoživotní dřina, byly to jen rance kostí, jako přestárlí volové, vhodní pouze na porážku a kotel s polívkou.
"Stojí za to vodit je na trh?" zeptal se.
"Švédové je kupují pro obětování v Uppsale," odpověděl jeden ze strážných. "V létě a v zimě obětují sto volů, sto koní, sto mužů a sto žen a věší je ve velkém dubovém háji v Uppsale. Říkají, že bez toho by švédské království padlo,

obloha by jim spadla na hlavy. Když už ze svého thralla nedostaneš další práci, můžeš za něj takhle ještě vždycky dostat poslední peníze."
Další strážný se zasmál. "Taky pak všichni thrallové dřou, jak nejvíc dokážou. Možná bychom my měli platit Švédům."

Kapitola 9

Dlouhá řada vysokých hor se proti překvapivě modré obloze odrážela překvapivě bíle. Vrásy klesaly dolů k černé vodě na úpatí hor - černé jen tam, kde rozvodněná řeka udržovala volný kanál. Jinde mělké vody zátoky pokrývala silná vrstva ledu a spojovala pevninu s ostrovy roztroušenými podél pobřeží. Na stromech na ostrovech a na ledu mezi nimi ležel tenký poprašek nového sněhu. Tam, kde vítr sníh odvál, byl starý led, úplně průhledný, stále stopu silný, ale barvu získával od černých hlubin moře.
Na přídi dlouhého člunu se ohromeně rozhlíželi Shef a Karli. V zemi, kterou opustili, již zcela propuklo jaro, pupeny se nalévaly a ptáci zpívali a stavěli si hnízda. Tady nebyla vidět žádná nová zeleň, jenom šero jehličnanů, a jasné slunce ztvrdlý sníh jenom odrážel zpátky. Dlouhý člun se teď pohyboval pomalu, pouze za pomoci vesel, a ta zabírala jenom lehce. Hagbard nechal v noci skasat plachtu, jakmile vycítil blízkost pevniny po obou stranách kanálu, jakmile věděl, že jsou v hluboké zátoce, která se táhla až k městu Oslu. Teď posádka občas zaslechla ostré bouchnutí, když na křehké fošny člunu narazila ledová kra. Jeden z veslařů stál na přídi, držel se jednou rukou, vykláněl se přes bort a volal příkazy na kormidelníka u kormidelního vesla, aby se vyhnuli větším krám, hotovým menším ostrovům, které sem připlouvaly s proudem od pevniny.
"Takhle pozdě na jaře už led není tak nebezpečný," vysvětloval Hagbard poté, co jeho jižní pasažéři poplašeně vyskočili na nohy, když do trupu udeřil led poprvé. "Ale stejně nebudeme riskovat."
Shef byl nesmírně rád, a Karli ještě radši, když zpomalili, a ne jenom ze strachu z toho, co je čekalo na konci cesty. Ani jeden, dokonce ani Shef, ještě nikdy neplul na rychlé vikinské lodici. Byla to rozhodně jiná zkušenost - jak si teď Shef uvědomil - než majestátní kolébání Norfolku u holandského pobřeží či převalování a trhavé pohyby, z nichž se obracel žaludek, yorkshirské rybářské pramice. Vikinská lodice, Hagbardova vlastní Aurvandill, neboli Jitřenka, po vodě zdánlivě klouzala jako velký, pružný had. Každá vlna se zvedla vysoko nad okrajníky, shlédla dolů na trup bez paluby, až se zdálo téměř jisté, že se zřítí dolů a loď zaplaví prudký proud. Pak se příď zvedla, vyšplhala nahoru, na druhé straně se málem jako inteligentní tvor podívala dolů a začala klouzat po křivce vlny, přičemž se záď ještě zvedala výš. Po chvíli se Shefovi začala vracet odvaha. Zjistil, že Karli sedí a v hrůze zírá na prkna pod úrovní hladiny. Neustále se pohybovala, odsouvala se od žeber člunu a pak se vracela, držely je jenom zkroucené houžve či šlachy. Mezery byly často dost velké, aby jimi člověk prostrčil nohu, ruku a někdy dokonce i hlavu. V takových chvílích se zdálo, že boční prkna drží pohromadě jen silou zvyku. Chvíli poté seděli Karli a Shef bok po boku a hluboko v nitru byli přesvědčeni, že jestli přestanou hlídat, kouzlo se zlomí a moře je spolkne.
Představa, že by něco mohlo udeřit do skořápce vajíčka podobným bokům, byla nesnesitelná. Shef se jednou zeptal Hagbarda, jestli Norové někdy převáželi z místa na místo koně či voly, a pokud ano, jak zvířatům zabránili pobíhat v panice sem a tam. Hagbard se zasmál. "Když na palubu mojí Aurvandill přivedeš koně," řekl, "i ten nejdivočejší hřebec se vždycky dobře podívá kolem sebe a pak stojí úplně klidně." Shef chápal proč.
A přesto museli spěchat, led neled, hnát se s rozvinutou plachtou celý den. Pohybovali se jen o málo pomaleji než cválající kůň či muž běžící naplno, nebo mladý muž, jenž nemusí nic nést a musí uběhnout jen čtvrt míle. Hodinu za hodinou. Za dvanáct hodin denního světla toho prvního dne si Shef myslel, že mohli urazit víc než sto padesát mil, ačkoliv byla pravda, že neustále kličkovali, takže vzdušnou čarou to bylo méně. Za dvě noci a dva dny plavby to dohromady mohlo dělat asi čtyři sta mil - čtyři sta mil, které je přenesly z jara v rovinatém Dánsku do zatím nepolevujícího mrazu Norska a jeho hor.
Hagbard celou cestu vysvětloval jejich spěch, vykládal o hrozícím nebezpečí na tom či onom břehu. Lodě krále Hrorika je v noci doprovodily podél pobřeží jižního Jutska a Velkým pásem, průlivem mezi dánskou pevninou a Odinovým ostrovem Fynem. Tady žádné větší nebezpečí nehrozí, tvrdil Hagbard. Hrorik měl dohodu s králem Gamlim z Fynu. Ale potom za svítání prudce zabočili na otevřené moře a Hrorikova eskorta se vrátila. Tady vládl král Arnodd z Alborgu, vysvětloval Hrorik. Není vůbec nepřátelský, obchoduje jako každý jiný. Ale součástí jeho obchodu je vykrádání lodí. Každého, kdo neměl jeho svolení nebo kdo nebyl spřízněn s ním nebo s jeho jarly nebo byl prostě příliš slabý, aby se mu postavil na odpor. A navíc se teď cítí ohrožený, musí dostát své pověsti.
"Kdo ho ohrožuje?" zeptal se tehdy Shef, jenž již přemítal, jestli odolnost, kterou získal před několika týdny, zabrání tomu, aby dostal mořskou nemoc na zvláštně se houpající Aurvandill. Hagbard pečlivě plivl přes Karliho, jenž zvracel přes bok lodi, a ukázal palcem na pravobok, na nejasné obrysy ostrova Fyn a Sjaellandu za ním.
"Skuteční všiváci," ucedil krátce. "Tví přátelé. Ragnarssonové. Jejich základna je támhle, Braethraborg, a ani samotný císař Řeků by se s nimi nechtěl setkat na moři. Neboj se," dodal. "Pokud vím, tak Hadí oko vzal celou tu bandu dolů na jih, aby se utkal s tebou, a ještě se nevrátili. Kdyby ano, tak už by touhle dobou vyplouvali kolem toho mysu támhle vzadu. Leda by už byli na moři a vytvořili řadu od břehu k břehu před námi."
I když se dostali z dosahu hrozby Skaggeraku a pluli pod plachtou s bočním větrem, deset mil od dlouhého pobřeží patřícího Jižním Švédům, Hagbardova konverzace se omezovala na dlouhý seznam lidského nebezpečí: král jižních Gótů, Teit, král západních Gótů, Vifil, hlášení o nezávislých pirátech kolem Wederských ostrovů, řeči o flotile zlomených mužů ze Smalandu, kteří zkoušejí své štěstí nahoře u Norska, král Osad Hjalti, a vždycky - alespoň tak to Hagbard tvrdil, ačkoliv touhle dobou už Shef usoudil, že je schválně děsí - je tu možnost, že některý z děsivých králů ze západních fjordů změní obvyklou honitbu na ostrovech v Atlantiku a v Irsku a vydá se otravovat Švédy, které všichni

svorně nenáviděli.
"Ve tvé zemi," zeptal se jednou Karli, bledý nevolností a hrůzou, "si může každý říkat král?"
"Každý ne," odvětil Hagbard smrtelně vážně. "Pomůže ti, když o sobě můžeš tvrdit, že jsi urozené krve, a máš hodně lidí, co ti to dotvrdí. Pro začátek nás, kněze Cesty. A pak tu jsou někteří, co Jsou příliš pyšní, aby lhali o svých předcích, jako hlathirští jarlové - pokud ti jsou něčí potomci, tak leda potomci trollů.
Pravidlem ale je, že když dokážeš postavit flotilu, řekněme šedesát lodí nebo tak, a dokážeš si najít základnu na pevnině, i když je to jenom pár čtverečních mil jako Braethraborg - Ragnarssonové ho sebrali starému králi Kolfinnovi ze Sjaellandu a zabránili mu, aby si ho vzal zpátky - pak si můžeš říkat král. Mořský král, takhle to obvykle říkají."
"A jak se staneš králem odněkud? Jako z Osad nebo z Menších zemí nebo Hromady hnoje nebo Dalšího chlíva?" zeptal se Shef, jemuž strach na náladě nepřidal.
"Musí tě přijmout thing," odvětil Hagbard stručně. "Nejsnazší způsob, jak toho dosáhnout, je postavit se na mýtinu, říct, že jsi král a že budeš od každého vybírat daň. Když se odtamtud dostaneš se zdravou kůží, tak nejspíš jsi král. Urozený neurozený."
Napětí opadlo teprve za rozbřesku toho dne, kdy se Hagbard pozorně rozhlédl kolem sebe ve světle prvních ranních paprsků a prohlásil, že jsou ve vodách norských králů Olafa a Halvdana.
"Oni jsou králové Norska?" zeptal se Shef.
"Králové Západní a Východní kotliny," odpověděl mu živě Hagbard. "Každý má jednu, ale je spolukrálem v té druhé. A nedívej se tak, co ty a Alfréd? A to dokonce ani nejste bratři. Totiž polobratři."
Další hádka skončila, protože se po obou stranách objevily válečné lodě se silnou posádkou, každá byla o polovinu větší než Aurvandill a na stěžních jim vlály dlouhé plameny. Shef toho věděl o moři dost, aby poznal, že se jedná pouze o plavidla chránící pobřeží, nehodící se pro plavbu na hlubokém moři či v silném větru, protože měla zpevněný kýl, ale byla schopná po nějakou dobu vzít na palubu až sto válečníků, pokud si nemuseli lámat hlavu a vozit zásoby a vodu. Když se lodě přiblížily, musely se kvůli ledu zařadit za jejich záď, a každá opatrně veslovala skrze víry tvořené lodí před sebou, jak se vesla zvedala a klesala do tmavé vody.

o o o

Před sebou Shef viděl docela slušné město, mnoho roubenic a ze všech komínů stoupaly chocholy kouře. Uprostřed stála velká hodovní síň, z rohů a štítů trčely kravské rohy. O kus dál, za městem, ale pod horami, svým jediným bystrým okem rozeznal velký shluk větších budov, některé měly zvláštní tvar, ale všechny byly zpola zakryty jedlemi. Tam, kde město končilo u břehu, ležely u mol tucty člunů. A u největšího a nejdelšího mola rozeznal něco, co vypadalo jako uvítací výbor. Nebo skupinka žalářníků. Shef se toužebně podíval na ostrovy, hustě roztroušené nalevo. Led teď byl jen necelých padesát yardů daleko. A o pár set yardů dál byla země a na každém ostrově chochol kouře ukazoval na přístřešek a obyvatelstvo.
Všem vládli spolukrálové, ať to byla která chtěla Kotlina. Pokud by se mu srdce nezastavilo ve chvíli, kdy by se dotkl ledové vody. Pokud by nezmrzl ve chvíli, kdy by z ní vylezl.
Shef si opožděně uvědomil, že sám příliš královským dojmem nepůsobí. Vydal se na cestu v té samé haleně, spodcích a škorních, které nosil od chvíle, kdy se přede dvěma týdny vyškrábal na břeh u Menších marši. Byly od bláta, prosolené a zašpiněné jeho krví i krví Vikinga, kterého zabil na písčinách, navíc se čtrnáctidenní sbírkou skvrn od dehtu, rozlitého vývaru a navíc i potu. Šaty nebyly v o nic horším stavu, než nosil skoro celé dětství v norfolských močálech, ale Vikingové, jak si všiml, si na čistotu potrpěli víc než Angličané, nebo aspoň angličtí sedláci. Když jedli, seděl vedle něj jen Karli. Jak se dostávali dál a dál na sever a vítr byl stále kousavější, Hagbard jim každému hodil silnou pokrývku, do které teď byli zabalení.
V protikladu k jejich zanedbanému stavu Shef na molu rozeznával šarlatové pláštěnky, lesknoucí se zbroj, leštěné štíty odrážející sluneční světlo a v těsném hloučku na okraji vody zářivě bílé šaty kněží Cesty, soupeřící se sněhem za nimi. Shef si marně prohrábl vlasy, vyhodil veš a obrátil se pro radu k Hagbardovi. Pak se náhle radostně obrátil zpátky; nemohl uvěřit vlastním očím.
Jedna postava na břehu přečnívala dokonce i vysoké Vikingy kolem. Určitě - ano, to musí být Brand. Rychle si prohlédl muže na molu a uvědomil si, že tam v malém hloučku stojí další muži, menší než ostatní o tolik, o kolik byl Brand větší. A na jednom z nich se jasně zablýskl šarlat - byla to hedvábná halena, kterou nosil bývalý otrok Cwicca jen při slavnostních příležitostech. Nyní, když Shef věděl, co má hledat, rozeznal je bez větších obtíží. Brand byl hodně vepředu, vedle něj stál Gudmund Skrblík a v pozadí za nimi Cwicca, Osmond a banda jejich druhů. Shef se znovu podíval na bílé hábity a pláště kněží Cesty, stojících na nejzazším okraji mola. Ano, byl mezi nimi Thorvin a také Skaldfinn a Hund, byli však v menšině proti shluku ostatních kněží, z nichž jeden, téměř vepředu, byl úctyhodně velký, že se téměř vyrovnal Brandovi. A byla tu ještě další skupinka, stála odděleně od kněží i od Branda a jeho přátel. Závan větru vanoucího z hor zachytil plameny, které drželi korouhevníci, a Shef na okamžik zahlédl kladivo Cesty, bílé na černém poli, a ve skupince, kterou nepoznal, dlouhý kus modré látky se zvláštním, jemu naprosto neznámým obrazem. Mlčky se tázavě podíval na Hagbarda.
"To je Chamtivá šelma," odpověděl Hagbard, ztišiv hlas, neboť molo již bylo jen padesát yardů daleko.
"Krále Halvdana? Nebo krále Olafa?"
"Ani jednoho," ucedil Hagbard zachmuřeně. "Královny Ragnhild."
Veslaři vytáhli vesla a s třeskem je naházeli na dno člunu. Z přídě a zádě vyhodili provazy, které na molu zachytili a omotali kolem dřevěných pacholat. Aurvandill se jemně přisunula k molu. Muži vyhodili lávku.
Shef zaváhal, byl si vědom toho, jak vypadá. Kněz, jenž pro něj byl velkou neznámou, se na něj díval s opovržením a

nedůvěrou. Shef si vzpomněl na to, když naposledy stál tváří v tvář nepříteli na lodní lávce. Tehdy zabil Ivara, šampiona Severu. Tím se nikdo jiný chlubit nemohl. Shodil z ramen pokrývku, popadl oštěp Gungni, který mu Karli podával, vstoupil na lávku a rázně ji přešel, chtěl kněze přinutit, aby couvl.
Když Shef došel na konec, kněze potichu odsunula stranou paže připomínající základnu stěžně. Dopředu se prodral Brand, držící ohromný plášť, vyrobený z kožešiny ledního medvěda, se zlatou sponou a řetězem. Vmžiku ho Shefovi ovinul kolem ramen a zapjal. Pak padl na koleno, ačkoliv i tak měl tvář jen o maličko níž než Shef.
"Zdrávas, králi Východní a Střední Anglie," zvolal. Na znamení Cwicca a jeho druhové a posádky lodí Walrus a Seamew, stojící opodál, zajásali a zachřestili zbraněmi.
Brand, který ještě v životě nekleče l, mrkl jedním okem a téměř neznatelně trhl hlavou směrem k ostatním na molu. Shef narážku zachytil a obrátil se k Hagbardovi, jenž ho následoval po lávce.
"Smíš představit své kolegy," pronesl velitelsky.
"Tohle je, ehm, králi Shefe, smím ti představit Valgrima Moudrého, hlavu univerzity Cesty a Odinova kněze? Valgrime, toto je "
Valgrim mu ale nevěnoval pozornost. Zamračeně se podíval na Branda, natáhl ruku, popadl oštěp, který Shef držel v ruce, a obrátil ho, aby mohl přečíst runy, které na něm byly vyryté. Po chvíli oštěp pustil, otočil se a beze slova odešel.
"Nelíbilo se mu to," zamumlal Brand. "Co ty runy říkají?"
"Gungni. Stejně to není můj oštěp, sebral jsem ho Sigurdu Ragnarssonovi."
Většina ostatních kněží Cesty odešla za svým vůdcem, Thorvin a Hund však zůstali. Když kněží odešli, viděl Shef, že k nim přichází druhá skupinka pod modrostříbrným praporem. Vykulil na něho oči, zvláštní obraz, zvíře s vyceněnými zuby, jako by se jednou přední tlapou škrtilo, kdežto druhou si drželo zadní nohu. Shef sklopil oko a zjistil, že stojí tváří v tvář té nejvíc okouzlující ženě, jakou kdy viděl.
Kdyby mu ji někdo popsal, nepovažoval by ji za krasavici. Od dětství si Shef spojoval ideál krásy s Godivou. Godiva měla vysokou, ale křehkou postavu, hnědé vlasy, šedé oči a dokonalou pleť, kterou zdědila po své matce - irské otrokyni-konkubíně. Tato žena byla tygřicí proti štíhlé panteřici Godivě, byla vysoká jako Shef, měla široké lícní kosti a velké zelené oči posazené daleko od sebe. Ňadra se jí dmula pod tmavozelenou suknicí, kterou měla na sobě, a při chůzi jí šat zvýrazňoval plné boky. Kolem tváře a přes ramena jí spadaly dva dlouhé copy, přidržované těžkou zlatou čelenkou, kterou měla posazenou hodně nízko. Není ani zvlášť mladá, uvědomil si Shef opožděně, asi dvakrát starší než on či Godiva. Po jejím boku šel chlapec asi desetiletý.
Zmatený Shef nechtěl čelit jejímu pohledu, a tak poklekl na jedno koleno, takže byl v úrovni chlapcových očí.
"A kdopak jsi ty?"
"Já jsem Harald, syn krále Halvdana a královny Ragnhild. Co se ti stalo s okem?"
"Někdo mi ho vypíchl žhavou jehlou."
"Bolelo to?"
"Omdlel jsem dřív, než skončil."
Hoch se zatvářil pohrdavě. "To nebylo drengilig. Válečníci neomdlívají. Zabil jsi toho muže, co ti to udělal?"
"Zabil jsem muže, jenž to způsobil. Udělal to ten, co stojí támhle, i ten, co mě držel. Jsou to přátelé."
Chlapec se tvářil zmateně. "Jak můžou být přátelé, když tě oslepili?"
Shef si opožděně uvědomil, že stehno jeho matky se ocitlo jen pár palců od jeho slepé strany. Vstal a silně si přitom uvědomoval její ženské teplo. Tady, na molu, s tucty mužů všude kolem nich, cítil, jak se jeho mužství probouzí, což nedokázalo ani veškeré úsilí oné dívky z marše. Za chvíli pocítí touhu hodit ji na dřevěné desky - pokud by na to byl dost silný, o čemž pochyboval.
Královna si ho pátravě prohlédla a zřejmě si dobře uvědomovala, co cítí. "Takže přijdeš, až tě zavolám," pravila a otočila se k odchodu.
"To většina mužů," zamumlal Shefovi do ucha Brand.
Přes jeho hlas, dívaje se, jak se zelený šat velkolepě vrací k hranici sněhu, Shef zaslechl zvuk, který by kdysi rozeznal přes libovolné rozptýlení: cink-cink a buch-buch lehkých a těžkých kladiv v kovárně. A také další zvuky, jež však nedokázal zařadit.
"Musíme ti toho hodně ukázat," řekl Thorvin, když se konečně dostal k bývalému učedníkovi.
"Správně," řekl Brand. "Nejdřív ale koupel. Vidím ti ve vlasech vši, a to mi vadí, i když se to královně Ragnhild líbí."

o o o

"Připlížil se na břeh s jedním okem a v ruce oštěp, na němž stojí runami Gungni," vrčel Valgrim. "Co ještě musí udělat, aby se prohlásil Odinem? Jezdit na osminohém koni? Je to rouhač!"
"Mnoho mužů má pouze jedno oko," odvětil Thorvin. "A co se těch run týče, on je vyrýt nenechal. Ten oštěp má pouze proto, že ho po něm hodil Sigurd Hadí oko. Jestli tu je nějaký rouhač, tak je to Sigurd."
"Vyprávěl jsi nám, že když se před tebou poprvé objevil přede dvěma zimami, tvrdil, že přichází ze Severu."
"Ano, on tím ale myslel jen to, že pochází ze severní části jeho království."
"A přesto jsi nám jeho slova předložil, jako by tato náhoda byla důkazem, že je tím, koho čekáme. Že on je tím, který přijde ze Severu, aby svrhl křesťany a vyvedl svět na lepší cestu. Jestli Odina napodobuje náhodou, tak to, co řekl tobě, byla rovněž náhoda. Jestli ale to, co ti řekl, bylo znamením seslaným bohy, tak je i toto znamením. Ukazuje se jako Odin. A já, Odinův kněz na této univerzitě, říkám, že takový, jako on, nemůže být v Odinově přízni. Copak neodmítl Odinovi obětovat, když mu bylo křesťanské vojsko vydáno na milost a nemilost?"
Thorvin mlčel, nedokázal najít ve Valgrimově logice skulinu.

"Povídám vám, že on je ten, kdo má vidění," vložil se do hovoru Hagbard. "A nejen ve spánku."
Naslouchající kněží, dohromady dvě desítky, se na něho se zájmem podívali. Nevytvořili posvátný kruh ani nevztyčili posvátný okrsek z jeřabin kolem oštěpu a hranice. To, o čem tu mluvili, nebylo jen pro vyvolené, nemluvili pod vedením bohů. Přesto neměli zapovězeno hovořit o posvátných záležitostech.
"Jak to víš?" zavrčel Valgrim.
"Viděl jsem ho v Heddeby. Seděl na pahorku za městem, na hrobě, na mohyle starého krále. Řekli mi, že se tam vydal o své vůli."
"To nic neznamená," ucedil Valgrim. Ocitoval posměšné verše z jedné starší tradiční básně:
"Tehdy na mohylu parchant sedl, když princové kořist rozdělili."
"Parchant neparchant," pokračoval Hagbard, "viděl jsem, jak hledí, oko otevřené, nic nevidí a na nikoho nereaguje. Když záchvat přešel, zeptal jsem se ho, co viděl, a on odpověděl, že svět takový, jaký je."
"Jak vypadal, když měl záchvat?" zeptal se kněz se znamením Ulla, boha lovců a lyžařů, kolem krku.
"Jako on." Hagbard ukázal palcem na nejváženějšího člena konkláve, Zřece Vigleika, jenž mlčky seděl v čele stolu.
Vigleik se pomalu zavrtěl. "Nesmíme zapomínat ještě na jednu věc," poznamenal. "Důkaz Farmana, Freyova kněze, našeho bratra, který zůstal v Anglii. Říkal, že přede dvěma zimami byl v táboře Ragnarssonů, kde hledal nové vědomosti a snažil se zjistit, jestli by ten, kterého očekáváme, nemohl být snad mezi tím Lokiho plemenem. Viděl Thorvinova učedníka, jehož nyní nazýváme král Shef, jenomže o něm nic nevěděl, považoval ho za anglického uprchlíka. A přesto den po veliké bitvě s králem Jatmundem měl rovněž vidění, za jasného dne. Vidění o kovárně bohů. V ní viděl Thorvinova učedníka v postavě a na místě Völunda, chromého kováře. A viděl, jak s ním rozmlouvá Odin. Farman mi ale řekl, že ho nevzal pod svou ochranu. Takže možná Valgrim, jako Odinův kněz, se ho bojí oprávněně. Může tu jít i o plány jiných než Odina."
Valgrimovi se hruď vzedmula vzteky jak kvůli pochybnostem o Odinových plánech, tak kvůli představě, že by se mohl stát obětí strachu. Neodvážil se však Vigleikovi vzdorovat. Mezi kněžími, kteří na univerzitu přicházeli z celého Norska i ostatních skandinávských zemí, jich víc znalo Vigleika Zřece než Valgrima Moudrého - znalého způsobů králů i umění vládnout. Jedním z umění vládnout bylo mlčet, dokud nepřišla pravá chvíle.
"Mohlo by se nám dostat rady," řekl umírněně.
"Od koho?" chtěl vědět kněz z Ranrike na severu.
"Od našeho posvátného kruhu, až přijde čas ho svolat."
"Taky," dodal Vigleik, "budeme-li mít štěstí, od krále Olafa. On je nejmoudřejší král na světě, i když ne nejšťastnější. Radím, abychom ho přizvali na naše konkláve, aby usedl vně kruhu. Sice není tím pravým, jak jsme si kdysi mysleli, že by být mohl, ale pokud někdo pozná pravého krále, tak je to on."
"Myslel jsem, že Olaf, Elf z Gerstadu, je mrtvý," zamumlal tiše kněz z Ranrike jednomu ze svých druhů ze zapadákova.

o o o

Shefa umyli od hlavy k patě ve velké vaně plné ohřáté vody, vlasy mu zastřihli nakrátko a znovu ho vydrhli louhem, a ještě jednou. Shef opatrně přešel starý udusaný sníh na pozemku univerzity. Jeho šaty odnesli a dali mu konopnou košili a těsné vlněné spodky, silnou vlněnou halenu a kalhoty navrch. Brand si vzal zpátky medvědí plášť a bručel, že jestli v něm najde vši, pošle Shefa, aby mu ulovil jiného, nicméně mu věnoval doma tkaný plášť. Na pažích se Shefovi znovu zaleskly zlaté náramky, ačkoliv zlatou královskou čelenku si na ostříhanou hlavu vložit odmítl. Neohrabaně se pohyboval v tlustých zimních botách, které si vypůjčil od Gudmunda, vycpaných onucemi. Přes zimu a sníh mu poprvé za mnoho dní bylo teplo.
Udd, podvyživený kovář, s ním udržoval krok. Po drsném přivítání s Brandem se Shef objal s Cwiccou a zbytkem své věrné bandy, předal jim nedůvěřivě se mračícího Karliho a řekl jim, aby ho považovali za nového a cenného rekruta, a pak si uvědomil, že stranou od ostatních stojí Udd, mlčenlivý jako obvykle. Člověk si Udda všiml jen tehdy, když měl prcek co říci nebo ukázat. Vždy to však mělo něco společného s kovem. Shef si vzpomněl na bušení kladiv, které slyšel na molu, poplácal Udda po rameni, Karliho ještě naposledy napomenul, aby se choval slušně, a vyšel s Uddem ven.
Cwicca a ostatní bývalí angličtí otroci, kteří přišli do této neznámé země na severu, okamžitě dveře zabouchli a utěsnili všechny spáry. Pak se vrátili ke své obvyklé činnosti, shlukli se kolem ohně, aby jim bylo co nejtepleji.
Udd nemířil na místo, odkud vycházely známé zvuky kování, ale do malého domku, odděleného od hlavních sálů a ložnic. Cestou kolem nich náhle prolétla jakási postava rychlostí, jakou by nezvládl žádný člověk. Shef uskočil a sáhl po meči, ale pak viděl, že postava míří dolů po svahu k městské studni.
"Co to bylo?" vydechl. "Brusle? Na sněhu? Z kopce dolů?"
"Nazývají to ski," pravil Udd. "Nebo lyže. Dřevěný desky, přivážeš si je na nohy. Tady na severu je používají. Zvláštní lidi. Ale koukni na tohle." Strčil do dveří a zavedl Shefa do prázdné kůlny.
Shef chvíli ve tmě uvnitř nic neviděl. Potom, když Udd otevřel okenici, spatřil uprostřed ležet velké mlýnské kolo. Když jeho oko přivyklo šeru, Shef poznal, že to jsou vlastně dvě kola, jedno na druhém. Nějaký stroj.
"Co to dělá?" zeptal se.
Udd zvedl padací dvířka a ukázal na kanál vedoucí pod kůlnou. "Když roztaje sníh, teče tam potok. Vidíš ty kola dole? S těma lopatkama? Voda teče, otáčí lopatkama. Osa na tom kole otáčí těma dvěma nahoře. Povrchy, co se dotýkají, mají vysekaný drážky. Nasype se tam zrní. Mele to zrní."
Shef přikývl a vzpomněl si na monotónní zvuk, když stařena v Menších marších drtila zrní, na nikdy nekončící práci, práci, kterou válečník z duše nenávidí.
"Mele to rychleji než žena s hmoždířem a tloukem," dodal Udd. "Víš, je to ale zamrzlý od doby, co jsme se sem dostali.

Říkali, že když to pracuje, umele to tolik obilí, co čtyřicet žen, kdyby pracovaly celý den. Lidi sem chodí z města a platí kněžím za použití."
Shef znovu kývl a připomněl si, jak by mniši u svatého Jana nebo svatého Petra ocenili takové přilepšení k důchodům. Viděl, jaké má takový stroj možnosti. Jenom nechápal Uddův zájem, bylo totiž všeobecně známo, že mužík se nezajímá o nic, co není z kovu. Radši na něj nespěchat.
Udd mlčky odvedl svého krále ven, dolů po svahu k druhé kůlně. "Tohle je jako druhá příčka," pravil a mrkl na Shefův přívěsek. "A je to dole. No, od loňska se tu kněží hodně zajímají o to, co slyšeli o našich katapultách. Cwicca a jeho kluci už jich pár postavili, aby jim ukázali, jak to děláme. Hlavně je ale zaujaly ty kolečka. Ozubený kolečka, víš. A kněz, co pracoval s mlýnem, už dostal nápad, jak využít opravdu velký ozubený kola, ne na natahování katapulty, ale na jiný mlýn."
Společně došli k druhé budově. Na jedné její stěně bylo další velké dřevěné kolo s lopatkami, přesně stejné jako to první, jenže zasazené svisle do zasněžené rozsedliny, ne vodorovně. Bylo jasné, že tímhle bude voda otáčet ještě lépe, s lepším výsledkem. Jaký smysl však měla osa, otáčející dvěma svisle postavenými mlýnskými kameny? Obilí by jimi propadlo a vůbec by se nerozemlelo. Mletí se provádělo vahou kamene.
Udd stále mlčky zavedl Shefa dovnitř a ukázal na ozubené soukolí. Na konci osy stálo svisle obrovské železné ozubené kolo. Jeho zuby zapadaly do odpovídajících zubů kola umístěného vodorovně na pevné dubové ose. Pod ním, na té samé ose, byla dvě známá kamenná kola. Nad nimi násypný koš ukazoval, kde mohou stát lidé a sypat z pytlů zrno.
"Ano, pane, je to moc dobře udělaný. Já ale chtěl říct, že je tu něco, co tyhle lidi ještě nenapadlo. Hele, pane," Udd ztišil hlas, ačkoliv nikdo nebyl na doslech, vlastně nikdo nebyl na čtvrt míle kolem. "Jaký je náš problém se železem? Totiž s jeho výrobou?"
"Získat ho," odpověděl Shef.
"Kolik dní trvá člověku, aby dostal padesát liber železa z, řekněme, pětkrát tolik rudy?"
Shef si hvízdl, vzpomněl si na hodiny, které strávil vytloukáním strusky, když doma vyráběl svůj první meč. "Deset," odhadl. "Závisí to na tom, jak silný je kovář."
"Proto taky kováři musí být silní," souhlasil Udd a podíval se na své ubohé podvyživené tělo. "Já bych kovář nikdy být nemoh. Jenže mě napadlo, když tenhlencten mlýn dělá práci za deset otroků, totiž žen, nemohl by udělat práci za, řekněme, dvacet kovářů?"
Shef pocítil již známé varování. Tady pracovala spousta hlav, stejně jako když se vytvářely katapulty a kuše. Některého z kněží Cesty napadl vodní mlýn. Nějaký dávno mrtvý Říman za sebou nechal ozubená kola. Shef a jeho druhové znovu postavili katapulty. A pouze podle toho, co se tu doslechli, nějaký jiný kněz vymyslel, jak převést sílu říčního proudu na úkol, který potřeboval, v úplně jiných rozměrech. Teď Udd využil tu samou myšlenku ve své posedlosti. Bylo to, jako by i sami lidé byli ozubenými koly, jedno zapadalo do druhého, jeden mozek obracel druhý.
"Jak by mohla kamenná kola drtit železo?" zeptal se opatrně.
"No, pane, mě napadlo todle." Udd ztišil hlas ještě víc. "Tady každýho vždycky napadlo jedno, kolo pohání kolo. Já si ale řekl, co když ne? Co kdyby pohánělo něco, co má jiný tvar? A je to mnohem, mnohem větší? Hele, tady se otáčí osa. Otáčí takhle tvarovaným kusem. Ten se otáčí a pokaždý, když se otočí, zvedne těžkou věc, těžkou jako mlýnský kolo. Jenomže to není mlýnský kolo, ale kladivo. Ale když dojde až sem - přestane se zvedat. Místo toho kladivo spadne. Opravdu těžký kladivo, kladivo, co by ho ani šest kovářů nezvedlo, ani kdyby byli tak silný jako Brand! A ková se to tak rychle, jak se otáčí osa na tomhle mlýnským kole. Jak dlouho by trvalo vytlouct padesát liber železa? Pět set liber?"
Mužíkovi bledá tvář svítila velkým vzrušením, nadšením vynálezce. Shef ten pocit zachytil, dlaně ho svrběly, aby se už už mohl pustit do práce.
"Poslyš, Udde," řekl a snažil se zachovat chladnou hlavu. "Nechápu, co myslíš tím kusem, co se zvedá a padá."
Udd důrazně zakýval hlavou. "Na to jsem myslel každou noc na kavalci. Řek bych, že potřebujeme něco jako tohle... "
Na podlaze kůlny, kde dovnitř pode dveřmi navál vítr tenkou vrstvu sněhu, začal Udd kreslit průřez kyvným křivkovým kotoučem. Po chvíli si Shef našel taky kus slámy a začal čmárat. "Kdyby se to otáčelo takhle," pravil, "musel bys mít na toporu kladiva drážku, aby ti neodletělo. Musí mít ale vůbec tvar kladiva?"
O hodinu později vyšel Thorvin, kněz-kovář, ze schůzky plné pochybností a uviděl vysokého krále a mrňavého propuštěnce, jak si vykračují pěšinkou ve sněhu a divoce mávají rukama, jak navrhovali vymyšlené stroje. Na okamžik pochopil Valgrimovy pochyby. Farman a Vigleik možná jediného krále viděli ve svých viděních. Ale Thorvin si byl jist, že v žádné vidině ani věštbě se nikdy neobjevila zpráva o vyzáblých cizích pomocnících z rodu thrallů.

Kapitola 10

Ve Skandinávii léta Páně 867 byli lidé skoro stejní, avšak země samotná byla naprosto jiná. Navzdory staletím hašteření, žárlivosti a válek si byli Dánové, Švédové a Norové navzájem velmi podobní. Samozřejmě je velký rozdíl mezi úrodnými pastvinami na dánských ostrovech a Jutském poloostrově a dlouhým pobřežím Švédska v chráněném Baltu, kde nepůsobí příliv a odliv, a fjordy roztříštěný lán Norska čelící Atlantiku, s vysokánskou a téměř neprůchodnou páteří hor, Kýlem. Norové dokonce i tenkrát tvrdili, že Dánové a jenom Dánové mohou mít osm set stop vysoký kopec jako nejvyšší bod ve všech královstvích a říkat tomu Himinbjerg, Nebeská hora. Dánové zase o Norech říkali, že když dáte deset Norů dohromady, jedenáct se jich nazve králi a povedou patnáct armád, které spolu budou bojovat. Tyto žerty však měly ve skutečnosti základ v geografii a historii. Cestování nebylo pro Nory nijak zvlášť obtížné, poněvadž podél celého pobřeží se táhly průlivy a průplavy mezi tisícovkou ostrovů a za dlouhé zimy mohli běžci na lyžích cestovat po

sněhu rychleji, než dokázal cválat kůň. A přesto mohlo trvat dva dny, dostat se kolem po moři, spíš než přecházet deset tisíc stop vysoké strmé horské masivy. Pro Nory bylo mnohem snazší dělit než sjednocovat. Také bylo snadné, v zemi, kde byl v každém z tisíce fjordů přístav, postavit flotilu a osadit ji mladšími syny, kteří počítali zemědělskou půdu svých otců na zlomky akru.
V této zemi maličkých království a krátkých spojenectví žil před čtyřiceti lety král jménem Gudrod. Byl králem Západní kotliny, území na západ od velkého fjordu, který se táhl k Oslu a odděloval hlavní část norské země od hranic se Švédskem. Nebyl o nic lepším - či horším - králem než jeho sousedé a soupeři, králové Východní kotliny, Ranrike, Raumrike, Hedmarky, Hedalandu, Totenu, Akarshusu a všech ostatních. Jeho poddaní, pár desítek tisíc, možná dost na to, aby zabydleli slušné anglické hrabství, mu říkali Huntsman, tedy Lovec, pro jeho zálibu v lovení žen - což byla nebezpečná a obtížná záliba dokonce i pro krále v zemi, kde měl každý sedlák oštěp, sekeru a za sebou půl tuctu lupičských výprav.
Ale Gudrod vydržel. Nakonec jeho první žena, Thurid, dcera krále z Rogalandu, zemřela, utahaná z toho, jak se pořád rozčilovala kvůli manželovým nevěrám a potížím a výdajům, které způsobovaly, a Gudrod okamžitě zauvažoval, jak ji nahradit. Oko mu padlo na dceru krále maličkého království Agdů, což bylo jen město a hrstka vesnic. Dcera Hundjofa Silného se jmenovala Asa a byla to panna, jíž se v kráse žádná nevyrovnala. Gudrodovi se zdálo, že její kouzlo by v něm mohlo znovu vykřesat mladistvou jiskru, která již zřejmě pohasínala. Ale Hundjof Silný Gudrodovu nabídku odmítl řka, že jeho dcera nepotřebuje chodit očichávat postele cizích žen, aby zjistila, kdo v nich ležel. Gudroda popíchla urážka i odmítnutí, takže vykonal svůj jediný velký čin, kromě těch, které válečníci běžně od králů očekávají, totiž sebral své muže a na lyžích se jedné temné zimní noci na Agdy vrhl. Bylo to po Yule, křesťanských Vánocích, kdy muži stále ještě vyspávali sváteční pivo. Gudrod zabil krále Hundjofa Silného v rovném boji ve dveřích do jeho ložnice, ačkoliv je pravda, že Gudrod byl zcela vzhůru a v plné zbroji, kdežto Hundjof byl napůl opilý a úplně nahý. Pak popadl Asu, přivázal ji na své sáně a odvlekl ji zpět do Západní kotliny přivázanou k lyžinám. Tam Gudrodovi vlastní kněží prohlásili svatbu za uzavřenou a Asu proti její vůli odvlekli do ložnice.
Její krása splnila Gudrodovo očekávání a o devět měsíců později porodila syna Halvdana, později zvaného Černý kvůli jeho vlasům a záchvatům vzteku. Gudrod si pomalu vydechl a přestal každou noc přivazovat Ase zápěstí ke sloupkům postele, protože věděl, že žena, která brání své dítě, dostane rozum a přestane být tak záštiplná. Přesto se i nadále ujišťoval, že nůž, kterým si třeba jen krájela jablko, nemá špičku a nedá se s ním nakrájet víc než tvaroh.
Přesto však zapomněl, že žena může jednat skrze jiné muže stejně jako o své vlastní vůli. Jednoho tmavého večera, těsně po Yule, rok po smrti Asina otce, Gudrod vyprázdnil velký tuří roh, který míval na stole bez stojanu, plný piva, takže ho musel vypít naráz, a brzy se vypotácel ven, aby se vymočil do sněhu. Když tak činil, měl plné ruce svých spodků, a než si začal vyprazdňovat měchýř, vyšel zpoza rohu královské síně jakýsi mladík a vrazil mu do břicha oštěp se širokou hlavicí. Pak okamžitě uprchl na lyžích. Gudrod žil dost dlouho, aby řekl, že vrah pronesl jen: "Ti, kdo zabíjejí opilé muže, by měli vždycky zůstat střízliví," a potom zemřel, snaže se stále dokončit močení.
Gudrod měl legitimního syna, kterého uznal, po své první ženě Thurid. Byl to silný osmnáctiletý jinoch, jmenoval se Olaf. Muži čekali, že usmíří ducha svého otce a pošle královnu Asu do mohyly spolu s ním a vyčistí vzduch, když nechá dítě Halvdana, svého polobratra, v lese napospas vlkům. On to však neučinil. A když se ho ptali, proč ne - bylo znamením, že se ho lidé nebojí tolik, jak by se měli bát krále, když se ho na to odvážili zeptat - on odpověděl, že měl sen. V něm viděl, jak z lůna jeho nevlastní matky raší velký strom, strom s krvavě rudými kořeny, bílým kmenem a zelenou koninou, která se rozprostřela nad celé Norsko a dokonce ještě dál přes celý svět. Tak poznal, že Asiny děti čeká vznešený osud, a nehodlá bránit vůli bohů a přivodit neštěstí tím, že by se ho snažil odvrátit.
Pak Olaf, když ušetřil svou macechu a ochránil svého polobratra, měl sám jenom málo štěstí, a lidé říkali, že své štěstí zahodil. V následujících letech ho jeho polobratr, Asin syn, zastínil v bitvě, když sám získal království na druhém břehu fjordu ve Východní kotlině. A Olafův jediný syn Rognvald, jehož nazývali Skvělý, pro jeho odvahu a dary básníkům, zemřel, když se mu zanítilo škrábnutí, které utržil v pouhé bezvýznamné šarvátce, a dokonce ani ranhojiči Cesty s tím nedokázali nic udělat.
Naproti tomu Halvdan nejenže si vybojoval nové království ve Východní kotlině, o něž se věrně podělil se svým bývalým ochráncem, a království svého děda, ale také ženu, kterou nemohla opovrhovat dokonce ani velitelská královna Asa, která opovrhovala všemi ostatními ženami. Tou ženou byla Ragnhild, dcera krále Sigurda Jelena z Ringerike. Jako Asu, i ji unesli jejímu otci, neunesl ji však Halvdan. Když její otec cestoval přes hory, uchystal na něj léčku jeden z horských náčelníků, divoch a berserk zvaný Haki. Přes jeho záchvat zuřivosti Sigurd Hakiho třikrát zranil, než byl zabit, a usekl mu levou ruku, takže Haki proležel celou dlouhou zimu v posteli a nemohl si užívat se svou panenskou nevěstou. Právě v té době, kdy si začínal myslet, že se vzpamatoval natolik, aby svůj čin završil, udeřil Halvdan první, jako to učinil jeho otec. Vzal do hor padesát vybraných mužů a v noci Hakiho stavení vypálil. Když Ragnhild vyběhla, aby přivítala své zachránce, ti ji chytili a odvlekli přes zamrzlé jezero. Když se pronásledovatelé dostali k jezeru a viděli, jak sáně se sobím spřežením mizejí v dálce, Haki poznal, že je nikdy nedohoní, ani nedokáže přežít hanbu, že ztratil jak ruku, tak nevěstu. Vrhl se na svůj oštěp, aby opět povstal, celý, ve Valhale. A tak Halvdan získal nejkrásnější nevěstu na celém Severu a jedinou ženu, která se vzteklou letorou vyrovnala tchyni, a učinil tak včas, aby si užil jejího panenství, aspoň v to vždycky věřil. Brzy mu Ragnhild také povila syna Haralda, jehož lidé nazývali Světlovlasý, aby ho odlišili od otce.
Toto tedy byli vládcové Západní kotliny v době, kdy se tam usadili kněží Cesty a učinili z tržního městečka Kaupangu své středisko a hlavní sídlo, nejdřív král Gudrod, pak král Olaf a pak společně králové Olaf a Halvdan, kdy Harald Světlovlasý byl jediný syn, který z dětí obou přežil. A stejně důležité jako tito muži byly královna Asa, Halvdanova matka, a královna Ragnhild, matka Haralda.

o o o

Jáhen Erkenbert seděl na lavici u otevřeného okna v Heddeby a hloubal nad jmény obou králů, Halvdana (Černého) a Olafa (Elfa z Geirstadu, ať už to znamenalo cokoliv) a pečlivě přiřadil jméno jejich království, Východní a Západní kotliny, obě části většího uskupení, jejž lidé nazývali Nord Veg, Norsko, tedy Severní cesta. Nemyslel si, že by některý z nich byl tím mužem, jehož měl podle příkazu hledat. Olaf Álf tedy rozhodně ne. Erkenbertovy poznámky říkaly, že je mu přes padesát, je znám svou smůlou, ačkoliv si i přesto zřejmě své království udržel. Také se neobjevoval na žádném seznamu, které si Erkenbert vyrobil - jakkoliv byly seznamy pochybné a založené na nejistých vzpomínkách - seznamu těch, co byli nebo nebyli přítomni při velkém nájezdu na Hamburk, po němž zmizelo Longinovo posvátné kopí.
Ten druhý znamenal o něco lepší šanci. Lidé se ho báli a vážili si ho; byl něco jako dobyvatel v maličkém skličujícím měřítku severských zemí. Prý byl v Norsku hlavní překážkou snahy Ragnarssonů rozšířit svou moc. Jeho lodi se objevovaly hodně rychle a udržovaly všechny vetřelce v uctivé vzdálenosti. A přesto si Erkenbert nemyslel, že Halvdan odpovídá popisu. Když ho Bruno pověřil úkolem sebrat veškeré dostupné informace o králích a náčelnících a jarlech z celé Skandinávie, aby se pokusil zjistit, který z nich by mohl vlastnit posvátné kopí, řekl mu, aby hledal tři věci. Za prvé úspěch. Za druhé spojitost s dobytím Hamburku. Za třetí náhlou změnu, neúspěch, který se najednou změnil v úspěch, což by prozrazovalo mocný vliv veliké relikvie jistěji než co jiného. U Halvdana nebylo po něčem takovém ani stopy. Zřejmě se k moci dostával bez přerušení od dětství, nebo aspoň od mládí.
Proti své vůli - protože se této výpravy na sever vůbec nechtěl zúčastnit a raději by býval zůstal v Kolíně či Trevíru, nebo dokonce v Hamburku či Brémách, a hledal další tajemství moci - Erkenbert začínal cítit intelektuální výzvu problému, jejž mu předložil Bruno, syn hraběcí. "Někdo musí znát odpověď," tvrdil Bruno. "Jenom neví, že ji zná. Ptej se každého, koho potkáme, na všechno. Všechny odpovědi zapiš. Pak zjistíš, jaký vzor se vynoří." A to také Erkenbert udělal, vyzpovídal nejdřív pár křesťanských konvertitů, které v Heddeby obrátili na víru - to byly nepříliš cenné informace, většinou pocházely od žen a otroků, kteří nevěděli nic o pověsti a činnosti mocných - pak křesťanské kněze, které zachránili, pak strážné krále Hrorika, kteří s nimi mluvili ze slušnosti, a nakonec, když zaplatil spoustu peněz za víno z jihu, kapitány a kormidelníky z lodí, jež tu přistály, často slavné válečníky, citlivé jako panečnice na změny ve své reputaci.
Do dveří padl stín a dovnitř vstoupil starší rytíř Lanzenorden, řádu posvátného kopí, samotný Bruno.
Usmál se, což dělal často. "Jaké jsou dneska sázky?" zeptal se. "Nějací noví závodníci v našem malém dostihu?"
Erkenbert zavrtěl hlavou. "Jestli jsme již odpověď slyšeli, jak říkáš, tak jsem ji nepoznal," odvětil. "Ten, co nejvíc odpovídá obrázku, který chceš, je pořád ten mladý muž, jenž zabil Ivara a porazil krále Karla. Přišel odnikud. Každý mluví o jeho činech a štěstí. Je blízký spojenec Viga-Branda, Branda Zabijáka, jenž byl zcela jistě přítomen při vyloupení Hamburku."
Bruno lítostivě zavrtěl hlavou. "Taky jsem si to myslel," řekl. "Až do chvíle, kdy jsem s ním mluvil. On je dost zvláštní, a já myslím, že má s tímhle vším něco společného. Nicméně měl jenom jednu zbraň, a i když to byl oštěp, rozhodně to nebyl ten oštěp. Byl příliš nový, měl nesprávný tvar a byl poznačený pohanskými runami, ačkoliv jsem je nedokázal přečíst. Myslím, že ti uvízl v hlavě a nemůžeš se ho zbavit. Možná ti to brání rozpoznat pravého držitele. Pověz mi něco víc o těch pohanských králích."
Erkenbert pokrčil rameny a znovu se probral rostoucí hromadou teletiny. "Vykládal jsem ti o králích Dánska a Norska," začal. "Teď mohou mít Švédové a Gótové dohromady stejně tolik a možná tak o dvacet víc. Od severu, král Vikar z Roslagenu, je mu padesát, před dvaceti lety ho zvolilo roské shromáždění, povídá se, že je bohatý, ale mírumilovný, pobírá daně od Finů a nikdy nezavítal na jih."
Bruno zavrtěl hlavou.
"A co král Orm z Upplandu, patří mu velký královský dub a pořádá oběti ve svatyni v Uppsale, prý je mocný, ale vyhýbá se osobním soubojům, království získal silou před dvaceti lety?"
"To vypadá pravděpodobněji, ale jen o málo. Budeme ho sledovat. Víš," zahloubal se Bruno, "napadlo mě, jestli by přes všechny jejich nedávné porážky nemohl být naším mužem Sigurd Ragnarsson nebo jeden z jeho bratrů. Koneckonců, dokonce i Karel Veliký utrpěl od Sasů pár porážek."
Erkenbert nedokázal potlačit mimovolné zachvění.
"Myslím, že bychom se měli dostat trochu blíž, abychom to zjistili určitě " pokračoval Bruno.

o o o

V chýši, kterou jim přidělili na pozemku univerzity v Kaupangu, si bývalí angličtí otroci a Karli z Menších marši vyměňovali historky o Skrytém lidu. Ve vyhřáté, přeplněné místnosti panovala družná nálada. Hama, jeden ze střelců od katapulty, měl rozražený ret. Cwicca měl napuchlé oko. Karli si ošetřoval prokousnuté ucho a z boku na hlavě měl bouli, kam ho praštil Osmond polenem, když viděl, jak jeden muž za druhým padá pod Karliho pěstmi. Muži si přestali utahovat ze svých přízvuku a snažili se najít společnou půdu, aby si vysvětlili podivný svět okolo.
"Věříme ve tvory, co jim říkáme tursové," rozkládal Karli.
"My taky," přidal se Cwicca, sám obyvatel mokřadů. "Žijí v dírách v močálech. Když jseš s člunem na lovu divokejch kachen, tak bys jen nerad strčil bidlo do hnízda některýho Starýho tursa. Lovec, co to udělá, se už domů nevrátí."
"Odkud ti tvorové pocházejí?" ptal se jeden z ostatních mužů.
"Nepocházejí odnikud, byli tady vždycky."
"Co já slyšel," ozval se Cwicca, "je tohle. Víš, my máme být potomci Adama a Evy. No, jednoho dne sestoupil Hospodin na zem a řekl Evě, aby mu ukázala děti. No, ona mu některý ukázala, ale další nebyly umytý, poněvadž to

byla líná cuchta, tak jim nakázala, aby se schovaly. A nakonec Hospodin řekl: 'Ty děti, cos přede mnou schovala, ať zůstanou schovaný.' A od tý doby ti z nás, co pocházejí z Evinejch dětí, který Hospodin viděl, jsou lidi, ale ti, co vzešli z těch druhejch, to je Skrytej lid, co žije v bažinách a močálech."
Muži se nad tím příběhem zamysleli, moc se jim však nelíbil. Všichni kromě Karliho byli otroci církve, které Shef a poutnické vojsko nejdřív zverbovali a pak osvobodili. Křesťanské učení znali, ale spojovali si ho s otroctvím.
"Nechápu, jak to má co společnýho s tím, co mají ti tady," poznamenal jiný z přítomných. "Tady na Severu nejsou žádný tursové, páč tu nemají žádný bažiny. Oni tady mají nixy. Ve vodě. Jenomže tady žádná voda není, páč je všecka zamrzlá."
"A trolly," přisadil si další.
"To slovo jsem nikdy neslyšel," řekl Osmond. "Co je to troll?"
"Velký živý příšery, co žijí ve skalách. A z kopce se na tebe svalí dolů."
"Jeden ze zdejších mi vykládal todle," ozval se Hama s rozraženým rtem. "Nahoře v horách žil jeden člověk, jmenoval se Lafi. A jednou, když byl na lovu, chytily ho dvě trollice a odvlekly si ho do svýho horskýho doupěte a používaly ho jako plemeníka. Oblíkaly se jenom do nevydělanejch koňskejch kůží a živily se jenom masem a rybama. Občas to maso byla konina nebo skopový, ale občas mu neukázaly, z čeho to je, on ho ale stejně snědl. A po nějaký době předstíral, že je nemocnej, a když byla mladá trollice venku na lovu, ta druhá se ho zeptala, co by ho vyléčilo. A on řekl, že nic, jenom shnilý maso, co je pět let zakopaný. Tak ona řekla, že ví, kde je něco takovýho, a odešla. Ale protože si myslela, že je moc nemocnej, aby vstal z postele, nepřivalila kámen do vchodu jeskyně úplně natěsno. A on se dostal ven a utíkal. Ony našly jeho stopu a hnaly se za ním, ale on byl cítit kouřem a utíkal, dokud se nedostal do tábora uhlířů, a ti popadli zbraně a trollí ženy zahnali. A pak sešli všichni z hor do bezpečí.
Ale o devět měsíců později, když vyšel před dům, leželo mu na prahu nemluvně, celý porostlý šedou srstí. Pak už se bál v noci vyjít ven. Nevím, co se stalo s děckem."
"Takže to nejsou zvířata. Můžou se s náma spářit," usoudil Osmond. "Možná je v tom Cwiccově příběhu kus pravdy."
"Možná bychom měli nechat Karliho venku, aby si trollice užily," navrhl kdosi.
"Ano, a pak, jestli bude starej trollí dědek dělat potíže, může ho srazit k zemi."

o o o

Venku, nevšímaje si smíchu z tmavé chýše, se Brand snažil vážně pohovořit se Shefem.
"Povídám ti," říkal, "že je nebezpečná. Smrtelně nebezpečná. Nejnebezpečnější tvor, kterého jsi potkal od chvíle, co ses na té lávce postavil Ivarovi. A ona je ještě horští než on, protože když jsi čelil jemu, on už věděl, že nakonec musí prohrát. Ona si to ale nemyslí. Hraje o víc."
"Nevím, čeho se bojíš," uklidňoval ho Shef. "Já s ní ani nikdy nemluvil."
"Viděl jsem, jak ses na ni díval. A ona na tebe. Ty si musíš uvědomit, že ji zajímá jenom jediná věc, a tou je její syn Harald. Dotýkají se ho jisté věštby. Nejdřív si lidi mysleli, že se týkají jeho otce. Pak změnili názor a usoudili, že to má být on. Ragnhild si teda rozhodně myslí, že je to on.
Teď si ale přijdeš ty a lidi začínají vykládat, že možná věštby mínily tebe, že ty jsi tím velkým králem, na kterého všichni čekají, který bude vládnout celému Norsku."
"Já bych se do Norska ani nedostal, kdyby mě oni neodkoupili od Hrorika a nepřivezli sem."
"No, teď jsi tady. A lidi jako Thorvin - nechce ti uškodit, ale stejně je za to zodpovědný - lidi jako Thorvin každému vyprávějí, že ty jsi synem bohů a ten, který přichází ze Severu, a já nevím co ještě. Míváš vidění, objevuješ se ve viděních, Hagbard říká jedno a Vigleik něco jiného. Musíš předpokládat, že lidi budou poslouchat. Protože za tím vším jsou věci, kterým se nikdo nemůže vysmát jako povídačkám starých bab. Ty jsi thrall, který se stal králem, sám jsem to viděl. Alfréd si tě posadil vedle sebe a on je z urozeného rodu, potomek Odinův, dokonce i Angličani to připouštějí. Přijal jsi kapitulaci krále Franků. Co je proti tomu pár věšteb nějakých bab kořenářek? Ragnhild si myslí, že jsi nebezpečný. Proto je nebezpečná ona."
"Co se stane zítra?" zeptal se Shef.
"Kněží Cesty se sejdou v posvátném kruhu. Musejí se rozhodnout, co s tebou. Ty tam ale nebudeš. Já taky ne."
"Co jestli se rozhodnou, že se Thorvin mýlí? Pak určitě jen tak neřeknou, že s nimi prostě nemám nic společného, a nenechají mě jít. Koneckonců mě podporují Poutníci, nosím jejich přívěsek, pomohl jsem jim usadit se na křesťanské půdě. Každý z jejich kněží může klidně kdykoliv přijít do mého království a hledat nové vědomosti. Bude vítaný," dodal Shef, když si vzpomněl na to, co probírali s Uddem.
"A co když se rozhodnou opačně, že jsi vlastně tím, koho hledají?"
Shef pokrčil rameny. "Jestli má ve světě dojít k nějaké změně, tak ji spíš začnu v Anglii, než když budu trčet tady, kam nikdy nikdo nepřijde."
Brand se zamračil, nerad slyšel, když se někdo otíral o jeho Norsko. "A co když se rozhodnou, že nejsi tím, koho hledají, ale vydával ses za něj? Nebo, což je ještě pravděpodobnější, že nejsi tím, koho hledají, ale jeho soupeř a nepřítel. Tohle si myslí Valgrim Moudrý, a má důvod. Je si jistý, že velká změna ve světě, která zlomí moc křesťanů, musí vzejít od Odina. A všichni souhlasí, že ty od Odina nepocházíš."
Silným ukazovákem poklepal Shefovi na hruď. "Ačkoliv chodíš po světě a vypadáš, jako by tě poslal, s tím svým jedním okem a tím zatraceným oštěpem. Valgrim si myslí, že Odinovy plány ohrožuješ. Pokusí se tě za to odsoudit."
"Takže Valgrim si myslí, že ohrožuju Odinův plán. A Ragnhild si myslí, že ohrožuju budoucnost jejího syna. A to všechno proto, že jsem se naučil stavět katapulty a kuše, zkroutit provaz a kovat kola a ohýbat ocel. Měli by si uvědomit, že skutečnou hrozbou je Udd."

"Udd má jen pět stop na výšku," prskl Brand. "Lidi ho za hrozbu nepovažují, protože ani nevědí, že je tady."
"Tak to je pro vás skutečná hrozba," odtušil Shef. A zamyšleně dodal slova, která se naučil od Thorvina:
"Kdož bránou jakous procházíš,
prve kol rozhlédni se kradí.
Neb žádný nepozná, kde ne-přítel
v každé síni sedí."

o o o

Vysoko na horském úbočí seděl ve tmě muž, jenž pozbyl rodinného štěstí, cítil, jak mu uniká mezi prsty. Někteří lidé říkali, že vidí štěstí, hamingja , rodiny či země nebo království. Obvykle vypadalo jako plně vyzbrojená obryně. Olaf to neviděl. Stejně však cítil, jak mu štěstí uniká. Právě ztrátou štěstí byla smrt jeho syna, Rongvalda Skvělého. Zabil ho jeho otec.
Teď se stejný otec musel rozhodnout, jestli oběť, již vykonal, k něčemu byla. Byl tu ten nový, ten jednooký. Nyní ho Olaf pozoroval, jak vystupuje na břeh, kde ho vítají kněží Cesty i jeho nebezpečná mrcha švagrová. Dokonce i z této vzdálenosti Olaf cítil, jak z něj proudí štěstí. Bylo tak velké, že překonalo i štěstí Odinových synů, wessexkých králů. Snadno teď mohlo překonat i osud, jejž Olaf věštil rodině svého polobratra. Protože budoucnost, jak Olaf velmi dobře věděl, nebyla dána. Byla to otázka možností. Občas se daly možnosti změnit.
Měl by zasáhnout? Olaf přivedl Cestu do Západní kotliny již před mnoha lety, ctil jak její materiální moc přicházející skrze nové vědomosti, tak spirituální sílu jejích věštců a zřeců. S materiální mocí neměl příliš do činění. S mystickými silami hodně. Kdyby nebyl králem, byl by ve viděních soupeřem Vigleikovi. Až na to, že Vigleik viděl, co se stalo, co se děje. Olaf viděl, co se stane. Kdyby jen dokázal zahnat přání se dívat.
Olaf si v duchu přehrával, jakou roli bude hrát ráno, až kněží Cesty vytvoří svůj kruh a povolají ho, aby seděl vedle, poslouchal a radil. Věděl, že pokud se rozhodne odmítnout jednookého, získá většinu a znovu uvede v činnost plán, jemuž obětoval svůj vlastní život i život svého syna. Pokud to však udělá, obětuje jinou budoucnost. Kdesi v dálce cítil mysl, pátrající po jeho vlastních myšlenkách, pátrající po tom, co ví, snažící se najít cestu mezi stejnými náznaky, jako to dělal on. Existovali křesťanští kněží, kteří byli stejně citliví jako on. Přesto se příliš opozdili. On již věděl, co hledají, a byl blíž rovnovážnému bodu.
Když slunce úplně zapadlo, muž v háji našel svoje lyže, došel k místu, kde za ochranou stromů začínal sníh, a vydal se na cestu dolů z kopce. Za ním se ozvalo vytí vlků. Jak na lyžích svištěl kolem okolních statků, zahlédli ho pachtýři a říkali svým ženám: "To je elfí král. Už zase byl v kamenném kruhu, v Geir-stadu, aby se poradil s bohy."

Kapitola 11

Ve velké síni ve tvaru obráceného lodního kýlu vytvořili kněží Cesty svůj posvátný kruh. Bílé šňůry, se zavěšenými trsy posvátné jeřabiny - bobule byly vybledlé, neboť se blížilo jaro, takže ztratily podzimní šarlat - jej oddělovaly od vnějšího světa. V kruhu sedělo přes čtyřicet kněží, největší konkláve, jaké kdy poznali. Členové se sešli z celého Norska, kde měla Cesta silný vliv, ale také z Dánska, Švédska a pár konvertitů či misionářů dorazilo dokonce i z ostrovů v Atlantiku, z Irska či z Fríska, kde se Cesta téměř před dvěma stoletími zrodila. Dokonce jeden, ranhojič Hund, přijatý formálně pod patronát svého mistra Ingulfa, pocházel z Anglie.
Na kraji kruhu byl zaražen stříbrný Odinův oštěp, naproti pak hořela hranice pro Lokiho. Podle tradice se na tento oheň, jakmile jednou konkláve začalo, nesmělo přikládat, a konkláve ani nesmělo pokračovat, jakmile oheň pohasl natolik, že v popelu nezůstala ani jiskřička.
U Odinova oštěpu stál Valgrim Moudrý, ale nedotýkal se ho, neboť žádný muž neměl právo jej žádat pro sebe, nicméně jim připomínal, že je mezi nimi jediným knězem, jenž se odvážil vstoupit do nebezpečné služby u Odina. Sloužil bohu oběšenců, Zrádci válečníků spíš než příjemnějším či přátelštějším bohům, jako byl Thor, pomocník sedláků, či Frey , přinášející plodnost lidem i zvířatům. Deset kroků za ním, téměř skryté ve stínech uzavřené síně, stálo velké dřevěné vyřezávané křeslo s postranicemi a baldachýnem pokrytými vzorem propletených draků. Z hlubokého stínu je pozoroval muž s bledou tváří. Zlatý kroužek na jeho hlavě chytal narudlé odlesky z Lokiho ohně. Král Olaf, hostitel a ochránce Cesty, zde byl na pozvání, aby sledoval a v případě potřeby radil, ne však hlasoval či promluvil bez vyzvání.
Šoupání stoliček a tichý hovor pomalu utichaly. Valgrim počkal, až bylo ticho, čekal na svou chvíli. Věděl, že tu má opozici, a potřeboval veškeré výhody, aby ji překonal. Jediný stál, rozhlížel se okolo a počkal, až se všichni dívali na něj.
"Cesta došla k bodu zvratu," řekl náhle a pak znovu čekal. "Máme našeho prvního falešného proroka."
To tady máme rozhodnout, pomyslel si Thorvin. Nechal však Valgrima pokračovat. Lepší toto téma otevřít.
"Cesta se šířila sto padesát let. Zprvu pomalu a jen tady na Severu, kde na úrodnou půdu dopadla slova vévody Radboda. Nyní máme stoupence na mnoha místech. Dokonce i stoupence cizí krve a jazyka. Dokonce i stoupence v dětství pokřtěné a zaslíbené bohu Kristu. A kdo může pochybovat, že je to dobře?
Protože nesmíme zapomínat na naše cíle a záměry. Ano, i naši vizi. Vévoda Radbod viděl, že my, kdo uctíváme pravé bohy, budeme odsunuti bohem Kristem, pokud neuděláme to, co dělají jeho vyznavači: kázat slovo, šířit zprávu, přinášet všude zvěst o tom, kam naši duchové odcházejí a odkud přišli. A pokud budeme dělat to, co oni nedělají: dovolit vyslovovat všechna slova a všechny zvěsti, ne říkat, jako to dělají křesťanští kněží, že ti, kdo je ve všem neposlouchají, musejí věčně trpět za jediný hřích, za neposlušnost.

To byl náš první cíl. Uchránit sebe a naše lidi i učení před lidmi, kteří by všechno úplně zničili. Ale po tomto cíli přišlo vidění. Neměl jsem ho já, ale někteří další v této síni ano. Různí muži," - Valgrim se rozhlédl po kruhu a kývl tu tomu, tu onomu, ukazuje tak ostatním, že ví přesně, o kom mluví, a že jsou tady, aby jeho slova popřeli, pokud by nesouhlasili - "různí muži, kteří však měli stejné vidění.
A toto vidění se týká jiného světa, než je tento. Světa, kde každá země, kterou známe, naše mezi nimi, poslouchá křesťanského boha. Kde však lidé žijí jako zvířata v chatrčích pro otroky, tak natlačení, že nemohou dýchat, vládnou jim vládci, které nikdy neviděli, posílají je do války jako prasata na porážku. A ještě horší věc. Naši mudrci a zřeci to nazývají svět Skuld , svět, který bude - pokud to nezarazíme.
Přesto to zarazit můžeme! Je tady další svět, který naši mudrci viděli. Ano, svět, který jsem viděl i já sám," - Valgrim se rozhlížel kolem a pokyvoval hlavou s hustou šedou bradkou. "Svět tak zvláštní, že z něj vidíme jenom útržky, a ani všem nerozumíme. Viděl jsem muže vznášet se v černi moře bez vzduchu někde mezi světy, a zprvu jsem je považoval za ty nejubožejší ze všech hříšníků, vyvržence ze všech světů, protože dokonce ani Nídhögg nedokázal ohryzat jejich kosti. Ale pak jsem viděl jejich tváře a viděl jsem, že jsou jako muži z nějakého velkého dobrodružství. A někteří byli muži naší krve a jazyka, světoběžníci tak velcí, že každý dnešní kapitán by pro ně nebyl víc než dítě. Nevím, jak k tomu došlo, nebo dojde, ale vím, že to je pravá cesta pro pravé muže: ne stezka Kristabojných. Takže jsem po všechny své dny hledal nové vědomosti.
Vím ještě jednu věc, totiž důvod, proč se musíme vydat po téhle stezce kromě naší touhy po vědomostech, moci a slávě. A to proto, že nejsme sami."
Valgrim se znovu rozhlédl kolem dokola, snaže se do posledních slov vtisknout dojem, vnutit své vlastní přesvědčení mužům, kteří by mohli souhlasit se vším, co zatím řekl.
"Všichni lidé vědí, že kolem nás je Skrytý lid. Nejsou nám nebezpeční tady dole v osadách, nebezpeční mohou být pouze lovcům v horách a dětem hrajícím si u vody. Nejsou ale jediní Skrytí. Víme, že někde tam venku jsou tvorové, kteří se svou mocí vyrovnají bohům, ne trollové či nixy, ale samotní jotnarové, obři, nepřátelé bohů i lidí. A také Lokiho plémě, ti, kteří nemají jednu kůži, ti, kteří se pohybují v různých tělech, půl lidských, půl dračích nebo půl velrybích.
A konečně věříme, že přijde velký den, kdy bohové a lidé na jedné straně budou bojovat s obry a Skrytými na straně druhé - a na té druhé straně bude také mnoho lidí, uctívači Krista, zběhové. Svedení z cesty. Proto k sobě bere Odin válečníky, aby vytvořil voj, který v den ragnaröku vypochoduje z Valhaly. Budou tady i mnohé další voje, z Trúdvangy, z říše Thora, a z Himinbjörgu, sídla Heimdallova, a ode všech dalších, námořníci, lyžníci, ranhojiči a lučištníci. Ale Odinův voj bude největší a nejtvrdší a spočívají v něm největší naděje.
Neodvažujeme se rozdělit naše voje. Bitva ještě není jistá. Pokud se teď Cesta vydá na nesprávnou stezku, budeme rozděleni a ztraceni. Já říkám, že ten jednooký Angličan, který nosí Odinův oštěp a přesto Odinovi neprokazuje úctu, já říkám, že on je falešný prorok, který nás povede po nesprávné stezce. Musíme ho hned teď odvrhnout, abychom naplnili náš pravý osud. Jímž je pozdravit jediného krále, o němž naše proroctví říkají, že k nám přijde ze Severu. Jediného krále, který změní svět a v den ragnaröku nám přinese vítězství namísto porážky."
Valgrim se odmlčel a důrazně si upravil přívěsek s oštěpem na široké hrudi. Čekal na námitky, o nichž věděl, že přijdou. Přišly z oddílu, o němž doufal, že jej podpoří. Zřec Vigleik se zavrtěl na stoličce a podíval se na neobvyklý znak, který nosil, misku Suttunga , strážce medoviny, nositele inspirace, a promluvil.
"Co jsi tu říkal o viděních, je možná pravda, Valgrime, ale to, co vidíme, je jedna věc, a to, co chápeme, jiná. Tohle jsem ti už říkal, a jestli to nemůžeš popřít, musíš mi říct, co to znamená. Víme, že náš bratr Farman viděl jednookého Angličana - viděl ho, když měl ještě obě oči. Viděl ho v Asgardu, domově bohů, a také v kovárně Völunda, chromého kováře bohů. A Farman viděl, jak s ním Praotec hovoří. Takhle nikdo z nás žádného smrtelníka neviděl. Tak proč bych si neměl myslet, že tento muž má božský osud?"
Valgrim přikývl. "Vím, že tvá vidění jsou pravdivá, Vigleiku, a Farmanova taky. Minulý měsíc jsi viděl smrt tyranů a od té doby přišla s obchodními loděmi zpráva, že to, co jsi viděl, je pravda. Takže jednooký mohl být viděn jako Völund. Jak jsi však říkal, vidět je jedna věc a pochopit druhá. Co nám říká příběh o Völundovi?"
Znovu se rozhlédl kolem, jistý si tím, že posluchači jsou s ním zajedno. Všichni se hned bystře zajímali o příběh z posvátných bájí. "Všichni víme, že Völundova žena byla labutí panna, ale poté, co ho opustila, ho chytil Nidhad, Král Njarů. Nidhad pásl po jeho kovářském umění, ale bál se, že unikne, takže mu nožem podřízl podkolenní šlachy a nechal ho pracovat v kovárně v Saevarstadu. A co tam Völund udělal?"
Valgrimův hlas sklouzl do hlubokého prozpěvování kněží:
"On seděl a nespal a kladivem bušil.
Stále tvořil mazané věci pro Nidhada.
Vyráběl pro něj nádherné náramky a náhrdelníky ze zlata a drahokamů. Vyráběl pro něj poháry na pivo a mazané lyžiny pro jeho sáně. Vyráběl pro něj meče, které díky ostří prosekly len a díky pevnosti kovadlinu. Když se však Nidhadovi dva malí chlapci přišli na ty zázraky podívat, co udělal? Vlákal je do své kovárny s příslibem, že jim všechny ty skvělé věci ukáže, a strčil je do truhly."
Znovu Valgrim klesl hlasem a zazpíval:
"Přišli k truhlici, o klíč žebronili.
Zlobu však vypustili, když truhlu otevřeli.
Völund je zabil, pohřbil jejich těla pod výhní, z jejich zubů udělal náhrdelníky, z jejich lebek číše, brože z jejich zářivých očí. To vše dal Nidhadovi. A když za ním přišla Nidhadova dcera, aby jí prsten opravil, co Völund udělal? Opil ji pivem, znásilnil a vyhodil.
S pláčem všechno otci vypověděla. Nidhad přišel za Völundem, aby mu srazil hlavu. A Völund, s přeřezanými šlachami - si nasadil křídla, která v kovárně ukoval, a uletěl. A co mazaného udělal pro Nidhada? Byla to jeho pomsta. Protože to

je jeho jméno, Völund. Od mazaného, vel."
Konkláve mlčelo a přebíralo si příběh, který všichni přítomní znali. "Teď se vás ptám," řekl Valgrim, "kdo je hrdinou tohoto příběhu? Völund, pro svou mazanost, jak nám říkají? Nebo Nidhad, pro svůj pokus ji omezit? Já, Vigleik, vám říkám, že co se týče tohoto Angličana, on je Völund, to ano. A my jsme Nidhad! On pobije naše syny a znásilní naše dcery. To znamená, že nám odepře naše potomstvo a změní nás ve tvory, kteří mu budou rodit parchanty. Nidhad udělal jen jednu chybu, když se pokusil využít Völundovy schopnosti, myslel si, že je v bezpečí, když je jen zchromlý. Měl ho zabít a odvést dobrou práci! Protože muži jako Völund či ten Angličan znamenají nebezpečí, když jsou jen chromí. Protože jsou jako Völundova žena, labutí panna, nejsou to muži jedné kůže. Na druhou stranu, Angličan se nezmění v labuť. Spíš v draka nebo obyvatele mohyly, bahenního muže. Hagbarde, ptám se tě: nehlásil jsi, že říkal, že už byl kdysi v mohyle?"
Muži se zavrtěli vzrušením, ocenili Valgrimovo nečekané vysvětlení. Viděli, že Hagbard pomalu přikyvuje, váhavě potvrzuje to, co řekl Valgrim.
Odpověděl Thorvin, jak Valgrim věděl, že to udělá. "Tohle je všechno v pořádku, Valgrime, ale jenom překrucuješ slova. Samozřejmě byl ten mládenec v mohyle - sebral z ní poklad starého krále. Prokopal se do ní krumpáčem a vybojoval si cestu ven, jako hrdina. On v ní nežil. Kdyby tu byl Viga-Brand, vysmál by se ti, že říkáš, že měl ty peníze nechat v zemi. Žádám vás všechny tady, podívejte se za slova. Podívejte se na činy. Shef Sigvarthsson, dejme mu jeho pravé jméno, přivedl celou zemi k Cestě. Vyhnal odtamtud Kristovu církev. Pokud dovolil Kristovým kněžím zůstat, bylo to jen za podmínky, jako by byli jedni z nás, musejí si platit svůj způsob života a pracovat, aby získali věřící. Zabil Ivara Ragnarssona. A není snad pochyb, že hledá vědomosti, že by dal za nové vědomosti cokoliv."
Thorvin zvedl ruku, aby umlčel ostatní. "Jestli mi nevěříte, tak poslouchejte."
Zvenčí, z ne příliš velké dálky, kněží zaslechli známý zvuk, ale nečekali, že ho uslyší na konkláve. Přes pozemek univerzity, přes starý, rozdupaný sníh se sem neslo bušení těžkého kladiva, hluše znějící přes řev měchů. V kovárně se pracovalo.

o o o

V kovárně Shef právě dokončil pečlivé překovávání a kalení meče, který dal Karlimu. Teď čepel odložil, aby vychladla, než ji sesadí se záštitou, jílcem a hlavicí. Práci převzal Udd. Mužík prováděl ukázku. Stál u ohně a radil, zatímco Shef, svlečený do spodků, s ochrannou koženou zástěrou, podával kleštěmi kousky železa a oceli. Cwicca se krčil na koleni a mačkal měchy, foukal do výhně, v níž žhnulo uhlí. Ostatní Angličané od katapulty, sedm jich bylo, Hama, Osmond a ostatní, s Karlim jako osmým, dřepěli na patách u stěny, těšili se z tepla a měli poznámky.
"Správně," pravil Udd. "Jsou všechny doruda. Vezmi první hrot a polož ho na bok."
Shef vzal doruda rozžhavený železný hrot, hrubý materiál pro dýku či hlavici oštěpu, a opatrně ho položil přes hrdlo hliněné misky, nedovolil, aby se dotkl stále zamrzlé hlíny na podlaze.
"Vezmi další a strč ho rovnou do té sněhové vody."
Shef tedy kousek zvedl kleštěmi a ponořil rudý kov do koženého vědra plného čerstvě roztátého sněhu, nedávno nabraného venku. S divokým syčením se zvedl oblak páry.
"Až bude kov studený, vezmi ho a ohni v rukou."
Shef minutu dvě počkal, hrot vytáhl a opatrně na něj sáhl, aby se ujistil, že je studený. Ohnul ho v rukou. Měl jasnou představu o tom, co se stane, ale klidně nechal Udda, aby předvádění probíhalo podle jeho představ. Shefovi vystoupily svaly na předloktích a kovový hrot se náhle zlomil vedví.
"Teď zkus ten druhý."
Shef druhý kousek, kov byl ještě dost teplý i v tak mrazivý den, držel v hadrech. Tentokrát žádnou sílu nepotřeboval. Kov se mu v rukou ohýbal jako drát a zůstal ohnutý, i když ho pustil, vůbec se nenarovnal.
"Stejný kov," poučoval Udd. "Když ho zakalíte, je tvrdý a křehký - má dobré ostří, ale žádnou pevnost. Když ho ale necháte jen ochladit, ohne se. Není tvrdý ani pevný."
"Je stejně k ničemu jako dědkův bimbas," prohodil jeden z Angličanů vlídně.
"Užitečnější než tvůj," odsekl Karli.
"Držte hubu," řekl Udd, soustředěný jen na výrobu oceli. "Takže, Shefe, totiž, můj pane. Vezmi ten ohnutý kus. Zase ho narovnej. Vrať ho zpátky do ohně a zahřej zase doruda.
Teď ho zakal." Znovu se ozvalo zasyčení a vyvalil se oblak páry. "Vrať ho do ohně. Ale tentokrát ho nenechávej tak dlouho. Zahřívej pomalu - teď, Cwicco, zpomal u měchů. Ať má barvu slámy."
Udd na vše krátkozrace a nervózně dohlížel. "Tak, to stačí. Vezmi to ven a nech to pomalu zchladit."
Shef se řídil jeho příkazy, tentokrát si však byl méně jistý tím, co se stane. Jako zkušený kovář znal dobře výhody kalení a nebezpečí žíhání. On sám však vždycky spojoval sílu, tvrdost a pružnost kombinováním pásků různých kovů. Nikdy ho nenapadlo vrátit se ke kusu, který již byl jednou vyžíhaný. Ani nechápal význam toho třetího jemného přihřátí. Když se kov chladil, spokojeně se zadíval na puchýře, které se mu opět objevily na dlaních. Zatímco si hrál na krále, změkly mu ruce.
"V pořádku," řekl Udd. "Teď to zkus."
Shef zvedl železný hrot a ohnul ho. Hodně se ohnul, poddal se, ale pak se zase snažil narovnat do původního tvaru.
"Takhle jsi vyrobil ty pásky ke kuším," poznamenal.
"Jistým způsobem, pane. Tohle je ale jiný." Udd ztišil hlas do uctivého tónu. "Tohle železo je nejlepší, co jsem kdy viděl. Ruda, ze který pochází, vyžaduje polovinu - čtvrtinu - práce, na kterou jsme zvyklí. Jak dlouho trvá vykovat deset liber železa v Anglii?"

"Dva dny," odpověděl Shef.
"Tady bys za stejnou dobu a se stejnou prací získal čtyřicet liber. To je, myslím, jeden z důvodů, proč jsou Vikingové tak dobře ozbrojení. Jejich železo je lepší. Trvá to mnohem kratší dobu a je na to třeba míň uhlí. Takže každý muž může mít železný nástroje a zbraně, ne jen boháč. To železo pochází z Jarnberalandu daleko na východě za horama. Poutníci říkají, že tam mají důl a havíře.
Ale objevili jsme ještě něco, pane."
V srdci výhně ležela hromádka něčeho, co vypadalo jako popel. Udd to dlouhými kleštěmi vytáhl, hodil to na hliněnou podlahu a rychle smetl uhlíky, takže byla vidět kovová deska.
"Tohle bylo v ohni několik hodin od včerejší noci. Nechal jsem oheň hořet celou dobu, když jste vy ostatní chrápali."
"Karli nechrápal, byl venku za ženskýma."
"Drž hubu, Fritho. Tahle deska je vyrobená jako hrot, ochlazená, pak kalená a znovu žíhaná, takže je pevná a pružná. Pak jsem ji znovu zahřál a udržoval ji v ohni. A celou tu dobu byla v ohni, pořád jsem kolem přihrnoval uhlí. A teď, pane, když se ochladila, chci, abys ji vyzkoušel s oštěpem, s tím velkým, cos sebral Hadímu oku."
Shef zvedl obočí. Mohutná hlavice oštěpu Gungni byla vyrobena z nejlepší oceli, jakou kdy viděl. Destička, na níž Udd pracoval, byla asi osminu palce silná, takhle silný byl kov chránící válečníkovu ruku uprostřed štítu. Kdyby byl kov silnější, štít by byl příliš těžký, aby se dal snadno ovládat. Shef však nepochyboval, že ocelová hlavice oštěpu projede rovnou skrz.
Když se destička ochladila, Udd ji opřel o dřevěné klády stěny kovárny. "Teď udeř, pane."
Shef couvl, napřáhl se oštěpem a představil si, že má před sebou nebezpečného nepřítele. Nakročil levou nohou, švihl tělem, paží i ramenem, snaže se prorazit destičku i stěnu až na stopu daleko, jak ho to často učil Brand.
Ratiště se mu v rukou otřáslo a odskočilo zpět. Shef nevěřícně zíral na tenkou destičku. Nebyla poškrábaná. Ani prohnutá. Znovu se podíval na hrot Gungniho, ostrý jako jehla. Půl palce za jehlanovým hrotem bylo zploštělé.
"To je tvrzená ocel," řekl Udd bezvýrazně. "Myslel jsem, že by se to hodilo pro kroužky. Ale zjistil jsem, že se s tím nedá pracovat. Nedá se ohnout. Kdybys ale udělal kroužky a pak je zatvrdil "
"Nebo kdybys udělal malé destičky, jako je tahle, a pak je prostě přišil na... "
Jeden z přihlížejících poznamenal do zamyšleného ticha: "Já jenom nechápu, jak to všecko může bejt ze stejný rudy. Něco je tvrdý a křehký, něco měkký a ohebný, něco pružný a něco tak tvrdý, že to ani nepoškrábeš. Co dělá ten rozdíl? Je to něco ve vodě?"
"Někteří Vikingové si to myslí," řekl Udd. "Věří, že pro konečný kalení je nejlepší použít krev otroka."
Bývalí otroci se podívali jeden na druhého a zvažovali osud, jemuž unikli.
"Nebo někteří zkoušejí olej. To by mohlo dávat smysl. Všechna ta pára. Viděl jsi, jak se horká čepel zpotí? No, voda se snaží dostat z horkýho kovu pryč, a když to kalíš, nechceš, aby se dostala pryč. Takže by olej mohl bejt lepší.
Já si to ale nemyslím. Tohle dělá to ohřívání a chlazení. A myslím, že to má i co dělat s uhlím. Když dokážeš zařídit, aby se kov dotýkal uhlí, něco mezi nima přejde. Tohle si myslím já."
Shef došel ke dveřím a zahleděl se na zasněžený fjord a ostrovy za ním, stále lapené v silném ledu. Věděl, že tam venku, na jednom z nejvzdálenějších ostrovů, je královna, kterou viděl při svém příjezdu, královna Ragnhild se svým synem. Její manžel byl pryč, dohlížel na své daně ve Východní kotlině. Tam venku, na ostrově nazývaném Drottningsholm, Královnin ostrov. Díval se, jak se mu v mrazivém vzduchu sráží dech, a uvažoval o sražené vodě na železe, železe syčícím ve vědru s vodou, mužích foukajících si do dlaní, aby si je zahřáli, páře stoupající z horkých těl ve studeném vzduchu. Co je pára? přemítal.
Dva muži k němu sněhem přinášeli vědro navlečené na tyči. Bylo na tom cosi zvláštního. Čekal by, že takový úkol dostanou otroci, tihle muži však žádní otroci nebyli. Byli příliš vysocí, příliš dobře oblečení, u pasu měli meče. Shef za nimi slyšel, jak Cwicca nařizuje Karlimu, co má dělat s měchy, a sám vykonával Uddovy příkazy. Přes nezkušené bušení kladiva slyšel tiché vrzání kožených bot na sněhu.
Muži došli ke dveřím kovárny a opatrně vědro položili. Shef zjistil, že se musí dívat nahoru, aby jim viděl do očí, jak u Norů musel často.
"Jsem Stein, strážce královny Ragnhild," řekl jeden z nich.
"Nevěděl jsem, že strážci nosí vědra," poznamenal Shef.
Stein se zamračil. Hluk v kovárně utichl, když muži uvnitř zaslechli hovor, a Shef věděl, že se tlačí ve dveřích, připravení v případě potřeby svého vůdce podpořit.
"Tohle je zvláštní vědro," řekl Stein a ovládl se. "Je to dar od královny pro tebe, Ivarova zhoubo. Je to zimní pivo. Víš, co to je, jižane? Uvaříme nejsilnější pivo a pak, v nejtužším mraze, vyvalíme sudy ven. Voda v pivu zamrzne, my prorazíme led nahoře a vyhodíme ho. Čím dýl to děláš, tím víc vody pivo ztrácí a tím silnější je to, co zůstane. Je to pití pro hrdiny - jako ty, pokud jsi zabil Ivara."
Ze Steina vyzařovaly pochyby, které zesílily, když se Cwicca a ostatní začali strkat, aby viděli na tmavě žlutou tekutinu. Každý z Angličanů byl o hlavu a ramena menší než oba Norové a dokonce i rozložitý Karli byl vedle nich prcek.
Stein zápolil se svým opaskem. "Královna mi taky řekla, abych ti dal tohle. Pití je pro tebe a tvoje muže, jak se rozhodneš. Královna ale řekla, že jsi na břeh přišel beze všeho, takže ti posílá pohár. Pohár je jenom pro tebe. Jenom pro tebe."
Vytáhl to, co nesl, a podal předmět Shefovi. Shef pohár překvapeně obracel v rukou. Z toho, jak Stein mluvil, očekával spíš číši ze zlata či stříbra, něco drahocenného. Místo toho to byl obyčejný hrnek z vydlabaného březového dřeva, z jakého mohl pít každý křupan. Když hrnek otočil, uviděl na dně značky. Runy. Zpráva.
Když Stein doručil, co měl, se svým společníkem se otočil a ani nečekal na díky. Shef se vzpamatoval a zavolal na své společníky. "V pořádku, vemte to dovnitř, do tepla. Fritho, zaběhni do chýše a dones vaše hrnky a naběračku, jestli

nějakou najdeš. Alespoň se napijeme. A Udde, zahřej pár těch hrotů, můžeme to pivo svařit. Zjistíme, jaké je horké. To se pro tuhle zemi právě hodí. Hamo, ty se postaráš o měchy. Osmonde, dojdi pro další otop."
Bývalí otroci se rozběhli po práci a Shef vyšel do jasného slunce, aby si přečetl runy. Byly v norském stylu, který se naučil od Thorvina, nicméně se trochu lišily. Pomalu se probíral zprávou.
"Bru er varthat, en iss er thykkr," stálo tam. "Most je strážen, ale led je silný."
Jaký most? Shef se znovu zadíval na fjord. Tam venku ležely ostrovy v sevření silného ledu. Když teď zas hledal, spatřil tenké proužky vedoucí z jednoho ostrova na druhý, dlouhé řady klád, zasazených vždy na podzim do vody, kde je nechali zamrznout. Nejvzdálenější ostrov byl Drottningsholm. Řekla, že za ní přijde, až ho zavolá. A teď zavolala. Shef si uvědomil, že ho Karli pozoruje se zdviženým obočím. Řekla, že jen on sám. Jestli se však měl jít mrouskat jako kocour, mohlo by být dobré mít s sebou zkušeného společníka.

o o o

V síni konkláve to vřelo. Zvlášť proto, že každý z přítomných věděl, že budou muset brzy učinit konečné rozhodnutí. Hranice už dávno nehořela, jenom žhnula, a nyní v potemnělé síni bylo vidět jen pár řežavých uhlíků. Na oheň nebylo možné přiložit a konkláve nesmělo pokračovat, až zcela vyhasne.
"Takže co navrhuješ?" zeptal se Valgrim Thorvina. Jak debata pokračovala, tito dva muži se vynořili jako vůdci frakcí, stále častěji si odporovali. S Thorvinem šla většina Thorových, Njördových a Idunniných kněží, což byli praktičtí muži s jasnými schopnostmi, jimž byli oddáni, kováři, námořníci a stavitelé lodí, léčitelé a ranhojiči. Tito muži oceňovali pokrok a pokusy, které se prováděly ve Shefově poutnickém království, a dychtili po této cestě pokračovat. Mezi Thorovými vyznavači byli také cizí kněží, Frísové, ti, jejichž rodným jazykem nebyla norština. Proti nim stál Valgrim, jediný kněz Odinův, a většina kněží Freye, společně s kněžími Ulla, Heimdalla, Týra a menších bohů. Ti byli nejvíce oddaní samotnému Norsku a mezi nimi byli ti nejméně zcestovalí a nejodtrženější z vyznavačů Cesty.
"Ať se mládenec vrátí do Anglie," řekl Thorvin pohotově. "Ať s sebou vezme tolik z nás, kolik bude chtít jít. Ať vytvoří nejsilnější království na Severu, místo, kde budeme moci získávat bohatství a stoupence. Odsud vyzveme boha Krista. Ještě nikdy jsme mu nesebrali věřící, jejich kněží se vždy vplížili do našich zemí a kradli stoupence nám. Podporujme tohle, první skutečný úspěch, který jsme získali.
A co navrhuješ ty, Valgrime?"
Kolohnát odvětil stejně pohotově. "Pověsme ho na strom jako oběť Odinovi. Sebereme největší flotilu, co půjde, s pomocí králů Halvdana a Olafa, a vyplujeme dolů na jih, kde zabereme jeho království dřív, než se Angličané dozvědí, co se s ním stalo. Pak uděláme, co říkáš, Thorvine. Jenom kněží Cesty budou velet, ne nějaký neznámý nalezenec."
"Jestli ho pověsíš na strom, odmítneš tak posla bohů!"
"Nemůže být poslem bohů. Není to Nor, dokonce ani Dán ne. A hlavně, Thorvine, dokonce i ty jsi to přiznal. Možná nosí přívěsek, možná má vidění, ale nemá víru. Není to pravý věřící!"
"Mluvíš jako křesťan!"
Valgrim znachověl ve tváři a vyrazil k Thorvinovi, který hrábl rukou po obřadním kladivu. Když se ostatní kněží začali zvedat ze stoliček, aby je roztrhli, mrazivým vzduchem pronikl další hlas, který se během celé rozhněvané debaty neozval. Promluvil zřec Vigleik.
"Mluvíš o flotile, Valgrime, a ty o zakládání království, Thorvine. Možná přišel čas, než zhasne hranice, povolat k radě krále a velitele. Slyšel jsi naše slova, králi Olafe Elfe z Geirstadu. Jakou moudrost pro nás máš?"
Muž na vyřezávaném křesle se zvedl a popošel na samý okraj kruhu. Tvářil se vážně a ustaraně. Bylo v něm cosi vznešeného, nepůsobil však dojmem, že svá rozhodnutí činí unáhleně, jak bylo obvyklé u vikinských jarlů a kapitánů, natož u králů. Jako by viděl skrze to, co měl před sebou, jako by viděl nějaké události či příležitost v dálce.
"Mám svolení promluvit?" zeptal se Olaf. Počkal na uvrčený souhlas konkláve. "Tedy řeknu tohle. Slyšel jsem všechno, co tu bylo řečeno na obou stranách.
Vy všichni, myslím, víte, ačkoliv mi to možná nechcete říct do očí, že jsem muž, který ztratil své štěstí. Štěstí své rodiny. Můžu vám říct, že jsem ho neztratil, ani se ho nevzdal. Věděl jsem jen, že odejde, a pak bylo pryč. Jsem jiný než ostatní muži, jenomže jsem to věděl, místo abych to zjistil mnohem později nebo nikdy. Vím hodně o štěstí.
Někteří vám řeknou, že štěstí rodiny, hamingja, jak říkáme, je jako plně vyzbrojená obryně, kterou ti šťastní uvidí, jako vidí duchy země. Existují příběhy o lidech, kteří viděli, jak je opouští jejich strážný duch a přechází na jiného. Možná mluví pravdu. Tohle já ale neviděl. Vlastně jsem neviděl nic - měl jsem jenom sen o velkém stromě, o němž jste nepochybně slyšeli.
Měl jsem pocit, jaký je ve vzduchu předtím, než uhodí blesk. Věděl jsem, že ten blesk přijde, věděl jsem, že moje štěstí přejde na jiného. Věděl jsem, že ten člověk bude z rodu mého bratra. Když jsem byl mladý, myslel jsem, že to bude můj bratr Halvdan. Teď vím, že tomu tak není. Ještě před pár dny jsem si myslel, že je to syn mého bratra Harald, jemuž říkají Světlovlasý.
Teď už si zase jistý nejsem. Protože jsem měl znovu ten pocit, že má udeřit blesk. Myslím, že se štěstí znovu změní, že úplně opustí můj rod - a možná přejde na toho mladého muže Shefa."
Posluchači se zavrtěli a muži z Valgrimovy frakce se na sebe pochybovačně dívali.
"Ale už předtím jsem se mýlil, s Halvdanem. Možná se mýlím znovu. Myslím však, že ne úplně. Jak stárnu, mám pořád silnější pocit, že štěstí není věc, kterou někdo má nebo nemá, jako mládí či sílu. Je to spíš jako světlo, kde slabší světlo sice zůstává stejné, jako bylo, ale nelze ho vidět, když je jiné světlo silnější. Až na to, že možná silnější světlo krade světlo z toho slabšího a nakonec ho dokonce zahasí.
Slyšel jsem příběh toho mladého muže Shefa. Přivedl neštěstí na svého krále Jatmunda. Netřásl se před Ivarovým

štěstím. Byl zachráněn, jak jsem slyšel, jedním z božích potomků, králem Alfrédem, potomkem Odinovým. Brzy po jeho záchraně se z krále stal žebrák a musel být sám zachráněn. Myslím, že tento mladý muž vysává štěstí z ostatních. Když přijde, štěstí odchází. Možná ho sebral i mému rodu, kde jsem si myslel, že leží štěstí Norska - kde leželo, dokud jste ho sem nepřivedli, aby se mu postavil."
"Tohle jsou jenom řeči," zamumlal Valgrim. "Musíme mít důkaz."
"Důkaz přichází se zkouškou. Vyzkoušejme tedy jeho štěstí proti štěstí Haralda a Halvdana, proti královnám Ase a Ragnhild."
"Jak to uděláme?"
"Souhlaste se zkouškou a já vám to řeknu. Ale souhlaste rychle, než hranice vyhasne."
Čtyřicet kněží se podívalo na jiskřičky, které ještě zbývaly. Pak pomalu kývli Thorvin i Valgrim na souhlas. Když Týrův kněz poklekl a jemně rozfoukal jeden z posledních uhlíků, král Olaf začal mluvit. Než dokončil, Valgrim už vrtěl nespokojeně hlavou.
"Příliš nejisté," vrčel. "Potřebuji jasnější znamení."
"Můžeš dostat jasnější znamení, než bys chtěl, Valgrime. Mluvil jsem o světle a štěstí. Dá se na to pohlížet i jinak. Někteří z vás věří, že každý život spřádají tři Přadleny - norny Urd, Verdandi a Skuld. Ony však nespřádají jednotlivá vlákna, spíš tkají velkou síť, vlákna se kříží. Kde se vlákna překříží, roztřepí se! Dávej si pozor na muže se silným vláknem života, Valgrime. Zvlášť když jeho vlákno překříží tvoje."
Vigleik se zavrtěl a promluvil. "Viděl jsem Přadleny," řekl. "Jejich závažím jsou lebky, jejich člunky meče a oštěpy, jejich osnovou jsou lidská střeva."
"To se děje ve světě Skuld," pravil Thorvin bezvýrazně. "A to my právě hodláme změnit."

Kapitola 12

Dva muži se opatrně kradli tmavým lesem k okraji ledu. Tvrdě je sužoval sníh, ležící v nerovných závějích v dolících, a nutil je drát se propletenými větvemi jedlí. Přesto se neodvažovali projít lesem po cestě - každý, kdo by je zahlédl, by je mohl okamžitě vyzvat, a ačkoliv neměli zakázáno chodit v noci po venku, nehodlali vyvolávat pozdvižení nebo poznámky. Karli zprvu neustále vrčel, když mu ze stromů padal za krk sníh, a opakoval, že zná spoustu míst, kde by našli přátelské ženy i beze všech těchhle potíží. Ale jak ho Shef hnal dál, Karli se odmlčel a přijal výpravu jako jeden z těch zvláštních případů, kdy i ten nejmoudřejší muž může dát přednost jedné jediné ženě. Koneckonců to bude hrdinský čin, říkal si, svádět královnu. Možná tam dokonce bude i princezna pro něj.
Kde les dosáhl až k ledu, sníh zmizel, odvál ho vítr či rozpustily sluneční paprsky, které během dloužících se dní pronikly krajkovím jedlí. Shef a Karli pokračovali v cestě rychleji a po chvíli se zastavili, rozhlíželi se a uvažovali, kudy se dát.
Kruhem obešli univerzitu a městečko za ní a nyní stáli na konci dlouhého výběžku, vyčnívajícího do západní části zátoky. Na protějším břehu zátoky, asi tak čtvrt míle daleko, se táhl řetěz ostrovů vedoucí k Drottningsholmu. Měsíc nesvítil a obloha byla pokrytá hustými mraky, které hnal jihozápadní vítr, nicméně i tak viděli lesem pokrytý ostrov nejblíž břehu, černý proti tmavě šedému moři a obloze. Dlouhá řada kůlů, vedoucí z pevniny na ostrov, byla vidět jen jako černá šmouha. Strážní věže na koncích sice neviděli, nicméně nepochybovali, že tam jsou. Otázkou bylo - zahlédnou stráže dva muže na ledě?
"Vítr odvál všechen sníh," pošeptal Karlimu Shef. "Nebudeme na bílém."
"Proč ale není led taky bílej?" opáčil Karli.
Oba muži poklekli a zblízka se zadívali na ledový pokryv před sebou. Vypadal černý a nebezpečný, nicméně byl tlustý jako stěny katedrály. Neprohýbal se, očividně byla voda zamrzlá až k blátivému dnu. Shef opatrně vkročil na led a vyskočil. Měl boty s koženou podrážkou. Oba muži si kolem obuvi ovázali řemeny ze surové kůže, aby jim to neklouzalo a nedělali takový hluk.
"Je dostatečně pevný. To zvládneme. A jestli je led černý, tím líp pro nás."
Opatrně oba vstoupili na led a nesměle se vydali po ledě směrem ke středu ostrova před sebou. Oba se krčili, jako by je díky tomu bylo těžší zahlédnout. Při každém kroku zlehka, opatrně pokládali nohu na led, jako by se pod nimi mohl při náhlém dopadu roztříštit. Občas se jeden nebo druhý napjal, jak měl dojem, že cítí první otřes, který by znamenal tenčí led. Pak se ploužili dál. Shef měl v ruce oštěp, hrot byl zase pečlivě vyklepaný a vybroušený do ostré špičky. Karli držel dřevěnou pochvu s mečem, protože se bál, že o ni zakopne, a teď ji držel oběma rukama, jako by to byla vyrovnávací tyč.
Když se ostrov přiblížil, oba muži začali volněji dýchat. Zároveň se cítili víc nazí. Stromy před nimi znamenaly temnou hrozbu a oni sami byli venku, bez sebemenší ochrany. Smysly jim říkaly, že tmavá noc a nízké mraky je skryjí, že na obloze není světlo, jež by je zradilo. Nicméně když oni viděli ostrov, ti na ostrově určitě museli vidět je. Když se dostali na břeh, oba zrychlili krok a okamžitě se vrhli do stínu lesa.
Chvíli seděli. Srdce jim bušila a čekali na zvuk pohybu nebo výzvu. Nic se neozvalo. Jenom v lese neustále svištěl vítr. Shef se obrátil ke Karlimu a zamumlal: "Obejdeme tenhle ostrov a budeme se držet na ledě u břehu. Až před sebou uvidíme další most, rozhodneme se, co uděláme -"
Po chvíli se už ostražitě šourali kolem konce ostrova. Jednou zachytili závan dýmu z hořícího dřeva a ztuhli. Ale les byl nepřerušený, nad vodu nevyčnívalo ani molo od chaty. Šourali se dál.
Most na další ostrov je skoro překvapil. Obešli výčnělek země a uviděli ho před sebou, necelých dvacet yardů daleko, jasně viditelný, a dva dlouháni se tu opírali o oštěpy. Dokonce slyšeli i tlumený hovor. Oba vetřelci se rychle stáhli do

úkrytu.
"Teďka," zašeptal Shef, "zajdeme na moře a budeme se od nich držet co nejdál."
"Nevymýšlej si," zamumlal Karli. "Já se chci držet tam, kde je led silnej."
"Kdyby nebyl led dost silný, neřekla by nám, abychom se po něm vydali."
"Ženský jsou legrační. A mohla by se mýlit. Stejně, ona není tady, s padesáti stopama studený vody pod nohama."
Shef to okamžik zvažoval. "Tak zkusíme tohle. Začneme odsud a půjdeme rovnoběžně s mostem, kde je voda nejmělčí a led nejsilnější. Ale nepůjdeme, budeme se plazit. Držme se dole, takže nás neuvidí. A stejně, oni sledují cestu, ne led."
Když se vydali na cestu, neohrabaně se plazili v těžkých šatech a vousem drhli o led, začal Karli přemýšlet. Když je led tak silný, proč tihle Norové stráží jen mosty? Proč nehlídají všechno? Jsou tihle lidé jenom hloupí? Nebo královna ?
Jeho přítel byl pár yardů před ním a pohyboval se jako rozčilená zmije. Nebyl čas na debaty. A led vypadal silný. Karli se rychle doplazil za Shefa a snažil se nesledovat zdánlivé bezpečí mostu z kůlů dvacet yardů od nich.
Jakmile se dostali k druhému ostrovu, oba muži se doplazili dál od mostu a proklouzli kolem dalšího z mnoha výběžků vyčnívajících ze břehu, vstali a funíce vyrazili do úkrytu v lese. Studený led se prožral vrstvami vlny a kůže. Opatrně odložili zbraně, stáhli si ovčinové rukavice, které jim dal Brand, a dýchali si do dlaní. Shef vytáhl koženou lahvici ze smyčky u pasu a vyndal zátku.
"Zimní pivo," zamumlal. "To, co zbylo."
Oba si dlouze přihnuli. "Chutná to jako pivo," zamumlal Karli, "ale dělá jinej dojem. Cejtíš, jak tě cestou dolů hřeje v žaludku, i když je takhle studený. Škoda, že tam, odkud pocházíme, to nemůžem vyrábět."
Shef pokýval hlavou a znovu se zamyslel nad vodou mrznoucí na pivě a párou vycházející z horké čepele. Teď na tyhle věci nebyl čas.
"Drottningsholm je další ostrov," řekl. "Víme, že tam král není a že tam nesmí přespat žádný muž. Ještě jeden přechod "
"A budem jako dva kohouti ve slepičí kukani," dokončil Karli.
"Aspoň zjistíme, co od nás královna chce."
Vím, co chce od tebe, pomyslel si Karli, ale mlčel. Pomalu obcházeli druhý ostrov.
Most byl tentokrát jasně vidět, ale vedl pryč od místa, kde poprvé zahlédli Drottningsholm. Stáli mezi stromy, vyhlíželi a počítali šance. Byli na západním konci další malé zátoky, Drottningsholm byl asi čtvrt míle daleko. Východní mys byl další čtvrt míle daleko a most vedl z výběžku k dalšímu ostrovu.
"Klidně můžeme jít odsud rovnou, místo k dalšímu mostu," prohlásil Shef. "A nebudeme se muset plazit. Jsme dost daleko, aby nás nikdo ze strážních věží nezahlédl. A celou dobu půjdeme od nich pryč."
"Tak dobrá," řekl Karli. "Hádám, že kdyby se měl led prolomit, už by to udělal. Neviděli jsme v ledě díry. Nepraská, ani nic podobnýho."
Shef mu stiskl rameno, oběma rukama uchopil oštěp a vydal se přes rovnou černou, větrem umetenou plochu.

o o o

"Tak dobrá, kde je?" Brand stál ve dveřích do zapáchající společné chaty a mračil se na osm Angličanů, kteří stáli přímo před ním. Ustaraně popíjel v krčmě v přístavu Kaupangu s Gudmundem a svými posádkami, když ho odvolali se zprávou, že konkláve kněží Cesty skončilo. Po krátkém rozhovoru s Thorvinem zamířil rovnou do chaty, o kterou se Shef dělil s Karlim, jehož teď považovali za jeho osobního sluhu. Když zjistil, že oba jsou pryč, zamířil do chajdy, kde přebývala obsluha katapulty.
Tváří v tvář rozzlobenému muži spíš sedm než šest stop vysokému se bývalí otroci uchýlili k navyklé podlézavosti. Přišourali se do těsné skupinky, vepředu byli Osmond a Cwicca, nejrozložitější a nejsebevědomější z nich. Nasadili výraz kamenné nechápavosti.
"Kde je kdo?" zeptal se Osmond, hraje o čas.
Brand zatínal a otevíral ohromné pěsti. "Kde-je-váš-pán-Shef?"
"Já nevím," řekl Cwicca. "On není u sebe?"
Brand popošel dopředu a z očí mu koukala vražda, ale zarazil se, když viděl, jak Osmond, kdysi kapitán halapartníků, rychle mrkl na stojan se zbraněmi. Viking se obrátil, vyrazil ven a práskl za sebou dveřmi.
Venku stál trpělivě na křupavém bílém sněhu Hund, Shefův přítel z dětství a nyní věrný kněz Idunn. "Nechtějí se mnou mluvit," prskl Brand. "Ty jsi Angličan. Vědí, že jsi jeho přítel. Zjisti, co se děje."
Hund vstoupil do chýše. Ozvalo se mumlání, všichni mluvili anglicky se silným norfolským nářečím, pro ně běžným. Konečně se Hund vynořil a kývl Brandovi, aby znovu vstoupil do chýše.
"Říkají, že to nevědí jistě," překládal. "Jenže když jsem si dal dvě a dvě dohromady, tak jsou si zcela jistí, že dostal nějakou zprávu. Usoudili, že odešel navštívit královnu Ragnhild na Drottningsholm. Vzal s sebou Karlino."
Brand vyvalil oči. "Odešel na Drottningsholm? Tam ale v noci nesmí žádný muž. A všechny mosty jsou hlídané."
Cwicca se zazubil, takže mu byla vidět mezera mezi zuby. "To je v pořádku, kapitáne," řekl anglo-norskou hatmatilkou poutnického vojska v Anglii. "Nejsme tak blbí. Tohle víme. Jestli je pryč, bude muset proklouznout přes led, chápeš? Šli jsme dolů a odpoledne jsme se trochu rozhlíželi. Je pořád dost silný, nepraská."
Brand na Cwiccu a ostatní civěl, ve tváři se mu zračila hrůza. Snažil se promluvit, ale nevydal ani hlásku, tak to zkusil znovu.
"Copak vy angličtí hlupáci nic nevíte?" vydechl drsným šeptem. "Touhle roční dobou ve fjordech led nepraská. Taje odspodu. Plní se vodou. Pak tam ráno prostě není. Nepraská. Jednoduše se potopí!"

o o o

Vítr do nich udeřil se zdvojnásobenou silou, jakmile se Shef a Karli dostali na poslední kus ledu, jako by vyšli ze závětří nějakého neviditelného útesu. S tím přišel vír vodorovně hnaného deště. Shef sebou trhl, když ho první kapky zasáhly do tváře, očekával bodající kroupy nebo ledovou bouři. Pak zvedl ruku a dotkl se kapek, které mu stékaly po obličeji. Uvažoval. Déšť. Takže mráz polevil. Dostanou se zase zpět? Teď nebyl čas na to, dělat si s tímhle starosti. A v dešti se nemuseli bát, že je objeví stráže u mostů.
"Poslyš," řekl Karlimu, "tenhle déšť se mi nelíbí. Led může popraskat. Oba umíme plavat. Jestli to pod námi praskne, tak drž hlavu nahoře. Nenech se stáhnout pod led, musíš pořád vědět, kde je nahoře a kde dole. Když se dostaneme do díry v ledu, doplav na kraj a vytáhni se na led. Když bude praskat, popolez a zkus to znovu. A až se dostaneme někam, kde bude led dost silný, aby nás unesl, vylez na něj a lez dál. A Karli, strč si ten meč zase za opasek. Budeš možná potřebovat obě ruce."
Když Karli poslechl, Shef vzhlédl k tmavému pobřeží stále asi sto yardů daleko, potěžkal v ruce Gungniho, popoběhl a vrhl oštěp dopředu. Viděl, jak letí, dopadá na zem a klouže po ledě, jeho rachot pohltilo syčení deště.
Když došlápl na led, cítil, jak pod ním povoluje. Oba muži stáli chvíli nehybně a poslouchali, jestli praskne. Nic. Pod nohama měli pořád led.
"Možná se jenom uvolnil od břehu," zamumlal Karli.
Vydali se dál, opatrně, kladli nohy zlehka. Jeden krok. Dva.
Shefovi pronikl botou chlad, když došlápl. Voda. Kaluž na ledě? Vodu měl i v druhé botě. Najednou ho studilo až u kolen, na stehnech, cítil, jak se mu křečovitě stahují střeva. Rozhlížel se kolem po prasklině v ledě, ale žádná tu nebyla, pořád stál na pevném ledě, ale led se propadal pod
Shefovi se zavřela nad hlavou černá voda. Zjistil, že se zoufale snaží zůstat na hladině. Kolem krku ho svíraly ruce, zezadu, ruce jako Ivarovy, jako by se Ivar vrátil z hrobu.
Shef se zuřivě otočil v Karliho panickém sevření a zvedl vnitřkem ruce, sepjal je a hranou praštil nejdřív Karliho do nosu. Zvedl se z vody, znovu se napřáhl a cítil, jak chrupavka praská. Znovu se zvedl, aby udeřil, a cítil, jak škrtící sevření povoluje.

"Promiň, v pořádku, jsem úplně v pořádku." Karli ho pustil a začal šlapat vodu. Shef si znovu uvědomil prudký chlad. Často plaval ve studené vodě, v močálech, pro zábavu, nebo aby se dostal na druhou stranu, kde nebyl most. Tohle bylo jiné. Chlad pronikal oděvem, vysával mu sílu z těla, a zima a vodou nasáklá voda a kůže ho stahovaly dolů do bláta.
A ztratil orientaci. Shef se vymrštil z vody, jak nejvýš se mu podařilo, a koulel okem, jak se snažil zahlédnout ostrov, druhý břeh či led stále dost pevný, aby se k němu dalo doplavat. Nic. Nic.
Snad támhle? Byla to čerň větší než tma? Zahlédl proti obloze obrys Drottningsholmu, popadl Karliho za rameno a táhl ho správným směrem. Oba muži začali plavat, sílu jim dodávala panika, nejdřív plavali neohrabaně, ale jak je promáčené šaty táhly dolů, drali se čubičkou a lapali po dechu. Nohy táhli za sebou. Skopni boty, napadlo Shefa. Vždycky se říkalo, skopni boty. Já je mám ale přivázané surovou kůží a stejně. Stejně je příliš velká zima. Musím se z toho dostat, nebo umřu.
Když pod sebou poprvé nahmátl bahno, instinktivně se postavil a okamžitě mu zajela hlava pod vodu. Vytáhl se na hladinu a znovu máchal rukama, dokud neměl bahno pod břichem. Vypotácel se na nohy a cítil, jak zajíždí do bahna. Chytil se kořene stromu a vytáhl se dál, ven z vody. Zezadu se ozvalo funění a chabé šplouchání. Shef si poznačil nápomocný kořen, otočil se, vrhl se zpátky do vody, popadl Karliho a vytáhl ho posledních pár yardů na břeh. Jednou rukou se znovu chytil kořene, druhou zapletl Karlimu do kudrnatých vlasů a škubl s ním, takže ho vytáhl na mrazivou pláž. Oba muži se s lapáním po dechu a kašláním zvedli na kolena.
Tehdy si Shef s jistotou uvědomil, že jestli něco neudělají, zemřou tu zimou rychleji, než by lajdácký kněz dokázal odříkat mši. Voda pálila jako oheň. Teď byli venku na studeném vzduchu a zima byla ještě horší. Už teď skoro necítil tělo, pálivá bolest ustupovala, cítil, jak ho dolů stahuje příjemné uvolnění.
"Svlíkni se," prskl na Karliho. "Sundej si šaty. Vyždímej je."
Sám už zápolil s olivkami svého kabátu, ale nějak je nemohl najít. Karlimu se jaksi podařilo sundat meč a vyndat ho z pochvy - prořezával tkanice. Podal meč Shefovi, jemuž vypadl ze ztuhlých prstů. Chvíli mlčky, zoufale zápasili ve tmě a sundávali jednu vrstvu oblečení za druhou. Konečně byli nazí. Udeřil do nich vítr, museli se schoulit. Dešťová sprška však ustala a drsný vítr je ve chvilce usušil. Shef se sehnul pro svou tuniku, vykroutil ji, přehnul a znovu vykroutil. Na zem dopadala jakási polozmrzlá slaná břečka. Když si oděv znovu natáhl, na okamžik měl iluzi poměrného tepla.
Byla to čirá iluze. Do východu slunce stejně zemřou tady na břehu. Ale aspoň měli chvíli na přemýšlení.
Když se Shef sehnul pro spodky, zahlédl mezi stromy pohyb. Nebyli to lidé. Na královninu stráž to bylo příliš nízké. Vlci se plížili blíž, po břiše, již ohrnovali pysky a cenili zuby. Nebyli to však vlci. Královnini vlkodavové, zakoupení za fantastickou cenu na trhu v Dublinu, v noci je vypouštěli kvůli jejímu bezpečí.
Oba muže při prvním útoku zachránila jen voda, poněvadž z nějakého prastarého pudu zacouvali do moře a psi se na ně nemohli vrhnout ze všech stran. Velký vůdce se tiše hnal blíž. Karli zvedl meč a zuřivě mu sekl po hlavě. Čepel se při dopadu otočila, Karli měl stále obě ruce levé, a pes ho chytil za zápěstí.
Bojovník zareagoval instinktivně, jakkoliv ubohý šermíř byl. Ve chvilce Karli vrazil psovi palec hluboko do oka, setřásl ho, šílejícího bolestí, a strčil meč do rukou Shefovi, přičemž nesrozumitelně vrčel. Shef se střetl s prvním útočníkem, bosou nohou ho kopl do krku. Pes couvl, aby mu skočil po slabinách, a Shef sebral meč, sklonil hrot, a když pes vyskočil, probodl mu srdce.
Bolestí šílený vůdce popadl jiného psa do zubů a spolu se váleli a vrčeli. Čtvrté zvíře o velikosti telete je obešlo,

sebralo se a skočilo Karlimu po krku. Karli se po něm vrhl jako po zápasníkovi při rvačce v Menších marších, okamžitě sklonil hlavu, čelem ho praštil do zubů, oběma rukama ho popadl za tělo a snažil se mu zlomit žebra a rozmáčknout játra. Pes couvl, vyvedený poněkud z rovnováhy, vzpamatoval se a připravoval se ke drahému skoku.
Mezitím se Shef naklonil a usekl mu přední nohu, bodl do čenichu psa, jenž ho ohrožoval, sekl po jednom ze psů, kteří se rvali opodál, a vzápětí sekl posledního psa, který skákal. Nesnaž se ho zabít, říkal si. Snaž se ho co nejjednodušeji zmrzačit. Psi jsou méně nebezpeční než lidé, musíš se bát jenom jejich zubů.
Jeden vlkodav byl mrtvý, další kulhal na třech nohách. Oslepenému vůdci, dále zeslabenému seknutím do boku, prokousl hrdlo pes, na něhož prve zaútočil. Stál proti nim již jenom jeden pes, cenil zuby, poskočil dopředu, pak zase couvl a sledoval hrozivý meč. Karli, krvácející na hlavě a na zápěstí, hmatal ve vodě pro kámen, vytáhl jeden a zuřivě ho hodil ze vzdálenosti tří stop. Psa zasáhl do plece. Pes rozčileně štěkl, otočil se a zmizel ve stínu.
Dva polonazí muži se znovu dopotáceli ke svým šatům, posbírali mrznoucí hromádku vlny a kůže a znovu se pokusili oděv vyždímat a dostat na sebe. Když hladina adrenalinu po boji klesla, Shef si uvědomil, že má úplně nepohyblivé prsty. Mohl je použít jako háky, ale zavázat tkanice nebo si připnout opasek nedokázal.
Pomalu opět uchopil meč a klekl si k tělu psa, kterého zabil. Zarazil mu hrot do břicha a řezal. Ven pronikl zápach proseknutých vnitřností a vyřinuly se smyčky světlých střev. Shef pustil meč, strčil zmrzlé ruce do tělní dutiny a snažil se najít srdce.
Tělesná teplota psa je vyšší než člověka. Shefovi po prstech stékala ještě horká krev jako tekutý oheň, který mu stoupal do těla. Strčil ruce hlouběji do těla, až po lokty, a přál si, aby mohl dovnitř zalézt celý. Karli, když viděl, co jeho pán udělal a proč, k němu bolestivě dokulhal a neohrabaně se snažil řídit jeho příkladem.
Když se mu do rukou vrátil cit, Shef je vytáhl a natáhl si ještě vlhké spodky, zapjal si opasek a vlezl si do promočeného koženého kabátu. Jeho vlněný klobouk byl někde ve vodách fjordu, ovčinové rukavice ztratil ve tmě. Vedle ohřátých rukou měl nohy jako kusy ledu. Rozříznout dalšího psa? Pokud by to nebylo naprosto nezbytné, necítil se na to. Neohrabaně vylil vodu z bot a strčil do nich nohy, měl pocit, že se mu každou chvíli ulomí prsty. Tkanice na botách ani na kabátě se zavázat nesnažil.
"Co uděláme teď?" zeptal se Karli. Podal Shefovi meč a dřevěnou pochvu držel jako jakýsi kyj.
"Přišli jsme sem navštívit královnu," poznamenal Shef.
Karli otevřel pusu k odpovědi, ale zase ji zavřel. Ta ženská na ně ušila boudu, to bylo jasné. Pokud za tím nebyl celou dobu její manžel. Už takové lsti zažil. Ale královnina síň a okolní budovy byly jedinými přístřešky na celém ostrově. Jestli nenajdou přístřešek a oheň, budou do rána mrtví. Karli se šoural za Shefem jedlovým houštím a doufal, že najdou stezku. Původně doufal v princeznu. Teď by se spokojil třeba s přátelskou cuchtou, ušmudlanou děvečkou s ohněm a pokrývkou v rohu.

o o o

V zadní místnosti královniny síně na Drottningsholmu seděly tváří k sobě u ohně dvě ženy. Obě seděly vzpřímené na židlích z tvrdého dřeva, obě se třpytily ozdobami, obě působily dojmem žen, kterým lidé nic neodmítají, rozhodně ne bezpečně. Jinak si nebyly v ničem podobné. Nenáviděly se od prvního setkání.
Královna Asa, vdova a vražedkyně krále Gudroda, matka krále Halvdana, soustředila všechny své naděje na svého chlapce. Ale jakmile odrostl z dětských střevíčků, bál se jí a nedůvěřoval jí. Copak nezabila jeho otce? V mládí běhal za ženskými stejně jako jeho otec a matka jím opovrhovala; když dospěl, stal se z něj Viking a každé léto trávil na výpravách, každou zimu plánoval další tažení či zabezpečoval to poslední. Zklamání Asu stravovalo, byla hnědá, svraštělá a krutá.
Královna Ragnhild, žena krále Halvdana, svou tchyni neměla nijak v lásce, ani jejího syna, s nímž občas sdílela lože. Často přemýšlela o tom, koho by si byla vybrala sama, kdyby její otec nemusel zařizovat její sňatek. Někdy ji napadlo, jestli by nebyl lepší dokonce i Haki, jednooký berserk, přestože to byl takový horský troll. Když získala plnou moc a vliv, uspokojovala se, když to bylo nutné, s tím nebo oním statným členem své gardy. Její manžel trval na tom, že na jejím ostrově nesmí přes noc zůstat žádný muž pro zachování jeho dobrého jména a legitimnost jejich jediného dítěte. Ale přes den se dalo stihnout hodně. Ragnhild se Ase podobala jenom v jedné další věci: také soustředila svůj život na svého jediného syna, malého Haralda. Kdyby to Ragnhild dovolila, bába by mohla přenést zlomek své zklamané lásky ze syna na vnuka. Byla to jediná věc, kde se jejich zájmy stýkaly.
"Už je půlnoc," řekla Ragnhild do teplého ticha. "Nepřijde."
"Možná se ani nenamáhal to zkusit."
"Muži se neobracejí zády, když jim pošlu pozvání. Cítila jsem jeho mysl, když stál na molu. Nemohl mě odmítnout o nic víc, než moji psi můžou odmítnout háravou fenu."
"Popsala ses výstižně. Toho stejného jsi však mohla dosáhnout i bez hraní. Jaká už jsi čubka, mohla jsi poslat svého psa Steina, aby ho zabil."
"Chrání ho jeho přátelé Poutníci. Tak bych do toho zatáhla Olafa."
"Olafa!" Stará královna to slovo doslova vyplivla. Dlužila svůj život i život svého dítěte shovívavosti svého nevlastního syna. Nenáviděla ho tím víc, že její dítě nesdílelo její pocity, její vlastní syn si staršího polobratra neochvějně vážil a ctil ho i přesto, že Olaf nosil smůlu a Halvdan byl slavný dobyvatel.
"A tvůj syn, můj manžel, by zcela určitě podpořil svého bratra," dodala Ragnhild, otáčejíc nožem pomalu v ráně. "Mnohem lepší bylo udělat to podle mého. Jeho tělo najdou za týden, až se nafoukne, a muži řeknou, jací hlupáci ti Enzkirové jsou, když chodí po natátém ledě."
"Mohla jsi ho nechat být," navrhla Asa, rozhodnutá své snaše nic nedat. "Neznamenal nebezpečí. Jednooký chudák z

daleké země plné otroků. Kdo by si pomyslel, že takový muž je nebezpečím pro pravého krále jako Halvdan? Nebo dokonce pro tvého chudáčka Haralda? Radši by ses měla bát toho půltrolla Viga-Branda."
"Krále nedělá jeho velikost," opáčila Ragnhild. "Ani muže."
"To ty musíš vědět," zasyčela Asa.
Ragnhild se opovržlivě usmála. "Jednooký měl štěstí," pravila. "Proto byl nebezpečný. Ale štěstí vydrží, jen dokud se nesetká se silnějším štěstím. Štěstí je v mé krvi, štěstí Hartingů. To já udělám jediného krále Severu."
Dveře za nimi tiše zaskřípaly a dovnitř vletěl závan mrazivého vzduchu. Obě ženy vyskočily, Ragnhild popadla železnou tyč, aby s ní udeřila na kovový trojúhelník a zavolala své otrokyně. Do dveří vklopýtali dva muži, jeden vysoký, jeden malý. Ten malý zavřel dveře, spustil závoru a tentokrát zarazil kolík, který zabraňoval tomu, aby se dveře daly zvenčí otevřít.
Shef se narovnal a unaveně přešel přes místnost, v ruce pořád držel meč, a přinutil se neplazit před požehnanými žhavými uhlíky. Byl skoro k nepoznání, špinavý od bláta, měl na sobě šmouhy od cesty lesem. Ruce měl pokryté krví a slizem, měl jimi slepené i chloupky na předloktí. Holá místa na těle měl promodralá chladem a na nose a na čele měl kůži zbělelou mrazem.
"Poslala jsi mi zprávu, paní," řekl. "Varovala jsi mě před strážemi na mostech, ale lhala jsi o ledu. Taky jsem potkal tvoje psy, tady a na břehu. Koukni, tohle je krev z jejich srdcí."
Ragnhild zvedla železnou tyč, kterou sebrala, a udeřila jí na železný trojúhelník visící nad ohněm. Když Shef popošel dopředu s pozdviženým mečem, stála nehybně.
Otrokyně budou spát, i když je ještě nepropustila, na kavalcích mimo dohled. Čtyři teď prolezly dveřmi vedoucími do hlavní síně a ostatních místností, protíraly si oči a urovnávaly si šaty. V žádném případě nebylo v noci moudré odpovídat na povolání jedné či druhé královny pomalu. Jak Asa často říkala, už brzy vstoupí do své pohřební mohyly a ještě si nevybrala, kdo jí bude ve smrti dělat společnost. Ženy, mladé i středního věku, ale všechny s ostražitými a ustaranými tvářemi, se spěšně seřadily a úkosem se dívaly na dva cizince. Muži? Nebo marbendillové z hlubiny? Královna Ragnhild by mohla donutit i marbendilla, aby jí sloužil.
"Horké kameny do parní místnosti," vyštěkla Ragnhild. "Další dříví na oheň tady. Mísy s horkou vodou a ručníky. Přineste dvě pokrývky - ne, jednu pokrývku pro tamtoho a moje hermelínové roucho pro anglického krále. A holky -"
Ženy se zastavily. "Jestli uslyším, že se o tomhle někdo doslechl, nebudu se ptát, která z vás to vyžvanila. V přístavu vždycky kotví nějaká švédská loď a na posvátných stromech v Uppsale je vždycky místo."
Ženy vyběhly. Ragnhild se ze své výšky dívala na Shefa, jenž stále nerozhodně postával před ní, a pak na Asu.
"Se silnějším štěstím se nedá bojovat," řekla. "Je lepší se k němu připojit."

Kapitola 13

Shef seděl na široké dřevěné lavici, která téměř vyplňovala malou tmavou komůrku, osvětlenou pouze jediným knotem hořícím v misce s velrybím tukem. Pod miskou ze zakrytého koryta stoupalo z horkých kamenů teplo, spalující žár, z něhož se stahovaly dásně a pálilo v nose. Byla tu cítit borová smůla ze stěn. Shef si to užíval, cítil značnou úlevu. Také cítil, jak ustupuje potřeba konat okamžitá rozhodnutí. Nyní byl v rukou někoho jiného. Dokonce ani za Karliho už nebyl zodpovědný. Nevěděl, kam ho odvedli.
Podle královniných příkazů ho otrokyně odtáhly, sundaly mu špinavé a vlhké šaty. Jedna mu zuřivě drhla obličej hrstmi sněhu sebranými z rychle tajících závějí venku, aby zabránila omrzlinám, které se mu začínaly tvořit. Ostatní mu nalily teplou vodu, odrhly ho louhem a z rukou mu oškrábaly hlínu, krev a zvířecí tuk. Nejasně si uvědomil, že mu taky sebraly meč, že něco podobného se děje s Karlim, ale náhlý příval tepla ho otupil. Pak ho odvedly do parní místnosti a nechaly ho tam.
Chvíli jen seděl, v prudkém žáru se ani nepotil, prostě nechal, aby mu teplo pronikalo do promrzlého morku kostí. Pak, když ho přemohla únava, si lehl, opřel si hlavu o dřevěnou kládu a upadl do neklidného spánku.

o o o

Někde ve tmě nad ním se probíral jeho osud. Uslyšel známé dunění mocných hlasů. Uvědomil si, že jeden mluví pro něj, druhý proti němu.
"Měl zemřít na ledu," říkal ten nepřátelský hlas, chladný, autoritativní, nezvyklý na odpor, hlas nejenom otce, ale i vládce bohů i lidí.
"Nikdo by neměl dávat člověku za vinu, že se zachrání," namítal druhý hlas. Shef ho slyšel mnohokrát, poznal v tom hlas svého ochránce, možná otce, mazaného Ríga.
"Odhodil oštěp, oštěp s mými runami. Odepřel mi oběť. Nejde po cestě hrdinů."
"Tak to máš ještě menší důvod si ho brát k sobě. Nenašel by své místo ve Valhale, nebyl by poslušným rekrutem pro tvůj voj einherjů ."
První hlas zřejmě zaváhal. "A přesto Je tu i lstivost. To má jen pár mých šampionů. Možná je to vlastnost, kterou budu v den ragnaröku potřebovat."
"Zatím ji ale nepotřebuješ. Nechej ho, kde je, uvidíme, kam ho jeho štěstí zavede. Možná ti prokáže službu svým vlastním způsobem." Shef věděl, že druhý hlas lže, poznal to z toho, jak z něj ukapávaly sladké, rozumné důvody. Kupoval mu čas.
"Štěstí!" řekl první hlas, náhle pobavený. "Uvidíme, jestli má štěstí, bude jeho vlastní, protože moje odhodil. A aby

přežil nebezpečí Drottningsholmu, bude potřebovat silné štěstí. Uvidíme."
Dva hlasy se vytratily v dunivém souhlasu.

o o o

Shef se s trhnutím probudil. Jak dlouho spal? Dlouho ne, říkal si. Bylo tu příliš velké horko, aby tu někdo mohl klidně spát. Teď se potil, lavice pod ním byla mokrá. Je čas vstát a rozhlédnout se kolem. Vzpomněl si na verš z básně, kterou slyšel od Thorvina:

Neb žádný nepozná, kde ne-přítel
v každé síni sedí.

Když vstal, dveře komůrky se s vrznutím otevřely. V místnosti vedle hořel oheň a v jeho záři si Shef uvědomil, že osoba, stojící ve dveřích, je královna Ragnhild. Neviděl, co má na sobě. Když popošla, zavřela dveře a přitiskla se k němu.
"Sundala sis šperky, královno," řekl drsným, hrdelním hlasem. Cítil, jak se vrtí, když se k němu donesla její ženská vůně, silnější než vůně borovic.
"V místnosti s horkými kameny nemůže nikdo nosit zlato," opáčila. "Pálilo by. Tak jsem sundala prsteny a náramky. Vidíš, dokonce i sponu."
Chytila ho za ruce a přidržela mu je na svých šatech, stáhla mu je dolů. Roucho se otevřelo. Shef chytil do rukou její těžké prsy a uvědomil si, že kromě otevřených šatů na sobě nemá nic jiného. Objal ji a hladil dlouhé svaly na zádech, zuřivě jí sevřel zadek. Ona se k němu přitiskla, napřela se o něj pánví, tlačila ho zpátky. Lavice ho udeřila pod kolena a on se se zaduněním posadil.
Z těla se mu řinul pot. Královna si mu sedla na klín a nasunula se na jeho ztopořený penis. Poprvé od chvíle, kdy přede dvěma roky v suffolském lese pronikl do Godivy, Shef ucítil vnitřní teplo ženského těla. Bylo to, jako by z něj sňali kouzlo. Zpola ohromen vlastní dovedností z ní serval šaty, popadl královnu za boky a začal divoce přirážet, stále v sedě.
Ragnhild se zasmála, přidržela se ho za ramena. "Ještě jsem nepoznala muže, který by byl v této místnosti tak aktivní," řekla. "Obvykle je horko zpomalí jako valachy. Vidím, že tentokrát nebudu potřebovat borové větve."

o o o

O hodnou chvíli později Shef došel ke dveřím do síně, otevřel je a ostražitě vyhlédl ven. Před sebou, na východě, viděl tenkou čáru světla nad vršky Východní kotliny na druhé straně fjordu. Ragnhild se mu dívala přes rameno.
"Svítá," řekla. "Brzy tu bude Stein a strážní. Musíte se někam schovat."
Shef otevřel dveře a pustil si na tělo vzduch. V posledních hodinách byl zprvu zmrzlý, pak skoro upečený. Teď ho vzduch příjemně chladil a osvěžoval. Zhluboka se nadechoval čistého vzduchu a měl dojem, že cítí zelenou vůni trávy prorážející mizejícím sněhem. Jaro do Norska přicházelo pozdě, ale rostliny, zvířata i lidé, všichni si vynahrazovali ztracený čas. Shef se po dlouhé době cítil živější a pozornější. Nebezpečí z jeho snu bylo zapomenuto.
Obrátil se, znovu Ragnhild chytil a začal ji tlačit na podlahu. Ona se smíchem odmítla. "Muži tu budou brzy. Jsi velice aktivní. Copak jsi ještě nikdy neměl dost? No, slibuji ti - dneska v noci to budeš mít zas. Ale teď tě musíme schovat. Holky mluvit nebudou a muži se nebudou dívat. Mají na to dost rozumu. Nesmíme ale poskytnout Halvdanovi žádný důvod, aby později dělal potíže."
Odtáhla Shefa, stále nahatého, ode dveří.

o o o

Karli přemýšlel, kam asi schovali jeho přítele - usoudil, že teď by měl říkat svého pána. On sám ležel na slamníku v podkroví, kam se lezlo po žebříku skrze komůrky otrokyň. Světlo sem dopadalo malým oknem, ale bylo mu řečeno, aby se nedíval ven. Prokousnuté zápěstí a hlavu měl obvázané a byl zabalený v teplé pokrývce.
Žebřík zaskřípal a Karli sáhl po meči, který sebral, když ho oddělili od Shefa. Ale přicházely jenom dvě otrokyně. Neznal jejich jména. Byly to obyčejné hnědovlasé ženy, jedna byla v jeho věku, druhá asi o deset let starší, s vráscitým obličejem. Přinášely mu šaty, vyprané a usušené u ohně, bochník tvrdého chleba a hrnec piva a další s podmáslím.
Karli se s úsměvem posadil a s chutí se natáhl pro pivo. "Vstal bych a slušně vám poděkoval, dámy," řekl. "Ale mám na sobě jenom tuhle pokrývku, a to, co mám pod ní, by vás mohlo polekat."
Mladší žena se chabě usmála, starší zakroutila hlavou. "Ty, kdo žijí na tomhle ostrově, moc věcí nepoleká," prohodila.
"Jak to?"
"My si musíme dělat starosti s jinými věcmi. Královny hrají své hry s muži a králem a malým Haraldem. Nakonec jedna prohraje a zaplatí pokutu a odnesou ji do mohyly. Královna Asa už začala odkládat věci, které půjdou s ní do hrobu, sáně, vůz, šperky a pěkné šaty. Ale ani ona, ani Ragnhild nepůjde sama. Budou mít doprovod - možná jednu ženu, možná dvě. Já jsem z těch, co jsou tady, nejlevnější. Možná si mě vezme Asa, nebo mě Ragnhild pošle. Tady Edith je nejmladší. Možná bude Ragnhild žárlit a pošle ji."
"Edith," řekl Karli, "to není norské jméno."
"Jsem Angličanka," řekla mladší dívka. "Tady Martha je z Fríska. Sebrali ji z jejího ostrova v mlze. Mě chytili otrokáři a

prodali mě na trhu v Heddeby."
Karli na ně zíral. Až do této chvíle všichni tři mluvili norsky, ženy docela plynně, Karli pořád zadrhával. Teď přešel do maršského nářečí, spřízněného s fríštinou i angličtinou, o němž věděl, že mu Shef snadno rozumí.
"Věděly jste, že já a můj přítel taky nejsme Norové? On je v Anglii králem. Ale povídá se, že kdysi bejval nevolník, stejně jako vy. A teprve před pár týdny se ho v Heddeby pokoušeli prodat."
"Pokoušeli?"
"Srazil muže, co tvrdil, že je jeho pánem, a hrozil, že místo sebe prodá jeho. Byl to dobrej vtip a dobrá rána. Ale poslyšte - znám svýho přítele a vím, že otroky nemá rád. Až se vrátíme k našim přátelům, mám ho požádat, aby vás od královny vykoupil? Udělá to, když zjistí, že jsi Angličanka, Edith, a Marthu vezme taky."
"Vy se ke svým přátelům nevrátíte," pravila Martha hluše. "My se hodně doslechneme. Královna Ragnhild se tvého přítele bojí. Myslí si, že by mohl zaujmout místo, které plánuje pro svého syna. Včera v noci vás chtěla oba zabít. Teď chce tvému příteli vysát mužnou sílu, získat od něj dítě pro případ, že je jeho krvi souzeno vládnout. Jakmile bude mít to dítě v břiše, tvůj přítel sní ve své kaši blín. A ty taky."
Karli se nejistě zadíval na chleba, který žvýkal.
"Ne," pokračovala žena, "zatím jsi v bezpečí. Asi tak jako my. Dokud nedostane, co chce."
"A jak dlouho to bude trvat?"
Martha se poprvé zasmála, krátce a nevesele. "Dostat dítě ženě do břicha? Jsi muž, měl bys to vědět. Jak dlouho trvá ujít míli? Míň, s většinou z vás."
"Se mnou víc," zamumlal Karli. Automaticky zabloudil rukou Edith na koleno.

o o o

Valgrim Moudrý se pozorně zadíval na mokrý oštěp, na jehož hlavici už byla vidět rez. Přečetl si runy na železném ratišti. "Kde jsi to našel?" zeptal se.
"Na břehu Drottningsholmu," odpověděl Stein, strážný. "Když jsme se ráno vrátili na ostrov, jako obvykle, poslal jsem muže, aby svolali psy, jako to děláme vždycky. Nemohli je najít a královna Ragnhild mi řekla, že ji rušilo jejich vytí, a tak poslala děvečky, aby je přivedly dovnitř. Když jsem se ptal dál, navztekala se a řekla mi, abych vypadl, než mi nechá uřezat uši. Napadlo mě, že se něco semlelo, a tak jsem poslal strážní člun, aby obeplul ostrov, když je teď led pryč. Našli tohle."
"Plavalo to?"
"Ne, hlavice je moc těžká. Muži říkali, že byl kousek od břehu, asi ve třech stopách vody. Byl zabodnutý do dna, ale konec byl vidět nad vodou."
"Co to podle tebe znamená?"
"Mohli se utopit na tajícím ledě," navrhl Stein. "Brzy včera večer šel dolů dost rychle, když začalo pršet."
"Ty si to ale nemyslíš."
"To kvůli psům," řekl Stein. "Je v tom nějaká levota a Ragnhild něco skrývá."
"Možná muže?"
"Nejspíš muže."
Oba nyní otočili hlavu ke třetímu muži v místnosti, odtažitému a upjatému králi Olafovi.
"Tohle zřejmě ovlivní dobré jméno tvé rodiny," podotkl Valgrim trochu vyvedený z míry.
Král se usmál. "Myslíte si, že je to taky dobrá zkouška štěstí. Jestli byl král Shef včera v noci na natátém ledě a přežil, tak prošel jednou zkouškou. Jestli se dostal přes vlkodavy, prošel další. Chcete, abych mu ustanovil třetí?"
"Potřetí je za všechno," řekl Stein.
"Souhlasím. Takže třetí zkouška a pak už žádné další, ode mě ani od vás. Dohodnuto."
Valgrim váhavě kývl, v očích měl vypočítavý pohled.
"Tak pošlu zprávu svému bratrovi, že existuje jistý důvod k domněnce, že na Drottningsholmu není vše v pořádku. Ještě jsem to nikdy neudělal a on ví, že bych to neudělal jen tak. Takže mi uvěří a dá povolení k důkladné prohlídce ostrova a všech budov na něm. Musíš vědět, jak bys to udělal ty, Steine. A jestli tam najdou schované nějaké vetřelce, tak musejí jít před královu spravedlnost.
A jestli si bude myslet, že se to dotýká dobrého jména jeho syna Haralda, nebude shovívavý.
Do té doby bys měl, Steine, zdvojnásobit stráže na mostech jak z Drottningsholmu na druhý ostrov, tak z toho ostrova na třetí a na pevninu. Kurážný muž dokáže taky doplavat z jednoho ostrova na druhý, takže měj i strážné čluny mezi nimi. Nemusím ti říkat, že máš zajistit, aby nikdo nemohl žádný člun ukrást.
Jestli to má být zkouška, je ve tvých rukou, abys zařídil, že bude tvrdá. Nechoď pak za mnou a nevykládej, že to nebylo spravedlivé, že mohl uniknout každý. Musíš zařídit, aby unikl jenom Völundovou cestou, vzduchem! Pak, jestli král Shef unikne, budeme vědět, že je Völundem, ať má jakoukoliv postavu."
Stein a Valgrim opět kývli.
"A ani slovo jeho přátelům," dodal Valgrim. Z okna místnosti, kde seděli, viděl Thorvina kráčejícího k univerzitě, s Brandem po boku. Oba vypadali znepokojeně.
"Ani jediné slovo jeho přátelům," souhlasil Olaf. "Budeme to hrát čestně, Valgrime. Tak to zařiď. Jinak to nebude zkouška královského štěstí."
Když se obracel a odcházel, Valgrim a Stein se na sebe podívali.
"Řekl tvrdá zkouška," podotkl Stein. "Můžu ale zařídit, aby byla tvrdší, než zamýšlel."
"Udělej to," řekl Valgrim a znovu se podíval na runy Gungni na oštěpu, který držel v rukou. "Pro muže, který předstírá,

že přichází od Praotce, není nic dost tvrdé."
"A když se ukáže, že jeho štěstí je silnější?"
Valgrim potěžkal oštěp a zatřásl jím jako muž, jenž hodlá udeřit. "Myslím, že ho již opustilo. Nenáviděl jsem ho, že se opičí po mém pánu Odinovi. Nenávidím ho ještě víc, když teď odhodil zástavu mého pána."

o o o

Ze stínu velké síně Karli zadumaně sledoval svého přítele a pána. Všechna znamení, pomyslel si. Měl jsem si to uvědomit dřív.
Skoro od jejich prvního setkání - rozhodně od chvíle, kdy spolu poprvé mluvili - Karli podvědomě soudil, že Shef je z nich dvou ten starší, moudřejší, zcestovalejší, obratnější bojovník. Karli však netrpěl komplexem méněcennosti. Na to byl jeho zvířecký duch příliš silný a on choval neotřesitelnou důvěru ve vlastní schopnost srazit každého chlapa pěstmi a vyspat se když už ne s každou ženou, tak aspoň s každou ženou s dostatečně dobrou náladou. Necítil se vůči Shefovi méněcenný. Soudil však, že Shef ví tolik, co on.
Chyba. Měl si uvědomit, že pokud jde o ženy, tenhle vysoký válečník s jizvami a mocnými přáteli není víc než kluk. Teď se jako kluk choval. Kluk, který potká svou první ženu. Karli nevěděl, co celý den vyvádí s královnou Ragnhild, avšak když se snesla noc a stráže odešly, nedokázal z ní pořád sundat ruku či od ní odtrhnout zrak. Když si do pusy cpal silný slaný guláš, levou ruku měl položenou na královnině nahé paži a jen zlehka ji hladil. Pokaždé, když promluvila, naklonil se k ní, zasmál se a využil každé příležitosti znovu se jí dotknout. Karli slyšel příběhy o čarodějnicích, které muži vysály mužství. Podle jeho zkušeností na to ani nebylo potřeba čarování. Sexuální zručnost, vědomě prováděná, fungovala na každého muže - aspoň poprvé. Jakmile si chlap uvědomil, že v moři je víc ryb, než z něj kdy vytáhne, mohlo ho to ochránit. Shef to však ještě nevěděl. A neexistoval způsob, jak mu to říci. Když za ním Karli přišel poté, co ho otrokyně pustily z půdy, Shef ho rád viděl, ale byl odtažitý, nechtěl mluvit, plánovat, dokonce ani přemýšlet o tom, co se stalo. Byl jako omámený.
Takže to zůstalo na Karlim. Karli nepochyboval, že přes všechno teplo, jídlo a pozornost jsou se Shefem ve větším nebezpečí, než byli na ledě. Z toho, co mu řekly Edith, Martha a jejich dvě přítelkyně, ho mrazilo. Shef byl proti otroctví, protože mu hrozilo, že se stane otrokem sám. Karli byl proti otroctví, protože s ním neměl žádné zkušenosti. V necivilizovaných a chudičkých Menších marších nebylo pro otroky místo ani práce. Občas prodali ztroskotaného cizince jinému cizinci, oni sami však žádné nevolníky neměli. Neustálý strach, v němž žili nevolníci jako Edith a Martha, pro něj byl nový.
A strach z lidí činí dobré posluchače. Jejich životy závisely na tom, co by se mohlo stát, a využívaly každé ubohé opatření, které se objevilo. Takže Martha nejenomže snášela opovržení a týrání, jehož se jí dostávalo od norské hospodyně, která každé ráno přicházela se strážemi a každého večera s nimi odcházela, ona to povzbuzovala, dělala chyby, aby vyprovokovala výprask a záplavu slov. Když upustila pánev, mohutná Vigdis řekla, že brzy nadejde konec pro líné cuchty. Ano, a možná nejen pro ně. K čemu by tu jinak byly zdvojnásobené stráže? A ať si nemyslí, že odsud uplave jako bezpáteřní úhoř její otec. Do kanálu mezi ostrovy připluli muži na člunech. Až přijde král, uvidíme, kdo je dost užitečný, aby přežil, a kdo se hodí jen jako otrokyně do mohyly.
Vigdis očividně nevěděla, po čem stráže jdou, a brala to jako nějakou královskou intriku. Možná krále Halvdana unavilo čekat, až jeho matka zemře, nebo mu vadila jeho žena a její nezávislost. Otrokyně však věděly své. To ti psi, říkaly. Muži se chodili dozadu dívat na kotce, ptali se, kde jsou ostatní, proč nepřišli domů, proč není slyšet jejich štěkot, pokud jsou ještě někde volně na ostrově. Před východem slunce ten první den jsme uklidily jejich těla, řekla Edith, a déšť spláchl krev, ale v měkké prsti nebylo potřeba dobrého stopaře, aby bylo vidět, že tam kdosi cosi prováděl.
Noc nebo dvě, pomyslel si Karli, stále pozoruje Ragnhild a Shefa, a zakyslou královnu Asu, jež seděla na druhé straně stolu a zamračeně je pozorovala. Já vím. Otrokyně vědí. Shef nebude poslouchat. A Vigdis to neřekla královnám. No, jedno je však jisté. Nevšimnou si, když tu nebudu. Potichu vyšel ze dveří do přecpané komůrky, kde čekaly otrokyně.
"Vymyslel jsi, co dělat?" zašeptala Edith.
Karli ji štípl do zadku. "Jsem z Dithmarshe," řekl. "Něco o vodě vím. Musím postavit," - chvíli hledal správné slovo - "člun?"
"Na ostrově nejsou žádné čluny. Ani plaňky nebo nástroje. Pokácet stromy by trvalo celé týdny. A stejně, uslyšeli by tě!"
"Nemyslel jsem takový člun," řekl Karli. "Totiž," - obrátil se k fríské Marthě - "my to nazýváme prám."
"Pro lov kachen," pravila Martha a kývla. "Ale co potřebuješ, abys ho vyrobil?"

o o o

O několik hodin později se Karli, celý zpocený, skláněl nad jakousi vymyšleností, kterou dal dohromady na straně ostrova přivrácené k moři, na místě nejvíc vzdáleném od stráží. Ploché dno tvořily prostě dveře. Byly tu jen jedny, jejichž nepřítomnost unikne pozornosti příštího dne - ty vedoucí na páchnoucí záchodek otrokyň. Nejspíš ani stráže, ani královny netušily, že takové místo vůbec existuje, natož jestli má nebo nemá dveře. Karli je zvedl ze závěsů a vynesl ven. Mohl by se na ně postavit, kdyby byl sám, a bidlem se odrážet, pokud by se udržel v mělké vodě. Věděl však, že bude muset přijít s něčím lepším, dostat se nejdřív na moře, než vyrazí ke břehu. Potřeboval místo, kde bude stát a nepřevrhne ho každá druhá vlna. A něco jako příď, aby prořezávala mocné vlny. A všechno to musel udělat bez nástrojů, nedělat přitom nejmenší hluk.
Pomalu, neohrabaně odřezal mečem, ostrým, ne však zubatým, jednu stranu dveří. Železné jehlice na špízy posloužily

jako hřebíky, kterými přibil na záď špalíky palivového dříví z kuchyně, zatloukal je plochým kamenem, obtočeným vrstvami látky kvůli ztlumení hluku. Nahoru čtyřmi hřebíky, které uvolnil prsty a kradí je vytáhl ze zdobeného deštění v zadní části síně, upevnil dřevěný podnos. Nakonec, když začal být netrpělivý a věřil svému štěstí, že škody si ráno nikdo nevšimne, vytáhl jednu plaňku z plotu, těsně u země, a zlomil ji přes koleno. Snažil se ji dalšími třemi hřebíky přitlouci k uřezanému kusu dveří, aby tak vytvořil tupou, hranatou příď. Až to dokončí, bude mít hrubou nápodobu plavidla, které lovci z marši řídili nekonečnými močály. Nehodlal ani veslovat, ani použít bidlo, nýbrž řídit přes záď kormidelním veslem - opět přelomená plaňka, vecpaná do klínu jedlové větve. Bude to fungovat, zůstane-li voda klidná. Pokud ho nikdo nezahlédne ze strážního člunu u ostrova či jedna z velkých královych válečných lodí, hlídkujících dál na moři podél pobřeží. A pokud se nesetká s žádným tvorem z hlubin.
Při té poslední představě se Karlimu zježily vlasy. Věděl, že se bojí. Ne vody, ani lidí. On a ti angličtí muži od katapulty prolenošili spoustu hodin vyprávěním příběhů o obludách a předávali dál ty, co zaslechli od Vikingů. Doma se Karli bál bahenních tursů. Angličané se báli bubáků, čarodějnic a rarachů. Vikingové vyprávěli příběhy o všech těchto tvorech a ještě podivnějších stvořeních, skoffinech, rusalkách, marbendillech a trollech ze skalních útesů. Kdo mohl vědět, s čím se setká venku na moři a potmě? Stačilo, aby se z vody vynořila ruka porostlá šedými chlupy a chytila ho za kotník, když bude veslovat šest palců nad vodou. Pak by si na něm pochutnali na mořském dně.
Karli se otřásl, plochým kamenem zarazil poslední hřebík a narovnal se.
Do ucha mu zašeptal hlas: "Jedeš na ryby?"
Karli, již tak dost vyděšený, z místa přeskočil prám, ve vzduchu se obrátil a dopadl již připravený k boji. Pátral po tom, co se k němu přikradlo. Téměř se uvolnil, když uviděl pobavený, opovržlivý výraz Steina, velitele stráží, jenž tam stál, plně ozbrojen, s palci zaháknutými za opasek.
"Překvapený, že mě vidíš?" zeptal se Stein. "Myslel sis, že se do rána nevrátím? No, řekl jsem si, že trocha péče navíc neuškodí. Koneckonců, po setmění nesmí být na Drottningsholmu žádní muži, ani ty. Co?
Teď mi řekni, krátkonožko, kde je tvůj vyšší přítel? Říjí se v síni? Přijde o víc než o oko, až ho předáme králi Halvdanovi. Chceš jít s ním?"
Meč, jejž Shef Karlimu překalil, pořád ležel na zemi, kde ho používal. Karli se po něm vrhl, popadl jílec a narovnal se. Zděšení se vytratilo. Nebyla to obluda z hlubin. Jenom muž. A zřejmě sám. S přílbou a osnířem, ale bez štítu.
Stein spustil ruku k jílci, vytáhl zbraň a obešel člun. Karli nebyl žádný trpaslík, ale Stein byl o hlavu a ramena vyšší a těžší o padesát liber. Jak rychlý je? Shef tvrdil, že ve vikinském vojsku je spousta synků sedláků.
Karli napřáhl loket a vší silou se vrhl do seku, ne na hlavu, tomu bylo snadné se vyhnout, ale na místo, kde se krk setkává s ramenem, jak ho to učil Shef.
Stein viděl, jak se pohybuje, a ještě než Karli napřáhl meč, moc dobře věděl, kam míří, kam rána dopadne. Měl čas si ještě před krytem a následným výpadem dupnout. Jediným pohybem obrátil meč v ruce a krátce sekl do delšího oblouku Karliho výpadu. Čepele zazvonily. Karliho meč vyletěl do vzduchu, náraz mu ho vyrazil z ruky. Stein otočil zápěstím a opřel hrot svého meče do důlku na Karliho krku.
Takže to není synek sedláka, pomyslel si Karli zoufale. Stein znechuceně svraštil tvář. Sklonil hrot k zemi.
"Kůže medvěda nedělá," poznamenal. "Ani meč válečníka. Tak dobrá, ty mrňavej pihovatej parchante, mluv, nebo tě rozsekám na návnadu."
Sklonil se a vystrčil bradu. Karli přešlápl z šermířského postoje, který zaujal, do postavení, jež pro něj bylo zcela přirozené. Levičkou ze zvyku vyrazil v klamném útoku a okamžitě vyrazil pravačkou na bradu.
Tentokrát Steinovy desetiletí cvičené reflexy úplně selhaly. Rána ho zasáhla, když stál zpříma. Právě narovnával meč, aby mohl protivníka zabít, a další rána pěstí mu srazila hlavu dozadu a třetí, ze vzdálenosti šesti palců, mu přistála na spánku. Když se sesul dopředu, Karli ukročil a hranou ruky ho zezadu silně sekl do vazu. V maršském kruhu to nebyl povolený úder, ale používal se proti manželům či soupeřům v noci. Veterán se Karlimu u nohou rozplácl na šest stop čtyři palce.
Ze stínu vyšla Martha, otrokyně středního věku. Když uviděla ležícího muže, vyděsila se.
"Přišla jsem se podívat, jestli už jsi pryč. Tohle je kapitán Stein. To je poprvé, kdy přišel špehovat v noci. Musejí vědět, že jste tady! Je mrtvý?"
Karli zavrtěl hlavou. "Pomoz mi ho pevně svázat, než se probere."
"Svázat ho? Zešílel jsi? Nemůžeme ho věčně hlídat, ani zařídit, aby mlčel."
"No Tak co s ním uděláme?"
"Podřízneme mu krk, samozřejmě. Udělej to hned, rychle. Polož jeho tělo na člun a strč ho do vody. Bude trvat pár dní, než ho najdou."
Karli si vzal do ruky meč a upřeně se zadíval na muže v bezvědomí. "Ale já ještě nikdy nikoho nezabil. On On mi nic neudělal."
Martha se zatvářila vážně, sklonila se nad muže, který se nyní začal zvedat ze země. Sebrala mu z pochvy u pasu krátký nůž, vyzkoušela ostří, strhla Steinovi přílbu, chytila ho za vlasy a zvrátila mu hlavu dozadu. Napřáhla se a vrazila mu hrot hluboko pod levé ucho. Pak táhla, hlubokým půlkruhem. Z prořezaných tepen vytryskla krev, Stein vykřikl, ale znělo to jako písknutí z velké díry v průdušnici.
Martha pustila jeho hlavu, nechala tělo spadnout a automaticky otřela nůž do své špinavé zástěry. "Vy muži," pravila. "Je to jako zabít čuně. Jenomže čuňata nekradou jiné vepře z jejich domovů. Nepohřbívají je zaživa. On že ti nic neudělal! Kolik toho on a takoví jako on udělali mně! Mně a takovým jako já?
Nestůj tam tak, chlape! Zmiz. A vezmi si tu mrtvolu s sebou. Jestli se za dva dny nevrátíš, všichni se k němu připojíme. Ať odešel kamkoliv."
Obrátila se a znovu utekla do tmy. Karli, s vyschlým hrdlem, odtáhl neohrabané plavidlo do mělké vody a naložil na ně

mrtvé tělo.

Kapitola 14

O hodinu později si Karli opatrně vytáhl veslo mezi stehna, narovnal se na nebezpečně se kymácejícím plavidélku a protáhl si namožené ramenní svaly. Jakmile vyrazil, uvědomil si, jak je každé moře jiné. Dokonce i moře ve fjordu se lišilo od mělkých bahnitých průplavů v bažinách. I nejjemnější vlnky dveře nadzvedávaly. Aby udržel rovnováhu, musel sedět co nejvíc uprostřed, což znamenalo, že kormidelní plošinu měl za sebou, ne tam, kde ji potřeboval. Metodou pokusu a omylu přišel na způsob, jak stát, s jednou nohou hodně vepředu a druhou opřenou o dřevěný tác. Naštěstí udělal veslo dost dlouhé, aby i tak dosáhlo do vody.
Lovec z marši mohl veslovat dvěma způsoby, snadným a obtížným. Problém s rovnováhou vyřadil snadný způsob - stát vzpřímeně na jedné noze s veslem pod ohnutým kolenem druhé nohy, mávaje oběma rukama. Musel okamžitě přejít na obtížný způsob, s veslem v podpaždí, druhou rukou mával veslem, nahoru a dolů, zleva doprava, neustále vytvářel osmičku. Karli měl na muže své velikosti neobvyklý cit pro rovnováhu, neobvyklou sílu v pažích a ramenou. Podaří se mu to. Jenom tak tak a jenom pomalu.
Přesto ho stále nikdo nezahlédl. Zpočátku se odrážel do hlubší vody veslem, pak s úlevou přehodil mrtvé tělo přes okraj a cítil, jak se dřevo zvedá. Kroužková zbroj stáhla mrtvolu do hlubiny. Brzy zase vypluje, ale to už bude Shef zachráněn nebo se Karli připojí ke Steinovi v příštím světě.
Pak vesloval směrem od ostrova přímo k černému obrysu kopců Východní kotliny na druhé straně fjordu. Pět set vyčerpaných máchnutí a celou dobu se snažil udržet rovnováhu. Potom se obrátil, ostražitě se ohlédl za sebe k Drottningsholmu a ostrovům. Rozeznal je, ale žádné podrobnosti. Nemyslel si, že by v zamračené, bezměsíčné noci někdo ze stráží zahlédl přikrčeného muže na neviditelném voru proti černému moři.
Obrátil se a vydal se k přístavu Kaupangu na severu. Vítr a příliv měl za zády. Neustále střídal ruce, byl pořád unavenější. Znepokojovalo ho, že nic nevidí, žádná světla, neviděl, jak postupuje. Mohl být na bezbřehém moři a veslovat odnikud nikam.
Hlavně pokud tu bude sám. Přes svištění větru a hukot moře Karli rozpoznal i něco jiného. Pravidelné vrzání, cosi rytmického, cosi šplíchalo ve vodě. Ohlédl se za sebe, náhle vyděšený, že si pro svou kořist pluje nějaká divná mořská čarodějnice.
Horší než to. Proti černému moři a obloze Karli rozeznal tvar, divokou hlavu, vysoko zdviženou, jako obluda pátrající po plavcích. Dračí příď jedné z obřích válečných lodí krále Halvdana, veslující při své nekonečné letní blokádě. Karli viděl bílou pěnu kolem listů, slyšel pravidelné skřípění vesel, vrčení veslařů, když se opírali do vesel. Veslovali pomalu, nikam nespěchali, šetřili si sílu. Na přídi a zádi stály hlídky, dávaly pozor na kapitány, kteří se snažili uniknout daním krále Halvdana, a na piráty, kteří by se snažili proklouznout a napadnout Východní či Západní kotlinu. Karli si okamžitě lehl na prkna, nestaral se, že je celý promáčený. Lehl si na břicho, ruce zatáhl do rukávů a veslo držel pod sebou. Za tmavé noci, jak věděl z toho, když se vyhýbal manželům a otcům, nebylo nic vidět víc než bílá kůže. Snažil se vypadat jako kus plujícího vraku, přičemž ho svrběla kůže, jak si představoval, že na něj míří lučištníci.
Vesla mu duněla v uších, dveře se houpaly a zvedaly na vlnách vzdouvajících se od přídě velké válečné lodi. Žádná výzva, ani výstřel. Když koutkem oka viděl, že kolem proplouvá i kormidelní veslo, zaslechl, jak hlídka cosi volá a kdosi nezřetelně odpovídá. Pořád žádná výzva. S ním to nemělo nic společného.
Opatrně a roztřeseně se vyškrábal na nohy, zvedl veslo a začal pomalu veslovat za mizející zádí válečné lodi. Znovu počítal záběry vesla, ale vzápětí ucítil, jak se mu dveře zvedají pod nohama. Další vlna od přídě? Ne, něco většího, něco, co bylo blíž, co mu neohrabané plavidlo málem převrhlo. Karli klesl na kolena, sevřel okraj a vzápětí ve vodě o necelých šest stop dál uslyšel silné zafunění.
Hřbetní ploutev, vysoká skoro jako on, zlehka proplula kolem, trčíc z vody v téměř pravém úhlu. Pod ní se valilo černé, lesklé tělo. Před ním se ploutev otočila a vyrazila zpátky proti němu. Z vody se vynořila hlava, s tlamou dost velkou, aby jedním cvaknutím překousla dveře vejpůl. Karli zahlédl záblesk jasné běli pod černým vrškem těla a viděl, jak ho pozoruje inteligentní oko.
Kosatka, samec, jenž se vydal hledat tuleně před zbytkem skupiny, zvažoval, má-li převrhnout člověka z jeho plavidla a ve vodě ho rozkousat, ale potom se rozhodl, že to neudělá. Lidé nejsou slušná kořist, říkal mu jemný, neodolatelný hlas. Lovení lidí není žádná zábava. Jejich lodě občas sledovaly sviňuchy a sviňuchy byly dobrá kořist. Ale ne dneska.
Kosatka přestala sledovat válečnou loď, tvora na prámu si vůbec nevšímala a odplula pryč, hledat své společníky.
Karli se znovu narovnal a uvědomil si, že to teplé ve spodcích je jeho moč. Tahle země nebyla bezpečná. Lidé i zvířata tu prostě byli příliš velcí.

o o o

Ve své chýši si Angličané připravovali snídani a zároveň kontrolovali zbraně. Na obloze se teprve ukazovalo první světlo, ale bývalí otroci vstávali brzy, ze zvyku. Kromě toho, přes přívěsky, které nosili, přes to, že byli v srdci svého přejatého náboženství, cítili se nejistí, osamělí, v nebezpečí. Jejich vůdce zmizel, nikdo nevěděl kam. Byli obklopeni lidmi mluvícími cizí řečí a s naprosto nevypočitatelnou povahou. V srdci věděli, že většina Norů, s nimiž se setkávali, si myslí, že cizinci jsou vhodní jenom jako materiál pro otroky, jenom čekají, až se jich někdo zmocní. Do Kaupangu přišli jako muži z vítězného vojska. Jejich status se však zřejmě pomalu vytrácel do nenávratna. Kdyby byli beze zbraní, už by zase orali pole a pásli kozy, znovu pod knutou. Beze slova se všichni rozhodli, že to se nestane. Bude-li třeba,

uniknou odtud. Ale jak?
V poutnickém vojsku v Anglii byly tři hlavní oddíly vyzbrojené kušemi, halapartnami a katapultami. Nikdo se je nesnažil naučit šermovat, přestože každý u pasu nosil krátký, široký, jednobřitý sax, který byl stejně užitečný při sekání dříví na oheň jako nepřátel. Ale Udd zařídil, že každý muž tady, ať už původně dělal cokoliv, nosil a věděl, jak používat poslední model kuše, který se již nenatahoval od opasku kladkou, nýbrž se lučiště z pružinové oceli napínalo dlouhým heverem. Ten se zasouval pod tětivu do západek. Jediným zapřením se lučiště natáhlo, když člověk strčil nohu do třmene na konci dřevěného rámu kuše. Osmond a další tři také nosili neohrabané halapartny, spojení sekery a oštěpu, které Shef vynalezl pro sebe, aby si vynahradil menší tělesnou hmotnost a nedostatečný výcvik.
Avšak hlavní zbraň skupiny stála venku. Mezek, vlastně upravený onager vrhající kameny, který vyložili z Norfolku a nalodili na Brandův Walrus. Thorovi kněží měli od příjezdu práci, sledovali je, dívali se, jak střílejí, nutili je stavět další modely dvou druhých typů metacích strojů, jež znali, vrhač střel a prostou balistu vrhající kamení, které Poutníci již použili na třech bojištích. Povídalo se, že král Halvdan nařídil vyzkoušet mezky na plošinách na přídi a zádi svých pobřežních hlídkových plavidel, dost velkých, aby je unesla, byť možná s příliš slabým kýlem, aby vydržel opakovaný náraz při výstřelu. Zatím však byl mezek venku jediný v Norsku.
Bylo tu ještě jedno vylepšení, které zatím nikdo nevyzkoušel. Uddův vynález z tvrzené oceli zatím vypadal celkem k ničemu. Materiál, jednou zatvrzený, byl příliš tvrdý, aby se na něm dalo pracovat s nástroji, které měli. Udd navrhl tvrzené střely do kuší, ale ostatní poukázali na to, že ty, co už mají, stejně prorazí každou známou zbroj, tak k čemu to? Nakonec Udd vyrobil jednu tenkou kulatou destičku ze své nové oceli, dvě stopy v průměru, a přikolíkoval ji na obvyklý puklíř z lipového dřeva. Jen málokterý válečník nosil železný štít. Váha byla tak velká, že štít dokázal bojovník ovládat jen chvilku. Místo toho se používalo lipové dřevo, které zachytilo nepřátelský hrot či ostří, obvykle železnou puklicí tvořící chránič ruky. Destička, kterou Udd vyrobil, byla tak tenká, že kdyby byla z normálního železa, nebyla by k ničemu. Ale v případě tvrzené oceli odrazí každý obyčejný meč, oštěp i šíp, a neváží víc než druhá vrstva dřeva. Udd a ostatní ještě nevymysleli, k čemu se dá nový štít použít - aspoň ne pro muže, kteří bojovali jejich způsobem. Byl to ten případ, kdy nová technika ještě nedošla svého využití.
Nejdřív, v hluku časného rána, škrábání na dveře nikdo nezaslechl. Potom, když se to opakovalo, Cwicca se zarazil. Ostatní se odmlčeli. Fritha a Hama popadli kuše a natáhli je. Osmond se postavil vedle dveří s napřaženou halapartnou. Cwicca trhl kolíkem, zvedl závoru a prudce otevřel dveře.
Karli padl na všechny čtyři, skoro se neudržel na nohou. Sedm mužů uvnitř na něj civělo s otevřenými ústy, pak zabouchli dveře a pomohli mu na nohy.
"Doneste mu stoličku," vyštěkl Osmond. "Je mokrej jako myš. Ha, a ani to všechno není voda! Svlékněte ho, jeden mu doneste pokrývku. Tři mu ruce, Cwicco, má je namrzlý."
Karli, podpíraný na stoličce, ukázal na hrnek. Osmond mu podal silné teplé pivo a díval se, jak ve dvanácti hltech mizí. Karli dopil, nadechl se a narovnal.
"V pořádku. Za chviličku budu v pořádku. Je mi jenom zima, jsem mokrej a k smrti utahanej. Ale mám zprávy.
Za prvý, Shef je živej na Drottningsholmu. Zpráva, kterou dostal, byla léčka, ale stejně jsme se tam dostali. Takže je na ostrově a žije, ale jestli tam zůstane, tak mu to moc dlouho nevydrží. Potíž je, že ta jejich královna ho šuká do bezvědomí a on odmítá odejít. Musíme se tam dostat a odvíst ho. Sám však nepůjde a na mostech jsou posílený stráže. A není jedinej, kdo potřebuje zachránit. "
Karli ze sebe vysypal příběh a kruh tváří kolem něj byl stále zachmuřenější. Nakonec mu Osmond podal dolitý hrnek a podíval se na Cwiccu. Velitel katapulty se s ním v Shefově nepřítomnosti dělil o velení.
"Musíme ho dostat pryč. Můžem to udělat sami, ale pak se odsud nikdy nedostaneme. Musíme to promyslet. Teď, komu na tomhle místě můžem důvěřovat?"
"Co například Hundovi - tomu ranhojiči?" navrhl jako první Cwicca.
Osmond to chvíli zvažoval. "Ano, rád bych ho měl s sebou. Je to Angličan a je to pánův nejstarší přítel a kromě toho je ještě kněz Cesty."
"A ještě kněz Thorvin?" navrhl jeden z těch, co měli kolem krku kladivo. Muži se pochybovačně zamračili. Cwicca zavrtěl hlavou.
"On je věrnější Cestě než králi Shefovi. Tohle je nějak věc Cesty. Nemůžeš říct, kterým směrem se dá."
"Můžeme věřit někomu z těchhle Norskerů?" otázal se po chvíli další muž.
"Možná Brandovi."
Odmlka, probírali to. Nakonec Osmond přikývl. "Možná Brandovi."
"No, jestli bude on na naší straně, tak to bude snadný. Má skoro sedm stop a stavěnej je jako kamenná zeď. Je to šampion z ať je to kde chce, ne? On prostě projde mezi těma strážnýma jako vřelá voda sněhem."
"Tím si nejsem až tak jistý," zamumlal Osmond. "Vloni skončil s mečem v břiše. Ale pak ho zflikovali. Hlavu mu ale nešili, co? Nevím, že by ještě byl šampion odněkad."
"Chceš říct, že by chtěl vzít roha?" zeptal se Fritha nevěřícně.
"Ne. Jenom říkám, že je teď kapku opatrnej, jako předtím nebýval. V týhle zemi plný berserků, nebo jak jim to tu říkají, je to skoro to samý."
"Přesto si ale myslíš, že pomůže?"
"Pokud po něm nebudem chtít moc." Osmond se rozhlédl kolem sebe a zamračil se. "Je nás tu sedm a Karli. Kde je Udd?"
"Kde myslíš? Když teď teče voda, je v mlýnici a kouká, jak to pracuje. Jak se objevilo světlo, sebral kus chleba."
"No, tak pro něj někdo dojděte. Vy ostatní, poslouchejte. Protože tohleto uděláme... "

o o o

" Takže tohle je náš plán," zakončil Osmond a zachmuřeně se díval přes stůl na Branda. "A to taky uděláme. Jediná otázka, kterou pro tebe máme, jsi v tom s námi, nebo ne?"
Brand si ho poněkud zamyšleně prohlížel. Ačkoliv oba muži seděli, Brand měl pořád oči o stopu výš než Angličan. S překvapením si uvědomil, jak moc se tihle Shefovi muži změnili. Všechno v Brandově kultuře a zkušenostech mu celý život říkalo, že otrok je otrok a válečník je válečník a jedno se ve druhé prostě změnit nedá. Válečníka není možné zotročit - nebo jenom s ohromnými opatřeními, jako když král Nidhad zotročil Völunda, a podívejte, kam ho to dostalo. A otroky nelze přetvořit ve válečníky. Nejenže nemají schopnosti, nemají ani srdce. Za bojů v Anglii před rokem si Brand svůj názor opravil, trochu. Bývalí otroci jsou užiteční, usoudil, na válku se stroji, protože je možné je samotné předělat ve stroje. Dělají, co se jim řekne, tahají za provazy a na rozkaz vytahují kolíky. To je všechno.
Teď však před ním seděl jeden, který sám vymyslel plán, a nejen Brandovi říkal, že ho hodlá provést, ale vyzýval Branda, aby se ho opovážil zastavit. Obrovský Halogalanďan cítil směs podráždění, pobavení a něčeho jako - úzkosti? Strach si rozhodně nepřiznával rád.
"Ano, jdu do toho s vámi," řekl. "Ale nechci, aby se do toho míchala moje posádka. A nechci ztratit loď."
"Chceme tvou loď použít, abychom se dostali pryč," řekl Osmond. "Odplout zpátky do Anglie a dostat se odsud."
Brand zavrtěl hlavou. "Ani náhodou," pravil. "Král Halvdan nechal tohle pobřeží zašít těsně jako žabí prdel. A Walrus nemůže bojovat s jeho hlídkovými loděmi, jsou dvakrát větší."
"Použijem mezka."
"Víš sám, jak dlouho trvá dostat ho na loď, ne jenom ho přenést, ale upevnit tak, aby se z něj dalo střílet. A stejně, každá loď, která na to není zvlášť stavěná, by se rozpadla na kusy, kdybys na ní vystřelil z něčeho takového."
"Tak jak se teda dostaneme pryč, až vytáhneme krále Shefa od tý královny? Chceš říct, že se to nedá provést?"
Brand si hryzl ret. "Dokážeme to. Možná. Ne po moři. Myslím, že lepší bude tohle. Já si vymyslím nějakou posílku a odejdu hned - řeknu, že jdu do hor na lov, to mi uvěří, když jsme strávili zimu nacpaní v domech. Koupím pro vás koně. Až vyřídíte ten svůj kousek, sejdeme se na místě, kde vám řeknu. Pak pomažeme, dokud se nedostaneme z Halvdanova a Olafova území - nebudou hned vědět, kudy jsme se vydali. Pak přejedeme přes pevninu do fjordu Gula. Můj kormidelník Steinulf tam pro mě dopluje. Řekl bych, že s Poutníky k ruce, nebo aspoň s Thorvinem, Skaldfinnem a jejich kamarády dokáže dostat Walrus ven a obeplout pobřeží. I kdyby byly potíže, Gudmund by se měl dostat pryč se Seamew. Všichni se sejdem v Gule a vrátíme se do Anglie, jak jsi říkal."
"Ty nechceš být při útoku?"
Brand mlčky zavrtěl hlavou. Osmond teď na něj civěl. On taky vždycky věřil, že otrok a válečník jdou dvě různá plemena, lišící se jako ovce a vlci. Pak zjistil, že když má k boji důvod, má v sobě vlka. Nyní zvažoval obra před sebou. Tohle byl muž vyhlášený dokonce i mezi zuřivými, hádavými a vytrvale soutěžícími hrdiny Severu. Proč se teď staví stranou? Nechává nebezpečnou práci na jiných? Je pravda, že muž, který se vzpamatuje z rány, která ho dostane k branám smrti, už nikdy není stejný jako předtím? On u těch dveří stál a cítil, jak jimi protahuje ledový vítr
"Tak to nechej na nás," řekl Osmond. "Na nás Angličanech," dodal a otočil nožem v ráně. "Myslíš, že to zvládneme?"
"Myslím, že to zvládnete, jak jsi říkal," opáčil Brand. "Vy Angličani. Starosti mi dělá, jak vás dostat přes hory do fjordu Gula. Zatím jste potkali jenom civilizované Nory. Ti, co žijí v horách, kam jedeme - jsou jiní."
"Jestli zvládneme stráže krále Halvdana, tak zvládnem i je. A co ty? Ty jsi šampion mužů z Halogalandu, viď?"
"Myslím, že dostat vás zakrslíky přes Norsko bude chtít šampiona. Budu se cítit jako pes, co vede oddíl myší Kocourovem. Budou si myslet, že jste jenom večeře zadarmo."
Osmond stiskl rty. "Ukaž mi, kde se sejdeme s tebou a koňmi, pane Pse. A já a ostatní myši tam budeme. Možná s několika kočičíma kůžema."

o o o

Malý konvoj na mostě mířící k ostrovům vypadal nejotrhaněji a nejméně hrozivě, jak jen bylo možné. V čele starý tažný kůň táhl otlučenou káru a jeden muž, kráčející vedle něj, ho pobízel do kroku. Náklad nebyl vidět, držela ho špinavá plachta, jejíž konec volně pleskal. Na druhé straně šel Udd, nejmenší z mužů, a krátkozrace civěl na chomout, norský vynález, který kromě obsluhy katapulty viděl jen málokterý Angličan. Kůň tak utáhl dvakrát víc než s rovným volským jhem a Udd, typicky, zapomněl na cíl jejich cesty, jak ho nová věc zaujala.
Kolem kárky a za ní se dralo osm dalších mužů - šest zbývajících Angličanů od katapulty, ranhojič Hund, skrývající bílé kněžské roucho pod šedým pláštěm, a Karli. Nikdo neměl viditelně jinou zbraň než nůž u pasu. Halapartny byly nenápadně naskládané v závěsech na bočnicích káry. Kuše, již natažené, číhaly pod volnou plachtou.
Když kára vyrazila na břeh, dva strážní u mostu se narovnali a ze země zvedli oštěpy.
"Most je zavřený," křikl jeden z nich. "Na ostrov nikdo nesmí. Copak nevidíte, že už slunko skoro zapadlo?"
Osmond se protlačil co nejvíc dopředu a hodně nejasně křičel svou ubohou norštinou. Dobře věděl, že na této hlídce je šest mužů. Chtěl, aby byli všichni venku. Muž vedoucí koně se k němu připojil a šel dál.
Jeden ze strážných už toho měl dost. Odskočil, napřáhl oštěp a z plna hrdla zařval. Z chýše na druhé straně se náhle vyhrnuli i ostatní muži, potěžkávali sekery a zvedali štíty. Další čtyři, počítal v duchu Osmond. Tak to bylo správně. Obrátil se a ostatním kolem káry ukázal zvednutý palec.
V okamžiku byly kuše venku a namířené, celkem šest, a Udd couvl, popadl svou a připojil se k ostatním.
"Ukažte jim," řekl Osmond krátce.
Fritha, nejlepší střelec skupiny, si povzdechl a vystřelil. Ozvalo se ostré zadrnčení a rána. Jeden z mužů držících štít

zalapal po dechu a zbělel ve tváři. Zíral na železnou střelu, která prorazila štít a skončila mu hluboko v paži. Fritha sklonil kuši, šlápl do třmene, škubl heverem a nasadil druhou šipku.
"Míříme na všechny," křikl Osmond. "Tyhle střely projdou štítem i zbrojí. Můžete s náma bojovat. Ale to umřete. Pusťte to, co držíte, a běžte do chaty."
Strážní se na sebe dívali, byli odvážní, ale když nemohli bojovat muž proti muži, vyvedlo je to z míry, hrozba, že je z dálky postřílejí.
"Můžete si nechat meče," nabídl jim Osmond. "Jenom pusťte ty oštěpy. Jděte do chaty."
Muži pomalu pouštěli oštěpy, couvali, dívali se na své nepřátele a trousili se do chaty. Dva Angličané přiběhli s trámy, kladivy a hřebíky a rychle přibili trámy křížem přes dveře a jeden přes okenice.
"Něco jsme se od krále Shefa naučili," poznamenal Cwicca. "Vždycky si promysli, co uděláš, než to uděláš."
"Brzo to vyrazí," podotkl Karli.
"Pak si budou myslet, že nás mají v pasti. Tak budeme mít trochu času nazbyt."
Kára vjela na most, v zimě byly klády upevněné v ledu, v létě přes nyní plující klády položili prkna. Muži teď nesli kuše a halapartny otevřeně, takže je v dlouhém norském soumraku bylo jasně vidět. Neměl by tu ale být nikdo, kdo by je uviděl či vyzval, dokud se nedostanou na druhou stranu prvního ostrova k dalšímu mostu.
Když dvojice strážných u druhého mostu zaslechla káru, vědouc, že by tu nikdo neměl být, měla víc času na rozmyšlenou. Tváří v tvář řadě kuší se jeden z nich okamžitě a rozumně otočil a utekl v naději, že se dostane pryč a zavolá pomoc. Fritha pečlivě zamířil a prostřelil mu stehno, takže muž šel okamžitě dolů. Druhý muž opatrně zarazil svou zbraň do země a oči se mu pomstychtivě leskly.
Hund vyšel k raněnému, podíval se na ránu a mlaskl nad krvavou kaluží, jak byla střela pevně zaklíněná v kosti.
Připojil se k němu Osmond. "Tohle dostat ven bude ošklivý," poznamenal. "Ale pořád lepší být živý než mrtvý, a na univerzitě v Kaupangu jsou nejlepší ranhojiči."
Hund kývl. "Ty, až ho odneseš k mistru Ingulfovi, aby mu napravil nohu, vyřiď mu pozdrav od kněze Hunda a řekni, že na moje naléhání Angličani tohoto muže ušetřili. Zatím mu to zavaž a dej pozor, ať nevykrvácí." Ukázal své stříbrné jablko, znamení Idunn, bohyně léčení, a otočil se.
Kára přejela druhý most na druhý ostrov a další už byl Drottningsholm. Propuštěnci se občas ohlédli, zda je někdo nepronásleduje, a vydali se dál. Věděli, že tentokrát budou muset bojovat.
Třetí strážnice byla hlavní, byl tu tucet mužů. Už strávili celý den ve vážných obavách po zmizení jejich kapitána Steina. Propátrali celý ostrov kromě královniných komnat a nic nenašli. Nyní čekali jenom na zprávu od krále Halvdana, aby mohli prohledat i síň královen, nicméně ani tam nečekali, že ho najdou. Věděli, že nepřátelé nejsou daleko, ať už lidští vrahové nebo obludy z hlubin. Někteří zahlédli, jak kolem proplouvá skupina kosatek, viděli jejich velké hřbetní ploutve a uvažovali, jestli byl Stein dost hloupý na to, aby šel na vodu. Slabý křik, který slyšeli při krátkých potyčkách od severu, je poplašil ještě víc. Když se na dohled objevila kára s doprovodem, postavili se na most, tři řady po čtyřech. Zezadu vyletěl šíp, namířený na koňovu hlavu. Ať už vezla kára cokoliv, hodlali ji zastavit. Wilfi, vedoucí koně, teď držel nový posílený štít. Zvedl ho a šíp zachytil. Střela odskočila se ztupeným hrotem.
Cwicca, Osmond, Hama a Lulla popošli dopředu s připravenými halapartnami, klesli na koleno a vytvořili ostnatý zátaras proti Norům o dvacet kroků dál. Za nimi stáli čtyři kušištníci.
"Odhoďte zbraně," křikl Osmond. Neměl naději, že jeho rozkaz uposlechnou. Tucet ostřílených válečníků že by se vzdal menšímu počtu cizinců? Jejich matky by se jich zřekly. Přesto Osmond cítil aspoň záblesk výčitek svědomí, že má střílet do lidí, kteří jsou skoro bezmocní, bezmocní proti zbraním, jež nechápou. Počkal, než napnou luky a napřáhnou oštěpy, než znovu křikl.
"Střel!"
Čtyři kuše zadrnčely zároveň. Ze čtyřiceti stop proti stojícím terčům nemohl nikdo minout. Vikingové v přední řadě se zhroutili, jednoho muže náraz úplně srazil k zemi, jak byla v pružinové oceli nahromaděná spousta energie. Muž v druhé řadě zalapal po dechu a trhl sebou, protože střela proletěla mužem před ním skrz naskrz a jeho ještě škrábla na žebrech. Další přeskočil hromadu padlých u svých nohou a s napřaženým mečem se vrhl na nepřítele. Od knírů mu odstřikovala pěna, jak běžel, zoufale toužil po slávě a jedné ráně. Cestou chraplavě volal Odinovo jméno. Střela z kuše krátkozrakého Udda mu proletěla kolem hlavy a nezkušený Karli přestřelil.
Když se dostal na tři kroky, Osmond se z kleku narovnal, sevřel dlouhou halapartnu dole a bodl zespodu a nízko. Útočící válečník naběhl rovnou na hrot, který mu prosekl srdce, jak běžel z posledních sil, až ho zarazila sekera a bodec. Vydechl naposled a zděšeně vyvaloval oči.
Meč mu vypadl z ruky, život ho opustil. Osmond zakroutil ratištěm, vytáhl čepel a znovu si klekl. Za ním se ozývalo cvakání, jak muži znovu natahovali kuše.
Šest mužů vepředu se rozběhlo, čtyři stranou na břeh, dva se obrátili a hnali se po mostě na Drottningsholm. Osmond kývl. "Složte ty dva," řekl: "Ostatní nechte běžet."
Těla odtáhli stranou a kára přejela poslední most, starého koně pobízeli do klusu. Někteří Angličané couvali, dávali pozor na pronásledovatele. Osmond a Cwicca klusali vepředu a pátrali v šeru po tom, co jim řekli, že mají čekat.
"Tam," řekl Cwicca a ukázal. "Řekni Uddovi a Hundovi, ať seberou člun. Ty dva teď nebudeme potřebovat. Musejí ho jenom odstrčit od břehu a doveslovat na druhý konec."
Osmond zakřičel rozkazy a oba muži poslechli. "Vy ostatní strčte do káry a dotlačte ji na kopec. Síň je na druhé straně a teď si musíme pospíšit."
Kára, tažená koněm a tlačená osmi muži, se kolébavě dostala do svahu, projela jedlovým hájem a dostala se na mýtinu. Uprostřed stála Síň dvou královen, se šikmou střechou, zdobenými okapy a jeleními parohy přibitými nade dveřmi. Za nízkou okenicí vykukovala vyděšená tvář, jinak tu nebyla vidět živá duše, ale z komína stoupal kouř.

Muži otočili káru, takže zadkem ukazovala k síni, strhli plachtu, sklopili zadní desku a sklonili se nad hranatým mezkem na voze.
"Tam ne," volal Karli. "Míříte na obydlí otrokyň. Budou ho mít tam, v soukromý komnatě. Otočte to celé doprava, doprava o šest stop."
Tunu a čtvrt těžkého mezka nemohli zvednout bez vynaložení nesmírné námahy. Vozka místo toho postrčil koně, takže kára se stáčela na pevných osách do boku.
"Teď!" zachrčel Cwicca drsně a zvedl ruku v nacvičeném drilu. Nabíječ Fritha zvedl ze dna vozu do smyčky dvacetiliberní, vodou ohlazený kámen. Osádka až na Cwiccu a střelce Hamu se přehoupla přes bočnice. Ještě nikdy ze své zbraně, která měla ohavný zpětný ráz, nestříleli z uzavřeného prostoru a nebyli si jistí, jaký to bude mít účinek. Cwicca znovu překontroloval cíl a spustil ruku na znamení, že se má vystřelit.

o o o

Shef ležel ve velké posteli s pokrývkou z prachového peří a byl úplně uvolněný. Za celý svůj život nestrávil tolik času povalováním se, jen když ho kdysi do postele složila bahenní zimnice. Muž, který byl vzhůru, by měl pracovat nebo jíst nebo, občas, se veselit. Tomuhle věřili všichni, které znal. Představa odpočinku se jim do hlav nevloudila.
Mýlili se. On už den a noc skoro nevylezl z postele, jen když se šel najíst. A ve dne mu i jídlo nosila otrokyně do postele. Ještě nikdy se necítil líp.
Možná že to ale bylo královnou. Ona za ním přes den rovněž nepravidelně chodila, častěji, než by považoval za možné. V Shefově přísném, ponurém domově ovládaném jeho otčímem, pobožným, hněvivým Wulfgarem, měli o nedělích, při půstu, v adventu a o všech církevních svátcích všichni zakázány jakékoliv projevy sexuality. Sluhové se jeho pravidlům samozřejmě vyhýbali a vesničané ještě víc, ale sexualita získala přídech utajenosti, něčeho, co je třeba urvat, nacpat mezi hromady práce nebo mezi spánek a probuzení. Někdo jako královna Ragnhild byla náplní jeho snů, někoho takového si obyčejný vesnický kluk neuměl ani představit, natož aby se s někým takovým setkal.
A to, co dělal, si předtím taky neuměl ani představit. S úžasem přemýšlel o tom, co již předvedl, a cítil, jak se mu úd při pomyšlení na to, co viděl a cítil, zase zvedá. Nicméně královna se ještě chvíli nevrátí, říkala, že půjde ven, projít se po břehu. Lepší uchovat si sílu. Lepší znovu se vyspat, v teple, s plným břichem. Když zavřel oči a lehl si na polštář, nejasně si vzpomněl na Karliho. Měl by se podívat, co dělá. Některá otrokyně to bude vědět. Nikdy se nezeptal na jejich jména. Zvláštní. Asi se konečně začínal chovat jako král.

o o o

Ve snu stál Shef u kovárny, jako předtím. Nebyla to velká kovárna asgardských bohů, kterou kdysi navštívil, ale podobala se jí v tom, že celé místo bylo plné krabic, polen a hrubých stolů. Na stěně byly přibité chyty pro ruce.
Shef si vzpomněl, že tam jsou, protože tenhle kovář je chromý. V těle, které nyní obýval, si vzpomínal na ostrou bolest, když mu nožem prořezávali šlachy, a smích nepřítele Nidhada, slib, který mu Nidhad dal.
"Teď už daleko neutečeš, Völunde, když máš přeřezané šlachy, ani pěšky, ani na lyžích, lovče z lesa. A přeřezané šlachy už nikdy nesrostou. Ruce máš ale v pořádku a pořád máš oči. Tak pracuj, Völunde, mocný kováři! Pracuj pro mě, Nidhada, ve dne v noci mi vyráběj drahocenné věci. Protože ty po zemi ani po vodě neunikneš. A já ti slibuji, i když jsi manžel valkýry: jestli si každý den nevysloužíš svůj chleba, pocítíš vodítko jako poslední finský pes mezi mými nevolníky!"
A Nidhad ho občas nechal zmlátit, aby mu dal ochutnat vodítko. Völund si stále pamatoval na bolest, hanbu, když ho tloukli, lesk v očích Nidhadovy královny, když se dívala. Na prstě se jí při tom třpytil prsten jeho ženy, protože ho nejen zmrzačili, ale i okradli.
Shef-jenž-byl-nyní-Völundem zuřivě bušil do rudě rozžhaveného železa, když si na to vzpomněl, protože v téhle náladě nechtěl brát do ruky měď či stříbro nebo červené zlato, které chtěl Nidhad nejvíc.
Když kulhal a vláčel se ze strany na stranu, všiml si, že ho kdosi pozoruje. Byli dva. Dva mladí Nidhadovi synové, přišli se podívat na oheň, rámus a jiskřivě šperky. Völund se zarazil a podíval se na ně. Nidhad je nechával chodit volně, byl si jistý, že mu jeho otrok neunikne, byl si jistý, že ať už touží po pomstě sebevíc, Völund se nikdy nepomstí, když nebude moci uniknout. Podle severské víry by to byla výměna dva za jednoho, která nebyla ani rozumná, ani čestná. Pomsta nikdy nebyla pomstou, pokud nebyla dokonalá.
Vysoko nahoře, v trámech, kam se dokázal vyhoupnout, měl složená křídla, jež si vyrobil. Kouzelná křídla, která ho odnesou pryč. Ale nejdřív pomsta. Dokonalá pomsta.
"Pojďte a podívejte se," zavolal Völund na diváky. "Podívejte se, co mám tady v truhle."
Sáhl dovnitř a vyndal řetěz ze zlatých článků proložených drahokamy - modrými, červenými a zelenými - ve složitých vzorech. "Nebo tohle." Na chvíli vytáhl krabici s mroží slonovinou, kde byly vyřezané výjevy vyložené stříbrem. "Vidíte, v truhle je toho ještě mnohem víc. Pojďte se podívat, jenom se koukněte, jestli se nebojíte."
Oba chlapci pomalu vstoupili do světla ohně, drželi se za ruce. Jednomu bylo šest, druhému čtyři, děti Nidhada a jeho druhé ženy kouzelnice, mnohem mladší než jejich polosestra, panna Bodvild, která si ho taky občas přišla prohlédnout ze stínů. Byli to milí hoši, nesmělí, ale přátelští, ještě je nezkazila otcova chamtivost a lstivost jejich matky. Jeden mu včera dal jablko, které schoval ze svého jídla.
Völund je pozval dál, otevřel truhlu a jednou rukou držel těžké víko. Dával si pozor, aby je nedržel za držadlo. Strávil mnoho hodin, které si ukradl ze spánku, tím, že na něm brousil ostří, nejostřejší ostří, jaké kdy vyrobil. Byly to hodné děti, nechtěl, aby cítily bolest.

"Pojďte, koukněte se!" vybídl je znovu. Oni nahlédli do truhly a vzrušením pískali jako myši. Krky měli nad železným okrajem truhly. Völund, přestože byl krutý, odvrátil zrak, když se připravoval praštit s víkem
Nechci být v tomhle těle, pomyslel si Shef a bojoval s božími prsty, které ho pevně držely a nutily ho se dívat. Ať už se mám naučit cokoliv, tohle se naučit nechci.
A když se nějakým neznámým způsobem začal vymaňovat, uviděl cosi jiného, hluboko pod kovárnou, někde v hlubokých kamenných útrobách, ne v Midgardu, ve světě lidí, ale na hradbách, jež obklopovaly Devět světů lidí, bohů a obrů dohromady. Obrovskou postavu s divokou nevypočitatelnou tváří boha, přikovanou obrovskými řetězy k základům vesmíru. Obrovský had syčel a plival bohu jed do tváře, tváře zkroucené bolestí. Bůh však byl stále při vědomí, přemýšlel, myslel i přes bolest.
Shef si uvědomil, že to je přikovaný bůh Loki, o němž kněží Cesty věřili, že ho spoutal a mučil jeho otec Odin za vraždu bratra Baldra. Loki, který se však osvobodí a vrátí se, aby se pomstil bohům i lidem prostřednictvím svých dětí-oblud o samotném Posledním dni. Obrovský nýt jednoho řetězu už byl skoro vytažený ze skály. Až se uvolní, bude mít Loki volnou ruku a uškrtí hada, kterého poslal jeho otec Odin. Už byl dost volný na to, aby mohl dávat znamení svým spojencům, plemeni příšer z lesů a hlubin moře. Na chvíli jako by upíral zuřivé oči ze své věznice na Shefa.
Když se Shef znovu odtrhl, pocítil opět pramínek Völundových myšlenek.
Udělej to, nebo utečou. Udělej to okamžitě. A potom vyber jejich lebky a vyřezej je jako mroží slonovinu, vylešti jejich zuby, až se budou lesknout jako perly, a pak vyjmi lesklé oční bulvy z důlků
Shef, zpátky ve vlastním těle, ucítil příšernou ránu, viděl, jak naostřené víko letí dolů.

o o o

Rána byla skutečná. Cítil chvění, jak se třásla postel. Shef odkopl lněnou pokrývku i vlněný přehoz, seskočil z postele a popadl halenu, spodky a boty. Vrací se snad domů královnin manžel?
Rozletěly se dveře a dovnitř vletěl malý Harald. "Matko! Matko!" Když uviděl jenom Shefa, jak sedí na matčině posteli, zarazil se. Pak bez přemýšlení vytáhl jídelní nožík od pasu a šel Shefovi po krku.
Shef ránu odrazil, popadl kluka za zápěstí, vykroutil mu nůž a nevšímal si, jak do něj zuřivě kope a buší volnou rukou.
"Jenom klid," řekl. "Jenom jsem tu čekal. Co se děje venku?"
"Já nevím. Muži s - s něčím, co háže kameny. Stěna je proražená."
Shef kluka pustil a proběhl dveřmi z ložnice do předpokoje královen. Zároveň vyletěly ze závěsů dveře do hlavní síně a dovnitř se hrnula vlna mužů s noži v rukou a připravenými kušemi. Shef poznal Cwiccu ve chvíli, kdy oni poznali jeho, a vykročil dopředu, mávaje zoufale rukama, aby je zarazil.
Ze skupiny vyskočil Karli, přiběhl a v hluku řval něco nesrozumitelného.
"Tohle není třeba!" zaječel Shef v odpověď. "Jsem v pořádku. Řekni všem, ať přestanou."
Karli mu položil ruku na paži a snažil se ho odtáhnout ke dveřím. Shef ho zuřivě setřásl, okamžitě si uvědomil, že ho Karli chce znovu srazit do bezvědomí. Uhnul hlavou a zvedl ruku včas, aby vykryl pravou pěst, praštil Karliho čelem do již zlomeného nosu, popadl ho za paže a snažil se mu zabránit, aby ho zasáhl. Jak spolu zápolili, ucítil na sobě Shef další ruce a nohy, muži se ho snažili zvednout ze země a odnést ho jako pytel. V uchu uslyšel jakýsi chraptivý hlas.
"Prašť ho trochu tišítkem, Cwicco, on se rvát nepřestane."
Shef pustil Karliho, škubl rukama, takže se dva muži, kteří ho drželi, srazili, a pošlapal muže, který ho držel za nohu, načež nabral vzduch do plic pro další, velitelštější zaječení.
Za ním do síně vstoupila i stará královna Asa. Jeden z anglických útočníků jen stál a kulil oči na zápas před sebou, nedokázal se přimět, aby se k zápolícím připojil a vložil ruku na svého pána. Stará královna popadla železnou tyč, kterou povolávala své otrokyně, zkušeně ho praštila do hlavy a od pasu, když padal, mu vytrhla sax. Dokulhala k Shefovi, který jejímu synovi nasadil parohy a ohrožoval jejího vnuka a stále k ní stál otočený zády.
Zároveň malý Harald, jenž taky stál a vyvaloval oči na rvačku, ucítil pobízení pokolení svých válečnických předků. S pronikavým zavřeštěním zase zvedl nožík a zaútočil na vetřelce ve své síni. Když probíhal kolem Shefa k řadě dospělých mužů, Shef ho sebral a objal ho oběma rukama, aby mu zabránil se vzpírat. Znovu se snažil zařvat: "Všichni zůstaňte stát!"
Muži před ním se už začali tvářit poplašeně a připravovali se, že se na něj vrhnou. Shef se otočil s rychlostí, jíž se naučil v zápasnickém kruhu. Haralda stále tiskl k tělu.
Královna Asa zuřivě bodla širokým saxem. Shef náhle ucítil náraz a škrábnutí na žebrech. Podíval se na kluka v náručí. Viděl, jak k němu zvedá tvář a nevěřícně se chce na něco zeptat. Viděl, že sax projel chlapci do srdce. Zbraň držela v ruce jeho babička.
Shef odněkud zaslechl prásknutí víka. Práskalo znovu a znovu.
Místnost úplně ztichla, nikdo se nehýbal. Shef uvolnil sevření, pomalu chlapce narovnal a položil na podlahu.
Když se podíval dolů, na chvíli viděl rozmazaně. Neviděl útlou postavičku desetiletého kluka, nýbrž dospělého muže, vysokého a rozložitého, s kšticí vlasů a plnovousem.
Tohle byl Harald Světlovlasý, řekl chladný, pobavený, známý hlas. Harald Světlovlasý, jaký by byl. Ty jsi teď jeho dědic. Zdědil jsi poklad krále Edmunda a zaplatil svým mládím. Zdědil jsi štěstí krále Alfréda a zaplatil svou láskou. Nyní jsi zdědil osud krále Haralda. Čím zaplatíš tentokrát? A nesnaž se znovu vyhýbat mým viděním.
Chvíle pominula. Shef byl opět v předpokoji a hleděl na zakrvácené tělo. Harald mezitím zemřel. Shef cítil, jak jeho život odchází. Opět ho kdosi svíral, postrkovali ho a on se tentokrát nevzpíral. Královna Asa za nimi pomalu přistupovala k tělu svého vnuka, nesměle natáhla třesoucí se ruku. Když ho jeho druhové vyhnali ze dveří do síně a pak ven z hlavních dveří, rozbitých kamenem z katapultu, ztratil ji z dohledu.

Venku znovu vypukl zmatek. "Jenže ona má pořád můj nůž," a další hlasy prskaly, Osmond počítal: "Sedm, osm, devět, v pořádku, hotovo, jdeme." Odněkud se vynořil Cwicca s loučí a sudem suchého klestí, které používaly otrokyně, hodil nejdřív jedno, pak drahé na káru a díval se, jak se plameny šíří. Mezitím odřízl koně ze šraňků.
"Našeho mezka nedostanou," zařval.
"Co to děláš s těmi ženskými?" zaječel Osmond, když se na světlo vynořil Karli, v každé race držel jednu ženu a další dvě běžely celé vystrašené za ním.
"Půjdou s náma."
"Ten člun má jenom šest vesel. Nemáme místo."
"Musejí jít. Zvlášť teď, když je kluk mrtvej. Na jeho pohřbu by jim podřízli krky."
Osmond, sám bývalý otrok, se už dál nehádal. "Dobrá, pohyb."
A nesouměrný zástup devíti mužů a čtyř žen nyní vyrazil dolů po stezce vedoucí na malou pláž, kde teprve předchozího večera Martha zabila Steina. Cwicca a Osmond šli vzadu s pozvednutými kušemi. V polovině cesty k vodě Shef zaslechl pronikavé zaječení. Ragnhild se vrátila z procházky po břehu. Za ní se nesl křik mužských hlasů. Strážní, které nechali za sebou, se seřadili a chtěli se pomstít za svou porážku.
Běželi teď bezhlavě, všichni se snažili dostat co nejdřív na pláž a k člunu, který viděli, jak na ně čeká. Udd a Hund měli vesla připravená k odražení. Muži i ženy přeskákali přes bort, pochytali vesla a vtlačili se na volné místo. Přetížený člun uvízl na písečné kose a Shef a Karli znovu vyskočili a odtáhli ho šest, deset stop, až mělčina ustoupila, a ostatní je vytáhli přes okraj, nyní jen pár palců nad vodou. Šest mužů si našlo místa, zapřeli se a zatáhli za vesla a pak znovu, jak jim Osmond ochraptěle počítal.
Shef uviděl královnu Ragnhild, rámovanou světlem nyní naplno hořící síně, scházela dolů na pláž s napřaženýma rukama. Nad vodou létaly šípy, jak strážní stříleli, ale Shef si jich nevšímal a zarazil své muže, kteří v odpověď napřáhli kuše.
"Zloději štěstí!" ječela královna. "Zhoubce mého syna. Kéž jsi zhoubou i všech, kdo jsou s tebou. Kéž už nikdy nepoznáš ženu. Kéž po tobě nenastoupí tvůj syn."
"Nebyla to jeho chyba," zamumlal na přídi Wilfi a mnul si hlavu, kam ho zasáhla železná tyč. "To ta blbá stařena, co mi vzala kudlu."
"Drž hubu s tím svým nožem, porád," zavrčel Fritha, "měl sis ho držet."
Remcání pokračovalo a člun plul sílící tmou, čekaje na úkryt, než zamíří pryč od Halvdanových strážních lodí k pevnině jen necelou míli daleko.
Shef hleděl přes záď, až už ji nerozeznal v dálce, na blábolící a plačící ženu na břehu.

Kapitola 15

Alfréd, král západních Sasů, spoluvládce nepřítomného Shefa, krále všech anglických hrabství jižně od Trentu, s mírnou nervozitou pozoroval svou mladou nevěstu, když vystupovala na kopec nad Winchesterem. Existovala možnost - felčaři si ještě nebyli jistí - že by již mohla být těhotná, a on se bál, že by mohla přetáhnout své síly. Věděl však, že ochranu nesnáší, a tak nic neříkal.
Královna vyšla na kopec, obrátila se a zadívala se na údolí. Již nyní bylo pokryté bílými kvítky, kde hampshirští sedláci zasázeli jabloně na svůj milovaný cidre. Na rozlehlých polích na druhé straně za městem obehnaným palisádou se oralo, muži sledovali pomalé voly nahoru a dolů brázdami. Hodně dlouhými brázdami, protože spřežení osmi zvířat potřebovalo na otočku dost velký prostor. Alfréd sledoval, kam se dívá, a ukázal na místo opodál.
"Koukni," řekl, "támhle orá spřežení čtyř koní, ne osmi volů. To je naše vlastní panství. Správce Wonred viděl ty koňské chomouty, co Poutníci používají pro spřežení ke katapultám, a tvrdil, že to zkusí při orání. Říká, že koně sežerou víc než voli, ale když se dobře zapřáhnou, jsou rychlejší a silnější a udělají mnohem víc práce. A má to ještě jednu výhodu, která nikoho nenapadla. Dostat se na vzdálenější pole a zpátky trvá sedlákovi skoro celý den, když vede zapřažené voly. S koňmi tam a zpátky dojede, takže má na poli víc času."
"Nebo víc času na odpočinek, doufám," poznamenala Godiva. "Jeden z důvodů, proč chudáci sedláci žijí tak krátce, je ten, že můžou odpočívat jen o nedělích, a ty si bere církev."
"Brávala," opravil ji Alfréd. "Teď je to na sedlákovi."
Chvíli zaváhal a jemně ji poplácal po rameni. "Funguje to, víš," řekl. "Myslím, že nikdo z nás si nikdy neuvědomil, jak bohatá země může být, když v ní panuje mír a nemá žádné pány. Nebo jenom pána, který se o zemi stará. Ale každý den přicházejí dobré zprávy. To, co mi řekl král Shef, tvůj bratr, je pravda. Vždycky se najde někdo, kdo zná odpověď, ale skoro vždycky je to někdo, koho se ještě nikdy nikdo nezeptal. Včera mě navštívila skupina havířů, byli to muži z olověných dolů v horách. Tyto doly patřívaly mnichům z Winchcombe. Nyní mniši odešli a havíři pracují v dolech sami pro mého správce a prince z Gloucesteru. Řekli mi, že staří Římané v těch samých horách těžili stříbro a že si oni myslí, že by to zvládli taky.
Stříbro," zahloubal se. "Kdyby to věděli černí mniši, poháněli by své otroky, až by při jeho hledání umírali. Tak jim to otroci neřekli. Mně to řekli, protože věděli, že jim dám podíl. A s novým stříbrem - není to tak dávno, kdy pokaždé, když jsme razili peníze, byly horší, a brzy by canterburské peníze byly stejně špatné jako yorské. Teď se stříbrem, které jsem vrátil z církevních pokladů, je wessexká pence stejně dobrá jako každá francká nebo germánská mince. A kupci přicházejí odevšad, z Dorestadu a Compostelly i z francké země, když se jim podaří vyhnout zákazu jejich krále. Všichni platí přístavní poplatky a já z nich platím své havíře. Obchodníci jsou spokojení, havíři jsou spokojení a já jsem rovněž spokojený.

Takže, Godivo, vidíš, že věci nejsou tak špatné jako dřív, dokonce ani pro sedláky ne. Možná to nevypadá jako nic moc, ale kůň na ježdění a plný žaludek dokonce i o půstu znamenají pro spoustu lidí štěstí."
Ve Staré katedrále ve městě pod nimi začal vyzvánět zvon a jeho zvuk se rozléhal po celém údolí. Asi vyzváněli nevěstě. Kněží, kteří ve Wessexu zůstali, zjistili, že jestli chtějí pro Bílého Krista udržet nějaké věřící, musejí používat spíš hudbu a obřady, jež byly stále působivější, než zvláštní povídačky misionářů Cesty ze Severu.
"Pořád všechno ale závisí na válce," odpověděla Godiva.
Alfréd kývl. "To vždycky. Jako malý kluk jsem viděl tohle údolí zničené, pole byla vypálená. Vikingové dobyli město a spálili všechny domy kromě kamenné katedrály. Byli by strhli i tu, kdyby na to měli čas. Tehdy jsme s nimi bojovali a bojujeme s nimi dodnes. Rozdíl je v tom, že teď s nimi bojujeme na moři, takže je země ušetřena. A my díky tomu sílíme a oni jsou slabší."
Znovu zaváhal. "Schází ti tvůj - tvůj bratr? Vím dobře, že tohle všechno je jeho práce. Nebýt jeho, já bych byl mrtvý nebo vyhnanec bez pence nebo přinejlepším loutkový král a biskup Daniel by tahal za provázky. Nebo možná nějaký vikinský jarl. Vděčím mu za všechno." Poplácal ji po ruce. "Dokonce i za tebe."
Godiva sklopila zrak. Její manžel teď vždycky o Shefovi mluvil jako o jejím bratrovi, ačkoliv ona věděla, že ví, že nejsou v žádném pokrevním svazku, že jsou jen nevlastní bratr a sestra. Občas si říkala, jestli Alfréd zná pravou podstatu jejich vztahu, možná i pravdu o tom, že její první manžel byl ve skutečnosti její polobratr. Pokud ale měl podezření, rozhodně byl natolik moudrý, že se dál nevyptával. Nevěděl, že dvakrát potratila, schválně, když byla vdaná poprvé, vzala si nebezpečnou bažanku. Pokud by věřila v nějakého boha, křesťanského či v cizí panteon Poutníků, byla by se modlila o to, aby v pořádku donosila dítě, které teď možná nosila v lůně.
"Doufám, že žije."
"Aspoň ho nikdo neviděl mrtvého. Všichni naši kupci vědí, že za každou zprávu je odměna, a ještě větší pro muže, který ho přivede zpátky."
"Jen málokterý král by zaplatil za návrat svého soupeře," řekla Godiva.
"On není můj soupeř. Moji soupeři jsou na druhé straně průlivu nebo nahoře na Severu a vymýšlejí neplechy. Vypadá to bezpečně, jak tu tak sedíme na kopci a díváme se na pole. Povím ti, že bych se cítil dvacetkrát bezpečněji, kdyby byl Shef zase zpět v Anglii. On je naše největší naděje. Sedláci mu říkají sigesaelig - Vítězný."
Godiva manželovi stiskla ruku. "Tobě říkají Alfréd esteadig, Laskavý. To je lepší jméno."

o o o

V obrovském stanu z pruhovaného plátna mnoho dní pochodu a plavby na sever se odehrávala porada méně radostná. Stan stál zadní stranou proti větru a přední stěna byla podkasaná, takže muži sedící uvnitř rovněž viděli ven. Vyhlíželi ven na ponurá blata a vřes, kde tu a tam stoupal sloup kouře, znamení oddílu harcovníků, který narazil na ten nebo onen shluk ubohých chýší. Tři Ragnarssonové, kteří byli ještě naživu, seděli na polních stoličkách, v rukou rohy s pivem. Každý měl kromě meče u pasu ještě do země vedle sebe zapíchnutou zbraň, oštěp či sekeru s bodcem. Již dvakrát toho jara, od bitvy na Labi, se je ten či onen jarl pokusil vyzvat. Všichni tři byli citliví jako kočky na neustálý příliv a odliv popularity, na níž spočívala moc, takže věděli, že svým stoupencům musejí předložit nějaký plán. Úplatek. Návrh. Nebo za noci zase zmizí pár stanů či na příští schůzku nepřipluje několik lodí, muži si půjdou hledat štěstí ve službě některého mořského krále provázeného štěstím.
"Tohle mládence zaměstná," prohodil prošedivělý Ubbi a kývl směrem k sloupům kouře. "Dobré hovězí, dobré skopové, honička za ženskýma. V podstatě žádné oběti."
"Žádné peníze," doplnil Halvdan. "Ani žádná sláva."
Sigurd Hadí oko věděl, že jeho bratři mu jenom předkládají problém, aby ho vyřešil, nesnaží se ho kritizovat. Bratři se spolu nikdy nervali a málokdy se hádali. Jejich vztah přežil dokonce i maniaka Ivara. Druzí dva čekali, až Sigurd promluví.
"Jestli znovu vytáhneme k jihu," řekl, "narazíme zas na ty vrhače kamenů. Nicméně je můžem obeplout, to víme. Mají teď ale výhodu. Vědí, že jsme tady nahoře ve Skotsku, protože nás nepustí do průlivu La Manche. Stačí jenom, aby přirazili někde na pobřeží pod severní hranicí, kdekoliv se rozhodnou ji namalovat. Když vyplujeme dolů podél pobřeží, skočí po nás. Když poplujeme kolem nich - a to ani nevíme, kde jsou - doslechnou se o tom, půjdou po nás a napadnou nás v přístavu, ať už budeme kdekoliv. Buď můžeme riskovat střetnutí na moři, nebo to, že nám roztřískají lodě na třísky na kotvě. Mohli bychom skončit tím, že budeme mít odříznutý přístup k celému pobřeží. A podle mě se žádný z mládenců, ať už se chvástá sebevíc, vůbec netěší na další setkání s vrhači kamenů na moři. Nemůžeš bojovat, když stojíš jen na prkně."
"Takže jsme poražení," rýpl si Ubbi. Všichni tři muži se zasmáli.
"Možná potřebujeme jen pár vrhačů kamení," navrhl Halvdan. "Tohle si myslel Ivar. Přinutil toho mrňavýho zmetka v černým, jakže se to jmenoval? Erkinbjart? Přinutil ho nějaké vyrobit. Škoda, že ten mrňous utek."
"To je na příští rok," prohlásil Sigurd. "V řece koně měnit nemůžeš a pro letošek se musíme obejít s tím, co máme. Letos pošleme zprávu na trhy s otroky, že zaplatíme hodně vysokou cenu za muže, kteří dokážou střílet z těch vrhačů. Někdo nám nějakého přivede. A když z nich dokážou střílet, dokážou je taky postavit. Dej někoho takového dohromady s opravdovým stavitelem lodí a budeme mít něco lepšího než ty neohrabané anglické necky.
Zrovna teď ale potřebujeme něco, co by zvedlo náladu té naší bandě a nasypalo jim stříbro do měšců. Nebo aspoň naději, že nějaké stříbro získají."
"Irsko," navrhl Halvdan.
"Teď bychom museli obeplout severní cíp Skotska a to místo by se hemžilo Nory, než bychom se tam dostali."

"Frísko?" navrhl Ubbi pochybovačně.
"Je chudé jako Skotsko, jenom rovnější."
"Takže to jsou ostrovy. A co pevnina? Nebo bychom mohli znovu zkusit Hamburk. Nebo Brémy."
"To pro nás letos nebyly šťastné vody," řekl Sigurd. Jeho bratři kývli, oba mimoděk vycenili zuby a zavrčeli. Vzpomínali si na pokoření na mělčinách, které vzešlo z marného lovu, kdy nezískali kořist a ztratili muže. Pokoření z toho, že je někdo přelstil, takže museli couvnout před výzvou jediného muže.
"Já myslím, že je to správný nápad," pokračoval Sigurd. "Nebo skoro. Ještě pár týdnů zaměstnáme mládence tady, pořádně protřeseme celou tuhle zemi. Ať vědí, že se jenom musejí bavit, že přijde větší kořist. Pak se vrátíme přes Severní moře, poplujeme přímo k žulovým ostrovům."
Jeho bratři kývli, věděli, že myslí ostrovy severních Frísů kolem Menších marši, Föhr, Amrum a Sylt, tři skalnaté ostrovy v pustině měnících se písečných kos.
"Pak proplujeme Eiderem a napadneme Heddeby."
Halvdan a Ubbi se na sebe chvíli dívali a přemýšleli. "To jsou naši vlastní lidi," podotkl Halvdan. "Tak nějak. A stejně, jsou to Dánové."
"No a co? Prokázali nám snad nějakou laskavost? Ten tlusťoch, král obchodníček Hrorik dokonce ani neprodal Skulimu muže, co jsme chtěli. Dovolil, aby ho kněží Cesty odtáhli do té své skrýše."
"Možná bychom měli místo toho zaútočit na ně."
"Správně. Já si myslím," ozval se Sigurd, "že jestli je Anglie teď mimo náš dosah, tak bychom se měli vrátit do našich zemí, místo abychom paběrkovali tady u těch chudáků. Vím, že je to větší riziko. Ale když dobudeme Heddeby a sebereme Hrorikovi zlato, tak nás bude podporovat víc chlapů, než když půjdeme po Halvdanovi a jeho pitomém bratříčkovi Olafovi. Jistě, vždycky se najdou takoví, kteří odpadnou, protože mají bratra v Kaupangu nebo otce v Heddeby. Zůstane jich ale spousta. A ti, kteří nás na jednom místě opustí, se k nám připojí příště."
"Nejdřív nahoru na Sever," řekl Halvdan. "Dosadíme tě jako jediného krále celého Severu. Pak se vrátíme zpátky na jih."
"S tisícem plachet a vrhači kamenů před nimi -" přidával se Ubbi.
"Skoncujeme s křesťany jednou provždy "
"Naplníme náš pradávný chvástavý slib, který jsme dali Bragimu "
"Že pomstíme Ivara."
Halvdan vstal, vyprázdnil roh až do dna a vytáhl ze země sekeru s bodcem. "Obejdu stany," řekl. "Tu a tam něco utrousím. Řeknu, že máme plán, a všichni zůstanou štauf, až ho poznají. To je ještě pár týdnů udrží v klidu."

o o o

Jáhen Erkenbert stál ve velkém kruhu starobylých kamenů. Byl to soudný kruh Smalanďanů, lidí z Menších zemí, Smalandu, mezi dánským Skaane a obrovskou konfederací Švédů sahající stovky mil na sever, země, kde se mnoho králů neustále snažilo vytvořit jednotnou Svealiki, jednotnou říši Švédů. Bylo to jarní shromáždění Smalanďanů, kdy lidé vycházeli ze zasněžených chalup a začali se připravovat na krátké, ale vítané léto.
Erkenbert si pečlivě obarvil odřené černé roucho, takže bylo ještě černější, v hodně ostrém protikladu ke kožešinám a doma tkanému suknu lidí okolo něj. Jeho pomocník mu opět vyholil celou tonzuru, takže byla ještě výraznější než obvykle. "Nechceme se skrývat," pravil tehdy Bruno. "To je starý způsob. Snažit se trpět v ústraní. Chceme, aby nás viděli. Předhodit jim křesťanství pod nos." Erkenbert zvážil ostrou odpověď o ctnosti pokory, avšak neřekl nic. Například jen málokdo se ještě odvažoval odmlouvat pánu Lanzenorden, jak ho začínali lidé nazývat. A navíc Erkenbert viděl smysl ve zdvořilosti.
Do kruhu se protlačil rozložitý sedlák, když na něj přišla řada, a v pěsti táhl jakousi vyhublou osobu. Otrok na sobě měl jen hadry a neovladatelně se třásl zimou. Mezi cáry látky mu byla vidět žebra. Každou chvíli se roztřásl kašlem a páchl hnojem, na němž spával kvůli teplu.
Jeho příchod přivítal sborový posměch prodavačových sousedů. "Co za něj chceš, Arni? Kdyby to bylo kuře, musel bys ho dát do polívky. Toho si nevezmou dokonce ani Švédové. Nedožije do příští oběti."
Arni se kolem rozčileně mračil. Zrak mu padl na Erkenberta, který vstoupil do kruhu. Erkenbert klidně došel k hubenému mužíkovi, objal ho a přitiskl k sobě.
"Neboj se, člověče, doslechli jsme se o tobě a jsme tu, abychom tě zachránili."
Smrad útočil na Erkenbertovo chřípí, ale on ho snášel, vzpomínaje na Knihu Jób. Hubeňour se rozplakal a z davu se ozvala další salva posměšků a pískání.
"Jak mě můžeš zachránit, oni seberou i tebe, jsou to zvířata, nezáleží jim na božích právech "
Erkenbert ho ze sebe jemně sundal a ukázal za sebe na skupinku, s níž přišel. Ve dvouřadu tu stálo deset rytířů Lanzenorden, jeden každý měl osnář, přilbu a lesklé plechové rukavice. V pravici všichni drželi jezdecké oštěpy s patkou zapřenou o zem, nakloněné dopředu pod stejným úhlem. "Tihle lidé jsou dobří válečníci," řekl Bruno. "Ale nemají žádnou disciplínu. Ukážeme jim ji. To je znejistí."
"Co chceš za tohoto muže?" zeptal se Erkenbert hlasitě, aby slyšeli i diváci.
Arni, oddaný následovník Freye, si odplivl. "Pro tebe, křesťánku, dvacet uncí stříbra."
Výsměch davu. Osm uncí byla dobrá cena za muže v plné síle, dvanáct za hezkou holku.
"Dám ti čtyři," křikl Erkenbert, jenž stále hrál pro dav. "Zbylých šestnáct jsi ušetřil za tuhle zimu na jídle a šatech."
Arni vtip nepochopil. Zrudl a vyrazil k mnohem menšímu muži.
"Oholenče! Čtyři unce! Tady nemáš žádný práva. Podle smalandskýho zákona každý, kdo chytí Kristova kněze, má

právo si z něj udělat otroka. Co mi tak asi zabrání sebrat tebe i ty tvoje čtyři unce?"
"Máš právo vzít Kristova kněze jako otroka," opáčil Erkenbert, s nímž to nehnulo. "Máš na to i sílu?"
V tomto psychologickém okamžiku se naproti přihlížejícím řadám rytířů protlačil davem zlověstný, opici připomínající Bruno. Jemně odstrkoval přihlížející muže stranou. Neměl oštěp, jen stejnou zbroj jako jeho muži. Levou ruku položil na jílec svého dlouhého meče.
Arni se zamračeně rozhlížel kolem sebe, všiml si náhlého ticha, uvědomil si, že se ve chvilce sám stal zkoušeným. Snažil se získat diváky.
"Copak budem tohle snášet? Copak necháme tyhle muže, aby si sem přišli a kradli nám otroky?"
"Oni platí hotově," poznamenal kdosi v davu.
"A co udělají s muži, které seberou? Takovými, jako tenhle -" Bez sebe vztekem se Arni obrátil a otroka prudce udeřil z boku do hlavy, až ho srazil k zemi, kde se hubeňour rozplakal. "Takoví by měli jít do hájů v Uppsale jako oběť pravým bohům, ne zpátky, aby se modlili další lži o synech panen a mrtvých vstáv -"
Arni umlkl v půlce slabiky. Bruno se pohnul jako lesní rys a došel až k němu. Rukou pohnul rychleji, než stačili diváci sledovat. Všichni však dobře viděli, že oplechovanými prsty sevřel ohryzek, Adamovo jablko Smalanďana, držel ho jako ocelovými kleštěmi. Zlehka zvedl ruku a sedlák se postavil na špičky.
"Špíno," řekl Bruno. "Položil jsi ruce na služebníka žijícího Boha. Rouhal ses naší víře. Nezabiju tě v soudném kruhu, kde nesmí být prolita krev, chceš se mi však postavit s mečem a puklířem nebo sekerou a oštěpem nebo jakoukoliv jinou zbraní?"
Sedlák se nemohl pohnout ani promluvit, a tak jenom bezmocně kulil oči.
"Myslel jsem si to." Bruno ho pustil, otočil se na patě a vyštěkl rozkaz. Jediným nacvičeným pohybem první řada jeho rytířů vyrazila kupředu, krok dva tři, a muži se znovu postavili do pozoru. "Pokračujte v prodeji."
"Čtyři unce," zopakoval Erkenbert. Nesmíme je okrást, prohlásil předtím Bruno, jinak budou bojovat. Ale nemusíme ani platit jejich cenu. Přesto musíme zachránit kněze Eilifa. Jenom on ví něco o králích ze zemí za Birkou. Potřebujeme ho, aby nám pomohl při našem pátrání. Už se nemůžu dočkat, až uslyším víc o tom králi Kjallakovi, co o něm pořád mluví, od hranice se Železonosnou zemí.
Sedlák si masíroval krk a uvažoval, jestli se odváží říci si o víc, podíval se Erkenbertovi do černých, nepřátelských očí a rozhodl se, že ne. Kývl.
Erkenbert mu hodil k nohám malý váček, vzal kněze Eilifa jemně za ruku a odešel s ním k řadám rytířů, k nimž se mezitím znovu připojil Bruno. Kněz a jáhen došli do bezpečí uprostřed rytířů, Bruno vyštěkl rozkazy a ozbrojenci sklonili oštěpy a odpochodovali, dupali zároveň, takže to znělo jako kroky jednoho člověka.
Švédové a Smalanďané se za nimi chvíli dívali, ale pak se opět vrátili ke svému obchodu.
"Co si o tom myslíš?" zeptal se jeden vysoký Švéd jiného.
"Myslím o čem? To je ten parchant, co zabil muže krále Orma v Heddeby. Musel si z toho udělat zvyk. Nevím, co chce, ale řeknu ti jedno. Viděli jsme tu nový druh křesťana."
Druhý muž zamyšleně kývl a rozhlédl se kolem, zda je snad někdo neslyší. "Jestli se tu objevil nový druh křesťana, možná potřebujeme jenom nový druh krále, aby to s nimi vyřídil."

Kapitola 16

Brand krátce a zuřivě protestoval, když se z člunu nečekaně vynořily i čtyři ženy. Nemají dost koní. Musíme je tu nechat. Když mu řekli, co se stalo na Drottningsholmu, protestovat přestal. "Měli bychom odsud vypadnout," bylo vše, co řekl. "Když je teď jeho syn mrtvý, Halvdan si neodpočine, dokud nebude mrtvý každý, kdo je do toho zapletený. Nebo dokud nebude mrtvý on. Ale musíme se dostat ze Západní kotliny rychleji, než to zatím kdo dokázal. Opozdíte se - zůstanete vzadu."
Shef na to nic neříkal. Cestou klopýtal a temnými myšlenkami dlel na ostrově. A u mrtvého chlapce. Jedna jeho část byla stále lapená tam, uzavřená mezi teplými stehny, obklopená velkými prsy.
Vydali se po cestě, která vedla přímo do hor, kroutila se a vinula nekonečnými tmavými borovými a jedlovými hvozdy. Deset Angličanů, čtyři ženy, Karli a Brand, dohromady měli tucet koní. A ráno budou mít na stopě pronásledovatele. Přesto to od začátku vypadalo, že Brandovy obavy mají menší opodstatnění, než si myslel. Jeden z bývalých otroků, Wilfi, řekl okamžitě, že když ještě žil v Anglii, byl běžec, otrok, kterého posílali před pánem, kdykoliv jeho pán cestoval, aby na každé zastávce zařídil ložírování a jídlo. Wilfi tvrdil, že uběhnout čtyřicet mil za den je pro něj stejně snadné jako pro jiného ujít dvacet. Nepotřeboval koně. Ženy jely po dvou, nebo jedna jela, zatímco se muži střídali a klusali vedle s rukou na sedle.
Byla to dlouhá noční jízda, svítalo pomalu. Při prvním světle Brand nechal zastavit, napojit koně u potoka a dát horským koníkům příležitost trochu se napást na nové, rychle rostoucí trávě. Otroci rychle zapálili oheň, nadrtili zrní a uvařili věčnou kaši. Už byli připravení znovu vyrazit, zatímco Brand ještě sténal a masíroval si ztuhlé stehenní svaly. Když se překvapeně rozhlédl kolem a uviděl již zástup, Osmond k němu řekl s jistým zadostiučiněním: "Zapomínáš, pane. Otrok musí jít, ať chce nebo nechce. To svobodné muže musíš přesvědčovat nebo myslet na to, jestli jsou puchýře nebo hlad a žízeň dobrá záminka pro zastávku."
A Vikingové, ačkoliv se možná podle líných měřítek vojsk křesťanského Západu pohybovali rychle, byli spíš námořníci nebo běžci na lyžích než jezdci. Přes všechno naléhání ke spěchu to byl Brand, kdo celý oddíl nakonec zdržoval. Jeho mohutné tělo žádný kůň z oddílu neunesl dlouho. Během dlouhého dne, jenž následoval po dlouhé noci, se velení nakonec ujal Osmond, přeorganizoval zvířata tak, že se všichni muži i ženy ze skupiny střídali v jízdě i chůzi pěšky, a

Brandovi řekl, aby si vzal dva koně, na jednom jel a druhého vedl a pak je vystřídal, jinak na rovnějších a širších úsecích běžel mezi dvěma koňmi s mohutnýma rukama zaháknutýma za sedlové hrušky.
"Zvládneme to?" zeptal se Cwicca nakonec, když se podruhé zastavili a na plácku hustě porostlém jarní trávou spoutali koně. Zbytek oddílu nervózně čekal na odpověď. Brand se rozhlédl kolem a snažil se odhadnout, kde jsou a jak daleko se ještě musejí dostat.
"Myslím, že ano," řekl. "Cestovali jsme rychleji, než jsem si myslel, že dokážeme. A stejně jsme měli náskok, protože Halvdan nevěděl, kudy jsme se dali."
"Ale zjistí to?" vyzvídal Cwicca.
"Teď už budou venku jezdci, kteří mu řeknou, kdo projíždí jeho územím. Musejí se k němu ale dostat, vyslechnout jeho rozkazy, zase se vrátit a pokusit se rozkazy vyplnit. Ještě tři takové úseky, jako dva, co jsme už urazili, a jsme venku ze Západní kotliny. Nemůžeme Halvdanovi zabránit, aby za námi poslal zabijáky, ale on nemůže nikomu rozkázat, aby nás zastavil."
"My však nebudeme riskovat," řekl Osmond. "Jakmile se koně napasou, jedeme dál."
"Musíme se taky někdy vyspat," namítl Brand.
"Ještě pár dní ne. Až začnou lidi padat z koní, tak můžem spát. Nebo je na ně přivážem."
Skupinka znovu vyrazila na cestu, unaveně, s bolavýma nohama a kručením v žaludku. Ale nikdo si nestěžoval. Ženy vedly a ostře se ohlížely při nejmenším náznaku, že se někdo opožďuje.
Pomalu si však všichni začali uvědomovat, že skutečná hrozba není za nimi, nýbrž před nimi. V hornaté a řídce obydlené části Norska všechny silnice i stezky přirozeně procházely každým hospodářstvím v daném směru. Pro lidi na osamělém statku to byla příležitost, že se doslechnou či předají novinky, příležitost pro cestujícího kupce prodat šatstvo, víno či sůl. Zpočátku Brand na každém statku, na který dorazili, usmlouval koně navíc, tady koupil jednoho, dva támhle, až měli všichni v oddíle koně, i náhradní. Přesto, když okamžitě platil dobrými stříbrnými pencemi, sedláci zřejmě nechtěli prodávat. "Jdu na to až moc rychle," vysvětloval. "Chtějí, abych se tu zdržel mnohem déle a půl dne smlouval. Tady nahoře se hned tak něco nestane. Oni všechno hrozně rádi natahují. Zaplatit cenu, o kterou požádají, a jít dál - to jim nepřipadá počestné. A stejně je přirozené, že budou mluvit o tom, kdo jsme. Deset trpaslíků, co neumí pořádně mluvit, čtyři ženské v šatech otrokyň, jeden zasněný chlap," - ukázal na zamlklého Shefa - "a já. Budou znepokojení. Říkal jsem vám, že vedu hejno myší Kocourovem."
Potíže začaly první den poté, co Brand vyhlásil, že jsou venku ze Západní kotliny. Přebrodili se a zamířili klikatou cestou údolím s prudkými stěnami, po nichž stékala voda, a zvířata, čerstvě vypuštěná z ohrad, kde byla přes zimu, se vděčně pásla všude tam, kde se objevila tráva. Oddíl sjel dolů, jako už tucetkrát předtím, na statek, shluk budov zhruba do čtverce. Práce okamžitě ustaly, když se muži sešli podívat na nově příchozí, vyměnit pár slov s Brandem, zavolat ven ženy a děti. Shef si pomalu uvědomil, ačkoliv si v duchu neustále obracel malého kluka, který mu zemřel v náručí, že nálada na statku je nějak jiná. Muži nebyli jen nejistí či podezíraví, byli pobavení. Došli k nějakému závěru. Shef se rozhlédl pozorněji. Kolik jich tu je? Je jich tu pořád tolik, kolik jich bylo na začátku? Kolik lidí má s sebou?
Náhle se za chlévem ozval výkřik. Kdosi volal anglicky. Byla to Edith, nejmladší a nejhezčí z žen. Cwicca, Osmond a ostatní beze slova popadli kuše a vyrazili k chlévu. Brand, Shef a lidé ze statku je rychle následovali.
Když přiběhli za roh stodoly, uviděli, že Edith drží dva Norové. Jeden ji držel zezadu a snažil se jí držet ruku přes pusu. Druhý ji držel za nohu a snažil se ji chytit za druhou. Když uslyšel kroky, otočil se.
"Je na to zvyklá," řekl. "Koukněte na ni. Jenom děvka otrokyně. Dělá to pořád. Proč bychom si taky neměli užít?"
"Ona není otrokyně," vyštěkl Osmond. "A nikdy nebyla tvoje otrokyně."
"Kdo jseš, že to říkáš?" Objevili se i ostatní sedláci, půl tuctu jich bylo, a připojili se k němu a muži, jenž pořád ještě držel Edith zezadu. "Tady nemáte žádný práva. Ty taky ne. Když řeknu, že jste otroci, tak jima brzo budete."
Shef se protlačil dopředu a Nor se mu podíval do očí. Věděl, že tady žádné nebezpečí nehrozí, nebo aspoň žádné okamžité nebezpečí. Uslyšel cvaknout kuši, a ačkoliv měli Norové u ruky sekery a nože, bude po nich dřív, než budou mít příležitost je použít. Jestli to ale udělají, i kdyby tu zabili každého, i kdyby zabili každou ženu a dítě, jako by to vikinští nájezdníci udělali v Anglii, pořád by se ta zpráva dostala ven a zvedl se ohromný zmatek a pokřik. Tyhle muže bylo třeba zastrašit. Oni se ale svým nemyslícím způsobem rozhodli, že tu jednají s méněcennými bytostmi.
"Prostě nám nechte tuhletu," navrhl Nor, "a vy ostatní můžete odjet."
Edith vřískala přes ruku a divoce se zmítala. Myslí si, že bychom to mohli udělat, uvědomil si Shef.
Brand došel vedle něj se sekerou, kterou si vzal od sedla, v mohutné pěsti. Byla to mocná zbraň, topor tvořily tři stopy jasanového dřeva, zakřivená čepel měla na délku celou stopu. Železná čepel měla stříbrem tauzované hadovité vzory, přikované ocelové ostří se jasně blýskalo vedle tmavšího železa. Z čepele trčel kvůli rovnováze a rubovému seku dlouhý hrot. Byla to zbraň šampiona.
"Pusťte ji," řekl Brand. "Pokud nechcete bojovat se mnou. Vy všichni, jeden po druhém, je mi to jedno."
Nor, jenž promluvil první, k němu vzhlédl. Nebyl tak velký jako Brand - to ostatně nebyl nikdo, koho kdy Shef viděl - ale Shef si znovu uvědomil, jací jsou Norové obři. Nor byl o dobré čtyři palce vyšší než Shef sám, mnohem širší a těžší.
Shef si uvědomil, že výzvu zvažuje. Stojí to za to? Jaké je to riziko?
Brand vyhodil sekeru do vzduchu, nechal jí obrátit a bez toho, aby se podíval, ji zase zachytil.
Nor pomalu kývl. "Tak dobrá. Thorgeire, nech ji jít. Podle mě za to nestojí. Protentokrát. Ale někdo vás chytí, než se dostanete z hor, kolohnáte. Pak zjistíme, proč ženeš otroky přes Buskerud. Možná máš taky krev otroka."
Shef viděl, jak Brandovi při té urážce zbělely klouby na ruce, v níž držel sekeru, ale nepohnul se. Edith, již pustili, okamžitě vběhla do středu skupinky cizinců. Kuše byly natažené a namířené. Pomalu, ostražitě, se ženy, Angličani a Brand vrátili ke svým koním a mlčky si posbírali věci. Dva koně chyběli, ukradli je během střetu.
"Nechte to plavat," zamumlal Brand. "Prostě nasednout a jedeme." Zástup se sklopenými hlavami projel mezi

budovami a hromadami odpadků. Jedno děcko po nich hodilo kus uschlého bláta a ostatní haranti se k němu okamžitě připojili, k hlíně a kamenům přidávali posměšky a nadávky, které je pronásledovaly dobře půl míle.
Té noci se utábořili pohodlněji než kdy předtím, roztáhli si pár přikrývek a našli si čas uvařit solené maso a sušenou cibuli, které včera zakoupili. Jedli však mlčky a celí nesví. Celou dobu stála hlídka na stráži a sledovala stezku před i za nimi.
Když se ostatní balili do pokrývek, Osmond a Cwicca si přisedli k Shefovi a stále zamlklému Brandovi.
"Takhle se moc daleko nedostaneme," řekl Osmond. "Zpráva se dostane před nás po stezkách, které neznáme. Mohli bychom mít potíže na každém statku. Jestli je tu nějaká vesnice nebo městečko, mohlo by to být horší."
"Říkal jsem vám," opáčil Brand. "Jako provádět hejno myší Kocourovem."
"Spolíhali jsme se na našeho psa," řekl Cwicca.
Shef se na Branda poplašeně podíval. Během zimního tažení, v táborech kolem Yorku a ve Východní Anglii několikrát viděl, když Branda někdo vyzval nebo provokoval. Provokovali ho mnohem jemněji a obezřetněji muži mnohem nebezpečnější než Cwicca. Pokaždé byla odpovědí prudká rána či sevření, zlomená ruka, muž sražený do bezvědomí. Tentokrát Brand seděl nehybně, vypadal ponořený do sebe.
"Ano," pravil Brand nakonec. "Spolíhali jste na mě. Pořád se na mě ještě můžete spolehnout. Dal jsem slovo, že vás dovedu do fjordu Gula, a udělám, co půjde, abych to slovo dodržel. Je tu ale něco, co byste měli vědět. Já to teď vím, i když předtím jsem to asi nevěděl.
Jsem válečníkem už pětadvacet zim. Kdybych měl spočítat muže, které jsem zabil, nebo bitvy, které jsem viděl - no, znělo by to jako sága o jednom ze šampionů krále Hrólfa nebo o starém Ragnarovi Lodbrokovi samotném. Za celou tu dobu nemůže nikdo říct, že bych stáhl ocas mezi nohy nebo couvl, když se zkřížily oštěpy."
Zuřivě se rozhlédl kolem sebe. "Viděli jste to! Nemělo být nutné, abych se tam chvástal.
Ale boj s Ivarem mi něco sebral. Zranili mě mockrát a nejednou nechali ležet, když si mysleli, že jsem mrtvý. Nikdy jsem já sám v srdci necítil, že jsem mrtvý. Když Ivar uhnul před mým výpadem a vrazil mi meč do břicha, cítil jsem čepel ve svých střevech a věděl jsem, věděl jsem, že i když se z toho dostanu a ten den přežiju, za další den budu mrtvý. Věděl jsem to. Trvalo to jen chviličku, ale nemohl jsem na to zapomenout. Ani když mi támhle Hund zašil rozervaná střeva a břicho a ošetřoval mě v horečce a vytahoval ze mě hnis. Jsem stejně silný jako předtím. Nemůžu ale zapomenout na to, co jsem věděl."
Znovu se podíval po ostatních. "A potíž je v tom, víte, že tady v horách, kde má každý kraj svého šampiona a celou dobu tu provádějí mannjafnad, srovnávají muže, aby viděli, který z nich je nejsilnější, to dokážou vycítit. Ten muž tam věděl, že se mi nemůže rovnat - věděl, že jsem zabil tucet takových sedláků jako on, než mi narostly fousy. Ale stejně dobře poznal, že v tom není moje srdce. Kdyby měl ještě chvilku, aby si to promyslel, mohl to risknout."
"Jsi silný jako vždy," namítl Osmond. "Byl bys ho zabil. Lepší pro nás pro všecky, kdybys to byl udělal."
"Asi bych ho byl zabil," souhlasil Brand. "Byl to jenom kohout na vlastním smetišti. Jenomže když muž ztratí srdce, stávají se legrační věci. Znal jsem velké válečníky, kteří jen stáli, moč jim tekla do spodků, dokud je nerozsekali na kusy. Ztuhli a valkýry, Odinovy dcery, které vybírají mrtvé hrdiny, na ně hodily své strašné řetězy."
Angličané seděli mlčky. Nakonec opět promluvil Osmond. "Tak takhle je to. Radši bychom se odteď měli v každé osadě, kterou budem procházet, držet pohromadě. Ukázat halapartny, mít natažené kuše. Pak se budou bát. Nemůžeme ale někoho zastřelit jenom proto, abychom jim ukázali.
Ještě jedna věc," dodal. "Edith za tu stodolu nešla jenom proto, že je hloupá, víš. Zavolala ji tam žena. Žena, která mluvila anglicky, ne norsky. Musela slyšet, jak se bavíme. Otrokyně. Je tady už dvacet let."
Brand ztěžka přikývl. "Unášejí z Anglie otroky už padesát let. Řekl bych, že na každém statku v celém Norsku mají svou anglickou otrokyni na mletí obilí, nebo třeba půl tuctu, a taky nevolníky na těžkou práci na polích. Co chtěla?"
"Chtěla, abychom ji vzali s sebou, samozřejmě. Na Edith promluvila, protože si myslela, že se nad ní slituje. Pak zpoza rohu vyšli muži, museli hlídat."
"Mluvil jsi s tou otrokyni?" zeptal se Shef, jenž se konečně vymanil z vnitřního zápasu. "Co jsi jí řekl?"
"Řekl jsem jí, že nemůže jít. Byla by jenom na obtíž. Měl jsem říct to samý Edith a ostatním, i kdyby jim měli podříznout krky kvůli hrobce nějakýho mrtvýho královskýho spratka. Ta ženská na statku byla z Norfolku," dodal Osmond. "Unesli ji z Norwiche před dvaceti lety, jako malou holku. Teď zestárla a umře tady na severu."
S Cwiccou pak vstali, odešli stranou a začali si připravovat pokrývky.
Shef se podíval na Branda a neodvažoval se promluvit. To, co obr řekl, pro něj muselo znamenat tolik žalu i vnitřní hanby, jako kdyby se někdo menší na veřejnosti rozbrečel. Shefa napadlo, jaký z něj teď asi bude muž. Mohli by uzdravit jeho mysl, stejně jako Hund uzdravil jeho tělo? Ještě dlouho poté, co celý tábor kromě hlídky usnul, Brand seděl, celý neklidný, a zadumaně lámal klacky a přikládal je do ohně.

o o o

Příštího dne, když klusali horským borem, nyní bez hysterického spěchu, jako když prchali z Halvdanova království, připojil se k Shefovi Udd. Shef se na něj překvapeně podíval. Udd toho obvykle moc nenamluvil, pokud se to netýkalo práce v kovárně.
"Přemýšlel jsem o těch mlýnských kamenech," prohodil Udd. "Tady nahoře nejsou celkem k ničemu, protože tu voda teče jenom půl roku. A když teče, vypadá takhle." Ukázal na horskou bystřinu před nimi, stékající z kopce v úzkém hlubokém korytě kaskádou malých vodopádů.
"Oni potřebují něco, co je tady pořád stejný."
"Jako co?"

Udd si olízl prst a podržel ho ve vzduchu. "Neschází jim tady vítr, co?"
Shef se zasmál. Představa větru, který nikdo nemůže vidět, změřit či zvážit, dokonce ani zachytit, jak pohání tu nejmohutnější věc, co kdy člověk použil, těžký mlýnský kámen, byla neuvěřitelná.
"Vítr ale pohání loď, ne?" podotkl Udd, jako by svému vůdci četl myšlenky. "Když může pohánět loď, která váží deset tun, tak proč ne kámen, co má jenom tunu?"
"Vítr není jako voda," namítl Shef. "Přichází z různých stran."
"To ale námořníky nezastaví, nebo jo? Ne, mě napadlo tohle... " Při jízdě začal Udd vykládat svou představu plachtami poháněného větrného mlýna, postaveného na otočné konstrukci, která by se dala natáčet po větru tyčí jako loď kormidlem. Když Shef namítal, dostával odpovědi a přidával vlastní nápady, zjistil, že pomalu cítí stále silnější, nesdělitelné vzrušení vynálezce. Cwicca, jenž jel za nimi, dloubl do Karliho.
"Takže ho konečně přiměl mluvit. Už bylo načase. Dělal jsem si starosti, když jsme projížděli touhle zemí se dvěma vůdci, co jsou oba v nějakým jiným světě. Kéž bychom mohli udělat to samý pro toho druhýho." Ukázal na obrovského Branda, jenž se krčil v čele zástupu s jednou rukou položenou na sedle obtíženého koně.
"S nim bude větší potíž," ozval se Hund. "Kéž bychom ho dostali na jeho loď."

o o o

Na žádném dalším statku, kterými toho dne projížděli, žádná výzva nepřišla. Ani další den, ačkoliv je pokaždé přivítaly sklopené oči, muži stojící mlčky před stodolou a chlévem. Shef, jenž byl varován dopředu, se všude pozorně rozhlížel, hledaje znamení, že tu je kromě mužů i někdo jiný. Dvakrát zahlédl vyhublé tváře vykukující za okenicemi, ženy, doufající v zázrak, nebo možná jen v přátelské slovo v rodném jazyce. Měl dojem, že ve spánku slyší rachocení žernovu, pořád a pořád, po dvacet let, třicet let, označoval život plný dřiny bez naděje.
Ale aspoň statky měly jen pár yardů, nikdy tu nebylo víc než deset dvanáct mužů a chlapců všech věků, takže nebylo pravděpodobné, že budou zkoušet své síly proti dobře ozbrojenému tělesu, stejně početnému, jako byli oni, i když cizinci pocházeli z plemene otroků a vedl je dost pochybný šampion. Kde horská stezka konečně zamířila dolů do údolí a údolí se setkalo s dalšími dvěma, malá kavalkáda před sebou uviděla na soutoku potoků shluk domů a nad nimi se zvedala vyšší budova, dvouposchoďová, s okapy a opěrnými sloupy složitě vyřezávanými do tvaru draků.
Brand přitáhl otěže a obrátil se k ostatním. "To je Fla," pravil. "Hlavní město Hallingdalského kraje. Mají tu svatyni. Jenom se pokusíme projet skrz, jako kdyby to bylo jenom další hospodářství."
Když vjížděli na náves uprostřed osady, s dřevěnou svatyní nalevo, vynořili se z uliček mezi domy muži a zablokovali cestu před nimi i na všech stranách. Byli plně vyzbrojení, měli oštěpy a štíty připravené, mládenci a chlapci za válečníky pak drželi luky. Shef znovu uslyšel cvakání natahovaných kuší. Byl si jistý, že dokážou zabít či zmrzačit stejný počet nepřátel. Pak budou mít proti třiceti či čtyřiceti mužům, kteří zůstanou, jen malou šanci. Vybrat jeden směr a provést průlom?
Vstříc jim vyšel jeden muž, neměl v ruce zbraň a pravici napřahoval na znamení smíru. S Brandem se na sebe dívali.
"No, Vigdjarfe," řekl Brand. "Naposledy jsme se viděli v Hamburku. Nebo to bylo při přepadu Orknejí?"
"Bylo to určitě na Orknejích," opáčil druhý muž. Byl menší než Brand, ale mohutně stavěný, s býčí šíjí a pleší. Na silných pažích se mu nadouvaly svaly přes zlaté náramky, což bylo v obou případech špatné znamení. Tenhle muž na něčem silně vydělával, a tady na chudé horské půdě to určitě nebylo chovem dobytka.
Vigdjarf se významně podíval na přívěsek na Brandově hrudi a pak za něj na hlouček koní, mužů a žen. "Jsi ve zvláštní společnosti," poznamenal. "Nebo možná není tak zvláštní. Jak jednou začnou lidi kolem krku nosit tohle, vždycky mě napadne, že příště se z nich stanou křesťani. A co pak? Začnou mluvit s dalšími otroky, pomáhají jim utýct. Pomalu se jimi taky stávají. To jsi na tom tak špatně, Viga-Brande? Nebo tu ještě zůstal kus tvého starého já?"
Brand sklouzl z horského koníka, na němž seděl, a se sekerou v ruce popošel dopředu. "Umíš mluvit kousavě, Vigdjarfe," utrousil. "Když jsme se viděli posledně, neslyšel jsem tě ani pípnout. Teď si myslíš, že je z tebe někdo. No, jak to bude? Chcete po nás ty a tvoji bratranci skočit? Protože jestli to uděláš, my vás spoustu pobijeme, to je jisté."
Za ním Osmond zvedl kuši, zamířil na silný dub dveří svatyně a stiskl spoušť s pečlivě zasazeným lučíkem. Střela se mihla, příliš rychlá, aby ji bylo vidět pouhým okem, a ztichlým náměstím se rozlehlo zadunění. Osmond znovu beze spěchu nabil, čtyřmi klidnými pohyby, cvaknuti, a cíl zasáhla další hranatá železná šipka.
"Zkus je vytáhnout," pokračoval Brand. "Nebo máš v pácu něco jiného? Jenom ty a já, třeba, muž proti muži."
"Jenom ty a já," potvrdil Vigdjarf.
"A když vyhraju?"
"Volný průchod pro vás pro všechny."
"A když vyhraješ ty, Vigdjarfe?"
"Seberem všechno. Koně, otroky, muže, ženy. Najdeme místo pro ženy. Pro muže ne. Nevolníci, kterým se dovolí pobíhat kolem a myslet si, že jsou lidi, dostávají legrační nápady. Půjdou na posvátný strom, pověsíme je pro Odinovy havrany. Možná že si jich několik necháme, když si budem myslet, že jsou v pořádku. Ale víte, jak tady zacházíme s uprchlíky. Když je nezabijeme, vykleštíme je a vypálíme jim cejch. To je jediná bezpečná věc, co se dá udělat.
Můžeš z toho ale vycouvat, Brande. Ty osobně. Prostě je nech plavat. Nejsou to tvoji lidé. Připoj se k nám, je nám předej, a my dva si nemusíme dělat starosti, dokonce ti dám podíl ze zisku."
"Ani náhodou," řekl Brand. Zvedl sekeru, popadl ji oběma rukama. "Tady a teď?"
Vigdjarf zavrtěl hlavou. "Chce se na to koukat moc lidí. Řekl jsem jim, že odpovíš takhle. Teď se scházejí ze všech gardů ve třech údolích. Vyznačili jsme místo dole u řeky. Zítra ráno. Já proti tobě."
Když tu Shef stál a poslouchal rozhovor, který by ho mohl odsoudit ke kastrovacím železům, cejchu a železnému

obojku, cítil vzadu na krku známé štípnutí, což znamenalo, že někdo řídí, kam má koukat. Tentokrát se nevzpíral a podíval se na to, co mu bylo ukazováno. Jak se to stalo, když seděl na mohyle v Heddeby, oko měl sice otevřené, pořád viděl malé rozblácené náměstíčko, dřevěnou svatyni a napjatě čekající ozbrojené muže, ale zároveň také viděl jiný obrázek; měl ho plný mozek, jako by oční bulva, kterou mu sebrali, byla někde jinde a taky hlásila, co vidí, stejně jako ta, co měl v hlavě.
Viděl velký mlýn, jako ten, který mu na univerzitě v Kaupangu ukázal Udd, dva vodorovně kameny, jeden se otáčí na druhém, a z násypného koše se do něj sype melivo. Nebyla tu však žádná ozubená kola, ani tu netekla voda. V mlýnici bylo sucho jako v horkém roce uprostřed léta a ze země se zvedal dusivý prach, na nějž nikdy nespadla ani kapka vody. Prachem se pohyboval muž, osamělá postava pomalu tlačící břevno. Břevno, silné jako kormidelní veslo válečné lodi, bylo zasazeno do horního kamene, a jak ho muž tlačil, tak se mlýnský kámen otáčel. A muž chodil pořád dokola, pořád v tom samém unaveném kruhu, ani na chvíli si neodpočinul, nikdy nedošel na konec, neviděl nic než tu zaprášenou místnost.
Vlastně ani nic vidět nemohl, protože si Shef uvědomil, že ten muž je slepý, že má prázdné oční důlky. Muž na okamžik zpomalil krok, snažil se lépe zapřít do břevna. Okamžitě ho přes nahá, špinavá záda švihl bič, zůstala mu po něm červená podlitina. Ačkoliv byl muž slepý, ohlédl se, jako by ho obtěžovala moucha, kterou pořád nemůže chytit. Ruce měl k břevnu, které tlačil, přikované velkými okovy. Když se znovu opřel do břevna, Shef viděl, jak mu na pažích, plecích a zádech vyvstávají obrovské svaly. Mezi nimi a kůží jako by nic nebylo. Muž byl silný jako Brand, měl stejně jasně vyrýsované svalstvo, jako měl sám Shef. Přes ramena se mu kroutily dlouhé černé vlasy.
Tohle je způsob mletí, jaký Udda nenapadl, uvědomil si Shef, když začal zase vidět rozmazaně a opět se stal sám sebou. Použít člověka místo vola či koně nebo půl tuctu otroků s okovy na rukou. Ale nemyslím si, že můj ochránce v Asgardu mi tohle poslal, aby mi řekl o mletí, stejně jako mi neposlal Völundovo vidění, aby mě varoval před otevřenými truhlicemi. Tehdy mi chtěl říct, že chlapec musí zemřít. A rána při zavírání truhlice byl náraz kamene z katapultu, kámen z mezka. Takže žernov znamená to něco bezprostřednějšího než ozubená kola či převody.
"Zítra ráno," řekl Brand, opakuje tak Vigdjarfova slova. "Já proti tobě."
Shef pobídl koně, až dojel vedle Branda. "Zítra ráno," řekl dívaje se z koně na rozložitého Vigdjarfa. "Ale ne proti němu. Náš šampion proti vašemu."
Když si válečník prohlížel kuše a otevíral ústa k námitce, Shef mu rychle skočil do řeči. "Váš šampion si může vybrat zbraně." Vigdjarf se tvářil zamyšleně, podezíravě si prohlížel skupinku za Brandem, pak kývl na souhlas.
Odněkud, ne příliš z daleka - nebo to bylo v jeho vlastní hlavě? - Shef slyšel bezútěšné, pomalé skřípění otáčejících se žernovů.

Kapitola 17

Shef si uvědomil, že k jeho skupince, utábořené na ohrazeném dvorku na kraji obecních vesnických pastvin, přichází jakýsi muž. Vypadal spíš nejistý než nepřátelský nebo agresivní. A také ano, když došel ke skupince, zastavil se, předvedl cosi jako neohrabanou úklonu - kterou předvádí někdo, kdo o tomto zvyku slyšel, ale nikdy ho neviděl provádět. Oči upíral na Hundovo kněžské roucho, nyní hodně špinavé, a Idunnino jablko, které měl kolem krku.
"Ty jsi ranhojič," řekl.
Hund kývl a zůstal sedět.
"V téhle vesnici je hodně nemocných nebo s nezahojenými ranami. Můj syn si zlomil nohu, zavázali jsme mu ji, ale je ohnutá, nemůže se na ni postavit. Máma má zas nemocné oči. Jsou tu další - ženy, které se potrhaly při porodu, muži, které celé roky bolí Čelist, i když jim vytaháme zuby Sem ranhojič nikdy nepřijde. Podíváš se na ně?"
"Proč bych měl?" opáčil Hund. Kněží Cesty nevěřili na pokoru a nikdy neslyšeli o Hippokratovi. "Jestli zítra náš šampion prohraje, tak nás oběsí či zmrzačí a zotročí. Jestli mi zítra vypálíte cejch, proč bych měl dneska léčit vaše nemocné?"
Muž se nejistě podíval na ostatní. "Vigdjarf nevěděl, že jsi ranhojič. Jsem si jistý, ať už se stane cokoliv. Nemyslel tebe."
Hund pokrčil rameny. "Myslel moje společníky."
Shef se zvedl na nohy, podíval se na Hunda a nepatrně mrkl. Hund, jenž Shefa znal od dětství, náznak pochopil a s nečitelným výrazem odvrátil zrak.
"On přijde," řekl Shef. "Až si vybalí svoje nástroje. Počkej na něj támhle."
Když muž odešel, Shef Hundovi řekl s naléhavým podtónem: "Ošetři ty, co ti ukáže. Pak chtěj vidět ostatní. I nevolníky. Každého, kdo ti bude připadat důvěryhodný, se zeptej na mlýn. Mlýn, který tu slyšíme. Ať se stane cokoliv, vrať se před setměním."

o o o

Sluneční kotouč již seděl na zubatých vrcholcích hor, když se Hund vrátil. Vypadal dost unaveně. Na rukávech měl hnědé skvrny zaschlé krve. Během odpoledne občas zaslechli slabé výkřiky bolesti, ranhojič pracoval na místě, kde nikdy neslyšeli o máku a blínu.
"Je tady spousta práce," prohodil Hund, když se posadil a přijal od Shefa misku s jídlem. "Musel jsem tomu děcku znovu zlomit nohu, abych ji mohl napravit pořádně. Tolik bolesti je ve světě. A tolik se jí dá snadno vyléčit. Kdyby si porodní bába omáchala ruce v teplé vodě s louhem, zachránila by půlku žen, co při porodu zemřou."

"Co ten mlýn?" chtěl vědět Shef.
"Potom mi přinesli otrokyni. Nechtěli, říkali, že je k ničemu, a taky byla. Měli pravdu. Byla k ničemu. Měla v sobě nádor a já pochybuju, že bych ji zachránil dokonce i v Kaupangu s pomocníky a všemi svými lektvary. Snažil jsem se však utišit její bolest. Totiž bolest v těle. Na bolest v duši kúra není. Je z Irska, ukradli ji z domova, když jí bylo patnáct, před čtyřiceti lety. Prodali ji tady nějakému muži. Od té doby už neslyšela jediné slovo v rodném jazyce, měla pět dětí od různých pánů, všechny jí sebrali. Teď jsou z jejích synů Vikingové, kradou si vlastní ženy. Nikdy se neptej, proč je tu tolik Vikingů, tolik vikinských vojáků. Každý muž udělá otrokyním tolik synů, kolik jen zvládne. Ti pak doplňují jejich řady."
"Ten mlýn," řekl Shef pevně.
"Řekla mi, že tu je mlýn, jak jsi říkal. Postavil ho teprve vloni kněz Cesty, co sem přišel, jeden z Valgrimových kamarádů. Vloni taky přivedli muže, aby s ním otáčel. Jak může muž otáčet mlýnem?"
"Já vím," pravil Shef, když si vzpomněl na své božské vidění. "Jen dál."
"Povídala, že ten muž je Angličan. Drží ho celou dobu zavřeného tam nahoře. Už dvakrát utekl do hor. Vždycky ho dohonili. Poprvé ho ztřískali bičem před svatyní. Říkala, že to viděla. Říkala, že je to velmi silný muž. Bičovali ho tak dlouho, jako trvá zorat jitro pole, a on je jen proklínal, nekřičel. Když utekl podruhé, tak udělali něco jiného."
"Co to bylo?" zeptal se Brand s nastraženýma ušima.
"Když říkali, že otroky vykleští, tak to obvykle znamená, že jim uříznou varlata jako býčkovi nebo hřebci. Aby je zkrotili. Tohle mu udělat nechtěli. Místo toho mu uřízli tu druhou věc, co z tebe dělá muže. Varlata mu nechali. Je pořád silný jako býk a stejně divoký. Má mužské touhy. Ale už se jako muž nikdy chovat nemůže."
Posluchači se na sebe dívali a všichni přemítali, jaký asi bude zítra jejich osud.
"Jedno vám povím," pronesl rozhodně Cwicca. "Je mi jedno, co kdo slíbí. Jestli Brand zítra prohraje - a Thor dej, aby neprohrál - tak chlap, co ho porazí, dostane mou první šipku. A pak začnem střílet všichni. Možná že je nedostanem všechny, ale já tady nevolničit nebudu. Tihle horští trollové jsou stejně špatný jako černí mniši."
Ostatní bručeli na souhlas, muži i ženy.
"Říkala ještě něco," pokračoval Hund. "Říkala, že je šílený."
Shef kývl. "Šílený Angličan," pravil. "Silný a divoký jako býk. Dneska v noci ho osvobodíme. Vím, že nás hlídají. Ale budou čekat, že se pokusíme proklouznout ke koním. Jakmile zapadne slunce, všichni půjdeme postupně na latrínu, tři se však schovají na její druhé straně, dokud se úplně nesetmí. Já. Ty, Karli. Ty, Udde. Udde, ty si pod šaty schovej kovářské náčiní. A misku tuku z masa. Teď nám, Hunde, pověz, co můžeš, o tom, jak je vesnice rozložená."

o o o

O několik hodin později, když na noční obloze svítilo jenom pár hvězd, se ve stínu za chýší na okraji vesnice krčili tři muži. Byl tu mlýn.
Shef se rozhlédl po tmavých domech opodál a kývl na Udda. Těžké dveře, zavřené na závoru, která byla zasunutá a zajištěná těžkou železnou západkou. Na západce nebyl zámek. Mělo to jen zabránit člověku dostat se ven. Zatím tu Udd neměl nic na práci. Mužík vytáhl západku, zvedl závoru a stál připravený u dveří.
Shef zápolil s lampou a vykřísl světlo, zachytil jiskry, rozfoukal troud a nakonec zapálil knot, který plaval v nádobce s velrybím olejem, a zasunul destičku z vyhlazené, průhledné rohoviny, která propouštěla světlo, ale chránila knot před větrem. Bylo nebezpečné tady ukazovat světlo, jakkoliv ho chránil halenou a tělem. Hund měl ale pravdu, větší nebezpečí bylo vpadnout do jámy lvové naslepo.
Když měl konečně světlo, Shef dal znamení Uddovi, který otevřel dveře. Shef dovnitř vklouzl jako had, s Uddem a Karlim za patami. Slyšel, jak se dveře tiše zavřely, a rozhlížel se po velkém mlýně. O pár kroků dál ležela u stěny na pytlech schoulená nějaká postava. Popošel dopředu, jeho pozornost přitahovalo mohutné břevno trčící z horního kola a silný řetěz, který od něj vedl k
Rychlý pohyb, a cosi mu šlehlo po kotníku. Shef vyskočil a stále držel lampu kolmo. Na zem dopadl o tři stopy dál. Ruka jeho kotník minula o palec. Ozvala se silná rána. Shef zjistil, že v nejistém světle lampy hledí do zamračených očí daleko od sebe. Ránu způsobil řetěz, natažený, jak nejvíc to šlo, od břevna k obojku kolem širokého krku. V očích, jež k němu vzhlížely, se neobjevil ani záblesk bolesti, jen hořký vztek z neúspěchu.
Shef sklopil zrak k řetězu. Ano, od břevna k obojku. Další řetěz od obojku ke kruhu ve zdi. Ruce byly připoutané řetězem k sobě a také k obojku, takže muž nepohnul rukama dál než od pasu k ústům. Proč to všechno? Shef si pomalu uvědomil, že tak mohli vězně odtáhnout ode zdi k břevnu a zase zpátky bez toho, aby se k němu někdo dostal na dosah. V místnosti to dost páchlo. Kýbl místo nočníku. Bylo pochybné, že by ho muž kdy používal. Hrnec na vodu. Musel používat to. Nebylo tu žádné jídlo ani světlo, jen pytlovina, aby se mohl přikrýt v chladném horském vzduchu. Jak přežil zimu? Muž měl jenom otrhanou halenu, rozervanou tak, že byly vidět ušmudlané chloupky na prsou a těle. Muž v řetězech stále čekal, stále se díval, aniž by mrkl. Čekal na ránu. Doufal, že se k němu Shef dostane na dosah. Pomalu se odšoural zpátky a s přihlouplou vychytralostí se snažil vypadat ustrašeně. Snažil se nalákat Shefa dopředu, na dosah řetězu.
Něco v Shefovi vyvolalo vzpomínky. Přes to, jak byl znetvořený, s vlasy a vousy zkrácenými jen tam, kde se dostaly na dosah břevnu, vypadal ten muž povědomě. A kupodivu se i jemu v očích objevilo něco jako poznání.
Shef se posadil mimo dosah. "My tady jsme Angličani," řekl. "A tebe už jsem někde viděl."
"Já tebe taky," odpověděl muž. Hlas mu skřípal, jako by ho už dlouho nepoužíval. "Viděl jsem tě v Yorku. Snažil jsem se tě zabít, jednooký. Byl jsi vepředu, když chlapi prorazili. Stál jsi vedle jednoho z těch vikinských zmetků, takového obra. Praštil jsem ho a ty jsi ránu odrazil. Byl bych ho zabil a tebe taky. Ale dostali se mezi nás další. A teď jsi v zemi

Vikingů, aby ses mi vysmíval, zrádce."
Tvář se mu zkřivila. "Avšak Bůh ke mně bude milostivý, jako byl k mému králi Ellovi. Nakonec umřu. Bůh mě předtím osvobodí!"
"Já nejsem zrádce," namítl Shef. "A nezradil jsem ani tvého krále Ellu. Prokázal jsem mu před smrtí laskavost. A můžu ji prokázat i tobě. Laskavost za laskavost. Ale řekni mi, kdo jsi a kde jsem tě viděl."
Muži se znovu šíleně zkřivila tvář, jako kdyby mu bylo do pláče, ačkoli se rozhodl, že nikdy neuroní slzu. "Kdysi jsem byl Cuthred, kapitán Ellovy stráže, jeho vybraných šampionů. Byl jsem nejlepším válečníkem od Humberu po Tyne. Ragnarssonovi muži mě přimáčkli štíty poté, co jsem jich desítku zabil. Dali mě do řetězů a prodali pro mou sílu."
Muž se tiše smál a zvrátil hlavu dozadu jako vlk. "Přesto tu bylo něco, co se nikdy nedozvěděli, za co by zaplatili zlatem, aby to zjistili."
"Já vím," řekl Shef. "To tys strčil jejich otce do hadí jámy, aby ho k smrti uštkly zmije. Já tam byl. Viděl jsem to a tam jsem tě taky viděl. Vím taky ještě něco. Nebyla to tvoje práce, ale práce arcijáhna Erkenberta. Ella by ho byl osvobodil."
Předklonil se, ale ne dost blízko. "Viděl jsem, jak na stůl házeš Ragnarův nehet. Stál jsem za židlí Wulfgara, mého otčíma, z něhož Vikingové udělali heimnara. Muže, který přivedl Ragnara do Yorku."
Šílené oči teď byly vykulené nevírou a překvapením. "Myslím, že jsi ďábel," zamumlal Cuthred. "Poslal tě jako poslední pokušení."
"Ne. Já jsem tvůj anděl strážný, jestli ještě věříš v Bílého Krista. Osvobodíme tě. Jestli nám slíbíš jednu věc."
"A to je co?"
"Bojuj zítra s Vigdjarfem jako šampion."
Muž znovu zvrátil hlavu jako vlk a ve tváři měl divokou radost. "Á Vigdjarf," zachrčel Cuthred. "To on mě řezal, zatímco mě ostatní drželi. Už nikdy se mi nepřiblížil na dosah. Přesto se považuje za udatného muže. Třeba se mi postaví. Jednou. Víc ani nepotřebuju."
"Musíš nás nechat přijít blíž, abychom ti mohli sundat okovy. Sundat ti obojek."
Shef kývl Uddovi. Mužík, se svazkem nástrojů v ruce, popošel dopředu jako myš, blížící se ke kočce, jeden krok, dva. Na dosah. A pak ho Cuthred držel, jednou tlapou mu držel hlavu, druhou mu svíral krk, připraven ho zlomit.
"To je špatná výměna za Vigdjarfa," připomněl mu Shef.
Cuthred Udda pomalu pustil a podíval se na své ruce, jako by jim nevěřil. Karli sklonil meč. Udd, celý se třesa, znovu popošel a krátkozrace zamžoural na železo. Pak se pustil do práce na okovech. Po chvíli se obrátil zpátky ke Cuthredovi a zadíval se na jeho obojek.
"Nejlepší je obojek odpilovat, pane. To bude dělat hluk. Taky ho to bude bolet, nedá se tomu odpomoct."
"Měj rašpli pořád namazanou. Slyšíš, Cuthrede? Mohlo by to bolet. Tak ne abys ho praštil. Schovej si to pro Vigdjarfa."
Yorkshiřan seděl nehybně, jen se mračil, zatímco Udd pomalu piloval, mazal a zase piloval. Lampa dohořívala, plamen se třepotal. Nakonec Udd couvl. "Jsem skrz, pane. Teď se to musí roztáhnout."
Shef opatrně popošel dopředu a Karli, s napřaženým mečem, stál těsně mimo dosah. Cuthred se zazubil, zamával, aby nechodili, a popadl konce silného obojku, který měl pořád kolem krku. Zatáhl. Shef fascinovaně přihlížel, jak mu na pažích a hrudi vyvstávají pletence svalů. Pevné studené železo se ohnulo jako luk, jako by to bylo oloupané čerstvé dřevo. Cuthred si obojek stáhl a ten s třesknutím dopadl i s okovy na zem. Obr si klekl, popadl Shefa za ruce a přitiskl si je k hlavě, čelo položil Shefovi na kolena.
"Jsem tvůj man," řekl.
Lampa konečně dohořela. Čtyři muži potmě ostražitě vyklouzli ze dveří do hvězdné noci. Jako stíny se proplížili vesnicí a protáhli se do svého tábora, přičemž mezi sebou a norskou hlídkou měli spoutané koně. Oheň pořád ještě hořel, Edith ho pozorně udržovala.
Když ji Cuthred uviděl, jen zachrčel; vypadal připravený znovu udeřit.
"Ona je taky Angličanka," šeptl Shef. "Edith, pořádně ho nakrm, dej mu vše, co máme. Mluv na něj tiše. Mluv na něj anglicky." Když se ostatní začali vrtět v pokrývkách, přikradl se k Cwiccovi. "A ty na něj mluv rovněž, Cwicco. Dej mu pintu piva, jestli nějaký zbylo. Ale nejdřív potichu natáhni kuši. Jestli po někom skočí, střel ho. Já se teď do rána vyspím."

o o o

Shef se zavrtěl, ne hned za úsvitu, ale když se nad horami nad údolím objevilo slunce. Byla zima a na jeho pokrývce ležela silná vrstva rosy. Shef se chvíli nechtěl pohnout, porušit kokon tepla, který jeho tělo vytvořilo. Poté si vzpomněl na Cuthredovy šílené oči a vyskočil.
Cuthred ještě spal, s otevřenou pusou. Ležel docela klidně pod pokrývkou s hlavou na prsou Edtheow, nejstarší a nejmateřštější otrokyně. Ona byla vzhůru, ale nehýbala se, jednou rukou podpírala Cuthredovi hlavu.
A pak byl taky vzhůru. Bez přechodu otevřel oči a přistihl Shefa, jak se na něj dívá, uviděl muže, kteří zapalovali oheň, vstávali a mířili k latríně. Všiml si Branda, jenž taky stál a taky si ho prohlížel.
Shef neviděl, že by se Cuthred pohnul. Uviděl odletět pokrývku na jednu stranu, Cuthred za ní musel vyskočit na nohy z lehu jediným pohybem, a než stačil zaostřit zrak, uslyšel náraz a zachrčení, jak Cuthred Brandovi vyrazil ramenem dech. Potom oba leželi na zemi a váleli se. Shef viděl, jak se Cuthred snaží nacpat Brandovi palce do očí, viděl, jak Brand Angličanovi svírá zápěstí a snaží se je ohnout zpátky. Oba na okamžik leželi bez pohybu, Cuthred nahoře, a ani jeden nedokázal druhého zlomit. Pak Cuthred vykroutil zápěstí z Brandova sevření, vyrval mu od pasu nůž a zase tak strašidelně rychle vyskočil na nohy. Brand se rovněž snažil zvednout, ale Cuthred se už napřahoval k zabijáckému

úderu nožem pod bradu.
Přitom ho popadl za předloktí Osmond a odtáhl nůž stranou. Poté se Osmond válel po zemi, srazila ho rána rukojetí nože. Cwicca mu oběma rukama sevřel ruku s nožem. Shef přiběhl, popadl Cuthreda za levou ruku a zkroutil mu ji za záda, až zapraštěly kosti. Bylo to jako chytit koně za spěnku, ruka byla příliš silná, aby ji zvládl. Cwicca visel na jedné straně, Shef na druhé. Přistoupil Karli s tváří oživenou vzrušením.
"Já ho utišim," zaječel. Přešlápl, svěsil rameno a vyrazil oběma rukama, levačkou, pravačkou, levačkou, Cuthredovi na nechráněné břicho, rány mířily nahoru pod žebra a k játrům.
Cuthred Shefa jednou rukou zvedl ze země, loktem ho z boku praštil do hlavy a uvolnil si ruku. Pěstí jako palicí praštil Karliho do hlavy a prudce dupl Cwiccovi na nohy, jenomže se mu nepodařilo uvolnit jeho zoufalé sevření, takže se pro nůž natáhl levou rukou.
Shef se znovu vyškrábal na nohy a viděl, jak Udd pečlivě míří kuší, chtěl vykřiknout "Ne!", a okamžitě si uvědomil, že buď skončí Cwicca vykuchaný, nebo Cuthred zastřelený.
Teď dopředu popošel Brand a zaclonil Uddovi míření. Neřekl nic, vůbec se na Cuthreda nesnažil sáhnout. Místo toho vytáhl sekeru a potěžkával ji oběma rukama.
Cuthred se na ni zadíval a místo po noži se natáhl po toporu. Chvíle ticha. Cwicca, lapající po dechu, ho pomalu pustil a stáhl se z dosahu. Teď už na Cuthreda mířilo půl tuctu kuší. Cuthred si jich nevšímal, zíral jen na sekeru. Pomalu natáhl ruku a vzal si ji, zkoušel, jak je vyvážená, a máchal jí dopředu a dozadu.
"Už si vzpomínám," zamumlal chraplavě svou northumbrijskou angličtinou. "Chcete, abych zabil Vigdjarfa. Ha!"
Vyhodil sekeru do vzduchu, takže se otočila a od lesklého ostří se odráželo sluneční světlo. Když padala, zase ji zachytil v těžišti. "Zabít Vigdjarfa. Ha!" Rozhlížel se kolem, jako by čekal, že již najde nepřítele na dohled, a pak vyrazil k vesnici, působil jako lavina.
Brand se mu s rozpřaženýma rukama postavil do cesty a volal svou ubohou angličtinou. "Ano, zabít Vigdjarfa. Ne teď. Dneska. Všichni koukají. Teď jíst. Připravit se. Vybrat zbraň."
Cuthred se ušklíbl, předvedl dásně, v nichž mu zbývalo jen pár řezáků. "Jíst," souhlasil. "Snažil jsem se tě zabít předtím, dlouháne, v Yorku. Zkusím to znovu, později. Teď zabiju Vigdjarfa. Nejdřív jídlo." Zarazil sekeru do pařezu, rozhlédl se kolem a uviděl, že k němu přichází Edtheow se skývou chleba. Chleba si od ní vzal a začal ho žvýkat. Ona ho zkrotila jako nervózního koně, přes špinavou halenu ho hladila po ruce.
"Aha, ano," řekl Brand a podíval se na Shefa, který si stále třel ucho, ve kterém mu bzučelo. "Aha, ano. Tenhle se mi líbí. Máme tady berserka. Velmi užiteční lidé. Jen je musíš nasměrovat správným směrem."
Pod Brandovým dohledem začal na Cuthredovi pracovat celý tábor, pobíhali kolem něj jako muži kolem šampiona na koňských dostizích. Nejdřív jídlo. Než se prohryzal kůrkou, již mu přinesla Edtheow, bývalé otrokyně ohřály obvyklou ovesnou kaši a podaly mu misku, načež začaly ohřívat maso ve šťávě, které uvařily v noci z neopatrných slepic, co přišly zobat až příliš blízko k tábořišti, a nakrájely do něj cibuli a česnek. Cuthred neustále jedl, pod společným dohledem Branda a Hunda. Dávali mu vždy jenom malé množství naráz, dohlédli, aby každou misku vylízal až na dřevo, než mu podali další. "Potřebuje jíst kvůli síle," zamumlal Brand. "Ale má smrsklý žaludek. Nezvládne moc najednou. Dejte mu pintu piva, ať ho to zpomalí. Tak, teď dolů s tím hadrem. Umeju ho a namažu."
Osádka katapulty vytáhla z ohniště horké kameny, které pak naházeli do koženého vědra s vodou, a dívali se, jak z vody stoupá pára. Když ale Shef přistoupil a ukazoval Cuthredovi, aby si sundal halenu, ten se jenom zamračil a zuřivě vrtěl hlavou. Podíval se na ženy.
Shef si uvědomil, že nechce ukázat své zahanbující zmrzačení, a tak ženy poslal pryč a taky si stáhl halenu. Schválně se otočil tak, aby Cuthred viděl jizvy po bičování na jeho zádech, jizvy, které mu způsobil otčím, a zase si halenu natáhl. Fritha a Cwicca natáhli na zem pokrývku, ukázali Cuthredovi, aby si lehl na břicho, a potom mu saxy odřezali halenu z těla.
Když uviděli jeho záda, bývalí otroci se na sebe znovu podívali. Někde svaly po bičování úplně odpadly od páteře, na obratlech byla natažená jen tenká zjizvená tkáň. Fritha mu louhem a teplou vodou začal smývat nános špíny a odumřelé kůže po zimě. Když skončil, přišel Brand se svými náhradními spodky a ukázal Cuthredovi, aby si je oblékl. Muži se pečlivě dívali do dálky, než si je Cuthred natáhl. Pak ho posadili na pařez a Fritha zatím pracoval na jeho pažích, tváři a hrudi.
Shef si ho při tom pozorně prohlížel. Cuthred byl opravdu velký chlap, mnohem větší než kterýkoliv z bývalých otroků, větší než samotný Shef. Nebyl tak vysoký jako Brand - spodky měl nad kotníky ohrnuté a v pase mu visely tak volně, že by si Brandův pásek mohl omotat dvakrát kolem těla. Rozhodně se lišil od většiny mužů, které kdy Shef viděl, od válečníků, které poznal z Brandovy posádky či z velkého vojska. Muži jako Brand neměli teřich ani pivní břich, ale byli mohutní, jak dobře jedli každý den, svaly měli pokryté silnou vrstvou tuku, který je chránil před zimou. Když jste jim sáhli na žebra, cítili jste svaly.
Ve srovnání s Cuthredem však byl Brand beztvarý. Na otrokovi ze mlýna, který hodinu za hodinou, den za dnem, týden za týdnem otáčel za použití svalstva na pažích, nohou, zádech a břiše obrovskou tíhou, přičemž k jídlu dostával jen chleba a vodu, se svaly rýsovaly jako namalované na papíře. Právě díky spojení síly a štíhlosti byl Cuthred tak nesmírně rychlý. Díky tomu a svému šílenství.
"Začněte pracovat na rukou a nohou," přikazoval Brand. "Vidíte, nehty na nohou má jako medvědí drápy. Zkraťte mu je, jinak si nikdy neobuje boty, a ty potřebuje kvůli opoře. Podíváme se mu na ruce."
Brand je obracel tam a zpátky, zkoušel, jak se ohýbají. "Dlaně má jako z rohoviny," zamumlal. "Dobré pro námořníka, špatné pro šermíře. Dejte mi trochu oleje, vetřu mu ho do kůže."
Cuthred seděl, zatímco na něm pracovali, nevšímal si chladu a pozornost mužů bral, jako by si ji zasloužil. Možná na to byl ve svém bývalém životě zvyklý, napadlo Shefa. Byl přece kapitánem družiníků krále Northumbrie, kteréžto hodnosti

mohl člověk dosáhnout jen tak, že se k ní probojoval. Cuthred musel vybojovat víc soubojů, než nač se pamatoval. Kromě stop po mučení se mu pod huňatou srstí ukazovaly i jizvy po zranění mečem či oštěpem. Jako koni, i jemu v nevyhřívané chajdě narostla během zimy v horách hustá srst. Začali mu stříhat vlasy a vousy jedinými drahocennými nůžkami, které skupina měla. "Aby ti něco nevlítlo do očí," vysvětloval Brand.
Podal mu i náhradní halenu, ladící se spodky, nádhernou nazeleno obarvenou vlnu. Cuthred si ji natáhl, zapnul si spodky, zastrkal halenu do spodků a přitáhl si provazový pásek. Umytý, ostříhaný a oblečený, nevypadá jinak než ubohý tvor, jehož zachránili? ptal se v duchu Shef.
Ne, vypadal úplně stejně. Každý duševně zdravý člověk, který by Cuthreda potkal na cestě či silnici, by prostě skočil do škarpy nebo vylezl na strom, jako kdyby se setkal s medvědem nebo vlčí smečkou. Byl šílený a nebezpečný jako - jako Ivar Měkkýš nebo jeho otec Ragnar Lodbrok. Dokonce vypadal jako Ragnar, na něhož si Shef vzpomínal. Bylo to něco v tom, jak stál, v lhostejnosti v jeho očích.
Brand začal Cuthredovi ukazovat zbraně, které byly k dispozici. Ubohý výběr. Cuthred se podíval na Karliho drahocenný meč, odfrkl si a beze slova ho ohnul přes koleno. Když Karli zděšeně zavrčel a začal protestovat, vzhlédl, počkal, zda se to nebude opakovat, a zakřenil se, když se podsaditý mládenec odmlčel. Saxy opovržlivě odhodil stranou. Zaujala ho teď Osmondova halapartna a chvíli s ní šermoval, jednou rukou s ní otáčel, jako by to byl vrbový proutek. Na zbraň do jedné ruky však byla špatně vyvážená. Odložil ji a prohlédl si Brandovu drahou, stříbrem tauzovanou sekeru.
"Jak se jmenuje?" zeptal se.
"Rimmugyg," odpověděl Brand. "To je 'Trollí rváč'."
"Aha," řekl Cuthred a obracel zbraň v rukou. "Trollové. Ti v zimě scházejí z hor a nahlížejí okenicemi na muže v řetězech. Tohle není zbraň pro mě. Ty, náčelníku," obrátil se na Shefa. "Ty nosíš na pažích zlato. Musíš mít slavný meč, co mi půjčíš."
Shef zavrtěl hlavou. Po bitvě u Hastingsu zemani trvali na tom, že král musí mít skvělou zbraň, a vybrali mu meč z nejlepší švédské oceli, se zlatým jílcem a jménem vyloženým na čepeli. Atlaneat se jmenoval. Shef ho nechal v pokladnici a vzal si jen prostý námořnický sekáč. Ten nechal na pevnině, když se vydával na Drottningholm. Vzal si s sebou jenom oštěp Gungni. Cwicca mu však jeho sekáč přinesl, když ho zachraňovali, a on si ho zastrčil za opasek. Teď ho vytáhl a podal Cuthredovi. Cuthred si ho prohlédl skoro se stejným výrazem jako Karliho meč. Byl to jednobřitý krátký meč s těžkým rubem, lehce zakřivený, z obyčejného železa, i když na něj Shef nakoval ocelový břit. Nebyla to zbraň na šermování, jen na sekání.
"S tímhle se nedá seknout rubem," zamumlal Cuthred. "Ale do první rány dá sílu. Vezmu si ho."
Shef mu z náhlého popudu podal štít, který vyrobil Udd, z kalené oceli přidělané přes dřevo. Cuthred si ze zájmem prohlédl tenký kov, zaujala ho jeho zvláštní barva. Pak se pokusil připnout si štít na předloktí, jenomže nejdřív mu museli udělat dírku navíc. Cuthred vstal s mečem v ruce a připnutým štítem. Křenil se jako hladový vlk.
"Teď," řekl. "Vigdjarf."

Kapitola 18

Na kraji tábora se zastavil muž v plné zbroji, s krátkou holí v ruce. Sudí, přišel je povolat k souboji. Shef vstal, aby před ním zakryl Cuthreda, a trhnutím hlavou ukázal Brandovi, aby mluvil on.
"Jste připravení?" zavolal sudí.
"Připravení. Ale zopakujme si podmínky souboje."
Zatímco ostatní poslouchali, Brand a sudí si procházeli podmínky dohody: jen sečné zbraně, vybraný bojovník jedné strany proti vybranému bojovníkovi druhé strany, volný průchod proti odstoupení všech údajných nevolníků do rukou vítěze. Když Angličané slyšeli podmínky, Shef cítil, jak mezi nimi stoupá napětí.
"Vítězové či poražení, nic z toho si nenecháme líbit," zamumlal Osmond. "Vy všichni, mějte kuše a háky hezky po ruce. Vy, ženské, držte koně u huby. Jestli náš muž půjde k zemi - což samozřejmě nepůjde," dodal Osmond a chvatně mrkl po Cuthredovi, "pokusíme se odsud dostat."
Shef viděl, jak se Brand napíná nesouhlasem, když slyšel Osmondovy nečestné rozkazy, ale mluvil dál. Sudí nerozuměl anglicky, takže tomu nevěnoval pozornost. Cuthred se zakřenil ještě víc než předtím. Prozatím se choval se zvláštním sebeovládáním, seděl na stoličce a nesnažil se předvádět. Buď ho pohltil známý obřad rána před soubojem, nebo se těšil na překvapení, které plánovali pro Vigdjarfa.
Sudí se otočil a Brand se vrátil ke skupince, již připravené vyrazit, koně byli naložení, rance přivázané. V poslední chvíli Cuthredovi padl zrak na malou dřevorubeckou sekerku, kterou sekali dříví na oheň. Vytáhl ji z úvazu a podal Uddovi.
"Pořádně ji nabrus," nařídil mu.
Oddíl prošel krátkou ulicí, již prázdnou. Na malé návsi před svatyní se mačkalo nejenom všechno obyvatelstvo městečka, ale také desítky mužů, žen a dětí ze všech tří údolí, toužících spatřit souboj šampionů. Jednu ulici nechali volnou, aby mohl Brandův oddíl projít, ale když prošli, muži s oštěpy a štíty přistoupili a zablokovali východ. Osmond se kolem podíval a počítal, snažil se v kruhu kolem nich najít nejslabší místo. Žádné neviděl.
Přímo proti nim, přede dveřmi do svatyně, označovaly šarlatové pláště Vigdjarfa a jeho dva sekundanty. Brand se ohlédl, pozorně si prohlédl Cuthreda a kývl Osmondovi a Cwiccovi, kteří stáli vedle něj. "Počkejte," řekl a zdvihl prst. "Počkejte na zavolání."
Cuthred si toho nevšiml. Zvedl naostřenou sekerku, držel ji v levé ruce spolu se štítem. Druhou rukou si začal pohazovat Shefovým sekáčem, nechal ho obracet ve vzduchu a pokaždé, když padal dolů, chytil ho za jílec bez záštity.

V davu se ozvalo mumlání, jak ho někteří poznávali a pochopili, že je to nevolník z mlýna, přemýšleli, co to asi může znamenat.
Se Shefem po boku se Brand vydal k ostatním. "Měli jsme se na něj pokusit navlíct nějakou zbroj," zamumlal Shef.
"Tvůj osníř? Přílbu? Nebo aspoň koženou vestu? Vigdjarf má všecko."
"U berserka to nemá smysl," řekl Brand krátce. "Uvidíš."
Zastavil se sedm kroků od ostatních a zvedl hlas, aby ho slyšeli i diváci, stejně jako vyzyvatelé.
"Jsi připravený zkusit štěstí, Vigdjarfe? Se mnou jsi ho mohl zkusit už před lety, víš. Ale tenkrát ses na to necítil."
"A ty se na to necítíš teď," opáčil šklebící se Vigdjarf. "Už ses rozhodl, kdo to se mnou zkusí? Ty? Nebo ten tvůj jednooký přítel s prázdnýma rukama?"
Brand trhl palcem přes rameno. "Mysleli jsme, že zkusíme toho v zelené haleně, támhle vzadu. Moc se na boj s tebou těší. On se na to vážně cítí."
Vigdjarfovi pohasl úsměv, když se podíval za Branda na Cuthreda, jenž nyní stál stranou od ostatních, všem jasně na očích, a pořád si pohazoval krátkým mečem. Nyní začal vyhazovat i sekerku, přehazoval si ji z levé ruky do pravé a zpátky, zatímco byl meč ještě ve vzduchu.
"Jeho nemůžeš poslat, aby se mnou bojoval," namítl Vigdjarf. "On je nevolník. Můj vlastní nevolník. Odvolávám se k sudím." Podíval se na dva ozbrojence stojící opodál.
"Ty vůbec nějak rychle tvrdíš o lidech, že jsou nevolníci," poznamenal Shef. "Nejdřív řekneš, že nějací poutníci jsou nevolníci a musejí s tebou bojovat, aby dokázali, že nejsou. Pak, když s tebou někdo bojovat chce, řekneš, že je taky nevolník. Snad by bylo jednodušší, kdybys prostě řekl, že nevolníci jsou všichni. Pak by stačilo, abys je přinutil chovat se jako nevolníci. Protože když to neudělají - tak nevolníci nejsou."
"S ním já bojovat nebudu," prohlásil Vigdjarf s jistotou. "On je můj majetek, který jste mi v noci ukradli, a vy všichni jste zloději." Obrátil se k sudím a začal zase vznášet protesty.
Brand se ohlédl přes rameno. "Jestli s ním nechceš bojovat, to je tvoje věc," poznamenal. "Ale jedna věc je jistá. On bude bojovat s tebou. A s každým, kdo se mu postaví do cesty."
Cuthred, s ochraptělým řevem, přešel náměstí. Oči bez mrkání upíral na Vigdjarfa a cestou začal zpívat. Ze své krátké kariéry minstrela Shef píseň poznal. Byla to stará northumbrijská balada o bitvě u Nechtans-mere, kde Piktové smetli vojsko severních Angličanů. Cuthred zpíval tu část, kde chrabří družiníci odmítli prchnout či se vzdát, vytvořili štítový val a potom bojovali do posledního muže. Brand se Shefem mu chvatně ustoupili z cesty, dívali se, jak prochází kolem, stále pomalu, při každém kroku však připravený na ránu.
Vigdjarf, stojící před ním, popadl plášť svého sekundanta a znovu mával na sudí, viděl, že všichni couvají a nechávají ho tváří v tvář rozzuřenému muži, jehož zmrzačil.
Z pěti kroků Cuthred zaútočil. Žádné předstírání, zkoušení nepřítele. Žádná obrana. Útok rozzuřeného kmána, pasáčka sviní nebo oráče, spíš než králova bojovníka. První rána začala, když se špičkou sekáče dotkl svých zad a pak svištivým obloukem shora mířil na Vigdjarfovu přílbu. Tuhle ránu by reflexivně odrazil každý kromě dědka s pakostnicí.
Vigdjarf, jenž stále řval protesty na sudí, zvedl bez přemýšlení štít a zachytil ránu puklicí.
Rána ho srazila skoro na kolena pouhou svou silou. A druhá rána již byla ve vzduchu a třetí následovala. Cuthred se vůbec nepokoušel krýt, tancoval kolem nepřítele a sekal ze všech stran. Ze štítu z lipového dřeva se železným lemem a puklicí létaly při každé ráně třísky a ve chvilce Vigdjarf držel jenom osekaný zbytek. Náměstím se rozléhalo zuřivé řinčení, když se Vigdjarfovi poprvé podařilo zvednout meč k obraně.
"Nemyslím, že to potrvá dlouho," řekl Brand. "A až to skončí, bude to ošklivé. Všichni na koně. Shefe, sežeň provaz."
Cuthred nezpomalil útok ani na chvíli, ale Vigdjarf, veterán, se nyní zřejmě vzpamatovával. Používal meč i osekaný půlměsíčný zlomek štítu, aby odrážel výpady. Taky si uvědomil, že se Cuthred vůbec nekryje, ani se netváří, jako by to chtěl udělat. Štít v ruce mohl mít docela dobře jenom kvůli rovnováze. Dvakrát rychle po sobě se pod výpadem protivníka, jenž mu mířil na obličej, sehnul. Cuthred poobakrát již odskočil stranou a napřahoval se k další ráně.
"Jednou ho zasáhne," zabručel Brand, "a pak... "
Jako by se Cuthred vzpamatoval, změnil taktiku, místo aby sekal na hlavu a trup, sekl přes ruku na koleno. Vigdjarf to viděl už mockrát, mnohem častěji než šílený útok, který právě přežil. Výpad přeskočil, po dopadu se přikrčil a sekl.
Angličané zklamaně mručeli, když viděli, jak rána Cuthredovi dopadá plnou silou na stehno. Čekali na proud tepenné krve, poslední bolestný výpad, snadno odražený, pád těla a závěrečné bodnutí či seknutí. Takhle to vždycky končívalo. Vigdjarf cenil zuby, jak čekal, až se Cuthred zhroutí.
Tentokrát to však bylo jiné. Cuthred odskočil, zamířil mečem nepříteli na hlavu a tím samým neohrabaným pohybem sekl sekerkou rukou, v níž držel štít. Ozval se jen jeden masitý náraz a sekerka prorazila přílbu i lebku.
Cuthred pustil sekerku a levačkou popadl Vigdjarfa za ruku, ve které držel meč. Jak ho Vigdjarf zoufale a marně mlátil zlomeným štítem, Cuthred přikročil, strčil sekáč pod kroužkovou košili a začal řezat dopředu a dozadu. Vigdjarf začal ječet, pustil meč a snažil se sekáč zadržet. Cuthred na něho mluvil, nyní ho zvedl a ječel umírajícímu do tváře.
Zděšení, ne snad tím, že zemře, ale že ztratí svou důstojnost, sudí a Vigdjarfovi sekundanti přiběhli. Shef si uvědomil, že v kruhu diváků prudérní manželé začínají odstrkávat manželky a děti dozadu, do úzkých uliček či do dveří. Stále s prázdnýma rukama popošel Shef dopředu a křikl na sudí, aby ustoupili.
Cuthred pustil krvácejícího nepřítele na zem a bez varování zaútočil znovu. Jeden ze sudích, stále držící svou hůlku, se pokusil varovně vykřiknout. Zhroutil se s rozseknutým trupem od klíční kosti po prsní. Když mu meč uvízl v kosti, Cuthred poprvé švihl štítem a srazil druhého sudího dozadu, sebral umírajícímu sudímu z ruky meč a sekundantovi usekl nohu v koleni. Vzápětí už byl zase v pohybu, útočil bez přestávky nebo zaváhání na dav Vigdjarfových druhů, kteří stáli na jedné straně chrámu.
Proti němu vyletěl oštěp, těžký okovaný bojový oštěp, vržený vší silou ze vzdálenosti deseti stop. Přímo na trup.

Cuthred spustil štít s ocelovou puklicí. Oštěp do něj narazil plnou silou, ale nezabodl se, jen mu strhl ruku a odrazil se jako Gungni, když Shef poprvé tento kov zkoušel.
Ozval se překvapený, poplašený výkřik a náhle byla vidět jen záda, Cuthred do nich sekal a muži padali či prchali, a ozýval se pokřik: "Berserk! Berserk!"
"No, takže," řekl Brand a rozhlédl se po náhle opuštěném náměstí, "myslím, pojedeme dál v klidu Možná bychom mohli posbírat pár těch užitečných kousků, co tu různě leží, jako třeba ten meč támhle - ty už ho potřebovat nebudeš, viď, Vigdjarfe? Vždycky jsem si myslel, že na správného drenga jsi příliš tvrdý na nevolnice. A teď jsi mrtvý."
"Copak my nevezmeme chudáka Cuthreda s sebou?" zeptala se Edtheow rozčileně. "Totiž, přece nás všechny zachránil."
Brand znechuceně zavrtěl hlavou. "Myslím, že nám bude všem líp, když už s ním nebudeme mít nic do činění."
Cestou z města našli Cuthreda ležet nehybně v blátě o padesát yardů dál v ulici, vedle něj ležely dvě hlavy, jejichž dlouhé vlasy svíral. Shefa náhle odstrčil Hund a ohromeně hleděl na levé stehno, kam dopadl Vigdjarfův meč.
Byla to hluboká rána, šest palců dlouhá, a leskla se v ní bílá kost. Bylo to ale, jako kdyby sekl do mrtvého masa, skoro nevytekla žádná krev.
"Jak se to stalo?" zeptal se Hund. "Jak to, že nevykrvácel? Jak to, že dál chodil s přeseknutými svaly?"
"To nevím," řekl Brand, "ale už jsem to viděl. Tohle z člověka dělá berserka. Lidi říkají, že je neporaní žádná ocel. Ale ona je poraní, jenomže oni to prostě necítí. Až později. Co to děláš?"
Hund vytáhl jehlu a vlákno ze střívka a začal sešívat okraje velké rány k sobě, nejdřív dělal velké stehy, pak se obrátil a vracel se malými přesnými pohyby jako krejčí. Objevila se krev a potom se přímo hrnula z rány. Hund dokončil šití a ránu zavázal, pak pacienta obrátil a zvedl mu víčka. Užasle vrtěl hlavou.
"Hoďte ho přes koně," nařídil. "Měl by být mrtvý. Já si ale myslím, že jenom tvrdě spí."
Musel použít nůž a přeřezat vlasy odseknutých hlav, aby je dostal z Cuthredova sevření.

o o o

"Ano," řekl Brand uvážlivě. "O bersercích existuje spousta teorií. Já sám si jich moc nevšímám."
Jeli po hřebeni, již několikátý den, nejdřív nahoru, pak více méně po rovině, teď dolů, a cesta dolů byla delší než cesta nahoru. Napravo se táhlo dlouhé údolí, kde se leskla voda a občas se objevila jasně zelená skvrna nové trávy. Nalevo země spadala mnohem prudčeji do jedlového a borového lesa. Vepředu nebylo vidět nic moc, jen stoupající a klesající hřeben, s řetězci modrých hor v dálce. Vzduch byl chladný a svěží, plnil plíce životem a silnou vůní borovic.
Za Brandem a Shefem a Hundem, který byl celý bez sebe zvědavostí, se na sto yardů táhla řada koníků, vedle nichž a mezi jezdci kráčeli lidé. Bylo tu víc lidí, než když před týdnem opouštěli Fla. Jak Angličané postupovali nyní opuštěnou krajinou, venkov se před nimi vyprazdňoval, lidé se k nim plížili a připojovali se k nim, vycházeli z lesů u cesty, tiše přistupovali k ohňům, když se utábořili. Uprchlí otroci s obojky ještě kolem krku, většinou mluvící anglicky. Přitahovaly je zprávy o svobodných lidech procházejících krajem pod vedením obra a jednookého krále a pod stráží šíleného berserka z jejich vlastní rasy. Většina těch, co přišli, byli muži, a ne všichni rodem nevolníci nebo sedláci. Chtělo to odhodlání a odvahu, uprchnout pánům v cizí zemi. Když se k nim dostali, Vikingové byli připravení nadělat otroky i z bývalých zemanů a válečníků a cenili si jich pro jejich sílu. Po krátkém hovoru Shef souhlasil, že přijme ty, kteří si k nim najdou cestu, ale odmítl prohledávat statky či nutit majitele, aby je osvobodili. Muži, kteří se dokázali osvobodit, a také ženy, mohli být pro oddíl příspěvkem. Už nebyla naděje, že projdou bez povšimnutí.
"Někdo říká, že to slovo ve skutečnosti znamená 'bare-sark'," pokračoval Brand. "Anglicky 'bare-shirt' neboli holá košile, protože bojují jenom v košilích, beze zbroje. Chci říct, viděl jsi tady našeho šíleného přítele -" Ukázal palcem na Cuthreda, jenž se zatím, kupodivu, vzpamatoval natolik, že mohl jet na koni. Jel v zadní části průvodu, obklopený a doprovázený těmi, jež dokázal snést. "Vůbec se nebránil a nezajímalo ho to. Kdybychom mu dali zbroj, tak by si ji podle mého názoru hned strhl. Takže 'holá košile' dává smysl."
"Ale jiní říkají, že doopravdy je to 'bear-sark', jako 'bear-shirt', tedy medvědí košile. Protože se chovají jako medvědi, kteří po tobě prostě jdou a nedají se zahnat. Chtějí tím říct, že doopravdy jsou, víš -" Brand se ostražitě rozhlédl kolem a ztišil hlas, "jako Ivar, totiž ne lidé s jednou kůží. Mění tvar, tak nějak, když dostanou záchvat."
"Myslíš, že jsou vlkodlaci," pomáhal mu Shef.
"Medvědodlaci, ano," souhlasil Brand. "Jenže doopravdy to nedává smysl. Například být medvědodlakem se dědí, ale berserkem může být kdokoliv."
"Dá se tenhle stav vyvolat drogami?" zeptal se Hund. "Mně to připadá, že pár léků dokáže člověka vyvést z míry, může ho například přimět, aby si myslel, že je medvěd. V malém množství je to třeba šťáva z bobulí rulíku, i když to taky může být smrticí jed. Někteří říkají, že ze šťávy můžeš udělat mazání, když ji smícháš s vepřovým sádlem, a namazat ho na tělo. Lidi pak mají dojem, jako by vyskočili z kůže. A existují další byliny se stejnými účinky."
"Možná," řekl Brand. "Ale víš, že to není případ našeho přítele. Jedl jenom to, co my, a byl stejně šílený už předtím, než jsme ho nakrmili."
"Ne, nemyslím, že je to tak těžké pochopit. Někteří muži rádi bojují. Já sám to mám rád - i když teď už možná ne tolik jako dřív. Ale když ho máš rád a jsi na něj zvyklý a jsi v tom dobrý, ten hluk a vzrušení tě pozvednou, cítíš, jak v tobě sílí vzrušení, a na vrcholu se cítíš dvakrát silnější a rychlejší než obvykle a děláš věci dřív, než si to uvědomíš. Být berserk je taky takové, jenom mnohem, mnohem víc. A myslím, že do toho se můžeš dostat jenom tehdy, když máš nějaký zvláštní důvod. Protože většina mužů, i když je chytí to vzrušení, si někde hluboko uvnitř pamatuje, jaké to je, když tě zasáhnou, a jak nechceš jít domů jenom s pahýlem nebo jak vypadali tvoji kamarádi, když jsi je zasypával v jámě. Takže používají zbroj a štít. Avšak berserk na všechno tohle zapomene. Když jsi berserk, hluboko v duši už nechceš žít.

Musíš nenávidět sám sebe. Poznal jsem takové muže, buď se tak narodili, nebo je tak vytvořili. Všichni víme, proč se Cuthred nenávidí a nechce žít. Nedokáže snést hanbu z toho, co mu udělali. Je šťastný jenom tehdy, když zabíjí někoho jiného."
"Takže ty myslíš, že i s těmi ostatními berserky, které jsi znal, bylo něco v nepořádku," prohodil Shef zamyšleně. "Ale možná to nebylo tělesně."
"Tohle byl případ Ivara Ragnarssona," potvrdil Hund. "Říkali mu Měkkýš, kvůli jeho impotenci, a on nenáviděl ženy. Tělesně byl ale normální, sám jsem to viděl. Nenáviděl ženy kvůli tomu, co nedokázal. S naším Cuthredem je to možná stejné, jenomže jeho tak stvořili, on si to neudělal sám. Udivuje mě, jak se uzdravuje. Ta rána šla až na kost. Ale nezačala krvácet, dokud jsem ji nezačal ošetřovat, a zahojila se jako povrchové škrábnutí. Měl jsem ochutnat jeho krev, abych zjistil, jestli je na ní něco divného," dodal zamyšleně.
Brand se Shefem se na sebe chvíli poplašeně dívali. Pak jejich pozornost upoutalo něco jiného. Stezka prudce zahýbala z hřebene doleva kolem hromady kamení, a když ji objeli, země jako by se před nimi rozdělila.
Dole bylo hluboké údolí, končící novým stříbrným leskem. Bylo to příliš velké na horské bystřiny, které byly vidět všude kolem, a lesk se táhl až k obzoru. Tam dalekozrací námořníci zahlédli barevné tečky.
"Moře," zamumlal Brand, natáhl se a stiskl Shefovi rameno. "Moře. A hele, kotví tam lodě. To je fjord Gula, a kde jsou lodě, tam je velký přístav Gula a gulský thing. Jestli se tam dostaneme - možná tam už bude Walrus. Pokud loď nezabral král Halvdan. Myslím - je to moc daleko - ale skoro mám dojem, že ta, co kotví támhle, je moje loď."
"Na deset mil nemůžeš rozeznat jednu loď od druhé," namítl Hund.
"Kapitán pozná svou loď na deset mil i v mlze," odsekl Brand. Kopl unaveného koníka do sudovitých boků a vyrazil dolů ze svahu. Shef ho pomaleji následoval a ostatním mávl, aby se připojili.

o o o

Branda dohonili, jeho přetížený koník byl celý zpěněný, a podařilo se jim ho nakonec přesvědčit, aby se zastavili na noc. Do Guly a k přístavu jim zbývalo ještě pár mil. Když ráno konečně dojeli a došli k půl míle širokému táboru ze stanů, drnových chýší a dočasných přístřešků, do atlantického vánku všude stoupal kouř a vstříc jim vyšel hlouček mužů. Nebyli to válečníci na vrcholu sil ve zbroji, jak si Shef ustaraně všiml, ale starší muži, dokonce šedivci. Mluvčí komunity, krajů, jimž sloužil zdejší thing, a králíčků a jarlů, kteří zaručovali její bezpečí.
"Slyšeli jsme, že jste lupiči a zloději," pravil jeden bez úvodu. "Jestli jste, tak vás možná pochytají a pobijí všichni svobodní muži, kteří přišli na tento thing, a vy nemáte podíl na míru."
"Nic jsme neukradli," řekl Shef. Nebyla to pravda - věděl, že jeho lidé na každém statku kradli slepice a poráželi ovce pro maso bez náhrady - ale nemyslel si, že by tyhle nepatrné krádeže znamenaly problém. Jak řekl Osmond, za jídlo by byli zaplatili, kdyby jim byl někdo nabídl, že ho prodá.
"Ukradli jste lidi."
"Na prvním místě byli ti lidé ukradení. Přišli k nám o své vlastní svobodné vůli - nehledali jsme je. Jestli se osvobodili sami, kdo jim to může dávat za vinu?"
Gulánci se tvářili nejistě. Brand se připojil smířlivým tónem. "Na území Guly nic neukradneme a budeme ve všem ctít mír. Vidíš, máme stříbro. Spoustu stříbra, i zlato." Plácl do cinkající sedlové brašny a ukázal na drahocenný kov na Shefových i vlastních ozdobách.
"Slibujete, že neukradnete žádné nevolníky?"
"Neukradneme ani nebudeme přechovávat žádné nevolníky," řekl Brand důrazně a pokynem ruky umlčel Shefa. "Ale pokud někdo z těch, co jdou za námi nebo jsou už tady, bude chtít tvrdit, že někdo z naší společnosti je nebo byl jeho nevolníkem, tak proti němu učiníme protiobvinění, že zotročil svobodného muže bez práva a spravedlnosti, a budeme ho žalovat za každé zranění, ránu, urážku a zmrzačení, které dotyčný během otroctví utržil. A taky za každý rok strávený v otroctví a za právoplatné zisky za tu dobu. A dále "
Shef znal nesmírnou radost, s níž Vikingové podávali žaloby i z těch nejmalichernějších příčin, a tak ho přerušil. "Spor rozhodnou bojovníci při souboji," dodal.
Norští mluvčí se na sebe nejistě podívali.
"Dále odsud odjedeme, jakmile to půjde," nabídl Brand.
"V pořádku. Ale nezapomínejte. Jestli se někdo z vás vymkne z rukou -" Stařec se podíval Shefovi přes rameno na vysokého Cuthreda, schouleného na koni, jehož po rukou poplácávaly Martha a Edtheow. "- tak za to budete zodpovědní všichni. Je tu pět set mužů. Když budeme muset, pobijeme vás všechny."
"V pořádku," řekl na oplátku Shef. "Ukaž nám, kde se můžeme utábořit, kde vzít vodu, a nechte nás koupit jídlo. A potřebuju si na den pronajmout kovárnu."
Mluvčí se rozestoupili a nechali kavalkádu projet.

o o o

Dobré stříbrné pence krále Alfréda se na území Guly setkaly s okamžitým přijetím a Shef byl ve chvilce svlečený do pasu, na sobě měl očouzenou koženou zástěru a v pronajaté kovárně mlátil do kovu vypůjčenými nástroji. Brand zamířil rovnou do přístavu o míli dál. Ostatním nařídili, aby označili tábor zatlučenými kolíky a provazem a nepotulovali se po okolí. Cuthreda usadili s pečlivě zorganizovaným týmem opatrovatelů. Touhle dobou už všichni věděli, koho a co má rád a co nemá. Z nějakého důvodu dobře reagoval na Udda, nejspíš proto, že mužík rozhodně neznamenal hrozbu, a celé hodiny naslouchal Uddovým nudným monologům o zpracovávání kovů. Měl rád mateřskou útěchu starších a

prostých žen. Zahlédl-li však sebemenší náznak sexuality nebo důvěrnosti od některé z mladších žen, stačilo dokonce i náhodné zhoupnutí v bocích nebo pohled na odhalené lýtko, už měl tvář jako bouřkový mrak. Snášel nejslabší nevolníky i svobodné muže, poslouchal Shefa, prskal na Branda a naježil se při každé ukázce síly či soupeření od ostatních mužů. Když se jenom objevil v dohledu Karli, mladý, silný a oblíbený u žen, Cuthred ho nepřestával sledovat pohledem. Shef si toho všiml a řekl Karlimu, ať se od něj pořád drží co nejdál. Taky řekl Cwiccovi a Osmondovi, aby zařídili hlídky, dva muži s kušemi měli Cuthreda neustále sledovat bez toho, aby byli nápadní. Zkrocený berserk byl cenný, zvláště při cestě nepřátelským územím. Naneštěstí žádní zkrocení berserkové neexistovali.
Jako jistou formu ochrany pro jejich bandu uprchlíků Shef ukoval tucet poutnických přívěsků. Byly pouze ze železa, poněvadž stříbro Poutníci prozatím používali k jiným věcem. Avšak nakonec se to stejně nedalo na pohled poznat. Aby to ještě vylepšil, Shef všechny vyrobil podle svého, Rígův znak. Nikdo z těch, které zachránili, nevěděl, co znamená, ale nosili jej jako talisman.
Příštím úkolem bylo zařídit, aby každý muž měl jakous takous zbraň. Ne k použití, nebo v to aspoň Shef doufal, ale jako odznak postavení ve světě, kde každý svobodný muž nosil přinejmenším oštěp a nůž. Shef koupil svazek desetipalcových hrotů, kterými se upevňovaly klády, když nestačily spojovací kolíky, a každý vyklepal do hlavice oštěpu, které pak zastrkali do jasanových tyčí a přivázali namočenou surovou kůží. Vybavili jimi nejnovější rekruty. Původní osádka katapulty měla svoje halapartny, saxy a kuše. Shef si vzal od Cuthreda zpátky svůj sekáč a narovnal Karliho levný, neúčinný meč. Bojem ve Fla získali i kopu dalších zbraní, včetně Vigdjarfova meče, který sebrali a podali Cuthredovi.
Když Shef dokončil poslední oštěp, začal se věnovat vrcholné práci, přeměnit zakalený štít v útočnou zbraň pro Cuthreda. Ačkoliv to vypadalo, že zapomněl na svůj výcvik v šermířském umění se štítem a širokým mečem, štít měl neustále u sebe. Oddělil se od něj jen s největšími obtížemi a neustále se držel Shefovi za zadkem a díval se mu přes rameno. Shef si vzpomněl na Muirtacha a Ivarovy Gaddgedlary, takže se rozhodl sundat dvojité kožené řemeny pro ruku a předloktí a zevnitř přes střed štítu přidělal rovné držadlo. Cuthred zavrčel, mohla to být i pochvala, ale zdráhavě, a nechal Shefa odnést štít do kovárny, kde Shef zvenčí přidělal doprostřed desetipalcový hrot. Do kovové desky se však nedala udělat díra, aniž by zničil tucet prorážečů, takže hrot na tvrzenou desku přikoval. Byla to složitá práce, přičemž musel zoufale pohánět muže u měchů, aby byl kov pokud možno rozžhavený doběla.
Shef se konečně narovnal, zvedl štít, levou rukou ho otočil ze strany na stranu a uvědomil si, že to, co bylo těžké i pro jeho kovařinou posílené svaly, bude pro Cuthreda jako pírko. Otočil se a vyšel z propůjčené chýše. Zjistil, že stojí tváří v tvář nově příchozímu. Vytřel si kouř z očí, zamrkal ve slunci a poznal křenícího se Thorvina. Brand stál hned za ním.
"Vidím, že už jsi zase sám sebou," poznamenal Thorvin a stiskl mu ruku. "Říkal jsem Brandovi, že jestli jsi v pořádku, stačí jen, abychom se vydali po zvuku kovárny."

Kapitola 19

"Když se král Halvdan dozvěděl, že jeho syn zemřel," vysvětloval o hodinu později Thorvin, když byl pohodlně usazený na táborové stoličce s hrnkem koupeného piva v ruce, "byl bez sebe vzteky. Řekl své matce, že už žila dost dlouho, dal jí kolem krku provaz a řekl jí, ať se probodne a oběsí zároveň jako oběť Odinovi, aby se malý Harald mohl připojit k válečníkům ve Valhale. Jak jsem slyšel, udělala to dobrovolně.
Pak zjistil, že schází Brand a též Shefovi muži, a rozhodl se vybít si vztek na Brandově lodi a posádce. Oni se však zabarikádovali v síni na univerzitě Cesty a zavolali si pár kněží, aby je chránili. Valgrim se postavil za Halvdana a hodně jeho stoupenců taky a chvíli to vypadalo, že přímo na univerzitě propukne občanská válka.
Halvdan ale udělal něco jiného. Nedalo se před ním utajit, že Shef byl na ostrově Drottningsholmu, a jeden ze Steinových strážných přiznal, že tam byl pozvaný rovněž. A tak Halvdan obvinil i Ragnhild a přísahal, že by měla následovat jeho matku do mohyly za svou nevěru a za to, že se nestarala o syna.
No," Thorvin si přihnul chladného piva. "Druhý den byl mrtvý. Zemřel v posteli. Umřel bez bot jako nějaký sedřený nevolník."
"Jaké měl příznaky?" zeptal se Hund, sedící vedle Thorvina na zemi.
"Ingulf říkal, že to byla otrava blínem." Karli, jenž také poslouchal při neformální poradě, otevřel pusu, aby něco řekl, ale když si všiml Thorvinova pohledu, zase ji zavřel.
"Takže pak se všude sbírali lidi a přísahali pomstu na všechny strany. Povídalo se, že ti, jež si král Halvdan podrobil, využijí příležitosti osvobodit se zpod vlády Západní kotliny, královna Ragnhild se měla vrátit ke svým lidem, aby sebrala vojsko a pak je poslala za vrahy svého syna. Kapitáni pobřežních strážních lodí přišli všichni do přístavu chránit své zájmy, Brandova posádka se dostala zpět na Walrus a její členové mě požádali, abych utekl s nimi."
"Ty jsi to ale neudělal?" otázal se Shef.
Thorvin zavrtěl hlavou. "Nejdřív bylo třeba zařídit věci Cesty. Kromě toho se všechno najednou uklidnilo. Pak ukázal král Olaf, co má v ruce. Napadlo tě někdy," optal se Thorvin, "proč králi Olafovi říkají Geirstatha-álf, Elf z Geirstadu?"
Posluchači jen mlčky vrtěli hlavou. Po chvíli se odvážil Cwicca: "Álf je to, čemu my taky říkáme alf. Jako Alfréd nebo Alfwyn. Nebo taky elf. Prostě jeden ze Skrytýho lidu, ale ne škaredý nebo poťouchlý jako bahenní turs nebo horskej troll. Elfky se občas spojí s mužem a zase obráceně, aspoň se to povídá. Jsou moudří, ale nemají duše."
"A co se s nimi stane po smrti?" zeptal se Thorvin. Rozhlédl se kolem a viděl nejisté krčení ramen a vrtění hlavou. "To nikdo z nás neví, ačkoliv někteří říkají, že odcházejí do vlastního světa, do jednoho z devíti světů, z nichž ten náš je prostřední. Ale jiní říkají, že umřou. Umřou a pak se zase vrátí. A někteří říkají, že to samé se může stát i mužům zrozeným z ženy. Tak tohle si o sobě myslí král Olaf. Tvrdí, že už byl na této zemi dřív a že se zase vrátí v někom své

krve. A pokud ne - protože teď nemá žádného svého ani bratrova pokrevního příbuzného - tak jeho život přejde do držení někoho jiného.
Říkal, Shefe, že pro tebe s Valgrimem připravil zkoušku a že jsi jí prošel. Řekl, že jsi sebral štěstí jeho rodu a že odteď bude jeho štěstí a jeho duch proudit tebou. A taky mi řekl, abych ti vyřídil, že jsi prošel jeho a Valgrimovou zkouškou a on teď bude držet Východní a Západní kotlinu pro tebe. Jako tobě podřízený podkrál."
Thorvin vstal, došel k Shefovi a opatrně mu vsunul ruce do dlaní. "Král Olaf mi řekl, abych za něj vložil ruce do tvých. Přijímá tě jako pravého krále, jediného, který má přijít ze Severu, a žádá tě, aby ses vrátil a zaujal své pravé místo v jeho království a na univerzitě Cesty."
Shef se rozhlédl po kruhu stejně překvapených tváří. Už sama představa podřízeného krále nebyla pro Nora či Angličana snadná. Král byl někdo, kdo už ze samotné definice neuznával nikoho nad sebou. Jak by mohl podřízený král, který nad sebou přijme krále nadřízeného, být král, ne jen pouhý jarl či hersir?
"Jak to přijali jeho muži?" zeptal se Shef opatrně. "Olafa celá léta podporoval jeho bratr, ne? Protože se povídalo, že ztratil v jeho prospěch své štěstí. Pokud kraje pomýšlejí na vzpouru, tak toho Olaf moc nezmůže. Zvlášť jestli se prohlásil za krále podřízeného cizinci."
Thorvin se usmál. "Nikdo neměl čas něco říct. Po všech těch letech se Olaf pohnul jako - jako Ragnarsson. Vypálil hodovní síň Ragnhildina bratra i s ním dřív, než si stačil natáhnout boty. Nechal si všechny významné muže Východní kotliny, kteří mluvili o vzpouře a nezávislosti, přivést v košili s provazem kolem krku a donutil je žebrat o život. Svolal schůzi všech kněží Cesty na konkláve s hořícím ohněm a přinutil Valgrima konkláve oznámit, jak tě zkoušel, a přinutil ho přiznat, že jsi zkouškou prošel. Nikdo se mu nemohl postavit. A teď je venku, jde od jedné osady na svém území k druhé, nutí muže každého kraje přijmout jeho autoritu - a tvou."
"A co Ragnhild?" zeptal se Shef. "Co Olaf udělal s ní?"
Thorvin si povzdechl. "Ta utekla. Vrátila se někam na území svého otce. Myslím, že Valgrim šel s ní. Jeho stoupence většinou Olaf přesvědčil, ale on proti tobě chová příliš velkou zášť. Má pocit, žes ho překonal."
"Přesto, můžeme se klidně vrátit. Zpátky do Kaupangu a pak do Anglie. Za jak dlouho budeš připravený vyrazit, Brande?"
Brand se poškrábal na hlavě. "Máme tu dvě lodě, Walrus a Gudmundovu Seamew. Tys ale cestou nabral spoustu lidí a pro tolik pasažérů je nutné lodě vybavit. Dva dny po zítřejším svítání."
"Platí," řekl Shef. "Dva dny po příštím svítání se vrátíme na jih."
"Když jsme se setkali poprvé," řekl Thorvin, "říkal jsi, že jsi přišel ze severu. Teď spěcháš vrátit se na jih. Jsi si jistý, že jsi po nord veg, norské cestě, došel tak daleko, jak potřebuješ?"
"Myslíš tím, že existují osady na sever odsud," zamumlal kdosi anglicky v kruhu posluchačů. "Já myslel, že na sever odsud žijí jenom trollové."

o o o

Stovky a stovky mil na jih, ve velkém paláci arcibiskupa kolínského, se znovu sešli spiklenci, kteří odstranili papeže Mikuláše. Nevrátili se však všichni, kteří byli na první schůzce. Hincmar remešský chyběl, zdržely ho jeho záležitosti. Jeho nepřítomnost však víc než dostatečně nahradil dav menších prelátů, biskupů a opatů ze všech germánsky mluvících zemí. Všichni teď dychtili po tom, aby si je lidé spojovali se zakladateli a vůdci slavného Lanzenorden. Arcibiskup Gunther si je prohlížel spokojeně i s opovržením. Bylo dobré mít tolik přívrženců, také bylo dobrým znamením slábnoucí moci nového papeže, že jich bylo tolik připraveno přijít na shromáždění, které by starý papež Mikuláš přinejmenším prohlásil za zrádcovské. Přesto, jak se zvyšovaly počty, slábla síla účelu. Tihle muži tady šli za úspěchem. A úspěch jim bude třeba zaručit. Ještě štěstí, že ho měli.
Guntherův kaplan a pomocník Arno končil s hlášením, které měl na jejich žádost přečíst. "Takže," zakončil, "verbování do Lanzenorden konečně stoupá. Oddíly kněží a strážců se vydaly na sever. Mnoho zajatců bylo zachráněno či vykoupeno a posláno domů, mezi nimi i mnoho našich bratří v Kristu, zotročených během let pohany. A zatímco my volně chodíme po pohanských zemích, jejich útoky na nás a naše francké bratry ustaly či zeslábly."
Poněvadž se bojí připlout přes La Manche, pomyslel si ponuře Gunther. Bojí se těch anglických odpadlíků, ne nás. Když začal tleskat, nedovolil, aby se mu pochyby objevily v obličeji. Když potlesk utichl, Arnův spokojený úsměv smazal jiný hlas. Hlas askety Rimberta, arcibiskupa hambursko-brémského a největší sílu stojící za šířením nového řádu.
"Přes tohle všechno," řekl Rimbert. "Přes všechny rekruty a peníze a zachráněné otroky nejsme ke skutečnému cíli řádu o nic blíž. Nenašli jsme kopí, posvátnou relikvii Karla Velikého. A bez ní jsou všechny naše úspěchy jen řinčení činelů. Marné jako stužky na rukávu nevěstky."
Gunther na chvíli zavřel oči, jak ponurý hlas Chraptěl dál, a když je otevřel, viděl, jak se mnohým ve tvářích objevuje strach. Protože když ani svatý Rimbert nevěří vlastnímu dílu, tak kdo by měl?
"Ano," odpověděl Arno a přesunul si papíry. "To je ovšem pravda. Přesto tu mám hlášení od nejodvážnějších oddílů vyslaných na území pohanů, hlášení, které poslal anglický jáhen Erkenbert, silný v síle Hospodina, na rozkaz svého velitele Bruna, syna Reginbaldova."
Při zmínce o Brunovi Gunther kývl a vytvořil tak vlnu úlevy. Dokonce i Rimbert pochvalně kývl a se svou obžalobou nepokračoval.
"Učený Erkenbert hlásí, že on, Bruno a jejich muži pronikli ještě hlouběji do pohanské země, a beze strachu z pronásledování. Zkoušejí každého krále a království, aby zjistili, zda tam nepracuje kopí, a zatím ho nenašli. Nicméně učený Erkenbert říká, že nesmíme zapomínat, že pokaždé, když nic nezjistí, je to i tak informace."

Arno vzhlédl a viděl, že tato myšlenka byla pro většinu posluchačů příliš složitá, takže to zkusil znovu. Mluvil k posluchačstvu přinejmenším teoreticky vzdělanému a mohl si dovolit odvolat se na psané slovo. "Chce tím říci, že pokud má někdo seznam jmen - jako seznam svědků na smlouvě, jména jsou zapsaná pod sebou." Zatím se mu od většiny biskupů a opatů dostalo zmateného přikyvování. "Tak pokaždé, když člověk takové jméno odškrtne, zůstane méně jmen, která je třeba prošetřit. Když člověk odškrtá všechna jména až na jediné, tak to musí být jméno, které hledá. Takže chápete, že i negativní výsledek - i když se nenajde nic - vám něco prozradí."
Toto odhalení provázelo naprosté ticho. Preláti se netvářili nijak přesvědčeně. Nakonec promluvil arcibiskup Rimbert. "Úsilí našich bratří mezi pohany je rozhodně chvályhodné," pravil. "Musíme je podporovat do posledního muže a marky, které dokážeme sebrat." Vyzývavě se rozhlédl po místnosti. "Říkám, každý muž a marka! Přesto přese všechno si nemyslím, že Longinovo kopí, kopí Karla Velikého, kopí budoucího císaře, já si nemyslím, že bude vyneseno na světlo jen rukou člověka."

o o o

Zatímco Brand a Gudmund šli najít zásoby pro plavbu na jih, Shef trávil většinu času potulkami kolem hodně velkého shromáždění v půli cesty mezi krajským soudním dvorem a letním jarmarkem a díval se, jak tihle Norové pracují. Ti z jeho tlupy, kterým se dalo dovolit chodit volně, dělali to samé, ale bylo jich jenom pár - Cuthred neustále zůstával pod stráží a uprchlí otroci neopustili tábor, který Shef nechal označit, jen když šli na veřejné latríny, po skupinkách pod dohledem Branda nebo Gudmunda.
Shef usoudil, že thing je dost zvláštní zvyk. Vlastně se zákonodárné shromáždění ještě nesešlo. Tradiční doba pro gulské shromáždění byla kolem letního slunovratu, do něhož stále chybělo pár týdnů. V této době třicet šest vybraných moudrých mužů z kraje Gula, který tvořily tři fylki, Sogn, Hord a fjordy, bude rozhodovat mnoho právnických případů. Z této oblasti pocházela značná část pirátů, kteří každý rok přes léto vyplouvali k jihu. Proto nebylo zrovna snadné předvolat v létě muže kvůli vraždě, kvůli pohraničním svárům či v případě rozhodování o otcovství, kdy by mohli být, či předstírali, že jsou, pryč. Takže se většinou scházel menší soudní dvůr a obvykle se snažil dojít k nějaké dohodě v dané záležitosti, aniž by věc musela jít před konečné rozhodování moudrých. Zároveň se nepřestávalo obchodovat, neustále připlouvaly a odplouvaly lodě.
Shef žasl nad přehlídkou bohatství. Anglie byla země oplývající pozemky a jídlem, jak si uvědomil za krátkou dobu, kdy jedné její části vládl. Ale do vikinských zemí už dvě generace proudily mince stříbrné a dokonce i zlaté. Zdejší zbohatlíci byli ochotní zaplatit vysoké ceny za přepychové věci, takže stálo za to, aby sem z jihu, kolem pirátů z Rogalandu, připlouvaly dobře vyzbrojené lodě. A v proudu materiálu ze Severu byly přepychové věci, jaké Shef ještě nikdy neviděl. On sám nyní zbohatl na daních z Východní Anglie, jejichž část teď držel Brand na Walrusu jemu k dispozici. Na Brandovo naléhání si Shef koupil plášť s kapuci z nejlepší voděodolné tulení kůže. Kapuce měla lem z vlčích chlupů, na kterých nikdy nenamrzá dech, ani v tom nejstudenějším počasí. Dvoubřitý meč z té nejlepší švédské oceli s jílcem vyřezaným ze zkrouceného rohu nějakého bájného zvířete ze severních moří, které Brand nazýval narval. Spací pytel, opět tulení kůže zvenčí a zevnitř vlna a mezi tím hodně silná vrstva prachového peří severských ptáků. Shef nechtěl utrácet peníze, o nichž neměl pocit, že by mu patřily, nicméně strávil dost nocí třesa se v tenkých šatech a pod tenkou pokrývkou, aby byl rád, že už mu nebude zima. Žasl nad trpělivostí, s níž bylo všechno zboží vyráběno, přemýšlel, jak dlouho trvá chytit a otrhat vzácné kajky, které dávaly nejlepší a nejteplejší peří na světě. Když se však o tom zmínil, Brand se zasmál.
"My je nechytáme," vysvětlil mu. "Na to máme Finy."
"Finy?" Shef takové slovo ještě nikdy neslyšel.
"Nahoře na severu," ukázal Brand, "kde se Norsko a Švédsko přibližují k sobě, za Halogalandem, kde žiju, se svět mění v místo, kde žádný člověk nemůže pěstovat nic k jídlu, žito, ječmen, dokonce ani oves ne. Prasata by tam umřela zimou a krávy se musejí dát na zimu do chlíva. Tam žijí Finové, bez domů, v kožených stanech, toulají se z místa na místo se svými stády sobů. My jim ukládáme daň, Finn-skatt, finskou daň. Každý jejich muž musí každý rok zaplatit tolik a tolik v kůžích, kožešinách a peří. Oni všechen čas tráví lovem a rybolovem, takže s tím nemají potíže. Co nachytají nad daň, to od nich kupujeme a prodáváme kupcům odsud nebo dál z jihu. Králové světa se oblékají do kožešin ze zvířat, co nachytali moji Finové, a taky za to královsky platí! Já to ale nakupuju hlavně za máslo a sýr. Žádný Fin nemůže dojit krávy a žádný Fin nedokáže jen tak projít kolem misky mlíka. Je to dobrý obchod."
Dobrý pro tebe, pomyslel si Shef. To musí být vážně těžce vybraná daň.
Když obchod skončil, Shef odešel na místo, kde se vyřizovaly právní záležitosti. Většinou tu muži jen postávali ve skupinkách, plně vyzbrojení, opírali se o oštěpy, ale celkem pozorně poslouchali, co jejich přátelé či vyzyvatelé říkají, i rady moudrých toho kterého kraje. V Gule panovaly přísné zákony, ale jen málokdo je znal, protože nikdy nebyly zapsány. Bylo úkolem moudrých naučit se ze zákonů, co jenom šlo, nebo i všechny, pokud se chtěli někdy stát zástupci zákona a přednášet jej sporným stranám. Pak se mohli kroutit a handrkovat, snažit se najít zákony vhodnější pro ten který případ, či se prostě snažili zastrašit protivníky, aby přijali lacinou dohodu, ale nikdy by jen tak nepřipustili, že zákon existuje.
Přesto existovaly záležitosti, často se týkaly svedení, znásilnění, cizoložství nebo krádeže ženy, kde byl zákon sice jasný, ale kdy vzplanuly vášně. Ve dvou dnech Shef několikrát zaslechl náhlý křik a řinčení zbraní. Dvakrát odvolali Hunda, aby někoho zašil a obvázal, a jednou odsud odjeli muži se zachmuřenými tvářemi a mrtvolou jednoho z nich přehozenou přes koně.
"Za to někdo vyhoří," poznamenal Brand. "Tady jsou tvrdí chlapi, na chvíli jim to projde. Pak se dají dohromady jejich sousedi, sejdou dolů a místo vypálí. Zabijí každého, kdo se pokusí dostat ven. Nakonec to funguje i na berserky. Jak

praví báseň:

Každý moudrý muž ať za válečníka má s mírou.
Nebo zjistí, když mezi zuřivce vstoupí, že
každý muž najde sobě lepšího."

Druhý den odpoledne se Shef povaloval na sluníčku a díval se, jak Gudmund zuřivě smlouvá o dva soudky soleného vepřového - jeho smlouvací taktiku všichni velmi obdivovali, dokonce i oběti, které přísahaly, že by nikdy neuvěřily, že slavný klášterní lupič dokáže předvést takovou vášnivost kvůli jediné ořezané penci. Pak si Shef všiml, že pozornost diváků začíná opadat, otáčeli hlavy a potom se většina přesunula ke kamenům soudného kruhu. Gudmund se odmlčel, pustil límec obchodníka s vepřovým, praštil s penězi a vydal se za ostatními. Shef si pospíšil za ním.
"Co se děje?" zeptal se.
Gudmund z řečí davu pochopil, oč se jedná. "Dva muži se dohodli vyřídit svou záležitost po rogalandsku."
"Po rogalandsku? Co to znamená?"
"Rogalanďané jsou chudí, donedávna si nemohli dovolit pořádné meče, nosili jen sekáče jako ten, co máš ty, nebo dřevorubecké sekery. Stejně to však mysleli vážně. Takže když se rozhodnou bojovat v souboji, nedělají to ve čtverci označeném větvičkami lísky, ani nebojují formální holmgang, jako jsi kdysi bojoval ty. Ne, oni natáhnou býčí kůži a oba chlapi se na ni postaví. Žádný již nesmí slézt. Pak bojují s noži."
"To nezní moc nebezpečně," podotkl Shef.
"Nejdřív jim přivážou levá zápěstí k sobě."
Místo pro takovéhle souboje bylo v dolíku, takže se muži mohli postavit kolem dokola a dívat se. Shef a Gudmund si našli místo hodně nahoře. Viděli, jak pečlivě rozprostírají býčí kůži, jak přivádějí soupeře. Kněz Cesty pronesl slova, která neslyšeli, a oba muži si pomalu svlékli košile a stáli tam jenom ve spodcích. Každý držel v pravici dlouhý široký nůž, připomínající saxy, které nosili Shefovi Angličané od katapult, tyto však měly rovnou čepel a ostrou špičku - daly se použít k bodáni stejně jako k sekání. Nejdřív jednomu, potom druhému přivázali k zápěstí kožený řemen. Shef si všiml, že má vůli asi tři stopy. Oba muži kousek řemenu zachytili a drželi ho v levé ruce, takže při začátku souboje se jejich levičky dotýkaly. Jeden rváč byl mladý, vysoký, s dlouhými světlými vlasy spletenými do copu na zádech. Druhý byl asi o dvacet let starší, rozložitý a plešatý, tvářil se velice zachmuřeně a rozhněvaně.
"Kvůli čemu to je?" zamumlal Shef.
"Ten mladý udělal jedné jeho dceři děcko. On tvrdí, že to bylo s jejím svolením, otec říká, že ji znásilnil na poli."
"A co říká ona?" zeptal se Shef, když si vzpomněl na podobné případy, které sám soudil.
"Nemyslím, že se jí někdo ptal."
Shef otevřel pusu, aby se zeptal dál, ale uvědomil si, že je příliš pozdě. Kněz znovu promluvil, vyslovil obřadní žádost o přijetí dohody, což nyní nebylo možné bez hanby. Oba soupeři zavrtěli hlavou. Muž zákona opatrně ustoupil z býčí kůže a dal znamení.

Oba soupeři se okamžitě pohnuli a skočili na sebe. Otec bodl, ještě když soudce hýbal rukou, bodl nízko pod spojené ruce. Mladík však zároveň pustil řemen a odskočil na dosah řemenu.
Otec také pustil řemen a chňapl po něm o kus dál, blíž k protivníkovu zápěstí. Kdyby se mu ho podařilo zachytit, mohl by si mladíka přidržet, nepustit ho dál, možná si ho i přitáhnout a bodnout na tělo. Ale aby se člověk dostal ke smrtelné ráně soupeři na tělo, musel se sám odhalit jeho ráně. Při tomhle druhu souboje je snadné zabít nepřítele. Pokud vám nevadí poskytnout mu příležitost vás zabít.
Starší muž řemen nechytil, mladší odskočil z cesty a držel se na kraji kůže. Náhle se natáhl dopředu a sekl soupeře přes paži. Když se objevila krev, ozval se výkřik, zraněný jen ohrnul nos.
"V téhle hře je snadné druhého škrábnout," poznamenal Gudmund. "Ale škrábnutí to nevyřeší. Ztráta krve ano, pokud to trvá déle - ale to nikdy netrvá."
Boj získal jakýsi vzor, jeden muž se pokoušel přiblížit, bodal pod spojenýma rukama, trhal a chňapal po řemeni, který je spojoval. Druhý si řemenu nevšímal, držel se z dosahu a rychle sekal po pažích a stehnech, ale dával si pozor, aby první muž jeho nůž nezachytil.
Udělal to o jednou navíc. Plešatý otec, krvácející z tuctu menších ran, zachytil další vysoko na levém bicepsu. Chytil stahující se ruku, ruku s nožem, svou připoutanou levačkou. Začal rukou prudce kroutit a křičel něco, co Shef přes hluk davu nezachytil. Svůdce se ohnal levou rukou a zoufale se snažil zachytit ruku s nožem druhého muže. Starší muž se však zkroutil, držel nůž dál od těla, mimo dosah, předstíral bodnutí nízko, pak vysoko a celou dobu kroutil mladšímu rukou, za niž ho držel.
Mladší muž neměl žádnou naději, a tak vyskočil, pokusil se chytit stehna druhého nůžkovým sevřením a aspoň ho vyvedl z rovnováhy. Když spolu oba padali na zem, Shef spatřil vytrysknout krev, slyšel vydechnutí, jak diváci okolo přestali zadržovat dech. Soudce přistoupil a muže roztrhl. Shef viděl jeden nůž trčet z hrudi mladého muže. Když převrátili druhého, viděl jílec druhého nože vyčnívat z oka staršího muže.
Ženy vyvřískly a rozběhly se kupředu. Shef se obrátil ke Gudmundovi, připravený pokárat systém, kdy žena ztratí zároveň manžela i otce, dítě otce a děda. Slova mu však odumřela v hrdle.
Do dolíku scházel Cuthred se štítem v jedné a mečem v druhé ruce. Za ním se courali Fritha a Osmond a Udd o krok dva zpět, všichni nesli kuše, ale vypadali úplně bezmocně. Když se Shef začal prodírat dopředu, uslyšel šíleného Cuthreda řvát ve špatné norštině.
"Břídilové! Nicky! Musí je svázat, aby neutekli. Držet muže, aby ho posekali. Proč nebojujete s Angličanem, co má ruce

volné. Jedna ruka svázaná, nemáte šanci. Paroháči, čubčí synové! Ty, ty tam."
Od úst mu odletovala bílá pěna a kruh lidí kolem něj se neustále rozšiřoval, takže zůstal sám se dvěma mrtvými u svých nohou. Cuthred se podíval dolů a náhle po jednom sekl, takže mrtvému rozsekl obličej. Začal dupat a funět, byl připravený zaútočit na celý dav.
Shef k němu došel a počkal, až se mu v šílených očích objeví poznání. Přicházelo pomalu.
"Oni nebudou bojovat," řekl Shef pomalu. "Musíme si najít lepší čas. A udeřit mrtvolu je hnusné, Cuthrede. Hnusné pro ordwigu, herecempu a frumgara, jako jsi ty, králova bojovníka. Počkej si na Ragnarssony, na ty, co zabili tvého krále Ellu."
Cuthred se při té řádce uctivých oslovení, která si všechna vysloužil jako kapitán stráže northumbrijského krále, šklebil. Podíval se na svůj zakrvácený meč, na mrtvolu, kterou sekl, odhodil zbraň a začal se otřásat vzlyky. Udd a Osmond ho chytili za ruce a odváděli ho pryč.
Shef si setřel pot z čela, otočil se a uviděl rozčilený výraz soudce souboje, zákoníka.
"Mrzačit mrtvé tělo," poznamenal Nor, "je trestné podle "
"My zaplatíme," pravil Shef. "Zaplatíme. Ale někdo by měl zaplatit za to, co se stalo tomu živému."

o o o

Příštího rána stál Shef na úzké lávce vedoucí na Brandovu milovanou a ceněnou loď, na Walrus. Gudmundova Seamew už byla naložená a kolébala se ve vodě o dvacet yardů dál. Přes nízký bok vyhlížela řádka mužů. Nakládání lodí nebylo snadné. Každá měla na obou stranách osmnáct vesel a obvykle tvořilo posádku čtyřicet mužů. K tomu bylo zapotřebí přidat Shefa, Hunda, Karliho a Thorvina, osm mužů od katapult, čtyři ženy, které zachránili z Drottningsholmu, Cuthreda a zástup uprchlíků, které přilákali cestou přes Uppland a Sogn - celkem asi třicet lidí, což bylo hodně na mrňavé prostory dvou úzkých lodí.
Teď tu však nebyli všichni. Lulla, Fritha a Edwi z osádky katapulty chyběli. Ztratili se snad? Nebo je schovávali někde v osadě, aby je prodali do otroctví, nebo kvůli pomstě či dokonce oběti? Při pomyšlení, jak jeho muže věšejí na posvátné stromy nějakého zapadlého městečka, Shefovi došla trpělivost.
"Vylož všechny chlapy," křikl na Branda. "Ty taky, Gudmunde. Dohromady máme stovku chlapů. Projdeme tohle místo a obrátíme naruby každý stan, dokud nám naše muže nevydají. Každý, komu se to nebude líbit, dostane šipku z kuše do břicha."
Shef si uvědomil, že Cwicca a ostatní nereagují s nadšením, které by byl očekával. Nasadili apatický výraz, což bylo vždycky znamení, že vědí něco, co se neodvažují prozradit.
"Tak dobrá," řekl Shef. "Co se s těmi třemi stalo?"
Osmond, jenž obvykle mluvil, když došlo na potíže, promluvil i nyní: "Je to takhle," ozval se. "Procházeli jsme se tady, někteří z nás, prohlíželi jsme si věci. A oni tady mluví jenom o katapultách a kuších a tak. Hodně o nich slyšeli, nevědí, jak fungují. Tak jsme jim přirozeně řekli, že víme všechno o katapultách, a co se týče kuší, no, tady Udd je vlastně vymyslel. Tak oni řekli - a to už nám všem koupili něco k pití - oni řekli: 'Velice zajímavé, víte vy, co se děje dole na jihu?' 'Ne,' řekli jsme my, docela přirozeně, poněvadž jsme to nevěděli. Tak oni řekli "
"Dělej!" zařval Shef.
"Že zaplatí hodně peněz za zkušený chlapy od katapult, chlapy, co vědí, jak je postavit a střílet z nich. Hodně peněz. Myslíme si, že Lulla, Edwi a Fritha se rozhodli to vzít."
Shef chvíli jenom zíral, nevěděl jistě, jak má reagovat. Ty muže osvobodil. V Anglii už jim patřil kus půdy. Jak mohli odejít a sloužit jinému, opustit svého pána? Byli to však svobodní muži, protože je osvobodil
"V pořádku," řekl. "Zapomeň na to, Brande. Osmonde, vy ostatní, děkuju, že jste zůstali. Doufám, že na tom nebudete tratit. Tak na palubu a vyplujeme. V Anglii budem za dva týdny, sešle-li nám Thor vítr."
Což neudělal, aspoň ne okamžitě. Celou cestu fjordem od místa, kde se Gula stýkala se Sogn, na otevřené moře pluly obě lodě stále proti silnému větru. Díky přetížení, lidem i nákladu byly hodně nízko na vodě. Brand nechával veslaře odpočinout, střídal je s pasažéry.
"Obeplujeme ten výběžek," poznamenal. "Pak budeme mít vítr v zádech, můžeme přestat veslovat a vyplout k jihu pod plachtami. Co je to před námi?"
Za útesem zasahujícím do moře, strážícím gulský fjord, o necelé půl míle dál, se objevila loď. Zvláštní loď, nevypadala jako obchodní nebo rybářské plavidlo, kterých už minuli dobře půl tuctu. Modrobíle pruhovaná plachta se napínala ve větru a ze stěžně vlál plamen, mířil k nim, takže pořádně neviděli figuru, jen když látku zachytil závan větru. S tou plachtou nebylo něco v pořádku. Něco nebylo v pořádku s její velikostí.
"Thor nám pomáhej," pronesl Brand u kormidla. "To je jedna z Halvdanových lodí strážících pobřeží. Ale má dvě plachty. Má dokonce dva stěžně. Ještě jsem něco takového nikdy neviděl. Proč to všechno dělali?"
Shef bystrým okem zachytil figuru na praporci, byla to sama Chamtivá šelma.
"Obraťˇ," nařídil. "Dostaň nás odsud. To je královna Ragnhild. A určitě to s námi nemyslí dobře."
"Je to velká loď, ale my jsme dvě na jednu, můžeme s ní bojovat "
"Obraťˇ," zaječel Shef, když si všiml něčeho na pohybech mužů na palubě.
Brand si toho všiml taky a otočil Walrus tak rychle, až to veslaře srazilo z lavic. "Pravobok dozadu," zařval. "Zaberte zpětně. Teď společně. Opřete se do toho. A spustit plachtu, vy tam, na palubě, pomozte mu, Narre, Ansegeire. Gudmunde " Jeho hlas se nesl přes vodu ke společníkovi, který byl o Čtvrt míle dál.
Shef pozoroval pronásledující loď, a jak ostatně čekal, viděl, jak vybočuje. "Na můj pokyn, otoč ji prudce na pravobok," řekl tiše. "Teď."

Walrus se rychle otočil. Zároveň Brand zařval na posádku, aby zvedla vesla, takže loď plula jen pod plachtou. Vesla společně vyjela z vody. Ve vzduchu to zahučelo, tři veslaři vypadli z lavice, přistáli na břiše a nadávali a sténali. Do vzduchu vyletěly kusy vesel a s cáknutím dopadly do vody. Kámen je prorazil těsně nad listem, zasáhl vodu a odrazil se z vlny na vodu, než se potopil.
"Mluvili o tom, že si jeden pořídí," řekl Brand. "Ale tvrdili, že nikdy nevydrží ten náraz. Museli ji uvnitř úplně předělat spolu s těmi stěžni."
"Kdo je ale u mezka?" zeptal se Shef a neustále se díval na loď za nimi, která se je snažila dohonit, přičemž dával pozor na každý další manévr, kterým by se mezek dostal do správného směru. Naštěstí nyní byly lodě za sebou a Ragnhildini muži nemohli střílet přes bort. "Moji odpadlíci? Ale odkud by je vzali?"
"Cesta se velmi zajímala o všechno, co jsi dělal," ozval se Thorvin, stojící za Brandem. "Postavili kopie všech strojů, cos vyrobil. Valgrim mohl nechat postavit mezka a najít osádku. Někteří jeho přátelé jsou Njördovi kněží, ti by věděli, jak upravit loď. Co budeme dělat? Vrátíme se zpátky do fjordu Gula a budeme doufat, že je přepereme na pevnině."
Shef opět napjatě sledoval činnost na přídi pronásledující lodi. Když se obracela přídí, aby mohla vystřelit, ztratila na ně, a nyní obě lodě pluly pod plachtami. Walrus a její sesterská loď získávaly s každou vlnou náskok. Lodě začaly půl míle od sebe. Teď to rozhodně bylo víc. Ale dokonce i na tuto vzdálenost Shef jasně rozeznával vysokou postavu, vysokou ženu na přídi lodi, dlouhé vlasy jí vlály ve větru. Pronásledovala ho Ragnhild. Dohoní ho, protože ať poplují seberychleji, fjord neměl druhý východ. A na přídi teď rozhodně dělali něco divného. Mohli postavit mezka tak, že nemusí být upevněný nízko a uprostřed lodi?
Za Ragnhild se objevilo světlo, oheň, silný žár, jasně plápolal. V té chvíli Shef poznal, co muži kolem ohně dělají. Ještě nikdy neviděl nabíjení katapulty zepředu, ale tohle dělali - vlastně už skončili a odskočili dozadu, aby střelec viděl, přesně jako Cwiccova osádka. Nebyl to mezek, ale jeden z velkých vrhačů střel, jejž použil, aby zabil Ellu a zničil vojsko Ivara Ragnarssona.
Náraz pod jeho nohama, až se zapotácel. Okamžitě bylo cítit hořící dehet a dřevo. Brand chraplavě křičel, loď sebou škubla, když odskočil od kormidelního vesla, aby se podíval přes bok. Pak Shefa odstrčili muži, přibíhající z paluby s vědry, zoufale se snažili dosáhnout až k hladině, nabrat vodu a vylít ji na hořící šíp, který se zarazil do Walrusu. Projel prknem asi tři stopy od Shefovy nohy, plameny se šířily na břevna a prkna.
"Použijte pitnou vodu!" hulákal Brand. Těch pár kapek mořské vody, které jeho posádka vytahovala z vln, jež byly téměř mimo dosah, na smůlu a dehet na hlavici střely, vražené mezi prkny, neměly moc velký účinek. A oheň se šířil.
Jestli chytí plachta Od sudu s vodou u stěžně přiběhl muž, zakopl a upadl a vědro odletělo do podpalubí. Ostatní zaváhali, nemohli se rozhodnout mezi mořem těsně mimo dosah a sudem s vodou příliš daleko.
Cuthred skočil z místa na přídi. Nikdo se ho neodvážil požádat, aby taky vesloval. Měl v ruce sekeru. Postavil se nad zápalný šíp, prosekl křehkou obšívku Walrusu, sehnul se přes bort a posunul šíp tak, že hořící hlavice vyčnívala kus z boku. Znovu se napřáhl, jedinou ranou šíp přesekl. Sebral oddělenou hlavici, nevšímal si plamenů, které mu olizovaly paži, a hodil dřevo přes palubu. Když se Cuthred, s ohrnutými pysky, otočil k Brandovi, Shef si uvědomil, že loď za nimi znovu odbočila.
Válečný stroj, pomyslel si znechuceně. Obrací se příliš rychle. Dokonce i odvážnému muži se chce zastavit a zakřičet: "Počkejte, až budu připravený!" Bezmocně se díval, jak k nim znovu letí kámen, opět zdánlivě přímo na něj, ne na loď, ale osobně na něj, míří mu na žebra, aby promáčkl křehké kosti a rozdrtil srdce.
Kámen dopadl do vody o třicet yardů za lodí, odrazil se jako žabka, ještě jednou, a zasáhl Walrus jako kladivo těsně před kormidelním veslem. Prkna se prohnula, veslařskou lavici to vyrvalo ze zasazení, do lodi se hrnula zelená voda. Byla to ale jenom díra, loď nebyla úplně zničená, jako kdyby kámen zasáhl kýl či úchyt stěžně.
Předtím jsi byl král, říkal si Shef. Teď o tobě říkají, že jsi nadkrál. A co děláš? Krčíš se. Čekáš na pomoc od šílence. Takhle se vůdce nechová. Už jsi na dálku pár lidí zničil. Ale nikdy tě nenapadlo, jak by ses choval, kdybys byl na druhé straně všech těch strojů.
Shef se vrátil na záď a nechal ostatní, aby zalátali díru. Ragnhildina loď se jich stále držela a muži natáčeli stroje, připravovali se k další ráně. Dřív nebo později je museli potopit, jakmile se naučí vydržet, dokud nebudou na dostřel.
Mezitím se pod plnými plachtami dostali zase na původní vzdálenost. Shef dole u přístavu viděl dav, který je pozoroval. A těsně před ním ležel ostrov, Gulaey, ostrov Gula, na němž se v minulých letech scházel thing. Shef si prohlížel úzký kanál mezi ostrovem a pobřežím, zvažoval velikost Halvdanovy válečné lodě, vzpomínal na trik, který mu provedl Sigurd Hadí oko. Nemyslel si, že by na to skočil zkušený vikinský kapitán.
Chytil Branda za rameno a ukázal. "Propluj támhle tudy."
Brand se chtěl hádat, ale když v Shefově hlase rozpoznal naprostou jistotu, zase zavřel pusu. Mlčky se opřel o veslo, zamířil mezi skály a důrazně zamával na Gudmunda, aby je následoval. Po chvíli se odvážil a řekl: "Za chvíli ztratíme vítr."
"V pořádku." Shef sledoval loď za nimi. Jak tak čekal, změnila směr. Nesledovala je. Obepluje ostrov zleva, jako ho oni obeplují zprava. Bude mít vítr v plachtách, podrží si rychlost a předhoní obě lodě, které pronásledovala, zničí je hezky zblízka. Kapitán si nejspíš myslel, že nepřátelé chtějí přirazit ke břehu a uniknout pěšky. Ragnhild určitě myslela i na tohle.
Za chvíli ale mezi nimi bude ostrov.
"Na můj pokyn," řekl Shef tiše, "skasáme plachtu a co nejrychleji poplujeme zpátky. Pak to bude veslařský závod. S tak velkou lodí a váhou navíc musíme vyhrát."
"Pokud jenom nezůstane sedět a nepočká na nás. Pak budeme veslovat přímo k balistě jenom padesát yardů daleko."
Shef kývl. "Obraťhned."
Walrus a Seamew se obrátily společně a muži, v naprostém tichu, začali veslovat zpátky. Shef si uvědomil, že slyší jen

šum hlasů na břehu o sto yardů dál. Doufal, že jejich namířené prsty jeho plán neprozradí. Brand měl pravdu. Tohle bylo, jako když se dvě děti honí kolem kuchyňského stolu. Pokud se pronásledovatel prostě zastavil, ten, kdo se otočil a běžel zpátky, narazil přímo do něj. Shef si nemyslel, že by se pronásledovatel zastavil. Věděl, že bez ohledu na kapitána té lodi velí Ragnhild. Ona se nezastaví, aby se zamyslela. Chtěla ho uštvat. Kromě toho viděl muže za zábradlím, mávali zbraněmi a křičeli. Získali stroje, ale zatím ještě nemysleli jako válečníci od strojů. Jejich instinkt a výcvik jim velel dohnat a přeprat, prorazit řadu silou a vahou. Ne sedět na zadku a střílet z dálky, využívat dosah zbraně.
Když Walrus vyplul z kanálu a zamířil zpátky cestou, kterou připlul, Shef se ohlédl přes rameno. Naplnila ho úleva. Halvdanova loď se hnala kolem ostrova a příliš pozdě si uvědomila, co se stalo, takže teprve teď zpomalovala, ozývalo se pleskání skasávaných plachet. Taky se otáčela dost neobratně. Posádka a kapitán očividně ještě nepromysleli potíže dvoustěžňového vystrojení. Byli asi míli daleko a neměli šanci je dohonit. Brandovi veslaři se již opírali do vesel plnou váhou, jeden zpíval a ostatní opakovali refrén pokaždé, když se napřeli do vesel. Tři muži přitloukali prkna a tuleními kůžemi a plachtovinou ucpávali díry. Cesta na otevřené moře a na jih byla opět volná.
Karli uchopil Shefa za ruku a ukázal dopředu. Z přístavu jim vstříc vyplouval člun s jedním veslařem.
"To je Fritha," řekl. "Musel si to rozmyslet."
Shef se zamračil, pak se vrátil na příď a popadl provaz. Když se Walrus dostal na úroveň člunu, přehodil provaz přes bok a viděl, jak ho Fritha chytil. Nesnažil se přirazit se člunem, prostě ho opustil, pustil vesla a zhoupl se dopředu, namočil se po pás ve vodě, než se dostal k boku Walrusu. Shef ho chytil za límec, vytáhl ho na palubu a pak se na něj hrozivě zadíval.
"Co se stalo? Nezaplatili ti včas?"
Fritha lapal po dechu a snažil se vyškrábat na nohy. "Ne, pane. Musel jsem ti to říct. Gula je plná novinek. Před tamtou připlula loď. Věděli jsme, že královna Ragnhild připluje, dřív než ty. Ale na tý lodi říkali ještě něco jinýho. Jak plula podél pobřeží, ona - královna - říkala v každém přístavu, že jestli jí unikneš, zaplatí za tvou hlavu odměnu. Velkou odměnu, celý svý dědictví. Teď tě hledá každej pirát v Rogalandu. Podél celýho pobřeží. Je to dvě stě mil."
A Rogalanďané jsou chudí, uvědomil si Shef, avšak svoje věci myslí vážně. Podíval se na Thorvina.
"Zdá se, že cesta na jih je zavřená. Nakonec po tom všem budu muset být tím, co přichází ze Severu."
"My mluvíme," řekl Thorvin. "Ale bohové nám vkládají slova na jazyk."

Kapitola 20

"Určitě po nás půjdou," řekl Brand. Držel v ruce tulení ploutev a pečlivě okusoval maso z kostí a hlasitě vysával tuk z kůže. Nakonec zbytek zahodil do moře. Jako by ho to napadlo až pak, pečlivě si otřel umaštěné ruce do plnovousu, vstal a zadíval se k loděnicím Hrafnsey, svého ostrovního domova. Přes rameno křikl: "Ale oni nás nenajdou. A pokud ano, my je uvidíme první."
Shef se podíval na odcházejícího Vikinga. Brand mu dělal stále větší starosti. Shef ho znal už skoro dva roky, ale ani na chvíli ho nebylo možné považovat za vzor dvorské etikety. Nicméně podle rozhodně nízkých norem vikinských vojsk se choval docela normálně: drsně, násilnicky a hlučně, byl však rovněž schopen jemnějších citů a dokonce i přetvářky. Na svatbě Alfréda a Godivy se Brand opravdu předvedl. Když Shef dorazil do Kaupangu, Brand ukázal velmi uvěřitelné ztělesnění dvořana vítajícího ctěného krále. Vždy byl čistý a na hygienu v táboře dohlížel velmi důsledně. Jak lodě pluly stále dál na sever, hnaly se podél zdánlivě nekonečného norského pobřeží s větrem v zádech, rozeklaný břeh měly neustále po pravoboku a mezi sebou a Atlantikem na levoboku změť útesů a ostrovů a skalisek, která se objevovala za odlivu, Brandovo chování se měnilo k horšímu. Stejně tak jeho přízvuk i přízvuk Halogalanďanů z jeho posádky. Vždycky mluvili divně ve srovnání s ostatními Nory. Jak se blížili k věčnému ledu, jejich přízvuk sílil, mluvili drsněji a zřejmě si začínali libovat též v oleji a mastnotě. Příděly chleba pojídali namočené v tulením tuku a sypali si na něj sůl. Ryby, které nalovili, jedli syrové, občas ještě živé. Shef viděl, jak jeden muž vytáhl z moře na udici sledě a okamžitě se do něj zakousl, i když se mu ještě ryba mrskala v rukou. Jednoho dne Brand skasal plachtu a pozorně hledal územní značky. Nakonec zamířil ke břehu. Jeho posádka začala jásat, ještě než člun vůbec dorazil ke břehu. Muži vyběhli na pláž k hromadě kamení a okamžitě ji začali rozebírat a kopali v písku pod ní. Zápach, který odtamtud vycházel, přinutil Shefa a anglickou posádku couvnout do bezpečné vzdálenosti, kde se k nim připojil Gudmund a jeho Švédové ze Seamew, pro jednou v dokonalé shodě s Angličany a proti Norám.
"Co z Helu to tam máte?" zařval Shef z bezpečí u ohně, kde mu do chřípí stoupal kouř ze dřeva.
"Shnilá žraloci játra," křikl Brand v odpověď. "Zakopali jsme je, aby se trochu odležela. Chceš kousek ochutnat?"
Švédové a Angličané couvli po pláži jako jeden muž o dalších padesát yardů. Následoval je chechtot a pokřik: "Je to zdravé! Zahání to zimu! Kousni žraloka a on nemůže kousnout tebe!"
Když se dostali do Hrafnsey, věci se ještě zhoršily. Ostrov samotný měl asi pět mil na délku a dvě na šířku a byl poměrně plochý. Na většině se dalo pást nebo dokonce zorat pole. Ležel proti nejopuštěnějšímu pobřeží, jaké kdy Shef viděl - mnohem pustšímu a zubatějšímu než dokonce norské hory spadající k fjordu pod Oslo. I když bylo po letním slunovratu, všude ležel sníh. Hory spadaly rovnou do ledové vody, jen tu a tam se na římse nebo plošině, zdánlivě zcela nepřístupné od vody i z vrcholku hor nahoře, objevil záblesk něčeho zeleného. Shefovi už několik dní připadalo nemožné, že by někdo v takové zimě dokázal přežít a najít tu něco k jídlu. Přesto se Brandova posádka rozptýlila po kamenité divočině jako voda po písku. Muži vytahovali na vodu pramice se dvěma a čtyřmi vesly či malé čluny s plachtou. V každém fjordu zřejmě byl statek nebo alespoň chýše či shluk srubů s kamennými zdmi a drnovou střechou. Shef si uvědomil, že ačkoliv tito lidé pěstují oves a ječmen, kde to jen šlo, popravdě jsou hlavně masožravci. Mrazivé

vody překypovaly rybami, které bylo snadné naložit na zimu do soli. Všude se také povalovali tuleni, soutěžící s lidmi o ryby, a tudíž dvakrát cennější kořist. Bylo možné vypustit kozy, aby se v horách pásly samy. Tihle Norové z dalekého Severu si nesmírně cenili mléka a másla, syrovátky, podmáslí a sýra, v létě dvakrát denně dojili všechna svá zvířata, ovce i kozy, a schraňovali vše, co okamžitě nespotřebovali. Opravdu žili v bohaté krajině, i když vypadala jako samá skála. Aby tady však člověk přežil, potřeboval zvláštní vlastnosti. Někteří z Brandových mužů vzali Karliho, jenž vyrostl na rovině v Menších marších, a pár Gudmundových chlapů sbírat vajíčka, která se během rozmnožovacího období ptáků nacházela ve velkém množství na každém útesu a skalisku. Po půldni se vrátili bezmocní smíchem a s přehnanou opatrností dopravili cizince, bledé jako plátno, na pobřeží. Pouze člověk bez nervů a bez závratí mohl po těch útesech šplhat a opírat se pouze o špičky prstů na rukou i na nohou. Do Hrafnsey se muž nemůže přiženit, vysvětlil Brand Shefovi, dokud se nevyšplhá k jistému kameni dvě stě stop nad rozeklanými skalisky u vody, neudrží se na něm - protože tento kámen se ve větru pohybuje - nakloněný přes okraj, nedotkne se špiček prstů a nevymočí se do příboje dole. Naposledy někdo uklouzl za časů jeho děda. Strach z pádu z Brandova rodu i z okolních rodů zcela vymizel.
Díky tomu nebylo zrovna snadné s Halogalanďany vyjít. Shef si od začátku lámal hlavu, jak se odsud dostanou. Pak si dělal starosti jak, pokud se odtud nedostanou - a Brand byl zřejmě ochoten spíš klidně čekat na útok než se pokusit o protiútok či se nepřátelům vyhnout - přežijí zimu, když je tu nyní tolik hladových úst a neužitečných rukou, Angličanů a Švédů, kteří nedokázali harpunou ulovit tuleně, vyšplhat na útes nebo spolknout zakopaná játra ohromných žraloků. "Nachytáme víc ryb," bylo všechno, co Brand řekl. Zřejmě si s ničím nedělal starosti, byl spokojený, že se dokázal vrátit do svého cizího domova, a plánoval jen, jak vybrat daň od Finů.
Shef měl kromě s Brandem ještě spoustu dalších starostí. Honily se mu hlavou, když ležel vzhůru za krátkých soumraků severského léta. Například za dlouhé plavby podél pobřeží k severu měl čas promluvit si s celou svou posádkou, s Cwiccou, Hamou, Uddem, Osmondem a ostatními, kteří se všichni během doby, kterou strávili v Gule, snažili sebrat tolik klepů, kolik jen bylo možné. Norové, přicházející do Guly na thing, byli překvapivě dobře informovaní - ačkoliv to nebylo zase tak překvapivé, když si člověk vzpomněl na to, kolik zboží a zbraní projde jejich zemí. Když si Shef dal dohromady všechno, co muži řekli, uvědomil si, že jeho činy měly na skandinávské země mnohem větší dopad, než by si byl pomyslel. Celý norsky mluvící svět ožil zájmem o nové zbraně, které porazily Franky a Ragnarssony. Proto se za skutečné odborníky nabízely vysoké ceny. Námořní bitva u ústí Labe se také probírala do všech podrobností a plány na vybavení lodí katapultami a balistami velmi pokročily. Někteří lidé říkali, že už nemá smysl provádět loupežné výpravy na jih, dokud Norové nebudou mít nad svou anglickou kořistí zase navrch.
Také sílilo očekávání o tom, co provedou Ragnarssonové. Podle Osmonda, nejpřesněji zpraveného informátora, měli lidé rozhodně pocit, že Ragnarssonové budou muset něco podniknout. Neuspěli v Northumbrii, nepodařilo se jim pořádně pomstít svého otce. Ztratili jednoho z bratří a taky se jim nepodařilo ho pomstít. Neuspěli na začátku velké výpravy na jaře, dokonce se jim nepodařilo koupit muže, kterého považovali za původce všech svých nesnází, když stál na prodej na špalku pro otroky. Ten příběh je dobře znám, vykládal Osmond, a muži se otevřeně smějí, když ho slyší. Moudří muži mají pocit, že Ragnarssonové musejí něco udělat. Ještě před rokem bylo dobře známo, že Sigurd Hadí oko chce dosadit své bratry na anglický a irský trůn a pak se vrátit a s jejich pomocí sjednotit celé Dánsko pod svou vládu, jako tomu nebylo od časů bájných Skjöldungů. A co o něm říkali teď? Že nedokázal chytit muže na písčině ve stoupajícím přílivu. Mnozí se smáli, opakoval Osmond, ale jiní říkali, že si člověk muže být jistý jednou věcí: Ragnarssonové se vrátí z loupežné výpravy ve Skotsku připravení k nějakému zoufalému úderu. Rozumní dánští králové zakázali svým poddaným vydávat se na loupeže do ciziny a svolávali flotily a vojska k obraně domova.
A také se začínali hýbat křesťané. O tomhle řekl Shefovi nejvíc Thorvin, který vloni tolik jásal při pomyšlení na křesťanské krále povolávající poutnické misionáře. Nyní, říkal, to začíná vypadat, jako by odměnu získala drahá strana. Přicházelo k němu jedno hlášení za druhým o podivném chování na trzích a na shromážděních thing na jihu skandinávských zemí. Křesťanští kněží nejenže přicházeli, aby získali konvertity, jako to dělali celá desetiletí, mezi otroky a chudáky a venkovskými ženami, přičemž se jim obvykle dostalo posměchu a na oplátku zotročili je. Nyní přicházeli nafoukaně a se stráží, urážku opláceli urážkou a násilí násilím a vykupovali svoje lidi. A kladli otázky. Otázky týkající nájezdu na Hamburk před šestnácti lety. Otázky týkající se králů. Zapisovali si odpovědi. Nesnažili se zachraňovat duše, ne, něco hledali. Thorvin slyšel zvlášť, a bylo to pronášeno s hlubokým obdivem, o muži jménem Bruno.
Tady však dokázal Thorvinovi říci Shef, co viděl na trhu v Heddeby, a o rozhovoru, který měl poté. Překvapilo ho ne to, že Bruno udělal na Vikingy dojem - každý stejně rychlý a obratný jako on by měl ve vikinském světě přirozeně úspěch - ale to, že Bruno z Heddeby pokračoval do země Švédů, do Smalandských hrabství a dvou gotlandských provincií jižně od velkých švédských jezer.
Thorvin mu řekl zvlášť jednu věc, kterou nevěděl. "Věděl jsi, proč se tolika z nás říká Eirik?" zeptal se Thorvin. "To kvůli Eiriksgata, nebo spíš Ein-riks-gata. Cestě vladaře. Povídá se, že žádný člověk se nemůže stát králem všech Švédů, dokud neprocestuje všechny provincie. Pravý král musí přijít ke každému thingu a prohlásit se králem před každým shromážděním a překonat každou výzvu. Teprve když král dokáže tohle všechno, může být králem všech Švédů."
"A kdo byl poslední král, který tohle dokázal?" chtěl vědět Shef, když si vzpomněl na to, co mu před pár měsíci řekl Hagbard o tom, jak se člověk stane králem, i kdyby to byl jen král Východní kotliny nebo fjordů nebo, jak řekl Shef posměšně, Sousední hromady hnoje nebo Dalšího chlíva.
Thorvin našpulil rty a pomalu potřásl hlavou, vzpomínal na historii tak starou, že byla téměř mýtem. "Možná král Ali," řekl nakonec. "Ali Šílený, strýc krále Adilse. Švédové říkají, že to byl král všech Švédů včetně Gotlandu a Skaane. Ale nemohl ty země udržet dlouho - jeho synovce zesměšnil na Fýriských polích král Hrólf. To znáš. Sám jsi to viděl," dodal a připomněl Shefovi jedno jeho vidění.

Shefovi se čas od času zdálo, že širokoplecí Bruno se potuluje po Skandinávii, jako by se sám chtěl řídit Einriksgata a nadělat ze všech křesťany silou shora, místo aby se snažil o obrácení na víru zdola. Pokud ano, tak by vítězství křesťanů na Severu smazalo vítězství Cesty v Anglii s Východní Anglií a Alfrédovým královstvím, ba bylo by to ještě horší. Neuměl si představit, že by se to opravdu stalo. Přesto ho žralo, že nemá žádné zprávy, žádné další zprávy, jakmile si přežvýkal poslední kousek výživy z toho, co mu muži ohlásili. Žralo ho to ještě víc, že byl tady na samém konci obydleného světa, zatímco se v jeho středu odehrávaly velké události. Zahnali ho do země ptačích vajíček a žralocích jater, zatímco na jih pochodovala vojska.
A vojska opravdu pochodovala a flotily manévrovaly. Zatímco Shef a jeho muži stáčeli provazy a štípali dřevo, stavěli katapulty, mezky i balisty, aby pokryli všechny možné přístupy od moře do Hrafnsey pro případ, že by Ragnhild zaútočila, Ragnarssonové se vrhli jako mrak na Menší marše a ostrovy severního Fríska, král Hrorik zoufale sháněl rekruty, prosil a sbíral zásoby pro případ obléhání Heddeby. Arcibiskup hambursko-brémský, asketik Rimbert, dostával stále vážnější informace od svých agentů na Severu, zdvojnásobil oddíly rytířů řádu posvátného kopí a poslal je na vlastních lodích přes Balt, to vše za nadšené podpory svých bratří v Kolíně, Mohuči a Trevíru i dalších. Frančtí potomci Karla Velikého se hádali a soupeřili o nástupnictví po Karlu Holém, přičemž nový papež - papežík, jak mu lidé říkali - podporoval chvíli jednoho, pak druhého. A v čase nečekaného míru Godivě rostlo v lůně dítě, zatímco její manžel přijímal deputace mnoha anglických hrabství bez vládce, která se chtěla připojit k tomu, co viděli jako nový zlatý věk bez církve i pohanů.
Shef však čekal na události, nikdo netušil, kde je, a svým pocitům ulevoval jen neutuchající prací v kovárně a mezi svými kolegy řemeslníky.

o o o

Cwiccova skupina se snažila vyrobit v létě zimní víno. Silný nápoj, jejž dostali v Kaupangu, na ně udělal nesmírný dojem, a v Gule se jim podařilo složit se na malý soudek. Pití již bylo pryč, ale oni měli spoustu času a Udd jim vysvětlil svou teorii.
"Se zimním vínem provádějí tohle," poučoval, "zmrazí v něm vodu, takže to, co zůstane, je silnější."
Všichni přikyvovali a souhlasili.
"No, a pára je voda." Kvůli tomuhle došlo k nějakým dohadům, ale všichni viděli, jak z vlhké půdy stoupá pára či jak se pot mění v páru, když ukápne na rozžhavené železo. "Takže když tohle pivo zahřejeme, až se ztratí všechna pára, dostaneme z něj vodu, stejně jako kdyby to zmrzlo. Nebude to zimní víno. Bude to něco jako letní pivo."
"Ale bude silnější," řekl Cwicca, jenž si to chtěl ujasnit.
"Správně."
Muži dostali necky piva - většina ubohého ječmene, vypěstovaného v Hrafnsey, šla do piva místo do chleba - polovinu nalili do největšího měděného hrnce, který si mohli půjčit, a zahřívali ho nad mírným ohněm. Dávali pozor, aby nespálili dno hrnce. Husté pivo začalo pomalu bublat a nízká pivovarna s tlustými stěnami byla brzy plná páry. Byly tu nacpány dvě desítky mužů a půl tuctu žen, osádka katapulty a s nimi krakiníci, jak se říkalo těm, které zachránili při cestě přes Uppland.
Udd tomu velel - pozorně dohlížel a řídil přikládání na oheň a velkou bukovou naběračkou mařil veškeré pokusy o předčasné ochutnávání. Nakonec, když si prohlédl hladinu v hrnci, usoudil, že už se odpařila skoro polovina piva. Dva muži hrnec opatrně zvedli z ohně a nechali ho zchladnout.
Udd se za pár měsíců naučil několik základních věcí o velení, dost na to, aby si vysloužil čest určit, kdo ochutná první, a to někdo, kdo si toho bude cenit. Neurčil Cwiccu ani Osmonda, přirozené vůdce tlupy, místo toho si zavolal jednoho ze zachráněných, velkého zamlklého Angličana, jehož osvobodili, který si nicméně příliš cenil třídních rozdílů, takže byl nejspíš zemanem krále Burgreda, než ho chytili Vikingové a udělali z něj otroka.
"Ceolwulfe," zavolal. "Ty jsi určitě zvyklý na dobrý pití. Pojď to zkusit."
Bývalý zeman popošel dopředu, vzal si dřevěný hrnek, který mu Udd podal, očichal tekutinu, zhluboka se napil a poválel pitivo na jazyku, než polkl.
"Jak to chutná?" vyzvídal nervózní Karli. "Je to tak dobrý jako poslední soudek?"
Ceolwulf se odmlčel, aby dodal svým slovům váhu. "Jako voda, co někdo použil na umytí starého plesnivého zrní. Nebo možná hodně řídká stará kaše."
Cwicca mu sebral hrnek, sám se zhluboka napil a zatvářil se naprosto nevěřícně. "To se mýlíš, Ceolwulfe," prohlásil. "Tohle chutná jako myší chcánky."
Ostatní muži si také nabrali do hrnků, aby potvrdili soud, a Udd s otevřenými ústy hleděl na pivo, oheň a páru srážející se na oknech beze skel.
"Síla tam byla," zamumlal. "Ale teď už není. Muselo to odejít s párou. Ale neodejde to do zmrzlé vody. Led a pára jsou jiný. Led je voda. Takže pára musí být - něco jinýho." Zkusmo natáhl prst, přejel jím po párou omočeném měchýři a olízl si ho.
"Takže neschovávat pivo, co zůstalo," usoudil. "Schovat páru. Ale jak ji sebrat?" Zamyšleně se zadíval na měděný hrnec.

o o o

Unavený a znepokojený Shef se rozhodl strávit odpoledne v potní lázni. Byla to malá chajda postavená na molu s plošinou sahající nad hlubokou vodu fjordu, který vedl k přístavu Hrafnsey. Každý den muži vytáhli rozpálené kameny

z jámy, kde se přes noc vyhřívaly, a odvezli je do chajdy, kam je vyskládali. Bylo běžné, že ti, co neměli nic na práci, nebo je nějaká práce unavila, zašli sem a hodinku poseděli v horku, polévali rozpálené kameny vodou a občas vyšli na plošinu a po hlavě skočili do mrznoucí vody.
Když Shef vstoupil do tmavé chaty, uvědomil si, že tu už někdo je, sedí na lavici. Ve světle, jež sem dopadalo otevřenými dveřmi, viděl, že v šeru sedí Cuthred, nikoliv nahý, jako každý jiný muž, který sem zašel, ale v otrhaných vlněných podvlíkačkách. Shef zaváhal, ale pak vstoupil. Neznal nikoho, kdo by dobrovolně poseděl s Cuthredem potmě, ale něco mu říkalo, že nemá, čeho by se bál. Cuthred nezapomínal, dokonce ani v záchvatu bojového šílenství, kdo ho osvobodil ze mlýna. Taky řekl, když zjistil, jak ho Shef poznal, a že Shef byl na začátku celého příběhu, při zajetí Ragnara, že jejich osudy jsou propojené.
Když chvíli seděli potmě, Shef si uvědomil, že Cuthred promluvil, velmi tiše a vlastně pro sebe. Zřejmě mluvil o Brandovi.
"Velký chlapík, to tedy je," mumlal Cuthred. "Ale na jeho velikosti není nic zvláštního. Poznal jsem chlapy skoro stejně velké a jednoho dva, co byli vyšší. Ten Skot, co jsem ho zabil, měl sedm stop, změřil jsem ho. Jenomže měl křehké kosti. Ne, velikost mě na tom parchantovi neděsí. Má špatně kosti. Koukni na jeho ruce, jsou dvakrát větší než moje. A jeho oči. Nad očima."
Natáhl ruku, tvrdě přejel Shefovi po obočí a mumlal dál. "Vidíš. Normální lidi nemají pod obočím nic, jenom oční důlek. Nemohl jsem mu sáhnout na obočí, nedostal jsem se dost blízko, ale pořádně jsem se podíval. On tam má kostěný hřeben, takže mu obočí vyčnívá.
A taky jeho zuby." Znovu natáhl ruku a odhrnul Shefovi spodní ret. "Vidíš, většině lidí, skoro každému, sahají horní zuby přes spodní. Když kousneš předními zuby, je to jako nůžky, horní kloužou přes spodní. On ale nemá takové zuby. Dlouho jsem se díval, a podle mě se mu zuby stýkají na hraně, vůbec přes sebe nekloužou. Když kousne, je to jako sekera na špalku. A zadní zuby musí mít opravdu silné. Je na něm něco moc zvláštního. A ne jenom na něm, takových je tu spousta. Jeho bratranci to mají taky. Ale on je nejhorší.
A ještě jedna věc. Něco tady schovává. Víš, pane -" poprvé Cuthred uznal, že ví, s kým mluví. "Víš, že teď trávím hodně času veslováním."
Shef ve tmě kývl. Cuthred se opravdu pustil do veslování v malém člunu, který si vypůjčil, nebo si ho navelel. Lidé všeobecně cítili úlevu, když byl z dohledu, čím déle, tím lépe.
"No, poprvé jsem obeplul celý ostrov, a pak kousek podél pobřeží na jih a na sever, ne moc daleko, protože jsem tenkrát vyrazil pozdě. Když jsem se ale vrátil, všichni na mě čekali v přístavu. Brand a asi čtyři jeho bratranci, s oštěpy a sekerami a ve zbroji, jako by čekali potíže.
No, to mě teda pořádně rozčílilo. Ale nejsem tak šílený, jak si oni myslí. Jenomže ten den to asi chtěli. Já ale vystoupil ze člunu a šel jsem rovnou k Brandovi, takže bych na něj rovnou dosáhl, kdyby si něco začali - a on věděl, co dělám. 'Teď poslouchej,' řekl a mluvil velice opatrně. 'Nechci ti ublížit, ale chci tě varovat. Klidně si vesluj, to je v pořádku. Pluj si kam chceš - kolem ostrova, na tulení skály, kamkoliv na jih. Ne na sever.'
'Právě jsem byl na severu,' řekl já. 'Neviděl jsem tam nic nebezpečného.'
'Tak to jsi nemohl doplout moc daleko,' řekl on. 'Dostal ses jen k Naestifjordu, tak říkají prvnímu velkému fjordu na sever odsud. To je v pořádku. Většinou. Další je Midfjord. Tam určitě nejezdi.'
'A ten další?' zeptal jsem se ho a kousek ho postrčil.
No, on zaťal zuby jako vlčí past. Nakonec řekl jenom: 'O tom bys nechtěl vůbec nic slyšet. Drž se od něj dál.'"
"To je zvláštní," řekl Shef. "Koneckonců oni na sever plují dost často, všichni, scházejí se tam s Finy a vybírají od nich daň. Říkají, že na sever odsud nikdo vlastně nežije, aspoň ne žádní Norové, jenom Finové. Cestu na sever ale znají docela dobře."
"Ale když lodě plují na sever," odpověděl Cuthred, "plují vně řady útesů. Trochu jsem se poptával, jak to jenom šlo, a Martha, ona se za mě přeptala u ženských. Na sever odtud, na skutečném pobřeží, za skalisky - tam je zakázaná země. Rád bych věděl proč. Něco skrývají. Když jsem odcházel po tom, co mě varovali, slyšel jsem, jak Brandovi něco říká jeho bratranec, snažil se ho uklidnit. 'Nech ho jít,' říkal, 'Jeho nebude škoda.' Takže se mě Brand opravdu snažil před něčím varovat, před něčím, co považuje za nebezpečné. Stejně o tom ale nechtějí mluvit."
Cuthred pomalu přešel na seznam dalších urážek a příkoří, která zažil, když dřel ve mlýně. Muži a ženy se mu vysmívali, zima v horách byla velmi studená, snažil se zatřít okenice hlínou, oni je zase otevírali, v okně se objevovaly tváře, lidé v noci cloumali dveřmi a snažili se k němu dostat
Shef se v horku uvolnil a pomalu si v hlavě přestával omílat problémy s Brunem, Alfrédem, Sigurdem a Olafem, s mrtvým Haraldem a Ragnhild, ano, a taky s Godivou. Opřel se hlavou o zeď provoněnou borovou smolou a upadl do neklidného spánku.

o o o

Byl pořád ve tmě, ale v jiné tmě - ne v té teplé, příjemně provoněné, mile společenské, kterou opustil, ale na nějakém chladném, klidném místě, které bylo cítit hlínou a plesnivinou. Přesto to nebylo uzavřeně místo. Byla to silnice a pod sebou měl zvíře, které ho neslo nadpozemskou rychlostí, krok byl příliš rychlý, jako by kůň měl víc nohou, než by mít měl.
Shef si uvědomil, že ten kůň je Sleipni, osminohý hřebec otce bohů. Ale on, jezdec, jehož Shef ve svém snu doprovázel, nebyl Praotec. Shef cítil, co je to za osobnost, a nebyl to bůh, nýbrž člověk. Šílenec jako Cuthred, ale bez Cuthredových důvodů. Nejvíce cítil - a cítil to neustále - šílenou radost při překonávání překážek. Jeho vzpomínky byly změti sekání, bodání, dupání, přerušované jen zapomněním v opilosti. Z Odinovy medoviny. Shefovi cosi prozradilo, že

jezdec na Sleipnim je Hermod. S tím jménem se již setkal dříve. Bylo to jméno, které bojovníci volali o slavnosti na konci dlouhého dne plného boje ve Valhale. Nejlepší bojovník dne se vrátil do síně v čele Odinovy hordy einherjů. Rány se bojovníkům kouzlem zacelily a večer strávili hodováním, než zase ráno odešli do boje. Hermod vítězil častěji než kterýkoliv jiný hrdina, mnohem častěji než Sigurd Sigurd Drakobijec, častěji než Bödvar Bjarki. Proto ho vybrali na tuto výpravu, nejdůležitější výpravu, na jakou kdy Odin hrdinu vypravil.
Měl přivést z říše mrtvých Baldra. Shef, který vše pozoroval, něco málo o mrtvém bohu Baldrovi věděl. Slyšel Thorvina vyprávět ten příběh. Teď se mu to nevracelo jako příběh, ale jako útržky scén. Baldr, Odinův syn, nejkrásnější ze všech bohů. Ačkoliv byl bůh, byl příliš krásný, aby stačil jen výraz hezký. Shef jeho obraz neviděl, jen šmouhu, která se Hermodovi mihla hlavou v zářivém světle, které zřejmě vyzařovalo z bohova těla.
Tak krásný byl Baldr, že bohové v obavě, že ho ztratí, přiměli všechno stvoření odpřisáhnout, že mu neublíží. Železo odpřisáhlo, a oheň, nemoc a strašlivé stáří, a dokonce i obři, kteří také nedokázali odolat jeho kráse, a všechny ryby, hadi a zvířata na světě a každý strom na světě. Jen jediné neodpřisáhlo, malé, slabé, šťavnaté jmelí, rostlina, která roste na dubu. Nemohlo by mu ublížit, i kdyby chtělo - aspoň to si bohové mysleli.
A jakmile byla přísaha dokončena, Baldr byl nezranitelný, a tak se bohové, bavící se docela stejně jako jejich pozemští stoupenci, bavili tím, že Baldra stavěli jako cíl a házeli po něm všechny ostré a špičaté zbraně, které jim přišly pod ruku. Jeden bůh se k nim však připojit nemohl - Höd, Baldrův bratr, jenž byl slepý. Jednoho dne však do jeho slepoty pronikl hlas a zeptal se, zdali by se k nim nechtěl připojit. Ano, odpověděl Höd, jenomže jsem slepý. A pak ten hlas řekl: "Já tě postavím na správné místo a povedu tvou paži. Hoď tohle." A do ruky mu byl vložen oštěp vyrobený ze jmelí, s pomocí kouzla vytvrzený.
Ten hlas patřil Lokimu, taškáři bohů, nepříteli bohů i lidí, otce příšer. Hod uchopil oštěp a hodil.
Hermodovi zvonilo v uších z velkého žalostného pokřiku, který se ozval, když bohové, a pak i všechno stvoření, poznali, že Baldr je mrtvý, poznali to, protože v celém vesmíru náhle zhaslo světlo, takže všechno náhle bylo obyčejné, pošmourné a matné a tak tomu od té doby bylo stále. Shef svým vnitřním zrakem stále viděl velkou hranici, na niž Odin položil svého syna, na pohřební lodi, která ho odnesla do Helu. Viděl, jak na pohřeb pozvali dokonce i obry, a oni přišli. Viděl, jak obryně Hyrrokkin s pláčem odstrkuje loď od břehu - Hermod byl jedním ze čtyř bojovníků, vybraných, aby drželi její vlčí spřežení za zmijí opratě. Viděl, jak, právě když se loď dala do pohybu, se Odin sklonil a pošeptal něco svému mrtvému synovi do ucha.
Co mu to šeptal? Hermod nevěděl. A teď měl za úkol vydat se do Helu a přivést Baldra zpátky.
Kůň klapal po velkém mostě klenoucím se vzduchem - jaký že vzduch může být v podsvětí, to Hermod nevěděl. Nyní míjel duchy, stíny, které se po něm znepokojeně ohlížely, vnímaly klapot kopyt, tak nepodobný jejich neslyšným krokům. Byli to bezvýznamní duchové, bledí muži, ženy i děti, ne duchově vybraní pro Valhalu nebo Freyjiny háje. A na konci mostu byla brána.
Když se Sleipni přihnal k bráně, křídla se pomalu zavřela. Hermod se přikrčil a pošeptal hřebci do ucha povzbuzení. Hřebec napjal svaly a vyskočil tak vysoko, až se zdálo, že se zarazí o samotný vršek Helu. Brána byla za nimi a zmatení strážní za nimi civěli.
Tentokrát tu byla hradba, která sahala, aspoň to tak vypadalo, k obloze, jež tam nebyla. Přesto tu byla štěrbina, uzounká štěrbina nahoře. Příliš malá pro Sleipniho, příliš malá pro Hermoda. Hermodovi nebylo třeba říkat, že se jedná o kouzlo. Přitáhl otěže, zastavil a sesedl. Mohutnými pěstmi bušil do hradby, bušil do ní, až měl klouby celé od krve, a nevšímal si bolesti, jako si jí nevšímal nikdy.
Z druhé strany se ozval hlas. "Kdo je to, kdo netluče jako bledý duch z Helu?"
"Hermod jsem, Odinův chlapec, Odinův posel. Přišel jsem si promluvit s Baldrem."
Druhý hlas - a tento patřil Baldrovi - pomalý, zadrhávající se a unavený, jako kdyby měl ústa plná hlíny. "Jdi domů, Hermode, a vyřiď jim: nesmím odejít, pokud pro mě nebude plakat celý svět. A já vím. Tak jako se našlo jedno stvoření, které mě zranilo, tak se najde jedno, které pro mě nebude plakat. Vyřiď jim to." A hlas se pomalounku vytrácel, jako by ho táhli nějakou dlouhou, prašnou chodbou.
Hermod nezaváhal ani se nezachvěl, protože to neměl v povaze. A nebál se vrátit s tak neradostnou zprávou. Nasedl a vydal se na zpáteční cestu. Na chvíli se zamyslel, pak sáhl pod halenu, kde měl černého kohouta z Asgardu, z Odinova vlastního chovu.
Vytáhl od pasu nůž, uřízl kohoutovi hlavu a s přesností velkých bojovníků prohodil nejdřív hlavu a pak i tělo mezerou mezi hradbou a oblohou.
O chvíli později uslyšel skrze kamennou hradbu zvuk, zvuk tak silný, až se hradba zachvěla. Kohoutí kokrhání. Kokrhání ohlašující úsvit, nový život, znovuzrození.
Zadumaně Hermod projel zpátky branou Helu a vyjel po mostě Gjallabrú, který odděloval Hel od ostatních osmi světů. Nevěděl, co to znamená, ale nemyslel si, že by to Odina překvapilo.
Co to Odin pošeptal svému mrtvému synovi na pohřební hranici?

o o o

Shef se prudce narovnal, uvědomil si, že se venku něco děje. Tělo měl zalité potem, spal příliš dlouho. Na okamžik si myslel, že křik znamená prostě jen to, že nakonec přece jen dorazila Ragnhild. Jako to udělala už jednou předtím, když usnul v místnosti s párou. Pak zachytil radost, potěšení, ne hrůzu. Něco křičeli. Co to bylo? "Vír, vír?"
Cuthred už byl u dveří a držel kliku. Dveře se zasekly, jako v horku ostatně často, a Shefovi se na chvíli rozbušilo srdce - existovalo jen málo smrtí horších než být upečen v horku parní lázně, ale už se to stalo. Potom se dveře rozlétly a dovnitř začalo proudit světlo a studený vzduch.

Cuthred udělal dva kroky a skočil do vln dole. Shef ho následoval a lapal po dechu, jak se mu studená voda zavřela nad hlavou. Po své zkušenosti na ledu si Shef myslel, že už nikdy dobrovolně nevleze do studené vody, ale parní lázně změnily jeho názor. Oba muži doplavali k žebříku vedoucímu na molo, kde visely jejich šaty, vyšplhali a zůstali civět na hordu běžících mužů, kteří se objevili zdánlivě odnikud.
Běželi ke člunům, všichni. Ne k lodím, Walrusu a Seamew, ale k člunům, pramicím. Vytahovali čluny, jaké Shef ještě nikdy neviděl. A byly tu další lodě, hnaly se do přístavu jako démoni, a muži ze všech fjordů ječeli. Všichni ječeli to samé. Tentokrát Shef slyšel. Ne vír. "Mlýn! Mlýn!"
Shef a Cuthred se na sebe dívali. Dole v přístavu si jich všiml Brand, jak se pomalu utírají. Přiložil si ruce k ústům a zařval na ně.
"Necháme tvoje muže tady. Nemáme v lodích místo pro hlupáky, když přijde mlýn! Vy dva pojďte, jestli chcete něco vidět."
A pak byl pryč, ve člunu, rozkročený balancoval s velkým kopím v rukou.
Cuthred ukázal na malý člun s párem vesel, který zvládal, uvázaný o deset stop dál na břehu. Shef kývl a rozhlížel se kolem, kde má meč s jílcem z narvala, a vzpomněl si, že ho jako obvykle nechal ve srubu. Teď neměl čas si pro něj zajít, takže měl jen k pasu přivázaný obyčejný nůž. Cuthred strčil meč a štít s hrotem na dno člunu, chopil se vesel a začal veslovat z dlouhého fjordu na otevřené moře. Shef si cestou všiml svých Angličanů, stáli u strojů, které teď hlídaly přístup do fjordu. Křičeli: "Co se děje?"
Shef mohl jenom bezmocně pokrčit rameny. Cuthred vesloval dál.

Kapitola 21

Když Cuthred vesloval fjordem, Shef uviděl, jak po skalnatém svahu od vzdálenějších statků sbíhá jakýsi mladý muž a zoufale na ně mává, aby ho vzali s sebou. Shef kývl na Cuthreda, aby přirazil.
"Možná nám řekne, co se děje."
Mladý muž přeskočil z jednoho ostrého balvanu na druhý, odhadl mezeru a pohupování loďky na vlnách a doskočil na příď jako tuleň vylézající na skálu. Široce se křenil.
"Díky, kamarádi," řekl. "Mlýn přichází tak jednou za pět roků. Nechci si ho tentokrát nechat ujít."
"Co je to ten mlýn?" vyzvídal Shef a zahnal Cuthredovo zuřivé mračení.
"Mlýn?" Mladý muž mluvil, jako kdyby nevěřil vlastním uším. "Mlýn? No - to je, když připlavou velryby v hejnu. Plavou mezi skálami a pobřežím. Pak, když se k nim dostaneme od moře, zaženeme je na břeh, až na suchou zem. Zabijeme je. Tuk. Olej. Velrybí maso na celou zimu." Cenil zuby v nadšeném úsměvu.
"Zabít hejno velryb?" zopakoval Shef. "Kolik jich tam bude?"
"Možná padesát, možná šedesát."
"Zabít šedesát velryb," prskl Cuthred. "I kdybyste to dokázali, ty prolhaný norský mroží synu, nemohli byste je sníst, ani kdybyste seděli a cpali se až do soudného dne."
"Jsou to jenom kulohlavci," vysvětloval mládenec a mluvil ublíženě. "Ne vorvani ani velcí plejtváci. Mají jenom deset dvanáct loktů."
Patnáct až osmnáct stop, pomyslel si Shef. To by asi mohla být pravda.
"Jak je zabíjíte?" zeptal se.
Mladý muž se znovu zazubil. "Dlouhým kopím," pravil. "Nebo tímhle," vytáhl od pasu nůž, dlouhý, široký, s jedním břitem. Místo prostého hrotu měl dlouhý přiostřený hák, přiostřený, jak viděl Shef, na obou stranách háku.
"Nůž na velryby," vysvětloval mladý muž. Mluvil se silným přízvukem. "Vyskočíš z člunu na mělčinu, posadíš se na velrybu, nahmátneš páteř a z boku ho tam vrazíš. Vytáhneš. Přeřízneš míchu. Ha! Ha! Moc masa, olej na zimu."
Když se člun vynořil z ústí fjordu, mladý muž se rozhlédl, uviděl ostatní pramice rychle se vzdalující k severu, a bez dalšího slova se posadil na lávku vedle Cuthreda, popadl veslo a začal veslovat. Shefa překvapil zatrpklý úsměv na Cuthredově tváři, snad to bylo kvůli tomu, že mladý Nor očividně předpokládal, že Cuthred, mocný berserk, potřebuje pomoc.
Vepředu Shef viděl, jak ostatní čluny zastavují a vytvářejí na vlnách volný kruh. A pak, asi o půl míle dál, Shef poprvé uviděl hejno velryb, které pronásledovali. Nejdřív pomalý bílý gejzír proti šedému moři, pak další, pak víc najednou. A pod nimi jen zákmit černých zad, líně se převalujících ve vlnách.
Muži v člunech to také uviděli, Shef viděl, jak vstávají a mávají kopími s dlouhými hlavicemi, slyšel, jak křičí vzrušením. I na takovou vzdálenost uslyšel Brandův řev, jak je srovnával, zřejmě vydával řadu přesných rozkazů, od člunu ke člunu.
"Musíš na to mít kapitána," vysvětloval mladý muž při veslování. "Když čluny nespolupracují, velryby pak snadno vyklouznou na moře. Všichni musejí spolupracovat, a pak se o všechno podělíme. Jeden podíl pro každého muže, jeden podíl pro každý člun, kapitán dostane dvojnásobek."
Shefův člun se připojil k hlavnímu oddílu, právě když se začali rozdělovat a připravovat k útoku. Mladý muž se v poslední chvíli postavil, pozdravil nějakého příbuzného a potom přešel z člunu na člun se stejnou lehkostí, s jakou se k nim připojil, jenom jim ještě vesele zamával. Poté všechny norské velrybářské čluny, většinou se čtyřmi či šesti vesly, odpluly v dlouhé, postupně se rozvíjející řadě. Brand, uprostřed řady, se obrátil k Shefovi, než odplul, a zvolal přes vlny: "Vy dva! Držte se zpátky a nic nedělejte. Držte se mimo!"
Cuthred dlouho odhodlaně máchal vesly a držel se jako poslední člun v řadě. Když se tak Shef díval na jeho zpocené tělo, vypadalo to, že za posledních pár týdnů ještě zesílil, když díky slušnému jídlu získal vrstvu tuku přes napjaté

svaly otroka ze mlýna. Přesto bylo těžké, aby se jeden člověk udržel byť jen za čtyřveslicí, navíc na všech člunech seděli zkušení námořníci. Cuthred se jich ponuře držel. Ale velrybářské čluny v žádném případě neveslovaly pořád maximální rychlostí. Jak hon pokračoval, Shef si uvědomil, že je v tom jistá zručnost, jakási taktika.
Brand nejdřív potřeboval dostat řadu člunů kolem skupiny velryb, na západ, mezi čluny a skály, které ohraničovaly pobřežní kanál od otevřeného Atlantiku. Jakmile toho dosáhl, snažil se velryby nahnat na pobřeží. Čluny se potom přiblížily k hejnu, zastavily a muži se vyklonili a vesly tloukli do vody. Kdo mohl vědět, jak to znělo velrybím uším? Velrybám se to však rozhodně nelíbilo, uhýbaly a snažily se uniknout. Občas se pokusily zrychlit, obeplout konec řady člunů. To jim potom vedoucí člun vplul do cesty, muži tloukli do vody a přinutili je zpomalit nebo se vrátit. Jednou se zdálo, jako kdyby se velrybí vůdce rozhodl otočit a vrátit se na jih k Shefovi a Cuthredovi, kteří byli v řadě poslední. Nějakou dobu voda vřela, černé hřbety se míhaly těsně u sebe, občas několik velryb vyplavalo dopředu nebo se jiné vracely. Pak se všechny čluny přiblížily zároveň, muži křičeli a cákali, hnali velryby ke skalistým mělčinám, jichž se obávaly.
Shef si v tom okamžiku uvědomil, že Brand spoléhá i na paniku, když je znovu popohnal. A měl na mysli jedno konkrétní místo. Nestačilo zahnat velryby na kameny posetý břeh. Kdyby na to přišlo, mohly se otočit a prorazit čirou silou. Bylo třeba je zahnat na jatka, na pláž, ale hlavně do zátoky, kam budou ochotné vplavat, ale jejíž ústí bude možné pevně zahradit. Nejlepší také bylo, když se to dalo udělat za přílivu, takže při odlivu uvíznou zvířata na suchu.
Brand pomalu uspořádal čluny a velryby tak, že je měl tam, kde je mít chtěl. Velryby v pěnící mase těsně před vstupem do zálivu, kterou si označil, čluny v půlkruhu kolem ústí zálivu. Poté Brand mávl kopím širokým obloukem a čluny vypluly.
Brand sám zaútočil první, jeho člun se srovnal vedle pomalu plující velrybí samice a on se napřáhl, jednou nohou se opřel o brlení a vrazil dlouhé kopí s ozubenou hlavicí těsně před nízkou hřbetní ploutev. Ze svého místa o padesát yardů dál Shef a Cuthred viděli, jak se do vody okamžitě vyřinula tmavá krev - vody, kterou okamžitě zpěnily zmítající se ploutve.
Umírající velryba musela pod vodou křičet bolestí, protože zbytek hejna zřejmě okamžitě zpanikařil, velryby se vrhly dopředu, prchajíce před hrůzou za zády. Okamžitě se dostaly na mělčinu, břichem drhly o štěrk, ocasy zvedaly z vody, jak se snažily získat prostor. Ostatní čluny jako jeden vyrazily k zabíjení, muž na přídi vyhledával místo, kam vrazit ozubený oštěp, muži na sebe pokřikovali.
Shef vše pozoroval a viděl, jak první muž opouští člun. Mohl to docela dobře být mladý muž, kterého sem dopravili, svíraje svůj nůž, ale následoval ho tucet dalších, nelítostně se vrhali do změti zdvihajících se těl, chytali se hřbetních ploutví a snažili se postavit nad kořist. Nože se zvedaly a bodaly, jak se každý muž snažil najít zranitelné místo mezi obratli, kam zahákl nůž a trhl jím nahoru, čímž přerušil míchu a způsobil okamžitou smrt. Velryby se kroutily a zmítaly, nedokázaly se bránit, nemohly odplavat, snažily se svým trýznitelům zabránit je zabít.
"Vypadá to riskantně," zamumlal Shef.
"Ale není." V Cuthredově hlase se ozývalo znechucení. "Není to o nic nebezpečnější než zabíjet ovci. Tahle zvířata se nebrání, podle mě dokonce ani nemají zuby. Když se dostaneš mezi dvě, mohly by tě zmáčknout, ale ony se ani nesnaží zranit jedna druhou."

Několik mužů se chopilo jedné velryby a běželi s ní na břeh, jak nejdál mohli, drželi ji za ploutve a za oštěpy a nože, které z ní trčely. Nechali ji ležet, ještě se chabě zmítala, a utíkali do vody pro další. Voda v celém zálivu již byla červená, jak velrybám z probodených srdcí stříkala tepenná krev. V tom zmatku zahlédl Shef mládě, které se snažilo osvobodit, opustilo umírající matku. Nemělo ani šest stop na délku, vydralo se z mělčiny a mířilo k nim a na otevřené moře. Před ně zamířil člun, muž mu skočil na záda a máchl nožem. Proud krve dopadl do člunu a pošplíchal veslaře. Shef slyšel, jak muži burácejí smíchy, viděl, jak další skupina na břehu již začíná odřezávat z umírající velryby tuk, cpe si ho po hrstech do pusy a řve šílenou radostí.
"Myslím, že už jsme viděli dost," řekl Cuthred. "O mně ještě nikdo neřekl, že bych byl citlivka, ale já zabíjím lidi, protože je nemám rád. Proti velrybám nic nemám. Nemám dokonce ani rád velrybí maso."
Se Shefovým tichým souhlasem zamířil ze zátoky smrti. Norové, soustředění na svou práci, si jich nevšímali. Než Branda napadlo vzhlédnout, byli pryč.

o o o

Na moři Shefa překvapilo, jak se již slunce přiblížilo k obzoru. V tuhle roční dobu a tak daleko na severu se o noci skoro nedalo mluvit. Obloha neustále zůstávala světlá. A přesto slunce každý den na chvilku sestoupilo pod obzor. Nyní již bylo hodně nízko, červený kotouč zpod mraků vrhal dlouhé stíny na klidné moře. Cuthred se sklonil k veslům a hnal člun dlouhou cestou k posteli a ohni. Shef si uvědomil, že už je to několik hodin, co naposledy jedl a pil. A celou tu dlouhou cestu začal dehydratovaný z parní lázně.
"Máš na člunu něco k jídlu?" zeptal se.
Cuthred zavrčel: "Vždycky mám něco v té spíži támhle na zádi. Máslo a sýr, mlíko v hrnku, vodu. Budeme se při veslování a jídle střídat."
Shef našel Cuthredovy zásoby v krabici a vytáhl je ven. Vše bylo dobře uloženo, ale Shef se prozatím spokojil s vodou a sežvýkal svraštělé jablko z loňské úrody.
"Víš," poznamenal mezi sousty. "Před tímhle místem tě Brand varoval. Za skalami, na sever od ostrova. Asi sem nikdo z nich moc nechodí, podle toho, co říkal. Ale s těma velrybama si ani nevšimli, kde jsou. A jestli je tam něco nebezpečnýho, tak se to nejspíš nechce plíst mezi čluny. Ne, když jsou všichni pohromadě a pracují společně."

"Ale mohli by se tomu líbit dva muži, sami, a slunko už zapadá," zakončil Cuthred. Vycenil zuby. "No, ať to zkusí."
Shef hodil ohryzek do vody, zašilhal na dlouhé stíny, natáhl se a položil ruku Cuthredovi na osmahlou paži. Mlčky ukázal.
Asi tak o čtvrt míle dál se nad vodou objevila obrovská hřbetní ploutev. Byla vysoká skoro jako dospělý muž, vyčnívala z vody v pravém úhlu. Pod ní se ukazoval černý hřbet, a pak se objevily další, ploutve vyjely z vody, vyhrbená záda, jako vršek obrovského kola.
"Kosatky, velryby zabijáci," prohlásil s jistotou Cuthred. Cestou na sever viděli z Walrusu několik skupin a Brand pokaždé přišel a zkoumavě si je prohlížel. "Ještě jsem nikdy neslyšel, že by napadly loď," řekl. "Nikdy jsem neslyšel, že by napadly i člun. Ale to by ses nakonec nedoslechl. Kdyby se jedna z nich rozhodla napadnout člun, nezůstal by nikdo, kdo by o tom mohl vyprávět. Žerou tuleně. Lidi jim musejí připadat jako tuleni. Když je některá poblíž, nikdy nejdu na vodu."
Vedoucí velryba najednou změnila směr a prudce zahnula směrem k nim. Cuthred bez zaváhání otočil člun a zamířil ke skalnatému pobřeží sto yardů daleko. Nebyla šance, že by tam mohli přistát, skály spadaly přímo do vody, ale mělčina nebo skála vyčnívající z vody zadrží velké zvíře. Kosatka je určitě zahlédla nebo vycítila, ploutev mířila přímo k nim a cestou se před ní tvořila bílá vlna.
Kosatky vycítily krev vylitou ve značném množství do vody. Mohly sledovat kulohlavce samy, hodlajíce se k nim přiblížit a nějaké ulovit. Mohl takový tvor cítit rozhořčení, že ho někdo předešel? Lítost, že mu někdo sebral všechnu tu bohatou kořist najednou? Hněv k suchozemským opicím, že tak snadno a nelítostně ničí velrybí příbuzné? Mohlo to být jen vzrušení z krve a lovecká touha vyrovnat skóre s lidmi, tak sebevědomě se pohybujícími v jejich rodném živlu.
Samec se řítil na malý člun a z ploutve přímo čišela hrozba. Shef hned cítil, že chce vyhodit člun do vzduchu, pochytat muže, kteří dopadnou do vody, a rozkousat je svými kuželovitými zuby.
"Pluj dál," volal Shef na Cuthreda. "Přímo na skálu."
Člun plul podél pobřeží. Muži se natahovali a snažili se přitáhnout blíž, nepříjemně si uvědomovali, že hlubina číhá jenom o pár stop dál. Ploutev se potopila a pak se zase zvedla, takže měl Shef, sedící na lavičce, špičku nad hlavou, a velryba se vymrštila z vody a téměř se otřela o bok člunu. Shef viděl bílé skvrny pod černým hřbetem, slyšel prudké vydechnutí, viděl, jak na něj hledí chladné, pozorné oko. Ocas plácl do vody. Velryba zavolala a obrátila se k dalšímu proplutí.
Shef popadl veslo, zapřel je o skálu a posunul člun o pár yardů dál. Jenom o několik stop dál se otevíral tmavý vstup do zálivu obklopeného skalami, příliš malého, aby se tomu dalo říkat fjord. Uvnitř by měly velryby velmi omezený pohyb, takže by se mohly vzdát pronásledování. Zbytek tlupy už byl nedaleko, proplouval o něco dál než samec, do vzduchu velryby vydechovaly typické gejzíry.
Cuthred zatlačil příliš tvrdě a člun se stočil od břehu. Samec byl okamžitě u něj a narazil do člunu hlavou. Shef máchl veslem a odstrčil člun zpět k zálivu. Jako jeden muž zapřeli oba vesla do veslových kolíků a zuřivě veslovali, dva údery, tři, a už se kolébali v klidné vodě zálivu.
Něco pod nimi je neovladatelně zvedalo, člun byl téměř z vody a převracel se. Shef věděl, že jestli spadne do vody, tak vzápětí ucítí, jak se mu kolem břicha svírají velké čelisti. Vrhl se na bok a odrazil se vší silou, takže přistál jednou nohou ve vodě a druhou na uzoučké skalní římse. Vytáhl se a škrábal se na plošinku, mrňavou plošku břidlice na skalnatém pobřeží.
Člun se obrátil vzhůru nohama, když se velryba otřásla. Cuthreda to vyhodilo jako skokana do vody, přetočil se ve vzduchu, a spolu s ním vyletěla spousta předmětů, které byly v člunu. Štít s hrotem, ten s tvrzenou ocelí, přistál stopu od Shefovy ruky. Shef se otupěle díval, jak se Cuthred cáká ve vodě a velryba se obrací.
Cuthred chvíli šlapal vodu, pak zřejmě našel pevnou půdu pod nohama. Couval směrem k zemi pouze šest stop od místa, kde se krčil Shef, a voda mu sahala do půli stehen. Nějak se mu podařilo zachránit meč, držel ho v ruce a zamířil jím na černobílou tlamu, mířící k němu. Velryba uhnula a Cuthred zároveň bodl klasickým "dlouhým výpadem", paži a tělo měl pevné.
Náraz, náhlé zmítání, šplíchání vody od ocasu. Potom byla velryba pryč a zanechávala za sebou v moři slabou krvavou stopu a plaňky ze člunu.
Cuthred se pomalu narovnal a otřel si meč o mokrý rukáv. Krabice s jídlem plula kousek od něj. Cuthred znovu popošel do vody, až mu sahala po břicho, a beze spěchu krabici sebral, obrátil a dobrodil se k římse, kde se Shef stále nehybně krčil.
"Jak se odsud dostanem?" zeptal se. "Na plavání se moc netěším."

o o o

Delší dobu se krčili na strmé skále a dívali se přes záliv. Velryby byly pořád tam, kroužily. Jednou se jedna kosatka zvedla k zadní polovině člunu, která plula celkem nedotčená deset yardů od břehu, beze spěchu ji chytila do tlamy a rozdrtila ji.
Oba muži se neohrabaně otočili a podívali se za sebe na skalnaté pobřeží. Nejlepší, co se dalo říci, bylo, že není úplně kolmé, spíš prudký sráz, prudší než střecha domu, ale ze změti kamenů. Dalo se po něm snadno vyšplhat. Jenomže hory jako by pokračovaly stále dál a dál, až k světlé obloze, bez přerušení. Dostat se nahoru mohlo trvat celé hodiny, hodiny bez odpočinku. A přesto neměli na vybranou. Pomalu a opatrně, vědomi si smrtící vody jen o pár stop dál, si muži posbírali svých pár krámů. Cuthred měl svůj meč a oštěp s hrotem. Při lezení do kopce je nemohl nést. Shef si po chvíli vzal meč, uřízl kus z tkanice do boty, svázal meč a štít k sobě a ukázal Cuthredovi, jak si obojí upevnit na záda.
Provazová držadla krabice s jídlem se dala natáhnout a převázat, takže se krabice dala nést. Na záda si ji dal Shef a

zjistil, že má stále v pochvě krátký nůž a křesadlo, jež vždycky nosil vedle nože. Kromě zlatých náramků neměl nic a ozbrojený byl pouze malým nožem.
Pomalu a opatrně se vydali do kopce. Snad celou věčnost přelézali ze skály na skálu, celou cestu lezli po čtyřech, snažili se oblézat kolmé výstupky, ani jednou nenarazili na vyloženě nepřekonatelnou překážku, ani jednou nenarazili na místo, kde by se mohli zastavit, posadit se nebo dokonce bezpečně postavit. Shefa začala bolet stehna, pak dostával do svalů křeč. Cítil, že by ho mohla každou chvíli přemoci. Pak se neudrží a spadne nebo se skulí až dolů do vody. Když se podíval zpět, neviděl než nepoddajný kámen až dolů ke kovově šedému moři, kde stále hlídaly kosatčí ploutve. Přinutil se vytáhnout o dalších pár stop. Zapřít se nohou, zatlačit, přitáhnout se ochabujícíma rukama.
Kdosi na něj mluvil. Cuthred, byl jen o pár stop výš. "Pane," říkal. "Ještě tři kroky, ještě dva kroky. Tady si můžeme odpočinout."
Jako reakci na to, co Cuthred řekl, ucítil Shef sžíravou bolest, pravé stehno mu zachvátila křeč. Věděl, že ji musí překonat, ale nezbývalo mu sil. Cítil, jak se mu noha podlamuje, a zoufale zaťal prsty do posledního chytu.
Cuthred ho popadl za vlasy a nemilosrdně zabral vší silou. Shef cítil, jak ho zvedá do vzduchu jako štěně, vytahuje ho nahoru na římsu. Shef ležel na břiše a lapal po dechu. Cuthred ho popadl za spodky a vytáhl posledních pár stop, převalil ho a začal mu masírovat stehno.
Shef se několikrát zhluboka nadechl a cítil, jak bolest ustupuje. Vytřel si slzy, které mu vhrkly do očí, a posadil se.
Dostali se na jakous takous úzkou stezku, byla jen půldruhé stopy široká, ale po cestě do kopce to byla úleva. Cesta vedla podél zálivu, viditelná byla na obě strany jen na pár yardů. Kousek od místa, kde seděli, se zřejmě větvila, jedna cesta vedla dál vodorovně, druhá nahoru do kopce.
Cuthred ukázal na druhou větev. "Ta by mohla jít až na nejvyšší místo útesu," poznamenal. "Měl by odtamtud být rozhled. Já tam zajdu a kouknu se, kam to vede. Možná najdu nějaké dřevo a zapálím signální hranici. Velrybáři by se tudy měli někdy vracet."
Ještě to chvíli potrvá, pomyslel si Shef. A dokonce i pak by se mohli držet vně skalisek, jako to dělají, když nesledují velryby. Cuthred však prostě vyklouzl pryč, meč a štít měl připravené v rukou. Co tu vlastně vyšlapalo tu stezku? napadlo Shefa. Kozy? Co jiného by tu žilo než horské kozy? Zvláštní, že dokázaly vyšlapat tak jasnou stezku.
Náhle si znovu uvědomil, jaký má hlad a žízeň, sundal krabici se zásobami, vytáhl nádobu s mlékem a zhluboka se napil. Když nádobu odkládal, cítil, jak se na něm usazuje zoufalství a deprese jako těžká pokrývka.
Scéna před ním byla zhola bezútěšná: šedé moře hluboko dole, neklidně olizující šedý kámen. Nad sebou měl jenom skály a suť až k hřebeni vysoko nad místem, kde seděl. A nad tím další, vyšší hřeben a ještě jeden, tak vysoký, že na něm nikdy neroztál sníh. Bílý sníh a šedý kámen splývaly s oblohou, z níž byl smyt i náznak barvy. Nikde nebylo ani stopy po zelené trávě, na obloze nebyl ani náznak modři, jen ta všudypřítomná bledost vyšších zeměpisných délek.
Shef měl pocit, že je na konci světa a každou chvíli spadne. Pot z námahy a bolesti na něm zasychal, takže mu začínala být v kousavém větru, šeptajícím po úbočí, zima.
Pokud tady zemře, kdo se to dozví? Racci a masožravé chaluhy ožerou jeho maso, jeho kosti tu zůstanou ležet vybělené na větru. Brand se bude chvíli divit, co se s ním stalo. Možná se ani nebude namáhat podat zprávu na jih Godivě a Alfrédovi. Za pár let na něho zapomenou. Shefovi se v té chvíli ukázal celý život, nelítostná pouť od jedné pohromy ke druhé. Smrt Ragnara a nářez, který mu uštědřil otčím. Záchrana Godivy a jeho oslepení. Bitvy, v nichž bojoval, a cena, kterou za ně zaplatil. Pak uváznutí na písečné kose, pochod do Heddeby, to, jak ho Hrorik prodal Poutníkům z Kaupangu, pohroma na ledu, zrada Ragnhild a zabití malého Haralda. Všechno to vypadalo stejně, chvilkový úspěch vykoupený bolestí a ztrátou. A teď tady, uvízlý bez naděje na záchranu, na místě, kam lidská noha nevkročila od počátku času. Možná bude lepší, když teď skočí z útesu a zmizí navěky ze světa.
Shef se sesul, opřel se o kámen, krabice se zásobami mu ležela u ruky otevřená. Cítil, že na něj jde vidění, přemáhá jeho mysl a tělo ve vyčerpaných mrákotách.

o o o

Slyšel, jak kdosi říká, že mu to říkal předtím. Aby nezapomínal na vlky na obloze a hady v moři. Takhle vidí svět pohané, když se na něj podívají. Teď vidí jiný obraz.
Shef se ocitl v těle jiného muže, muže, jako byl sám, vyčerpaného, s bolesti, blízkého zoufalství a ještě blíž smrti. Muž klopýtal po skalním srázu, ne tak příkrém, po jakém se Shef právě vyškrábal. Muž však byl v ještě horším stavu. Na rameni měl něco těžkého, zarývalo se mu to do těla, ale on to nemohl odložit nebo si to přendat na druhé rameno: Taky se mu to otíralo o záda a on měl hřbet jako v ohni - Shef se při té vzpomínce soucitně ošil, z bolesti z nedávného bičování, kdy má člověk rozervanou kůži i maso pod ní až na kost.
A přesto jistým způsobem ten muž bolest vítal. Proč? Shef cítil, že ví, že čím bude vyčerpanější, tím kratší bude jeho utrpení.
Byli na místě. Ať to bylo kdekoliv. Muž shodil břemeno, které nesl, velký dřevěný trám. Chopili se ho další lidé, muži ve zvláštní zbroji, ne kroužkové, ale z kovových pásů. Trám připevnili k ještě většímu trámu. Shef si uvědomil, že je to kříž.
Dívám se na ukřižování. Bílého Krista? Proč by mi to můj bůh patron ukazoval? My nejsme křesťané. My jsme jejich nepřátelé.
Když ho natáhli a zaráželi hřeby, skrz zápěstí, ne dlaně, kde by se měkké maso protrhlo, jakmile by se na ně pověsilo celé tělo, ale mezi kosti předloktí. Další skrz nohy, což bylo dost obtížné. Milosrdně se tahle bolest nedostala až do Shefovy pozorující mysli. Místo toho se pozorně díval na muže provádějící ten pochmurný úkol.
Pracovali rychle, jako by to dělali již mnohokrát, a rozmlouvali spolu jazykem, jemuž Shef nerozuměl. Přesto, jak čas běžel, zjistil, že tu a tam zachytí slovo, hamar, říkali - kladivo - a nagal - hřeb. Ale "kříž" neoznačili jako rood, jak by byl

čekal, ale něco, co znělo jako crouchem. Římští vojáci, tohle Shefovi vždycky tvrdili, ale mluvili nějakým německým nářečím a přihazovali pokroucenou lidovou latinu.
Muž na kříži omdlel, když ho vytahovali nahoru. Potom znovu otevřel oči a díval se, stejně jako to dělal Shef, jako to udělal před lety, když ho oslepili. Potom měl vidění Edmunda, anglického krále-mučedníka, jenž k němu přišel se svou páteří v ruce a pak odešel - jinam. Takže existovalo i místo, kam odcházeli křesťané, jako pohaně měli Valhalu.
Slunce nad Kalvárií již začínalo zapadat. Na krátkou chvíli to Shef viděl tak, jak to viděl umírající muž, či Syn boží. Nebyl to vůz tažený vyděšenými koňmi a pronásledovaný vzteklými vlky pohanské víry, stejně jako země a moře pod ním nebyl lovný revír obrovských hadů, usilujících jen o zničení lidstva. Muž místo toho vzhlédl a uviděl ne vůz či zlatý kotouč, ale zářící vousatou tvář shlížející dolů, přísnou i soucitnou. Tvář se dívala na svět tvorů, kteří k ní vztahovali ruce a prosili o pomoc, o odpuštění, o slitování.
Eloi, eloi, volal umírající, lema sabachthani. Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil.
Zářící hlava se odmítavě zavrtěla. Ne opuštění, léčba. Hořký lektvar na hříchy světa, odpověď na ruce prosebníků. A teď konečně milosrdenství.
Z řady u paty kříže vystoupil muž v červeném plášti přes zbroj a s červeným hřebenem na železné přilbě. Inoh, řekl tou samou germánskou hatmatilkou, již používali jeho vojáci. Giba me thin lancea. "Dost, podej mi svoje kopí."
Umírající našel u úst houbu a horečnatě ji vysál, ucítil řídké kyselé víno, které vojáci dostávali v denních přídělech, aby si ho namíchali s vodou. Když mu hrdlo zaplavila požehnaná úleva, víno chutnalo lépe než cokoliv, co kdy předtím pil, centurion pod ním sundal houbu z kopí, na němž ji zvedl, odhodil ji stranou, pečlivě se rozpřáhl a zarazil kopí pod žebra, aby odsouzenému probodl srdce.
Po ruce mu stékala krev a voda, překvapeně se na to podíval. Zároveň cítil, jak se kolem něj svět přesouvá, jako kdyby se navěky změnil. Vzhlédl, a místo ponurého žhavého slunce této vyprahlé a pusté země uviděl něco, co vypadalo jako tvář jeho již mrtvého otce, jak se na něho dolů usmívá. Kolem něho jako by z písku stoupalo radostné vzrušení a pod jeho nohama se ze skal, zpod skal, ze samotného pekla, kde vězňové spatřili přislíbené vykoupení, ozval výkřik úlevy.
Centurion se zakymácel, vzpamatoval se a podíval se na obyčejné kopí z docela běžně výbavy, z něhož mu na ruku kapala krev a voda.
Tak tohle vidí křesťané, řekl Shefovi hlas jeho ochránce. Vidí záchranu zvenčí, kde pohané vidí jenom boj, který nemohou vyhrát a neodvažují se prohrát. Všechno je v pořádku - pokud existuje zachránce.

o o o

Viděni se vytratilo, Shef zase seděl na holé skále. Zamrkal a přemýšlel o tom, co právě viděl. Potíž je, jak viděl ve chvíli kontrastu, že křesťané vkládají svou důvěru v zachránce, a tak se nesnaží sami, prostě vloží svou víru do své církve. Pohané se berou o vítězství, ale nemají žádnou naději. A tak pohřbívají zaživa dívky a drží muže pod loděmi, protože cítí, že ve světě není nic dobrého. Cesta musí jít mezi těmito dvěma extrémy. Musí přijít s něčím, co nabídne naději, kterou pohané nemají. Dokonce ani Odin nedokázal přivést svého syna Baldra z říše mrtvých. Cesta musí přijít s něčím, co bude záviset na vlastním úsilí, což odmítá křesťanská církev. Pro ně je spása dar, milost, ne něco, co si může vysloužit pouhý člověk.
Shef se posadil, náhle měl pocit, že ho někdo pozoruje, hledal Cuthreda a uvědomil si, že jeho společník se ještě nevrátil. Znovu zalovil v otevřené krabici, doufal, že mu jídlo a pití spraví náladu. Další mléko, hutný sýr a suchar. Zdánlivě odnikud, jako by vyskočila z kamene, se před ním zjevila jakási osoba. Shef zůstal zírat s pusou otevřenou a připravenou ke kousnutí.

Kapitola 22

Shefovi chvíli trvalo, než poznal chlapce, malé dítě. Nebyl však malý. Měl asi pět stop, nebyl menší než kovář Udd, byl ale o hodně širší. Mohl to být malý muž. Přesto však cosi v upřímné nevinnosti jeho postoje prozrazovalo mládí.
A vůbec nevypadal jako člověk. Paže měl dlouhé, hlavu zploštělou a nemožně silný krk. Malá očka vyhlížela zpod těžkých nadočnicových oblouků. Oblečení měl - žádné. Ne, měl hrubý kilt z nějaké kůže. Skoro se ale ztrácel v jeho vlastní srsti. Dítě bylo od hlavy k patě pokryté stopu dlouhou srstí.
Oči chlapec upíral na kousek sýra, jejž si Shef chtěl právě zvednout k ústům. Když ho ucítil, náhle se mu rozšířilo chřípí a z koutku úst mu vytékal proužek slin. Shef pomalu sundal sýr ze sucharu, na který si ho položil, a beze slova ho podal tomu zvláštnímu chlapci.
Ten váhal, nechtěl se přiblížit. Nakonec popošel o dva kroky, jaksi se neohrabaně šoural, natáhl dlouhou šedou ruku a sebral sýr Shefovi z prstů. Očichal ho, znovu se mu rozšířilo chřípí, a pak si ho prudce strčil do pusy a cvakl zuby. Žvýkal, blaženě přivíral oči a tenké rty ohrnoval přes mohutné špičáky. Přešlapoval mimoděk v neuvěřitelném radostném tanci.
Finové nedokážou odmítnout sýr nebo mléko nebo máslo, říkal Brand. Shef si nemyslel, že tohle stvoření je Fin. Ale možná měl k jídlu stejný vztah. Shef se pohyboval opatrně a podal mu nádobu se zbytkem Cuthredova mléka. Chlapec je znovu pozorně očichal, náhle se rozhodl a všechno vypil. Zatímco pil, podivně ohnul kolena a zvrátil se dozadu. Shef si uvědomil, že nedokáže zaklonit hlavu jako normální člověk.
Když dopil, nádobu upustil. Hluk, když se rozbila o kamení, ho zřejmě polekal, podíval se na střepy a pak na Shefa. Nato, a o tom nemohlo být pochyb, něco řekl, a znělo to jako "je mi to líto", nicméně Shef nerozuměl jediné hlásce.
Vzápětí byl pryč, pár kroků se posouval po stezce a pak byl prostě pryč, zmizel, jeho šedá srst splynula se šedým

kamením. Shef se vyškrábal na nohy a ztuhle se rozběhl k místu, kde tvor zmizel, ale nebylo tam nic k vidění. Chlapec zmizel jako jeho vlastní sen.
Shef si řekl, že to bude asi jeden z Hulduů. Viděl jsi jednoho ze Skrytého lidu, který žije v horách. Vzpomněl si na Brandovy příběhy o tvorech, kteří stahují lidi pod vodu, o dlouhých šedých pažích, natahujících se po člunech. A příběhy, které vyprávěl Cwicca a jeho muži, o lidech, které v horách chytily trollice a přinutily je sloužit. Jeden vyprávěli teprve předevčírem večer. O velkém čaroději, moudrém muži, který si dal za úkol osvobodit nějaký severský ostrov od trollů a Skrytého lidu. Prošel celý ostrov a vyslovoval zaklínadla a vyháněl pryč tvory, aby už nemohli škodit lidem. Na konci se spustil z posledního útesu na ostrově, aby svou práci dokončil. Když ale shora spustili provaz, ze samotného útesu se ozval hlas. "Člověče," řekl, "musíš nechat aspoň nějaké místo pro Skrytý lid." A s tím se z útesu vysunula dlouhá šedá paže, strhla muže ze skály a hodila ho na skaliska dole. Shef jim řekl, že to přece nedává smysl. Kdo mohl ta slova slyšet, když tam byl jenom muž na provaze, muž, který o chvíli později zemřel? Náhle ten příběh dával mnohem větší smysl.
Po Cuthredovi stále nebylo ani vidu, ani slechu. Shef otevřel pusu, aby na něj zavolal, ale zase ji zavřel. Zvedl ze země kámen, naškrábal na lišejníkem porostlý balvan šipku směrem, jímž se chtěl vydat, od moře. Nechal tu ležet krabici se zásobami a co nejrychleji se vydal po kamenité stezce.
Ta se kroutila podél zálivu, ale vysoko nad ním, ve výšce asi půl míle nad vodou, a často se zúžila na pouhou cestičku, ale nikdy zcela nezmizela. Jeden z Brandových vybíračů hnízd by se po ní vydal bez váhání. Karli z roviny by ztuhl hrůzou. Shef, také z roviny, poskakoval opatrně, potil se strachem a námahou a snažil se nedívat dolů.
A pak se před ním objevila plošina. V nejasném polosvětle se Shef ostražitě rozhlížel. Plošina? Konečně ploché místo řídce porostlé trávou a bylím ve věčném kamení. Proč neviděli zeleň od moře? Protože celé místo bylo zakryté, na straně hory odvrácené od moře. Na druhé straně plošiny se objevilo světlo. Oheň? Srub?
Shef opatrně popošel a poznal, že je to opravdu srub. S kamennými stěnami a drnovou střechou, opřený o protější úbočí, jako by z něj vyrůstal. Dokonce ani na padesát yardů si Shef skoro nebyl jistý, že ho vidí, i přes matnou záři, která procházela ven štěrbinou ve stěně.
V té chvíli si Shef uvědomil, že se levou rukou opírá o další stěnu, byla hned vedle něj. Došel k další budově a vůbec ji neviděl. Přesto to bylo stavení, a velké, z kamenných desek, mělo na délku čtyřicet stop a na druhém konci bylo něco jako dveře. Taky něco cítil. Kouř a slabou vůni jídla.
S nožem v ruce se Shef zlehka, jako čihař blížící se k hnízdu, připlížil ke dveřím. Nebyly to dveře, jen kožený závěs přikolíkovaný přes otvor. Shef sundal smyčky z kolíčků a proklouzl dovnitř.
Na chvilku nic neviděl. Pak se mu zrak přizpůsobil šeru. Z puklin ve zdi a z otvoru ve střeše vycházelo matné světlo a dole žhnuly uhlíky. Nad ohněm visela mrtvola. Shef ihned pochopil, že je to udírna. Po celé protější stěně byly pověšené tyče s uzenými a sušenými rybami. U bližší stěny stály sudy s dalšími rybami, nasolenými, s rybami a masem. Před ním z kolíku visela mrtvola tuleně a v řadě za ní byly další. Shef natáhl ruku a hmatal. Kolík byl z kamene, hák, na němž visel rozříznutý tuleň, byl ze dřeva, ne vyřezaný, ale ohnutý, nechali ho narůst do žádaného tvaru. Nikde tu neviděl nic kovového. Jenom dřevo a kámen.
Když procházel kolem řady, mrtvoly byly neustále větší. Tuleň. Mrož, tak velký, že sahal od stropu k podlaze. A pak medvěd. Ne hnědý lesní medvěd z jihu, v Norsku běžný, v Anglii ho pak bylo ještě možné nalézt v hlubokých hvozdech. Ne, tvor mnohem větší, jako je kosatka, větší než sviňucha, mnohem větší než Shef, jak tu tak visel, stažený z kůže a s odřezanými tlapami. Byl to velký bílý medvěd jako ten, který Brandovi opatřil jeho nejlepší roucho, zvíře, které, podle Branda, stálo tři životy, než ho dostali.
Shef už byl skoro v kouři, kde nízko hořel oheň a střechou sem dopadalo světlo. Co je tohle za tvora, které srazil mocný horský lovec? Nebyl to tuleň, nebyl to mrož, nebyla to sviňucha ani medvěd. Shef si uvědomil, že tam, z kolíku, visí a v kouři se mírně otáčí člověk. Rozpůlený, nařezaný, vykuchaný jako prase, avšak rozhodně muž. Byli tu i další, v řadě za ním, muži i ženy, viseli jako Šunkové kýty, někteří za hrdla, někteří za nohy. Ženám spadaly prsy na nahé boky.
Shef viděl, že v rohu jsou bezstarostně naházené na hromadu další věci. Šaty, většinou naházené bez ladu a skladu. Tu a tam záblesk kovu, stříbro a smaltovaná práce i železo. Všechno to bylo odhozené jako rohy či kopyta nebo cokoliv nepoživatelného. Nebyla tu snad i nějaká zbraň?
Dva kolíky na stěně podpíraly tucet oštěpů s dlouhým ratištěm. Shef jeden zvedl a okamžitě si uvědomil, že je prožraný červotočem a ohnutý, jak ležel spoustu let v horku. Co nejtišeji se prohrabával hromadou.
Všechno to bylo harampádí. Kusy šípů, ohnuté hlavice, kov se silnou vrstvou rzi. Musel něco najít. Měl jenom malý nožík proti stvoření, které dokázalo zabít mrože i ledního medvěda.
Tady. Tady bylo něco. Na dně hromady Shef zahlédl tyč, která vypadala použitelná. Zvedl ji, potěžkal a zaplavila ho úleva, když si uvědomil, že teď není zcela bezbranný.
Nějak, když oštěp potěžkával, se mu hnusila představa, že by ho měl použít k zabíjení. Jako by mu nějaký hlas říkal: "Ne. Tohle není nástroj vhodný k tomuto účelu. Bylo by to jako vyndávat rozžhavený kov z výhně kladivem nebo vyklepávat železo držadly kleští."
Shef, celý zmatený, si prohlížel, co drží v ruce, nicméně se neustále ustrašeně ohlížel ke dveřím. Zvláštní zbraň. Dnes už se něco takového nevyrábělo. Hlavice ve tvaru listu, vůbec se nepodobala mohutné trojúhelníkové hlavici Sigurdova Gungniho, dlouhý železný hrot byl dole zaražený do jasanového ratiště. Stopy zdobení. Někdo dokonce řezal do železa a potom do rýh zasadil zlato. Kdysi byly na spodku čepele dva zlaté kříže. Zlato už bylo pryč, prozrazovaly ho jen vločky barvy, ale vyryté kříže zůstaly. Válečná zbraň, podle toho železného hrotu, a podle váhy vrhací oštěp. Kdo by ale zdobil zlatem oštěp, který zahodíte po nepříteli?
Někdo si ho rozhodně cenil. Některá z mrtvol nyní visící v kouři. Shef znovu zbraň nejistě potěžkal. Bylo to šílenství, nevzít si zbraň, která by mu na tomto nebezpečném místě poskytla šanci přežít. Proč ji tedy již vrátil zpátky a jemně ji

položil na kolíky?
Najednou ho poplašilo zavinění vzduchu za ním. Shef se prudce otočil. Někdo nebo něco se blížilo. Shef se přikrčil a rozhlížel se po podlaze pod řadami lidských a zvířecích těl.
Někdo se k němu blížil. Shef s úlevou poznal křížem převázané Cuthredovy spodky. Vyšel na dohled a pokynem svého druha přivolal blíž, beze slova ukázal na visící mrtvoly.
Cuthred kývl. V jedné ruce měl obnažený meč a v druhé štít.
"Říkal jsem ti," zašeptal drsně. "Trollové. V horách. Dívali se na mě přes okenice. V noci lomcovali dveřmi, jak se snažili dostat dovnitř. Cítili maso. V těch horských vesnicích mají dost silné závory. Ne že by je všichni nepotřebovali."
"Co budeme dělat?"
"Dostaneme je dřív, než oni dostanou nás. Ten srub naproti, viděl jsi ho? Půjdeme. Ty nemáš žádnou zbraň?"
Shef němě zavrtěl hlavou.
Cuthred prošel za něj, sebral z kolíků oštěp, který Shef právě odložil, a podal mu jej. "Na," řekl, "vezmi si tohle. No tak," pobízel ho, vida Shefovo váhání, "už to nikomu nepatří."
Shef natáhl ruku, zaváhal, pak zbraň pevně sevřel. Do teplého, zakouřeného vnitřku proniklo slabé zvonění, jako když kov narazí na kámen. Shef znovu pocítil úlevu. Ne úlevu z bezbrannosti, spíš úlevu, že mu tu zbraň do ruky někdo vložil. Oštěp přešel z majitele na pána udírny a potom na Cuthreda, muže, jenž nebyl mužem. Nyní bylo správné, že ho má Shef. Možná ne, aby si ho nechal, možná ne, aby ho použil. Ale aby ho držel, to ano. Prozatím.
Oba muži se vydali ven. Vzduch náhle sladce voněl.

o o o

Překonali otevřený prostor jako dva duchové, opatrně obcházeli býlí, aby se vyhnuli i nejslabšímu šustnutí. Jediná chyba tady, pomyslel si Shef, a viseli by v kouři. Běžel chlapec dopředu, aby své lidi varoval? Svého otce? Vypadal spíš vděčný než ustrašený či nepřátelský. Shef doufal, že ho nebude muset zabít.
Vchod do srubu, jako ten do udírny, byl zakrytý přikolíkovanou koženou plachtou, vypadala jako koňská kůže. Měli by se ji pokusit zvednout potichu, nebo se prořezat a zaútočit? Cuthred neměl pochyby. Mlčky Shefovi pokynul, aby podržel vršek závěsu, popadl meč a nabroušeným ostřím odřezal smyčky. Závěs visel volně, jen Shef ho držel. Cuthred kývl.
Když Shef pustil závěs, Cuthred se protáhl dovnitř s napřaženým mečem. Pak zůstal nehybně stát. Shef vstoupil za ním. Srub byl prázdný, ale ne holý. Po levé straně byl nejspíš obývací pokoj, uprostřed stál hrubý stůl se stoličkami vyrobenými z naplaveného dřeva. Stoličky byly obrovské. Shef by se na ni musel vyšplhat, kdyby si chtěl sednout. V protějším rohu jako by černý vstup vedl do skály. Celou scénu osvětloval knot hořící v kamenné míse s olejem.
Obyvatelé možná všichni spali. Určitě byla půlnoc, i když obloha zůstávala světlá. Shef si však všiml, že uprostřed léta Norové ztrácejí smysl pro čas, spí, když to potřebují, a spí velmi málo, jako by si to schovávali na děsivé zimy. Hulduové mohli být stejní.
Ale napravo musela být ložnice, šlo se tam dalším úzkým průchodem. Shef se připravil na smrtící výpad a s napřaženým oštěpem proklouzl dveřmi. Dvě postele, jako skalní římsy, aby uchránily teplo, byly na nich hromady kůží a kožešin. Shef přistoupil blíž, aby se přesvědčil, že kožešiny jsou všechny ze zvířat, že tu není šedá srst trolla. Ne, nikdo tu nebyl.
Když se obracel, aby dal znamení Cuthredovi, ozvala se velká rána a jemu skočilo srdce do krku. Poskočil dopředu, aby se podíval, co se stalo. Uprostřed druhé místnosti, hned vedle převráceného stolu, se Cuthred zuřivě potýkal s trollem. Trollicí. Taky měla kolem pasu jakýsi kilt, ale pod šedou srstí se jí vzdouvala prsa a na záda jí spadaly dlouhé vlasy jako koňská hříva. Schovávala se ve spižírně ve skále, a když se k ní Cuthred přiblížil, vyskočila ven. Jednou rukou svírala hrot jeho kulatého štítu, druhou zápěstí ruky, v které držel meč. Oba se potáceli sem a tam, Cuthred se snažil uvolnit zbraň, ona se mu ji snažila vykroutit. Náhle cvakla zuby Cuthredovi před obličejem.
Shef zíral, na okamžik ho překvapila její síla. Cuthred do zápasu vkládal všechny síly do poslední unce a zuřivě chrčel, jak s ní cloumal, mohutné svaly na pažích se mu napínaly. Dvakrát ji dostal na zem, snadno jejích dvě stě liber zvedl, ale ona se ho držela jako klíště.
Pak se náhle pohnula, zatlačila Cuthreda dozadu, a jak získala převahu, zahákla mu patu za kotník a podrazila mu nohu. Společně šli k zemi, trollice skončila nahoře a Cuthredovi vyletěly zbraně z rukou. O chvíli později vyškubla trollice od pasu kamenný nůž a mířila Cuthredovi na hrdlo. Cuthred ji jednou rukou chytil za zápěstí a oba znovu ztuhli v zoufalé zkoušce síly.
Oštěp byl v úzkém průchodu na obtíž. Jak Shef ustoupil stranou, aby mohl projít dveřmi z ložnice, cosi zastínilo matné světlo, dopadající sem zvenčí. Pán domu, horský lovec, se vrátil. Nehlučně prošel vnějším vstupem jako pohybující se skalní deska a obrátil se k zápasícím.
I když byl shrbený, hlavou se otíral o strop. Ruce mu visely téměř k zemi. Ramena měl kulatá a svěšená, ne hranatá jako člověk, ale i tak měl lopatky tak daleko od sebe, že by se mu mezi ně dal položit meč nadél. Byl zády k Shefovi, jehož si nevšiml. Pozornost upínal na Cuthreda a samici.
Shef napřáhl oštěp. Měl příležitost k ráně naprosto bez ochrany, na páteř nebo na ledviny nebo zespodu nahoru pod žebra k srdci. To by nepřežil ani obr. Věděl, že má před sebou lidožrouta.
Když se napřáhl k úderu, náhle Shefa přemohla naprostá mdlost prostředí. Už to cítil předtím, když seděl na římse na horské stezce, bezbarvost, drsnost, nepřátelství. Pak měl vidění, viděl a cítil, jak svět žebrá o záchranu, o propuštění, a sluneční tvář, jež to slibovala. Slibovala něco, co nedostal ani Hermod, ani Baldr. Železo u jeho tváře jako by vyzařovalo teplo, jistou únavu, touhu odtáhnout se od zabíjení. Svět už ho viděl příliš. Nastal čas na přestávku, na změnu.

Trollice, dřepící Cuthredovi na prsou, náhle přeletěla po hlavě místností a narazila samci do nohou, takže se zapotácel dozadu, skoro k Shefovu napřaženému oštěpu. Cuthred ji donutil couvnout tak, že se vší silou tlačila dopředu a on ji popadl za kotníky a přehodil si ji přes hlavu. Zkroutil se, vyskočil na nohy, popadl meč a se zuřivým, nelítostným šklebem se postavil trollovi. Troll zavrčel jako medvěd, když odstrkoval trollici z cesty.
Shef uhodil patkou oštěpu do kamene a hlasitě vykřikl: "Dost!"
Oba trollové odskočili a postavili se mu, přebíhali pohledem od nebezpečí vepředu k nebezpečí vzadu. Shef znovu vykřikl, a tentokrát na Cuthreda, který vyrazil. "Dost!"
Zároveň přiběhl zvenčí onen malý troll, kterého viděl venku na cestě, popadl velkého trolla za nohu a vyrazil ze sebe dlouhou řadu slabik. Shef prošel úzkým průchodem z ložnice, rozpřáhl ruce a opatrně opřel oštěp v rohu. Velitelsky mávl na Cuthreda, jenž zaváhal a pochybovačně sklonil meč.
Co s trolly? Shef si je prohlížel ve světle kahanu, podíval se znovu a potřetí na velkého samce, který tady stál a hleděl na něho se zmateným výrazem. Známým zmateným výrazem. Šedá srst, kulatá lebka, zvláštní zkrácená spodní čelist a silné zuby. Ale něco - něco na obočí, lícních kostech, posazení hlavy na krátkém krku. Shef vcelku klidně popošel dopředu, uchopil samce za obrovskou ruku a obrátil ji ve své. Ano. Velké prsty, pěst jako šunka.
"Vypadáš jako někdo, koho znám," řekl Shef jakoby pro sebe.
K jeho překvapení se troll široce zazubil, předvedl obrovské špičáky a odpověděl zadrhávanou, ale srozumitelnou norštinou.
"Myslím, že ses setkal s mým dobrým bratránkem Brandem."

o o o

Podle Echegorguna - většinu toho, co chtěl Shefovi sdělit, mu přetlumočil Cuthred během mnoha dní u mnoha táborových ohňů - Skrytý lid kdysi žil mnohem dál na jih, v Norsku a dalších zemích, pod místem, které Echegorgun nazýval Mělké moře, Balt. Ale jak šel čas a měnilo se klima, sledoval led na sever a celou cestu je štvali Bradatí, Hubeňouři, Kováři železa - Echegorgun pro ně měl mnoho jmen. Lidé samozřejmě nebyli zvlášť působiví - Echegorgun se smál už při pouhém pomyšlení na to, že by mohli být, vydával takové zvláštní, drsné a hluboké zvuky. Jenomže jich byly spousty. Tvrdil, že se množí rychle jako tuleni nebo stejně rychle jako lososi. A ve skupinách byli nebezpeční, zvlášť od doby, kdy získali kov. Vzpomínky Skrytého lidu zřejmě sahaly až do časů předtím, než lidé objevili kov, když všichni Kráčející tvorové, lidé i Skrytí, měli jenom kámen. Jenže od chvíle, kdy lidé získali kov, nejdřív bronz - Echegorgun to nazýval hnědé železo - a pravé železo, samotné šedé železo, zvláštní rovnováha mezi druhy, pokud to byly druhy, se začala vychylovat. Echegorgun by to nepřiznal ani nepřipustil, ale Shefa napadlo, že rychlé množení, jímž Echegorgun tolik opovrhoval a nepovažoval ho za hodné myslících tvorů, má něco společného s kovem. Vytloukání železa z rudy nepřišlo přirozeně, jako důsledek učení se založeného na metodě pokusu a omylu, založené původně na šťastné náhodě. Bylo mnohem pravděpodobnější, že krátce žijící tvorové, kteří neměli co ztratit a silné důvody, proč se chtěli odlišit mezi tolika soupeři, budou ochotní plýtvat časem na pouhé experimentování spíš než déle žijící, pomalu dospívající, pomalu se množící Pravý lid (jak si říkali).
Ať to byla pravda nebo ne, během staletí se z Pravého lidu stali Skrytí, drželi se v nepřístupných horách a rozvíjeli způsoby skrývání. Podle Echegorguna to nebylo tak těžké. Kolem žilo mnohem víc Pravých, než si většina Hubeňourů uvědomovala. Neobývali stejná pohoří, dokonce ani ne zároveň. Norové v Halogalandu, vysvětloval Echegorgun, jsou zvláštní, téměř bez výjimek se drželi u pobřeží. Cestovali na sever a na jih po moři, Severní cestou, stavěli si chýše ve fjordech, svá zvířata pásli na kouscích letních pastvin, k nimž se dostali. Zřídkakdy se někdo z nich zatoulal pár mil do vnitrozemí. Zvlášť když se ti, co se dostali dál při pátrání či lovu, obvykle nevraceli.
Finové znamenali větší potíže, neboť se toulali krajinou se svými sobími stády, sáněmi, luky a pastmi. Přesto se kolem potulovali většinou v létě a ve dne. V zimě se drželi u svých stanů a srubů a měli stálé okruhy, kde kladli pasti, jimž se bylo snadné vyhnout. Sníh a led, tmavá a vysoká místa, říkal Echegorgun, patří nám. My jsme Lid temnoty.
A co ti mrtví, co ti visí v udírně, zeptal se ho Shef odpoledne hned první den. Echegorgun vzal otázku vážně. To ty tulení skály dělají potíže, vykládal. Hubeňouři se tam nesmějí pouštět, alespoň ne na ty, které považoval za vlastní.
Shef si pomalu uvědomoval, že Echegorgun, stejně jako i jeho ostatní lidé, je skoro obojživelník, jako lední medvěd, které často vídávali spokojeně plavat daleko mimo dohled pevniny. Jeho srst chránila před chladem a byla stejně vodoodpudivá jako tulení. Každý dospělý nepovažoval za nic mimořádného uplavat v mrznoucí vodě ke skále pár mil, aby tam utloukl několik tuleňů nebo harpunou ulovil mrože. Mořští savci tvořili většinu jejich potravy. Nebyli rádi, když jim tam chodili Hubeňouři, a tak na ně chystali léčky, aby je zaplašili. Příběhy o šedých pažích převracejících čluny byly pravdivé. A co se uzení a jezení kořisti týkalo - Echegorgun jen krčil rameny. Neviděl žádnou škodu, když snědl, co ulovil. Hubeňouři možná Skryté nejedli, ale zabíjeli je, když měli důvod, stejně tak i když žádný neměli, a nikoliv proto, že by jim Skrytí jedli jejich jídlo. Tak co je horší?
V každém případě nebylo zapotřebí chystat léčky a zabíjet, když se všichni drželi na své straně známé hranice. Potíže mohly nastat v případě hladomoru. Když se Hubeňourům neurodilo - Echegorgun si myslel, že se neurodí každé tři roky z deseti - pak začali vycházet ven a ze zoufalství lovit na skalách. Odpovědí bylo nejíst obilí a nemnožit se tak rychle, aby se nemuseli spoléhat na náhodně získané zdroje potravy. Ale skuteční seveřané, praví seveřané mezi lidmi, říkal Echegorgun, klada důraz na ten rozdíl, nedovolovali, aby věci zašly tak daleko. Znali své místo a znali jeho. Lidé, které zabil, byli vždycky návštěvníci, kteří si neváželi pomalu se vyvíjejících hranic.
"Jako muž, co zde nechal tohle?" zeptal se Shef a zvedl oštěp, který sebral.
Echegorgun si ho vzal, ohmatal a zamyšleně očichal kov. "Ano," řekl, "na toho si vzpomínám. Jarl Trondů z Trondhjemu - Trondheimu. Hloupí lidé. Pořád chtějí přebrat finskou daň a finský obchod, sebrat ho Brandovi a jeho

rodině. Připlul sem na dlouhé lodi. Sledoval jsem ho, až se utábořil na ostrově, a pak šel se dvěma dalšími vybírat ptačí hnízda. Když zmizel - on a několik dalších - ostatní ztratili odvahu a vrátili se domů."
"Jak jsi poznal, že je jarl?" vyzvídal Shef.
"Hulduové hodně znají. Něco jim řeknou. Mnohem víc vidí ve tmě, v tichu."
Echegorgun už k tomu víc neřekl, ale Shef si byl skoro jistý, že on a Brandova rodina se stýkají - snad zanechané znamení na skále, kámen postavený na jisté místo, když bylo třeba si popovídat, a potom postavené jinak, aby přišel vyslanec. Skrytý lid možná využívali Halogalanďané k tomu, aby se zbavili nechtěných soupeřů z jihu. Brand a jeho rodina se na oplátku vyhýbali jistým oblastem.
A kromě toho tu byla ta rodinná podoba. Echegorgun se oplzle usmál, když se o tom Shef zmínil. Před lety, řekl, otec Brandova otce Barna, muž jménem Bjarni, uvízl na skále, když ztroskotala jeho loď. Měl s sebou jídlo, dobré jídlo, mléko a podmáslí, a kousek nastražil jako návnadu na Skrytý lid. Dívka té rasy jídlo uviděla a sedla na lep. On ji nechytil, ne, jak by mohl Hubeňour chytit dívku Pravého lidu? Ale ukázal jí, co pro ni má, a ji to zaujalo. Vy Hubeňouři jste na jednom místě tlustí, řekl Echegorgun a stočil oči ke Cuthredovi, jenž seděl blízko samice, s níž zápolil.
Echegorgun dál řekl, že ta dívka, jeho vlastní teta, si nechala maličkého člověka jménem Barn, dokud nebylo zřejmé, že bude mít hladkou kůži, tedy příliš hladkou kůži, aby žil jako příslušník Pravého lidu. Pak ho nechala u dveří jeho otce. Ale nejdřív Bjarni, pak Barn a potom Brand v případě potřeby nezapomínali na své příbuzné.
Shef pak poslouchal jen na půl ucha, protože si začal dělat starosti s Cuthredem. Hubeňouři možná byli na jednom místě tlustí, ale Cuthred to místo neměl. Tady na severu se zatím choval dobře, ale Shef si byl jistý jedním: stačila připomínka jeho zmrzačení, sexuální ukázka muže či provokace ženy, a Cuthred se změní v berserka. Nicméně to bylo dost zvláštní. Seděl a mluvil se samicí Miltastaray, Echegorgunovou dcerou a sestrou malého chlapce Ekwertaguna, jako by to byla Martha či jedna z nejméně vyzývavých otrokyň. Snad to bylo proto, že ji přemohl. Snad proto, že byla samice, ale tak se lišila, že nebylo třeba, ani nečekal žádné koketování. Tak nebo tak, Cuthred byl zřejmě prozatím v pořádku.
Shef zase začal věnovat pozornost Echegorgunovu příběhu. Teď už pět tvorů - mužů a žen? lidí? lidí a nelidí? - opustilo chýši a sedělo pod vycházejícím sluncem na plácku mezi chýší a udírnou. Odsud viděli klidné, šedě kovové moře, z něhož vystupovaly ostrovy, ale nebyly blíž vidět. Skrytí lidé si jasně uvědomovali "mrtvé území", všiml si Shef. Vždycky se vyhýbali přímému pohledu na ně, ať už dělali cokoliv.
"Takže vy hodně vidíte a vyprávíte ještě víc?" pravil. "Co víš o mně? O nás?"
"O něm," Echegorgun ukázal zkrácenou bradou na Cuthreda, "hodně. Byl otrokem v horách na jih odsud. Někteří naši lidé se ho snažili dostat ven. Možná by ho byli snědli, možná ne. Vy lidé jste na své vlastní dost tvrdí. Vím, co mu udělali. Pro nás by to moc neznamenalo. My myslíme na jiné věci než na páření.
O tobě." Upřel na Shefa tmavohnědé oči. "O tobě nejsou žádné zprávy. Ale lidé po tobě jdou."
Shef se zasmál. "Tohle pro mě není žádná novinka."
"Taky po tobě jdou jiní tvorové. Ty kosatky, co vás napadly - občas to dělávají, já vím, když se chtějí pobavit nebo je něco rozčílí. Ale viděl jsem tu tlupu plavat nahoru a dolů a nejsou odsud. Připluly od jihu jako ty. Možná za tebou. Ale jestli víš, že za tebou jdou lidé, nemusím ti říkat zbytek."
Echegorgun si protáhl dlouhé paže, od špiček prstů jedné ruky ke druhé to bylo přes devět stop, a působil naprosto lhostejně.
"Co zbytek? Jací další lidé po mně jdou teď?"
"Je tu loď, schovaná ve vitazgjafském fjordu půl dne plavby na jih od Brandových statků v Hrafnsey. Byl bych ho varoval, ale on je u mlýnu - na mlýn, víš, má právo. Dával pozor, aby je nezahnal na břeh tady nebo někde blízko. Ale stejně, on je pryč a ta loď tam dole čeká. Velká loď. Má dvě dvě tyče. Ty věci, co na ně dáváš látku. Velká světlovlasá žena křičí rozkazy na muže." Echegorgun se zasmál. "Potřebuje zimu po mém boku, aby se uklidnila."
Shef zuřivě přemýšlel. Ta žena byla Ragnhild, loď ta, která se je snažila potopit ve fjordu Gula. "Co myslíš, že chtějí udělat?"
Echegorgun se podíval do slunce. "Jestli nezaútočili včera při západu slunce, tak zaútočí dneska. Dvě lodě, co má Brand, nebudou připravené k boji. On je vezme na velrybí pláž a naloží olejem a masem. Cizinci chytí všechny ostatní, když budou spát nebo budou unavení. Mlýn vyžaduje spoustu práce."
"Ty je nebudeš varovat?"
Echegorgun se zatvářil překvapeně, nakolik to jeho srstí porostlý obličej dovoloval. "Varoval bych svého bratrance Branda. Ostatní - čím víc Hubeňourů se pozabíjí navzájem, tím líp. Vím, žes mě ušetřil, když jsi mě mohl bodnout oštěpem, takže já teď ušetřím tebe, protože Pravý lid drží své slovo, i když ho nevysloví. Taky jsi nakrmil mého chlapce Ekwetarguna. Ale bylo by moudřejší, kdybych ti zakroutil hlavu na krku a pověsil tě k ostatním."
Shef si hrozby nevšímal. "Povím ti jednu věc, co nevíš," pravil. "Já jsem muž, který má autoritu. Jsem král ve své zemi. Někteří říkají, že jsem král i tady. A mluvím za hodně lidí. Tady je znamení mé autority." Ukázal Rígovo znamení, kraki, které měl pověšené kolem krku, a ukázal i na to, co udělal pro Cuthreda. "Třeba bych pro tebe mohl něco udělat. Pro tebe a tvoje lidi. Aby vás lidé přestali honit. Nechali vás žít na míň kamenitém místě. Musel bys ale pro mě něco udělat. Pomoz mi porazit ty muže z jihu a tu ženu s nimi a jejich loď."
"No, to bych mohl," řekl Echegorgun opatrně. Zvedl se do dřepu a sevřel si rukama bosou nohu.
"Jak? Budeš varovat Branda? Budeš - bojovat po jeho boku? Kdybychom ti dali železo, byl by z tebe mocný bojovník."
Echegorgun zavrtěl mohutnou hlavou. "Nic z toho neudělám, ale mohl bych za tebe promluvit s velrybami. Už tak jsou rozrušené. Když si budou myslet, že jsem tě zabil, mohly by mě poslechnout. Samozřejmě to jsou cizí velryby. Kdyby to byly moje, tak bych jim nelhal."

Kapitola 23

Bruno, Hauptritter den Lanzenorden, velmistr řádu posvátného kopí, stál před dvojřadem svých ozbrojených rytířů, kteří drželi jezdecké oštěpy sklopené a stáli nehybně v pozoru, jak je to naučil. Všichni se dívali na obřad odehrávající se sto yardů před nimi. Kdyby připochodovali blíž, viděli by lépe, ale nikdo si nemohl být jistý, jak by domorodci vzali vměšování do svých posvátných zvyků. Bruno neměl námitky proti vměšování se do barbarských zvyků domorodců, ale teď na to nebyla vhodná doba.
Z hrdel tisíců lidí natlačených uprostřed soudného kruhu Gotlandu se ozval řev, řev a třískání zbraní o štíty.
"Co to znamená?" zamumlal kdosi až v zadní řadě. "Už se rozhodli?"
"Ticho v řadách," nařídil Bruno, avšak bez důrazu. Lanzenorden hodně dal na teoretickou rovnoprávnost všech svých členů bez surové disciplíny, již bylo nezbytné vnutit vojskům rolníků. "Ano, podívejte, mají krále. Habeunt regem," dodal, paroduje tak formuli pronášenou při volbě papeže.
Kdosi vstal a divoce se kymácel v davu před nimi. Tucet mužů ho zvedl na štítu. Když muž chytil rovnováhu, rozhlédl se kolem, tasil meč a vykřikl své jméno a tradiční formuli vyhlášení. "Jsem králem Gótů. Kdo to popírá?"
Chvilka ticha, pak se znovu ozvalo řinčení zbraní. Před týdnem by to popřel tucet náčelníků. Souboje by gótský lid zbavily většiny vládnoucí třídy, bohaté potomky bohů. Takže během dní schůze Gautalagathing, gótské shromáždění zavázané Gótským zákoníkem, bzučelo, sem a tam pobíhali poslové, klepy, předávaly se nabídky podpory a sliby a zase se odvolávaly. Nyní bylo vše vyřešeno. Do příštího přesunu moci.
Dav se začal rozcházet za vůní pečeného vola a velkých sudů piva, které nový král opatřil jako součást ceny za zvolení. Němečtí rytíři se za nimi dívali s jistou závistí, s jistým opovržením. Bruno se rozhodl nechat je stát v řadách o něco déle, aby bylo jisté, že žádný se nepřipojí k hodujícím a nezaplete se do rvačky.
Blížila se k nim další osoba, osmahlý, černě oděný Angličan Erkenbert. Když se přiblížil, Bruno viděl, že má bledé líce zrumělé vzrušením, a cítil, jak mu buší srdce předtuchou. Angličan držel jeden ze svých věčných seznamů.
"Myslíš, že jsi to našel?" zeptal se Bruno, jakmile byl mrňous na doslech.
"Ano. Dole ve stanech jsem našel jakéhosi stařika. Byl však příliš starý, aby se zúčastnil volby, ale ne tak starý, aby ztratil paměť. Byl při nájezdu na Hamburk. Víc než to, byl mezi muži, kteří vyloupili katedrálu. Dobře si vzpomíná, kdo tam byl - zvlášť dobře, protože má pocit, že ho podvedli při dělení kořisti. Dal mi celý seznam náčelníků, kteří tam byli. Bylo jich sedm, říká, že vedli posádky více než tuctu lodí. Tak a tohle je důležité. O šesti z těch náčelníků máme zprávy a žádný neodpovídá."
"Takže to musí být ten sedmý?"
"Vypadá to tak. Jmenuje se Bolli. Je to jarl Trondů."
"A kdo, do pekla, jsou ti Trondové? Jsem v téhle Bohem zapomenuté zemi půl roky, slyšel jsem o víc mrňavých kmenech a králíčcích, než má můj otec prasat ve chlívě, ale o Trondech jsem nikdy neslyšel."
"Žijí daleko na severu," vysvětloval Erkenbert. "Daleko po Severní cestě, kde se snaží ovládnout obchod s kožešinami."
"Možná jsou daleko na severu," zamumlal Bruno, "ale pokud by tam měli nového krále, budoucího císaře, určitě bychom se o něm doslechli. Začínám si myslet, že ta tvoje metoda je špatná. Nemohl třebas udělat chybu sám svatý Rimbert? Třeba žádné posvátné kopí neexistuje."
"Nebo možná leží bez povšimnutí v pokladnici."
Bruno se zatvářil tak, jak to u něj Erkenbert ještě neviděl, zoufale a poraženě. "Nemůžu si pomoct," řekl, "ale ty mi říkáš, že kopí je v Norsku. Taky jsme se doslechli o tom, že na Severu se povede velký boj o moc, na místě, které jsme na jaře opustili, v Heddeby v Dánsku, všichni o tom mluví. A my jsme tady, pobíháme kolem provinčních shromáždění ve Švédsku."
"Gotlandu," opravil ho Erkenbert.
"To je to samé. Vydal jsem se špatným směrem."
Erkenbert poplácal nešťastného rytíře po jeho mohutném rameni. "Koho Bůh miluje, toho křížem navštěvuje," pravil. "Mysli na krále Davida v divočině. Mysli na Samsona ve mlýně a jak nakonec strhl velký chrám na Filištínské. Bůh dokáže vyvolat zázrak kdykoliv. Copak nezachránil Josefa před Putifarkou a Daniela z jámy lvové? Povím ti, který svatý text si musíš zapamatovat: Qui perseravabit usque ad finem, ille salvabitur. Ten, kdo vytrvá až do konce, bude spasen. Ale až do konce. Ne skoro do konce."
Bruno se pomalu uklidnil. Pak opatrně Erkenbertovi stiskl ruku. "Děkuju ti," řekl. "Děkuju. Moudrá slova. Zjistíme víc o těchhle Trondech. A mezitím budu doufat, že Bůh pro mě má nějakou posílku do těch míst."

o o o

Hrorik, král Heddeby, si kousal vous, když poslouchal zprávy svých zvědů.
"Určitě Ragnarssonové?" ujišťoval se.
"Určitě. Dostali jsme se dost blízko, abychom viděli Krkavčí prapor."
"Vlaje jenom tehdy, když jsou všichni ti parchanti pohromadě. No, alespoň je teď o jednoho parchanta míň. A ten z nich byl ze všech nejhorší. Sto dvacet lodí, říkáš, a kotví u pevniny naproti Syltu?" Hrorik zamyšleně počítal. "No, Ragnarssonové vždycky znamenají špatné zprávy, ale mohlo to být horší. Nejdřív musejí projít bažinou a potom budou muset překonat naše dobré dřevěné hradby. Vím všechno o jejich beranech a tricích, co se naučili od otce. Myslím, že

bychom je měli zadržet."
Jeden ze zvědů si odkašlal. "Další špatné zprávy, můj pane, obávám se. Katapulty. Viděli jsme, jak je vykládají. Velké stroje, váží tak tunu, řekl bych. Mají tři nebo čtyři."
Hrorik se zase zatvářil ustaraně. "Katapulty! Jaké? Jsou to ty vrhače kamenů, co jsme o nich slyšeli, nebo střel nebo čeho?"
"Nevíme. Neviděli jsme je při práci. Jenom jsme slyšeli ty příběhy, stejně jako ty. Všechny pocházejí od lidí, co je porazily."
"Thor nám pomáhej. Teď bychom zde potřebovali někoho, kdo o těchhle věcech něco ví."
Hrorikův správce přístavu, sedící na poradě, teď promluvil. "Tady ti můžu pomoct, pane. Včera jsem dostal zprávu od kapitána. Byl nahoře v Gule. Tvrdil, že tam měli spoustu vzrušení - to ti povím jindy. Ale nakonec řekl, že na jednu z našich lodí naverbovali dva Angličany a přivážejí je na jih. Angličany," dodal s důrazem. "To jsou opravdoví odborníci. To jsou ti mládenci, co byli při tom, když Ivar získal svou katapultu, a taky francký král. Loď by tu měla být za pár dní."
"Aha. Takže zatímco se Sigurd Hadí prdel bude plazit močálem, my můžeme tyhle muže nechat, aby nám postavili stroje, se kterými se budeme bránit jejich strojům. To je dobré. Ale uděláme i to, co je nasnadě. Jestli jsou Ragnarssonové na západním pobřeží, východní pobřeží je určitě volné. Tak vypravíme lodě ke králi Arnoddovi a králi Gamlimu a požádáme je, aby poslali každou loď a muže, které můžou postrádat. Vymýtíme Ragnarssony a všichni budeme spát klidněji."
"Vymýtíme Ragnarssony," řekl správce přístavu, "a možná přijde čas, abychom v Dánsku měli jenom jednoho krále."
"Hlavně to neříkej nikde jinde," souhlasil Hrorik.

o o o

Mnoho dní cesty na sever, daleko od sbírajících se bouřkových mračen, která rozhodnou osud mnoha království, se Shef a Cuthred krčili nehybně ve stínu skály. Dvakrát se dostali na místo, které považovali za dobrý úkryt. Echegorgun je poobakrát vyhnal ven a mumlal si tím svým divným jazykem. "Vy Hubeňouři," prohlásil nakonec. "Vy nevíte, jak se skrývat. Ani jak se dívat. Mohl bych se procházet po vašem městě za poledne a vy byste mě ani nezahlídli." Shef mu nevěřil, jenomže musel uznat téměř nadpřirozené schopnosti Skrytého lidu zmizet, ve dne i v noci či v bledém soumraku, který přišel po dalším dlouhém dni spánku a čekání.
Před nimi stál Echegorgun po kolena ve vodě na kraji zálivu. Dovedl je dolů po téměř neschůdných stezkách, muži na skalách klouzali a lezli po čtyřech, podpíráni Echegorgunem nebo Miltastaray, kteří je občas spustili z jednoho místa na druhé. Nakonec, když byli schovaní k jeho spokojenosti, Echegorgun jim řekl, ať nehybně sedí a dívají se. Dívají se na to, co dokáže Pravý člověk. Uvidí něco, co žádný Lysoun už velice dlouho neviděl. Jak Pravý lid přivolává své příbuzné, velryby.
Teď Echegorgun stál tváří k otevřenému moři. Vysoko nad ním dávala Miltastaray pozor na čluny, které by se případně mohly objevit, převážejíce lidi či maso mezi jatkami a Brandovým ohroženým domovem na Hrafnsey.
V jedné ruce držel Echegorgun dlouhé pádlo se zvláštně stočeným listem, namáhavě vyřezaným s pomocí kamenných nástrojů z kmene horské osiky. Na vnitřní ploše byly vyryté zvláštní kudrlinky. Echegorgun podržel pádlo nad hlavou, takže náhle bylo zřejmé, jak dlouhé má paže. Pak jím vší silou udeřil o klidnou hladinu. Plácnutí jako by přeběhlo až k obzoru, když se do atlantického příboje rozběhly vlnky. Echegorgun pádlem udeřil ještě jednou. A ještě. Oba muži se krčili a přemýšleli, jak daleko se zvuk nad vodou nese. A jak daleko se asi nese vodou.
Když udeřil asi tucetkrát, Echegorgun se obrátil a opatrně položil pádlo na skálu na příkrém srázu. Vyndal další nástroj, dlouhý kornout vyrobený z mnoha vrstev stočené a slepené borové kůry, udělal další opatrný krok, takže byl nyní po pás ve vodě na nějakém neviditelném výčnělku. Tenčí kus kornoutu si přiložil k ústům a širší strčil hluboko do vody. Z místa, kde se krčili, Shef dokonce i v nejasném světle viděl, jak se Echegorgun nafukuje, bylo to, jako by natahoval vzduch do měchů. Pak zadul.
K mužům na břehu se nedonesl žádný zvuk, ale po chvíli jako kdyby se začal chvět vzduch, jako by nehlučně vibroval. Třásla se i mořská hladina v souladu s tím? Shef to nepoznal, ačkoliv napínal zrak. Nepochyboval, že se pod vodou děje něco podstatného.
Echegorgun dul pořád dál, neustále se nadechoval a nějak zároveň i vydechoval. Shef si nebyl jistý, měl však dojem, že "tóny", které Echegorgun vydává, se občas mění podle nějakého jemu neznámého kódu. Dál se nehybně krčil, cítil, jak se mu do těla vkrádá chlad vysoko položeného místa, cítil, jak mu tuhnou svaly, přes spodky cítil studený kámen. Neodvažoval se pohnout. Echegorgun tvrdil, že při jakémkoliv vyrušení toho nechá. "Stačí, aby se skulil kamínek," varoval je. "Kdyby si velrybí lid měl myslet, že si s nimi zahrávám, dokonce i cizí velryby Už bych nikdy nemohl bezpečně plavat v moři."
Vedle Shefa seděl Cuthred jako zobrazení kamene. Ale pak pohnul očima, zvedl bradu a ukázal, i když to dokonce ani ze dvou stop téměř nebylo vidět. Mezi pobřežím a skalisky se zvedla ploutev. Vyčnívala kolmo z vody, hřbetní ploutev kosatky. Blížila se k nim, ne rychle, schválně pomalu. Občas se objevila i hlava a gejzír, bílý proti šedým ostrovům. Kosatka si vše pozorně prohlížela. Za ní, o hodný kus dál, následovaly ostatní.
Ploutev se pomalu přiblížila. Echegorgun funěl pomaleji, jako by brzdil podvodní zvuk. Zřejmě funěl v kratším, proměnlivějším rytmu. Konečně se ploutev přiblížila, kosatka plula rovnoběžně s pobřežím, obrátila se a pomalu se vracela. Pokaždé, když se obracela, upírala oko na zvláštního šedého tvora stojícího po pás ve vodě. Shef cítil, jak se mu stahuje šourek při pomyšlení, co by se mohlo stát. Výpad hlavou, švihnutí ocasem, a Echegorgun by se plácal ve vodě. Dokonce ani jeho mohutné tělo by pro kosatku nebylo víc než velký tuleň. S nimi ve vodě nebylo v bezpečí

žádné zvíře, ani mrož, ani lední medvěd, dokonce ani velké velryby, které kosatky trhaly zaživa na kusy.
Echegorgun opatrně odložil kornout na skálu za sebou. Pak se pomalu ponořil a s hlavou a rameny nad vodou začal plavat. Kosatka ho pozorovala a udělala mu místo. Muži na břehu toho moc neviděli, jenom to, co bylo vidět nad hladinou. Přesto to po chvíli vypadalo, jako by Echegorgun předváděl jakousi pantomimu. Občas napodoboval pohyby velryby, občas plavajícího člověka. Jednou měl Shef dojem, že vykopl nohy nad vodu a prudce se otočil, převržený člun? Kosatka začala napodobovat jeho pohyby, společně plavali sem a tam, oba se pohybovali na člověka fantastickou rychlostí, pro velrybu to však bylo loudání.
A potom ploutev zamířila pryč, velký ocas dvakrát plácl do vody, jako na rozloučenou. Ostatní ploutve, křižující podél pobřeží, zamířily rovněž na otevřené moře. Všechny dohromady vyrazily pryč nejvyšší rychlostí, velryby vyskakovaly z vody ve složitém tanci, jakoby v radostném triumfu. Mířily k jihu, směrem k Hrafnsey.
Echegorgun zůstal ve vodě, dokud nebyly z dohledu, líně plaval sem a tam, nad vodou mu bylo vidět jen temeno a paže, hladinu téměř nezvlnil. Z dálky jen další tuleň. Nakonec se otočil, doplaval ke břehu, vytáhl se ven a otřepal se jako pes.
"No," řekl norsky. "Tak půjdeme, Hubeňouři. Řekl jsem jim, že ten, co zranil jejich vůdce, je mrtvý. Ptaly se: a co ten, kterého pronásledovaly? Taky mrtvý, řekl já. Byly zklamané. Bylo snadné jim povědět, že na lodi je víc velrybích nepřátel. Velké lodi, co teď vplouvá do Hrafnsey. Řekly, že se zabaví tam."
"Takže teď půjdeme do Hrafnsey?" řekl Shef. "Jak se tam dostaneme?"
"Je tu jedna cesta," odpověděl Echegorgun. "Žádný Hubeňour by ji nenašel, ale já vám ji ukážu. Měl bych vám ale říct jedno. Velrybí lid většinou nepozná jednoho Hubeňoura od druhého. A ani jim na tom moc nezáleží. Každý, kdo bude dneska v noci ve vodě, je v nebezpečí."
"Ukaž nám, jak se dostat dál," pravil Shef. "Přísahám, že ti to všechno oplatím. I kdybych se kvůli tomu měl stát králem téhle země."

o o o

Muži na dvoustěžňové lodi, plující pod lehkými plachtami směrem k přístavu Hrafnsey, za sebou měli dlouhou plavbu nahoru podél norského pobřeží, při níž si zvykli používat neznámé zbraně a oplachtění. Většinou to byli Agdiové, z domoviny královny Ragnhild. Ve zmatku po náhlé smrti krále Halvdana, když král Olaf nečekaně uchvátil moc, se jeden z kapitánů Halvdanovy flotily rozhodl, že největší šanci má s Ragnhild, a tak jí poskytl svou loď. Většina posádky nezůstala, zběhla, a na uvolněná místa nastoupili Ragnhildini muži. S nimi přišel i Valgrim Moudrý, jemuž nevyšel plán na ovládnutí univerzity Cesty, jenž však dychtil pomstít se tomu, kdo ho porazil. Nejen jemu - ale také navrátit Cestu a svedené kolegy zpět na Odinovu stezku, stezku, která povede k vítězství, ne k porážce při ragnaröku. On a jeho stoupenci postavili stroje a vycvičili osádky. Ti také byli dychtiví překonat svou porážku ve fjordu Gula.
Přesto hnací silou za nimi všemi, kapitánem, posádkou a také Valgrimem, byla nenávist královny Ragnhild k muži, jenž zabil jejího syna, nebo aspoň způsobil, že byl zabit. K muži, jenž ukradl štěstí, jemuž zaslíbila svůj život. Ragnhild bez mrknutí oka zařídila, aby její tchyně, královna Asa, skončila na šibenici, bez zachvění otrávila svého manžela krále Halvdana. Jednoho dne možná založí chov nové královské rasy ze svého lůna. Předtím musí jít ten žebravý Angličan, jehož vskrytu svedla a myslela si, že jej využije, aby vyčistil cestu jejímu synovi, do Helu, kde pak bude navěky sloužit jí a jejímu synovi.
Když se velká válečná loď přiblížila k Hrafnsey, svému cíli, její posádka přestala sledovat pobřeží a odplula na moře, do vln Atlantiku, ale z dohledu pevniny, k níž se znovu přiblížila teprve několik mil od místa, kde měla být jejich kořist. Zde se muži vylodili v opuštěném zálivu, jednom z tisíců na tomto rozeklaném pobřeží, kde je nikdo neviděl. Nebo aspoň žádný člověk.
A přesto jim nechyběly podrobné informace. Když skončilo zabíjení velryb, začala pro muže z Halogalandu skutečná práce. Bylo nezbytně nutné nařezat mrtvoly a nasolit tolik masa, kolik jen bylo možné. Ještě důležitější bylo umístit na pláž kotle, odřezat tuk a pustit se do dlouhé práce se škvařením velrybího tuku, jenž byl nesmírně ceněný jako olej do lamp, jako palivo a za dlouhých zimních nocí i jako jídlo. Zapálit pod kotli oheň nebyl problém. Jakmile byl z tuku vyškvařen olej, zbytky posloužily jako palivo pro další vyškvaření. Avšak všechny sudy na halogalandském pobřeží budou stěží stačit pro náhlý příval bohatství, které přinesly velryby. Čluny pluly nahoru a dolů všemi směry, nakládaly se sudy, nebo se svazovaly a tahaly v řadě za loďkami, posílaly se zprávy s prosbou o okamžitou pomoc. Jeden člun se dvěma muži míjel i fjord, kde kotvila Ragnhildina loď. Šalupa se ho okamžitě zmocnila.
Norové většinou jeden druhého nemučili, ať už s otroky prováděli cokoliv, výjimku tvořili jenom Ivar Měkkýš, jeho otec Ragnar a pár jim podobných. Ragnhild oba muže vzala na palubu a prostě jim řekla, že mají dvě možnosti: buď okamžitě přijdou o hlavu, nebo jí poví, jak to vypadá v Hrafnsey. Rybáři se rozhodli mluvit. Ragnhild znala polohu přístavu včetně umístění obranných balist a dvou dlouhých lodí. Taky věděla, že polovina mužů z oblasti ještě stále škvaří tuk na pláži a ostatní jsou udření po hodinách nakládání a vykládání, nekonečných cestách mezi pláží a přístavem.
Nevěděla ale, že Shef a Cuthred se ztratili. Její vězni si toho prostě nevšimli, jak měli spoustu starostí s jinými věcmi. Všimli si však, a taky jí to řekli, že Brand zoufale shání muže, a tak odvolal anglické střelce od balist, i Gudmundovy Švédy, a nechal je pracovat na molu, jelikož byli při práci s velrybami k ničemu. Jen na půl ucha poslouchal Cwiccovy a Osmondovy námitky a požadavek, že by se mělo něco udělat, aby byl nalezen jejich pán Shef, nicméně poslal hlídku na začátek přístavu s příkazem zadout na roh, pokud by se přiblížilo nějaké cizí plavidlo. Hlídka se posadila v měkkém příboji zády ke skále a okamžitě usnula.
Ragnhildina loď Crane - Jeřáb - vplula do hrafnseyského přístavu chvíli předtím, než vycházející slunce ozářilo bledou

oblohu, nesetkala se s odporem a osádka sto dvaceti mužů byla připravená k činu. Když muži proti obloze viděli mohutné balisty, bez posádek a bez dozoru, šťouchali do sebe.
Brand na molu dohlížel na vykládání dalšího nákladu sudů ze svého vlastního Walrusu a ničeho si nevšiml, dokud přes vodu nepřeletěl první kámen z balisty.
Byl namířen se smrtonosnou přesností. Muži z Craneu měli čas cvičit a rozhodně jim nechyběly kameny na cvičení. Kámen letěl jen asi dvě stě yardů, což byla vzdálenost mezi molem a ústím přístavu, a zasáhl Walrus přímo do přídě. Příď vyskočila a plaňky se uvolnily. Kdyby byla loď plula pod plachtou, šla by ke dnu jako sekera. Zatím se jenom rozpadla a zlehka si sedla na skálu deset stop pod kýlem. Stěžeň zůstal trčet z vody.
Brand jenom civěl s otevřenou pusou, nedocházelo mu, co se stalo. Druhý kámen roztříštil molo pár stop od něj, půl tuctu mužů spadlo do vody. Zároveň se na tmavé palubě Craneu rozhořel oheň. Osádka katapulty dychtila, aby mohla znovu vyzkoušet své ohnivé šípy. Když muži zamířili, postavila se za ně Ragnhild.
"Tam," štěkla. "Tam. Zamiřte na ten velký sud. Tentokrát ho určitě dokážete trefit."
Osádka trochu upravila směr, znovu zamířila a vytáhla kolík. Ohnivá střela vyletěla přes vodu, její let označovala ohnivá čára. Zarazila se do sudu s velrybím olejem, jejž právě vyložili ze zničeného Walrusu. K obloze okamžitě vyletěl ohnivý jazyk, hořící čistým jasným světlem. Muži na pobřeží byli okamžitě vidět jako tmavé stíny, vřískali a zmateně pobíhali, někteří aby uhasili oheň, jiní si běželi pro zbraně, Angličané se vydali na dlouhou cestu kolem přístavu ke svým opuštěným zbraním.
Ragnhildin kapitán to pozoroval a spokojeně se křenil. Jmenoval se Kormak, jeho matka byla Irka, takže měl dlouhou zkušenost s nikdy nekončícími irskými válkami. Poznal, když jeho nepřítel ztratil iniciativu.
"Přiblížit k molu," nařídil. "Vy s tím vrhačem kamení, potopte tu druhou velkou loď, tu švédskou. Vrhač střel zapálí další sudy a potom domy. Bocmane, vyber dvacet mužů, stáhni plachty, a jakmile budeme na břehu, otoč loď pod vesly a vrať se o sto yardů. Nechci, aby se někdo pokusil sebrat Crane, když budeme mít práci. Vy ostatní, přistaneme u mola a půjdeme rovnou do vesnice."
"A nezapomeňte," zařvala přes něj Ragnhild, "jednooký. Šest zlatých náramků za jednookého."
Valgrim vedle ní potěžkal oštěp Gungni, který sebral Steinovi, a Stein ho předtím našel na břehu, kam ho Shef zahodil. Dobrá zbraň, pomyslel si. Aby se napila krve kacíře.

o o o

Ne příliš daleko, ale přece jen příliš daleko, Shef viděl, jak oblohu náhle ozářil plamen. Stál na břehu pevniny necelé čtvrt míle od ostrova Hrafnsey. Neměl však žádný člun. Nevěřil by, že se mohou tak rychle dostat tak blízko. Ale Echegorgun, Miltastaray a Ekwertagun je vedli vnitrozemím po stezkách, které by nenašly ani kozy, a pak po překvapivě snadné cestě po hřebeni k pobřeží kousek od místa, kde stáli. Ačkoliv přede dvěma dny veslovali celé hodiny, tady museli ujít jen pět mil, neboť přecházeli šíji poloostrova.
"Jak se dostaneme na druhou stranu?" zeptal se.
"Plavat?" navrhl Echegorgun.
Shef zaváhal. Čtvrt míle nebylo tak daleko. Jenomže věděl, že tahle voda je vždycky studená. A kromě toho - nezapomínal na hrozbu velryb.
Dloubl do něj Cuthred a ukázal. Rudá záře na obloze byla dost silná, takže uviděli černou skvrnu velrybářského člunu, za nímž byly další, a horečnatě spěchaly od velrybí pláže. Muži přiváželi náklad či se vraceli pro vodu.
"Další Hubeňouři," řekl Echegorgun. "My půjdeme. Nemluvte o nás, kromě s mým bratránkem Brandem. Jestli půjdete na vodu ve člunu, už nebudete s nikým mluvit."
"Počkej!" zarazil ho ostře Shef. "Můžeš nám říct, kde jsou ty velryby?"
Echegorgun kývl. "Slyším je ve vodě. Už vím. Jsou před přístavem, dívají se na cizí loď. Nešťastné. Chtějí malé čluny, které převracejí, ne velkou loď, co do ní musejí vrazit. Neplavte se ve člunech."
"Můžeš nám říct, jestli poplují do přístavu? Je bezpečné rychle převeslovat?"
Echegorgun si pochybovačně odfrkl. "Uslyšíš zvuk jako funící mrož, veslueš. Rychle." Vzápětí zmizel, jako by splynul se skálou.
"Zvuk jako funící mrož?" zamumlal Cuthred. "Docela klidně by si mohl říhnout anděl, k čemu to "
Shef si ho nevšímal. Vylezl na nejvyšší místo a zamával kopím, které sebral, nad hlavou. O chvíli později ho zahlédli v čelním velrybářském člunu, zaváhali a vydali se k nim.
"Zastavte ostatní čluny," rozkázal Shef. "Ne, udělejte, co říkám. Vím, že se útočí. Musíme tam vlítnout všichni naráz, ne postupně."
Čluny se pomalu shromažďovaly, devět deset, tak čtyřicet padesát mužů a zkušených námořníků, ale beze zbraní a zbroje, jen pár z nich mělo harpuny, sekery a nože na zabíjení velryb.
"Budete muset pozorně poslouchat, co říkám," začal Shef. "Tak za prvé, před přístavem jsou kosatky a my na ně nechceme narazit. Za druhé, poznáme, až vplují do přístavu "
Jeho slova přivítalo nevěřícné bzučení a Shef praštil patkou kopí do skály a zvedl velitelsky hlas.

o o o

Kormak dělal mužům z Hrafnsey v podstatě totéž, co oni udělali velrybám. Schválně na ně tlačil, aby zpanikařili, i když věděl, že jejich panikou je čelní útok. Jak se Crane blížil k molu, z mezka vyletovaly kameny a každý rozbil jeden dům. Do dřeva a oleje padaly zápalné šípy, takže požár zachvátil celou vesnici. Zabito bylo pár lidí, několik jich bylo zraněno,

bojová síla obránců se příliš nezmenšila. Neměli však čas myslet. Kromě toho, když Brand viděl vrak svého milovaného Walrusu, viděl, jak začínají hořet jeho zimní zásoby a skladiště, málem mu puklo srdce. Neměl čas jít si vzít osnář, ani seřadit muže. Stál mezi plameny se staženou tváří, svíral svou sekeru "Trollího rváče" a čekal, až kazisvěti vystoupí na zem.
Když se bok Craneu dotkl mola, muži, které Kormak určil, vyskákali na břeh a šest z nich okamžitě vytvořilo obrněné čelo. Zároveň se Kormak sklonil a tiše promluvil s bocmanem. Na břeh vyklouzli dva muži a prošli kolem okrajů mola. Na správném místě upevnili provaz.
Kormak se protlačil do středu přední řady, udělal ještě dva kroky a vytvořil vikinský klín. Pak bojovníci vykročili a zároveň řvali. Kormak čekal na zuřivý útok.
Přišel. Brand, když viděl sebevědomou postavu kráčející k němu, se jí rozběhl vstříc s pozdviženou sekerou. Všechny obavy a pochyby, které ho zachvacovaly od souboje s Ivarem, dokonale vymazal vztek a ztráty. Za ním se v nerovné řadě hnali hrafnseyští muži se zbraněmi, které dokázali sehnat.
"Velký chlapík," poznamenal Kormak ke štítonošům vedle. Sám zvedl na ochranu štít a vykřikl pošklebek, který se však v řevu plamenů ztratil.
Když Brand vyrazil, bocman, přikrčený ve stínu, zvedl provaz. Brandovi to podrazilo nohy a on se rozplácl jak široký, tak dlouhý, až se molo otřáslo. "Trollí rváč" mu vyletěl z ruky. Brand se s řevem začal zvedat, ale v té chvíli ho Kormak vší silou nemilosrdně praštil z boku do hlavy. Brand potřásl hlavou a dál se snažil vstát. Kormak znovu nevěřícně máchl olověnými kuličkami naplněným otrokářským tišítkem. Tentokrát se obr složil na všechny čtyři.
Útočící muži za ním zaváhali, některým už provaz taky podrazil nohy. Dva běželi dál, avšak díky salvě oštěpů šli k zemi a vypadali přitom jako ježci. Ostatní zaváhali a pak po jednom po dvou odbíhali zpátky k hořící vesnici.
"Svažte ho," nařídil Kormak krátce. Pobídl svoje muže dopředu, chtěl zahnat opozdilce, opevnit se a ovládnout čluny, potraviny a zbraně. Dohonit uprchlíky bude práce na později. Přál si, aby útok vedl vedle Branda i jednooký. Pak by mu Ragnhild neskočila po krku.

o o o

Angličané, které určili jako nezkušené dělníky u mola, vyběhli, když dopadl první kámen. Neměli zbraně a nic je nepudilo bránit osadu. Ve tmě, kam už nedopadalo světlo ohňů, se s funěním seřadili kolem Cwiccy.
"Neměl nás odtáhnout od mezka," pronesl kdosi ve tmě. "Věděli jsme, že přicházejí, říkali jsme mu to, ale on ne, on... "
"Drž hubu," zarazil ho Cwicca. "Jak to vypadá, jestli se tam dostanem teď, mohli bychom mezka otočit a sestřelit tu jejich loď. Pak by se pěkně rychle stáhli z přístavu."
"Ani ne," podotkl Osmond. "Hele."
Ukázal na šalupu z Craneu, naloženou ozbrojenci, která nyní mířila přes záliv ke dvěma opuštěným mezkům. Kormaka to napadlo taky.

o o o

Kormak zapomněl na velryby. Kosatky sledovaly Crane celou cestu do zálivu a toužily po útoku. Přesto se vůdce držel zpátky. Přesně znal velikost lodi a věděl, že je to ta největší lidmi vyrobená věc, na jakou kdy narazil. Možná kdyby do ní narazil hlavou, zalila by se vodou a potopila by se. Možná ne. Škrábanec, který mu způsobil Cuthred, ho podráždil, avšak zároveň nabádal k opatrnosti. Zábava pro něho byla převrhnout člun jako ledovou kru a pochytat lidi jako neopatrné tuleně. Takže váhal a ostatní velryby s ním křižovaly sem a tam kolem ústí přístavu. Vůdce jedním okem sledoval Crane a celý ten zmatek a druhým zajímavé, avšak břehem chráněné velrybářské čluny, které vycítil v úkrytu pevniny o čtvrt míle dál.
Pak zaslechl pravidelné údery vesel šalupy a váhat přestal. Naplněný spíš krutým nutkáním než hladem, jako liška v kurníku, vyrazil velrybí vůdce do přístavu a jeho druhové za ním.

o o o

"Ani ne," řekl znovu Osmond. "Kriste bolestný na nebesích." Vrátil se do dětství a mimoděk se pokřižoval, aby zahnal zlo, i přes kladivo, které mu viselo kolem krku. Nikdo ho na to neupozornil. S pohledem upřeným na šalupu se společně dívali, jak se za lodí zvedá velká hřbetní ploutev a černobílé tělo.
Člun a muži se převrhli, nikdo nevydal hlásku. Na chvíli byly na hladině vidět hlavy. Potom připlouvaly další a další kosatky, jako když byly na lovu velké velryby, plejtváka či vorvaně nebo myšoka, střídavě se obracely, cvakly zuby a otočily se po dalším plavci. Ale kde kousnutí dospělé kosatky šedesát stop dlouhou modrou velrybu jenom poraní, člověka přecvakne vejpůl. Ve chvilce bylo po všem a velryby se znovu schovaly pod vodu.
"Jednu z nich jsem potkal na vodě," zamumlal Karli s bílou tváří. "Říkal jsem vám, že mě mohla klidně převrhnout. Ploutev byla vysoká jako já. Jaký má zuby?"
Cwicca vytrhl ostatní z ochromení. "No, Thor jim pomáhej, ale hele. Máme volnou cestu k mezkům. Tak jdeme."
Stále civíce na děsivou ohněm ozářenou hladinu, vyrazili Angličané kolem přístavu ke svým strojům.
Na palubě Craneu se veškerá pozornost soustředila na Brandův útok a pád. Nikdo neviděl, jak šalupa mizí pod vodou, až na dva rybáře, které stále ještě věznili a měli je přivázané zvenčí na trupu. Dívali se do vody pod sebou a snažili se odhadnout hloubku. Pomalu se ohlédli přes rameno a s novým odhodláním si začali uvolňovat ruce.

o o o

Shef viděl, jak na břehu pevniny znovu vyskočily plameny. Muži ve člunech remcali, nechtěli věřit, že jim hrozí kosatky, toužili vědět, co se děje u nich doma. Zezadu se ozval velice divný zvuk, dlouhé zafunění, následované plácnutím, jako když ocas narazí na vodu.
"Co to bylo?" zeptal se Shef.
"Znělo to, jako když jde mrož pod vodu," poznamenal jeden z mužů ve člunech. "Ale to není možné, ne "
"V pořádku," štěkl Shef. Zvedl kopí nad hlavu a zavolal, aby ho slyšeli na všech člunech. "Už je to bezpečné, možná jen na chvíli. Veslujte rovnou co nejrychleji, přistaňte na břehu naproti a vystupte. Nechoďte do přístavu. Slyšíte, nechoďte do přístavu. Teď běžte."
Seděl na přídi vedoucího člunu a Cuthred na zádi. Velrybáři se ohnuli k veslům a člun po klidné hladině přímo letěl. Shef se obracel sem a tam, bál se, že každou chvíli uvidí, jak se k nim blíží ploutev. Čluny se dostaly do středu průlivu a řítily se dál. Když se přiblížily k ostrovu, hodný kus od přístavu, asi půl míle od hlavní osady a za kopcem, Shef cítil, jak zpomalují.
"Proč prostě neplujeme rovnou do přístavu?" ptal se jeden z veslařů.
"Věřte mi," ucedil Shef. "To by se vám nelíbilo." Jeho člun se zaryl přídí do štěrku a většina ostatních ho následovala. Muži vystupovali a vytahovali čluny výš, poté se chápali provizorních zbraní. Na jednom člunu si Shefova křiku nevšímali a mířili dál ke vstupu do přístavu, za kopcem zmizeli z dohledu. Shef znechuceně potřásl hlavou.
"Pořád nechápu proč " začal další rozkolník. Cuthredovi došla trpělivost, a tak ho jílcem meče praštil z boku do hlavy, popadl ho za krk a znovu ho zvedl.
"Udělej, co říká, a poslouchej rozkazy," zaprskal. "Jasný?" Shef zamával na padesát mužů, které měl, aby se okamžitě seřadili do dvojstupu, a vedl je v klínové formaci. Nechal je jít rychle, nedovolil jim běžet. Budou potřebovat dech, pokud mají bojovat s ozbrojenými muži. Měl v plánu obejít kopec za ústím přístavu a u potoka, na němž stála hlavní osada, vyjít z úkrytu a zahnat vetřelce zpátky do vody. Možná se tou dobou už rozejdou, aby znásilňovali a loupili. Doufal v to. Překvapení teď bylo jeho jedinou nadějí.

o o o

Angličané se dostali k prvnímu mezkovi a na chvíli se zastavili. Osadit jednu nebo obě zbraně? I když s sebou měli Karliho, dvě celé osádky to nebyly.
"Prozatím jenom jeden," rozhodl Cwicca stručně. "Začněte naviječ."
Než odešli, uvolnili zkroucené provazy. Nebylo dobré mít je zkroucené příliš dlouho. Naviječí páky však byly pořád zastrčené na svém místě a muži se k nim vrhli. Zároveň si Cwicca zavolal Karliho, aby mu pomohl. Během týdnů čekání udělali jedno vylepšení. Nikdy předtím nedokázali strojem pohnout o víc než pár palců. Na lodi musel člověk spíš namířit plavidlo než mezka. Nicméně metodou pokusu a omylu Udd ten problém rozřešil. Uložili těžký stroj na malá, železem obitá kolečka, ne aby se dal táhnout jako lehčí vrhač střel, ale aby se malá kolečka dala umístit na větší kolo naplocho na zemi, a pak malá kolečka zaklínili. Dva silní muži nyní dokázali naklonit celý tunu a čtvrt těžký stroj dopředu na nepohyblivé ose a otočit ho za zadek.
Karli a Cwicca se dřeli, zvedli zadek a otočili stroj, takže nemířil na ústí přístavu, ale na Crane, jenž pomalu odplouval od mola.
"Ještě o půl kroku dál," zachrčel Cwicca. "O dlaň zpět. Správně. Předklonit a zatlouct dva klíny. Ne, tři."
Naklonili stroj dopředu, takže teď mířil dolů na vodu. Natočili provazy, vrhací rameno se napínalo. Cwicca dal do smyčky na rameni třicetiliberní kámen, zkontroloval úhel háku, od něhož v pravé chvíli smyčka vyletí.
"Připravit. Pozor. Pal."
Vytáhl západku, rameno vyletělo s neovladatelnou silou, smyčka přeletěla dopředu a přidala vlastní vektor k síle zkroucených provazů. Kámen přeletěl přes vodu téměř rovně.
A minul. Posádka naklonila stroj, jak nejvíc to šlo. Ale odhadnout vzdálenost dolů bylo těžké. Kámen těsně přeletěl kolem paluby Craneu a s cáknutím se ponořil uprostřed zvětšující se mezery mezi lodí a molem. Sprška, která vystříkla, zlila Kormaka, jenž se obracel od vítězné šarvátky na molu.
"Thor mi pomáhej," vydechl. "Co se stalo se šalupou? Měli ty stroje zabezpečit." Potom začal štěkat rozkazy. Ohrožení lodi bylo nejvážnější, všechno ostatní nebylo podstatné, zvítězit v bitvě, zabezpečit zajatce, dokonce ani potěšit Ragnhild.
Když si královna uvědomila, že Kormak hodlá couvnout před vyloupením osady, osady, o níž si byla zcela jistá, že v ní přebývá zhoubce jejího syna, že se někde skrývá před bojem, vletěla na něj jako lítice. On ji setřásl, ač mu visela na paži a vřískala své požadavky.
Okamžitě poznal, že musí vykonat důležitější věci, jako dostat Crane na druhou stranu zálivu, aby katapulty nemohly zamířit dolů. Loď potřebovala víc mužů a rychle. Kolem mola a u břehu byl tucet menších člunů a loděk. Kormak rychle odvelel padesát mužů, aby udrželi molo, a ostatním nařídil, aby nastoupili do člunů, kolik se jich tam jen vejde. Na poslední chvíli se zarazil a nařídil dvěma mužům, aby vystoupili a naložili stále omámeného Branda s rukama pevně svázanýma za zády.
"Ať ho bezpečně uloží," poznamenal a nastoupil do stejného člunu. Znovu od sebe odstrčil rozzuřenou Ragnhild.
"Dámo, vrátíme se pro tebe. Jestli je muž, kterého chceš, někde tady, tak bude na břehu. Radím ti, aby sis ho šla najít sama. Odrazit," dodal k veslařům.
Když do moře vletěl druhý kámen, tentokrát ale mířící na první člun, jejž znovu minul, padesát mužů se pustilo přes sto

yardů volné vody.

o o o

Shef přivedl svou skupinu přes potok k hořící vesnici z konce blátivé ulice mířící přímo do vnitrozemí. Když pak běželi po ulici, z plamenů a stínů vybíhali další muži a připojovali se k nim, chtěli se očividně přidat k prvnímu viditelně soustředěnému odporu. Shef cítil vlčí sílu jejich hněvu, tlačil je dopředu. Teď už se nedali zastavit. Hodlali se vrhnout na vetřelce, ať už řekne či udělá cokoliv.
Jenomže Halogalanďané neměli zbroj a jediný štít v oddíle měl Cuthred. Nepřítel byl plně vyzbrojený, Shef viděl bojovníky stát v pevné řadě přes molo, neotřesené a nebojácné. Ve chvilce bude muset vést útok. Jakou má naději, že ho přežije? Byl uprostřed přední řady, cíl pro každý oštěp. Takhle to ve světě chodilo. Shef napřáhl kopí. Nemohl se tomu vyhnout. Snažil se v sobě vyvolat bojové nutkání, které cítil, když na písčině zabil Vikinga Hraniho. Nic. Kopí, které držel v ruce, je vypíjelo, nutkání vysílalo pryč, místo aby ho zadrželo. K lítosti, ne k útoku. Muži vedle něj se na něj stále dívali, čekali, že vydá povel k útoku. Něco Shefa přimělo máchnout kopím na stranu a muže zadržet.
Za štítovou hradbou na molu vykouklo nad kopce vycházející slunce a poprvé jasně zazářilo na vodu. Zachytilo ploutve a těla kosatek, jež podruhé vypluly z hlubiny, sebevědomé v tom, co dělaly, povzbuzené prvním úspěchem. Z vody se ozval pokřik, když si muži ve člunech uvědomili, co se k nim blíží.
Byli udatní, někteří z nich sekali a bodali oštěpy a meči, když se k nim vyřítila černobílá těla. Valgrim Moudrý, stojící na přídi prvního člunu, otočil oštěp Gungni, aby ho použil jako harpunu. Nevěřil vlastním očím. Byl příliš slabý, až příliš pomalý. Čluny byly převracené zespod. Rána hlavou při třiceti mílích za hodinu, tělo vážící několik tun, a každý člun se rozpadl. Těžce ozbrojení muži se cákali či potápěli ve vodě, a přitom se do nich zatínaly zuby, kosatky plavaly sem a tam tak, jako když lovívaly tuleně či sviňuchy. Ve chvilce byla zátoka červená, stejně jako záliv, kde byly pobity velryby. Tentokrát tu však tekla lidská krev, ne velrybí, krev veslařů se smísila s krví jejich kapitána i Valgrima Moudrého, kněze Odinova, nyní obětovaného Odinovi jeho vlastními tvory. Nikdo si nevšiml, že oštěp s runami Gungni se potopil na dno. Svému poslednímu majiteli rozhodně nepřinesl štěstí.
Shefův útok zakolísal, když muži pochopili, co se děje, ještě žádný něco takového neviděl. Jakmile muži z Kormakova oddílu viděli, že nepřítel jen civí a váhá, taky se obrátili. Obě strany tu stály zasažené hrůzou. Nikdo nemohl nic podniknout.
Po chvíli vystoupil Shef a promluvil k chlapíkovi, jenž vypadal jako vůdce mužů na molu. "Odložte zbraně," vyzval ho. "Daruji vám život a zdraví a cestu domů, až to půjde. Teď nemůžete uniknout. A už bylo dost krveprolévání."
S bledými rty vůdce pohlédl na své muže, viděl, jak jsou otřesení a zděšení, bojový zápal je zcela opustil. Pomalu kývl a odložil meč a štít. Cuthred popošel dopředu, udělal Shefovi cestu a šel s ním až na konec mola, aby se podívali na zakončení příběhu.
V tom se z mola kdosi zvedl a zaječel. Ragnhild, s nožem v ruce, jatka s ní nepohnula, toužila jenom po pomstě. Vrhla se na Shefa s nožem nízko, připraveným k bodnutí. Shef ji viděl přicházet, poznal zelené oči, které líbal, vlasy, které svíral při vyvrcholení. Kopí, které držel v ruce, si nevšímal, hledal slova na omluvu. Ragnhild cosi cestou vřískala, on zachytil jenom slova: " zabil mého syna!" Shef tu stál, rozpažený, ochromený, hledal slova vysvětlení, další zázrak.
Mezi ně se postavil Cuthred, nůž se odrazil od tvrzeného povrchu jeho štítu. Angličan ho automaticky zvedl, aby ženskou odrazil. Ragnhild náhle zděšeně vyvalila oči. Potom přepadla dozadu a stáhla Cuthredův štít s sebou. Štít se stopu dlouhým hrotem, který tam Shef sám nakoval. Prorazil jí srdce pod prsem.
"Bůh je mým svědkem," řekl Cuthred, "byla to nehoda. V životě jsem nezabil ženu."
"Příliš mnoho zabitých," řekl Shef. Sklonil se a hledal známky života. Ještě pohybovala rty, ještě ho proklínala. Poté se přestala hýbat a vyvrátila oči. Když Shef ustoupil, přišel Cuthred, šlápl Ragnhild na nataženou ruku a uvolnil svůj štít. Potřásl vyčítavě hlavou a podíval se, jestli si jeho vůdce všiml, co udělal.
Ale Shef se místo na mrtvolu na molu díval na zkrvavenou vodu, kterou protínaly ploutve. Potom se nevěřícně znovu podíval na druhou stranu zátoky. V mělké vodě naproti seděli dva lidé, viditelní v sílícím světle. Za ním se ozývalo užaslé mumlání, jak další muži viděli tu ohromující scénu. Druhou věc, kterou ještě nikdo živý neviděl. Jednoho ze Skrytých.

o o o

Echegorgun přesně odhadl náladu velryb. Klidně a sebevědomě přeplaval úzký průliv za velrybářskými čluny. Viděl, jak Shef bere muže na břeh, viděl ten příliš sebevědomý člun, jak míří do přístavu, kde ho však rozbily velryby. Sám se držel vzadu, ale sledoval velryby do přístavu, poněvadž si byl jistý, že včas zaslechne, kdyby se obrátily proti němu. Obeplul pobřeží, byl mu vidět jenom vršek hlavy, který navíc vypadal jen jako další šedý kámen. Díval se se zájmem, co dělají lidé, ale bezstarostně - dokud neviděl, jak dva muži na jeden člun nakládají nezaměnitelnou postavu. Branda, syna Barna syna Bjarniho. Vnuka jeho vlastní tety.
Echegorgun věděl přesně, co se stane teď. Měl pár minut na to, aby to změnil, zvrátil. Jako tuleň vyrazil vodou, chvíli se přidržel zádi Craneu, zvažoval vzdálenost mezi sebou a vedoucím člunem s Kormakem, cítil plácání velrybích ocasů jen pár yardů daleko. Potopil se a vyrazil jako vydra.
Brand, svázaný, bezmocný na dně člunu, jemuž stál navíc Kormak jednou nohou na prsou, uviděl jenom velkou šedou ruku nad okrajem. Pak se člun převrhl. Převrhl se na Echegorguna jen chviličku předtím, než udeřila první velryba. Zatímco muži hulákali a zvedali zbraně, Branda cosi popadlo za halenu a táhlo ho na druhou stranu a do hloubky, pryč od rozštípaných prken a zmítajících se údů na hladině.

Branda na chvíli zachvátil pověrčivý strach jeho rasy. Chytil ho marbendill, stane se večeří obludy na mořském dně. A přesto, v té kratičké chvíli, šedou ruku zpola poznal. Ležel nehybně, neodporoval, jenom zadržoval dech.
Pomalu ho to táhlo vodou. Pod kýl Craneu. Přes zátoku. Na mělčinu. Když se vynořili, konečně vydechli a Brand se zahleděl do očí svého zachránce. Ten jeho pohled opětoval. Když Echegorgun vytáhl pazourkový nůž a začal mu přeřezávat provazy na pažích, navzájem se mlčky zkoumali, hledali podobnosti, rodinnou podobu.
Nakonec Brand promluvil, sedě na mělčině. "Nechal jsem pro tebe a tvůj lid zprávu na našem tajném místě," řekl, "a vždycky jsem dodržoval naši úmluvu. Přesto jsem nikdy nečekal, že tě uvidím ve dne. Ty jsi z rasy, se kterou se setkal děd Bjarni."
Echegorgun se usmál a předvedl silné zuby. "A ty musíš být můj dobrý bratránek Brand."

Kapitola 24

"Najít ti úkryt je dost drahá záležitost," poznamenal Brand unaveně.
Shef neříkal nic. Mohl odpovědět, že je to občas i výnosné, ale Branda bylo třeba uklidnit. Shef si nebyl jistý, kolik dní uběhlo od bitvy - takhle daleko na severu se to nedalo poznat. Všichni zřejmě zuřivě pracovali déle, než dokázali snést, a přestávali, jen když usnuli. A přesto - bylo to hrozivé znamení - na oblohu se vracela tma. Léto pominulo, blížila se zima. V Halogalandu přicházela velmi rychle.
Ať už to však bylo kolik chtělo dní, osada pořád vypadala jen tak tak obyvatelně. Všechny tři lodě v přístavu byly buď potopené, nebo nepoužitelné. Čirou smůlou Cwicca a jeho osádka našli náměr a podařilo se jim odpálit kámen ve chvíli, když již bylo po bitvě, a trefili se do základny Craneova stěžně. Posádce, hnané hrůzou z velryb, se podařilo loď odstrkat na břeh, ale už nikdy nevypluje. Walrus stále seděl na dně přístavu, nad hladinu jen opuštěně trčel stěžeň. Seamew chytila plamenem a shořela. Dostupná sice byla malá plavidla všech možných druhů, ale nebyla tu žádná loď dost velká, aby doplula na jih do Trondheimu, nejbližšího přístavu, a vrátila se se zásobami. Časem nějakou loď postaví ze zachráněných prken a trámů - protože na holém pobřeží nebo ošlehaných ostrovech nebylo žádné velké dřevo. Ze stejného důvodu bude těžká přestavba ohořelých a spálených chýší, přes všechnu zručnost místních lidí při práci s kamenem a drny. Většina drahocenného zisku z ulovených velryb skončila v plamenech, a s tím i skladiště, kde Brand přechovával nejenom kožešiny, peří a kůže z finské daně, s nimiž obchodoval, ale také maso, sýr a máslo, jímž se krmil. A kromě toho tu byli Shefovi lidé, Gudmundova posádka a asi sedmdesát mužů, kteří přežili z posádky Craneu. Byl jim přislíben život a nikdo nenavrhl, aby tento slib porušili. Ale všichni jedli. Neexistoval způsob, jak by mohli všichni na ostrově přežit nadcházející zimu, jakkoliv obratně by rybařili a lovili tuleně. Mnozí Halogalanďané tiše vyklouzli domů, dali jasně najevo, že s Brandovým problémem nechtějí mít nic společného. Oni přežijí. Ať si cizinci a jejich hostitelé, pokud budou dost hloupí, aby se dělili, zemřou.
"Aspoň máme zlato a stříbro," pokračoval Brand. "To neshoří. Nejlepší bude vypravit společně člun, naložit na něj všechny, kdo se tam vlezou, a poslat ho na jih. Když se budeme držet pobřeží, mohl by se dostat někam, kde budou mít jídlo. Pak pošleme pryč Ragnhildiny muže, nakoupíme, co půjde, a vrátíme se na sever."
Shef znovu nic neřekl. Kdyby Brand nebyl tak unavený, viděl by ve svém plánu díry. Ragnhildiných mužů by bylo dost, aby přemohli své stráže, sebrali peníze a nechali osadu zase bez jídla. Zatím jejich hlídání vyžadovalo příliš mnoho sil. Bude třeba je poslat pryč samotné. Pokud se ovšem nechají přesvědčit, aby se znovu vydali na moře, jak se teď báli velryb.
"Mrzí mě to," pronesl Brand a potřásl hlavou. "Zažil jsem toho moc, abych vymyslel nějaký rozumný plán. Mít za bratrance marbendilla! Věděl jsem to, ale teď to ví každý. Co řeknou lidi?"
"Řeknou, že máš štěstí," přerušil ho Thorvin. "Ve Švédsku je kněz Cesty, který zvlášť uctívá bohyni Freyju. Zabývá se chovem zvířat, jak musíš křížit, abys dostal nejvíc dojící krávy nebo nejvlnatější ovce. Často mi vykládal o mezcích a o křížení psů a vlků a tak. Jakmile se to doslechne, hned sem přijede. Protože já mám dojem, že my a mořští lidé jsme si podobní spíš jako pes a vlk než jako kůň a osel. Protože se tvůj děd Bjarni spářil s jednou jejich samicí a ona měla dítě, tvého otce Barna. Ale Barn měl taky dítě, tebe, a tvoje krev je jasně vidět, když jste stáli vedle sebe. Kdyby byl Barn mezek, lidský mezek, tak by se to stát nemohlo. Takže my a marbendillové si jsme docela blízcí. Možná že je v naší rase víc marbendillí krve, než tušíme."
Shef kývl. Napadlo ho to už předtím, když se díval na seveřany, na jejich mohutná těla, vystouplé nadočnicové oblouky, chlupy a štětinaté bradky. Nicméně se o tom nezmiňoval. Všiml si, že slovo "troll" se kolem osady používá zřídka, nahrazuje ho výraz "mořský lid" nebo "marbendill", jako by si i ostatní uvědomovali, jaké mají předky.
"No, ať je to jak chce," řekl Brand a zatvářil se veseleji, "nevím, co budeme dělat. Rád bych, a nevadí mi to říct, rád bych, aby mi bratránek dobře poradil."
Ale Echegorgun vyklouzl pryč brzy poté, co vytáhl Branda na břeh. Na chvíli ho pozornost, jíž se mu dostalo, těšila, a rozhodně ho potěšila Brandova vděčnost. Pak ho ten hluk zřejmě podráždil a zmizel, jak to umějí pouze Skrytí. Taky s sebou vzal Cuthreda, oba zřejmě přeplavali zpátky fjordem k pevnině. Cuthred na Echegorguna udělal velký dojem.
"Není jako Hubeňouři," prohlásil o něm. "Aspoň je silnější než Miltastaray. A koukni mu na ty chlupy na zádech! Dobře ho namaž a mohl by i plavat s tuleni. Miltastaray se líbí. Mohl by pro ni být dobrý druh."
Shef při té poslední představě jen vykulil oči a pak opatrně poznamenal, neboť nevěděl, jak to vyjádřit. "Myslel jsem, Echegorgune, žes říkal, že víš, co se mu stalo. No, stalo se to, že mu jiní Hubeňouři, oni mu uřízli, no, ne to, co z něj dělá muže, ale co "
Echegorgun ho přerušil. "Já vím. Pro nás to znamená míň než pro vás. Víš, proč žijete tak krátký život? Protože se pořád pářite, ne jenom v říji. Pokaždé, když to uděláte, odejde kus vašeho života. Tisíckrát na každé dítě, poslouchal jsem za

mnoha okny! Ha. Miltastaray bude v muži hledat něco jiného."
A s tím odešli. Shef měl čas jen promluvit s Cuthredem a požádat ho, jestli by nepoprosil Echegorguna, aby pohřbil svou lidskou kořist jako civilizovaná osoba, místo aby je vyudil jako - jako marbendill. "Řekni mu, že mu zaplatíme prasaty," dodal.
"Ty žádná prasata nemáš," namítl Cuthred. "A já stejně dávám prasatům přednost před lidmi."
Možná, než skončí zima, budou mít všichni spíž vybavenou jako Echegorgun, napadlo Shefa. Zatímco se Thorvin, Brand, Gudmund a ostatní ještě bavili, Shef zadumaně vstal a odešel pryč. Odnesl s sebou kopí, které sebral v udírně, cítil se s ním mnohem lépe než s Gungnim nebo s drahými meči, jež získal a zase ztratil. Zjistil, že nejlepší, co se dá dělat, když člověk stojí před neřešitelným problémem, bylo vyptávat se každého, dokud nenarazí na někoho, kdo zná odpověď.

o o o

Našel Cwiccu a jeho tlupu, jak se dělí o chudou krmi v přestávce mezi tím, kdy se z vraků snažili zachránit co nejvíc prken. Když se přiblížil, uctivě vstali. Shefa to na chvíli udivilo. Občas, když je zmátl jeho přízvuk, pokud mluvil anglicky, zapomněli se a chovali se k němu jako k sobě rovnému. Ale dělali to stále řidčeji.
"Sedněte si," vyzval je, sám však zůstal stát a opíral se o kopí. "Vidím, že tu není moc jídla."
"A bude ho míň," souhlasil Cwicca.
"Povídá se, že pošlou zajatce pryč na lodi, až ji postavíme. Kdybychom dokázali postavit dvě, mohli bychom poslat někoho pro jídlo."
"Kdybychom dokázali postavit dvě," zamumlal střízlivě Wilfi.
"Jestli dokážeme sehnat někoho, kdo s ní vypluje," dodal Osmond. "Zrovna teď se všichni tak bojí velryb, že když uvidí gejzír, utečou na břeh."
"To je taky pravda," přisadil si Karli. "Chci říct jednu věc, pane. Víš, viděl jsem jednoho z těch tvorů, když jsem bidloval kolem Drottningsholmu. Přímo ve vodě, dost blízko. No, jeden z těch tady byl ten samý. Viděl jsem jizvu na jeho ploutvi. Tu samou tady. Vypadá to jako - no, jako kdyby nás sem sledovali."
Nebo sledovali tebe, pomyslel si, avšak neřekl. Bývalí angličtí otroci mu o svém pánovi, jehož uctívali a zároveň se s ním kamarádili, vyprávěli hodně zvláštních příběhů. Většinou jim moc nevěřil. Teď ale začínal uvažovat. Napadlo ho, jestli existuje trest pro muže, který přivítal syna boha tím, že ho srazil k zemi. Zatím zřejmě ne.
"No, jestli něco neuděláme, umřeme všichni hlady," řekl Shef.
Bývalí otroci se nad tou vyhlídkou zamysleli. Nebyla jim cizí. Mnoho otroků, stejně jako chudáků, v zimě umíralo chladem nebo hladem nebo obojím. Všichni věděli, že se to stává.
"Měl jsem nápad," ozval se Udd, a potom se zarazil, obvykle se před více lidmi choval nesměle.
"Nebylo to něco se železem?" zeptal se Shef.
Udd jen důrazně přikyvoval, znovu získal kuráž. "Ano, pane. Pamatuješ na tu rudu, co jsme viděli dole na univerzitě v Kaupangu? Takovou tu, co se s ní nemusí nijak moc pracovat, protože je v kameni tolik kovu? Pochází z Jarnberalandu - Železonosný země."
Shef povzbudivě přikyvoval a neměl potuchy, kam to povede. Železo se jíst nedalo, ale sarkasmus by Udda umlčel.
"Taky existuje místo, co se jmenuje Kopparberg, Měděná hora. No, věc se má tak, že jsou obě támhle." Udd ukázal přes přístav na hornaté pobřeží. "Totiž na druhý straně hor. Napadlo mě, že když nemůžem plavat, mohli bychom jít pěšky. Není to, jako by tam na druhý straně nebylo nic."
Shef se podíval na rozeklané, nepřístupné pobřeží a vzpomněl si na hrozný, křečovitý zápas, když šli s Echegorgunem kolem zálivu. Na stezku, po které přišli. Na lehkou cestu po hřebeni, po níž je vzal Echegorgun naproti ostrovu.
"Děkuju, Udde," řekl. "Promyslím to."

o o o

Šel, až našel Švéda Gudmunda. Gudmund měl nečekaně dobrou náladu. Ztratil svou loď a měl velkou naději, že zemře hlady. Na druhou stranu byl lup z Craneu překvapivě dobrý. Ragnhild s sebou vzala polovinu svého pokladu po předcích, aby si koupila muže a pomstu, a to z vraku zachránili. Mrtví, zemřelí při útoku, znamenali méně lidí a větší podíly. Gudmund přivítal svého mladého vůdce s úsměvem. Říkali mu Gudmund Skrblík. Měl ctižádost stát se Gull-Gudmundem, Gudmundem Zlatým.
Když se ho Shef zeptal na to, co říkal Udd, úsměv zmizel. "Ále, je to vážně někde tam," souhlasil. "Ale já nevím, kde přesně. Vy lidi si to neuvědomujete. Švédsko má od jednoho konce na druhý tisíc mil, od Skaane po Laponsko. Pokud je Skaane švédské," dodal. "Já jsem ze Södermanlandu. Jsem pravý Švéd. Avšak tenhle Jarnberaland asi bude takhle daleko na sever."
"Jak to víš?"
"Podle toho, jaké jsou tady stíny. Když změříš stín za poledne a víš, kolik času uplynulo od letního slunovratu, poznáš, jak daleko na severu jsi. To je jedno z umění Cesty, co mi kdysi ukázal Skaldfinn, Njördův kněz."
"Takže když půjdeme tam a půjdeme pořád na východ, narazíme na Jarnberaland v zemi švédské."
"Celou cestu možná nebudeš muset jít," řekl Gudmund. "Slyšel jsem, že nahoře kolem Kýlu, centrálního hřebene, jsou jezera a vedou od východu na západ. Brand mi řekl, že když Finové na téhle straně napadnou Finy na druhé - Kvenové jim říkají - berou si čluny z kůry a přepádlují je."
"Děkuju, Gudmunde," řekl Shef a šel dál.

o o o

Brand se zatvářil nevěřícně, když Shef ohlásil výsledky svých rozmluv jemu a Thorvinovi, který tu pořád ještě seděl.
"To nejde," prohlásil Brand okamžitě.
"Proč ne?"
"Už je moc pozdě."
"Měsíc po slunovratu?"
Brand si povzdechl. "Ty to pořád nechápeš. Tady nahoře léto netrvá moc dlouho. Na pobřeží je to v pořádku, moře zřejmě sníh a led na chvíli zadrží. Ale mysli. Vzpomeň si, jaké to bylo v Heddeby, jako jaro, říkal jsi. Dorazíš do Kaupangu, a ten je stále spoutaný ledem. A jak daleko to je od Heddeby? Tři sta mil na sever? Tady jsi šest set. Pár mil od pobřeží - a já dál nebyl, ani když jsme honili Finy - a tam je sníh na zemi déle než půl roku. Čím výš jdeš, tím je to horší. Vysoko v horách vůbec neroztává."
"Takže problém je zima. Udd má pravdu, že ano, je ten Jarnberaland na druhé straně jen asi dvě stě mil daleko? Deset dní cesty."
"Dvacet dní cesty. Když máš hodně velké štěstí. V některé krajině, co jsem viděl, jsou tři míle za den těžká dřina. Když se neobrátíš a neumřeš, jak chodíš v kruhu."
"Přesto," ozval se Thorvin, tahaje se za vousy, "je tu něco, co ví jen málokdo. A to, že v Jarnberalandu je Cesta silná. Přirozeně, protože jsme všichni řemeslníci a kováři. A kováři jdou po železe. Jsou tam kněží Cesty, pracují s lidmi, co kutají železo. Někteří tvrdí, že je to místo dobré jako druhá univerzita. Valgrim byl proti tomu. Říkal, že univerzita může být jenom jedna."
A on v jejím čele, pomyslel si Shef. Valgrima nakonec dohonily jeho omyly. Byl mezi lidmi v člunech, vracejících se ke Craneu, a z těch přežili jenom dva muži, Brand a jeden mladík, který se od chvíle, co ho vytáhli na břeh, jen choulil do klubíčka a chrčel strachem. Ragnhild mohla taky zemřít takhle, říkal si Shef. Byla to jenom nehoda. Další z těch, které ho obklopovaly. Část jeho štěstí, řekl by Olaf Elf z Geirstadu a král Alfréd s ním.
"Takže jestli překročíme hory," pokračoval Shef, "mohli bychom na druhé straně najít pomoc."
"Jenomže hory nepřekročíš," zopakoval rozčileně Brand. "Hory jsou plné Finů a -"
"A Skrytých," zakončil pro něj Shef. "Děkuju, Brande." Vstal a zase odešel, cestou si ťukal kopím.

o o o

Poslední slovo přišlo od muže, jehož jméno Shef neznal, muže z posádky Craneu, zpoceného v bledém slunečním světle, když se svými druhy nandával kameny na vlek, který pak odtáhli do osady, kde stavěli přístřešky na zimu. Halogalanďané je pozorně sledovali z dálky a nosili svazky harpun na tuleně. Shef, jenž si stále nebyl jistý tím, co by měl vlastně dělat, se zastavil a chvíli je pozoroval.
Jeden z mužů vzhlédl. Kormakův příbuzný mluvil dost zatrpkle. "Dneska se my potíme, ty se díváš. Byli jsme poraženi - ne muži, ale velrybami! To se nemůže stát dvakrát. Příště žádné ochránce nenajdeš. Rogalanďané tě pořád hledají a Ragnhildini příbuzní zaplatí její odměnu. A za nimi jsou Ragnarssonové. Sigurd Hadí oko za tebe zaplatí tolik, jako by zaplatila Ragnhild. Jestli půjdeš na jih, někoho z nich potkáš. Už nikdy neuvidíš Anglii, jednooký. Jediný člověk, který by tě mohl dostat přes to, co na tebe čeká, by potřeboval železnou kůži. Jako Sigurd Drakobijec. A dokonce i on měl slabé místo!"
Shef se na něj zadumaně díval. Znal příběh Sigurda, jenž zabil draka Fáfniho - část toho viděl ve svém vidění, viděl dračí masku. Také věděl, že Sigurda zradila jeho milenka a zabil ho její manžel a jeho příbuzní, když zjistili, že dračí krev, díky níž byl nezranitelný, se na jednom místě nedotkla jeho kůže tam, kde se mu na tělo přilepil list, takže byl zranitelný pouze na zádech. On, Shef, měl také rozzlobenou milenku, ačkoliv byla mrtvá a její manžel taky. A zabil draka, pokud se za něj dal považovat Ivar Měkkýš.
Podobnosti si byly příliš blízké, aby ho to utěšilo. A byla pravda, že Severní cesta dolů podél pobřeží byla také jediná cesta na jih a příliš snadno se dala zablokovat.
"Slyším, co říkáš," odvětil. "A děkuju ti za varování. Ty jsi ho ale vyslovil ze zloby. Jestli nechceš říct nic lepšího, tak příště neříkej nic." Opatrně natáhl ruku a špičkou kopí poklepal rozzlobeného Vikinga na ohryzek.
Lidská mysl je zvláštní. Ze strachu začne lidem téci krev z nosu. Koktavého vyléčí šok, chabé stařeny v případě krize vyskočí z postelí a zvedají těžké trámy z těl svých synů. Kormakův příbuzný věděl, že promluvil příliš otevřeně. Věděl, že kdyby ho jednooký probodl kopím, nikdo by si nestěžoval. Když se hrot dotkl jeho hrdla, ohryzek mu zamrzl strachem. A zůstal tak.
Když Shef odcházel, jeden z jeho druhů mu tiše řekl: "Tady jsi zašel moc daleko, Svipdagu."
Svipdag se k němu otočil s vykulenýma očima. Pokusil se promluvit. Pokoušel se znovu a znovu. Dokázal jenom chroptět. Muži viděli hrůzu ve Svipdagových očích, když si uvědomil, že chce mluvit, ale byl o tuto schopnost oloupen, jako by mu kolem dýchací trubice ovázali provaz.
Ostatní zajatci se dívali za odcházejícím Shefem. Slyšeli o něm vyprávět, o smrti Ivara, Halvdana, jak mu král Olaf předal do opatrování všechno své štěstí i štěstí rodiny. Věděli, že má kolem krku znamení nějakého neznámého boha, svého otce, jak někteří slyšeli.
"Řekl: 'nemluv'," zamumlal jeden z Vikingů. "A on teď nemůže!"
"Povídám vám, že zavolal i ty velryby," řekl další.
"A na pomoc mu přišel Skrytý lid."

"Kdybych tohle všechno věděl, Ragnhild by si mohla vykřičet plíce, než bych se vydal na tuhle bohy prokletou výpravu."

o o o

"Tohle nemusíš dělat, víš," řekl Brand, když mu Shef sdělil své rozhodnutí. "Něco vymyslíme. Dostaň ty chamtivé lumpy z Craneu pryč a všechno bude vypadat líp. Můžeme poslat pár mládenců na jih ve člunech, možná by mohli v Trondhjemu nakoupit jídlo a člun, do kterého by se dalo naložit. Ty nemusíš odejít do sněhu, i když někdo jiný ano."
"Ale stejně to udělám," řekl Shef.
Brand rozpačitě zaváhal. Cítil, že předtím mluvil příliš chmurně a vyprovokoval tak tohle šílené rozhodnutí. Vzpomínal si, jak poprvé vzal Shefa pod svou ochranu poté, kdy mu vypíchli oko. Naučil ho norsky, naučil ho správně používat meč, naučil ho způsoby drenga, profesionálního válečníka na výpravě. A Shef ho taky hodně naučil. Pozvedl ho ke slávě a bohatství - protože současná krize se týkala jídla, paliva a lodí, ne peněz.
"Hele, co já vím, tak se nikdo, kdo se kdy vydal do těch hor, nevrátil, natož aby se dostal na druhou stranu. Možná Finové, ale ti jsou jiní. Jsou tam vlci, medvědi a zima. A kde budeš, jestli se dostaneš skrz? Ve Švédsku! Nebo švédském Finsku nebo někde jinde. Nechápu, proč tohle děláš."
Shef chvíli přemýšlel, než odpověděl. "Myslím, že mám dva důvody," řekl. "První je tenhle. Od chvíle, kdy jsem tohle jaro šel do katedrály a díval se, jak si Alfréd bere Godivu, cítím, že se mi věci vymykají z ruky. Lidi mě tlačili a já šel. Dělal jsem, co jsem musel. Z marši na trh s otroky do Kaupangu a ke královně. Přes Uppland sem. Honili mě Ragnarssonové a Ragnhild a dokonce i velryby. Teď, myslím, jsem utekl tak daleko, jak jsem měl. Odteď se budu vracet. Byl jsem hluboko v temnotě, dokonce v udírně Skrytého lidu. Teď musím vyjít na světlo. A nehodlám se vracet cestou, kterou jsem přišel."
Brand čekal. Jako většina seveřanů, i on hluboce věřil ve štěstí. Shef říkal, že hodlá změnit své štěstí. Nebo se mu možná štěstí vrátilo. Někteří lidé by řekli, že mladý muž má štěstí na rozdávání. Ale nikdo nemohl posoudit štěstí jiného člověka, to bylo úplně jasné.
"A ten druhý důvod?" vybídl Shefa.
Shef vytáhl z výstřihu žebřík. "Nevím, jestli to podle tebe něco znamená," řekl. "Myslíš, že můj otec je bůh?"
Brand neodpověděl. "No," pokračoval Shef, "pořád vidím věci, jak víš. Občas když spím, občas když jsem vzhůru. Vím, že se mi někdo snaží něco říct. Občas je to velice snadné. Když jsme našli Cuthreda, ukázalo se mi, že mám hledat muže, co otáčí velkým mlýnem. Nebo jsem už slyšel vrzat mlýnské kolo? Nevím. Ale tenkrát a tehdy, když Cwicca prorazil stěnu královnina domu, aby mě dostal ven, se mi dostalo varování. Varování před něčím, co se mělo stát právě tehdy. To všechno bylo docela snadné. Ale viděl jsem i jiné věci, které nejsou tak jednoduché. Viděl jsem umírajícího hrdinu a stařenu. Viděl jsem, jak se slunce mění ve vůz pronásledovaný vlky a ve tvář boha otce. Viděl jsem, jak hrdina jede zachránit Baldra z Helu, a viděl jsem, jak římští vojáci, kteří mluvili naším jazykem, zabíjejí Bílého Krista. Viděl jsem hrdiny ve Valhale a viděl jsem, jak tam přijímají ty, kdo nejsou hrdinové.
A všechny ty výjevy se mi snažily něco sdělit. Ne něco jednoduchého. Ne jen z jedné strany, od pohanů nebo křesťanů. Já myslím, že se mi snaží sdělit - nebo si to možná říkám sám - že je tu něco špatně. Něco je špatně s tím, jak žijeme. Thorvin by řekl, že kloužeme do světa Skuld. Opustila nás ctnost, nás všecky, křesťany i pohany. Jestli tenhle přívěsek něco znamená, tak znamená, že se to musím pokusit vrátit zpět. Jeden krok po druhém, jako když lezeš po žebříku."
Brand si povzdechl. "Vidím, že ses už rozhodl. Kdo půjde s tebou?"
"Ty?"
Brand zavrtěl hlavou. "Mám tady moc práce. Nemůžu nechat svoje lidi nenakrmené a bez přístřeší."
"Půjde Cwicca a jeho lidi, myslím, a Karli. Přišel se mnou kvůli dobrodružství. Jestli se někdy vrátí zpátky do Menších marši, bude z něj největší vypravěč, jakého kdy měli. Určitě Udd, možná Hund, možná Thorvin. Musím si znovu promluvit s Cuthredem a tvým bratrancem."
"Můžu nechat zprávu na skále," usoudil Brand váhavě. "Jestli s tebou půjde on, budeš mít mnohem větší šanci. Možná že si však myslí, že udělal dost."
"A co zásoby? Můžeš nám něco dát?"
"Moc ne. Ale budeš mít to nejlepší z toho, co mi ještě zbývá." Brand ukázal. "Jedna věc. Proč pořád nosíš tu starou zbraň? V pořádku, sebral jsi ji v udírně, když jsi neměl nic jiného, ale koukni na ni. Je stará, zlatá inlej je pryč, čepel je tenká, nemá žádnou příčku. Není to ani zdaleka taková zbraň, jako byl Sigurdův Gungni. Dej mi to, já ti najdu lepší."
Shef zbraň zamyšleně potěžkal. "Já tomu ale říkám dobrý oštěp, který vítězí," řekl. "Nechám si ho."

Kapitola 25

Nakonec bylo ve skupině, kterou Shef vyvedl k úpatí hor, třiadvacet lidí, pro všechny až na tři byla rodným jazykem angličtina. Cwicca, Osmond, Udd a tři jejich zbývající druhové, Fritha, Hama a Wilfi, se připojili bez otázek, stejně jako Karli. A také Hund, řka, že má pocit, že budou potřebovat ranhojiče. K Shefovu překvapení souhlasil s cestou i Thorvin; jako důvod uvedl, že jako kovář chce vidět Jarnberaland a tamní univerzitu. Jakmile se zpráva rozšířila, Shefa překvapilo, když za ním přišla deputace pod vedením Marthy, ženy z Fríska a kdysi otrokyně královny Ragnhild, a Ceolwulfa, zachráněného otroka, o němž si ostatní mysleli, že býval zemanem.
"Nechceme tady zůstat," říkali. "Byli jsme mezi seveřany moc dlouho a chceme se vrátit domů. Největší naději máme s

tebou."
"To není moc velká naděje," namítl Shef.
"Lepší, než jsme měli donedávna," podotkl Ceolwulf ponuře.
A tak se oddíl zvětšil o čtyři ženy a osm mužů. Shefa napadlo, že by namítal, že ženy nebudou mít na takovou cestu sílu, ale slova se vytratila, když se zamyslel. Cestoval s nimi z Kaupangu do Guly a ony se držely stejně dobře jako muži, rozhodně lépe než mrňous Udd či krátkonohý Osmond. Co se bývalých otroků týkalo, všichni stále ještě nosili Rígovy přívěsky a Shef neměl to srdce je opustit. Mohli by být přítěží. Někteří z nich, jako pozoruhodný Ceolwulf, měli rozhodně nadání k jistým věcem. Bojovali dobře, i když krátce, proti posádce Craneu, někteří zemřeli, jak příliš dychtili zasadit ránu rase, která je zotročila a mučila.
Posledním členem tohoto oddílu byl Cuthred. Brand jednou večer v houstnoucím šeru odešel a dal jasně na vědomí, že ho nikdo nesmí sledovat. Jak bylo v jeho rodině zvykem, zanechal zprávu na tajném místě, které znali jeho skrytí příbuzní. Nějakou soukromou šifrou jim předal zprávu, že se s nimi potřebuje setkat. Jenže Echegorgun neodpověděl, ani se neobjevil. Místo toho o dva dny později ráno přišel Cuthred. Šaty měl suché a nesl meč a štít, takže úzký průliv od pevniny určitě nepřeplaval. Echegorgun musel mít nějaký člun či jiné plavidlo, ale Cuthred o tom nemluvil, jako by se sám stal jedním ze Skrytých.
Když mu však vykládali, co se děje, poslouchal, přikyvoval, celý den seděl mlčky a ve tmě znovu zmizel. Když se vrátil podruhé, přinesl znepokojivou zprávu.
"Echegorgun vás nebude doprovázet," pravil. "Říkal, že už ho i tak viděli lidé moc často. Mám s vámi místo toho jít já."
Shef zvedl obočí. Cuthred mluvil, jako by měl lepší možnost - možná se nadobro připojit ke Skrytému lidu jako jakási výměna za malého Barna před mnoha lety.
"Říkal, že na tebe, nebo na nás, dohlédne," pokračoval Cuthred. "A předá zprávu příbuzným, aby nás neobtěžovali. Tím budeme ušetřeni velkého nebezpečí. Víš, proč se většina lovců odtamtud nevrátila. Skončili vyuzení jako ryby. Pořád ale zbývají medvědi a vlci. A zima a hlad. A Finové. Budeme to muset risknout."
Shef souhlasil, protože neměl na vybranou, a vrátil se ke svým přípravám. Nakonec si Brand nechal předvést každého člena oddílu a prohlédl dopodrobna jejich vybavení. Všichni měli pevné a dobře namazané boty ke kotníkům. Silné kamaše a přes ně silné vlněné kalhoty, ženy stejně jako muži. Vlněné haleny, pláště z kůží, konopné košile. "Pot je velice nebezpečný," varoval je Brand. "Zamrzne na vás. Do konopí se pot vsakuje líp než do vlny. Lepší je nepotit se. Prostě všechno dělejte klidně, nezastavujte se však, pokud nebudete mít oheň. Tak se udržíte v teple, ale nebude vám horko." Ujistil se, že všichni mají spací pytle. Ne však ten úžasný model, který si Shef koupil v Gule a který shořel s tolika dalšími věcmi. Ale oheň přežila zásoba peří a každý měl nějaký dvouvrstvý pytel, z vlny či kůže, vycpaný prachovým peřím mořských ptáků. Rukavice a klobouky, mul kolem krku, který bylo možné ve vánici přetáhnout přes obličej. Každá osoba měla tlumok se zásobami jídla na deset dní, většinou sušené ryby a tulení maso nebo silný sýr vyráběný z kozího či ovčího mléka. Nebylo toho dost, ale osoba, která je na nohou celý den v chladu, potřebuje čtyři libry jídla na den. Kdyby nesli víc, neušli by tak daleko. "Jestli uvidíte něco živého, sněžte to," řekl Brand. "To, co si nesete, šetřete, jak nejdýl to půjde. Než se dostanete na druhou stranu, budete mít hlad."
Oddíl si také pečlivě vybral zbraně, ale ne pro válku. Angličané od katapult měli své kuše a nože. Dokonce i Osmond musel opustit svou halapartnu, protože byla příliš těžká a neohrabaná. Thorvin měl své kovářské kladivo, Hund prázdné ruce. Ostatní měli dřevorubecké sekery, lovecké oštěpy se silnými násadami a s příčkou, ne vrhací oštěpy nebo harpuny. "Na medvěda," vysvětloval Brand. "Nechcete, aby se k vám dostal přes ratiště." Skupina měla i čtyři krátké lovecké luky, měli je nejlepší střelci. Cuthred měl meč, který sebral Vigdjarfovi, a štít s hrotem. Shef měl taky své kopí a široký rogalandský nůž s ostrou špičkou, který sebral z Craneu.
Nakonec Brand trval na tom, že jim vnutí šest párů těch divných hůlek, na kterých Norové klouzali, lyží. "Nikdo z nás je neumí používat," namítal Shef.
"Thorvin to umí," opáčil Brand.
"Já se to taky naučil," připojil se Ceolwulf. "Naučil jsem se to tu první zimu."
"Možná budeš potřebovat vyslat zvědy," naléhal Brand. Myslel spíš, že by někteří mohli přežít, všichni však ne.
Za svítání asi dva týdny po bitvě a požáru se oddíl vydal na cestu. První úsek překonali na první lodi, kterou se Brandovým lidem podařilo sestavit ze zachráněných dílů, prken z obou potopených lodí, kýl z půlky trámu původně připevněného na Crane. Loď byla krátká, široká a neměla správné proporce. Brand ji znechuceně pojmenoval Duckling - Kachnička. Nicméně se pod plachtou pohybovala docela slušně a nacpal se na ni celý oddíl i se šestičlennou posádkou. Došlo k menším sporům ohledně místa, kde by je měli vylodit, Brand navrhoval fjord, jenž zasahoval nejdál do horského masivu, čímž by se jim nejvíc ukrátila cesta. Ale Cuthred to s naprostou sebedůvěrou zavrhl.
"Echegorgun řekl ne," hlásil. "Řekl použít fjord, co vede k hoře se třemi vrcholy. Ten vede přímo na východ. Tak půjdeme přímo po čáře, co nás dovede k velkému jezeru přes Kjollen, Kýl."
"Vede přímo, ale je tam i stezka?" vyzvídal Shef.
"Vede přímo. Žádné stezky tam neexistují. Dokonce ani stezky Skrytého lidu. Hluboko v horách žádné stezky nepotřebují."
Skoro řekl "nepotřebujeme", všiml si Shef.
Takže v mrazivém větru stálo třiadvacet naložených osob na samém kraji hlubokého fjordu. Slunce vyšplhalo vysoko na oblohu. Přesto bylo jen právě tak vysoko, aby bylo vidět na vrcholky hor, a půlka fjordu stále ještě ležela v hlubokém stínu. Na druhé straně se v hluboké klidné vodě, narušené jen vlnkami rozbíhajícími se od Duckling, odstrkávané od břehu, odrážely zasněžené štíty. Lidé pod nehybnými šedými horami vypadali jen jako rozházené větvičky, jejich stezka jen rýha ve skále, na niž narážela jasná voda.
Brand zavolal přes vodu: "Thor vám pomáhej!"

Thorvin v odpověď učinil znamení kladiva.
"Veď nás," vybídl Shef Cuthreda.

o o o

O dvanáct dní později Shef věděl, že se přepočítal. Dělal dvanáctý zářez do klacku, který po prvních pár dnech nosil zastrčený za pasem, a ostatní ho pozorovali. Pozorovali ho, protože měl suchý klacek.
To byla součást jeho špatných výpočtů. První den byl tak špatný, jak si Shef myslel, že bude, když si vzpomínal na agonii při šplhání od pobřeží, kde se setkal s Ekwertagunem. Úbočí hory nikdy nebylo kolmou stěnou, aby po něm museli šplhat. Přesto se nikdy nenarovnalo natolik, aby člověk mohl jít. Nejdřív začaly bolet stehenní svaly. Pak se připojily svaly v pažích, jak se unavení lezci stále víc přitahovali rukama a míň a míň používali nohy. Přestávky k odpočinku byly stále delší a častější a na začátku každého úseku byla bolest horší.
To všechno Shef předpovídal. Koneckonců, byla to jen otázka toho, vyšplhat, dejme tomu, pět tisíc stop. Pět tisíc stop bude stačit. Už teď jsme museli zvládnout tři tisíce, říkal ostatním. Ještě dva tisíce stop! Můžeme je počítat. A ačkoli se zmýlil v čísle, měl pravdu, že to bude konec.
Takže pár dní byla nálada dobrá. Angličané, tak dlouho nacpaní v chatrčích otroků či na palubě lodi, se těšili ze vzduchu, slunce a ohromných dálav, kam dohlédli, z nádherné pustoty. Pustota. To byla ta potíž. Dokonce i Thorvin se Shefovi svěřil, že čekal to, čemu Norové říkají barrskog, husté křoví. Tady ale byli vysoko nad hranicí lesa. Každou noc, každou noc bez ohně - protože si nevzali žádné dřevo - byla větší zima. Jídlo bylo přísně na příděl. Nezdálo se, že ho bude dost. Možná kdyby měli oheň, aby maso uvařili, začali lidé mumlat, měli by dojem, že jim sušené tulení maso plní žaludky. Zatím to bylo jako žvýkat kůži. Trvalo celou věčnost ho spolknout a pak to byl jenom ždibec. Noc za nocí se Shef budil ze studeného spánku i ve svém spacím pytli ze sna o chlebu. Chlebu s hustým žlutým máslem. A medem! S pivem, hustým hnědým pivem. Jeho tělo po tom přímo křičelo. Nikdo z přítomných neměl už na začátku cesty na kostech příliš mnoho tuku, a teď začala těla stravovat i svaly, protože jim nic jiného nezbývalo.
Takže zírali na jeho klacek, chtěli, aby ho nařezal na třísky, zapálil oheň a spálil - spálil suchou hnědou trávu a mech, pokrývající zvlněnou náhorní rovinu. Byla to holá nemožnost. Oni o tom ale přemýšleli.
Aspoň že urazili kus cesty, říkal si Shef. Nezdržovaly je však kopce ani hvozdy, nýbrž bažiny a močály. Přesto nenarazili na jezero, v což Shef doufal, a Cuthred jenom říkal, že musí být někde dál. Jezero, říkal, obrostlé stromy, s kůrou, ze které se dají postavit lehké čluny. O tom ho Echegorgun ujišťoval. Škoda, že Echegorgun nepřijde a neukáže nám to, říkal si Shef v duchu pořád dokola, mlčel jen kvůli Cuthredově pochybné věrnosti.
Před několika dny by si řekl, že skupina aspoň drží pohromadě. Schopnost bývalých otroků vydržet námahu byla velkým přínosem. Tam, kde by se hrdí válečníci hádali a bojovali a obviňovali navzájem, dělali by kdovíco z každého puchýře a bolení břicha, Shefovi lidé se k sobě chovali jako - no, jako ženy, musel Shef přiznat. Když jednou ráno dostala Martha koliku a byla by mohla pozdržet odchod, zahrál Wilfi hlupáka a rozptýlil pozornost ostatních. Když Udd, nejslabší z oddílu, začal kulhat a bělet v obličeji, jak se to snažil zamaskovat, jelikož se bál, že by ho ostatní opustili, zastavil pochod Ceolwulf, ošetřil Uddovi bolavou patu z vlastního přídělu tuleního tuku a šel s ním, aby ho povzbudil.
Přesto se začínala námaha projevovat, hlavně v remcání. Zvlášť Cuthred se choval stále hůř. Včera Karli, stále nezkrotný, když přišlo na ženy, dohonil Edith, jež šla v čele, a chvíli ji hladil po zadku. Od Drottningsholmu spolu spali, když měli možnost, a ona nic nenamítala. Ale Cuthred, který šel za nimi, nic neřekl, prostě Karliho beze slova praštil za ucho. Karli se po něm otočil. Pak mu došlo, že Cuthred ho schválně vyzývá, věděl, že by střet skončil jeho smrtí, a tak svěsil ramena a otočil se. Teď byl Karli pokořený. Ne tolik jako Cuthred, ale bylo mezi nimi nepřátelství a šířilo se, jak ostatní zaujímali strany.
Shef si zastrčil klacek za opasek a vzhlédl k hvězdám, které se vynořovaly z mrazivého vzduchu. "Teď spěte," řekl. "Vyrazíme za svítání. Nemáme nic lepšího na práci. Zítra najdeme les a Cuthredovo jezero."
Když vůdce zeslábne, brzdí vojsko, znělo přísloví. Když musí vůdce žertovat, pak je již vojsko slabé.

o o o

Někde nahoře je kdosi pozoroval. Díval se dolů na oddíl v nepohodlí, který ničila zima a bolení břicha, a přinejmenším jeden z poutníků tiše vzlykal bolestí. Ten kdosi se díval s uspokojením, tlumeným pouze opatrnosti.
Přežil moje velryby. Přežil zkoušku mého učedníka. Nesl můj oštěp a pořád nosí moje znamení, ale nedělá mi žádnou čest. Nikdy mi nedělal čest. Ale co je to čest? Důležité je, že oslabuje mě a moje hrdiny pro den ragnaröku.
Ano, říkal si Odin, od smrti svého syna jsem mnoho nespal. Od chvíle, kdy mi sebrali Baldra a nejlepší z mých mužů, z mých einherjů, ho nedokázali přivést zpátky z Helu. Od tě doby je svět šedý a matný, a tak zůstane do dne ragnaröku.
A jestli toho dne nezvítězíme, jaká nám zbude naděje? Ale tenhle tvor, tenhle človíček narozený v posteli, chce udělat svět lepší, než je, dát lidem šťastné životy, než přijde ragnarök. Jestli se ta víra rozšíří, odkud budu získávat další einherje?
Musí zemřít tady a jeho myšlenky s ním. A jeho následovníci taky. A přesto je to ztráta. Protože tvor s mým jedním okem má jistou moudrost - rád bych věděl, kdo mu ji dal? Občas mi připomíná jednoho z mých synů. V každém případě mi poslal pro den ragnaröku velikého bojovníka, Ivara Královijce, jenž nyní denně bojuje ve Valhale se svými druhy. A ten, kterého má s sebou, ten mrzák, je taky velký bojovník. Ve Valhale nejsou žádné ženy, aby ho rozčilovaly. Možná ho pokřtili ve jménu Bílého Krista, ale on teď nemá žádnou víru, mohl by být můj, přijde za mnou do mé sbírky. Ale na to by musel zemřít se zbraní v ruce.

Byla by škoda ho ztratit. Dokonce i ten jednooký má jistou lstivost, a to je na bitevním poli kolem Valhaly skoro vzácnost. Co jim pošlu? Mám poslat své vlky?
Ne. Kdyby je vlci sežrali, mohlo by to stačit. Ale právě teď by oni snědli vlky, a ještě by jim chutnali. Ne, velryby zklamaly, Valgrim taky zklamal a ten starý jotunn nebyl nikdy můj, ale Lokiho plémě. Vlci by taky neuspěli. Tak jim pošlu sníh. A ve sněhu své Finy.

o o o

Vločky se začaly snášet k zemi krátce po setmění, nejdřív jen pár, spíš krystalizovaly, než padaly. Pak větší a větší vločky, od severu se zvedl vítr a hnal je před sebou. Kolem půlnoci viděly dvě hlídky, jak sníh začíná vytvářet závěje a zasypává spací pytle na holé zemi, a tak se rozhodly všechny vzbudit, aby se otřepali. Táborem se začali pomaličku šourat vyčerpaní muži a ženy, vylézali na studený vzduch, vytřepávali spací pytle, přesouvali se na nová místa, lehali si a cítili, jak se tvrdá půda pod nimi mění v jejich tělesném teple v břečka. Nevědomky se přesouvali, aby se chránili před větrem za ostatními, a tak se tábor pomalu posouval po větru.
Někdy před úsvitem si Shef uvědomil, co se děje, a tak udělal řadu tlumoků a nahrnul na ně sníh, aby se vytvořil val, a nechal lidi lehnout si do řad, nejslabší doprostřed, nejsilnější na kraji. Díky tomu všemu se lidé moc nevyspali. Za svítání byli lidé unavení, hladoví a pořád bez ohně.
Dokud nepřestane padat sníh, nedalo se jít. Po několika hodinách přestalo sněžit. Lidé se dívali na beztvarou bílou pláň. Slunce bylo schované za mraky. Shef pocítil pochyby. Za noci ztratil veškerý pojem o směru. Když bylo slunko schované Slyšel, že existuje nějaký čirý kámen, který tak soustřeďuje paprsky, že se dá slunce vidět i přes mraky, ale v téhle skupině ho nikdo neměl.
Ovládal svůj strach. Už nezáleželo na tom, kterým směrem půjdou. Museli najít dřevo a úkryt, a každá cesta, která by k němu vedla, byla dobrá. Vylovili zpod sněhu lyže a Shef řekl Thorvinovi a Ceolwulfovi, jejich jediným zkušeným lyžařům, aby se vydali na opačné strany tak daleko, aby na ně ještě viděli, a hledali konec plošiny.
Teprve když odešli, napadlo ho spočítat lidi. Jeden chyběl. Chyběla Godsibb, světlovlasá, zamlklá, smutná dívka, která se ploužila s nimi bez stěžování od chvíle, kdy ji odvedl z Drottningsholmu. Dokonce ani Karli se u ní nepokoušel o štěstí. Nereagovala nikdy ani na jeho veselí. Našli její tělo, hromádku ve sněhu, překvapivě daleko, ukazovala, jak daleko se v noci přesunuli.
"Nač umřela?" zeptal se Shef, když rukama odmetli sníh z jejího těla.
"Na zimu. Vyčerpání. Hlad," vykládal Hund. "Lidé jsou různě odolní. Byla hubená. Možná jí prosakoval pytel. V noci si jí nikdo nevšiml a ona spala ve sněhu. Je to klidná smrt - lepší než osud, který pro ni určila královna Asa," dodal ve snaze odrazit Shefův sarkasmus.
Shef se podíval do strhané tváře, příliš unavené na mladou dívku. "Ušla dlouhou cestu, aby zemřela tady," poznamenal.
A její smrt mu taky způsobila problém. Do zmrzlé země ji nemohli pohřbít. Nemohli by ji nechat pod sněhem? Až odejdou, bude to vypadat v pořádku, ale nikdo si nemohl pomoci, aby nemyslel na to, co se stane, až sníh roztaje a ona tu zůstane ležet jenom tak.
Hund se dotkl Shefovy ruky a mlčky ukázal. Z pahrbku o sto yardů dál je pozoroval čtyřnohý tvor, pak se posadil a s vyplazeným jazykem čekal. Další vlci se blížili, odhadovali situaci a sedali si či lehali.
Na vlky existovaly různé názory. Někteří Angličané na ně byli docela zvyklí, tvrdili, že v podstatě neznamenají nebezpečí. Brand jim oponoval se svou obvyklou rozhodností. "Zabijí vás," pravil. "Lidí se vůbec nebojí. Samozřejmě nezaútočí na vás na všechny, když budete ozbrojení a pohromadě. Když odejdou dva muži do lesa, to je něco zhola jiného."
Vlci znamenali, že tu Godsibb nemůžou nechat, ne, dokud nenajdou místo, kde by ji mohli pohřbít, oheň, aby změkčili půdu, a kameny, které by naskládali na její rov. Nést ji nosiče oslabí ještě víc. Jestli budou mít další mrtvolu k nesení, a další
Shef si zavolal dva muže, řekl jim, aby ji zavázali v jejím pytli, přivázali k němu provazy a táhli ji sněhem, až vyrazí na cestu. Když Fritha dychtivě navrhoval, že zastřelí vlka z kuše, zarazil ho. Plýtvání střelami. Přijde čas, kdy je budou skutečně potřebovat. Mezitím v noci ztratili lovecké luky, položili je na zem a tam je zasypal sníh. Shef seřadil oddíl do řady a nechal je projít celou oblast, po které se pohybovali v noci, až k místu, kde si myslel, že bylo jejich původní tábořiště, a pátrali nohama a rukama v rukavicích. Našli dva ze čtyř luků, ale jenom jeden toulec se šípy, také pár lyží a tlumok, který se někdo rozhodl zahodit. Ale už mohlo být poledne a oni nepokročili ani o kousek. Ubohý začátek prvního dne špatného počasí. Shef se mračil na muže, který ztratil svůj tlumok, a drsnými slovy mu udělil lekci.
"Pořád si hlídejte všechny věci. Nenechávejte všechno na ráno. Nebo už žádné ráno nebude. A nezapomínejte, není s vámi vaše máma."
Thorvin a Ceolwulf se vrátili a vypadali k rozčilení zahřátí a veselí po hodinách, kdy něco dělali.
"Půjdeme tudy," pravil Ceolwulf a ukázal. "Je tam prolákлina, údolí a o pár mil dál něco, co vypadá jako stromy."
Shef se zamyslel. "Tak dobrá," řekl. "Hele. S naším novým doprovodem byste jen vy dva sami nemuseli být v bezpečí. Vyberte čtyři nejmladší a ukažte jim, jak se lyžuje. Pak půjdete před námi. I vaši začátečníci budou rychlejší než lidé plahočící se ve sněhu. Až dorazíte k lesu, nalámete dřevo a přinesete ho tolik, kolik jen unesete. Oheň lidi povzbudí a bude pro ně snazší jít dál. Já přivedu všechny, jak nejrychleji to půjde. Dejte pozor, ať nás neztratíte z dohledu, a jestli začne znovu sněžit, vraťte se."

Lyžaři vyrazili, Thorvin a Ceolwulf volali rady a pomáhali jim na nohy. Shef a ostatní, šestnáct jich bylo, s jedním tělem

ve vleku, se courali za nimi a občas zapadli do závějí. Sníh se jim hrnul do bot a do rukavic.

o o o

Fin Piruusi se ze sněhu těšil, byl to první letošní sníh, přišel časně a on ho vítal. Za rozbřesku vylez] ze svého útulného koženého stanu, namočil kožené lyžiny svých saní a nechal je namrznout, obličej a lyže namazal žlutým sobím tukem a s lukem v race se vydal na cestu. Doufal, že najde bělokura nebo arktického zajíce, ale přivítal by cokoliv, dokonce i nic. Zima byla pro Finy časem propuštění, a jestli přišla časněji, duchové jejich předků se na ně museli dívat laskavě.
Když projel kolem stanu starého šamana Pehta, Pehto vyšel ven a přivítal ho. Piruusi se zastavil a zamračil se. Pehto měl díky duchům příliš velkou moc, aby ho mohl jen tak rozčílit, jenže vždycky vyžadoval pozornost, úctu, jídlo a kyselé mléko.
Tentokrát ne. Pehto profesionálně zatančil a zatřásl svým chrastítkem, nicméně pro jednou promluvil rozumně. "Na západ, Piruusi, velký lovče, pane sobů. Od západu něco přichází. Něco mocného, Piruusi, a v nevůli boží. Ajjáá!" A začal šílený dupák, čehož si Piruusi nevšímal.
Vyjel z nízkého březového lesa, kde se lístky již prvním mrazíkem zbarvovaly dohněda, a vyjel do mírného svahu na západě. Jeho lyže tiše svištěly po sněhu a Piruusi se pohyboval bez námahy a bez přemýšlení. Hole měl pověšené na zádech, ale potřeboval je jen na hodně příkrém svahu. Důležitější bylo držet luk a šíp, připravené k okamžité střelbě. Člověk přežil prudkou zimu tím, že využíval každou příležitost. Nikdy neodmítal šance.
Něco tu bylo, skutečně. Opravdu je ten starý podvodník viděl ve svém mystickém vidění? Třeba vstal brzy, aby se podíval, protože tihle byli jasně vidět, drápali se sněhem. Vepředu, muži na lyžích. Muži! Snad každých sto kroků spadli, byli horší než malí kluci, jako kdyby byli nemluvňata. A za nimi dalekozraký Piruusi jasně viděl celou tlupu, pohybovali se jako volové, courali se, při každém kroku vykopávali sníh. Táhli za sebou provizorní sáně nebo nosítka. Piruusi nikdy neplatil finskou daň, ale jeho bratranci, kteří žili blíž k pobřeží, ano. Bylo to lepší, než aby jim vraždící námořníci rozbili v létě sítě a pasti na ptáky. Čas, pomyslel si Piruusi, aby někdo na oplátku zaplatil norskou daň. Zajel zpátky ke stanům, kde muži a ženy za chlopněmi vařili nad ohněm ze sušeného sobího trusu, a zavolal muže, aby si vzali lyže a luky.

o o o

Shefův oddíl nabral sil, když dorazili k prvním stromům, byly to jen zakrslé břízy, ale oni je zoufale přivítali. Shef zavolal lyžaře zpátky, aby se připojili k pěšákům, byl nervózni, aby se mu nikdo neztratil z dohledu.
"Zajdeme do lesa a najdeme úkryt," zavolal. "Potom si můžeme udělat oheň a uvařit. Aspoň budeme pryč z těch blat."
Jako v odpověď zasáhl zezadu do lebky šíp Wifertha, zápolícího s lyžemi. Okamžitě spadl, mrtvý jako slaneček, než dopadl na zem. O chvíli později všude hvízdaly šípy, les byl plný lidí přeskakujících od jednoho kmene k druhému, vždy se ukázali jen na chviličku a povzbudivě na sebe volali v nějakém neznámém jazyce.
Mnozí ze Shefova oddílu byli zkušení bojovníci. Okamžitě se přikrčili, rozestoupili se do hrubého kruhu a schovávali se za vším, za čím se schovat dalo. Ale šípy létaly ze všech stran. Neměly moc velkou sílu - Shef viděl, jak se Ceolwulf šklebí a vytahuje si šíp bez větší námahy ze stehna - ale když zasáhly krk nebo oko, byly smrtící. Střelci byli docela blízko.
"Fritho," zavolal Shef, "použij kuši. Vy ostatní s luky, střílejte, když si jste jistí, jinak ne. Kdo nemá luk, zůstane ležet."
Kuš cvakla, když ji Fritha natáhl. Cuthred se postavil za Frithu, štítem odrazil šíp a hlídal mu záda. Fritha zamířil na kmen stromu, za nímž se krčil Fin, a počkal, až mu vyhlédne, aby mohl vystřelit. Když se Fin vynořil, Fritha stiskl spoušť.
Fin, zasažený ze třiceti yardů do hrudi, odletěl dozadu, střela se do něj zaryla až po opeření. Piruusi, o deset yardů dál, se překvapeně ohlédl. Norové nebyli lučištníci! Ani u nich neviděl luk. Neměl žádnou vojenskou tradici ani touhu po slávě. Bojoval jako vlk, jako predátor. Když se kořist bránila, stáhl se a čekal. Finové se stáhli, stále křičeli a vypouštěli šípy.
"No, to vypadalo docela snadné," zamumlal Shef a vstal.
"Počkají, až vyrazíme," odpověděl Cuthred.

o o o

O pár hodin později, kdy do setmění ještě zbývalo pár hodin, bylo postavení jasné. Shefův oddíl měl dva mrtvé - teď museli táhnout tři mrtvoly - a půl tuctu menších zranění od šípů. Kuše, nebo jejich hrozba, držely Finy v dálce, ale Shef byl přesvědčený, že jen pár tuctů střel mělo nějaký účinek. Už jim jich moc nezbývalo a Finové byli stále obratnější, přikradli se, vystřelili a zmizeli mezi stromy. Nyní byli hluboko v lese a úkryt, na nějž se tolik těšili, teď působil spíš zlověstně. Na otevřených blatech, jež opustili, mohly jejich zbraně s delším dostřelem vše rozhodnout. Na noc to nebyla dobrá vyhlídka. Byl čas pokácet stromy a udělat barikádu. Aspoň budou mít vytoužený oheň.
Když první sekera udeřila do břízy, Shef si všiml, že je do větví vklíněný jakýsi ranec. Podíval se nahoru. Dlouhý ranec. Nebezpečně dlouhý ranec.
Ukázal to Thorvinovi, oba muži dřepěli ze strachu před šípy. "Co je to?"
Thorvin se zatahal za vousy. "Slyšel jsem, že tady nahoře, kde je půda často příliš tvrdá, aby mohli pohřbít své mrtvé, dávají je místo toho na stromy."
"My jsme na finském 'hřbitově'?"
"Spíš pohřebišti."

Shef na dřevorubce zamával a rozhlížel se kolem po dalších rancích na stromech. "Zapalte oheň," zavolal. "Velký. Třeba za své mrtvé zaplatí výkupné."

o o o

Piruusi se znovu zamračil. Oheň, který Norové zapálili, je ukazoval, v noci z nich budou dobré cíle. Ale z místa jejího odpočinku odřízli jeho vlastní babičku! Co by mohli udělat? Spálený duch ztrácí své tělo i na onom světě a vrací se, aby strašil své neopatrné příbuzné. Jeho babička nadělala už tak dost potíží, když ještě byla naživu.
Je čas, pomyslel si Piruusi, na lstivost. Odjel od sobích saní, které přivezli, aby měli jak odvézt své mrtvé, ulomil větev ještě s listím a zamával jí na znamení příměří, přičemž dával pozor, zda na něj někdo z těch cizáků nemíří zbraní.

o o o

Shef se díval na muže v koženém kabátě a kalhotách, mávajícího klackem, a závistivě si i v té chvíli všiml nádherně měkké kůže jeho oděvu - Piruusiho manželky strávily spoustu dní žvýkáním kůží, aby získaly takovou měkkost. Shef viděl, jak je připravený vrhnout se do úkrytu, odstrčil Frithovu kuši, sám si ulomil větev a trochu popošel dopředu.
Fin se zastavil asi deset yardů před ním. Když Shef zrovna uvažoval, jakým jazykem tak asi mluví, Fin záležitost vyřešil, když zavolal srozumitelnou, byť lámanou norštinou.
"Vy," zvolal. "Proč oheň? Proč kácet stromy, shazovat lidi? Spálíte je? Oni vám nic nedělat."
"Proč vy po nás střílíte šípy?" odsekl Shef stejně. "My vám neškodíme. Vy zabíjíte moje přátele."
"Vy zabíjet moje přátele," opáčil Fin. Shef si koutkem oka všiml nějakého pohybu, něco se po jeho levici pohybovalo od stromu ke stromu. I po pravici. Fin zase volal, snažil se upoutat jeho pozornost - než se k němu ostatní dostanou z boku. Snažil se získat zajatce, ne dojednat příměří. Nemuselo by být tak špatné, kdyby to zkusili. Shef by mohl dva tři zajmout a Cuthred by mu šel na pomoc. A to by je mohlo vyděsit natolik, že by je nechali projít. Samozřejmě by to on, Shef, nemusel přežít.
V lese se pohyboval ještě někdo. Ne po stranách, ale za vyjednávajícím Finem. Nechal své sáně a párek sobů stát za sebou. Zvířata klidně stála a snažila se ohryzat nějaký lišejník ze země. Za nimi ale bylo rozhodně ještě něco jiného.
Shef se dost nevěřícně díval, jak zpoza zakrslé břízy vystupuje obrovský Echegorgun. Za tím stromem se prostě nemohl schovat. Kmen stromu měl nejvýš stopu v průměru, byl jen o málo silnější než Echegorgunova paže. Přesto tam byl, jasně na dohled, díval se na Shefa a očividně chtěl být viděn. Avšak před chvílí tam určitě nebyl. V každém případě se Shef zamyslel, uvažoval o tom, že právě trávili dny a týdny cestou přes otevřená blata, kde byl vidět každý pták i stéblo trávy. Jak je mohl Echegorgun vystopovat? Dokonce ani sobi si ho zřejmě nevšimli. Klidně se dál pásli.
Fin si všiml, jak Shef upřeně zírá. "Ho, ho," zahoukal. "Ta stará hra. 'Dívej za sebe, Piruusi, něco tam.' Já podívám, tvoji muži střílet."
Echegorgun opatrně přistoupil k jednomu sobovi, uchopil jeho hlavu do mohutných rukou a s jistou jemností ji otočil. Sobovi se okamžitě podlomily nohy, přepadl dopředu, jen Echegorgun ho na chvíli zadržel. Pak přistoupil k druhému sobovi, jenž se zatím ani nehnul, a stejně pečlivě a neuspěchaně mu zlomil vaz.
A pak byl pryč, splynul se stínem bříz, jako by tu nikdy nebyl, po jeho průchodu zůstala pouze dvě mrtvá zvířata.
Piruusi si najednou uvědomil, že si ho Shef nevšímá, a otočil se rychle jako zmije. Uviděl mrtvá zvířata ležet nehybně na zemi. Vykulil oči, brada mu spadla, zpátky k Shefovi se pak otočil s ustrašeným a nevěřícným výrazem.
Shef se obrátil a schválně se podíval na Finy, plížící se z boku. Zavolal na Frithu a jeho druhy, aby na ně zamířili. Varovně ukázal na natažené kuše, načež došel k Piruusimu stojícímu nad svými mrtvými soby.
"Jak to děláš?" zeptal se Piruusi. Mohl mít Pehto, ten starý lhář, pravdu, nebo ne? Má tenhle divný muž s jedním okem a starým kopím nějakou moc?
"Já to neudělal," řekl Shef. "Ale vidíš, mám v tomhle lese přátele. Přátele, které ty nevidíš, přátele, které nechceš potkat. Slyšel jsi o něčem takovém?"
Fin očividně slyšel, protože se teď nervózně rozhlížel kolem, jako kdyby se za ním mohlo každou chvíli objevit nějaké stvoření a uškrtit ho. Shef se natáhl a poklepal ho patkou kopí.
"Už žádné střílení," řekl. "Už žádné triky. My chceme oheň, jídlo. Dáme zlato, stříbro. Jdeme dál do Jarnberalandu. Znáš Jaraberaland?"
Finovi se v očích objevilo poznání stejně jako pochyby. "Ukážu Jarnberaland," souhlasil. "Nejdřív napijeme spolu. Napijeme " zřejmě měl potíže najít správné slovo. "Napijeme vidoucí pití spolu. Ty, já, Pehto."
Shef sice nechápal, oč jde, ale kývl na souhlas.

Kapitola 26

Večer příštího dne Piruusi přinesl Pehtovi tradiční obětinu: kvádr soli, pytlík silně páchnoucího žluklého másla ze sobího mléka, krvavé jelito s kousky tuku, sežvýkanou a vydělanou sobí kůži. Jako tradiční dar navíc přidal holínky prošité červenou nití, aby špičky držely. Pehto si dary prohlédl s očekávaným nezájmem a dvakrát je odmítl. Napotřetí je odsunul na bok a zavolal na stařenu, svou manželku, jíž bylo už přes čtyřicet, aby přišla a odnesla je.
"Pro kolik?" zeptal se.
"Pro mě a pro tebe. Pro cizince s jedním okem a pro jeho společníka."
Pehto se zamyslel. Byl to pro něho krátký okamžik, ne moci - protože odmítnout nepřicházelo v úvahu - ale aspoň

pozornosti. Rozhodl se, že z toho nebude nic dělat. Dary, které Piruusi přinesl, byly skutečně velkorysé - tak velkorysé, že Pehto poznal, že ho něco muselo přinutit.
"Přijď, až ztmavne obloha," řekl šaman.
Piruusi odešel bez další obřadností. Věděl něco, co nevěděl šaman i přes všechno své tvrzení, jak dokáže vidět dopředu a vidět to, co je skryto, totiž že jednooký, když se Piruusi dožadoval náhrady za své pobité soby, si sundal z paže zlatý náramek a bez dalšího povyku mu ho podal. Sice si vzal soby, ale cenné kůže zase bez dohadování vrátil. Piruusi viděl zlato jen párkrát, žluté železo, jak ho jeho kmen nazýval, ale velmi dobře věděl, jak si ho Norové, s nimiž občas obchodoval, cení. Za tak těžký kroužek si mohl koupit všechno, co kmen vlastnil, kromě stád sobů.
Přesto nebyl cizinec úplně šílený. Když se Piruusi dále dožadoval náhrady za dva muže, které zabily šipky z kuše, cizinec ukázal na vlastní mrtvé a neřekl už ani ň. Piruusi si také všiml divokého lesku v očích velmi velkého muže s mečem a štítem s hrotem. Lepší takového, jehož se dotkli duchové, neprovokovat. V každém případě tu byla otázka mrtvých sobů. Piruusi se nesměle rozhodl, že cizinec je mocný norský šaman druhu, s nímž se dosud nesetkal. Musel být schopen vyslat sám sebe v jiném těle, nejspíš v těle medvěda, a zabít soby, zatímco lidské tělo stálo před Piruusim. Po vidoucím pití budou vědět víc. Piruusi se dychtivě vrátil do svého stanu, zavolal si nejmladší manželku a připravil se zabít co nejlépe čas do setmění.

o o o

Shef se procházel s Hundem provizorním táborem. Dva mrtví sobi v pár hodinách zmizeli, když hladovějící muži a ženy nejdřív zapálili oheň a potom si dychtivě začali opékat proužky čerstvého masa. Když se vzpamatovali, rozpálili kameny, nandali je do dřevěných hrnců a začali maso dusit, aby změklo. Zpočátku maso hltali téměř syrové. Shef si vzpomínal na první návaly opojení, skoro jako by to bylo zimní víno, když zhltl první kousek čerstvých jater. Avšak potom si uvědomil, že den předtím nejenže snil o chlebě s máslem, ale začínal uvažovat, proč si nevzal shnilého žraloka, když mu ho nabízeli.
"Jak jsou na tom podle tebe?" zeptal se Shef.
"Je dost překvapující, jak rychle se vzpamatovali," řekl Hund. "Před půldruhým dnem jsem se bál o Udda. Není moc silný. Myslel jsem, že bychom ho mohli ztratit, tak jako jsme ztratili Godsibb, byl prostě moc slabý na ty studené noci. Teď, když má v sobě tři pořádná jídla a noc strávil u dobrého ohně, je připravený na dalších pár dní cesty. Ale jedna věc mi dělá starosti. Některým mužům se otevírají staré rány - rány, které se zahojily už před lety."
"Co to způsobuje?"
"To nikdo neví. Ale objevuje se to koncem jara, když lidé žijí dlouho ze zásob. Všichni Idunnini ranhojiči vědí, že když dáš lidem čerstvou zelenou zeleninu, kapustu či zelí, okamžitě se vzpamatují. Taky je dobrý česnek a cibule. Chleba je k ničemu."
"Ještě není konec jara, teprve začala zima, a ještě brzo."
"Pravda. Ale jak dlouho žijeme z lodních dávek? A co jsme jedli na Hrafnsey? Spoustu sušeného masa, sušený ryby. Musíme jíst čerstvý věci, syrový. Myslím, že syrový maso, i to napůl uvařený, co jsme jedli včera, mohlo pomoct. Můžem zkusit získat další maso, až dorazíme k těm poutnickým štolám. Budou tam mít nějakou kapustu nebo cibuli, i když bude naložená."
Shef kývl. Bylo v tom něco divného, jako by jídlo bylo něco víc než palivo, které člověk spaluje, a jeho jedinou starostí je, aby ho bylo dost. Přesto nikdy neslyšel, že by krávy nebo ovce či koně, nebo psi a vlci, když už na to tak myslel, onemocněli, protože měli k jídlu jenom jednu věc. Změnil téma.
"Víš, co budeme pít dneska večer s náčelníkem Finů?"
"To poznám, až to uvidíme. Musím to taky očichat a ochutnat. Ale jestli je to vidoucí pití, tak to může být jen pár věcí. Mohl by to být slabý odvar blínu, který Ragnhild použila na svého manžela, či smrtelně jedovaté bobule rulíku. Podle mě ale tady nahoře v pustině nerostou. Nejspíš - no, uvidíme. Řeknu ti jedno, Shefe."
Hund se obrátil a postavil se Shefovi neobvykle vážně. "Známe se už dost dlouho a já tě znám dobře. Vždycky jsi byl pyšný a jsi pořád pyšnější. Povím ti, že teď jsi v divný zemi, divnější než Heddeby, Kaupang nebo Hrafnsey. Mohli by tě žádat, abys udělal něco, co ti bude připadat pokořující. Nebudou ti chtít ublížit. Jestli to ten náčelník udělá, udělej to taky."
"A co ty?"
"Já jsem ranhojič. Já mám hlavně sedět a dívat se, dohlídnout na to, aby se ti nic nestalo. Vezmi s sebou někoho jinýho, aby s tebou pil, pokud to čekají. Ale udělej, co čekají."
Shef si vzpomněl na přísloví z jejich společného dětství, které říkával otec Andreas. "Myslíš, že 'když jsi v Římě, dělej co Římané'?"
"Jinak se to dá říct, 'kdo chce s vlky býti, musí s nimi výti'."

o o o

O chvíli později odvedl Shef, s kopím v ruce, Hunda a Karliho do finského tábora, který byl necelé čtvrt míle od jejich. Cítil jisté uvolnění a očekávání, jako kdyby byl mladý a šli na pijatyku v Emnethu, ne na nějaký divný obřad u lidi, kteří se ho právě pokusili zabít. Když prozkoumal své city, uvědomil si proč. Osvobodil se od Cuthreda. Bylo zcela jasné, že jeho mezi cizince, kteří by ho mohli náhodou vyprovokovat, prostě vzít nemohl. Karlimu se zjevně taky ulevilo. Zíral na každého Fina, který občas přejel na lyžích po prašanu.
"Někteří z nich musejí být ženský," poznamenal nakonec.

Shef je vedl ke stanu, který mu popsali, tedy stanu kouzelníka. Chlopně byly otevřené a seschlý stařík na ně kývl, aby si přisedli k náčelníkovi Piruusimu. Piruusiho pohled na tři muže zřejmě podráždil.
"Jenom dva," řekl a zvedl dva prsty. "Ne dost pro víc."
"Já pít nebudu," řekl Hund opatrně. "Jenom se budu dívat."
Piruusiho to zřejmě neobměkčilo, ale mlčel, když stařec ukázal ostatním, aby se posadili na koženou podlahu, a každému podal březový rám, aby se mohli opřít. Začal monotónně prozpěvovat a občas zatřásl chřestítkem. Odněkud zvenku ho doprovázel bubínek.
"Přivolává duchy, aby nás vedli," vysvětlil Piruusi. "Kolik sobů chceš za ten druhý zlatý náramek? Dám ti dva, tlusté, i když nikdo jiný by ti nedal víc než jednoho."
Shef se zakřenil a učinil protinabídku tří celých stříbrných pencí za tři soby, přičemž mu jednu pencí měli vrátit výměnou za kůže. Piruusi si s jistou úlevou uvědomil, že jeho host není úplně šílený, takže se profesionálně zachechtal a zkusil to znovu.
Když se dohodli - deset stříbrných pencí a zlatý prsten za pět sobů, přičemž se kůže vrátí, a dvacet liber ptačího peří na spací pytle - Pehto dozpíval. Bez obřadností, což byl zjevně finský způsob, natáhl ruku ze stanu a vzal si velikou nádobu, z níž stoupala pára, kterou mu podal ten neviditelný bubeník. Nabral něco do čtyř hrnků z vydlabané borovice a podal je Piruusimu, Karlimu a Shefovi, čtvrtý si nechal sám.
"Pij," řekl norsky.
Shef svůj hrnek beze slova podal Hundovi, jenž ho pozorně očichal, namočil prst a olízl si ho. Piruusi se přestal mračit. Konečně si uvědomil, proč je tu ten třetí muž. Je to ochutnávač. Jednooký je určitě velmi důležitý muž, aby měl takového obřadníka.
"Je to voda, ve které povařili červené muchomůrky."
"Dá se to pít?"
"Myslím, že klidně můžeš. Jsi na takové věci zvyklý. Řekl bych, že Karlimu to určitě neublíží."
Shef zdvořile pozvedl hrnek a zhluboka připil svému hostiteli. Ostatní dělali totéž. Shef si všiml, že je zřejmě zdvořilé vypít třetinu, počkat, vypít víc, znovu počkat, a lektvar dopít. Tekutina byla horká, chutnala plísní a trochu nahořkle. Shefovi nechutnala, ale byla lepší než ledasco, co ho kdy Hund nutil polykat. Muži chvíli seděli mlčky a věnovali se vlastním myšlenkám.

o o o

Shef cítil, jak mu duše vychází z úst a ven, ze stanu, jako by byl nehmotný, ven do rozlehlé prázdnoty, kde zakroužila jako pták nad tmavým lesem a obrovskou bílou náhorní plošinou kolem něj. Se zájmem si všiml jezera, zpola zamrzlého, ležícího na druhé straně lesa, ne příliš daleko od tábora. Ceolwulf měl pravdu. Zatímco jeho mysl to zajímalo, jeho duši ne. Vyrazila pryč, jako blesk, míříc k západu. Jak letěla přes pevninu a moře, rychle jako myšlenka, vrátilo se do světa světlo. Na místě, kde se vznášela, byl pořád ještě večer, ne noc. Pořád byl podzim, ne zima.
Bylo to Heddeby. Shef poznal mohylu za hradbami, na níž seděl a viděl strašlivou porážku a oběť, které se odehrály kdysi dávno. Když tam však tenkrát seděl, nad krajinou se vznášel mír, jenž byl nyní pryč. Neviděl žádného spokojeného oráče, ani z komína stoupat kouř. Místo toho byl za hradbami velký stanový tábor a na hradbách stály stovky mužů. Vypadalo to jako obléhání Yorku přede dvěma roky, jehož se Shef zúčastnil a jež ukončil.
Byly tu však dva rozdíly. Tady byly hradby ze dřeva, ne kamenné římské. A obránci nehodlali nechat za sebe hradby konat veškeré povinnosti. Mnoho jich bylo venku, zápolilo s obléhateli, bojovali mečem, oštěpem a sekerou, vybíhali z výpadových branek, provedli výpad a chvatně či vítězoslavně se vrátili za palisádu.
Přesto si Shef pomalu uvědomil, že všechen ten zmatek má jistý řád. A jak se tak díval, sílilo v něm přesvědčení, že nevidí minulost nebo nějaký bájný příběh či něco, co by se mohlo stát. To, co viděl, se odehrávalo ve stejné chvíli, kdy seděl ve Finově stanu. Bylo to viděni, ale vidění skutečného, nepotřebovalo žádný výklad.
Obléhatelé bojovali, aby mohli rozmístit metací stroje, mezky, na pahrbek, kde předtím seděl Shef. Obléhaní se jim v tom snažili zabránit. Neúspěšně. Ale oni taky hráli o čas. Bojovníci uslyšeli hlas rohu a stáhli se. Na hradbách nejblíž ke třem mezkům, které tam obléhající postavili, bylo šest, deset, tucet vrhačů kamenů, které sám Shef vymyslel. Nyní je umístili na plošiny, rozšířené ochozy na palisádě.
Kolem každého stroje se shromáždili tahači, osm na jeden stroj, a drželi provazy. Dlouhá ramena stáhli dolů, kapitáni naložili do smyček kameny, tahači zároveň zabrali - Shef si okem profesionála všiml, že tak docela zároveň to nebylo, obvyklá chyba nepoučitelných Norů - ramena vyletěla, smyčky sebou švihly.
Kolem mezků přistál déšť kamenů, každý vážil deset liber, letěly dvousetyardovým obloukem, dost na to, aby zarazily přílbu do lebky a lebku do krku. Přistávaly však jenom kolem mezků. Shef si jasně vzpomínal, že potíž s těmito stroji je v tom, že je snadné je zaměřit po čáře, avšak obtížné odhadnout vzdálenost. Střely létaly vysokým obloukem, ne rovně. Byly skvělé proti stojícímu vojsku, zvlášť když ho chytily v zástupu na pochodu. Proti cíli na jednom místě to bylo jako snažit se hodit kamenem do vědra o třicet yardů dál.
Shefovi se při dívání zaostřil zrak. Na hradbách poznal tlustého, ale pozoruhodného krále Hrorika, jenž ho prodal Poutníkům, hulákajícího nadávky. Měl na sobě stříbrnou přílbu a držel omalovaný štít. A křičel na - ve vzdáleném stanu v březovém lese Shef překvapeně zavrčel - křičel na Lullu, jenž je opustil v Gule. Takže to on platil vysoké ceny odborníkům.
Lulla, všiml si Shef, se snažil napravit mezka, a Edwi, druhý zběh, byl u dalšího stroje o deset yardů dál. Měli potíže. Na rozdíl od poměrně lehkých balist, jimž sílu dodávaly svaly, mezci byli vyrobení z nejtěžších trámů, aby ty zachytily úder vrhacího ramene při výstřelu. Bylo obtížně dostat je vysoko na plošinu na ochoze, a jakmile jste je tam dostali, ovládaly

se jen nesnadno. Dánové ale otáčeli stroji čirou silou a oba Angličané pobíhali kolem, snažili se udělat nebo kontrolovat to, na co by normálně bylo potřeba oddílu osmi mužů.
Nestihnou to. Obléhatelé Kdo to vlastně je? Shef, se sílícím děsem, uviděl přes bitevní pole postupovat Krkavčí zástavu se třemi Ragnarssony kolem. Dokonce i na takovou vzdálenost jako kdyby zvláštně bílé zornice Hadího oka probíjely hradby i obránce, a Shef sebou trhl, když ten pohled jakoby prošel jím. Volali na své muže, řadili je k útoku, protože věděli...
Jejich vlastní mezci vystřelili první. Dva. Jeden dostal zásah kamenem do vrhacího ramene a osádka, s oběťmi ležícími okolo, se zoufale snažila uvolnit ohnutý kov. Avšak dva mezci skoro stačili. Jedna střela šla nízko, koule škrtla o hliněný val pod palisádou, odkud se odrazila a přeletěla palisádu. Druhá střela zasáhla přímo, ve chvilce udělala díru na tři kůly širokou. Ragnarssonové zaútočili, byli zastaveni a museli se vrátit.
Lulla si konečně připravil stroj a řval na krále Hrorika, jenž zase křičel na něj a čepelí naplocho ho praštil mezi lopatky. Lulla se krčil za strojem, ječel příkazy - jeho osádku zřejmě mátly - a snažil se dostat správně náměr. Potom, když ho zpocený Hrorik zase praštil, zatáhl za spoušť.
Edwiho mezek vystřelil o chvíli později. Shef chvíli nic neviděl, pak si uvědomil, že vidí, jak osádky Ragnarssonů automaticky zatahují hlavy mezi ramena, střela šla o stopu vysoko, přelétla mužům nad hlavou a přistála o půl míle dál.
A teď se zaměřili Ragnarssonové, navíc se jim podařilo opravit i třetího mezka. Shef viděl, jak se na sebe velitelé střelby dívají, zvedají ruce na znamení, že jsou připravení, a zároveň dávají znamení ke střelbě. Naučili se to dobře. Kdo je učil? Další zběhové? Mnoho mužů se naučilo, jak stroje fungují, v Shefově vojsku nebo v Ivarově, nebo možná od jejich prvních tvůrců, černých mnichů z Yorku.
Shef na obloze viděl letící kameny, letěly jako skrz melasu. Měl dostatek času si spočítat, kam doletí, pokusil se vykřiknout varování. Pak zase čas ubíhal zcela normálně. Viděl, jak kameny prorazily trámy a rozhodily stroje, na něž mířily, smetly z hradby celou hromadu dřeva, provazů, kamenů a vřískajících lidí. Na zemi ležel Lulla, díval se nahoru, snažil se vstát, měl zlomenou paži, a přímo na něj spadl jeho tunu a čtvrt těžký stroj, urvaný od základny.
Shef prudce odvrátil zrak, když zaslechl náraz, praskání mačkaných žeber. Neviděl Edwiho. Ragnarssonové se hnali přímo k díře v palisádě. Král Hrorik byl uprostřed, s mečem v ruce, volal na své muže, aby se vrátili. Za nim se další muži snažili postavit provizorní barikádu, bitva ještě nebyla ztracená...

o o o

Shef ve stanu vyskočil s křikem na nohy. "Válečníci kolem Heddeby!" Uvědomil si, kde je, uvědomil si, že ostatní jsou všichni při vědomí a pozorují ho. Setřel si z čela studený pot a zamumlal: "Viděl jsem Viděl jsem obléhání. V Dánsku."
Piruusi zachytil slovo "Dánsko", místo, o němž věděl, že je hodně daleko, takže se zakřenil. Tohle byl očividně velký norský šaman. Jeho duch letěl daleko.
"Co jsi viděl?" zeptal se Shef Karliho.
Karli se tvářil nezvykle zklamaně. Podíval se do země a řekl tiše: "No holku."
Finský náčelník ho slyšel, s radostným úsměvem ho poplácal po zádech. Řekl něco, čemu Shef nerozuměl, a řekl to znovu. Shef se zvědavě otočil k Hundovi.
"Říká, potřebuješ se vymočit?"
Shef si uvědomil, že ho skutečně tlačí měchýř. Do hrnku se vešla nejmíň pinta toho divného pití a on musel sedět s viděním aspoň hodinu.
"Ano," řekl. "Ehm, kde?"
Stařec přinesl další nádobu, větší, opět z vydlabané borovice. Postavil ji na zem, vyzývavě mávl rukou, a další podal Piruusimu, který si začal rozvazovat spodky - což nebylo na šatech do zimy nijak snadné. Shef se rozhlédl kolem a napadlo ho, zda by nebylo možné aspoň vyjít ven. Třeba to tady tak nedělali. Možná že jste mohli většinu roku zmrznout, když jste to dělali mimo stan. Jeho nic nezdržovalo, takže následoval příkladu svých hostitelů, stejně jako Karli.
Starý Fin zvedl Piruusiho nočník a Shefův hrnek, nabral tekutinu, z níž stoupala pára, a podal hrnek zpátky Shefovi. Ten zděšeně cukl. Oba Finové rozzlobeně ječeli finsky. Starý Pehto vzal Shefův nočník a Piruusiho hrnek a udělal totéž. Piruusi si hrnek vzal, zvedl ho a schválně upil třetinu.
"Nezapomeň, co jsem ti říkal," ozval se tiše Hund. "'Kdo chce s vlky ' Myslím, že tohle je ukázka důvěry. Ty vypiješ, co prošlo jím, on vypije, co prošlo tebou, podělíte se o svá vidění." Piruusi očividně pochopil, co malý ranhojič říká, a důrazně přikyvoval.
Shef viděl, jak si Karli a Pehto vyměňují hrnky, a uvědomil si, že mu nic jiného nezbývá. Schválně zvedl hrnek, potlačil dávení nad silným živočišným pachem, a vypil třetinu. Znovu se posadil a vypil další třetinu. Obřadně se zarazil a dopil zbytek.

o o o

Tentokrát jeho duše letěla rychleji, jako kdyby věděla, co dělat. Přestože však letěla pryč, cesta ji tentokrát nezavedla do jiného klimatu a ke slunci výš na obloze. Ocitla se ve tmě v nějaké chudé vesnici. Shef je viděl mockrát, v Norsku, v Anglii, v Menších marších. Všechny si byly podobné jako vejce vejci, jedna blátivá ulice, přisedlé budovy, domy uprostřed, kolem dokola les, stodoly, chlévy a stáje.
Byl ve stodole. Lidé tady klečeli v řadách na holé podlaze. Shef si díky výchově uvědomil, co dělají. Byli na křesťanském přijímání, přijímali tělo a krev svého boha, jenž kdysi byl i jeho bohem. Přesto otec Andreas nikdy

neprováděl tuhle ubohou proceduru ve stodole plné pytlů, jen se dvěma svíčkami. Ani Shefův otčím Wulfgar. Pro něj byla mše příležitost přepočítat si svoje nájemce, ujistit se, že jsou všichni na svém místě, a běda vesničanovi, jenž nebyl! Bylo to veřejné. Tohle vypadalo téměř tajné.
Kněz byl hubeňour s obličejem, který asi poznal mnoho útrap, a Shef ho nepoznal. Avšak za knězem, nesoucím provizorní misku s hostiemi, držel nádobu s vínem - to byl jáhen Erkenbert. Byl jenom jáhen, tudíž nebyl hoden celebrovat mši. Nicméně se jí účastnil. A to bylo taky špatně, protože jeho pánové, mniši z Yorku, by nedovolili, aby se někdo z jejich středu zúčastnil tak umaštěné a laciné ceremonie.
Shef si uvědomil, že na mši jsou otroci. Nebo spíš nevolníci. Většina měla kolem krku obojky. Ti, kteří je neměli, byly všechno ženy. Chudé ženy, staré ženy. Takhle křesťanská církev začínala, rozpomněl se Shef. Mezi otroky a vyvrženci v Římě.
Někteří z těch, co přijímali svátost oltářní, vzhlédli, když zaslechli zvenčí dusot nohou a hlasité hlasy. Shefovo vidění se posunulo. Venku, vesnickou ulicí, se blížil tucet rozhněvaných mužů, hlasitě spolu rozmlouvali. Měli silný švédský přízvuk, jako Gudmund. Takže to byli skuteční Švédové, ze středu Švédska.
"Odvádí moje thrally od práce!" hulákal jeden z nich.
"Bere tam ženské a kdo ví, co se stane příště s tou jejich slavností lásky!"
"Naučíme je, kde je jejich místo. A toho kněžíka s nimi! Podle práva by měl sám mít obojek."
Muž v čele si vyhrnul rukáv na svalnaté paži. Držel silný kožený řemen. Shef ve stanu sebou trhl při té vzpomínce.
Když se Švédové dostali ke dveřím dočasného kostela, od veřejí se odlouply dvě postavy. Byli to ozbrojení muži s přílbami s lícními chrániči. V rukou drželi krátké jezdecké oštěpy, ačkoliv měli za pasem taky meče.
"Přišli jste se do kostela modlit?" zeptal se jeden z nich.
"Pokud ano, nebudeš potřebovat ten řemen," řekl druhý.
Švédové zaváhali a rozestoupili se. Kromě nožů neměli zbraně, očividně nečekali odpor, ale byli to velcí muži, rozzlobeni, zvyklí velet, bylo jich dvanáct, šest na jednoho. Mohli by se na ně zkusit vrhnout.
Kdesi ve tmě štěkl hlas rozkaz a zpoza rohu stodoly vyšel dvojstup ozbrojených mužů - pochodovali. K Shefově překvapení se všichni pohybovali zároveň, což doposud ještě nikdy neviděl. Hlas štěkl znovu a oni se všichni zastavili, naráz, a obrátili se čelem ke Švédům. Přestávka, a bez dalšího rozkazu popošla přední řada dopředu, jeden krok, dva tři, zastavili se tak, že se oštěpy téměř opírali vedoucímu Švédovi o prsa. Stáli klidně.
Zezadu vyšel Bruno, Němec, jehož Shef potkal v Heddeby. Jako obvykle vypadal pobavený, vlídný. V jedné ruce držel meč v pochvě, vytáhl ho na pár palců a zase ho zasunul zpátky.
"Do kostela můžete vejít, víte," řekl. "Byli bychom rádi. Ale nezapomínejte, že se musíte chovat slušně. A kdyby vás napadlo, že byste se mohli podívat, kdo tam je, a třeba si je vytáhnout později -" Hlas mu ztvrdl. "To by se mi nelíbilo. Udělal to někdo jménem Thorgisl, nebylo to zrovna daleko odsud."
"Upálili ho v jeho domě," řekl jeden ze Švédů.
"Ano. Shořel na popel. Ale víte, nikomu z jeho domácnosti se nic nestalo a všichni jeho nevolníci unikli. Musela v tom být ruka boží."
Brunova dobrá nálada náhle zmizela. Odhodil meč v pochvě na zem a přistoupil k prvnímu Švédovi, tomu, co ještě stále držel řemen.
"Až se vrátíš domů, prase, řekneš: 'Ach, oni měli zbraně a my ne.' No, ty máš nůž, prase, a já mám taky jeden." Rychlý pohyb, a Bruno držel dlouhý rovný jednobřitý nůž s mosazným jílcem. "Ach, a hele, ty máš řemen. Tak co kdybychom si svázali zápěstí a já tě naučím tancovat!"
Bruno ke kolohnátovi vzhlížel a natahoval se pro jeho ruku, tvář mu pracovala jako Cuthredovi. Velký Švéd měl ale dost. Řekl něco, co nikdo neslyšel, a odešel tmavou ulicí. Ostatní se courali za ním, vzdorně nadávat začali až v bezpečné vzdálenosti. Za nimi se ze stodoly, která teď byla kostelem, náhle ozval zpěv. Shef nepoznal zkomolenou latinu ani melodii, ale němečtí rytíři se ještě víc narovnali a začali také zpívat. Vexilla regis prodeunt "Králova bojová korouhev postupuje "

o o o

A v místnosti, ne příliš daleko, pozemský král se zlatou korunou na dlouhých, světlých spletených vlasech naslouchal skupince mužů, bohatě oblečených, ale s podivnými předměty, chřestítky, sušenými koňskými penisy a leštěnými lebkami.
" žádnou úctu k bohům," křičeli. "Neštěstí pro zemi. Křesťané se tu volně potuluji a nikdo je nezarazí. Slanečci zmizeli a je špatná úroda a teď ještě přišel sníh dřív, než kdo pamatuje. Jednej, nebo odejdi cestou hloupého krále Orma!"
Král zvedl ruku. "Co musím udělat?"
"Uspořádej velkou oběť. Pravou oběť v Uppsale. Ne devět volů, devět koní a devět psů, ale to nejhorší, co najdeš. Všechen ten jed. Devadesát mužů a devadesát žen musíš pověsit na posvátný strom a další nechat vykrvácet na pláň před ním. A ne staré zlomené otroky, koupené za laciný peníz, ale zloduchy. Křesťany, čarodějnice, kouzelníky a Finy a ty podvodné kněze Asgardské cesty! Pověs je vysoko a vyslužsi přízeň bohů. Nechej je a my budeme zase hledat na Eiriksgata." Na Cestě jediného krále, jak si Shef pamatoval od Hagbarda. Cesta, kterou musí projít každý rádobykrál Švédů, aby se vystavil výzvě. Tenhle jí musel projít.
"No dobře," zaduněl králův hlas. "Já udělám tohle... " Shef byl znovu před palácem a viděl velkou pohanskou svatyni v Uppsale, zvedající se patro nad patrem, s dračími hlavami na každém rohu a s fantastickými řezbami z časů bájných králů na dveřích. A před ní rostl posvátný dub, k němuž Švédové přicházeli obětovat po tisíc let. Ve větvích vrzaly věci. Muži, ženy, psi, dokonce i koně. Viseli zde, dokud neshnili a nespadli, prázdné oční důlky, vyceněné zuby se

šklebily. Všude byl cítit posvátný zápach.

o o o

A Shef byl zpátky ve stanu, oko se mu pročišťovalo. Tentokrát nevyskočil, jak byl unavený a vyděšený.
"Co tys viděl?" zeptal se Piruusi. Vypadal strhaný, jako by viděl něco, co vidět nechtěl, ale byl také napjatý.
"Smrt a nebezpečí. Pro tebe i pro mě. Od Švédů."
Piruusi plivl na podlahu. "Od Švédů je vždy nebezpečí. Když nás najdou. Možná to vidíš taky."
"Jestli to uvidím blízko, dám ti vědět."
"Potřebuješ močit zase?"
"Ne."
"Ano. Ty velký - velký spamathr. Pití, co jde skrz naše spamathr."
Shefa nejasně napadlo, jak by to asi bylo anglicky. Muž by byl wicca, čaroděj, žena wicce, čarodějnice. Mazaná osoba. Rýmovalo se to s roubenice a jitrnice, jitrnice jako z lidských půlek visících v udírně.
Znovu se vyškrábal na nohy a postavil se nad nádobu.

o o o

Shef věděl, že poslední dvě věci, které viděl, byly "teď". Ne "tady" ve smyslu stanu finského kouzelníka, ale "tady" na světě. Jeho duch cestoval pouze v prostoru.
Kde byl tentokrát, nebylo "tady" ani "teď", ne tím samým způsobem. Byl v jiném světě. Měl pocit, jako by byl v podzemí na nějakém místě beze světla, ale odněkud sem světlo proudilo. Jako by kráčel po obrovském klenutém mostě, pod nímž tekla hlučná řeka.
Nyní scházel dolů a něco mu stálo v cestě. Ne hradba. Vlastně spíš ozdobná mříž. Mříž Helu.
K mříži se tiskly tváře a pozorovaly ho, tváře, které nechtěl vidět. Šel dál. A jak se obával, první tvář patřila Ragnhild, měla ji pokřivenou, plnou nenávisti, plivala po něm trpká slova a třásla mříží, aby se na něj dostala. Mříží nemohla pohnout lidská ruka, mrtvá ani živá. Z prsou jí kapala hustá krev.
Vedle ní stál malý hošík s vykulenýma očima. On k Shefovi zjevně nechoval ani nenávist, ani ho nepoznával. Náhle uhnul před třetí osobou, jež se po něm natáhla a přitiskla si ho na kostnatá prsa. Stará královna Asa s provazem kolem krku.
Co mi tihle můžou říci, pomyslel si Shef. Že jsem je zabil? To já přece vím.
Duchové couvali od mříže, neochotně a rozzlobeně, jakoby z přinucení. Přicházel někdo jiný, další žena. Shef poznal sedřenou tvář, z níž před dvěma dny ráno odhrnul sníh. Byla to Godsibb, jež zemřela bez povšimnutí. Obličej měla stále unavený, ale měla méně vrásek, než se pamatoval, vypadala klidnější. Chtěla mluvit. Hlas jí zněl jako netopýří pískání, Shef se musel naklonit, aby ji slyšel.
"Běž dál," říkala. "Běž dál. Já jsem tady, v Helu, protože jsem šla za tebou. Byla bych tu stejně. Kdybych nešla za tebou, byla bych tu otrokyní - otrokyní těchhle." Kývla na odcházející duchy obou královen. "Toho jsem ušetřena."

o o o

Hlas se vytratil, i stěna, most a temnota. Shef zase seděl ve stanu a po tvářích se mu koulely slzy. Ačkoliv jemu se zdálo, že vidění netrvalo nijak dlouho, probudil se poslední. Ostatní se na něj dívali, Hund ustaraně, Karli procítěně. Oba Finové byli zjevně potěšení a spokojení, jako by se díky jeho citům prokázalo, že je člověk z masa a krve jako oni.
Shef pomalu vstal, zamumlal pár slov a sebral své kopí. Na hrotu byla námraza, ale kopí mu zřejmě uklidnilo nervy.
Trojice vyšla do mrazivé noci a do tmavého březového lesa.
Jak se brodili sněhem k ohni a svému táboru, řekl Shef ostatním: "Musíme Godsibb a ostatní slušně pohřbít, ne je spálit nebo pověsit na strom. Budeme kopat pod ohněm, až se hlína trochu prohřeje. Vyberte z potoka kameny, uděláme malou mohylu."
"Copak to těm mrtvým nějak prospěje?" zeptal se Hund.
"Myslím, že ano."

Kapitola 27

O dvě noci a den později stála skupinka připravená k další cestě. Byl jasný den, bezvětří, všude ležel prašan. Shef by je všechny ochotně sebral a vyrazil na cestu už včera, ale Hund byl proti.
"Někteří z nás jsou příliš slabí," řekl ostře. "Žeň je a zjistíš, že se ráno neprobudili další, jako Godsibb."
Shef, pronásledovaný vzpomínkou na to, jak vyhlížela mříží brány Helu, se neochotně podvolil. Přesto když tahal kameny ze zamrzajícího potoka na její mohylu, při čemž je se zájmem a úžasem sledovali Finové, opakoval si, že mu řekla: "Běž dál."
"Musím se dostat z téhle pustiny," sdělil Hundovi ve snaze ho trochu popohnat. "Říkal jsem ti přece, že jsem viděl válečníky kolem Heddeby. Už mohlo padnout a Ragnarssonové budou bohatší a silnější. Při tom, jak rychle postupujeme, bude Sigurd králem celého Dánska, než se tam dostaneme."
"A tvojí povinností je ho zastavit?" Hund se podíval na svého přítele a rozmyslel si to. "No, možná je. Odsud ho ale

zastavit nemůžeš. Prostě musíme jít, jak nejrychleji to půjde."
"Myslíš, že ty moje vidiny jsou pravdivý?" zeptal se ho Shef. "Nebo to vyvolává jenom to pití, jako pivo a medovina donutí muže si myslet, že jsou silnější, než doopravdy jsou? Možná že všechna moje vidění - možná i vidění Vigleika a všechny ostatní věci, co Poutníci vidí, jsou jenom nějaký klam, nějaký druh opilosti."
Hund okamžik váhal, než odpověděl. "To je možné," připustil. "Povím ti jedno, Shefe. Muchomůrku, tu červenou s bílými tečkami, co ji lidé mačkají a dávají na stěny, aby vyhnali hmyz, tu nesníš náhodou. Ale existují jiný rostliny, co občas vyrostou v obilí, a pak je posekají s ním. Možná se dostanou i do chleba. Nebo do kaše. Zvlášť když obilí v sýpce zvlhne."
"V Anglii zvlhne vždycky," připomněl mu Shef. "Tak proč nemají tyhle vidiny všichni a pořád?"
"Možná mají, ale neodvažují se to říct. Spíš jsi ale na takové věci zvlášť citlivý. Včera v noci jsi nevypil víc než Karli nebo ti Finové, ale účinek to na tebe mělo mnohem delší. A možná proto, že tě takové věci ovlivní, bohové ti je posílají. Nebo ti možná bohové dali tuhle slabost ze svých vlastních důvodů."
Shef, jehož spekulace, které se nedaly rozhodnout tak nebo tak, vždycky rozčilovaly, to pomyšlení setřásl. Soustředil se jen na pohánění všech do práce, dokonce i v den odpočinku, který vyhlásil Hund.
Takže když byli mrtví pohřbeni, živí měli všichni v tlumoku dostatečnou zásobu vařeného masa, vydali se na další cestu. Shef si vzpomínal na to, co viděl při letu, a tak je sebevědomě dovedl břízami k jezeru. Bylo tam, kde si myslel, táhlo se, kam až oko dohlédlo, bylo dlouhé a úzké, přirozená vodní cesta. Doposud nezamrzlo - avšak jak podzimní chlad ustupoval zimě, už to dlouho nepotrvá.
Přesto neměli čluny. Shef měl představu, že si vyrobí lehké čluny z kůry, jak tvrdil Brand, že dělají Finové. Malý pokus ukázal, že nikdo ze Shefova oddílu nemá nejmenší tušení, jak se to dělá. Finové, kteří občas projeli kolem na lyžích, aby na návštěvníky dohlédli, byli zkušení řemeslníci, kteří by mohli - kdyby měli dost času - postavit cokoliv, až po úplnou loď z kmenů a prken. Než by to však dokončili, všichni by umřeli hladem.
A tak se plahočili pěšky. Co nejdéle to šlo, se drželi v břízách, kvůli úkrytu před větrem a zvířeným sněhem. Další den cesty, a lesy skončily spolu s jezerem. Před nimi se táhla jenom nekonečná blata, nyní posypaná sněhem. Když to Shef promýšlel, obrátilo se k němu devatenáct párů očí. Ve všech kromě Cuthredových byly vidět pochyby a váhání.
Shef mlčky vydal rozkaz znovu se utábořit v přívětivém lese, zapálit oheň a uvařit zmenšující se zásoby. Zamával na Finy, kteří zřejmě nikdy nebyli daleko, jako vlci, a důrazně jim řekl: "Piruusi. Přiveďte Piruusiho."
Náčelník nakonec vyjel ze tmy na lyžích, sníh a vítr mu vadil stejně málo, jako kdyby byl hezký jarní den v Hampshire, a pohodlně si dřepl v očekávání dlouhé noci vyjednávání.
Skutečným řešením bylo změnit každého v Shefově oddíle ve zkušeného lyžaře, vyrobit lyže a vydat se k univerzitní štole, která, pokud se dalo Piruusimu věřit - a v tomhle se mu nejspíš věřit dalo - byla asi šedesát, možná sedmdesát mil po proudu. Opět by všichni zemřeli hladem dávno předtím, než by se tam dostali. Nakonec, poté, co už Shef z vyjednávání ochraptěl, dohodl, že jim Finové dají tolik náhradních lyží, kolik to půjde, a čtvero sání se sobím spřežením a poháněči, na kterých se povezou ostatní. Shefa to stálo jeho druhý zlatý náramek, dalších dvacet stříbrných pencí a čtyři dobré železné dřevorubecké sekery. Nebýt toho, že se do vyjednávání vložil Cuthred, mohlo ho to stát víc.
"Děláte železo sami?" vyptával se Shef, když se dohadovali nad sekerami.
Piruusi důrazně zavrtěl hlavou.
"S čím jste teda sekali, než přišli Norové?" pokračoval Shef.
"Oni sekali s tímhle," ozval se Cuthred od ohně. Z kazajky vytáhl kamennou sekeru, opracovaný pazourek, příliš velký dokonce i na Cuthredovy mohutné ruce. Byla to sekera pro obra, zřejmě dar od Echegorguna.
Když se na ni Piruusi podíval, objevil se mu najednou v očích strach. Vzpomněl si na zvláštní síly, s nimiž byli spřažení tihle patetičtí cizinci. Přestal se dohadovat a rychle se dohodl. Příštího rána dorazily sáně a lyže a Shef začal s namáhavou činností vybírat, kdo by měl dělat co, kdo je nejsilnější a kdo se to nejspíš naučí. Dával si pozor, aby nenechal jet na saních jen ty nejslabší, protože na nich se vezly jeho zásoby peněz, zlata a stříbra. Taky si dával pozor, aby Finové neviděli, kolik ho má. Sice s Piruusim popíjel, dokonce i močil, ale byl si jistý, že nic z toho by Piruusimu nezabránilo v pokušení.

o o o

Časný příchod zimy překvapil, ale ne zrovna polekal štolu poutnické univerzity hluboko ve švédském Finsku. Byly tu dva tucty mužů, tucet žen, čtyři kněží Cesty, učedníci a najatí dělníci. Měli dost zásob a spoustu práce, aby se zabavili. V létě kutali rudu, v zimě ji tavili a vyráběli předměty k obchodu, železné pruty, nahrubo vykované čepele seker, které bylo možné navléknout na tyče a přenášet ve větším množství. Postavili si dílnu na místě, kde měli stále dobré spojení se světem po vodě dolů k řece, když nebyla zamrzlá. Pak dopravovali kov dolů na lyžích a saních po silnici přes pláň, když zamrzlo. Na zimu měli dobrou zásobu jídla a paliva. Vlastně trávili v zimě spoustu času pálením dřevěného uhlí v březových a borových lesích, které začínaly růst na blatech, spadajících k moři.
Když na Herjolfa, staršího kněze, zavolal učedník Egil, že od západu přicházejí cizinci, kněze to překvapilo, avšak nepolekalo. Usoudil, že to jsou Finové. Nikdo jiný tu nebyl. Již brzy zjistí, co chtějí. Mezitím nařídil přestávku v práci. Muži se tiše vyzbrojili, mnozí měli ty nové kuše, které vloni přišly z Anglie. Jsou ze švédské oceli, tím si byl Herjolf jistý, nejlepší zbraně na světě. Mnohem lepší než anglický příklad, jejž mu jeho přítel Hagbard, Njördův kněz, dal jako model.
Muži ho kryli, většinou se drželi z dohledu, a on pozoroval černé tečky ženoucí se po sněhu. Nakonec to nebyli Finové. Někteří lyžaři docela ušli, jiní byli ohromně neobratní, ale i nejlepší z nich postrádali snadný půvab Finů. Sáně ale musely patřit Finům a jely dobře, byť pomalu, jako by vezly dav starých babek na pohřeb.

Herjolf se nejdřív tvářil pochybovačně, pak nevěřícně, když vedoucí lyžař nabral rychlost, odjel od ostatních a dosvištěl k němu. Oči měl zarudlé od sněhové záře a díval se na něj z houští neupraveného plnovousu.
"Dobrý den, Herjolfe," řeklo zjevení. "Už jsme se setkali. Jsem Thorvin, kněz Thorův, jako ty. Ukázal bych ti svůj přívěsek, kdybych ho dokázal vytáhnout, a bílou tuniku, kdybych ji neměl pod tolika vrstvami kůží. Ale žádám tě jako kolegu, abys nám pomohl. Prokázali jsme Cestě dobrou službu a urazili jsme dlouhou a tvrdou cestu, abychom vás našli."
Když se přiblížily sáně a dorazili i pomalejší lyžaři, Herjolf zavolal na své muže, aby odložili zbraně a přišli pomoct. Cestovatelé ztuhle slezli ze saní, vyndali náklad a svoje tlumoky a s úlevou se rozhlíželi kolem. Jeden lyžař se zřejmě dohadoval s finskými poháněči sobů, nakonec jim zaplatil a odkulhal. Finové otočili sáně, zapráskali biči a hnali se pryč divokým stylem, který jim Shef na poslední tři rozčilující dny cesty zakázal.
"Toto je Shef Sigvarthsson," řekl Thorvin a představil jednookého. "Slyšel jsi o něm hodně vyprávět."
"To jsem opravdu slyšel. Teď mi však řekni, Thorvine. Co tady všichni děláte? A odkud se tu berete? A co čekáš, že nyní udělám já?"
"Přišli jsme z pobřeží Norska," řekl Shef. "Cestujeme na švédské pobřeží, kde si chceme vzít loď do Anglie. Nebo možná do Dánska. To záleží na tom, jaké máš pro nás zprávy."
U Herjolfova lokte se objevil Njördův kněz Hagbard. Shef se na něj podíval s unaveným překvapením. Neviděli se od chvíle, kdy Shef uprchl z Kaupangu. Přesto, jestliže se mohl Hagbard objevit v Heddeby v záležitosti Cesty, bylo přirozené, že ho mohl najít i někde jinde, dokonce i tady, sto mil ve vnitrozemí. Njördovi kněží byli oblíbení poslíčci. Shefa napadlo, co se stalo s Hagbardovou lodí, Aurvandill, která ho přepravila z Heddeby do Kaupangu.
"Zpráv není málo," řekl. "Budeš-li chtít jet do Dánska nebo do Anglie, až je uslyšíš, to je jiná. Mně to připadá, že tvůj příjezd do Heddeby a pak do Kaupangu vyvolal zmatek, který od té doby neskončil. Doufám, že jsi s sebou nepřinesl další."
"Odejdeme, jakmile to půjde," pronesl Shef. "A ty nezapomínej, Hagbarde, že já do Kaupangu jít nechtěl, zmatek nezmatek. To ty jsi mě tam vzal. Kdyby ses byl řídil mým přáním, byl bys mě nechal odjet domů."
Hagbard kývl, uznal pravdu Shefových slov, a pak znovu promluvil Thorvin. "Takže nám na chvíli poskytneš přístřeší, Herjolfe? My kráčíme po Cestě, jak uvidíš, až budeme uvnitř."
Herjolf rovněž kývl. "Jednoho dva z vás bych poznal za všech okolností." Ukázal prstem na Udda, jenž vylezl ze saní, rozhlédl se kolem, poznal komíny kovozpracující dílny a nyní stál u vchodu a hleděl na rudou záři přihrnutých ohňů v největší výhni, jakou kdy viděl.
"Tohle je muž, co vymyslel kuše, jež nosíte," řekl Shef. "Skraeling, zdá se, i když by někteří řekli, že je to muž, který porazil krále Franků a všechny jeho kopiníky."
Herjolf se podíval na zcela nezajímavého Udda s novým překvapením a úctou. "Tak buďte vítáni," řekl. "Ale podle toho, jak vypadáte, pochybuji, že se většina z vás bude moct vydat brzy na cestu. Hele, podívej na tohohle!"
Cuthred jel poslední tři dny na lyžích neohrabaně, ale nestěžoval si. Nyní si stahoval vlněné spodky a kamaše, snažil se je srolovat. Při tom se zakymácel, udržel se jen čirou silou vůle. Shef mu šel pomoci a náhle si všiml tmavé skvrny od krve prosakující silnými vrstvami vlny.
"To ta nemoc, co jsem ti o ní říkal," poznamenal Hund a svlékal kolohnáta, jehož podpírali Shef a Thorvin. "Vidíš, ta řezná rána od Vigdjarfa. Zahojila se jako kouzlem, ale teď se zase otevřela. Pojď, dostaneme ho dovnitř. Teď se hodně dní nedokáže pohnout. A jestli tady nemají nějakou zelenou zeleninu, tak už nikdy."

o o o

V jak špatném stavu Shefovi lidé jsou, začalo být zřejmé, jakmile je vzali dovnitř a stáhli z nich šaty, které nakonec nosili několik týdnů. Byla to nemoc, již v pozdějším věku nazvali kurděje, nemoc dlouhých plaveb a sušeného jídla. Příznaky byly jasné. Lidem se opět samy otevíraly dávno zahojené rány, zuby se jim uvolňovaly v dásních, páchlo jim z úst a byli celkově slabí, malátní a zachmuření. Na severu to nebylo neznámé, ale nemoc se objevovala až pozdě na jaře, když byli lidé zavření ve srubech několik měsíců a jedli jen nasolené slanečky a uložené obilí. Léčbou bylo světlo a slunce, říkali někteří. Čerstvé potraviny, tvrdili jiní. Obvykle šlo jedno s druhým. Tentokrát, jak poukázal Hund, byla naděje, že to zjistí s jistotou, jelikož žádné světlo a slunce nebylo - zato měli po ruce pórek, cibuli, česnek, hrášek a boby. Pokud se trpící uzdraví, bylo léčbou jídlo. Což ukazovalo, docela rozumně, že v některých druzích jídla je něco, co není v jiných. Jednoho dne by to mohl pravý kněz Cesty extrahovat, vysušit a uskladnit pro blaho všech.
Letos však ne, jak poukázal Herjolf. Neexistovala naděje, že by pokračovali v cestě. Když Herjolf, Hagbard, Thorvin a Hund přišli za Shefem, aby ho postavili před hotovou věc, ten jen chvíli mlčky seděl. Od chvíle, kdy se setkal s Echegorgunem, cítil divokou touhu se obrátit a zaútočit na ty, kdo ho pronásledovali, chtěl převzít iniciativu, místo aby jen reagoval. Celé týdny ho poháněla touha dostat se zpátky k hlavnímu ozubenému kolu akce, místo aby číhal někde na kraji. Tu touhu přiostřilo vidění, které měl v šamanově stanu, Ragnarssonové u Heddeby a král Hrorik v průlomu v palisádě.
A přesto tu byla zároveň velmi lákavá představa zůstat, kde byli, v divočině, ale v úkrytu, neobjevení, ne však ztracení. Kněží mu trpělivě vysvětlovali, co se děje. Měli zásoby, mohli získat víc. Po silnici bylo snadné se dostat téměř za každého počasí, jakmile jednou pořádně zamrzla. Statky, kde se pěstovaly plodiny, nebyly zase tak daleko, a měly nadbytek obilí, masa a všech možných věcí. Pokud budou kněží Cesty nakupovat další zásoby, nevzbudí to žádné velké podezření. Lidé si prostě pomyslí, že se přepočítali nebo potřebují potraviny kvůli obchodu s Finy.
"A ty můžeš být užitečný," dodal Herjolf. "Tvůj prcek Udd se ani teď nehne z kovárny a hodně toho ví. Sám se taky učí. Viděli jste, jak objevil tvrzení oceli? Měl by být knězem Cesty -" Herjolf pobaveně vyštěkl při představě, jak

mrňavý Angličan dosahuje této pocty, a pak střízlivěji dodal: "Ne, kdyby o tom uvažoval, byl bych ochotný stát se jeho patronem. Už nyní mluví o mlýnských kolech a vynálezech, o velikých kladivech, vytloukajících železo s pomocí síly strojů, ne svalů. Pokud je pravda jen desetina toho, co říká, jeho pobyt tady zaplatí všechny vaše zásoby. Takže zůstaňte. Thorvin mi řekl, že jsi taky kovář a hledáš nové znalosti. Vy s Uddem můžete vymýšlet, ostatní můžou pálit dřevěné uhlí nebo foukat do měchů. Na jaře pak můžeš jít vstříc svému osudu. Hagbardova loď bude tady v loděnici do jara. Poveze tě rychleji než kterákoliv jiná."
Shef kývl. Pod úlevou rostlo jisté vzrušení. Čas přemýšlet. Čas vyzkoušet věci bez zoufalého spěchu, že ho ráno čeká bitva, což bylo v poslední době jeho osudem. Čas plánovat. Šance pohnout se, až bude připraven on a druhá strana ne, místo obráceně. Samozřejmě budou mít nepřátelé celou zimu na to, aby se připravili a zesílili. Ale nemuseli by se dozvědět, že přichází.
Vzpomněl si na slova zajatce Svipdaga. Co to povídal? "Jediný člověk, který by tě mohl dostat přes to, co na tebe čeká, by potřeboval železnou kůži." Ta slova byla vyslovena ze zloby, aby ho polekala, to věděl, jenže v Norsku měli přísloví, které Thorvin často citoval. "Někdo vysloví slova osudu." Třeba byl Svipdag poslem osudu. Železná kůže. Uvidí se.
Shef opatrně požvýkal uvolněnými zuby celé zelené lusky hrachu, které mu Hund vnutil, polkl a znovu kývl.
"Zůstaneme, Herjolfe, a děkuju za nabídku. A slibuju, že tu nikdo nebude zahálet. Na jaře bude spousta věcí jinak."

o o o

Brzy se kouřilo z komínů, nad sněhem se neslo řinčení a zvonění, muži jezdili na lyžích pro dřevo, stavěli nové chajdy, na saních vyváželi železo, aby zaplatili za jídlo a pivo. Projíždějící Finové se s údivem dívali na neutuchající činnost v době, kdy Norové většinou spali.
Daleko na jihu Ragnarssonové, s hlavou krále Hrorika na kůlu jako připomínkou, vedli svoje vojsko z jednoho království do druhého. Požadovali od všech malých dánských králů, Gamliho z Fynu a Arnodda z Alborgu, Kolfinna ze Sjaelandu a Kariho ze Skáne, aby se vzdali.
Ve Švédsku se král Kjallak Silný, jenž na trůn dosedl díky nespokojenosti lidí se svým předchůdcem, mírumilovným Ormem, radil s kněžími a poslouchal neustálý proud informací o drzosti německých misionářů a jejich ochránců. Nemůžeme je porazit, říkali v jedné vesnici za druhou. Za co platíme daně ze slanečků? Přijďte a braňte nás! A Kjallak souhlasil, ale zjistil, že je obtížné najít bojovníka, který by byl ochotný postavit se děs vzbuzujícímu vůdci Němců. Přijde čas rozdrtit je v bitvě a také na duchu, říkal svým netrpělivým kněžím ve velké svatyni v Uppsale.
A v Hamburku zuřivý a svatý arcibiskup Rimbert poslouchal ty stejné informace se zjevným potěšením a předával je svým bratřím prelátům, arcibiskupům německých zemí, jsa si jistý, že osud leží na Západě, ne, jak si myslí ten hloupý papež Hadrián, v tom, že uchlácholí byzantského císaře a jeho papežíka. Příběhy o udatných Ritters den Lanzenorden, rytířích řádu posvátného kopí, se šířily po všech německých zemích, mezi nemajetnými mladšími syny urozených rodin, a verbíři nikdy neměli nouzi o zájemce.
V Norsku král Olaf Elf z Geirstadu, jehož nyní lidé začínali nazývat "Vítězným", což nikdy nečinili, dokud byl jeho bratr naživu, hleděl na svou družinu podkrálů z Ringeriki a Ranriki, Hedemarky, Upplandu a Agdiru a nově opatrných poslů ze Západu, zuřivých Rogalanďanů a mužů z fjordů a přemítal, kde je asi muž, jehož štěstí tolik změnilo jeho vlastní štěstí.
A Godivu, nyní s naběhlým břichem s dítětem, občas napadlo, co se stalo s chlapcem, jehož kdysi znávala; jejím prvním mužem a nevlastním bratrem.
Avšak daleko na Severu ležela země skrytá a mírumilovná pod sněhem.

Kapitola 28

Kurděje rychle ustoupily, protože Hund nutil své pacienty jíst cibuli, pórek, hrášek a boby, něco sušené, něco stále poměrně čerstvé z letošní úrody. Hund si dělal pečlivé poznámky runovým písmem řka, že dá odpovědi ostatním Idunniným kněžím. Odpověď na tuto nemoc rozhodně ležela v jídle, ne ve světle.
Se zmizením kurdějí zmizely i chmury a únava, které přepadly tolik členů oddílu, a jako v protikladu je nahradila energie a vzrušení. Všechno se nutně odehrávalo uvnitř, protože vítr a zima malou komunitu oddělovaly od světa, jen zabaleni poháněči se sáněmi a soby se vydávali nakoupit zásoby či přivést z lesa dřevo.
Když se Shef ohlédl na události a pokrok z té zimy, občas mu přišlo zatěžko tomu uvěřit. Občas ne. Už za ten krátký čas strávený v úřadu jarla Norfolku a ještě kratší dobu, kdy byl Alfrédovým spolukrálem, si povšiml, jak málo času zaneprázdněná osoba tráví tím, že dělá, co dělat chce. Většina lidí vyplýtvá většinu času na nepodstatné věci, podružnosti, zmatek a střety, všechny zdánlivě neoddělitelné od každodenního života. "Je to jako," řekl Shef Hagbardovi, knězi námořníkovi, "je to jako plachtit pod plachtou uvázanou za lodí, ve vodě, kdy tě stahuje."
"Myslíš vlečnou kotvu," opáčil Hagbard. "To je občas velice užitečné. V bouřlivé noci, když se bojíš, abys nenajel na břeh."
"No dobře," řekl Shef netrpělivě. "Ale vezmi si, Hagbarde, vezmi si, jaké to je, když tu přítěž odhodíš!"
V malé komunitě, kde bylo jen asi čtyřicet lidí, byla přítěž odstraněna. Mnozí byli prostě rádi, že jsou naživu. Ti, kteří kdysi žili jako otroci, se nehádali a nesnažili se prosazovat. A vysoký podíl z těch čtyřiceti - možná nejvyšší podíl, který se kdy na světě sešel za takových okolností - byl zvědavý, vynalézavý a obratný. Mezi čtyřiceti lidmi bylo sedm kněží Cesty, všechny víra a temperament předurčovaly k pátrání po nových věcech. Měli učedníky, všechno to byli dychtiví mladí muži, kteří museli urazit cestu, cestu, která by byla mnohem snazší, kdyby dokázali předvést nějaký příspěvek k

novým vědomostem. Byl tu sám Shef, vynálezce a stavitel strojů, které celý severský svět vyslaly novým směrem. A byl tu Udd, snad nejtvořivější a nejneústupnější ze všech i přes svou nesmělost a život v ponížení.
Dokonce i ostatní přispívali značnou měrou, Cwicca, Osmond, Fritha, Hama a Wilfi. Shef si nakonec uvědomil, že všichni mají víru. Byli to muži pozvednutí ze špíny stroji, muži, kteří strojům dlužili všechno, co měli. A navíc viděli, jak před nimi padá výkvět Vikingů a franckých kopiníků. Skoro se dalo říci, že neměli víru, ale něco ještě silnějšího, proti čemu by nemohl nic namítat ani ten největší skeptik. Oni věděli, že je možné vyrobit nové stroje k novým cílům, byli si úplně jistí, že to nové bude fungovat. V jejich přítomnosti se nedalo pokrčit rameny a říci: "Takhle se to dělalo vždycky."
Přesto právě něco takového spustilo první velký projekt a vynález té zimy. Ze statků u pobřeží byly přivezeny velké zásoby obilí a cestovatelé, hladovějící po chlebu, se nemohli dočkat, až se upeče. Nejdřív bylo zapotřebí obilí nadrtit. Úkol byl bez přemýšlení a věcně předán ženám v komunitě. Ženy drtí zrní na mouku. Mnohé otrokyně nedělají nic jiného.
Nicméně v duchu kamarádství, jež přinesla společná cesta, se ozvaly námitky, že by se u toho měli vystřídat i muži. Nakonec dostal Udd hmoždíř a paličku a pytel zrní a bylo mu řečeno, že teď je s drcením řada na něm. Udd neužitečně drtil asi půl hodiny, zadíval se na zbývající zrní, odložil paličku a šel najít Shefa.
"Proč tu na tohle není mlýn?" namítal.
Shef ukázal palcem na zamrzlou zemi za dřevěnými okenicemi. "Protože řeka zamrzla, Udde."
"Mlýn může pohánět i něco jiného."
"Já vím," řekl Shef opatrně, "ty to chceš navrhnout Cuthredovi? Třeba by se mu líbilo vrátit se ke starý práci? Kdybychom měli vola, řekl bych, použijme jeho, ale my máme jenom dojnice, a ty nám na tohle nikdo nepůjčí."
"Říkal jsem ti to," řekl Udd. "Můžeme udělat větrnej mlýn."
Za jiných okolností by ten či onen úkol zaneprázdněného vládce od podrobného zvažování odvedl. V zimní pustině nebylo co jiného na práci. Shef a Udd došli k vodnímu mlýnu, který sestrojili kněží Cesty a jejž používali půl roku, aby se podívali, co by se dalo dělat.
Většina toho, co potřebovali, již byla tady. Dva velké mlýnské kameny, které drtily obilí. Silná osa, otáčející horním kamenem, a systém ozubených kol, převádějících sílu řeky do žernovů. Kola přešla z vodorovného do svislého otáčení podle posledního vývoje. Bylo zde zapotřebí jenom nové hnací síly. "Jako velká plachta, na čtyřech ramenech," vysvětloval Udd. "V loděnici je plachtovina."
"Nebude to fungovat," tvrdil Herjolf, který poslouchal. "Řeka vždycky teče na tom samém místě. Vítr může přijít odkudkoliv. Přiznávám, že tady přichází většinou z hor, ze severozápadu. Ale když to nastavíš a vítr se změní, mohlo by to utrhnout kolo z podpěr."
"Já vím, jak to upevnit," tvrdil Udd s důvěrou, jež k němu přicházela, kdykoliv stál před technickým problémem. "Vzpomeň si na to, jak jsme zařídili, aby se otáčely balisty. Dali jsme je na malý kolečka a celý se to otáčelo na větším kole. To samý uděláme tady. Ať se otáčí celý mlýn. Dá se pootočit břevnem, jako otáčíme podvozek nových mezků."
Zase, za jiných okolností, by se tomu nějaký posměváček vysmál. Tady žádní posměváčci nebyli. Herjolf zaváhal, potom řekl: "No, zkusme to."
Brzy byla celá komunita venku, lidé rozebírali starý mlýn a pomáhali postavit slupku nového. Poslali si do hlavní kovárny, aby jim vyrobili těžké hřeby a svorníky, které potřebovali. Shef, mysle na události posledních týdnů, si znovu povšiml, kolik cenných schopností měli lidé tady. Mnoho z nich zvládalo poměrně těžké předměty, vůbec se nezalekli, když museli zvednout mlýnská kola a přepravit je na nové místo. Hagbard, jenž zvedal a pokládal kýl nejedné lodi vyrobený z jednoho kmene, celou operaci řídil. Po několik dní se veškerá energie soustředila na mlýn, dokonce i drcení zrní bylo odsunuto do pozadí, protože se všichni shodli, že tohle bude lepší způsob, jak to dělat.
Konečně bylo všechno na místě a Udd mohl vytáhnout západku, která udržovala kola v klidu. Udělal to. Zavál vítr, opřel se do plachet, ty otočily svislým kolem, které zase mělo otáčet vodorovným, a to mělo otáčet mlýnským kolem. Nic se nestalo, jen břevna se napjala. Udd vrátil západku na místo.
"Potřebujeme větší plachty," řekl.
O den později všechno pěkně fungovalo, Herjolf si mnul ruce při pomyšlení na to, kolik by se dalo získat, kdyby takové mlýny nastavěli po celé Skandinávii. V celé zemi bylo jenom málo vhodných vodních zdrojů, ale trh byl připravený na mlýn, který bude mlít celý rok. Kněží Cesty se chlubili tím, že se živí prací, místo aby vyžadovali desátky a pozemky jako kněží a mniši křesťanští. Navíc nikdo neměl žádné námitky, když kněží na svých vědomostech zbohatli - pokud se o ně podělili.
Přesto úspěch prvního větrného mlýna zřejmě jenom posílil Uddovu chuť. Jakmile první mlýn pracoval, hučel do Herjolfa plány na další. Tentokrát mlýn, který by poháněl kladivo, jaké vloni načrtl Shefovi v Kaupangu. Herjolf zprvu poslouchal pochybovačně, avšak ne nepřátelsky, jenže nedokázal pochopit, co mu Udd navrhuje.
Bylo to však dostatečně lákavé. Železo sice všude v západním světě lidé dobře znali a chápali ho, nicméně zůstávalo, když už ne drahým, tedy cenným kovem. Jedním z důvodů, proč frančtí a germánští ozbrojení kopiníci vítězili, byla váha kovu, který nesli. To byla veliká investice ve světě, kde lopata rolníka měla obvykle jenom železnou špičku přes dřevěnou hranu a kde byla většina pluhů v podstatě jen železem okovaný klacek. Železo nebylo drahé proto, že ho bylo těžké najít, jako zlato a stříbro, ale proto, že trvalo tak dlouho ho zpracovat. Rudu bylo třeba znovu a znovu žíhat a ručně kovat kladivem, dokud se neuvolnila struska, potom se tavilo v hrubých pecích na dřevěné uhlí. Železo z Jarnberalandu bylo nejlepší na světě. Přesto vyžadovalo práci, jako každý druh železa kromě velice vzácných kousků ze spadlých hromových kamenů. Herjolf měl palivo a měl i rudu. Kdyby se dalo zkrátit vykovávání, měl by na jaře víc zboží na obchodování. Jak ale otáčet kolem, aby se kladivo zvedalo a spadalo dolů?
Udd znovu načrtl do sněhu své obrázky, zatímco Shef, jehož povolali, když se hádka rozhořela, překládal z angličtiny

do norštiny. Udd se se svou norštinou nikdy nedostal k technickým záležitostem. Nakonec si Herjolf povzdechl a souhlasil, že to nechá Udda zkusit. "Je požehnáním," řekl, "že tentokrát chce něco jen z poloviny tak velkého jako posledně."
"Zvednout kladivo je snazší než zvednout mlýnské kolo," vysvětloval Shef. "Udd říká, že by chtěl pro začátek zkusit jen lehké kladivo."
"Jak lehké?"
"Cent."
Herjolf zavrtěl hlavou a otočil se. "Řekni mu, ať zajde za Narfim, Týrovým knězem a kronikářem, a požádá ho o velín a brk. Bude snazší se jeho nákresy řídit, když budou namalované brkem a inkoustem, ne načárané ve sněhu. Kromě toho, jestli to, co říká, je pravda, tak časem se budou lidé o každou stránku rvát."
Brzy, když foukal vítr, buchar bušil, vytloukal kov nevídaným tempem jako nikdy neodpočívající kladivo Völunda, chromého kováře bohů.
Za další krok mohl Cwicca. Jelikož neměl žádné znalosti, uměl jen hrát na dudy a střílet z katapultu, obvykle mu určili nějaký monotónně se opakující úkol. Jednoho dne, když zápolil s koženými měchy, dodávajícími tah do výhně, přičemž na něj stále pořvávali kováři, aby nepřestával, nebo vše pokazí, šlápl na držadlo měchu, u něhož pracoval, a zaječel: "Na tohle taky potřebujeme stroj!"
Upravit buchar, aby pumpoval s měchy, bylo dokonale snadné. A přesto úprava přinesla více změn, jako by jedna změna měla za následek další. Silně vylepšené proudění vzduchu pecemi, kde se tavila připravená ruda, znatelně zvýšilo teplotu. Kováři říkali, že železo je nejdřív rozpálené domodra, což bylo nebezpečné, protože na něj mohl člověk položit ruku, aniž by si to uvědomil, a pak přešlo do červeného žáru, kdy bylo dostatečně měkké, aby se dalo vykovat. Jen málokdy viděli železo rozžhavené doběla, kdy se téměř tavilo. Ačkoliv se litina vyráběla, obvykle náhodou a za obzvlášť šťastných okolností, měchy poháněné strojem umožnily tavit železo bez větších obtíží.
Pod vší tou činorodostí byla hrozba a strach nebo jistota války. Shef se radil s Hagbardem a Týrovým knězem Narfim a podle svého zvyku se snažil udělat mapu míst, kde se svými druhy byl. Ze všeho, co bylo řečeno, a z vlastní zkušenosti, mu bylo zřejmé, že je v pasti, v ještě horší pasti než na pobřeží Norska. Kdyby byl měl loď, odtamtud by mohl vyplout na otevřené moře a pokusit se o dlouhou plavbu ke skotským břehům a pak dolů podél východního pobřeží do Anglie. Z místa, kde byl, i kdyby získal volný průjezd na Hagbardově Aurvandill, musel by se dostat ze zálivu mezi Švédskem a protějším břehem Východního moře, kde žili Baltové, pak kolem Skaane a úžinou mezi ním a dánským Sjaellandem, aby se dostal domů.
"Jak je ta úžina tam široká?" zeptal se.
"Tři míle," odpověděl Hagbard. "Tak zbohatl starý král Kolfinn. Vybíral poplatky. Co jsem slyšel naposled, tak tam už nejspíš nebude. Jestli máš pravdu v tom, že se Ragnarssonové zbavili Hrorika, nebude tam nikdo, kdo by je zastavil."
"A kde je ten jejich slavný Braethraborg, Pevnost bratří?"
"Tady," odpověděl Hagbard a poklepal na místo na mapě, na severním pobřeží Sjaellandu asi padesát mil od průlivu. "Půl dne plavby."
Jediná cesta zpátky do Anglie, která Shefovi zůstala otevřená, byla vrátit se zpátky do Heddeby a přejít bažiny Menších marší, začít tam, kde skončil. Zase bude bez lodě. A stejně, pokud bylo jeho vidění pravdivé, což potvrdil Hagbard, protože věděl určitě, že obléhání začalo, tak bylo Heddeby v nepřátelských rukou. V rukou Ragnarssonů. Nikdo si neuměl představit nic horšího, než že by padl do rukou Sigurda Ragnarssona. Shef by byl raději zemřel a skončil v Echegorgunově udírně.
Takže kovotepci nejenže vyráběli surové železo a zboží, s nímž se snadno obchodovalo, jako byly čepele seker, ale rovněž, podle Uddových příkazů, dělali jedno lučiště z pružinové oceli za druhým a skládali je na hromádky. Každých pár dní přestali a luky posbírali. Shef si všiml, o kolik je rychlejší, řekněme, vyrobit tucet sad dílů a potom je všechny stejným způsobem sesadit, místo aby prováděli na čas náročnou proceduru a pracovali na jednom nástroji, dokud ho nedokončili, a pak začali pracovat na dalším. Hromádka kuší rostla, bylo jich mnohem víc, než kolik jich potřebovali pro vlastní použití.
"Vždycky je můžeme prodat," řekl Herjolf vesele.
"Tomuhle já říkám dívat se na všechno z dobré stránky," utrousil Shef.
Avšak ze všech vynálezů, s nimiž Udd přišel, nezajímalo Thorvina a ostatní kováře nic víc než cementovaná ocel. Opakovaně si půjčovali Cuthredův štít, zkoušeli jeho pevnost a jen žasli. Nápady rostly jako houby po dešti. Vyrábět ze zvláštního tvrdého kovu kroužkovou zbroj. Zjistili, že se to provést nedá, ocel byla až příliš tvrdá, aby se ohýbala, až příliš tvrdá, aby se dala spojit. Pokus vzít osník a provést cementování celé košile jako celek skončil jenom ohromně drahou hromadou kroužků zpola spojených, vyhozená měsíční práce zkušeného kováře, jak poukázal Herjolf. Vyrobit destičky bylo dost snadné, ale jak byly jednou vyrobené, nebyly k ničemu. Plochý povrch se nedal k ničemu připevnit. Kov zřejmě neměl ve válce jiného využití než na štíty, a i pak měl jisté nevýhody. Štíty byly vypouklé jak proto, že střely měly sklon se od takového povrchu odrážet, a - což nebylo nijak triviální - poněvadž kulatý štít se dal nosit na rameni. Nikdo, dokonce ani Brand nebo Cuthred, nemohli pochodovat celý den a držet štít jen tak v ruce. Většina mrtvých v bitvě byla těch, kterým nejdřív umdlela ruka se štítem.
Cementovaný kov, jakkoliv byl zajímavý, byl ve válce zřejmě prakticky k ničemu. Přesto nedokázal Shef setřást slova, která po něm plivl zajatec Svipdag. "Jediný člověk, který by tě mohl dostat přes to, co na tebe čeká, by potřeboval železnou kůži." Věděl, kdo na něho bude čekat v Braethraborgu. Kde je jeho železná kůže? A jak ji přepravovat?
Shef se často bavil s Hagbardem. Hagbarda zvlášť zajímaly podrobnosti o různých nových typech lodí, na nichž se Shef buď plavil, nebo s nimiž se střetl. Zadumaně pokyvoval hlavou nad Ordlafovým návrhem pro "bitevní lodi" vybavené anglickými mezky a znovu a znovu na Shefa naléhal kvůli podrobnostem týkajícím se krátkého střetu s Frani

Ormem, po právu slavným plavidlem, největší válečnou lodí Severu tradičního oceánského typu.
"Není divu, že vás předhonil," poznamenal. "Nejsem si jistý, že by si dokonce i moje Aurvandill vedla o něco lépe. Řekl bych, že pod plachtou by byla rychlejší. Ale čím víc vesel máš na stopu kýlu, tím rychleji vesluješ. V uzavřených vodách by mohl být Frani Orm lepší."
Také ho zajímala konstrukce dvoustěžňového Craneu, o němž mu Shef mohl říci hodně, protože loď pomáhal rozebírat na prkna a součástky. V každém případě Hagbard příbřežní hlídkové lodě krále Halvdana znal. Dokázal odhadnout, jak byly posíleny, aby udržely náraz katapultu. Mátly ho však plavební schopnosti pod plachtami. Přesto ho Shef ujišťoval, že Crane plul - a plul dobře. Norfolk, na druhou stranu, připomínal spíš troky.
"Teď máme představu, jak umístit mezky na kola a otáčet s nimi," prohodil Cwicca jednou při jídle. "Doopravdy moc rádi bychom měli mezka na obou koncích, vepředu i vzadu, a výš. Jenže asi by všechna ta váha posunutá nahoru člun převrátila, když přijde vítr z boku. Dokonce ani Norfolk nebyl moc vysoko z vody."
Hagbard poslouchal a vyfrkl pivo nosem. "Asi by ta váha člun převrátila," funěl. "Na obou koncích, vepředu i vzadu. Ještě dobře, že nejste na moři a neposlouchají vás mořští trollové. Ti trestají námořníky, co nepoužívají správná haf slova, slova, co se říkají na moři."
"Tak jak udělám člun tak, jak říkal Cwicca?" zeptal se Shef, nevšímaje si stížností na jazyk námořníků.
"Přemýšlel jsem," řekl Hagbard a dýkou škrábal rýhy do stolu. "Myslím, že to, co chcete - tohle udělali s Cranem, ale dotáhli to jenom do půlky - je pevný rám pro loď, mnohem pevnější, než jak je stavíme."
Shef i Karli si vzpomněli, jak se Aurvandill ohýbala při jejich plavbě z Heddeby do Kaupangu, a kývli.
"Takže byste měli posílit boky, takhle." Hagbard čáral.
Shef si prohlížel plán na stole a zamyšleně podotkl: "Co tady máš, mně trochu připomíná jednu z tvých vlastních lodí, na které je postavená další."
Hagbard kývl. "Ano, to bys mohl udělat. Přestavbu."
"Takže bychom mohli přestavět například támhle tvou Aurvandill v loděnici. Protáhnout kýl a obložit ho plechy - máme spoustu cementované oceli - dát na to rám, postavit volný bok, jak tomu říkáš, hodně ji zatížit a umístit mezky na bojové plošiny na přídi a na zádi."
"Když uděláte tohle všechno," poznamenala Edtheow, jež, doposud nepovšimnuta, ponuře hleděla na stopy Hagbardovy dýky na leštěném stole, "mohli byste dát ty železný pláty kolem celý lodě a vážně ji zatížit."
Shef na ni zíral s otevřenou pusou.
"Někdo vysloví slova osudu," poznamenal znovu Thorvin.
Nakonec poslali Hagbarda na lyžích ven a začali přestavovat Aurvandill. Nakonec se s tou představou sice smířil a přiznal, že by to moc rád viděl, kdyby to zkoušeli na lodi někoho jiného. Ale nemohl se prostě dívat, jak rozřezávají jeho vlastní loď. Slíbil, že až ji rozřežou, bude se dívat a pomáhat. Do té doby se však hodlal držet dál.
Cuthred se přihlásil, že ho doprovodí. Ze všech mužů a žen tu hrál nejmenší roli. Odmítl se dokonce jen dívat, jak stavějí mlýny, a kovárna ho nezajímala. Dlouho ležel v posteli, neboť měl otevřenou ránu na noze, jako by se jeho tělo mstilo za to, jak si v záchvatu boje nevšímal jeho požadavků. Když se rána zahojila, začal sám jezdit na lyžích, brzy se z něj stal odborník a často byl pryč celý den. Když se ho Shef jednou zeptal, jestli v pustině nemá hlad a žízeň, odpověděl: "Je tam jídlo, když víš, jak ho dostat."
Shef se zamyslel. Echegorgun je sledoval přes hory do Piruusiho tábora. Mohl je sledovat dál? Skrytý lid se zřejmě v pustině dokázal dostat, kam se mu zlíbilo. Cuthred jednou řekl, že je toho na nich víc, než si Praví lidé uvědomují. Možná se v pustině scházel s Echegorgunem či dokonce s Miltastaray. Skrytý lid ho měl rád. Ale skoro všichni lidé ho rádi neměli, i když ho některé ženy litovaly. Alespoň dobře chránil Hagbarda a Hagbard, nebyl z mužů, kteří by ho uráželi, na rozdíl od Karliho, jenž se nyní pachtoval s Edith, nebo Ceolwulfa, jenž zřejmě Cuthredovi připomínal, kým kdysi býval.

o o o

Přišly Vánoce s pečeným vepřovým a krvavými jelity, které rozšířilo jejich obvyklý jídelníček, vyprávěly se báchorky a zpívaly se písně kněží Cesty z bájných příběhů. Pak přišla hluboká zima s tak vyjícími větry, že bylo třeba odstrojit větrné mlýny a na chvíli je uložit. Hustě padal sníh. Malá komunita, s nadbytkem jídla a paliva, s pokrývkami a prachovým peřím vycpanými spacími pytli, si toho nevšímala. Shefa znovu udivila dobrá nálada všech, ale nedivil se dlouho.
"Tady nahoře je vážně zima," pravil Cwicca. "Ale když si pomyslíš, jaký to bylo doma v Crowlandu v močálech, kde jsme otročili černejm mnichům! Měli jsme štěstí, když jsme měli aspoň pokrývku, k jídlu byla jen kaše a ani tý nebylo moc, bydleli jsme v chajdě s hliněnou podlahou a ta od svatýho Michala do Velikonoc provlhala. A mohli jsme se těšit tak akorát na půst! Ne, ještě nikdy jsem nezažil lepší zimu."
K veselí Udd přidal ještě jeden ze svých pokusů. Nikdy nezapomněl na naprostý neúspěch při svém pokusu vyrobit zimní pivo odpařením vody, místo aby ji nechal zmrznout. Zimní pivo nyní mohli vyrobit prostě tak, že vystrčili vědro přes noc ven, ale Udd vytrval. Usoudil, že když síla pití nezůstává v ohřátém pivu, musí odejít s párou. Pomalu experimentoval. Zachytit páru. Přiklopit ohřátý hrnec. Vyvést rouru, měděnou rouru kvůli vodivosti, z horka do zimy, aby pára rychleji zchladla. Zachytit výchozí produkt. Zopakovat proces s těsnějšími uzávěry a pečlivým zachytáváním. Nakonec měl Udd něco, co byl připraven nabídnout ostatním. Váhavě, zvědavě ochutnávali a zachutnalo jim to.
"To je dobrý pití, když je venku zima," poznamenal Osmond. "Není tak dobrý jako ohřátý zimní pivo, řekl bych, ale to je přirozenější, ne? Tohle pořád páchne kovárnou. Říkáme tomu 'spálený pivo'."
"Mohlo by být lepší použít víno," řekl Udd, ačkoliv víno ochutnal nejvýš dvakrát v životě.

Cuthred neříkal nic, ale když příště odjel na lyžích do sněhu, vzal si s sebou celou láhev.

o o o

Nakonec přišel den, kdy byli připravení spustit předělanou Aurvandill z loděnice do pomalého proudu řeky u břehu, kde voda začala proudit pod ledem podstatně rychleji a objevovaly se známky tání.
"Neměli bychom dát něco na polena, pro štěstí?" zeptal se Shef.
Hagbard se na něj ostře podíval. "Někteří to dělají," řekl. "Obvykle krev, oběť Rán, obří bohyni hlubin."
"Tak jsem to nemyslel. Udde, nemáš malou nádobu toho spáleného piva? Dej to pod kýl. Jak se povalí dopředu, rozbije ji."
Hagbard kývl. "A pak jí musíš dát nové jméno." Poplácal stěžeň. "Už to není moje Aurvandill. To znamená hvězda, víš, Jitřenka. Vznikla z umrzlého palce u nohy obra Aurvandilla, který Thor vyhodil na oblohu. Dobré jméno pro rychlou loď. Už to není ona. Jak jí budeš říkat?"
Shef neřekl nic, dokud muži nestáli u lan, připravení vytáhnout loď z přístřešku, kde na ní tak dlouho pracovali. Pak, když zabrali a na kýl vyšplíchla silná hnědá tekutina, zvolal: "Dávám ti jméno Fearnought! Nebojsa!"
Fearnought pomalu klouzala k řece, promáčkla ztenčený led a zůstala viset na provazech.
Vypadala zvláštně. Rozřezali kýl na kusy a obili ho nejpevnějším dřevem a ocelovými plechy, jaké dokázali získat. Na protažený kýl upevnili každých pár yardů rám a na tyto rámy, proti obvyklé praxi, kdy se používaly šlachy, přitloukli obšívku nýty. Původní obšívka Aurvandill nyní tvořila jen horní část okrajů. Pevnější prkna, naštípaná z borových kmenů, ji držela nízko na vodě. Na přídi a na zádi byly bojové plošiny, kazící její dříve čisté linie, kopírující ty, jež Shef viděl ve vidění v Heddeby. Na nich seděly nově postavené stroje. Na vyrovnání těžkopádnosti měla Fearnought hluboký a kulatý kýl, s velkou zátěží v nyní objemném nákladovém prostoru. Bojové plošiny byly protaženy v nepravé paluby, díky čemuž se měla posádka kam uchýlit, ne jen pod kožené plachty, což bylo vše, co vikinská posádka obvykle měla dokonce i v Atlantiku.
Ve dvou věcech si Hagbard prosadil svou. Fearnought zůstala jednostěžníkem, ačkoliv kvůli větší hmotnosti byla plachta protažena do stran, i když ne nahoru, takže měla skoro o polovinu větší plochu než dřív. A železné plátování ji chránilo i na bocích a kolem otáčejících se mezků, uložených v podpalubí, které měly být upevněny jen v případě potřeby.
"Nerad bych se na ní pokoušel o dlouhou plavbu do Anglie na otevřeném moři," řekl Hagbard, a dával si pozor, aby mluvil hodně daleko od lodi pro případ, že by jeho slova snad přinesla smůlu. "Vedle ní i ten nejbachratější knarr vypadá půvabně, a jakmile tam dáš ty pláty, bude to ještě horší."
"Není navržená na to, aby doplula do Anglie," řekl Shef. "Pokud propluje úžinou a kolem fríského pobřeží, udělala svou práci."
Postačí jen za Braethraborg, pomyslel si Hagbard, ale neřekl to nahlas. On sám nehodlal na tak nebezpečné plavbě riskovat. Měl směnku na Shefův a Alfrédův poklad za cenu Aurvandill a doufal jen, že si ji vybere.
Shef přemýšlel, koho má právo požádat, aby se s ním podělil o nebezpečí. Angličtí muži a ženy, kteří s ním došli tak daleko, pojedou dál s nadějí, že se dostanou domů, stejně jako Karli, který dychtil vyprávět o svých cestách doma v Menších marších. Pojede i Hund. Thorvin také trval na tom, že pojede. Hagbard a jeho malá posádka pojedou až do Smalandu na jihu Švédska, aby suchozemským krysám ukázali, jak řídit loď.
Když roztál sníh a lidé začali pomýšlet na odjezd, přišel svého pána navštívit Cuthred.
"Chceš, abych s tebou jel na jih?" zeptal se.
Shef na něho hleděl. "Myslel jsem, že tě vezmeme domů. Do Northumbrie."
"V Northumbrii mě nic nečeká. Můj král je mrtev. Nevím, jestli je naživu moje žena, ale i kdyby byla - teď jí nejsem k ničemu. Radši bych žil tady v pustině. Jsou tady lidi, kteří mě berou takového, jaký jsem. Lidé, kteří muže nehodnotí jenom jedním způsobem."
Do hlasu se mu opět vloudila ta strašná hořkost. A přesto - Shef se neodvažoval nechat Cuthreda jít. Sám stál za celou balistu nebo ocelový kyrys. Než se dostanou na jih, budou ho potřebovat, tím si byl Shef jistý.
"Vzpomínáš na ten mlýn?" zeptal se. "Když jsem tě pustil, řekl jsi, že jsi můj man."
Cuthred byl po většinu života královým šampionem. Chápal věrnost a službu a obojí podle něj mělo trvat až do smrti.
"Dostaň mě přes Skagerrak a já ti dovolím se vrátit, abys žil v pustině, jak si přeješ," řekl Shef.
Cuthred se díval do země. "Dostanu tě přes Skagerrak," souhlasil. "A za Braethraborg. Bude tam na mě někdo čekat."

Kapitola 29

Nový švédský král Kjallak velmi dobře věděl, že ho jako nástupce zavražděného krále Orma vybrali jen z jediného důvodu: aby se vyrovnal s hrozbou německých křesťanů a v menší míře i s Poutníky, kteří se nyní šířili zemí. Aby navrátil švédskou zemi, Sveariki, starým způsobům a starým zvykům kněží. Neuspěje-li, kněží v uppsalské svatyni budou volit znovu.
Pečlivě plánoval. Požadovali po něm oběť. Tu oběť jim tedy dá. A budou obětováni muži a ženy ze všech skupin, které Švédové nenávidějí a jichž se bojí: křesťané, Poutníci, Finové a dokonce i skogarmenn, malé roztroušené komunity z pohraničí, jejichž příslušníci žili v lesích a na blatech a neplatili daně.
Honit Finy v zimě nebylo k ničemu. I v létě to bylo obtížné, protože se svými soby odtáhli hluboko do tundry. Byl čas k útoku, čas, kdy měli Švédové přirozenou výhodu. Při tání, v hlubokém blátě, když nikdo nevyrážel na cesty, aby se mu

vyhnul, ale švédští koně, jimž se žádný nevyrovnal, tudy projít dokázali. Během zimy Kjallak posílal na vybraná místa náklady krmiva na saních. Vybral si muže a pečlivě je instruoval. Poslal je týden před jarní rovnodenností, ve větru a protivném dešti se sněhem.

o o o

Shef také plánoval. Myslel si, že by při rovnodennosti mohl led na rychle proudící řece roztát a bude možné vyplout s Fearnought po proudu na první část cesty domů. Jeho muži loď pečlivě vyzbrojili, do podpalubí skládali ocelové desky, odkud se daly rychle vyložit, na okrajníky připevňovali úvazy pro kuše a střely, sekali kámen pro mezky.
Jak se Shef díval, uvědomil si, že k nim míří skupina Finů. Bez lyží se pohybovali neohrabaně. Na zemi pořád ještě ležel sníh, ale většina se změnila v břečku či bláto. Finové vypadali nepůvabně, jako ptáci s usekanými křídly. Přesto se na stanici objevovali dost často, přicházeli sem obchodovat či zjistit, co se děje. Jeden z Herjolfových kolegů kněží byl oddán bohyni Skadi, horské bohyni lyží. Mluvil finsky a dost často s Finy cestoval a učil se jejich bájím a skazkám.
Shef viděl, jak jde Finům vstříc, a otočil se zpět k nakládání.
O chvíli později za ním přišel Ottar, Skadin kněz, a s ním mrzutě a rozzlobeně se tvářící Fin Piruusi. Shef se udiveně díval z jednoho na druhého.
"On říká, že přede dvěma dny na jejich osadu zaútočili Švédové," vysvětloval Ottar. "Mnoho mužů na koních. Neviděli je přicházet, protože taje sníh. Mnoho Finů zabili. Některé odvedli."
"Odvedli," zopakoval Piruusi. "Jeden Švéd se opil, spadl z koně. My ho chytíme. On nám řekne, Finové mají jít do svatyně. Svatyně v Uppsale. Viset tam na stromě na počest švédských bohů."
Shef kývl, ale pořád nechápal, proč mu to vykládají. "On chce, abys je zachránil," vysvětlil mu konečně Ottar.
"Já! Já o Uppsale nic nevím." Pak se ale Shef odmlčel. Vzpomněl si na trojí vidění, které měl v Piruusiho stanu. Nejvíc myslel na to první, v němž viděl, jak jeho staří nepřátelé Ragnarssonové získali moc a zablokovali mu cestu. Přesto viděl také krále, nového krále, kterého jeho kněží přinutili slíbit jim vhodnou oběť, ne levné přebytečné otroky, jichž se takto Švédové zbavovali po mnoho let. A křesťané v tom byli taky.
"Říkal něco o křesťanech, ten tvůj Švéd?"
Piruusiho tvář se rozjasnila, řekl něco finsky. "Říká, že věděl, že tě vedou duchové," překládal Ottar. "Křesťané mají také jít na velký dub. I Poutníci, aspoň to Piruusi říká."
"Tady jsme žádné potíže neměli," namítl Shef.
"Žijeme příliš daleko proti proudu. A v každém případě tady nejsme všichni."
Shef cítil, jak mu při jeho slovech poskočilo srdce. Thorvin zašel do třicet mil vzdálené rolnické osady, když se ještě dalo jet na saních, a vzal s sebou Cwiccu, Hamu a Udda, aby vyměnili železo za potraviny. Ještě se nevrátili. Jestli je taky chytili Shef si překvapeně uvědomil, že z nich ze všech, a byl tam Cwicca, jenž mu zachránil život, když ho vytáhl z Ivarova sevření ve vodě, i Thorvin, jenž ho přijal jako potulného nicku, z nich ze všech ho nejvíc zajímal osud Udda. Jestli ho sebrali, nikdo ho nemohl nahradit. Bez jeho inspirace by nevzešlo mnoho plánů.
"Myslíš, že je mohli Švédové unést?" zeptal se.
Ottar mávl na silnici od východu, od moře. Byli tam vidět jezdci, pobízeli koně, jak to jen šlo, těžkým blátem. "Myslím, že nám to někdo přijíždí oznámit," poznamenal zlověstně.

o o o

Zpráva zněla podle očekávání. Městečko leželo v popelu, překvapili ho za úsvitu a vypálili do základů. Jezdci zabili každého muže, ženu i dítě, kteří jim přišli pod ruku, ale některé zajali a odvezli je na náhradních koních. Zajatce si vybírali mezi těmi, co nosili poutnické přívěsky, či mládence a panny. V tom zmatku se nedalo zjistit, proč Švédové na městečko zaútočili. Někteří lidé však říkali, že při zabíjení řvali "skogarmenn! skogarmenn!". Lesáci, muži z lesa, psanci. Všechno jedno. Kněze Thorvina chytili zcela jistě, viděli ho, když ho odváděli. Také poznali muže s chybějícími zuby, což musel být Cwicca. Nikdo si nevzpomínal, že by viděl někoho, kdo by odpovídal Uddovu popisu. Shef však usoudil, že je to docela možné. Dokonce i lidé ve stejné místnosti Udda často přehlíželi. Dokud nedošlo na železo a ocel, na kov a mechaniku, mužíka si nikdo nevšímal.
"Který den má být oběť?" zeptal se Shef.
Herjolf, tahaje se za bradu, odpověděl: "V den posvátného dubu, Královského dubu, jak ho nazývají, v den, kdy se na jeho větvích objeví první zelené pupeny. Za deset dní. Možná za dvanáct."
"No," řekl Shef, "měli bychom dostat naše muže zpátky. Nebo to aspoň zkusit."
"Souhlasím s tebou," pronesl Herjolf. "A souhlasili by i všichni poutničtí kněží, dokonce i Valgrim, kdyby byl ještě naživu! Švédové nám poslali výzvu. Jestli pověsí naše kněze v jejich posvátných oděvech, s jeřabinami za pasem a přívěsky na krku, tak ztratíme všechny ty, které jsme mezi Švédy obrátili na víru. A taky jinde, jestli se ta zpráva rozšíří."
"Zeptej se Piruusiho, co udělá," řekl Shef Ottarovi. Odpověď zněla všechno, co může člověk udělat. Švédové odvedli jeho nejmladší a nejoblíbenější manželku. Piruusiho výčet jejích vnad byl velmi živý, takže bylo zřejmé, že je pro něj nenahraditelná, stejně jako Udd pro Shefa.
"Dobrá. Potřebuju i Hagbarda. Vyřiď mu to, Herjolfe. Teď je to věc Cesty. A ještě jedna věc. Pořídím si prapor."
"S jakým znamením?"
Shef zaváhal. Viděl již mnoho praporů a věděl, jakou moc mají pro lidskou představivost. Byl tu děsivý Krkavčí prapor Ragnarssonů, předtím Ivarův Svinutý had. Alfréd měl wessexského Zlatého draka, jenž mu zůstal po Římanech. Ragnhild měla Chamtivou šelmu. On sám pochodoval na Hastings pod Kladivem a křížem, aby proti papeženskému

vojsku sjednotil Poutníky a anglické křesťany. Co by si měl vybrat tentokrát? Rígovo znamení, ostrev, kterou nosil kolem krku? Ten by nikdo nepoznal. Kladivo a rozbité okovy jako znamení svobody? Tentokrát nepřicházel, aby osvobodil otroky, ale aby sjednotil hraničáře a psance.
"Určitě budeš mít kladivo," naléhal Herjolf. "Ne Kladivo a kříž jako kdysi. Tady žádní křesťané nejsou. Jenom Němci a jejich přeběhlíci, a to nejsou žádní naši přátelé."
Shef se rozhodl. Stále měl kopí, které sebral u Echegorguna, kopí, jež troll vzal trondskému jarlu Bollimu. "Budu mít svislé kopí jako moje vlastní znamení," prohlásil. "Se zkříženým kladivem za Cestu."
Herjolf našpulil rty. "To bude na můj vkus příliš připomínat kříž."
Shef na něj zíral. "Jestli mám bojovat s králem," prohlásil, "budu králem. Slyšel jsi králův rozkaz. Pošli mi všechny šičky a okamžitě to udělejte."
Když Herjolf odešel, promluvil Shef tiše ke Cuthredovi. "Neodjedeme zítra ráno. Půjdeme dnes v noci. Asi by nám Hulduové v Uppsale nepomohli, co? Je to příliš daleko od blat a hor. Stejně ale pošli zprávu. Třeba jsou na severu kromě Brandovy ještě další trollí rodiny. Zařiď to. A rozluč se."
Shef ještě chtěl dodat "a nezapomeň se vrátit," jenomže ta slova spolkl. Když bude chtít Cuthred zběhnout, udělá to. Teď ho tu držela jen pýcha a nebylo by vhodné ho urážet.

o o o

Příštího rána stál Cuthred mlčky na přídi Fearnought, v plné zbroji, s mečem, štítem, oštěpem a přilbou. Vypadal zase jako králův šampion, jen oči měl unavené a zarudlé.
Loď byla plná lidí, mužů i žen. U šachty zůstalo jen půl tuctu. Kněží, učedníci, Angličané, Angličanky a Finové se všichni tlačili pospolu, bylo jich padesát, i víc. Kdyby bylo potřeba veslovat nebo plachtit, nikdy by se na loď nevešli. Ale tající sníh ji hnal bez lidské síly rychle jako závodního koně. Hagbard u kormidelního vesla měl jen hlídku na ráhnu kvůli ledu a muže na přídi s vesly, aby odráželi plující kry.
Celou cestu po proudu pozorovali stopy zkázy, vypálené statky, vypálené vesnice. Lidé ze břehů volali, když viděli vlající prapor. Z lodi je zdravili a říkali, ať připraví čluny a vyplují za nimi. Než Fearnought dorazila na moře, couralo se za její zádí menší vojsko člunů se čtyřmi a šesti vesly. A u moře rybářské vesnice z Finska poskytly větší plavidla. Shef vše přeorganizoval, povolal si největší čluny a převedl na ně muže z nejmenších.
"Takhle je moc daleko nedostaneš," namítal Hagbard. "Například neuvezou dost vody. Ne, nic mi neříkej, já vím. Poslouchat rozkazy. Ty máš plán."
Když Fearnought s doprovodem menších lodí zamířila k Finskému zálivu, jak Švédové nazývali hluboký záliv mezi Švédskem a Finskem a zemí naproti, spatřili shluk malých ostrůvků. Piruusi, jenž doposud mlčel, přišel za Shefem a ukázal.
"Finové na těch ostrovech," pronesl. "Já občas přijdu po ledu. Mořští Finové."
Shef mávl na Ottara a naložil ho s Piruusim a hrstkou jeho finských následovníků do člunu a řekl jim, aby přivedli tolik člunů a mužů, kolik jen půjde. Pluli pod lehkou plachtou a čekali na výzvu, která musela přijít od pobřežních stráží krále Kjallaka.

o o o

Červený Ali, kapitán lodi Sea-bear, Mořský medvěd, právě patroloval na moři kolem finských Alandských ostrovů, viděl, jak se k němu blíží divná plachta, a opatrně se přiblížil. Slyšel příběhy o divných a divně vyzbrojených plavidlech a nehodlal zbytečně riskovat. Náhodně sebrané plachty za ní si prohlédl a nechal je plavat. Rybářské čluny zlomených lidí, jen sběrači odpadků. V každém případě, když si všimli jeho pruhované plachty a plachty jeho sesterské lodi, zároveň zahnuly a vyrazily pryč. Co to ale prováděli na té divné lodi? Byl to snad knarr spojený s franckou kogou? Taky se snaží uprchnout?
"Je na dlouhý dostřel," prskl Osmond. Bývalý kapitán halapartníků byl nyní ve stavu jen tak tak ovládaného vzteku, do něhož se dostal ve chvíli, kdy si uvědomil, že jeho dávného přítele a druha Cwiccu čeká švédská oprátka jako oběť Freyovi a Odinovi.
"Drž se od toho mezka dál," nařídil mu Shef. "Jděte všichni dolů do podpalubí. Ty taky, Hagbarde. Teď, Osmonde, jsi ve velení. Otoč loď a pluj pryč, jako bys prchal."
Osmondovi spadla brada. "Ale já neumím řídit loď."
"Ale ano, umíš, viděl jsi to častokrát. Teď to udělej. Karli, Wilfi a já budeme tvoje posádka. Cuthrede, převezmi kormidelní veslo."
"No," řekl Osmond trochu nejistě. "Odkud vane vítr? Cuthrede, otoč předek pryč od větru, ehm, nalevo. Karli, ty chyť tamten konec ráhna, Wilfi, ten druhý konec, a otočte ho, až bude vítr zezadu. Kriste, totiž Thore, co bude teď?"
Zatímco si Hagbard rukou zakrýval oči, Fearnought se kolébavě vydala na úprk, ztělesnění kupce s nedostatečnou posádkou na první plavbě. Ali to pozoroval, křenil se do rudé brady a zkušeně vedl své dvě lodi šikmo do cesty prchajícímu plavidlu.
"Držte hlavy dole," nařizoval Shef. "Zapomeňte na mezky. Každý vezme kuši do ruky a druhou bude mít připravenou."
Počkal, až byl Sea-bear téměř vedle, okrajník lemovaný zuřivými vousatými tvářemi, muži měli oštěpy namířené na palubu, a teprve pak dal povel vstát. Jak pravil Udd přede dvěma lety, natočit kuši dokáže každý. Ještě snazší je, když je nutné jenom nasadit šipku. Z deseti yardů nemůže minout ani ten největší trouba a z deseti yardů projde pevná železná střela dřevem, osnímem, masem i kostí, jako by to bylo plátno. Když Shefovi střelci vystřelili z první kuše a

sahali po druhé, bylo již jasné, že druhá salva není nutná.
Hagbard přeskočil s pomocí lana na druhou loď, podíval se na několik demoralizovaných přeživších a nařídil, aby loď připoutali k boku Fearnought.
"Teď mezka," řekl Shef a díval se na zoufale se obracející sesterskou loď. "Jeden kámen nad hlavy, Osmonde, a řekni jim, ať hodí zbraně přes palubu."
O malou chvíli později se jeho flotila skládala ze tří dobře osazených velkých plavidel se šalupami a pramicemi v závěsu. Vojsko se vydalo ke švédským břehům. Za nimi pak, v malých člunech naložených tak, že měli okraje jen pár palců nad vodou, se zdrcení zbylí příslušníci pobřežní stráže hádali, jestli se mají vydat k Alandským ostrovům a Finsku, nebo ke švédskému pobřeží, kde budou čelit hněvu svého krále.

o o o

Příslušníci Lanzenorden přes všechnu svou obratnost získali mezi Švédy jen málo přeběhlíků, nejméně mezi muži a domorodci. Kongregace, které chránily, se skládaly převážně z otroků, křesťanů, než je přivedli do této země. Někteří byli Němci, další Frísové nebo Frankové, většinu tvořili Angličané a Irové. Rytíři s nimi necítili téměř žádnou spřízněnost. Rádi vnucovali svou vůli Norům, kteří je tak dlouho utiskovali, radovali se, když si uvědomili, že moc je hlavně otázka soustředění. Když se na nějaké západní městečko či vesnici vrhlo tisícihlavé vojsko Vikingů, samozřejmě působili nadřazeně. Když se uprostřed švédské vesnice, čítající dvě stě hlav, objevilo padesát vyzbrojených a vycvičených Němců, bylo to stejné. Kdyby se proti nim domorodci někdy spojili, bylo by to něco zhola jiného. Tady se ale nedala získat žádná kořist, nebyla to ničí zodpovědnost. Lanzenorden přezimoval v míru, byť ne spokojeně. Řadoví členové se nudili, nesměli se opít ani se vnucovat švédským krasavicím. Arcijáhen Erkenbert se obával, že jeho naděje na povýšení zmizela, když uvízl tady, na okraji dění. Vůdce Bruno mrzoutil sám ve svých pokojích. Nenašel kopí Karla Velikého. Pokud někde bylo, tak bylo daleko na severu v jiné zemi. Bůh, v něhož věřil, ho zjevně opustil.
Když se na dveře do ložnice rytířů ozvalo zoufalé zaklepání, muži se probrali ze strnulosti, šachovnice letěly na zem. Všichni se chápali zbraní opřených o zdi a drápali se do zbroje. Dovnitř vpadla hubená ošuntělá postava.
"Odvedli je," blábolil mužík.
"Koho odvedli?" vyštěkl Bruno, jehož ten randál poplašil. "Kdo odvedl koho?"
Uprchlíka zřejmě opustil rozum, když stál před nepřátelskými muži s obnaženými zbraněmi. Dopředu vystoupil Erkenbert a promluvil na vyděšeného mužíka anglicky.
"On je z Haddingu," hlásil. "To je městečko deset mil odsud, kde jsme slavili mši. Říká, že dneska ráno přišli vojáci krále Kjallaka, sebrali všechny křesťany, kteří se zúčastnili našich bohoslužeb - měli seznam - a pod stráží je odvedli. Švédové s velkým uspokojením vykládají, že je mají obětovat pohanským modlám ve velkém chrámu asi za pět dní."
"To je pro nás výzva," řekl Bruno a s úsměvem se rozhlédl kolem. "Není to tak, braši?"
"Výzva Bohu Všemohoucímu," řekl Erkenbert. "Budeme jí čelit stejně jako svatý Bonifác, jenž srazil sloup saského Irminsula, aniž by se mu co stalo, a obrátil pohanské Sasy na víru pravou."
"Já slyšel jiný příběh," zamumlal jeden z rytířů. "Já sám jsem Sas. Ale stejně, jak nás padesát dostane bandu obětí ze shromáždění všech těch Švédů? Budou jich tam tisíce. A král se svými domácími karly."
Bruno ho prudce plácl do zad. "Proto je to výzva," zvolal. Střízlivěji dodal: "A nezapomínej, oni věří, že věci se musejí dít jistým způsobem. Na výzvu je třeba odpovědět. Když vyzvu krále, bude se mnou muset bojovat nebo jmenovat bojovníka. Tohle nebude bitva. Bude to ukázka naší síly - a boží vůle. Postavíme se jim. Jako jsme to udělali předtím."
Jeho muži se tvářili nejistě, ale disciplína byla pevná a víra v jejich vůdce ještě pevnější. - Začali sbírat zbraně, tlumoky, stočené pokrývky a koně, v duchu si počítali. Pět dní. Padesát mil do pohanské Uppsaly. To nebyl problém ani na rozblácených cestách. Bude obtížné dostat se na shromáždění Švédů tak, aby měli na své straně prvek překvapení. Měli také podezření, proč je asi nechali v klidu, když by se dalo čekat, že jim na došky na úsvitu hodí pár pochodní a venku budou čekat ozbrojenci. Možná že švédský král Kjallak myslel dopředu. Čekal, že přijdou. Připravil uvítám. Dva kněží misie našli u dveří řadu lidí, čekajících, až se budou moci vyzpovídat a požádat o rozhřešení.

Kapitola 30

Když se přiblížili k Uppsale, Shef cítil, jak se ho zmocňuje zlověstná předtucha. Všechno šlo hladce, jak se ostatně dalo očekávat. Na břehu se nesetkali s odporem, švédští bojovníci již odešli na shromáždění a oběť, alespoň tak jim to řekli. Naváděný čluny s lucernami, vyslanými kus od břehu, objevil se Piruusi s velkou posilou Finů, dychtivých zasadit úder pevnosti svých dědičných nepřátel. Byly rozdány desítky náhradních kuší a každý muž spolu se zbraní dostal i krátkou instruktáž a pět střel na zkoušku - víc nebylo potřeba, aby se člověk naučil nabít nejnovější model kuše, vystřelit z něj a zasáhnout cíl padesát yardů daleko. Shef věděl, že s clonou finských lučištníků a dvěma sty kušemi za nimi má sílu, s níž je přinejmenším nutné počítat, oddíl, který by odrazil každý ledabylý či neopatrný útok. Musel jen vydělit tucet mužů a žen, aby strážili čluny a zvlášť Fearnought, zakotvenou mimo dosah.
Taky morálka byla vysoká, zrodila se ze zášti. A také z toho, jak je opatrně vítali při cestě - nedalo se tomu říkat pochod - vesnicemi pohanských Švédů. Ve vsích zůstali jen ženy, otroci a neurození. Mnozí z nich, když viděli prapor s kopím a kladivem, to brali jako nějaký druh kříže, jak se Herjolf obával, a pokud byli původem křesťané, viděli v tom osvobození. Ostatní si všimli poutnických přívěsků a opatrně se k oddílu připojili či nabízeli informace. Ještě dalším odvedli k oběti přátele či příbuzné, a ti dobrovolně žádali zbraně, aby pomáhali při jejich osvobození. Všichni cítili podporu, vojsko rostlo, nezmenšovalo se, jak se často stávalo, když se blížila bitva.

Tak proč mám tu neblahou předtuchu, říkal si Shef. Bylo to kvůli Cuthredovi. Shef měl tušení, že tuhle záležitost nebude možné rozhodnout bitvou, že nakonec dojde na souboj šampionů. Tentokrát se bezvýhradně spoléhal na Cuthreda, na jeho sílu a obratnost, ale ze všeho nejvíc na jeho nepoddajného ducha. Cuthreda nikdy nebylo nutné povzbuzovat, naopak vždy mírnit. Až doposud. Teď však byl zamlklý, zachmuřený, bez aury číhající hrozby, která ho vždycky obklopovala.
Shef klusal na koníkovi a k němu se připojil Hund. Jako obvykle se nenamáhal něco říkat, prostě čekal, až začne Shef.
Shef mluvil potichu a ohlížel se na Cuthredova záda o deset yardů dál: "Bojím se, že jsem ztratil svýho berserka."
Hund kývl. "Taky mě to napadlo. Myslíš, že ho budeš potřebovat?"
"Ano."
"Vzpomínám si na to, jak Brand vykládal, co dělá berserka berserkem. Řekl, že to nejsou muži posedlí jinými duchy, ale muži, kteří sami sebe nenávidějí. Možná náš berserk -" Hund si dával pozor, aby Cuthredovo jméno nevyslovil nahlas, pro případ, že by ho kolohnát zaslechl, "- možná dostal důvod žít a už k sobě nenávist necítí."
Shef pomyslel na Miltastaray a podivné poznámky, které Echegorgun měl ohledně Skrytého lidu, jejich vad a řídkého páření. Pochopil, že Cuthred, pokud už sám sebe nepovažuje opět za celého muže, mohl by sám sebe považovat za trolla.
"Nechci mu ten důvod vrátit," řekl, "ale byl bych raději, kdyby byl zase trochu jako dřív."
Hund cosi vytáhl zpod dlouhého kabátu, který teď nosila většina lidí, proti větru a přepršká. "Napadlo mě, že berserka by mohla dělat ještě jedna věc. Stejně jako by tvoje vidění mohlo vyvolat něco v tobě, nebo něco v zrní nebo něco v tom finským pití, tak by berserka mohlo tvořit něco v jeho duši - nebo něco v těle. Mluvil jsem s Finy, s Ottarovou pomocí. Nepoužívají jenom červenou muchomůrku. Je tady taky ještě tohle pití." A ukázal Shefovi lahvici.
"Co je v ní?"
"Odvar. Jiná muchomůrka přelitá vřelou vodou. Ne ta červená s bílými tečkami, ze které dělají vidoucí pití. Ale ani ta druhá, co znám, ta zelená, ta -" Hund opět ztišil hlas, "- co vypadá jako kudlibabka."
"Je tu ještě třetí. Finové ji nazývají chocholatá muchomůrka, po té velké kočce, co žije v lese. Muži z ní šílejí, udělá berserka i z toho nejmírnějšího." Pak podal Shefovi lahvici. "Jestli to potřebuješ, vezmi si to. Dej to Cuth - našemu příteli."
Shef si lahvici zamyšleně vzal.

o o o

Před velkou svatyní v Uppsale byl přístavek s doškovou střechou, ale s hliněnou podlahou, a všemi skulinami dovnitř zatékalo. Sem nahnali bez dvaceti dvě stovky mužů a žen a ruce jim přivázali k železným kruhům zasazeným do dlouhých trámů. S trochou času a námahy se mohl jeden člověk osvobodit a rozvázat ostatní. Ale kolem neustále chodily stráže a surově praštily každého, kdo si poposedl, udělal něco, co jakkoliv připomínalo pokus o útěk. Stráže měly víc potíží, než obvykle, jak si ostatně říkaly. Nejenže tu bylo mnohem více obětí než kdo pamatoval, ale nebyly to jen pytle kostí jako obvykle, které smyčka a čepel zabila jen o pár dní dřív než zima či hlad. Bohové budou mít pro změnu čerstvé maso. Stráže říkaly, že tak by to taky mělo být, a mířily tak, aby zlámaly prsty či klíční kost. Bohové by měli pro změnu dostat čerstvé maso. Třeba byla švédská smůla způsobena bohy, kteří si museli vařit oběti na polívku.
Cwicca si ošetřoval zlomenou ruku, což se mu stalo, když si strážný všiml, že se snaží vytáhnout železný kruh ze dřeva. Pošeptal koutkem úst Thorvinovi, který byl vedle. "Vůbec se mi nelíbí Udd."
Mužík opravdu vypadal, že má pláč na krajíčku. To bylo docela přirozené, avšak ani Angličan, ani Poutník nechtěli nepřátelům poskytnout záminku k výsměchu. Udd zíral na jednoho ze Švédů, kněze, který přišel mezi otroky. Byl to zvyk švédských kněží z chrámu Královského dubu, vysmívat se a pošklebovat zajatcům, protože věřili, že jejich strach a zoufalství jsou bohům příjemné. Někteří říkali, že tento zvyk zavedl starý král Angantyr. Jiní říkali, že se to těm všivákům prostě líbí. Uddovi se třásl spodní ret, když poslouchal, jak Švéd řve.
"Nemyslete si, že to bude rychlé! Nemyslete si, že se z toho dostanete snadno. Já obětuji za toto shromáždění dvacet let. Když jsem byl mladý, dělal jsem chyby. Nechal jsem lidi vyklouznout k bohům, aniž by si to uvědomili. Teď už ne! Ty, co pověsím, budou vzhůru s očima otevřenýma, až jim je přiletí vyklovat Odinovi havrani. Jak se budete cítit pak, až se vám havran posadí na hlavu a natáhne zobák? Viděl jsem je! Pokusíte se zvednout ruce, co? Ale budete je mít svázané.
A to není všechno. Dokonce i pak, až odejdete na smrt, odejdete k bohům, co myslíte, že se stane pak? Budete sedět na obláčcích s harfami v rukou, vy křesťané, co? Ne! Tady jste otroci a tam budete otroci taky."
Kněz začal zpívat posvátnou píseň, hlasem i rytmem zvláštně připomínal Thorvina. Cwicca si se zábleskem osvícení uvědomil, že odsud vzešla Cesta. Z víry jako tahle. Ale změnila se, sice tak úplně nezjemněla - Poutníci byli stejně zuřiví jako ostatní - ale neměla onen podtón zoufalé nervozity, tvořící skutečné pohany, tvrdé jádro tak upjaté na bolest.

"Turs, co vás dostane, zván je Hrymgrimni,
za branou Helu domov váš.
Tam ubozí otroci pod kořeny stromů
dostávají psí moč k pití.
Nic jiného nebudete pít "

Udd se zkřivenou tváří svěsil hlavu, pohanský kněz si toho všiml a přerušil nápěv krákavým vítězoslavným smíchem. A teď začal zpívat i Thorvin, hlubokým hlasem a na stejnou melodii jako pohan, ale v jiném rytmu:

"Já viděl síň stát jak slunce jasnou,
se zlatým doškem, na pláni Gimlé,
tam důvěryhodní přebývají lidé,
žijí pro věčnou lásku nevadnoucí "

Pohan zuřivě vyvřískl a běžel podle řad přikovaných zajatců ke svému rivalovi, ječel nadávky a mával palicí. Když probíhal kolem, Hama, přivázaný s ostatními, natáhl nohu. Kněz o ni zakopl a spadl, přistál skoro u Thorvinových nohou. Thorvin si lítostivě prohlédl palici, ruce měl upoutané nad rameny. Popošel, jak nejdál to šlo, a dupl. Křupnutí, pohan hluboko v hrdle zachrčel a pak se začal dávit.
"Má rozdrcenou dýchací trubici," poznamenal jeden ze strážných, vzal tělo a bez zájmu Thorvina zmlátil do bezvědomí.
"V Trúdvangy, až tam dorazíme," lapal Thorvin po dechu mezi ranami, "bude mým sluhou. Naším sluhou. A my ještě nejsme mrtví, zatímco on je."
Udd, jehož si již nikdo nevšímal, se znovu rozbrečel. Cestoval daleko, hodně vytrpěl, dělal, co mohl, aby napodobil válečníka. Teď mu povolily nervy a zásoby odvahy mu došly.

o o o

Když se Shefovo vojsko přiblížilo k Uppsale, poslední noc před dnem, kdy jejich zvědové tvrdili, že dojde k oběti, přišel silný liják. Rozblácené stezky byly ucpané věřícími, zvědavci, přívrženci krále Kjallaka a uctívači Odina a Freye, všichni se mísili v beznadějném zmatku. Spíš než aby se snažili probojovat všichni najednou, Shef svým mužům prostě řekl, ať schovají své neznámé zbraně pod plášti a protlačí se, jako by byli prostě jen další skupina, byť neobvykle velká, mířící na obřad. Za lepšího počasí by místní poznali přinejmenším Finy. Když však měli všichni hlavy skloněné v prudkém lijavci a Finové se drželi uprostřed, nikdo nic neříkal a nepostavil se jim na odpor. Shef z mnoha stran slyšel, že bohové se neslitovali. Budou vyžadovat potoky krve, než Švédové opět uvidí dobrou úrodu.
V temné hodině před svítáním Shef uviděl proti mrakům dračí štíty svatyně. Ještě výraznější byl samotný velký dub, Královský dub, kolem něhož Švédové uctívali své bohy a volili své krále od dob, než se stali národem. Prý by mohutný kmen neobjalo ani čtyřicet mužů. Dokonce i když davy rostly, nikdo nevstoupil pod rozložitou korunu. Ve větvích se ještě houpalo pár loňských obětí, lidských i zvířecích. Pod nimi ležela odporná hromada neuklizených kostí.
Když se zastavili, Shef neprodleně poslal zprávu Herjolfovi, Osmondovi a ostatním, aby se snažili dostat muže do řad nepřerušovaných Švédy a připravili je na to, co mělo přijít. On sám se postavil vedle Cuthreda. Kolohnát stál mlčky, zbraně nijak neskrýval.
"Možná tě budu brzy potřebovat," řekl Shef.
Cuthred kývl. "Budu tam, až mě budeš potřebovat, pane."
"Možná bys měl vypít tohle. Je - připraví tě to, aspoň to říkal Hund."
Cuthred si vzal lahvici, odzátkoval ji a nesměle přičichl. S náhlým opovržením si odfrkl a zahodil lahvici na rozmoklou zem. "Vím, co to je. To dávají klukům, kterým nevěří před bitvou. A ty to nabízíš mně, Ellovu bojovníkovi! Jsem tvůj man. Každého jiného, kdo by mi to dal, bych byl zabil."
Cuthred se k Shefovi otočil zády a rozzlobeně odešel stranou. Shef se na něj díval, sehnul se, zvedl lahvici a přičichl si. Asi třetina odvaru zůstala. Tohle se dává klukům před bitvou? On byl taky kluk, aspoň mu to lidé pořád říkali. Z náhlého popudu lahvici zvedl, vyprázdnil ji a zahodil na zem. Karli, o pár kroků dál - dával si pozor, aby se ke Cuthredovi příliš nepřiblížil - ho znepokojeně pozoroval.
Odkudsi se ozvaly rohy, ve vlhku zněly hluboko a ztěžka. To už svítalo? Nedalo se to poznat. Taky se nedalo poznat, jestli jsou na Královském dubu zelené pupeny. Kněží ze svatyně se však zřejmě rozhodli, že ano. Když obloha pomalu zbledla, otevřely se dveře a se zpěvem vyšli kněží a obešli dub. Další zadutí na rohy a pomalu se otevřela brána. Stráže začaly vyhánět dvojstup šourajících se postav ven do mrazu. Shef si sundal plášť, nechal ho spadnout do bláta a ztěžka a zhluboka dýchal. Nyní byl připravený k činu. Čekal jen na svůj cíl.

o o o

Ne moc daleko, za nízkým hřebenem lemujícím pláň se svatyní, Bruno seřadil své jezdce. Rozhodl se nechat své muže na koních, kvůli děsivému účinku. Byla pravda, že koně byli jen ze švédského chovu, ne skvěle vycvičení frančtí nebo německí ořové, ale jeho muži byli všichni jezdci. Donutí k útoku každé zvíře.
"Myslím, že jsou připravení začít," řekl Bruno Erkenbertovi. Malý jáhen moc jezdit neuměl, ale odmítl zůstat, jako ostatní kněží misionáři. Bruno si ho vyhodil do sedla. Erkenbert se třásl zimou. Bruno odmítal vzít v úvahu, že by to mohlo být strachem. Snad to bylo vzrušení při pomyšlení na to, že zasadí ránu za víru. Erkenbert jim včera všem četl legendy o světcích, anglických světcích, Willebaldovi a Wynfrithovi, jenž přijal jméno Bonifác a stal se svatým. Ti napadli pohanské Sasy v jejich vlastních svatyních, srazili jejich posvátné sloupy a získali si spasení na nebesích a také věčnou slávu pozemskou. Mučednictví, vykládal Erkenbert, není ve srovnání s tím nic. Rozhodně byla pravda, že malý Angličan sám dychtil po tom, být hrdinou příběhu. Bruno měl jiné představy, mučednictví do nich nezapadalo.
"Tam!" vyhrkl jáhen. "Vyvádějí mučedníky na smrt. Kdy zaútočíte? Jeďte nyní v síle Hospodina."
Bruno se napjal, postavil se ve třmenech, aby vydal rozkaz, a pomalu se zase posadil. "Myslím, že se tam někdo dostal před námi," řekl překvapeně.

o o o

Když zajatce přiváděli ke stromu, Shef si uvědomil, že se toho přišel někdo ujmout. Sílící světlo odhalilo šedý kámen uprostřed planiny mezi chrámem a dubem, kamennou plošinu asi čtyři stopy vysokou a deset napříč. Na ni ze skupinky u dveří svatyně vystoupil jakýsi muž, opřel se o oštěp a zvedl vysoko ruce. Jeho stoupenci začali křičet a přehlušili bzučení davu. "Kjallak!" hulákali. "Kjallak, král provázený milostí bohů!"
Shef vyšel dopředu s kopím v ruce. Věděl, ale nezáleželo mu na tom, že má za zády Cuthreda. Jako by se vznášel na vzduchovém polštáři, jako by ho něco uvnitř nadnášelo, jako by měl plíce plné vzduchu.
"Kjallaku!" zavolal chraptivě. "Máš tady moje muže. Chci je zpátky."
Král na něj hleděl, válečník na vrcholu sil, pětatřicet jar stár, veterán mnoha válek i soubojů muže proti muži.
"Kdo jsi, človíčku, že rušíš shromáždění Švédů?" zeptal se.
Shef došel dost blízko a švihl mu patkou oštěpu po nohou. Kjallak ho obratně přeskočil, dopadl na vlhký kámen, uklouzl a upadl. Shef se vyhoupl na kvádr a postavil se nad něj. Zvedl hlas, takže ho bylo slyšet po celé pláni, křičel slova, která ho nikdy nenapadla.
"Ty nejsi žádný král! Král má svý lidi chránit. Ne je věšet na stromy kvůli davu starejch šarlatánů. Padej z toho kamene! Já jsem král Švédů."
V pozadí zařinčely zbraně, ale Shef si jich nevšímal. Půl tuctu Kjallakových mužů vyrazilo, jakmile Shef ohrozil jejich krále. Tři skončili na šipkách z kuše, které vyletěly z davu. Cuthred se postavil do cesty dalším, chladnokrevně jednomu podsekl nohy a zuřivě se oháněl po ostatních, zatlačil je zpátky.
"Je tohle výzva?" zvolal Kjallak. "Tohle není místo ani čas na výzvu."
Shef odpověděl kopancem, zasáhl Kjallaka, když vstával, a shodil ho dolů z kvádru. Diváci zasténali. Kjallak se znovu zvedl, celý bledý.
"Na místě ani čase nezáleží, já tě za to prostě zabiju," pronesl. "Udělám z tebe heimnara, a to, co zbude, dám kněžím. Ty jsi dnešní první oběť bohům. Nemáš však ani meč, ani štít. Jak se mnou chceš bojovat, jenom s tím starým klackem na prasata?"
Shef se rozhlédl kolem. Tohle neplánoval. Byla to neopatrnost zrozená z Hundova lektvaru, co tohle způsobilo. Teď čelil sám plně vyzbrojenému hrdinovi, místo aby vyslal svého šampiona Cuthreda. Nebylo možné požádat o výměnu.
Rozednilo se a náhodou přestalo pršet. Oči všech se upíraly na něj, jak tam stál na kameni uprostřed přirozeného amfiteátru. Kněží ze svatyně přestali přednášet, stáli tam v zachmuřeném hloučku vedle přihnaných zajatců. Kolem něj ve velkém kruhu oštěpů stálo shromáždění švédského národa. Ale nikdo se do toho nepletl. Stáli a čekali na soud bohů. A lektvar mu stále silně proudil žilami.
Shef zvrátil hlavu dozadu a zasmál se, zvedl kopí a zabodl ho do vlhké trávy. Zvedl hlas, aby ho slyšel ne Kjallak, ale poslední řady diváků.
"Nemám meč ani štít," křičel. "Ale mám tohle!" Vytáhl od pasu dlouhý jednobřitý nůž, který nosil. "Budu bojovat po rogalandsku! Nepotřebujem žádnou hovězí kůži. Máme posvátný kámen. Budu s tebou bojovat tady, zápěstí u zápěstí, a ten, kdo z kamene sestoupí sám, je králem Švédů."
Z davu se ozvalo pomalé mručení, jak diváci zachytili jeho slova, a Kjallak stiskl rty. Viděl takové souboje už dřív. Obratnost při nich ztrácela výhodu. Jenže dav teď už nikoho vycouvat nenechá.
Pořád měl sílu a dlouhé ruce. Odepjal si opasek s mečem, shodil ho z kamene, slyšel, jak Švédové začínají provolávat slávu a bušit oštěpy do štítů, když si uvědomili, že výzvu přijal.
"Zahnojený kohoutku!" řekl tiše. "Měl jsi zůstat na svém hnojišti."

o o o

Cwicca si přidržoval zlomenou ruku v rukávu a tiše řekl potlučenému a krvácejícímu Thorvinovi: "Děje se něco legračního. On by tohle nikdy nevymyslel. Ani ho k tomu nedonutili. Tohle se mu nepodobá."
"Možná ho ovládají bohové," řekl Thorvin.
"Tak doufejme, že ho podrží," ozval se Hama.

o o o

Bruno, jenž neustále sledoval, co se děje, ze své vyhlídky, aniž by si ho někdo všiml, se zamyšleně rozhlédl. Všichni upírali oči na střed, kde muži pomáhali Kjallakovi z osníře a Shef si taky stáhl halenu. Objevil se provaz, odřízli ho z katovy oprátky, a připravovali se přivázat muže k sobě. Každý bojovník měl dva sekundanty, aby dohlédli na spravedlnost boje. Jeden z kněží svatyně trval na tom, že bude vzývat Odina, a Herjolf, jenž se protlačil davem, taky začal zpívat.
"Teď se k nim nedostaneme," řekl Bruno. "Lidi jsou příliš namačkaní. Hele, my uděláme tohle." Ukázal mužům kruh, kterým mohli jet. Napravo, za svatyni a ohradu pro otroky, aby se objevili mezi svatyní a dubem, kde zůstala mezera pro zajatce. "Vyjedeme za nimi," zakončil Bruno. "Vytvoříme klín. Tak dostaneme pryč aspoň své lidi."
"Co to tam mají za prapor?" zeptal se jeden z jeho mužů.
"To je přece kříž," zvolal krátkozraký Erkenbert. "Bůh nám poslal znamení!"
"To není kříž," pronesl pomalu Bruno. "To je kopí. Jako to, co ten mládenec právě zahodil. Kopí s něčím, co nerozeznám, křížem. Nepopírám, že by to přese všechno mohlo být znamení."

o o o

Shef dýchal zhluboka a pomalu a čekal na znamení k začátku. Měl na sobě jenom spodky, skopl i boty, aby mu to na velkém kameni neklouzalo. Neměl ponětí, co dělat. Zřejmě na tom nezáleželo, Hundův odvar ho plnil vztekem a extází. Počtář v něm, jenž žil někde pod lektvarem, se vzdal protestů a místo toho mu říkal, aby dával pozor na nepřítele a jen se netěšil z pocitu moci.
Nastalo hluboké ticho, když soupeři přestali zpívat, zaduly rohy a Kjallak popošel po kameni jako panter a sekl. Shef odskočil skoro pozdě, ucítil žhavou rýhu na žebrech, z dálky slyšel pochvalný řev. Pohnul se, zatáhl za provaz, držící oba muže, předstíral bodnutí druhou rukou. Kjallak si falešných výpadů nevšímal, čekal na skutečné bodnutí. Až přijde, jednooký bude muset přistoupit blíž. Až udělá chybu, Kjallak ho bodne na tělo. Pohyboval se stále doprava, mával rukou s nožem a nutil protivníka couvat a udržoval si ho na slepé straně. Každých pár sekund rychle, zkušeně sekl po Shefově odhalené levé paži, dost na to, aby začala téci krev a ubývaly síly.
"Jak to jde?" zeptal se Thorvin, jenž měl levé oko tak nateklé, že neviděl.
"Rozsekává našeho chlapa na kousky," odpověděl Cwicca.
Rozsekává mě na kousky, pomyslel si Shef. Necítil bolest ani strach, ale vespod cítil paniku, jako by byl na pódiu před tisícovkami lidí a zapomněl, co má říkat. Pokusil se náhle kopnout, byl to zápasnický trik. Kjallak se tomu ekonomicky vyhnul a řízl ho do kolena. Shef zase sekl Kjallaka po přivázané paži a poprvé vycedil krev. Kjallak se zakřenil a náhle bodl přes spojené paže, čímž Shefa přinutil cuknout hlavou, odskočit a pustit provaz, aby se vyhnul okamžitému druhému výpadu na srdce.
"Už se učíš, co?" funěl Kjallak. "Ale ne dost rychle. Měl jsi zůstat u mámy."
Pomyšlení na matku, jíž Vikingové zničili život, popíchlo Shefa do záplavy výpadů, bezstarostně bodal a Kjallak uhýbal, pár ran zachytil svým nožem, až zařinčel kov, čekal, až ten záchvat pomine. Je jako berserk, pomyslel si. Po těch se člověk nevrhá čelem. Drží se jim z cesty a čeká, až se unaví. Už to cítil, křečovité výpady Shefa vyčerpávaly.
"Zůstat u svý mámy," zopakoval. "Třeba bys měl i hezkou hru v kostky."
Kostky, pomyslel si Shef. Vzpomněl si na Karliho lekci v bažinách, vzpomněl si i na tržiště v Heddeby. Znovu popadl povolený provaz, trhnutím ho natáhl a náhle ho přesekl. Z davu se ozvalo zasténání a Kjallakovi se v očích objevilo překvapení a znechucení.
Shef vyhodil nůž vysoko do vzduchu, až se otáčel. Kjallak, jenž z něj nespouštěl oči, vzhlédl a automaticky zvedl hlavu. Shef udělal krok dopředu, otočil se v pase, jak ho to naučil Karli, a levou pěstí vyrazil rozmáchlým hákem. Cítil ránu až v rameni, pěst narazila na vous a kost. Kjallak se zapotácel. Byl to však muž s býčí šíjí, vyvedlo ho to z rovnováhy, ale nepadl.
Otáčející se nůž padal. Jako kdyby to cvičil snad tucet let, Shef ho levou rukou chytil za jílec a bodl nahoru do zvednuté brady. Čepel projela vousem, bradou, ústy a patrem a hrot skončil v lebeční klenbě.
Shef cítil, jak na něj padá mrtvá váha, otočil nožem a vytrhl ho z rány. Pomalu se obracel kolem dokola se zakrváceným nožem v ruce. Jeho muži jásali, ostatní byli zmatení.
"Podraz!" řval jeden z Kjallakových sekundantů a vykročil ke kameni. "Přeřízl provaz! To je proti pravidlům."
"Jakým pravidlům?" opáčil Cuthred. Bez dalšího slova sekundanta sekl a zpola mu oddělil hlavu od krku. Z kamene Shef viděl napřažené oštěpy a namířené kuše.
Mezi mraky pronikl sluneční paprsek a dopadl na zakrvácený kámen. Tentokrát dav zasténal úžasem. A zároveň se ozvalo řinčení kovu. Shef vzhlédl a mezi dubem a svatyní uviděl pevnou řadu jezdců ve zbroji, kteří se tlačili mezi zajatce a jejich stráže, hnali kněze svatyně směrem k němu. Shef nevěděl, kdo to je, ale poskytli mu příležitost. Z lektvaru získal inspiraci, záchvat vzteku.
"Švédové!" zvolal. "Jste tu kvůli dobré úrodě a blahobytu. Ty pocházejí z krve. Já vám už krev dal, královskou krev. Pojďte za mnou a já vám dám víc."
Lidé křičeli, ječeli něco o dubu a obětech.
"Obětovali jste celá léta, a k čemu to bylo dobré? Obětovali jste špatné věci. Musíte obětovat to, co je vám nejdražší. Začněte znovu. Já vám dám lepší oběť."
Shef ukázal přes mýtinu. "Obětujte svůj dub. Poražte ho a osvoboďte duše, které na něm visí. A jestli chtějí bohové krev, pošlete jim je. Pošlete bohům jejich služebníky, chrámové kněze."
Na druhé straně mýtiny slezla z koně malá, černě oděná postavička, mužík běžel pod strašidelně se kývajícími haluzemi. Měl v ruce sekeru, kterou sebral jednomu civějícímu knězi. Při té svatokrádeži lidé znovu zasténali. Třísky létaly a lidé vzhlíželi k nebi, kdy se ozve mstící hrom. Nic. Jenom nárazy kovu na dřevo, jak Erkenbert sekal jako posedlý. Lidé se pomalu otáčeli ke kněžím. Dopředu popojeli Brunovi muži a hnali je před sebou ke kameni. Herjolf se obrátil k Shefovým stoupencům a ujal se velení.
"Správně," zvolal. "Kuše sem, udělejte kruh. Ottare, seřaď svoje Finy. Vy ostatní, ujměte se těch mužů. A ty," zavolal na Bruna, "zaraž toho svého prcka, než si ublíží. Udělejte kolem dubu kruh a pošlete na to čtyři chlapy, kteří vědí, co dělat."
Švédové se užasle a pokorně dívali, když Herjolf prováděl pochmurné přípravy. Do poledne bude Královský dub v plamenech a na hranici budou naházena těla jeho služebníků.
"Znamená to, že jednooký je králem Švédů?" ptali se lidé jeden druhého.
"Kdo ví?" zněla odpověď. "Ale přivedl zpátky slunce."

Kapitola 31

Bratři Ragnarssonové uslyšeli zprávy ve svém obydlí v Braethraborgu, Pevnosti bratří, v kasárnách na ostrově Sjaelland v srdci Dánska. Poté, co odměnili a poslali pryč posla - měli zásadu, že za zprávy vždycky platili, jakkoliv byly špatné - seděli sami a probírali to. Na stole mezi nimi stálo víno ve džbánu, víno z jihu. Byl to pro ně výnosný rok, po špatném začátku. Od chvíle, kdy zabrali Heddeby, pochodovali či pluli z jednoho malého královstvíčka do druhého a vynucovali si kapitulaci od ubohých králíčků, každé vítězství jim přivádělo spojence pro další tažení. Obchod mezi severem a jihem teď byl plně v jejich rukou, každý náklad kožešin či jantaru ze severu jim vynášel poplatek, stejně jako každý náklad vína a otroků z jihu. Přesto neuspěli v jedné věci a byli z toho celí nesví.
"Zabil Kjallaka," bouřil Halvdan Ragnarsson. "Já vždycky říkal, že je to dobrý kluk. Měli jsme si ho udržet na naší straně. Zkazila to ta záležitost s Ivarovou holkou. Škoda, že jsme nedokázali přivést Ivara k rozumu." Halvdan z bratří nejvíc dal na drengskap, takže se mu Shef líbil od jeho vítězství nad Hebriďany při holmgangu u Yorku. Bratři ale věděli, že jeho city nijak neovlivňují jeho věrnost. Jenom vyjadřoval svůj názor.
"A teď se povídá, že pluje k jihu. Je jenom jedno místo, kam by mohl mít namířeno," řekl Ubbi Ragnarsson. "To je tady. Rád bych věděl, kolik mužů dokáže sebrat."
"Zprávy říkají, že nesebral celou sílu Švédů," ozval se poslední bratr, Sigurd Hadí oko. "To je dobré. Vím, že se Švédům vysmíváme, že jsou staromódní, že je tažení na Západ nemohla naučit pořádnému obchodování. Je jich ale spousta, když se všichni spojí.
Přesto to neudělali. Povídá se o dobrovolnících a oddílu, který s sebou přivedl z Dálného severu, jsou to Finové a skogarmenn. Pochybuji, že bychom se těch museli bát. Mne nutí přemýšlet Norové."
Olaf Elf z Geirstadu, jakmile se od vyslanců Cesty doslechl, co se stalo v Uppsale, odpověděl tím, že ze všech království, která ovládl po smrti svého bratra, povolal všechny odvedence a vyplul k jihu, hned jak mu to ledy umožnily, aby se sešel s mužem, jehož považoval za svého nadkrále.
"Norové!" prskl Ubbi. "A vede je ten mamlas Olaf. Ti se brzy začnou rvát mezi sebou, a on seděl čtyřicet let na zadku doma. On žádnou hrozbu neznamená."
"Neznamenal hrozbu," opravil ho Sigurd. "Mně dělá starosti to, jak se změnil. Nebo byl změněn."
Seděl úplně mlčky, usrkával víno a přemítal. Jeho bratři si vyměnili pohledy a taky seděli mlčky. Z nich ze všech byl Sigurd ten, kdo uměl číst budoucnost. Byl citlivý na každou změnu štěstěny, na každý posun štěstí a pověsti.
Sigurd přemýšlel o tom, že cítí potíže. Podle jeho zkušeností potíže vždycky přicházely z míst, kde to člověk čekal nejméně, a byly nejhorší, když měl příležitost je urovnat a nevyužil jí. On a jeho bratři toho chlapíka Skjefa, nebo snad Shefa, od začátku přehlíželi. Pak, když je poplašila jeho schopnost dělat jim potíže, jednou či dvakrát se to s ním pokusili vyřídit. První pokus je stál bratra. Druhý pokus téměř stál jeho a jeho dva zbývající bratry pověst. A ten muž jim znovu unikl. Možná že neměl Halvdana zastavit, když se chtěl vrhnout do vody a zaútočit na něj. Mohl sice ztratit druhého bratra, ale kdyby to jednou provždy jejich nepřítele vyřídilo, mohlo to stát za to.
Sigurd zvažoval, není-li za tím vším nějaký náznak toho, že se milost bohů přesunula. Sigurd byl ve většině věcí skeptický, klidně děsil kněze a kupoval si dobrá znamení. Přesto pod tím vším vždy bylo skálopevné přesvědčení, že staří bohové existují a že on je jejich oblíbencem, zvláště oblíbencem Odina. Copak mu neposlal tisíce obětí? A přesto se mohl Odin nakonec obrátit proti svému oblíbenci.
"Vyšleme válečný šíp," prohlásil. "Do každé země, kterou ovládáme. Buď přispějí s plnou silou, nebo se jim dostane odplaty.
Víte, co mi ještě dělá starosti?" pokračoval. "Berte tenhle stůl jako skandinávské země, Dánsko tady, Norsko tady a Švédsko tady." S pomocí láhví a hrnků začal na stůl črtat primitivní mapu. "Podívejte se na to, jak pořád cestuje. Sem na jih, kde jsme potkali na moři jeho flotilu. Pak nahoru do Heddeby. Potom do Kaupangu. A nahoru na Dálný sever. A pak se znovu objeví tam, kde ho nikdo nečekal, na druhé straně hor Kýlu. Dělá kruh. Nebo bych měl říct okruh?"
Okruh byla cesta, po níž jel král, aby vybíral daně, čelil výzvám a vnucoval svou autoritu. Eiriksgata byla ve Švédsku jedna. Shefova cesta se dala pokládat za větší, okruh okruhů.
"No," prohlásil Halvdan při pohledu na rozestavěné hrnky, "než okruh dokončí, musí udělat ještě jeden krok. A to je sem, do Braethraborgu."

o o o

Velmi daleko se na konkláve sešli čtyři lidé. Tentokrát však ne tři bratři, ale tři bratři a otec. Pokud to byl jejich otec, pokud oni byli opravdu bratři. Takové věci nebyly mezi bohy zcela jisté.
Stáli u Hlidskjálfu, Odinova trůnu, odkud bylo vidět na celý Asgard, pevnost bohů. Pro jejich oči nebylo nic neviditelné, aspoň ne ve Středozemí, Midgardu, prostředním z devíti světů. Viděli flotily šourající se přes moře, ryby plovoucí pod nimi, viděli růst obilí a klíčit semena.
"Držel jsem ho v ruce," řekl Odin Praotec, "a nechal jsem ho jít. A on se mi odpírá, odmítl mi oběť, zabil mé stoupence. Poslal jsem sníh a Finy, aby ho zabili, a on mi unikl. A co ho zachránilo? Troll, jotunn, jeden z plemene prokletého Lokiho."
Ostatní se na sebe podívali. Opatrně promluvil Heimdall, strážce bohů, s velkým rohem pověšeným kolem krku, připravený zatroubit na roh v den, kdy se pozvednou jotnarové a přivedou ragnarök na bohy i lidi. "Zachránil ho jeden Huldu, Praotče. Nevíme, jestli jsou Hulduové Lokiho plémě. Něco ale podráždilo velryby, kosatky, které se řídí pouze svou zábavou a hladem. Nebyl jsem to já a nebyl jsi to ani ty. Pokud to byl Spoutaný, jak já věřím, tak je Spoutaný náš nepřítel. A nepřítel našeho nepřítele je náš přítel."
"Spálil velký dub. Spálil moji svatyni. Propustil ty, kteří byli oddáni mně a tvému bratru Freyovi. Právě teď se plaví s

křesťany po svém boku."
Tentokrát se o přesvědčování, v čemž nikdy nebyl dobrý, pokusil Thor. "Ti, co ti byli oddaní, byli pěkní chudáci. On ti poslal jiné - tvé vlastní kněze. To byli rovněž ubožáci, ale byla to dobrá výměna. Má s sebou křesťany, ale udělal víc, aby je oslabil, než kterýkoliv z tvých oblíbenců. Co proti nim dokázal Hermod nebo Ivar, jehož ten muž zabil? Přiznávám, že jich pár zabil, to ale ostatní, jenom povzbudilo. Tenhle jim sebral království. Boji se ho víc než ty."
Neopatrné slovo, a Odin po rudovousém bohu hodil zamračeným pohledem jako dýkou. Thor sklopil zrak a neohrabaně ohmatával svoje kladivo.
"Samozřejmě se ho ty nebojíš," pokračoval. "Je to však kovář a přítel kovářů. To je první a poslední. Já jsem pro něj."
"Jestli je pravda, co říkáš," pravil nakonec Odin, "tak bych mu možná mohl najít místo ve svém vojsku ve Valhale, místo mezi einherji. Copak to není dostatečná odměna a čest pro každého smrtelníka?"
Jen pro blázna, pomyslel si bůh, jenž dosud nepromluvil. Heimdall se na něj varovně podíval, protože Heimdall slyšel myšlenky lidí i bohů. Byla to však pravda. Jenom blázni viděli odměnu v každodenním boji na smrt, aby pak každý večer ožili a boj probírali.
"Einherjové tu jsou," řekl mlčenlivý bůh, "aby zvítězili při ragnaröku."
"Ovšem," opáčil Odin. Zamračil se jedním okem na Ríga. Ríg byl obratný, uměl to se slovy lépe než kterýkoliv z jeho ostatních synů. Občas ho napadlo, že Ríg možná ani není jeho syn. Rozhodně oklamal hodně manželů a hodně mužů díky němu vychovávalo jeho děti. Mohl udělat to samé i bohům?
"A cílem ragnaröku je zničit zlo a vytvořit nový svět? Napravit velkou újmu, již jsme my a svět utrpěli, když zemřel Baldr? Když Prokletý vykonal své největší zlo a my ho spoutali?"
Ostatní bohové ztuhli. Baldrovo jméno již nevyslovovali, aspoň ne, když byl Odin v doslechu. Nebylo dobré jitřit staré rány.
Ríg pokračoval, mluvil chladně a ironicky, jako obvykle. "Jsme si ale jistí, že o ragnaröku zvítězíme? Ne. Proto Odin pořád posiluje své vojsko ve Valhale. A pokud zvítězíme, jsme si jistí, že potom bude následoval lepší svět? Ne. Protože některá proroctví říkají, že my všichni - nebo vy všichni - toho dne zemřete. Tebe, Thore, zabije jed hada Jörmunganda. Ty, Heimdalle, zemřeš při souboji s bratříčkem Lokim. O sobě jsem žádné proroctví neslyšel. Ale Odin Praotec - o tom se povídá, že na něj čeká tlama vlka Fenriho.
Tak proč tak dychtíme po ragnaröku? Proč se nikdo z nás nezeptal: co na světě by se dalo obnovit bez ničení?"
Odin sevřel ratiště svého oštěpu, až mu zbělely klouby.
"Jedna poslední otázka. Víme, že jsme se snažili vrátit Baldra z říše mrtvých, a Odin vyslal svého hrdinu Hermoda, aby se ho pokusil přivést zpátky. Neuspěl. A přesto se vyprávějí příběhy, že z Helu byli lidé propuštěni, ale ne námi."
"Křesťanské příběhy," zavrčel Thor.
"I tak by mohly přinést jistou naději. Vím, že Praotec ji taky cítí. Ti, co tam byli, by si mohli vzpomenout. Když Baldr ležel na hranici a my se ji chystali zapálit a vyslat na Bezbřehé moře, aby se dostal do Helu, v poslední chvíli se Odin Praotec sklonil a pošeptal Baldrovi něco do ucha. Slova, která nikdo neslyšel, dokonce ani ty ne, Heimdalle. Co Odin pošeptal mrtvému Baldrovi do ucha?
Mám dojem, že to vím. Smím ta slova vyslovit, Praotče?"
"Jestli sis je pomyslel, tak už je slyšel Heimdall. Dva možná udrží tajemství, ale ne, když je znají tři. Tedy mluv. Co jsem pošeptal do ucha svému mrtvému synovi?"
"Zašeptal jsi: Kéž by tě nějaký bůh poslal zpátky ke mně, můj synu."
Po dlouhém tichu promluvil Odin. "Je to pravda. Přiznávám tedy svou slabost, jako jsem to ještě nikdy neudělal."
"Přiznej ji znovu. Hrajme to bez tvého vměšování. Ať můj syn dostane svou příležitost. Zjistím, jestli ho dokážu využít, abych nastolil lepší svět bez ohňů ragnaröku. Abych vyléčil ránu po mrtvém Baldrovi."
Odin se znovu zadíval na ploužící se flotily dole. "No dobře," řekl nakonec. "Ale pořád budu hledat rekruty pro svůj voj einherjů. Moje dcery valkýry, vybírající, kdo zemře, budou mít brzy plno práce."
Ríg neodpověděl, jeho myšlenky nedokázal přečíst dokonce ani Heimdall.

o o o

Válečná porada, již Shef svolal na palubě Fearnought, vypadala, jako by už bitva probíhala. Cwicca, zde jako kapitán oddílů katapultníků, měl paži v dlaze a obvázanou. Thorvin měl stále tvář plnou modřin, jedno oko nateklé tak, že ho teprve začal otevírat. Shef sám byl bílý, podepřený v křesle polštáři. Rány na paži a noze mu Hund sešil víc než sto stehy a podle ranhojiče mu na konci souboje zůstalo jen tolik krve, co by se vešlo do vinné sklenky.
Ostatní muži vypadali víc jako válečníci. V nohách dlouhého stolu, který nechal Shef opatřit, seděl Olaf Elf z Geirstadu, nově a uctivě nazývaný svými norskými poddanými "Vítězný". Po jeho boku seděl Brand, jenž koncem zimy připlul na jih, aby si koupil nový Walrus. Shef se na něj podíval a říkal si, že je jeho trollí krev stále zřejmější. Nadočnicové oblouky měl vystouplé jako římsy na útesu, ruce a klouby na zbytek těla příliš velké. Vedle něho seděl Gudmund, ze Shefovy pravomoci nově jmenovaný jarlem Södermanlandu, nástupcem zesnulého Kjallaka. Ostatní švédští jarlové vzali jeho jmenování lépe, když zjistili, že nový jarl je opravdu jejich krajan a dokonce i příbuzný. Taky s velkým zájmem naslouchali Gudmundovým důrazným názorům na to, jaké bohatství je případně možné získat ve službě novému králi.
Herjolf byl v radě také a Ottar, aby donesl rozhodnutí Piruusimu a Finům. A na svém sedadle se s nezájmem povaloval i širokoplecí Němec Bruno. Zásah jeho mužů v Uppsale mu získal místo u stolu. Nebylo přinejmenším pochyb o jeho názorech na Ragnarssony, když teď ovládali Heddeby a neřídili se Hrorikovou politikou volného obchodu pro všechny, takže byli neustálou hrozbou na severní německé hranici.
Branda, jenž před třemi lety donesl do samotného Braethraborgu zprávu o smrti Ragnara Lodbroka - kterýžto příběh

teď koloval mezi válečníky - požádali, aby popsal jeho obranu velitelům Shefovy spojenecké flotily, již tvořilo víc než dvě stě válečných lodí. Načrtl tvar zálivu, u něhož Braethraborg stál, do písku nasypaného na velký podnos na stole, a nyní do písku zapichoval kousky dřeva, aby ukázal rozmístění hlavních budov.
"Tvrdý oříšek k rozlousknutí," zakončil. "Když jsem tam šel, byla tam patrola půl tuctu těch největších válečných lodí. Slyšeli jsme, že ji teď zdvojnásobili, jelikož Ragnarssonové vědí, že jsme blízko. Na každé lodi musí být aspoň sto dvacet mužů, deset tuctů zkušených bojovníků, a čouhají z vody výš než naše plavidla - kromě pobřežních hlídkových lodí, které přivedl král Olaf, a ty máme jenom čtyři. Ovšem jelikož lodě Ragnarssonů nikdy nevyplouvají ze zálivu, nemají potíže se zásobami vody a můžou mít pořád celou osádku, muži odpočívají a jedí na střídačku.
A potom tu jsou balisty. Všichni souhlasí, že první úspěch Ragnarssonů u Heddeby byl způsoben jejich novými stroji. Od té doby stavějí další a cvičí muže v jejich užívání. Všechno to řídí, podle toho, co se povídá, nějaký odpadlý mnich nebo laický bratr z kláštera v Yorku."
Oči všech se vyčítavě obrátily na mrňavého černého Erkenberta, sedícího po Brunově boku. Erkenbert si toho nevšiml. Od útoku na Královský dub žil v neustálém zasnění, kdy neustále přepisoval legendum Erkenberti arithmetici, hubitele pohanů, ve formě životopisů svatých. Pořád ještě si nebyl jistý, jakou roli by měl dát jednookému odpadlíkovi, který zabil pohanského krále. Nejlepší by možná bylo vynechat veškeré zmínky o něm a připsat vítězství křesťanskému šampionovi. V křesťanském světě zaznamenávala dějiny pouze církev.
"Stroje jsou tady," pokračoval Brand a zapíchal hrstky klacíků do ostrohu strážícího přístup do vnitřního zálivu. "Můžou zničit každou loď, která se přiblíží a dostane přes hlídkové lodě, téměř na mílovou vzdálenost.
A konečně je tu hlavní oddíl Ragnarssonů. Vyzbrojené lodě, vytažené tady na břeh -" další hrstka klacíků - "přinejmenším tolik, kolik jich máme my, a zase nemají problémy se zásobami vody a potravin."
"Pověz nám, Brande," ozval se Shef. "Máš i nějaké dobré zprávy?"
Brand se zazubil. "No, pane, mohl bych říct 'Ještě neprší,' ale nejspíš brzy bude. Ale ano, jedna tu je. Když na to přijde, mnoho spojenců Ragnarssonů je tam pod nátlakem. Jsou tam, protože po nich Ragnarssonové vyrazili po jednom a přinutili je vzdát se a poskytnout oddíly. Kdyby si ale mysleli, že jim to projde, okamžitě by zběhli. Dokud budou Ragnarssonové vyhrávat, budou za ně bojovat. Jakmile to jednou bude vypadat, že prohrávají Podpora se rychle zhroutí. Abych byl upřímný, myslím, že budeme mít slušnou šanci - jestli, jestli se dostaneme přes tvrdé jádro. Ale stroje jsou problém, a taky ty velké lodě."
Brand zaváhal, nebyl si totiž jistý, jestli nevysvětluje zřejmé věci. Avšak v radě bylo tolik nenorů, že bylo lepší mluvit jasně. "Víte, v námořní bitvě je velikost vaší lodi jako, jako když jste za kamennou hradbou. Ty velké lodě by po hodině atlantické bouře šly ke dnu a mají slabé kýly. Když se ale jedna dostane k vám v uzavřeném zálivu, stačí, aby chlapi shora shodili pár kamenů; je chrání trámy a vy budete plavat. Jsou o pár stop vyšší než obyčejná loď. Muži na palubě jsou chránění před vším, co můžete udělat, ale vaše paluby jsou otevřené pro jejich šípy a oštěpy. Když přicházejí k vám na palubu, jdou dolů. Vy musíte šplhat po provaze na hákovací kotvici, abyste se k nim dostali, a dokud je naživu někdo z nich, nedokážete to. Jedna z lodí krále Olafa by s jednou jejich mohla bojovat za stejných podmínek, jenomže v téhle třídě jsou tři na jednu naši. A na všech budou, jak znova opakuji, nejlepší muži Ragnarssonů. Řekl bych, že jen Dánové, ne Norové," dodal Brand se záchvěvem národní pýchy. "Přesto ne kluci, co jim ještě teče mlíko po bradě."
"Tudíž," řekl Bruno do ticha norsky se silným přízvukem, "obávám se, že budeme muset jít domů."
Brand rozzlobeně zrudl a už se natahoval přes stůl, chtěl popadnout Bruna za ruku a drtit mu ji, až bude žebronit o propuštění. Bruno se mu snadno vyhnul a nepřestával se usmívat.
Shef zaťukal na stůl. "Dost. Děkuju, Brande, za hlášení. Hrabě Bruno, přeješ-li si vrátit se domů, budeme pokračovat bez tebe." Shef se chvíli díval Brunovi do očí a přinutil ho sklopit zrak. "Hrabě to myslel jako šprým. Je rozhodnut, stejně jako my ostatní, vyřídit ty šílené psy a navrátit do severních krajů zákon a pořádek."
"Ano," řekl Herjolf, "ale jak to provedeme?"
Shef natáhl ruku dlaní dopředu. "Tohle je papír." Sevřel ruku do pěsti. "Tohle je kámen." Natáhl jen dva prsty. "Tohle jsou nůžky. Teď, kdo si se mnou zahraje? Hrabě Bruno, ty."
Shef měl silný, jistý hlas, což bylo zvláštní při jeho současné bledosti. Byl si jistý, že je dokáže strhnout, dokonce si byl jistý, že dokáže číst myšlenky tak rychle, aby vyhrál. Co mohl Bruno udělat? Nevybere si papír, to bylo jisté. Kámen, nebo nůžky? V jeho přirozenosti bude ostře řezat. Takže si vybere kámen, protože bude ostatní považovat za stejné, jako je sám.
"Jedna, dvě, tři," odpočítával Shef. Oba muži natáhli ruce zároveň, Bruno pěst, Shef dlaň. "Papír balí kámen, já vyhrál."
Znovu, tentokrát Bruno zavrhne nůžky, které by mu první hru vyhrály, a zavrhne kámen, který zkusil. "Jedna, dvě, tři."
Brunova dlaň se setkala se Shefovými dvěma prsty. "Nůžky stříhají papír, zase jsem vyhrál. Ale dost -" Brunovi začala brunátnět tvář, jak Brand dostal záchvat smíchu. "Chápete, co tím myslím. Mají velké lodě, balisty a obyčejné lodě. A velké lodě porazí obyčejné lodě, jak nám řekl Brand. A co porazí velké lodě? Balisty. A co porazí balisty? My musíme naplánovat všechno tak, abychom vždy postavili naši sílu proti jejich slabině. Poslouchejte, já vám to vysvětlím "

o o o

Když byla porada rozpuštěna, Shef seděl, ochraptělý z mluvení a stále ještě značně unavený ze ztráty krve. Bruno vstal a zdvořile se uklonil směrem k mračícímu se Brandovi, pak došel do čela stolu.
"Urazil jsi dlouhou cestu od té doby, co se tě snažili prodat jako otroka v Heddeby," poznamenal. Kývl Karlimu za Shefovým křeslem. "Vidím, že s sebou máš pořád toho mládence z Menších marši. Ale ta zbraň, co máš, tu jsi s sebou tenkrát neměl. Můžu si ji prohlédnout?"
Shef, se zvláštní zdráhavostí, sáhl za sebe, zvedl kopí opřené o stěnu a podal je Brunovi. Bruno ho obrátil v rukou a

prohlédl si hlavici.
"Smím se zeptat, kde jsi tenhle zvláštní kousek našel?"
Shef se zasmál. "Povyprávět celý příběh by trvalo příliš dlouho. Našel jsem ho v udírně. Prý kdysi patřilo jarlovi Trondů, nějakému Bollimu. Já se s ním ale nesetkal. Teda rozhodně jsem s ním nemluvil," dodal, když si vzpomněl na dlouhou řadu kymácejících se mrtvol. "Vidíš, že kdysi bylo v rukou křesťanů. Hele, tady jsou na hlavici kříže, kdysi byly vyložené zlatem. To ale oškrábali dávno předtím, než jsem k němu přišel."
Bruno obracel zbraň v rukou a hleděl na kříže na hrotu. Zacházel s kopím jemně, uctivě. Po chvíli se tiše zeptal: "Smím se zeptat, jak jsi k té zbrani přišel, když ses nesetkal s jejím majitelem? Tím trondským jarlem Bollim. Našel jsi ji někde? Sebral jsi ji někomu?"
Shef si vzpomněl na výjev v Echegorgunově udírně: jak zbraň odložil a jak ji Cuthred zvedl a vnutil mu ji. Ve způsobu, jakým Bruno naléhal, bylo cosi zvláštního. Shef mu nechtěl vykládat celý příběh.
"Řekněme, že se mi dostalo do rukou. V té chvíli nikomu nepatřilo."
"Takže ho měl nějaký muž? Nějaký muž ti ho dal?"
Měl ho Echegorgun, pomyslel si Shef. Marbendill, ne muž. A podal mi ho Cuthred. "Muž to tak docela nebyl," odpověděl.
Brunovi ohlásili slova arcibiskupa Rimberta. Jak říkal, že posvátné kopí Longina a Karla Velikého nevyjde na světlo rukou člověka. Jeho pochyby zmizely. Konečně držel v rukou posvátnou relikvii říše. Bůh se nad ním po všech zkouškách smiloval. Přesto byl na palubě pohanské válečné lodi, obklopený potenciálními nepřáteli. Co mu to říkal malý jáhen? "Ten, kdo vytrvá do konce, bude spasen." Do konce. Ne jenom skoro do konce.
Bruno jemně opřel kopí patkou o palubu a co nejledabylejším hlasem pronesl: "Je to očividně křesťanská zbraň. Bez urážky, ale raději bych ji nenechával v rukou někoho, kdo již není křesťanem. Třeba bych ho mohl od tebe vykoupit, jako vykupujeme křesťanské otroky."
Brand se mě taky snažil přesvědčit, abych se ho zbavil, řekl si v duchu Shef. Zvláštní. "Ne," prohlásil a zopakoval, co řekl Brandovi. "Já tomu říkám dobrá zbraň, která vítězí, a přinesla mi štěstí. Taky se mi zalíbilo. Nechám si ho."
Bruno mu kopí vrátil, narovnal se a uklonil strnulým německým způsobem. "Uf widersehn, herra, bis uf die schlacht. Na shledanou, pane, sejdeme se v bitvě."
"Protivnej parchant," zamumlal Cuthred Cwiccovi anglicky, dívaje se, jak odchází.

Kapitola 32

Shef spal a zároveň si jistou částí mozku uvědomoval, že zítra nastane bitva. Flotila ležela u břehu tucet mil od vstupu do zátoky Braethraborgu, silně chráněné před překvapivým útokem.

o o o

Ve spánku byl v samotné zátoce Braethraborgu, na druhém konci, a díval se směrem, o němž věděl, že on, Shef, musí ráno přijít. A vskutku bylo ráno a muž vyhlížející z právě otevřeného okna viděl lodě kradoucí se fjordem směrem k němu. Věděl, že ty lodě přivodí jeho smrt.
Dívající se muž otevřel okenice a stál tam čelem k blížícím se lodím a začal zpívat. Píseň, kterou zpíval, Shef slyšel často předtím, mezi Vikingy byla slavná, Brandova oblíbená. Nazývala se "Bjarkiho píseň" či "Stará Bjarkiho píseň". Tento muž ji však neopakoval, on ji zpíval poprvé. Zpíval:

"A přišel den a kohouti křídly mávají,
chudáci do práce vstávati musejí.
Vstávejte, vstávejte, ach válečníci, druhové moji,
nejlepší z vás, vítězi nad Adilsem,
Háre s tvrdou pěsti, Hrólfe lučištníku,
muži z dobrého rodu, co nikdy neprchají.
Nebudím vás k vínu či šepotu žen,
budím vás pro prudkou bitvy vřavu."

Přes zpěv se nesl hlas Shefova častého učitele, pobavený a ironický, jako obvykle.
"Teď nebudeš bojovat takhle," pravil. "Chceš vyhrát, ne získat slávu. Ale nezapomínej, udělal jsem pro tebe, co jsem mohl, ty však musíš využít každé možné výhody. Pro slabost tu není místo "

o o o

Hlasy se vytratily, jak klidného zpěváka, tak chladný hlas boha. Když se Shef probudil - nebo ho možná probudili oni - Shef uslyšel rohy hlídek ohlašující svítání a ráno bitvy. Shef zůstal ležet, uvědomoval si, že když je teď králem, může aspoň počkat, až někdo jiný zapálí ohně a udělá snídani. O bojování na prázdný žaludek nemohlo být řeči, ne při těžké ruční práci boje muže proti muži. Vzpomínal na vidění a na píseň.
"Muži z dobrého rodu," zpíval ten zpěvák, "co nikdy neprchají." Byl mužem z dobrého rodu? Usoudil, že ano. Ať už byl jeho otcem bůh či jarl, i kdyby to byl zeman Wulfgar, neměl v sobě ani kapku krve kmána. Znamenalo to, že on, Shef,

nikdy neprchne? Že ti, kdo uprchli, byli vždycky neurození? Možná tím zpěvák myslel, že neprchat a být šlechticem je vždycky to samé. Pokud ano, tak se mýlil.
A bůh řekl, že musí využít každé výhody. Něco Shefovi říkalo, že to je taky špatně. Bylo tu něco, co mu dělalo starosti. Posadil se a zavolal si sluhu. "Pošli pro Angličana Udda."
Než si Shef natáhl boty, přišel Udd. Shef si ho kriticky prohlédl. Snažil se vzpamatovat, ale tvář měl bílou a strhanou. Vypadal jako za starých časů. Nebylo divu. Strávil týdny čekáním na bolestivou smrt a zachránili ho na poslední chvíli. Předtím prošel větším nebezpečím a útrapami, než kdyby strávil šest lidských životů jako kovářský tovaryš, jímž kdysi býval. Byl přetažený. Přesto teď nechtěl zběhnout.
"Udde," řekl Shef, "mám pro tebe zvláštní úkol."
Uddovi se zachvěl spodní ret, strach u něj byl silnější. "Chci, abys odešel z Fearnought a zůstal se zadní stráží."
"Proč, pane?"
Shef rychle přemýšlel. "Abys za mě mohl předat zprávu, kdyby - kdyby se něco zvrtlo. Na, vezmi si peníze. Koupíš si za to jednou cestu zpátky do Anglie, jestli na to dojde. Jestli se to stane, pozdravíš za mě krále Alfréda a řekneš mu, jak mě to mrzí, že jsem s ním nemohl pracovat dýl. A pozdrav za mě i královnu."
Udd se tvářil překvapeně, uklidněné a trochu zahanbeně. "A jaká je zpráva pro ni, pane?"
"Nic. Nic. Jenom pozdrav a vzpomínka na starý časy. A poslyš, Udde. Nikomu jinýmu bych to nesvěřil. Spolíhám na tebe. Nezklamej mě."
Mužík odešel a stále se tvářil, že se mu ulevilo. A vypadal méně zahanbený. Bylo to zbytečné, pomyslel si Shef. A přesně proti tomu, co řekl bůh. Dneska bychom mohli Udda potřebovat. Ale další pohled do jeho vyděšených očí už prostě neunesu. Vytáhnout Udda z boje byla laskavost. A také vzdor proti cynickému bohu Rígovi, jeho otci a učiteli.
Shef vyšel ze stanu s hvízdáním, čímž polekal hlídky, které byly zvyklé přinejmenším na rozjímavé ticho rán, jako bylo tohle. Pozdravil Cwiccu, jenž o kousek dál poslouchal Uddovy výklady. "Máš ty dudy, cos přes zimu vyráběl, Cwicco? No, dneska zahraješ. Jestli Ragnarssony nevyděsí tohle, tak už nic."

o o o

O několik hodin později na klidném moři se flotila plahočila k zátoce, u níž ležel dlouho nedotčený Braethraborg. Nalevo, jak se flotila blížila od severu, vyčníval kus země. Na něm byla právě tak vidět baterie čtyř balist, po stranách byly umístěny katapulty a ještě vedle nich levné, prosté, nepřesné vrhače kamenů. Od ostrohu, takže téměř blokovaly vstup do zátoky, leželo tucet největších válečných lodí Ragnarssonů, pobřežní hlídka, která nikdy nemusela vyplout na moře. Za nimi se mačkaly obyčejné drakkary, hlavní část jejich flotily, s vlajkovou lodí - Shefovým dávným nepřítelem Frani Ormem.
Z Fearnought Shef slyšel, jak veslaři chrčí při zvedání vesel - teď spíš velkých opačin. Byly dvakrát větší než obyčejná vesla, u každého stáli dva muži. Veslaři byli vybráni z nejsilnějších ve flotile, pečlivě je vybrali Brand a Hagbard. Přiblížili se pod plachtami, aby veslařům ušetřili síly, ale teď přišel čas zaútočit čelem. Opodál, na stejném kurzu jako Fearnought, plula čtyři velká plavidla krále Olafa. Velká byla jako ztroskotaný Crane a udržovala rychlost. Udržovala rychlost snadno, a veslaři se ohlíželi na zvláštní loď, již doprovázeli.
Shef konečně vydal rozkaz upevnit desky z cementované oceli. Obě bojové plošiny s otočnými mezky byly obrněné až do výšky pasu a ocelové desky se vykláněly ven. Bylo by nemožné obrnit i zbytek lodi, aby se ještě hýbala a plavala, ale Shef vystrojil rámy, které se připevnily k okrajníkům. Na ně byly upevněny desky, překrývající se jako došky na střeše či dračí šupiny. Skláněly se odzdola nahoru a k sobě, začínaly těsně nad hlavami veslařů a vedly skoro do výšky šesti stop.
"V bitvě si držíš štít," vysvětloval Shef pochybujícímu Hagbardovi. "Aspoň když čekáš oštěpy a šípy z dálky. A držíš ho skloněný, aby střely sklouzly. O tohle se tu snažíme."
Za namáhavě se deroucí Fearnought a velkými loděmi, jako tomu bylo s flotilou Ragnarssonů, se blížili útočníci na plavidlech s osmnácti páry vesel - páteří vikinských flotil. Každá za sebou táhla menší člun, což bylo ve slunci odrážejícím se na vodě dost špatně vidět, rybářské čluny, jako byly velrybářské čluny na Dálném severu, všechno, co místní rybářské vesnice mohly poskytnout. V každém byli čtyři až osm veslařů a dva páry mužů navíc. Veslaře opět pečlivě vybrali mezi Švédy a Nory. V každém člunu dva muži svírali kuše, další dva pak byli Brunovi němečtí rytíři.

o o o

Sigurd Ragnarsson to pozoroval ze svého místa uprostřed a poznamenal: "Vidím divné stěžně."
"Znamená to, že tentokrát to nebude žádná legrace?" zeptal se Ubbi.
"O tom silně pochybuji," odpověděl Sigurd. "Ale my teď máme taky pár triků v rukávě. Doufejme, že to vyjde."

o o o

Shef stál na předním mezkovi, skoro na jediném místě, které na Fearnought zbylo, odkud bylo něco vidět. Okem se díval na baterii ragnarssonských strojů. Měl dobrý zrak, ale nestačilo to, aby viděl, co potřeboval. Musel existovat způsob, jak se podívat blíž! Potřeboval vědět, jestli jsou nepřátelé připravení střílet. Pokud byli mazaní, mohli by zadržet první salvu do doby, než budou na dostřel Olafovy lodi, a příhodně potopit všechny čtyři hned prvními kameny. Kdyby k tomu došlo, bitva by byla ztracena dřív, než by vůbec začala, Shefovy "nůžky" - tak si ve svém plánu v duchu označil velká plavidla - by ztupily "kameny" balist. A přesto nechtěl zastavit lodě příliš daleko. Čím menší vzdálenost,

kterou bude nutné překonat v malých člunech, "papíru" v jeho plánu, tím lépe.
Usoudil, že jsou už skoro na dostřel. Obrátil se a mávl na krále Olafa, stojícího vedle Branda na přední nástavbě své těžké lodě o padesát yardů dál, třikrát máchl ze strany na stranu. Olaf mávl v odpověď a křikl rozkaz. Když veslaři pustili vesla a loď ztratila rychlost, přiletěl z oblohy třicetiliberní kámen na maximální vzdálenost. Dopadl do vody deset stop před přídí Olafovy Heron, Volavky, vyšplíchnutá voda smáčela krále. Shef se zamračil. Trochu příliš natěsno spočítané. Zkusí to znovu?
Čtyři ohromné lodě zpomalily a zůstaly pozadu, zatímco Fearnought se pomalu blížila na dostřel balisty. Za nimi flotila rovněž pustila vesla a pomaloučku se nechala nést. Přitom byly vypuštěny tažené čluny. Naprosté ticho náhle přerušilo drsné volání. Loďky vyrazily, odpočatí veslaři se opírali do vesel, každý člun plul, jak nejrychleji to šlo, poslední míli brali jako závod. Jak se čluny hnaly kolem loděk, které je táhly, a pak kolem přední řady velkých plavidel, veslaři se stavěli ke krajům a sborově volali, jak bocmani odpočítávali.
První čluny velkou rychlosti propluly kolem Fearnought, kormidloval jeden z Brandových Halogalanďanů. Shef ho slyšel řvát: "Opřete se do toho, jo, než se přes vás dostane nějakej švédskej nádiva." Shef mu zamával, a taky dvěma skogarmenn s kušemi, krčícím se vzadu, Brunovi na jedné z lodic za nimi, a ostatním, jak se hnali kolem. Šedesát člunů se rozestoupilo jako psi, když ucítí jelena. Veslaři na lodi příliš funěli, aby je mohli pozdravit, když poháněli ohromně těžkou loď oproti ženoucím se člunům čtvrtinovou rychlostí.
Jak to zvládnou balisty? Shef náhle uviděl vodní spršku, voda vystříkla na dvou místech, pak na třetím, a jemu poskočilo srdce.
Každé vyšplíchnutí znamenalo kámen, který minul, což znamenalo, že má stroj zase o jednu příležitost zasáhnout méně a oni opět minutu času navíc, než stačí osádky převinout neohrabané stroje. A přesto muselo k pár zásahům dojít. Ano, tam, u vedoucích lodí se hrabou muži ve vodě u rozbitých prken. Nikdo nezastavil ani nezpomalil, aby je vytáhl. Shef to zdůrazňoval. Nikdo se nebude zachraňovat. Veslujte pořád dál a nechte je ve vodě. Někteří muži ve zbroji se utopí, někteří, jak doufal, se udrží na hladině na prknech a doplavou k nejbližšímu pobřeží. Čluny se hnaly dál jako vodoměrky, vesla se míhala. Fearnought byla asi o čtvrt míle blíž k ponuré řadě lodí Ragnarssonů s vlajkami.
"Dejte mi ještě sto záběrů," zavolal Shef na veslaře. "Sto záběrů, a potom si můžete odpočinout. Hagbarde, počítej. Cwicco, zahrej jim."
Velcí chlapi začali zabírat pořádně, využívali poslední zbytky nasbíraných sil, něco, co by nikdy neudělali před začátkem normální bitvy, kterou bylo třeba rozhodnout máváním mečem. Pištivá hudba je pobízela kupředu. Cuthred se kysele křenil a vyhlížel ze stínu pod plechovým plátováním. "Tady Ogvind říkal, že bude veslovat rychleji bez dud, nemůžeš mu zavřít zobák?" Shef zamával a zařval něco, co nikdo nezaslechl. Když se odpočítávání blížilo ke konci, Shef se znovu podíval na scénu před sebou, odhadoval vzdálenosti, podíval se na nepřátelské balisty, ženoucí se čluny a přední linii Ragnarssonů, jež náhle vypadala příliš blízko. Naštěstí se zatím nepohnula. Kdyby okamžitě zrušili formaci, jejich "nůžky" by mohly střihnout jeho "papír", a velké lodě by zničily malé. Ale teď jeho "papír" zabalí jejich "kámen", jeho "kámen" ztupí jejich "nůžky".
"Deset posledních záběrů," řval Shef, "a zahnout na levobok. Postavte nás našíř. Cwicco, střel po té s Krkavčí zástavou. Osmonde -" křičel ještě víc, aby ho bylo slyšet i u zadního mezka, "- mař na tu nalevo od Krkavce a pak pořád dál nalevo, nalevo, slyšíš?"
Loď se otočila, veslaři se zafuněním dokončili záběr a zpocení se teď sesuli na vesla. Shef seskočil ze svého místa a běžel k dalšímu průhledu dál od mezků. Jak se Fearnought pomalu zastavila, Cwicca a Osmond se zadívali přes osy svých strojů mezerami, které zůstaly mezi pláty.
Cwicca mávl rukou a Hama vytáhl kolík. Celá loď se otřásla, když vrhací rameno udeřilo do břevna. O chvíli později se otřásla znovu, když Osmond provedl totéž. Shef napjatě pozoroval letící balvany. Cwicca a Osmond museli většinu svých osádek vycvičit. Prve v kritické chvíli minuli Crane. Bude to tentokrát lepší?
Oba kameny náhle skončily uprostřed ragnarssonské linie. Shef si byl skoro jistý, že vidí létat třísky. Čekal, jak loď náhle zmizí, otevřená jako květina, jako to viděl v bitvě na Labi. Nic. Řada byla pořád tam, dračí hlavy se mračily. Co to Ragnarssonové udělali? Obrnili své lodě?
"Dva zásahy," křikl Shef. "Postupujte nalevo a napravo podle rozkazu." Nevěděl, co se děje, ale ve válce strojů, stejně jako ve válce starého typu, jak jednou bitva začala, museli jste prostě držet hlavu dole a dělat svou práci.
Navíječi otáčeli pákami, veslaři podle Hagbardových pokynů mírně pohybovali vesly a snažili se udržet loď bokem k řadě nepřátel. Znovu se loď otřásla, jak kameny vyletěly, černé šmouhy letících balvanů udeřily do řady lodí. Ani teď se neobjevily mezery, lodě se nepotápěly. Viděl však muže běžet a skákat z lodi na loď. Něco se dělo.
Jak se díval, Fearnought se náhle zhoupla. Ozvalo se zařinčení, až se Shef přikrčil, cosi mu přeletělo nad hlavou. Rozhlédl se kolem a uvědomil si, že balisty na ostrohu změnily cíl a nyní nestřílejí na čluny, které se k nim blížily, ale na loď, jež ničila jejich bojovou linii. Kdyby nebyla Fearnought obrněná, byla by se na místě potopila. Balvan zasáhl střed v linii stěžně a roztříštil se při dopadu na desky z cementované oceli, úlomky mu pak prosvištěly nad hlavou. Shef prošel mezi veslaři a připojil se k Hagbardovi obhlížejícímu škody. Deskám se nic nestalo, ale dřevěný rám, který je držel, praskl, takže svrchní pláty poklesly.
Fearnought se znovu otřásla až po kýl, a potom znovu a znovu, balvany narážely se řinčením. Došel k nim Osmond, odsunul propadlé desky a strčil navíječe zpátky na jejich místa. "Chce to provaz," zavolal, "svázat ty trámy, abychom mohli zase střílet." Shef viděl, že celá plošina je nakloněná, zlomila se některá z podpěr. Tyhle nárazy už nemohli snášet příliš dlouho. Z ulomeného rámu se uvolnila ocelová deska a spadla do moře, dovnitř pronikl paprsek slunce.
"Otočte loď, když navíjejí," křičel Shef. "Otočte se k nim nepoškozenou stranou. Ještě tři salvy a skončili jsme."

o o o

Vedoucí čluny dorazily k pobřeží pod ostrohem sto yardů od baterie. Nejdřív na ně zaútočily střely, pak rychle střílející vrhače kamenů. Střely pro čluny neznamenaly nebezpečí, ale měly demoralizující účinek, jak velké střely probodávaly muže i zbroj. Kameny pak mohly potopit člun, ale střílely náhodně, nedalo se s nimi mířit. Čluny se draly dál a v poslední chvíli se srazily, aby mohly soustředěně zaútočit na břeh.
Po kolena ve vodě proti nim stálo dvě stě vybraných bojovníků, připravených zahnat je zpátky, chránících vlastní metací stroje, aby jim poskytli víc času zničit loď, která jim ničila flotilu. Bojovníci ve člunech natáhli své kuše a připravili se ke střelbě. Ve válce strojů musely všechny části zapadat do sebe, každá část musela odvést svůj díl. Když se části rozdělily, tak nebyly k ničemu. Když bojovaly pohromadě, bitva se změnila v řezničinu. Vzduchem svištěly šipky z kuše a na tak krátkou vzdálenost prošly i štítem a kroužky. Když ragnarssonští šampioni popadali, postřílení skogarmenn beze zbroje, vyskočili ze člunů těžce ozbrojení Němci, vytvořili ve vodě řadu, srazili štíty a vyrazili na pochod. Bruno byl uprostřed. Norští a švédští veslaři popadli meče a sekery a následovali je. Na chvíli došlo k tradiční zmatené bitvě, čepel narážela na čepel. Pak se řada Ragnarssonů, do níž již byly prostřílené díry, úplně rozpadla, změnila se v hloučky mužů, kteří bojovali zády k sobě či se snažili dostat do bezpečí. Bruno si svolal svoje muže, seřadil je a vyrovnaným klusem je vedl do kopce. Někteří muži od katapultů utekli rovnou, ostatní se snažili o poslední výstřel - či se chápali mečů a štítů.
Shef ani v nejmenším netušil, proč lodě Ragnarssonů ještě plují, ale někdo už toho měl zřejmě dost. Viděl, jak se menší plavidla za přední řadou začínají otáčet, aby se dostala dopředu a mohla zaútočit. A přední řada se sice nepotápěla, ale lodě byly hlouběji ve vodě, a Shef viděl, jak se dračí hlavy poměrně dost naklánějí stranou. Fearnought už skoro splnila svou povinnost. Rozbila Ragnarssonům dvanáct největších lodí na neovladatelné trupy, i když byly spojené, takže jeden držel druhý. Teď to budou muset převzít menší plavidla.
Ale jak se blížila, král Olaf, jenž také sledoval bitvu o půl míle dál, dal rozkaz svým trubačům a veslaři zabrali. Heron a její tři sesterské lodě vyrazily kupředu, aby se pustily do nepřítele. Rohy neúnavně zněly nad zpěněnou vodou. Papír obalil kámen - menší čluny proti balistám. Kámen ztupil nůžky - mezky Fearnought proti velkým plavidlům. Teď vyrazily kupředu obří válečné lodě krále Olafa proti obyčejným dlouhým lodím Ragnarssonů, nůžky prostříhnou papír.
Shef se díval, jak se Heron žene kolem, viděl na přední nástavbě Branda a Olafa, řídící směr plavby, zahlédl dvě vedoucí lodě Ragnarssonů, jak míří z boku k Heron, jako mastifové, co se snaží strhnout zubra. Střetly se se salvou šipek z kuší, sprškou oštěpů vrhaných dolů, kameny tak velkými, jaké jen muži dokázali zvednout, jim padaly na palubu a rozbíjely ji na třísky. Jedna z menších lodí vyhodila hákovací kotvice a podařilo se jí přitáhnout, i když se již potápěla. Její posádka se škrábala na bok větší lodi, ale střetla se s bodajícími oštěpy a sekajícími meči dřív, než mohla něco podniknout. Heron je odstrčila a pootočila se, aby mohla najet na dalšího nepřítele. Za ní a jejími sesterskými loděmi se pohnula hlavní masa Shefovy flotily, lodě mířily do mezer v nepřátelských řadách a vybíraly si cíle.
Shef se opřel o bok a rozhlížel se kolem. Tak a je to, pomyslel si. Bitva skončila, je třeba ji jenom dobojovat. Viděl, jak byly zajaty balisty Ragnarssonů, viděl řadu opuštěných člunů vytažených na břeh. Opožděný, ale skvěle načasovaný útok krále Olafa zničil nepřátelskou flotilu. Největší lodě Ragnarssonů už nikdy nebudou bojovat, zničila je Fearnought. Jak snadno se to mohlo zvrtnout na opačnou stranu! Bez kuší by se čluny možná nikdy nedostaly k přistání. Pak by byla Fearnought rozbitá na kousky a lodě krále Olafa taky, jakmile by se pohnuly. Kdyby tu nebyla Fearnought, pak dokonce ani kdyby stroje Ragnarssonů neudělaly, co měly, jejich dvanáct velkých dračích lodí by vyplulo a mělo by proti Olafovi přesilu tři na jednoho. Ale papír balí kámen, kámen tupí nůžky a nůžky stříhají papír. Pokaždé. Tak to funguje i s válkou strojů.
"Půjde ke dnu," podotkl Hagbard krátce. "Myslím, že jí nakonec jeden balvan prorazil záď. Hele." Ukázal, jak kolem díry do trapu víří voda.
"Cwicco, Osmonde," zařval Shef. "Začněte hned vylívat. Dobrá, Hagbarde, zkus s ní přirazit ke břehu. Támhle k tomu ostrohu pod balistama."
Zmrzačená Fearnought se plazila po vodě a bitva v zátoce i na zemi rychle mířila pryč od ní, takže kulhala přes prázdné moře poseté vraky a hlavami vyčerpaných plavců.

Kapitola 33

Fearnought narazila na mělčinu několik yardů daleko od písčitého pobřeží. O kus dál leželi mrtví a zranění. Ve vodě se tu a tam chabě zvedla ruka, prosící o záchranu. Shef na ně ukázal Hagbardovi. "Pošli pár chlapů do člunu a seberte jich tolik, kolik jen půjde. Pošli pár dalších na břeh, ať ošetří zraněné. Hund to bude řídit."
Hagbard přikývl. "Nechám ostatní sundat desky a odlehčit loď. Myslím, že nakonec ji znovu dostanem na vodu."
"Dobře." Shef vzhlédl do svahu, na který Ragnarssonové postavili stroje. Nikdo tam nebyl. Bitva se přesunula, osádky uprchly, muži ze Shefových člunů je pronásledovali a mířili k nyní nebráněnému Braethraborgu samotnému za kořistí. Shef cítil, jak ho přemáhá únava spolu s úlevou po napětí, cítil, že už nedokáže dělat žádná další rozhodnutí. Když se teď hluk bitvy vzdálil, vysoko ve vzduchu nad travnatým svahem zpíval skřivan, připomněl mu dávné dny na emnethských lukách. Snad se ty časy zas vrátí. Klid a mír.
Rozhodl se vyjít na nízký kopec a podívat se na druhý konec zátoky, aby se podíval na konec bitvy a to, co muselo následovat, vyplenění Braethraborgu. Když s kopím v ruce kráčel do kopce, vydal se za ním Cuthred. A taky Karli, o pár kroků pozadu. Hagbard se za nimi díval a dělalo mu to chvíli starosti. Na každém bojišti vždycky leželi muži, kteří předstírali smrt, nepřátelé, kteří by mohli náhle vyskočit. U Vikingů bylo běžné, že nejdřív vyčistili bojiště, než přestali být opatrní, procházeli ho po dvojicích, stahovali z mrtvol zbroj a cennosti, dobíjeli raněné a hledali ty, kteří by stáli za

výkupné. Tentokrát se to neudělalo. Nicméně král měl s sebou dva osobní strážce a na břehu bylo moc práce. Hagbard odsunul starosti stranou a začal posílat ostatní za úkoly.
Na kopci Shef opět uviděl roztroušené mrtvé, nebylo jich mnoho - muži od metacích strojů většinou utekli, jakmile uviděli vycvičené Němce přicházet v řadě na kopec. Z nejvyššího místa se Shef díval na scénu, kterou viděl ve svém vidění z druhého konce fjordu. Dlouhou zelenou mírumilovnou zátoku. Asi o míli dál stály řady dlouhých baráků, kasárna, loděnice, chodníky a ohrady pro otroky, které byly tak dlouho střediskem moci Ragnarssonů, nejobávanějším místem na Severu. Nyní srdce této moci klesalo do hlubin zátoky, rozdrcené loděmi krále Olafa, jež právě majestátně mířily k hlavnímu molu. Ty, co přežili, honili útočníci v menších člunech, které následovaly za loděmi. Některé lodě s posádkami Sigurdových zdráhavých odvedenců širokým obloukem obeplouvaly nepřátele ve snaze uniknout.
Uprostřed, rozbitých střelbou z Fearnought, leželo proděravělých, zatopených dvanáct velkých dračích lodí. Posádky se držely trámů a čekaly, až je někdo zachrání nebo až se utopí. Po celé zátoce mířili ke břehům malé čluny, provizorní prámy či silní plavci.
"Dneska jsem neměl moc práce," poznamenal Cuthred za Shefem. "Vůbec jsem tu nemusel být."
Shef neodpověděl. Jeho pozornost upoutali tři odraní válečníci, kteří pod ním přirazili ke břehu v člunu na druhé straně ostrohu, než ležela Fearnought. Taky ho zahlédli a vyrazili k němu nahoru.
"Třeba to nakonec bude dobrý den," prohodil Sigurd Ragnarsson v jejich čele. Začal bitvu na prostřední lodi v řadě velkých válečných lodí. První kámen, který přiletěl od té zvláštní oplechované lodi, kterou vymyslel Sigvarthsson, ji zasáhl a skoro roztříštil. Hákovací kotvice, držící lodě u sebe podél celé řady, udržely jeho loď na vodě. Brzy ale přilétly další kameny, a další, zatímco on čekal se zuřivou netrpělivostí na to, až se jeho balisty zastřelí a vetřelce rozdrtí.
Nakonec strhl Krkavčí prapor ze stěžně a přenesl ho, sebe i své bratry na svůj milovaný Frani Orm, vedoucí hlavní flotilu v úkrytu za velkými hlídkovými plavidly. Pak, když už se kovová loď konečně potápěla a byla mimo provoz, vedl útok menších lodí proti Heron krále Olafa.
Ten také selhal a Frani Orm se pod ním potopil, dno mu rozbil balvan shozený z vyšší paluby. On a jeho bratři museli ve zmatku, který následoval, zabít pár vlastních lidí, aby se dostali z potápějící se lodi. Jeho flotila a vojsko se za ním rozpadaly. Za pouhou hodinu, bez možnosti zasadit ránu, byl svržen z moci a královského stolce a stal se opět pouhým válečníkem, kterému patří pouze jeho šaty, zbraně a to, co unese. Sigurd slyšel, že Odin často zrazuje své stoupence. Ale příběhy říkaly, že pouze kvůli slavné smrti s mečem v ruce. Ne v potupné porážce bez možnosti zasadit úder.
Ale teď si Sigurd říkal, že je snad Odin přece jen na jeho straně. Protože před ním stál zdroj všech jejich potíží. Pouze se dvěma muži, aby se vyrovnal Sigurdovi a jeho dvěma mocným bratřím. Tři na tři.
Shef se ohlédl a z padesáti yardů rozeznal zvláštní oči Hadího oka. Sigurd, Halvdan a Ubbi, jeden každý byl skvělý bojovník a všichni byli plně vyzbrojeni pro boj muže proti muži v bitvě, k níž nakonec nedošlo. On sám měl jen své staré a křehké kopí, neměl ani zbroj, ani štít. Karli pořád svíral svůj laciný meč. A Cuthred. Dokonce ani Cuthred nemohl bojovat se třemi skvělými bojovníky najednou, jen s pochybnou pomocí, kterou by mu mohli Shef s Karlim poskytnout. Shef vždycky doufal a plánoval, že se něčemu takovému vyhne, boji za stejných podmínek proti lepším a zkušenějším mužům. Rozumná věc by byla otočit se a utéci, dolů na břeh a pod ochranu kuší z Fearnought. Shef se obrátil k ostatním, chtěl jim dát znamení, ukazoval dolů z kopce.
Příliš pozdě. Cuthred vykulil oči, funěl a z koutku úst mu začaly kapat sliny. On také poznal Hadí oko.
Shef ho chytil za paži, ale Cuthred ho setřásl a hrotem štítu jenom tak tak minul jeho tvář. "Cuthrede," ječel Shef. "Musíme teď utýct. Zabijem je později."
"Zabijem je teď," zněla chraptivá, nelidská odpověď.
"Vzpamatuj se, jsi můj man! To já tě pustil ze mlýna. Přísahal jsi mi věrnost."
Cuthred se Shefovi podíval do oka a ještě se maličko ovládal, i když ho přemáhala zuřivost. "Před tebou jsem patřil někomu jinému, králi. Tihle zabili krále Ellu." Slova vyrážel se zkřivenou tváří. Shef měl dojem, že zachytil slovo "líto". A potom se berserk procpal kolem něj a radostně se hnal po trávě k blížící se trojici.
Zastavil se před nimi a posměšně hulákal, hlas měl čistý a jasný, plný radosti.
"Synové Ragnara," vřískal. "Zabil jsem vašeho otce. Vytrhal jsem mu nehty, aby mluvil. Pak jsem ho svázal a hodil do hadí jámy, do ormgardu. Umřel modrý v obličeji se svázanýma rukama. S ním se ve Valhale nesetkáte."
Zvrátil hlavu dozadu a vítězoslavně se chechtal. Sigurd bodl oštěpem rychle jako had. A rychlý kryt posíleného štítu mu ho vyrazil z ruky. Pak Cuthred zaútočil.
Sigurd obratně ustoupil, uhnul před prvním sekem a sehnul se pod zpětně vedeným mečem. Potom se přiblížili Halvdan a Ubbi, jeden z každé strany, máchajíce meči. Kov zvonil o kov, jak Cuthred odrážel výpady, otáčel se a sám bodal, až museli oba muži rychle ustoupit.
Jenže tři najednou zvládnout nemohl. Sigurd chvíli pozoroval změť těl, které se vyhnul, otočil se k ní zády a s taseným mečem a zdviženým štítem vyrazil. Shef se ohlédl. Vedle něj stál Karli, bledý ve tváři, stále svíral překovaný meč, který mu dal Shef, když ho sebral nešťastnému Hranimu. Shef měl kopí. Ani jeden neměl štít. Sigurd byl jeden na dva. Přesto Shef nemohl uprchnout a nechat tu Cuthreda samotného.
"Tentokrát mezi námi není voda, chytráku," řekl Sigurd. Když přiskočil, Shef po něm bodl kopím, poprvé, kdy se ho pokusil použít jako zbraň. Sigurd jedinou ranou usekl hlavici z dřevěného ratiště a okamžitě sekl Shefovi na krk. Ten si dřepl a odskočil, pustil dřevo a vytáhl od pasu nůž, jímž zabil Kjallaka. Cítil se otupělý, zbytečný a nepřipravený. Teď by potřeboval Hundův lektvar. Ale Hund byl na druhé straně kopce.
Karli popošel, aby chránil svého pána, a máchl mečem, jenž tak pyšně nosil ode dne, kdy mu ho Shef dal. Shef si zděšeně uvědomil, že zase zapomněl vše, co mu kdy bylo řečeno o tom, jak s ním má zacházet. Sekl jako oráč, jako chám, jako blátošlap z mokřin. Sigurd první ránu lehce zachytil svou čepelí a vteřinu počkal, jako někdo, kdo nevěří vlastním očím, na druhou ránu, zachytil ji štítem a sekl rychle jako zmije dřív, než se Karli vzpamatoval. Karli neměl štít

ani přilbu. Shef uslyšel ránu, jako když se sekáček na maso zarazí do kosti, když se meč zakousl do lebky. Rozložitý muž z Menších marši pustil zbraň a rozplácl se Hadímu oku u nohou.
Dole Cuthred srazil svým zuřivým útokem Halvdana na kolena. Ubbi, s useknutou hlavou, ležel opodál. Sigurd to viděl koutkem oka a obrátil se zpátky k Shefovi.
"Takže bych tě měl vyřídit," řekl a obešel Karliho tělo. Shef stál proti zkušenému válečníkovi jen s nožem a příliš blízko, aby se obrátil a utekl.

o o o

Vysoko nahoře se Odin, jednooký bůh, díval na svého oddaného stoupence Sigurda, syna Ragnarova. "Je to velký válečník," podotkl lítostivě.
"Ale prohrál bitvu," ozvala se odpověď boha s chytrou tváři vedle něj.
"Kdyby to byl spravedlivý boj, byl by zvítězil."
"Tak si ho vezmi mezi své einherje."
Odin se zamyslel. Neměl by svému uctívači dovolit poslední vítězství? Vrátila se mu slova jeho syna Ríga, i jeho vlastní slova, která pošeptal do ucha svému milovanému synovi Balderovi na pohřební hranici. "Kéž by tě nějaký bůh poslal zpátky ke mně, můj synu." Žádný bůh to nedokázal, žádný hrdina to nedokázal, dokonce ani jeho věrný Hermod.
Možná měli pravdu. Lékem nebyla krev, ale slzy. Hadí oko nikdy nedonutí zaplakat. Lítostivě se rozhodl. "Nenazývají mě Bölverkem, Zlokonajícím, Zrádcem válečníků, jen tak pro nic za nic," zamumlal, slyšel ho jen Ríg a všeslyšící Heimdall.
Hvízdl na své valkýry, které se, neviditelné, vznášely nad úplně každým bojištěm, vybírajíce zabité, na které vrhaly sítě slabosti a ochromení, otáčely jim zbraně v rukou, zaslepovaly jim oči před oštěpem či šípem. Odin svým velkým oštěpem ukázal na Hadí oko.

o o o

Sigurd vyběhl do mírného kopečka jako lovící dravec, meč držel nízko, štít vysoko, bíle obkrouženýma očima ani na chvíli neuhnul od Shefa. Shef před ním couval, v ruce držel krátký nůž připravený k seknutí či bodnutí, jakmile se Sigurd přiblíží na dosah. Když couval, cítil, jak pod ním náhle uhnula země. Dostali se na vrchol svahu a pohybovali se po rovince. Brzy budou mezi opuštěnými balistami na dohled Fearnought. Kdyby dokázal ještě chvíli přežít To samé napadlo Sigurda. Pohnul se rychleji, byl rozhodnutý to vyřídit, než se do toho zaplete někdo jiný.
Celý den se mu uvolňovala tkanice v botě ze surové kůže. Teď se mu táhla v nízké trávě. Když nyní nakročil, aby zasadil smrtící ránu, šlápl si Sigurd na tkanici, pokusil se udělat krok nohou, kterou měl chycenou, uklouzl a ztratil rovnováhu. Spustil ruku se štítem a na okamžik se opřel levou rukou o zem.
Shef, couvající, čistě reflexivně popošel a bodl rogalandským nožem. Ten projel vousem pod bradu - přesně jako tomu bylo s Kjallakem. Sigurd na něj jen chvíli zíral a zvláštní oči kulil zděšením. Pak, jako by uviděl něco za Shefem, umírající tváří se mu mihl výraz poznání smíšeného se znechucením. Zvedl meč, jako by chtěl někoho bodnout, nějakého zrádce na obloze.
Shef surově otočil nožem a odskočil, Sigurd dopadl na břicho.
Do svahu k němu kulhal Cuthred. Měl rozseknutou tvář, rána byla dlouhá a nekrvácela, jako když řezník řízne do odleželého masa. Osníř měl na tuctu místech proseknutý. Shefovi připadalo nemožné, že se ještě drží na nohou, jedno stehno měl znovu rozseknuté, otevřela se mu rána, kterou mu způsobil Vigdjarf.
"Tys dostal jednoho, já dva," poznamenal. "Pomstil jsem krále Ellu. Zmíním se mu o tobě pochvalně." Když tu tak stál a kymácel se, to šílené světlo v očích mu pohaslo. Normálnějším hlasem dodal: "Kéž bys mě mohl pohřbít celého. Pošli za mě zprávu trollům, Miltastaray. Byl bych jejím mužem."
Náhle mu z ran zase začala proudit krev, jak ho opustilo zvláštní sebeovládání berserka. Sesul se na zem a převrátil se na záda. Když mu chtěl Shef nahmatat tep, žádný nenašel. Shef došel ke Karlimu, ležícímu v tratolišti krve, ale nic nečekal. Válečníci jako Hadí oko nemíjeli. Pokud by jim v tom někdo nezabránil. Karli byl taky mrtvý, jeho mozek se mísil s vyteklou krví, radostný výraz se navěky změnil v překvapení a zklamání. Špatná zpráva pro Edith a přes tucet dalších žen. Špatná zpráva pro Miltastaray.
Shef mechanicky sebral Cuthredův meč a se svěšenými rameny se chtěl vydat k lodi. Když dorazil k opuštěným strojům, ke svému překvapení před sebou uviděl stát Němce Bruna. Za ním viděl, že si toho všiml i Hagbard, odvolává muže od práce na Fearnought a posílá je na kopec. Prozatím ale byli sami.
"Viděl jsem tvůj souboj," řekl Bruno. "Nyní jsi zabil dva Ragnarssony. Ale nevím, jak jsi to dokázal. Vypadalo to, že by tě měl snadno zabít. Byl by to dokázal každý z mých mužů. Pochybuji, že by ses mi mohl rovnat."
"Proč bych se ti měl rovnat?"
"Máš něco, co chci. Kde máš kopí?"
Shef mávl přes rameno. "Támhle. K čemu ti je?"
Bruno, jakoby v odpověď, sekl svým dlouhým jezdeckým mečem. Shef ho automaticky odrazil mečem, který sebral Cuthredovi, odrážel znovu a znovu, zjistil, že mu meč vyletěl z ruky a hrot Brunova meče mu spočinul v důlku na hrdle, na místě, kam bodl Sigurda Hadí oko.
"K čemu mi je?" zopakoval Bruno. "Je to posvátné kopí, jímž byl zabit Ježíš Kristus. Zabil ho německý centurion. To kopí prolilo svatou krev."
Shef si vzpomněl na vidění o ukřižování, na muže v přilbě s červeným hřebenem, pronášejícího německá slova. "Ano,"

řekl a pečlivě volil slova, jak ho na krku studilo železo. "Věřím ti."
"Ten, kdo ho má, se stane císařem. Pravým císařem Západu, nástupcem Karla Velikého, který znovu sjednotí Římskou říši. Římskou říši národa německého."
Shef cítil, jak na něj cosi tlačí, bylo to větší než strach z ocelového hrotu na hrdle. Dvakrát se ho lidé snažili přimět, aby se kopí vzdal, dvakrát se jim vzepřel. Když ho teď předá, odsoudí možná celý svět do nového poddanství, nové tyranie nového Říma, silnějšího, než byl starý Řím a starý papež. Když odmítne, zemře. Má právo zachránit si život za takovou cenu? Když Karli a Cuthred leží mrtví v trávě u jeho nohou?
A přesto, kopí nebylo jeho. Tolik bylo zřejmé. Patřilo křesťanům. Co s ním udělají, to věděl jenom jejich Bůh. Ale měli právo řídit se svým vidění, jako on a Poutníci, on a Thorvin a Vigleik a všichni ostatní měli právo řídit se svým. Vzpomněl si na vlastní vidění umírajícího Krista, vzpomněl si na krále Edmunda z Východní Anglie a bědující stařenu, kterou s Alfrédem potkali na lesní mýtině, kde cítil, že z kříže ještě něco přijde. Když už ne z církve. Nicméně Bruno nebyl duchovní.
"Jestli má to kopí udělat Německou říši," řekl Shef škrobeně, "tak by ho měl asi mít Němec. Hlavici najdeš támhle u mého společníka, kde ji Sigurd odsekl. Jen ta hlavice je stará. Ratiště mockrát předělali."
Bruno se na chvíli zatvářil zmateně. "Ty jsi připravený se ho vzdát? Já bych to neudělal ani se zbraní na hrdle." Ještě chvíli přemýšlel a nevšímal si mužů, kteří k nim nyní přibíhali do kopce. "Je to pravda. Tvým znakem není oštěp, ať Odinův či centuriona Longina. Ty kolem krku nosíš, jak jsem ti říkal, graduale. Tvým osudem je řídit se tím, jako je mým osudem získat kopí."
Cukl čepelí zpátky a zvedl ji na pozdrav. "Stejně bych tě měl zabít," řekl. "Obávám se, že jsi nebezpečný, i když ne šermíř. Ale chladnokrevně by to nebylo rytířské. Tedy sbohem, králi Severu. Nezapomeň, že já první tě pozdravil."
Seběhl z kopce, zvedl něco z krvavého fleku v trávě, políbil to a pak spěchal ke koním, které k nim přiváděli z braethraborských ohrad.
Shef si od jednoho z lehce ozbrojených skogarmenn, jenž s funěním přiběhl do kopce, vzal kuši, natáhl ji, nasadil šipku a zamířil na široká záda muže, běžícího šedesát, osmdesát, sto yardů daleko.
Taky bych tě měl zabít, řekl si. Ale chladnokrevně by to nebylo rytířské, oplácel bych dobro zlem. Tedy sbohem, budoucí císaři. Nebo, jak říkáte vy, auf wiedersehen.